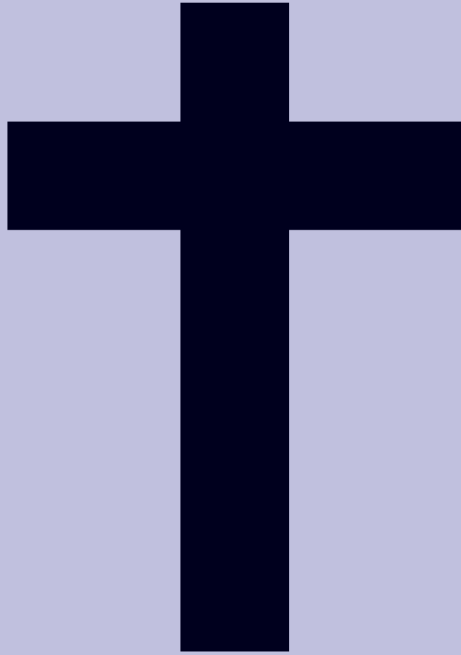

Kābas Qae-xg'ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana

copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 12 Dec 2025

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b

Contents

Kabas Qae-xg ae sa	1
MATAIO	7
MAREKO	64
LUKA	99
JOHANE	160
TSÉÉ ZI	202
ROMA NE	256
1 KORINTA NE	281
2 KORINTA NE	304
GALATIA NE	319
EFESO NE	328
FILIPi NE	337
KOLOSÁ NE	343
1 TESALONIKA NE	349
2 TESALONIKA NE	355
1 TIMOTEO	358
2 TIMOTEO	365
TITO	370
FILEMONE	374
HEBERA NE	376
JAKOBO	395
1 PETERE	401
2 PETERE	408
1 JOHANE	413
2 JOHANE	419
3 JOHANE	421
JUTA	423
XGÒRE-KG'AI	425

Kabas Qae-xg ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana

Kabas Qae-xg ae sa

The New Testament in the Naro language of Botswana
[nhr]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2012 The Bible Society of Botswana

Print publisher, 2012 by The Bible Society of Botswana

Web version
© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Table of Contents

page

Téé-cookg ai sa Naro dis Baebes di góá-kābian koe

Tcgāyas ncēe tsi ko nxará kana ko komsana sa, qarian dis tcgāya si i, a Ngarim dim kg ui me e. Kgoarakuan di qaria nes úúa hāa, a sa a ga wèé kg òè-kg áma tsi kabi. Ncēe komsana si tsi kò ne tsi ga kg òèa tsi ka aaguse cgaeè, igabaga tsi gha chòò tamas kg òè sa hòò!

Ncēe ba cām dim xòè me e Baebes di ba, Kābas Qáé-xg ae sa ta ko ma tciiè ba, Naro kg uis cgoa góá kabièa ba. Baebele sa c ēe zi tcgāya zi ka kias tcgāya si i. Q āa-q āa ta as ko, ntam ko ma Ngari ba khóè ne cgoa tséé sa. A sa a ko Gam ka kg ui, Gam di ncām kuan ka hēéthēé e. Cgáé si i. Ncēe c ēes gúus cgáé sa tsi ko tcáós q oo koe tcāa kg oana ne méé tsi tcáóa tsi koe hānas kg ui sa tséékagu. Si tcáóa tsi dis kg ui sa saòs dim tam me e. Gaa domkam cgáém dàòm Baebele sa tsi gha nxará ba saòs dim tam cgoa a.

Tcoman ta úúa hāa Baebele sa gha kóma q āaè sa. X aigam Ngari ba méém Baebes di góá-kābian ncēe Naros di tséékagu naka khóè ta di zi tc ēe zi hēé, naka tcáóa ta hēé, naka kg òè-kg áma ta hēé, naka x áea ta hēéthēé kaba-kaba. Dqom̃mè méém!

Còrè Me, còrè Me,
Còrè Me ntcuukg ai cgoa, còrè Me koaba ka.
Còrè Me, còrè Me,
Còrè Me cāms ko dqòà ka.

Baebele sa tséékagua ne

Baebes q oo koe ta ko tǎáka zi gúu zi Baebes ka nxará. Ncēe zi gúu zia ko x áí ta a, nta nooses Baebele sa cgáé ii sa, a zi a gha ntcām ta a, ta Baebele sa tséékagu.

- Jeso ba kò Mk 13:31 koe máá: “Ngarikg aian hēé naka nqǒók aian hēéthēéa gha chòò, igaba i Tiri kg uian chòò tite,” témé.
- Jn 5:39 koem kò máá: “*Ngarim di zi* Tcgāya zi tu ko kaisase bóò q oo, gatua tc ēea máá, gazi koe tu gha chòò tamas kg òè sa hòò, ta tc ēea khama. Igabaga zi ko *ēe zi Tcgāya zi* Tíi ka nxàea tseegukagu,” témé.
- Paulo ba ko Rom 15:4 koe góá a máá: “Wèé zi gúu zi ncēe xg ao góàèa hāa zia góàèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxāasega ta gha *Ngarim di zi* Tcgāya zi koe guua hāa qáo tcáóan hēé naka ghui-ghui-tcáókuan hēéthēé koe guu a nqòòan úú ka,” témé.
- Paulo ba ko 2 Tim 3:15-17 koe Timoteo ba góá máá a máá: “Cg árè-q ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgāya zi *Ngarim di zi* ma q ana hāa, ncēe ko kgoana a qāè tc ēean q āa di mǎa tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraèan di i. Wèés Tcgāya sa Ngarim koe guua hāa, a xgaa-xgaan hēé, naka dqàèkuan hēé, naka tchànò-tchanokuan hēé, naka tchànòan ka xgaa-xgaan hēéthēé di tsééan úúa; nxāasegam gha Ngarim dim khóè ba tc āòà hāa xgaa-xgaasean úú, a gha wèés tséés qāè sa kg ónòsea mǎána hāa ka,” témé.
- Hebera ne 4:12 ba ko máá: “Ngarim dim kg ui ba kg òèa hāa, a ko tséé, a wèé za ga ntcōe-kg ám ntcàum ka kaisase ts èè me e, a ko khóèan koe qhàea tcāase, a tcáo sa hēé naka tc ēe ba hēéthēé gáòà q aa, a q amku-q oo zi hēé naka tcgaèan hēéthēé q aa-q aa, a ba a ko tcáós di cauan hēé naka tc ēe-kg áman hēéthēé bóòà tcg òò,” témé.
- Me Jeso ba Xgorekg ai dis tcgāyas koe (22:18,19) máá: “Wèém khóèm ēe ko ncēs tcgāyas di porofitan di kg uian komsana ba Ra ko tseeguan bìrí a ko máá: Ncēe c ēem khóèm kò c ēe gúuan gaan koe càua mǎase, nem gha Ngari ba ncēs tcgāyas koe góàèa hāa cg àèan càua mǎa me, a ncēe c ēem khóèm kò ncēs tcgāyas porofitan dis koe c ēe

kg uian séèa tcg òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg òèan dis hùis koe hěé, naka tcom-tcomsam x áé-dxoom koe hěéthěé séèa tcg òó, ncées tcgāyas koe góàa a,” tam Jeso ba méé.

Nqarim dim Kg ui ba tǎáka zi kg ui-kg ám zi úúa hǎa. Johane 1 ba ko Nqarim dim Kg ui ba cgàa ba kúrúá hǎas ka kg ui. Ncēe sa kò Nqarim dim Cóám koe kúrúse, gatá dim X aigam Jeso Krete ba. Kg uim ncēe ko 2,000 xu kuri xu cookg ai ka cgàa ba kúrúsea ba méém gataga wèé cárm ka cgàa ba kúrúse gatá di kg òè-kg ámán koe, Baebes di qarian koe guu a.

Dàò-kg ám zi nta ta gha ma Baebele sa tséékagu di zi

Baebele sa ta ga ma tséékagu xu dàò xu:

- Qhàòà tsi cgoa nxárá si
- Khòè ne ēe nxárá c úúa ne cgoa nxárá si
- Cúím cárm ka tu cúím tcee ba nxárá
- Chóà xg ae tu, dùús ka tu kòò nxárá sa: qhàòà tu cgoa hěé, naka gatu di tcáràn cgoa hěé, naka c ēe ne khòè ne cgoa hěéthěé e
- Tc ēem ēe kaisase qgóó tcáo tsia hǎa ba tcáoá tsi q oo koe tcǎa
- C ēe xòèan tcáoá tsi koe xgaa-xgaase
- Bóòà tcg òó, Baebes ko nta méé sa c ēe zi gúù zi ka
- C ēe ne khòè ne Baebes ka xgaa-xgaa

Baebele sa

Baebele sa cúis tcgāya si i, igabas tǎáka zi tcgāya zi dis xg ae-q oo si i. Cǎm xòèan cgoas q aa-q aaèa: Nciís Qáé-xg ae sa hěé nakas Kǎbas Qáé-xg ae sa hěéthěé e. Nciís Qáé-xg aes di góá-kǎbian koe ta ko gataga thěé tséé, a tǎ a nqòòan úúa hǎa, 10 kurian qǎá q oo koe ta gha xg ara cgoa si di i.

Kǎbas Qáé-xg aes ncēe tu ncēeska tshàu q ooa tu koe úúa sa, 27 zi tcgāya zi úúa hǎa.

- 5 zi tcgāya zi hànà hǎa, nxàea ko tcg òó zi, dùús kúrúsea hǎa sa:
 - Mataio, Mareko, Luka naka Johanem di zi tcgāya zia ko Jesom di kg òèan ka kg ui nqǒóm koe, si ko
 - “Tséé zi” dis tcgāya sa ko nxàe, dùú sam Nqari ba gaa x aèan qǎá q oo koe nqarikg ai koe guu a Gam di xu xgaa-xgaase-kg ao xu koe hěé naka kerekes koe hěéthěé kúrúá hǎa sa.
- Kái zi tcgāya zia hànà, Paulo ba hěé naka Petere ba hěé naka Johane ba hěéthěé ka góàa zi, naka c ēe xu hěéthěé e.
- Chòò dis kas ko “Chómsea zi gúù zi xgòrekg ai” dis tcgāya sa x áí ta a, Nqarim ko ma nqǒómkg ai koe kúrúsea zi gúù zi bóò sa, naka kái-kg aise ko hàà kúrúse zi hěéthěé e.

Ncēes tséés góá-kǎbian dis ma tshoa-tshoasea hǎa sa

Tséés ka

Tséés ncēe sa 1990 ka tshoa-tshoasea hǎa. Gaa x aè ka xu kò tc àà-cookg ai xu RCBs Dtcoaga dis di xu “Christian Reformed Churches” zi Holland di zi cgoa xg ae, a hùian dtcàrà, Naro kg uis dis Baebes gha góàe di i. Si kò tséé sa 1991 ka tshoa-tshoàe.

Hùia ne

Kái ne khòè nea kò ncēes tséés koe hùì: kái-kg aise x áém di ne khòè ne, naka gataga xg ae zi ncēe zi hěéthěé e: “Wycliffe Bible Translators” di ne hěé, UBS (“United Bible Societies”) sa hěé, naka “Bible Society of Botswana” di ne hěéthěé e. C ēe ne khòè nea kòò góá kǎbi dis xg aes koe tséé, ne ko c ēe ne khòè ne ēe góá kǎbià zi bóò q ooa koe

hùi. Eẽ góá kabièa sa bóò q ooa ne kòò khòè ne x áe koe dàra a kúrúè, tçgãyan koe hẽe naka khòè ne xg ae-xg ae a workshopoan kúrúan ka hẽéthẽe e. Gatagam kòò tãá nqõò koe guua hãam kg ui zi q ãa-kg ao ba hàà, a ãe góá kabièa hãa sa bóò q oo.

Tsée sa kò qóm si i, igaba i kò kái khòèan hùi. Wèé zi gùù zi tc amkg ai koem kò Tcom-tcomsam Tc ãe ba hùi ta a. C ãe ne khòè nea kò gatá cookg ai koe Baebele sa nxará, a góá kabi sia hãa, ta gane dis tsée sa tséekagua hãa thẽe.

Naro dis Baebele sa wèém khòè ba kúrúa máàèa, dtcòm-kg ao ne cúí ne tamase, kg uim Nqarim di ba wèém khòè di me e khama.

Gáó-kabi sa xg ara tite. Wèé x aè ka i tãáka dàòan hàna, me wèém dàò ba qãè xòèan hẽe naka tshúù xòèan hẽéthẽe úúa hãa. Kái xu dàò xu ta tcana, a qãèse bóò q ooa hãa. C ãe gùù tu ko bóò i qãè tama, kana tu ko qãè khama iim dàòm c ãe ba c ãe xu kg ui xu koe úúa hãa, ne tu cgómna gatá koe ãe kg uian óá.

Gatá ncèe kg ui sa ko góá kabi ta kaisase ncèes gùùs ka korè tu u kg oana:

GÓÁ KABIÈA KG UIAN TSÉÉKAGU!
Nqari ba méém gaan koe guu na kg ui cgoa tu u.

Gùù zi ncèe góá-kabian koe tu ga q ãa zi

Góá ta ko kabi ka ta kòò kg aia Gerika dis kg uis ka góàèa hãa kg uian qãèse bóò q oo. Góá-kabi sa méés ncèe ko xùri zi khama ii:

1. Góá-kabi sa méés Gerika dis kg uis cgoa cúíta xam gùùan nxàe.
2. Góá-kabi sa méés khòèan ko ma kg ui khama xam.
3. Góá-kabi sa méés khòèan ka kóma q ãaè.

1. Góá-kabi sa méés Gerika dis kg uis cgoa cúíta xam gùùan nxàe

Nqarim di Kg uian koe méé ta táá c ãe gùù càù guu, naka ta táá cúí gùù ga tçg óó guu. Nqarim di Kg uian wèé ga méé i góá-kabian q oo koe hãa, c ãe xòèan gaan di cúí tamase, naka ta táá cúí kg uian khòèan di ga càù guu. C ãe gùù ta ga tãákase nxàe sa ta kgoara máàèa tama. Kg ui zia tãáka zi i khama i gha tãáka zi kg ui zi koe gùùan tãákase nxàè. Gatá i ga ma ii-q ooaan tãáka a igaba méé ta kúrú naka i méése-q ooaan cúíta ii.

2. Góá-kabi sa méés khòèan ko ma kg ui khama xam

Góá-kabis ncèe sa ta kúrúa bóò hãa, si khòèan ko ma kg ui khama xam.

Lk 1:12 koes ko Gerika sa máá: “q áòà nea ko cg áè cgae me” témé. Naro di ne khòè nea ncèeta méé tama, khama ta ko bóò me cgáém kg uim tséekaguè gha ba “q áòs ka tcààè” me e, tchànose ko Naros koe kómse ba.

Lk 2:26 koem “x oo sa bóò” dim kg ui ba qãèse kómse tama, khama ta kò “x óó” dim kg ui ba tséekagu.

Lk 3:14 koe ta kò bóò tçg óó hãa, “tshuu-ntcõan cgoa chibi-chibi” dim kg ui ba qãèse tséekaguè tama sa, ta nxãaska ncèe ba téé-q ooa ba koe tòóa: “khòèan gaan di tama chibian hãakagu” di ba.

Lk 9:44 koe ta “Tcàà ncèe kg uia ne tceea tu koe” di kg uian téé-q oo koe “Qãèse dxãa tceea” di kg uian tséekagua.

Tsee 4:24 koe ta “Ghùi dom” dim kg uim téé q oo koe “tchàa-tchaa dom” dim kg ui ba tséekagua.

3. Góá-kabi sa méés khòèan ka kóma q ãaè

Wèé x aè ka méé ta qãèse bóò, kg uian ko kóma q ãase sa. Ncèe c ãem khòèan kòò c ãem xg aekum koe nxará a ko c ãe qgái koe tèèse, a tèèse dim x áí ba [?] kg áía ba koe úúa ne

ta bóòà tcg òóà hãa, gaam khòem dis tèèse sa ta gha tcg òó cgae me sa, a kgoanase i kò ne qãè-tcaokagu me, me qãè-tcaoan dim x áí ba [!] kg áí ba koe úú.

Ncèe c èem kg uim kò wèém khòem ka kóma q ãaè tama ne méé ta c èem kg ui ba tséékagu. Gúùan gha qãèse kóma q ãaè sa ta ko tc èe ne méé ta c èe x aè ka kg uian càù.

Mt 28:3 koe i ko máá, bóòse-q ooan moengelem di ko “nxõa-nxõan khama ma q úú u,” téméè. Naros ka ta èeta méé tama. Kg uim tséékagu ta ga ba “nqõara-nqau” di me e. Tc úúm úú tama khama ta ko “nqõara-nqau” ba tséékagu a máá, “nqõara-nqauan khama q úú,” témé, igabam nxãam igaba qãèse kóma q ãase tama. Gaa domka ta “gõya-gõya” dim kg ui ba tséékagua hãa, kómam gha q ãaè ka.

Tsee 6:10 “q ãan di tc èean hëé naka Tc èe ba hëéthëéa” cuiskaga kóma q ãasea hãa tite, “tc èean” hëé naka “Tc èem” hëéthëé di tsara kg ui tsara kò ko tséékaguè ne, khama ta ko Tcom-tcomsa dim kg ui ba tséékagu “Tc èem” cookg ai koe.

Tsee 12:4 koe xu kái xu kg ui xu “me” di xu hàna hãa. Kóma i gha q ãase ka ta ko “Herote” dim cg òè ba cúí q oro tséékagu.

Kóma i gha q ãase ka ta kò c èe xu dàò xu tséékagu:

- Ncèe khòem kò càmm cg òèan tãáka úúa hãa ne ta ko q ãa-q ãasam cg òè ba tséékagu.

- o X áí sa: Petere ba ko c èe x aè ka “Kefase” ta ma tciiè. Gatà ii xg aeku koe ta “Petere” ba tséékagua hãa gaam xg aekum koe, a ta a kò gaam tceem ka nqãaka góá a máá: “Gerika sa ko máá ‘Kefase’ témé”.

- o Perisila (Tsee 18:36) sa ko Rom 16:3 dim xg aekum koe Gerikas koe “Perisika” ta ma tciiè, igaba ta kò “Perisila” dis cg òè sa tséékagu.

- Gatá dim X aiga ba Kãbas Qáé-xg aes koe kái xu cg òè xu ka tciièa hãa. C èe koem ko “Jeso” ta ma tciiè, a c èe koe “Kreste” ta ma tciiè, a c èe koe “Jeso Kreste” ta ma tciiè, c èe koem ko “Kreste Jeso” ta ma tciiè. Naros koe, càmm dim cg òè ba kái-kg aise saòm dim cg òè me e, khamam gha “Krestem Jesom” dim cg òè ba tãáse kóma q ãaè “Jeso Krestem” dim cg òè ka, a ba a gha nqùu sa tcãà ta a. C úúa ta hãa, dùú sa tãáka si i sa cg òèan ka, domka ta kò “Jeso Krestem” dim cg òè ba tséékagu.

Kg ui sa góá-kãbian koe hàna zi xháé zi

- Naro sa kái kg uian qgóóas kg ui si i. Naro sa ko ncèe kg uian tséékagu: “tsao, “sao”, “khao”, “xao”, naka “tu” ba hëéthëé e, si ko Gerika sa wèé kg uian ncèe koe cúím kg ui ba tséékagu, ncèe ko góá-kãbi-kg ao ne koe kúrúá bóò zi ghùì ba. Gerika sa ko kái-kg aise “Tíí qõe ga xaoè” dim kg ui ba tséékagu, igabam ga gataga “tíí qõe ga saoè” dim kg ui ba thëé nxàe, gaa domka ta “xao” dim kg ui ba “tum” koe kãbia hãa.

- Naros koe ta kái zi xháé zi úúa hãa nxará-q ooan di zi. Naro sa nxarán koe nqoana ba nqáé tama, gaa domka ta ko c èe kg uian koe nxará-q ooan cgóbè. Ta gataga q ana hãa, kái ne Naro ne ko nxarán koe tãá zi kg ui zi di kg uian tséékagu sa.

C èe koe ta kò kg ui xu kabi, kóma ko q ãase kg uian koe, Mk 14:5 dim tceem koe khama: “300 denarii” di marian ta kò kabi a “kurim di maria ne” témé (c èe koe ta ko “qano mari” dim kg ui ba tséékagu).

- Botswana koe ko tséékaguè qóm-q ooan hëé naka qáò-q ooan hëéthëé ta ko tséékagu, “kilomitara” dim kg uim khama.

Baebeles di zi kg ui zi koe i ko cg òèan tãákase kómse Naros koe. Ncèe i Naros ka góásea ka, qaase i ko cg áré zi gúù zi méé zi tshentshaè sa.

- Gerika sa ko “Iesous,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jeso,” témé. Naro di ne khòè nea ncèe góá-q ooan q ana hãa (c èe zi góá-kãbi zi q oo koe).

- Gerika sa ko “Yakoobos,” témé, igaba ta ko Naros koe “Jakobe” ba tséékagu Nciis Qáé-xg aes koe (X àù kg ui sa ko “Jacob” ba tséékagu), ta ko Kãbas Qáé-xg aes koe “Jakobo” ba tséékagu (X àù kg ui sa ko ncèe koe “James” ba tséékagu).

C ẽe zi x áí zi tçgãyas q oo koe hàna zi

Ncẽe ko xùri zi gúú zia Baebeles koe Gerika dis kg uis ka góáè tama.

a. Téé-cookg ai zi Baebeles di zi tçgãya zi di zi ko xòmse bìrí ta a, wèés tçgãyas q oo koes dùú hàna sa.

b. Tcúú òm tcee ba ko wèém xg aekum ko méé sa nxàe. Gataga xu c ẽe xu xg aeku xu xg ae-xg aeèa hãa cgáé zi tcúú zi koe, nxãasegam gha wèém dàòm cgáém wèés tçgãyas di ba thamkase kóma q ãase ka. Ncẽe zi tcúú zi cgáé zia gataga x áíèa hãa wèés téé-cookg ais koe.

c. C ẽem xg aekum ko c ẽem khama xam, nem ko ẽem xg aekum òm kg ui ba c ẽe xu xg aeku xu koe x áíse.

d. Xg aeku xua x áíèa hãa, nxãasega i gha x áí ndaka xòèan ko qõòa mááku sa ka, nxárase-kg áñan gha kúrú i thamka a.

e. Kái-kg aise ta sere-sere zi tcana hãa, nxãasega i gha sere-serean ẽe góásea hãas cgoa qõòa mááku ka, ne nxárá-kg ao ne kóma q ãa a.

f. Qãèse i gha kómse ka ta ko nqãaka kg uian góá, qãèse tu gha kóma q ãa a ka.

g. Nqõó xu ko x áí zi sere-sere zi Baebeles qãá koe hàna.

h. Kg uian kaikagu sa

Cg òèan ta kò góá ne ta ko kaia kg uim cgoa tshoa-tshoa a, Nqari ba ko nxàe kg uian hẽéthẽe e (Gam, Me; “ba” ka tamase).

Kaia kg uim cgoa ta tshoa-tshoa tama satana ta kòo góá ne, kaikagua ba ta tc ẽe tama khama.

Ncẽe c ẽe kg uian kòo cgáé-cgaeè ne ta ko kaia kg uian cgoa góá a. Gal 3:16 koe tsara kg ui tsara hàna: “ba” ba hẽé naka “xu” ba hẽéthẽé tsara. Qãèse tsara gha ncẽe tsara kg ui tsara x áíse sa ta ko tc ẽe domka ta ko kg ui tsara ncẽe tsara kaikagu.

Wèé xu kg ui xu kg uim koe hàna xua ga kaikaguè a tcúú sa x áí (Tsee 17:23m khama).

i. C ẽe xu xg aeku xu koe i kg uian nqúú xg aekuse dxàe xòè òm xg aekum koe góáèa, gaa domka i c ẽe kg uian kg áòm xòèm za hãa.

X áí sa Mt 5 koe:

³“Ts ee-ts eekg aièa nea

gane ẽe tc ẽem koe dxàua hãa

igaba Nqari ba dtcãasea hãa ne,

nqarikg ai di x aia nea gane di i khama.

⁴Ts ee-ts eekg aièa nea

gane ẽe ko kg ae ne,

qgài-qgai tcáóè ne gha khama.

j. Tc úú-tc uuèa hãa qgáa ne

Tc úú-tc uuèa hãa qgáa nea ko càua máásea hãa kg uian x áí. Càua máásea hãa kg uian ta kò táa kaisase tcãà. Eẽ kg uia nea tséékaguèa hãa ẽe qãèse kómse tama qgáan koe. Baebele sa góá hãam Khóèm (Nqarim) di qámse máan ka hẽé, naka nxárá-kg aoan koe ga hẽéthẽé ta ko bóò i ko qaase x áí ta gha sa dùútsa xòè xu cúí xu ta càua máásea hãa sa.

k. Kg ui xu [xgàris q oo koe hãa xu] ko x áí, gaa kg uia nea kò c ẽedaoka Baebeles ẽe kò ncíísega góáèa hãas koe hãa tama sa.

Ncẽe kg uia nea góá-kabi-kg ao ne dis xg aes ka góáèa.

MATAIO Mataiom ka góàèa qâè tchôà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncêes tcgâyas dim góá-k'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-k'ao me ncêe kò Jesom dim xgaa-xgaase-k'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tcgâyas koe bìrí ta a, Jeso Kreste ba nqòòkaguèam Kgoara-k'ao Me e sa. Mataio ba kò kái kg'uian Nciís Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncêem dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khòè ne cgoam kò Nciís Qáé-xg'aes koe kúrú hãa zi nqòòkaguku zi nxàea tseegukagu sa.

Ncêe qâè tchôà nea Juta ne di cúí tama, gane ncêem kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'âèa hãa ne, igabaga i wèém nqòóm di ne khòè ne di i. Mataiom dis tcgâya sa ko kg'aia tc'âà a Jesom di ábà x'aèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tcguù-tcguukuan ka hêé naka kúrú bódèan ka hêéthêé nxàe. A sa a nxâaska Gam di qâè tchôàn di xgaa-xgaan ka hêé naka Me kò ma khòè ne Galilea koe kg'òèkagus ka hêéthêé nxàe. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàòan ncêem kò Galilea koe guu a Jerusalema koe sían ka hêéthêé nxàe, naka Jesom kò ko còo dim bekem ka kúrú sa hêéthêé e: Gam dis xgàus koe hêé naka ìem kò ko x'ooan koe tõe x'aè ka hêéthêé e.

Jeso ba kaiaam Xgaa-xgaa-k'ao Me e sas ko ncêes tcgâya sa x'ái. Gaam ncêe Nqarim di x'âèa nem gha nxàea kabi, a ba a gataga Nqarim di x'aian ka xgaa-xgaa di qarian úúa hãa ba. Gam di xgaa-xgaa ne ko tãáka zi guù zi di zi dtcõo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxàèè:

1. Xàbim dis xgaa-xgaa sa. Ncêe sa ko nqarikg'ai di x'aian di ne khòè ne ka nxàe: ne ii sa hêé, naka tséé zi kúrú méé ne ga zi hêé naka ts'ee-ts'eekg'aiku zi ìe ne gha máàè zi hêé naka ìe ne gha hààkom x'aèam ka hòò zi hêéthêé e (Mt 5-7)
2. 12 xu xgaa-xgaase-k'ao xu di x'âè-k'ama ne, ìe xu kò tsééa tcg'òòè hãa ka (Mt 10)
3. Nqarikg'ai di x'aian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xgaa-xgaase-k'ao me di tsééan nta ii sa (Mt 18)
5. Ncêem x'aèam di chòò-q'ooan hêé naka nqarikg'ai di x'aian di hàà-q'ooan hêéthêé e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarikg'ai di x'aia ne
- “nxâasega i gha Tcgâyas di kg'uian tseegukaguè”

Tcgâyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)
- Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13-20:34)
- Jeso ba Jerusalema koe (21:1-25:46)
- Jesom di xgàrasean hêé naka Gam dis x'oo sa hêé naka Gam di x'ooan koe tõe sa hêéthêé e (26:1-28:20)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:11)

*Jesom dis qhàò sa
(Lk 3:23-38)*

¹ Tcgâyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgõose-coa ba, Abrahamam ka tsgõose-coa ba.

² Abrahama ba kò Isakam ka xòò me e,
me Isaka ba Jakobem ka xòò me e,
me Jakobe ba Jutam ka xòò me e,

káíkhoe ga xu hěé naka qõese ga xu hěéthěé di ba.

³ Me kò Juta ba Perese ba hěé

naka Sera ba hěéthěé tsara ka xõò me e
(gatsara ka xõò sa kò Tamara si i).

Me Perese ba Heseronem ka xõò me e,

me Heserone ba Ramem ka xõò me e,

⁴ me Rame ba Aminadabem ka xõò me e,

me Aminadabe ba Nasonem ka xõò me e,

me Nasone ba Salemonem ka xõò me e,

⁵ me kò Salemonem ba Boasem ka xõò me e
(gam ka xõò sa kò Rahabe si i),

me kò Boase ba Obetem ka xõò me e

(gam ka xõò sa kò Rute si i),

me Obete ba Jesem ka xõò me e,

⁶ me Jese ba x'aigam Dafitem ka xõò me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xõò me e

(xõò sa kò Uriam ka kò séèèas khóè si i).

⁷ Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xõò me e,

Me Rehoboame ba Abiam ka xõò me e,

me Abia ba Asam ka xõò me e,

⁸ me Asa ba Jehosafatem ka xõò me e,

me Jehosafate ba Joramem ka xõò me e,

me Jorame ba Usiam ka xõò me e,

⁹ me Usia ba Jotamem ka xõò me e,

me Jotame ba Ahasem ka xõò me e,

me Ahase ba Heskiam ka xõò me e,

¹⁰ me Heskia ba Manasem ka xõò me e,

me Manase ba Amosem ka xõò me e,

me Amose ba Josiam ka xõò me e,

¹¹ me kò Josia, Jekonia ba hěé

naka qõese ga xu hěéthěé ka xõò me e,

ncēe khóè ne kò tcg'òóè a ko Babilone koe úúè ka.

¹² Eēs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus qǎá q'oo

koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,

me Salatiele ba Serobabelem ka xõò me e,

¹³ me Serobabele ba Abiutem ka xõò me e,

me Abiute ba Eliakimem ka xõò me e,

me Eliakime ba Asorem ka xõò me e,

¹⁴ me Asore ba Satokem ka xõò me e,

me Satoke ba Akimem ka xõò me e,

me Akime ba Eliutem ka xõò me e,

¹⁵ me Eliute ba Eleasarem ka xõò me e,

me Eleasare ba Matanem ka xõò me e,

me Matane ba Jakobem ka xõò me e,

¹⁶ me kò Jakobe ba Josefam ka xõò me e,

ncēe kò Marias òm khóè ba ii ba,

ncēe Jesom ka xõò kò ii sa,

ncēe ko Krete ta ma tciè ba.

¹⁷ Nxāaska zi kò wèé zi qhàò zi Abrahamam koe guu a sí Dafitem koe tcāà zi 14 zi i, zi kò Dafitem koe guu a sí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus òm x'aèm koe tcāà ka zi

14 zi qhàò zi i, zi kò séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkú dim x'aèm koe guu, a síí Krestem di x'aèan koe tcàà ka zi kò 14 zi qhàò zi i.

Jeso Krete ba ko ábàè
(Lk 2:1-7)

¹⁸ Ncèe zi gúù zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xòòs Maria sa kò Josefam ka séèkuan tòóá mááèa hãa. Igaba ãe khara qanega xg'ae ta ga hãa kas kò bóòè a Tcom-tcomsam Tc'èem ka ncààn úúkaguèa.

¹⁹ Gas dim khòèm Josefa ba kò tchànóm khòè me e, a kò tc'èe tama nxàea tcg'òóan gaan di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóá ba q'oo koe bìrísea hãa, cg'uri-cg'uri si tamasem gha q'aa cgoa si sa.

²⁰ Qanegam hãa a ko ncèe zi gúù zi ka tc'èe-tc'èese kam ko moengelem X'aigam *Nqarim* di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a bìrí me a máá: “Josefaè, Dafitem ka tsgòose-coaè, táá Maria sa séè bèe guu, nakas tsaris khòè sa kúrú. Eè gas ka qómmea nea Tcom-tcomsam Tc'èem koe guua ke.

²¹ Si gha kg'àòm cóá ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tcii, Gam di ne khòè nem gha gane di chìbian koe kgoara khama,” témé.

²² Wèèan ncèea kò kúrúse, nxàasegas gha X'aigam *Nqarim* porofitim koe guu a kg'uia hãa sa tseegukaguè ka, ncèe kò máá:

²³ “Dxàe-coas qanega xóé cgoaè tama sa gha ncààn úú, a sa a gha kg'àòm Cóá ba ábà, Me gha Emanuele ta ma tciiè,” tam méé, ncèe sa ko máá, ‘Nqari ba hãa cgoa taa,’ témé.

²⁴ Me Josefa ba tc'oman koe tõe, a ba a ãem kò ma X'aigam dim moengele ba ma x'áè mea khama ma kúrú. A ba a síí Maria sa gam dis khòès iise séè.

²⁵ Igabam kò táá xóé cgoa si, si nxàakg'aiga síí kg'àòm cóá ba ábà. Me cg'òèa ba Jeso ta ma tcii.

2

Cg'áè-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guua xu

¹ Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tconò q'ãa-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guu a Jerusalema koe hàà,

² a hàà tèè a máá: “Gaam ãe ábàèam x'aigam Jutea ne di ba ndaa? Gaam dim tconò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòè za bóò, xae hààraa hãa, hàà xae gha dqomè Me ka,” témé.

³ Eè ko x'aigam Herote ba ncèes gúùs ka kóm kam kò tcg'ái-tcao, naka wèém x'áém Jerusalema di ba hēéthēé e, gam cgoa.

⁴ Me wèé xu kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khòè ne di xu hēéthēé tcii xg'ae, a tèè xu nda koe méém ga *nqòòkaguèam* Krete ba ábàè sa.

⁵ Xu bìrí me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncèea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶ ‘Tsáá Betelehema tseè,
Jutea dim nqòóm koe hãa tsi,

cg'aré tama tsia x'aiga xu Jutea di xu koe.

Tsáá koem gha tc'ãa-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama,
ncèe gha Tiri ne khòè ne Iseraele di ne kòre ba,’
témé,” ta xu méé.

⁷ Nxàaskam kò Herote ba tconò q'ãa-kg'ao xu kàa ka tcii tcg'òó, a ba a qãèse tèèa kg'ónò xu dùútsa x'áè kam tconò ba bóòsea sa.

⁸ A ba a Betelehema koe tsééa úú xu a máá: “Qòò naka síí Cóám ka qãèse kóm, naka ãe xao kòò hòò Me ne kg'uián tsééa máá te, nakar gha nxàasega tíí igaba síí dqomè Me,” témé.

⁹ Eè xu ko x'aiga ba kóma xg'ara ka xu kò xgoaba a qòò. Me gaa x'áè kaga tconóm ãe xu kò cáms ko tcg'oa xòè za bóò ba tc'ãa-cookg'ai xu, a ba a nxàakg'aiga síí Cóám hãa qgái tc'amkg'ai koe téé.

¹⁰ Tcɔ̀nò ba xu ko bóò ka xu kò kaisase q̄àè-tcao.

¹¹ Nquum q'oo koe xu kò tcàà, a Cóá ba bóò xòòs Marias cgoa, a xu a qámse a dɔ̀m Me, a x'aian di cāan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi guú zi hěé, q̄àè hm̄m xg'ào tshāán hěé naka tcgáùse di tshāán hěéthěé di zi aba zi tcg'òó a máà Me.

¹² Sōokuris q'oo koe xu ko q'āakaguèa, táá méé xu Herotem koe k̄abise sa khama xu kò t̄ām dàò ba sèè a gaxu dim nq̄óm koe k̄abise.

Josefa xuku ne ko ts'āà a Egepeto koe qgóé

¹³ Eẽ xu q̄òà hāa kam kò moengelem X'aigam Nqarim di ba sōokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “T̄ē, naka Cóá ba hěé naka xòò sa hěéthěé sèè, naka Egepeto koe ts'āà naka qgóé! Gaa koe méé tsi hāa nakar nxāakg'aiga síi b̄irí tsi kúrú tsi gha sa. Kúrúse i gha me gha Herote ba Cóá ba qaa, cg'ōo Mem gha ka ke,” t̄émé.

¹⁴ Me ěem ntcùúm ka t̄ē, a ba a Cóá ba hěé naka xòò sa hěéthěé sèè, a Egepeto koe q̄ò.

¹⁵ Gaa koem kò hāa, me nxāakg'aiga síi Herote ba x'óó.

Nc̄ē sa kò kúrúse, nxāasegas gha X'aigam Nqarim porofitim koe guu a kg'uia hāa sa tseegukaguè ka, nc̄ē ko máá: “Egepeto koer Cóám Tiri ba tciia tcg'òó hāa,” t̄émé ba.

Herote ba ko cóá xu cg'ōo

¹⁶ Eẽm ko Herote bóòà q'āa, tcɔ̀nò q'āa-kg'ao xu kam q̄àe-qaeà hāa sa, kam kò nxāaska kaisase xgòà, a ba a nc̄o-kg'ao xu tsééa tcg'òó, síi xu gha w̄éé xu cóá xu ěe cām kuri xu, kana gaxu ka nq̄aka hàna kurian úúa xu, Betelehemema ba hěé naka gam q̄àe koe hàna xu qgàì xu w̄éé xu koe hěéthěé hàna xu cg'ōo ka. Nc̄ē sam kò kúrú, tcɔ̀nò q'āa-kg'ao xu hàà b̄irí mea hāas domka, ěe xu kò b̄irí meam x'aèm koe guu a.

¹⁷ Ka i kò nxāaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, nc̄ē kò máá:

¹⁸ “Dòm ba kò Rama koe kómse,
kg'ae sa hěé

naka th̄ò-tcaoase kg'ae sa hěéthěé di ba.

Ragele sa ko gas di cóán kg'ae cgae,

a kò qgàì-qgai-tcáókuan xguì,

kaàra i hāa khama,”

t̄émé ba.

Josefa ne ko k̄abise, a Nasareta koe q̄ò

¹⁹ Herotem ko x'óó q̄ā q'oo koem kò moengelem X'aigam Nqarim di ba Josefam koe sōokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe,

²⁰ a ba a máá: “T̄ē naka tsia Cóá ba hěé naka xòò sa hěéthěé sèè, naka tsia Iseraele dim nq̄óm koe q̄ò, ěe kò Cóám di kg'òèan qaa nea x'óó hāa ke,” t̄émé.

²¹ Me t̄ē, a Cóá ba hěé naka xòò sa hěéthěé sèè, a ba a Iseraele dim nq̄óm koe q̄ò.

²² Igaba ěem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nq̄ó ba tc'āà-cookg'aia sa, gam ka xòòm Herotem téé-q'oo koe, kam kò gaa koe síian bèè. Sōokuris koem ko q'āakaguèa, khamam kò Galilea dim xòèm koe q̄ò,

²³ a síi Nasareta ta ko ma tciièm x'áé-dxoom koe x'āè, ěe porofiti xu ka kg'uièa hāas gha nxāasega tseegukaguè ka, nc̄ē kò máá: “Nasareta dim khòè ba, tam gha ma tcièè,” t̄émé sa.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xgaa-xgaa (Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Eẽ xu cām xu kam kò Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgòós Jutea dis q'oo koe Nqarim di zi kg'ui zi xgaa-xgaa a máá:

² “Tcòóse tu gatu di ch̄bian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúu u ke,” t̄émé.

³ Nc̄ēm Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hāam ga me e, a ko máá:

“C'ëem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu
a q'au a ko máá:
'X'aigam *Nqari* ba tu dào ba kg'ónòà máá,
naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,' ”
témé ba.

⁴ Johane ba kò ngabè c'òò cgoa kúrúèa qgáían hana, a khòo dim bàne ba kháóa ba koe qáéa. Gam di tc'òoa nea kò tcòmàn hěé naka qāáka di dènean hěéthěé e.

⁵ Ne kò khòè ne Jerusalema hěé naka wèè Jutea hěé naka wèém xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hěéthěé guu a sí cgae me,

⁶ a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguù-tcguuè.

⁷ Igaba ìem ko kái xu Farasai xu hěé naka Saduke xu hěéthěé bóò, xu tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa, kam kò bìrí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóá xaoè! Dìin ka xaoa q'āa-q'āaèa hāa a ko hààko xgòàn *Nqarim* di bèe?

⁸ Nxāaska méé xao chìbian koe xao tcóósea hāa sa gha x'ái tc'ároan kúrú.

⁹ Táá méé xao bìríse naka máá, ‘Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgōose ba,’ témé guu. Bìrí xao or ko a ko máá: *Nqari* ba qarian úúa, ncēe zi nxōá zim gha sèè a Abrahama ba tsgōo-coan kúrúa máá di i ke.

¹⁰ Bòò sa nxāakamaga hìi zi di tōbean kg'ónòà tòóa máàèa, si gha wèés hìis ēe qāè tc'ároan kúrú tama sa xg'aoa tcg'òò, a c'eean q'oo koe xaoa tcāàè.

¹¹ “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, chìbian koe tu gha tcóóse ka, igaba Gaam ēe ko tíí qāá q'oo koe hàà ba tíí ka qari Me e, ncēe Gam di zi nxàbo zi qgóóan gar tc'āò tama ba. Gabá gha Tcom-tcomsam Tc'ëem cgoa hěé naka c'eem cgoa hěéthěé tcguù-tcguu tu u.

¹² Mabere tsoroa nem ko dqòrò cgoam hìi ba tshàua ba koe hāa, Me gha maberea nem ko dqòròs qgáis koe dqòròa xgāa a, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'irìi tamam c'eem koe tsoroan dào,” tam méé.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(*Mk 1:9-11; Lk 3:21-22*)

¹³ Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka.

¹⁴ Igabam kò Johane ba xgàè-kg'am Me, a máá: “Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíí koe hàà?” témé.

¹⁵ Me Jeso ba xoa me a máá: “Guu u ncēeska, kg'anoa i máá tsama, ncēeta tsam gha hěé sa ke. Ncēem dàòm ka tsam gha ko wèè zi gúù zi tchàno zi kúrú, *Nqarim* ka ko qaaè zi,” témé. Me dtcòm Me.

¹⁶ Eēm kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshàam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarikg'aian xgobekg'amse, Me *Nqarim* dim Tc'ëe ba bóò, Me tcíbís khama ii a ko Gam koe xōa.

¹⁷ Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncēe ba Tirim Cóám ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qāè-tcao,” témé.

4

Jeso ba ko kúrúa bóòè
(*Mk 1:12-13; Lk 4:1-13*)

¹ Me nxāaska Jeso ba Tc'ëem ka sèè a qāáka úúè, síim gha dxāwam ka kúrúa bóòè ka.

² Eēm ko 40 cáman hěé naka 40 ntcùúan hěéthěé tc'òoan carasea hāa kam kò gaa koe guus ka xàbàa.

³ Me kò kúrúa bóò-kg'ao ba hàà cgae Me, a bìrí Me a máá: “*Nqarim* di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncēe nxōán bìrí naka i péréan kúrúse,” témé.

⁴ Me Jeso ba xoa a máá: “Góásea i hāa a ko máá: ‘Khòè ba péréan ka cúí kg'òèkaguè tite, igaba wèém kg'uim ka a, ēe ko *Nqarim* di kg'áman koe guu a tcg'oa ba,’ téméèa,” tam méé.

⁵ Kam ko nxãaska dxãwa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalema dim* koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgàian tempelem tcoḃe dim koe síi tòó Me,

⁶ a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nqãaka xaoa xòóse. Góásea i hãa ke a ko máá:

‘Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'áèan máá,
xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùì Tsi,
táá Tsi gha nxãasega nqàrèa Tsi
nxõán koe xg'áña tòó ka,’ ”

tam méé.

⁷ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Gaicara i góásea hãa a ko máá: ‘Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúa bóò guu,’ ” témé.

⁸ Gaicaram kò dxãwa ba sèè a kaisase kaïam xàbìm koe úú Me, a ba a wèé x'aian nqõómkg'ai di hëé, naka gaan di karean hëéthëé x'ái Me.

⁹ A ba a bìrí Me a máá: “Wèéan ncêe gar gha máà Tsi, gómankg'ai koe Tsi kòo cg'áé a ko dqom te ne,” témé.

¹⁰ Me Jeso ba nxãaska bìrí me a máá: “Tíi koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqom, a Gam cúì ba kúrúa máá,’ témé,” tam méé.

¹¹ Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùì Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12-16:12)

Jeso ba ko Gam dis tséé sa Galilea koe tshoa-tshoa

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Eëm ko Jeso ba Johane ba qáéèa hãa sa kóm, kam kò Galilea koe kàbise.

¹³ Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síi x'ãè, ncêe ko tshàam qàe koe hànám qgàì ba, Sebulone ba hëé naka Nafetali ba hëéthëé tsara dim nqõóm koe,

¹⁴ ãe porofitim Isaiam ka kò kg'uièas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kòo máá:

¹⁵ “Sebulonem dim nqõó ba hëé
naka Nafetalim dim nqõó ba hëéthëé tsara

tshàam koe ko qõòm dàòm koe hãa,

Jorotanem qàe koe, Galilea koe,

nqõóm tãá zi qhàò zi di ba;

¹⁶ khòè ne ncêe *gaa koe* ntcùúan q'oo koe x'ãèa hãa nea

kaïam x'áà ba hòà.

X'ooan dim nqõóm ntcùúm q'oo koe hãa ne koe

i x'áàn hààraa,”

témé.

¹⁷ Eëm x'aèm koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa a xгаа-xгаа a máá: “Tcóóse tu gatu di chìbian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cùù u ke,” témé.

Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu tcii

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸ Eëm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóé a ko qõò kam kò khòè qõeku tsara bóò, Simonem ncêe kòo Petere ta ma tciiè ba hëé naka Anterea ba hëéthëé e, tsara c'uisí sa tshàan q'oo koe tcãà, x'àù qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

¹⁹ A ba a bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé.

²⁰ Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu, a xùri Me.

²¹ Gaa koem guu a ko qõò kam kò khòè qõeku tsara c'èe tsara bóò, Sebetem ka cóásem Jakobo ba hëé naka qõesem Johane ba hëéthëé e, tsara gatsara ka xõòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe hãa, xu ko gaxu di c'uisían kg'ónò, Me Jeso ba tcii tsara a.

²² Ka tsara kò kúúga dxòro ba hëé naka gatsara ka xõò ba hëéthëé guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khòe ne kg'òèkagu
(Lk 6:17-19)

²³ Me Jeso ba wèém Galileam koe qǒò te, a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a ko x'aian di qǎe tchòàn ka khòe ne bìrí, a ko wèe tcìlan koe hěe naka wèe thòòan koe hěéthěe qǎèkagu ne.

²⁴ Gaam di tchòà ne kò wèém Siriam koe tsai-tsaise, ne kò Gaam koe wèe ne ěe ko tǎáka zi tcì zi tsàa ne óá, naka thòòkase tsàara hǎa ne hěe naka dxǎwa tc'ěean ka tcǎàèa ne hěe, naka x'óóa qae ko ne hěe naka nqoara ne hěéthěe e, Me kúru ne ne qǎe.

²⁵ Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hěe naka Dekapolise koe hěe naka Jerusalema koe hěe naka Jutea koe hěe naka c'ěe xòe Jorotane di koe hěéthěe guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbìm koe xgaa-xgaa (5:1–7:29)

5

¹ Eēm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbìm koe qǎò, a sí gaa koe ntcǒó, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me.

Tseegu dis ts'ee-ts'ee'kg'aiu sa
(Lk 6:20-23)

² Me tshoa-tshoa a xgaa-xgaa xu a máá:

³ “Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe tc'ěem koe dxàua hǎa
igaba Nqari ba dtcǎasea hǎa ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

⁴ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáóè ne gha khama.

⁵ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe ko cg'aré-cg'arese ne,
nqǒó ba ne gha q'òò khama.

⁶ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe tchànoan xàbà máána hǎa ne,
a cáma máa ana ne,
xg'ǎàkaguè ne gha khama.

⁷ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
ěe thòò-xama-máákuan úúa ne,
Nqarim ka ne gha thòò-xama máàè khama.

⁸ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe q'ano-tcáó ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.

⁹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe ko tòókuan kúru ne,
Nqarim di ne cóa ne ta ne gha ma tciè khama.

¹⁰ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa nea
gane ěe ko tchànoan domka xgàràè ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.

¹¹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua,
ncěe khòèan kòo ncòi tu u, a ko xgàrà tu u ne,
a ko Tíi domka wèe zi gúu zi cg'ǎe zi
[tshúu-ntcǒase] gatu ka nxàe ne.

¹² Qǎe-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hǎa ke,

gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncêe kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tabean hêé naka x'ààn hêéthêé e
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ “Gatua nqôomkg'ai di tu tabe tu u. Igaba i kò tabean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúrúe a tsau? Cúí guù ga i qâèa máánaa hãa tite, kg'ama tchàa koe aaguè a khòèan ka náàès cúí si i.

¹⁴ “Gatua nqôóm di tu x'àà tu u. X'áé-dxoom xàbim tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmea hãa tite.

¹⁵ Cúí khòè ga gataga lampi sa x'àà-x'aa naka q'ores ka nqâaka tòó sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòó si, si gha wèé ne êe nquum q'oo koe hàna ne x'ààn máà.

¹⁶ Gatu di x'ààn méé i gatà iim dàòm ka khòè ne cookg'ai koe x'àà, naka ne gha nxãasega gatu di qâè tsééan bóò, naka nea gatu dim Xôóm nqarikg'ai koe hàna ba dqom.

X'àèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

¹⁷ “Táá tu tc'êea máá, hààr ko x'àèan ko méé sa kana porofiti xu ko méé sa kaàkagu, ta tc'êe guu. Hààra Raa, hààr gha táá kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si.

¹⁸ Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Nqarikg'aian hêé naka nqôók'gian hêéthêéa gha kaà, igabam cúím góám cg'arém ga ba kana góá-hiim ka góáèa guùan ga igaba x'àèan koe guu a kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí wèé guùan kúrúse.

¹⁹ Khama nxãaska, diim wèém êe gha ncêe x'áé-kg'áman ka cg'aré ba kaàkagu ba, a ba a ncêes guù sa kúrúan khòè ne xgaa-xgaa ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ba ta ma tciìè. Igaba êe ko x'áé-kg'áman kúrú, a ba a ko xgaa-xgaa a ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tciìè.

²⁰ Bìrí tu ur ko a ko máá: Gatu di tchànoan kòò x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu dian hêé naka Farasai xu dian hêéthêé nqáé tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcàà tite.

Cg'ôo sa
(Lk 12:57-59)

²¹ “Kóma tu hãa, ne kò ncíí kuri di ne khòè ne bìriè a ko máá: ‘Táá cg'ôo guu.’ ‘Wèém êe gha cg'ôo ba gha xgàrakuan tééa máá,’ téméè.

²² Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Diim wèém êe qôesem koe xgòà hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga diim wèém êe ko qôese ba bìrí a máá: ‘Káà hùí tsi guù tsi i,’ témé ba gha x'àèan di xu kaia xu cookg'ai koe xqara mááse. Igaba diim wèém êe ko máá: ‘Tsáá káà tc'êe tsi guù tsi,’ témé ba chòò tamas c'ees dxãwam dis ka tééa mááèa hãa.

²³ “Khama nxãaska, êe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'êe-tc'êese tsáá qôe ba c'ees guù sa tsáá cgoa úúa sa ne,

²⁴ méé tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qôò naka síí tsáá qôem cgoa tòókuan kúrú, naka nxãwa hàà tsari aban úú.

²⁵ “Qháésega méé tsi êe ko chibi-chibi tsim cgoa kómku, êe tsi kòò xgàrakuan dis qhàis koe síí cgoa me ne. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcààè.

²⁶ Tseegua ner ko bìrí tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí êe qaùà hãam mari-coa ba suruta.

Cg'árà kúrú ne

²⁷ “Kóma tu hãa i kòò ncêeta méèè a ko máá: ‘Táá cg'áràn kúrú guu,’ téméè.

²⁸ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: wèém khòèm êe ko dxàè-khoe sa bóò, a ba a ko ncóó si ba, ncãa nxãakamaga cg'áràn kúrú cgoa si tcáóa ba koe.

²⁹ A ncêé kg'áo xòè dim tcgáim tsarim kòò chìbian kúrúagu tsi ne méé tsi nxqbea tcg'òó naka aagu me. Qâè e, c'êe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèé tc'áróa tsi chòò tamas c'ees dxãwam dis koe xaoa tcààèan ka.

³⁰ Gataga ncěe kg'ám x'òám tsarim kòo chìbian kúrúagu tsi ne méé tsi q'áea tcg'òó naka aagu me. Qǎe e c'ěe xòèa tsi gha aaguè sa, wèe tc'áróa tsi gha chòò tamas c'ees dxāwam dis koe tcāàen ka ke.

Khòès cgoa q'aa sa

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ “Gataga i kò ncěeta méée a ko máá: ‘Dìim wèém ěe ko gam dis khòès cgoa q'aa ba méém tcgāya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hāa di sa,’ ta méée.

³² Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Wèém khòém ěe ko gam dis khòè sa aagu ba, cg'ará nes kúrúa domka tamase, ba ko cg'ará-k'ao sa kúrú si, me ko dìim wèém ěe ko aaguèas khòè sa sée ba cg'arán kúrú, tar ko méé.

Gaisea ne

³³ “Gataga tu kóma hāa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne bìriè a ko máá: ‘Táá tshúù-ntcōan cgoa gaise guu, igaba méé tsi tsari gaisean X'aigam Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,’ témée.

³⁴ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Táá gaise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcōó-q'oos x'aian di si i ke,

³⁵ kana nqōómkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòó qgái i ke, kana Jerusalem cgoa ga igaba, kaiaam X'aigam dim x'áé-dxoo me e ke.

³⁶ Gataga méé tsi táá tcúúa tsi cgoa gaise guu, cuiskaga tsi cúim c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúa hāa tite ke.

³⁷ Kg'amaga méés gatu dis ‘Eè’ sa ‘Eè’ sa ii, nakas gatu dis ‘Eě ěe’ sa ‘Eě ěe’ sa ii. A ncěe c'ěes gúú sa tsi kò ncěe zi kg'ui zi koe càúa mááse nes gha nxāa sa dxāwam koe guua.

Kabia mááku sa

(Lk 6:29-30)

³⁸ “Kóma tu hāa i kòo ncěeta méée a ko máá: ‘Tcgái ba méém tcgáim c'ěem domka tcg'òóè, nakam xōó ba xōóm domka tcg'òóè,’ ta méée.

³⁹ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Táá cg'ǎe tc'ěem khòè ba kabia máá guu, igaba dìim wèém ěe ko kg'áo xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxāa ba c'ěem góó xòè ba máà thěe nakam xg'ám.

⁴⁰ A ncěe khòém kò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáian sée kg'oana ne, máà me gataga thěe tsari kaisa marian di qgáia ne.

⁴¹ Dìim wèém ěe gha ko chùì tsi, cúim kilomitar ba tsi gha gam di zi gúú zi xgàm a qōò ba, nxāam cgoa méé tsi cam kilomitaran qōò.

⁴² Máà ěe ko dtcàrà tsi ba, naka ěe cgóbè cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'ōo-k'aoan ncàma ne

(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Kóma tu hāa i kòo ncěeta méée a ko máá: ‘Tsáá ka c'ěe ba méé tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'ōo-k'ao ba hòre,’ témée.

⁴⁴ Igabar ko Tíí bìrí tu u a ko máá: Gatu di cg'ōo-k'aoan méé tu ncàm, naka còrèa máá ěe ko xgàra tu u ne,

⁴⁵ naka tua gha nxāasega gatu ka Xōòm nqarikg'ai koe hànám di tu cóá tu ii. Gam dis cam sam ko kúrú si ěe cg'ǎe ne hěe naka ěe qǎe ne hěéthěe qaò cgae, a ba a ko túúan ěe tchàno ne koe hěe naka ěe kàma ne koe hěéthěe tsééa úú.

⁴⁶ Eě ncàm tua hāa ne tu kò ncàma hāa, ne ia gha dùútsa surutan kabisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-k'ao xu igaba xu ko thěe gataga hěe khama.

⁴⁷ A ncěe gatu di qōean cúí ga tu kòo tsgámkagu, ne tu ko dùús cgáé sa kúrú? A táá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thěe gataga hěe tama?

⁴⁸ Nxāaska méé tu tchàno ii, ncěem ma gatu ka Xōòm nqarikg'ai koe hàna ba ma tchàno Me e khamaga ma.

6

Tchàno zi tséé zi

¹ “Q’áa méé tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khóè ne cookg'ai koe kúru guu, naka táá khóè ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hěé ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànám koe.

² “A c'ěem dtcàrà-k'ao ba tu kò c'ěes gúu sa máà kg'oana ne méé tu còrè-nquuan hěé naka x'áéan xg'aeku koe hěéthěé táá torompitan cgoa nxàe ana téé guu, qāè khóèan khama ko ma kúru se xu khóè xu ko hěé khama, nxāasega xu gha c'ěe khóèan ka dgom mē ka. Tseegua ner ko bìrì tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khóè ne koe* cg'oèase hòò.

³ Igaba tsáá ěe tsi kò c'ěem dtcàrà-k'ao ba c'ěes gúu sa máà ne, táá hěé nas dxàes x'òàs tsari sa q'āa, kg'àòm x'òàm tsarim ko kúru sa.

⁴ Naka i gha nxāasega gúuàn tsi tcg'òó q'oo chómsea hāa, Me gha Saòm ncēe ko chómsea zi gúu zi bóò ba gha suruta tsi.

Còrèan ka xgaa-xgaa sa

(Lk 11:2-4)

⁵ “Naka gatà còrè tu kò ne méé tu táá qāè khóèan khama ko ma kúru se xu khóè xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hěé naka x'áéan xg'aeku koe hěéthěé ko nqàrè ka téé a còrèan ncàma xu, nxāasega ne gha wèé ne khóè ne bóò xu ka. Tseegukar ko bìrì tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khóè ne koe* cg'oèase hòò.

⁶ Igaba tsáá ěe tsi kò còrè ne méé tsi tsarim nquum q'oo koe tcāa, naka nquu-kg'ám ba tcēekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncēe hòòse tama ba. Nakam gha nxāasega Saò ba suruta tsi, ncēe ko chómsea zi gúu zi bóò ba.

⁷ Naka gatà còrè tu kò ne, táá qaase tama zi kg'ui zi kái zi tséékagu guu, tǎa zi qhào zi di ne ko hěé khama, kái zi kg'ui zi ěe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanaè, ta ne tc'ēea khama.

⁸ Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcào sa nxāakamaga q'ana hāa ke.

⁹ Ke méé tu ncēeta ma còrè na máá:

Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hànà Tseè,
cg'òèa Tsi méé i dgom mē,

¹⁰ Tsari x'aian méé i hàà.

Tsáa ko tc'ēe sa mées nqóómkg'ai koe kúru è
nqarikg'ai koes ko ma kúru è khama.

¹¹ Sita di tc'òos wèé cáám di sa
ncēe cáám ka máá ta a.

¹² Naka qgóóa máá ta a chìbia ta,
sita ma c'ěe ne gane di chìbian
ma qgóóa máána hāa khama.

¹³ Táá kúrua bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,
igaba dxāwam òòm dàòm koe tcg'òó ta a.

[X'aian hěé,
naka qarian hěé,
naka x'áàn hěéthěéa
chòò tamase Tsari i ke.
Amen.]

¹⁴ “Khóè ne tu kò gane di chìbian qgóóa máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba gatu di chìbian koe qgóóa máá tu u khama.

¹⁵ Igaba ncēe khóèan tu kò gaan di chìbian qgóóa máá tama, nem gatu ka Xòò ba thěé cuiskaga chìbia tu qgóóa máá tu ua hāa tite.

Tc'òoan carasea ne

¹⁶ “Gataga thée, ãe tu kò tc'õoan carase ne mée tu táá cg'ãè-cg'ãe kg'ái guu, qãè khóèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncêe cg'ãè-cg'ãe kg'ái ko xu, c'êe ne xu gha nxãasega x'ái, tc'õoa ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu *khóè ne koe* cg'oèase hòòà.

¹⁷ Igaba ãe tsi kò tc'õoan carase ne mée tsi xg'aà kg'ái naka nxúlan tcgáuise.

¹⁸ Naka i gha nxãasega tsari tc'õoan carasean táá c'êe ne ka bóòe guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncêe hòòse tama ba. Me gha Saòm ncêe chómsea zi gúù zi ko bóò ba suruta tsi.

Qguùan ka xgaa-xgaa sa

(Lk 12:33-34)

¹⁹ “Táá mée tu nqõómkg'ai koe qguùan tòóa mááse guu, ncêe tcg'ãàn hêe naka ncàbàn hêéthêe ko tc'õó o koe, ncêe ts'ãà-kg'aoan ko khõá a tcãà a ts'ãà a koe.

²⁰ Igaba mée tu gatu di qguùan nqarikg'ai koe tòóa mááse, ncêe tcg'ãàn hêe naka ncàbàn hêéthêe tc'õó o tite koe, kana ts'ãà-kg'aoan ga khõá naka tcãà na ts'ãà tite koe.

²¹ Eẽ tsari qguùan hãa koe i gha gataga thée tsari tcáóan hãa khama.

Qãèm tcgái ba

(Lk 11:34-36)

²² “Tcgái ba tc'áróm dim x'áà me e. Ncêe tcgáía tsi kò qãè ii, nem tsarim tc'áróm wèe ba x'áàn ka cg'oèa.

²³ Igaba ncêe tcgáía tsi kò tshúù ii, nem tc'áróm tsari ba dcùú-qoman ka cg'oèe cgaeèa. A ncêe tsari x'áàn kò dcùú-qom sa ii ne, i gáe gha nta noose dcùú-qoman kaia!

Cám x'aigan tsééa máá ne

(Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Cám x'aigan gha tsééa máám khóè ba káà me e. C'êe bam gha hòre, a c'êe ba ncàn khama, kanam gha c'êem koe dtcãase, a c'êe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hêe naka qguùan dim nqarì ba hêéthêe tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káise tc'êe-tc'êese guu

²⁵ “Gaa domkar ko birí tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'õèan ka káise tc'êe-tc'êese guu, dùú tu gha tc'õó kana kg'áà sa, kana tc'áróa tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'õè sa gáe tc'õoan ka cgáé tama, me tc'áró ba qgáían ka cgáé tama?

²⁶ Bóò nqarikg'ai di tsará ne: xháà tama i hãa, a tcuù tama, a gataga tòóa mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba xáró o. Ka gatu gáe gaan ka cgáé tama?

²⁷ Gatu ka c'êem díí ba gha gáe káise tc'êe-tc'êesean ka, kg'õèa ba dí cáman koe cáím ba càù?

²⁸ “A tu a ko dùús domka qgáían ka káise tc'êe-tc'êese? Bóò, nta i qãáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsòm sa. Tséé tama i hãa, a gataga qgáían qgáéa mááse tama.

²⁹ Igabar ko birí tu u a ko máá: *x'aigam* Solomonem gabà kò gam di x'aian wèe koe ga ncêe zi x'aa zi ka c'êea zi khama ma táá hãa.

³⁰ Ncêe Nqarim kò qãáka di dcãan, ncêe ko ncêe cáím ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncêeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncêe cg'aré dtcòmàn úúà tuè!

³¹ “Gaa domka mée tu táá káise tc'êe-tc'êese guu naka máá: ‘Dùú sa ta gha tc'õó?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha kg'áà?’ témé, kana máá: ‘Dùú sa ta gha hãa?’ témé guu.

³² Táá zi qhàò zi di nea ko wèe gúùan ncêe ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba ncêe gúùan tu ko tcào sa q'ana hãa ke.

³³ Igabaga mée tu kg'áíka *X'aigam* Nqarim di x'aian hêe naka Gam di tchànoan hêéthêe qaa, naka tua gha ncêe zi gúù zi wééa zi ga thée máàè.

³⁴ Ke tu táá q'uu dim cáím ka káise tc'êe-tc'êese guu, q'uu dim cáím ba gha cúíà tc'êe-tc'êese gam ka ke. Wèém cáím ba gam di xháéan tc'ãòà.

7

C'êe ne bóò a tc'êea máá sa
(Lk 6:37-38, 41-42)

¹ “Táá c'êem khóè ba xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè guu.

² Gaam dàòm cúím êe tu ko c'êe ne bóò a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bóò a xgàràè ke, si gha tc'ãò-tc'ãos êe tu ko c'êe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³ “Dùús domka tsi ko tsáá ka c'êem tcgái q'oo koe hãam tcg'óbé ba hòò máá, igaba tsi tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba hòò tama?

⁴ Nta tsi gha tsáá ka c'êe ba bìrí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó, témé, ncêe tsáá tcgái q'oo koe hãam hii-dxoo ba tsi hòò tama koe.

⁵ Tsáá qãè khóèan khama ko ma kúrúse tsee! Kg'áíka tcgái q'ooa tsi koe hànãam hii-dxoo ba tcg'òó, naka nxãwa qãèse bóò naka tsáá ka c'êem tcgái q'oo koe hànãa tcg'óbéan tcg'òó.

⁶ “Táá êe tcom-tcomsa ii sa haghuan máà guu, naka gataga táá gatu di tcãako nxõán xgùuan cookg'ai koe aagu guu. Gatà tu kò hêé ne i gha nqàrèan gaan di ka nãà tcãà a, a i a gha kabise a tòà q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am
(Lk 11:9-13)

⁷ “Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

⁸ Dím wèém êe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém êe ko qaa ba hòò, me gha wèém êe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

⁹ Kana ndakam khóè ba gha gam dim cóám kòò péréan dtcàrà me ne, péréan téé-q'oo koe nxõán máà me?

¹⁰ Kana êem kòò x'au ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máà me?

¹¹ A ncêè gatu ncêe cg'ãè tc'êe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa, ne ba gha nxãaska gatu ka Xòòm ncêe nqarikg'ai koe hãa ba êe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáèa hãase qãè aban máà!

¹² “Gaa domkar ko bìrí tu u a ko máá: wèé zi gúù zi êe tu ko tc'êe khóè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxãa zi méé tu gane koe thêé kúrú. Ncêe sa x'áèan ka hêé naka porofitian ka hêéthêé ko nxàèes ga si i khama.

Cg'árés heke-kg'ám sa
(Lk 13:24)

¹³ “Xgám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcãà. Cg'ãèan koe ko úúm kg'ám ba tchàà me e, me gaa koe ko qõòm dàò ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcãà ne kái ne e.

¹⁴ Igaba bóò, kg'òèan dis heke-kg'ám sa cg'aré si i, me gaa koe ko qõòm dàò ba qóm me e, ne êe ko hòò me ne cg'orò ne e.

Hii sa hêé naka tc'ároa sa hêéthêé e
(Lk 6:43-44)

¹⁵ “Tshúù-ntcõan di xu porofiti xu méé tu q'ãa! Gatu koe xu ko ghùuan di khòoan hãa a hàà, igabaga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u.

¹⁶ Gaxu di tc'ároan ka tu gha bóò q'ãa xu. Khóèa ne gáé ko kuri dxàman úúa zi hii-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxàmga zi hii-coa zi koe faian tcuù?

¹⁷ Gatagas ko ma wèés hii qãè sa qãè tc'ároan kúrú, igabas ko tshúùs hii sa tshúù tc'ároan kúrú.

¹⁸ Qãès hii sa cuiskaga tshúù tc'ároan kúrú hãa tite, kanas gataga tshúùs hii sa cuiskaga qãè tc'ároan kúrú hãa tite.

¹⁹ Wèés hii èe tc'ároan qãè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'òóè, a c'eean q'oo koe tcãàè.

²⁰ Gaa domka tu gha gaxu di tc'ároan ka q'ãa xu.

Nciïsegar kò c'ùu tsia
(Lk 13:25-27)

²¹ “Wèém khòém ãe ko bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè,’ témé ba nqarìkg'ai di x'aian koe tcàa tite, igaba ãe ko Tirim Abom nqarìkg'ai koe hànám ko tc'ãe sa kúrú cùim ga ba gha tcàa.

²² Kái ne gha ãem cáim còo *dim* ka bìrí Te a máá: ‘X'aigaè, X'aigaè, a gatá tama taa ncãe kòo Tsarim cg'òém cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òém cgoa dxãwa tc'ãe xhàigu ta, a gam cgoa kái zi gúu zi are-aresa zi kúrú ta?’ témé.

²³ Ra gha nxãaska tchànose bìrí ne a máá: ‘Nciïsegar c'ùu tua, gatu cg'ãe gúu kúrú-kg'ao tu, ke tu Tíi koe tcg'oa!’ témé.

Cám tsara tshào-kg'ao tsara
(Lk 6:47-49)

²⁴ “Díim wèém ãe ko Tiri kg'uián ncãe kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'ãegam khòém khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba qãès tshoa-tshoase-q'oos koe tshào ba.

²⁵ I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qãès tshoa-tshoase-q'oos koem kò tshàoa tòóèa khama.

²⁶ Igaba díim wèém ãe ko Tiri kg'uián kóm, igaba kúrú u tama ba gha kàà tc'ãem khòém khama ii, ncãe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshàoa tòó ba, *qãès tshoa-tshoase-q'oos cgoa tamase*.

²⁷ I túúan hàà, i tshàan cg'oè a tòè, i tc'ãán tc'ãá, a i a ãem nquu ba tcào, me cg'áé, a kaias gúus khama ma cg'áé ba,” tam méé.

²⁸ Eẽm ko Jeso ba ncãe zi gúu zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hãa.

²⁹ Qarian úúam khòém khamam kòo ma xgaa-xgaa ne khama, gane di xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu khama tamase.

8

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa úúam khòè ba qãèkagu
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

¹ Eẽm kò Jeso ba xàbim koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khòè ne di zi xùri Me.

² Me gaa x'áè kaga lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: “X'aigaè, tc'ãe Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé.

³ Me tchoanà tshàu, a qgóó me, a máá: “Gatàr ko ma tc'ãe, ke q'ano!” témé. Kas kò gam dis tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me.

⁴ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'ãe gúu ga bìrí guu. Igaba méé tsi qõò naka síí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áèa hãas aba sa tcg'òó, x'áís iise khòè ne koe,” témé.

Ncõo-kg'aom di dtcòma ne
(Lk 7:1-10)

⁵ Eẽm ko Jeso ba Kaperenaume koe síí tcàa kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá:

⁶ “X'aigaè, tirim qãà ba x'áèa te koe xõe, a nqõara hãa, a ba a kaisa thõòan koe hãa,” témé.

⁷ Me bìrí me a máá: “Síír gha a kúrú mem qãè,” témé.

⁸ Me ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba xõa a máá: “X'aigaè, dìi cgáér tama ra a, nquua te tcõbe dòm q'oo koe Tsi ga tcàa ra. Ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òó nakam gha tirim qãà ba kg'òè.

⁹ Tíi igabar kaia xu dòm q'oo koe hànar khòè ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíi dòm q'oo koe hàna ke. Ra ko ncãe ba bìrí a máá: ‘Qõò,’ témé, me qõò, ra c'ãe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qãà ba bìrí a máá: ‘Ncãe sa kúrú,’ témé, me kúrú sí,” tam méé.

¹⁰ Eẽm ko Jeso ba ẽe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ẽe kòo xùri Me ne bìrí a máá: “Tseegua ner ko bìrí tu u: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa ncẽeta ma kãias dtcòm sa úúa hãa a.

¹¹ Bìrí tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa xòè koe hẽé naka cáms ko tcheè xòè koe hẽéthẽé guu a hàà, a ne a hàà Abrahama ba hẽé naka Isaka ba hẽé naka Jakobe ba hẽéthẽé xu cgoa ntcóó a tc'óó, nqarikg'ai di x'aian koe.

¹² Igaba ne gha gane ẽe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òóè, dcùú-qoms q'oo koe, ncẽe kg'aeen hẽé naka gão xõóan hẽéthẽé gha hãa koe,” tam méé.

¹³ Me nxãaska Jeso ba ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Eẽ tsi ma dtcòma hãa khamaga méé i tsáá koe ii, ke qõò,” témé. Me kò gam dim qãà ba gaa x'aèan ẽe kaga qãè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne kúrú ne qãè
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴ Eẽm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcãà kam kò Peterem ka c'uìse sa bóò, si cgrùkagu si kos tcìs ka qgóóèa, a xóé-xòe.

¹⁵ Me kò tshàua sa qgóó, i tcìan guu si, si tẽe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá Me.

¹⁶ Eẽm dqòam ka ne kò kái ne khòè ne dxãwa tc'ẽean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxãwa tc'ẽean xhàigu, a ba a wèè ne ẽe kò tsàa ne kúrú ne kg'òè.

¹⁷ Ncẽe sa kò kúrúse, nxãasegas gha ẽem ko porofitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncẽe ko máá:

“Gatá di thõòà nem séèa,
a ba a tcìla ta xgàm a qõò cgoaa,”
témé sa.

Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe
(Lk 9:57-62)

¹⁸ Eẽm ko Jeso ba khòè ne dis xg'ae sa qàea ba koe bóò, kam kò x'áèan tcg'òó, tchoaba méé xu c'ẽem xòèm tshàam dim koe di i.

¹⁹ Me nxãaska x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'aoè, ẽe Tsi ko síi qgài wèè koer gha xùri Tsi,” témé.

²⁰ Me Jeso ba xõa me a máá: “Círía ne gaan di hãéan úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóá ba tòó tcúúm gha qgài úú tama,” témé.

²¹ Me c'ẽem xgaa-xgaase-kg'ao ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, kg'aia qãà te nakar síi tirim xõò ba kg'ónò,” témé.

²² Igabam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Xùri Te, naka ẽe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ẽe x'óóa hãa kg'ónò,” témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba nqaekagu
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Eẽm ko dxòrom q'oo koe tcãà ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

²⁴ Me kò kúúga kaïam tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe tẽe, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbùu tcg'òóè, igabam kò Jeso ba x'òma hãa.

²⁵ Xu síi ghùì Me a máá: “X'aigaè, hùì xae e! Tomè xae ko ke!” témé.

²⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncẽe cg'aré dtcòmàn úúa hãa xaoè?” témé. Kam ko nxãaska tẽe a ba a tc'ãá ba hẽé naka tshàa ba hẽéthẽé dqàè, si kaisas nqoo sa xóé.

²⁷ Xu ẽe kò hãa cgoa Mea xu are, a tẽeku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncẽe ba? Tc'ãán ga hẽé naka tshàan ga hẽéthẽé ka ko komsanaè ba!” témé.

Cám tsara khòè tsara dxãwa tc'ẽean úúa tsara ko qãèkaguè
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Eẽm ko c'ẽem xòem tshàam dim koe síí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko càm tsara khòe tsara dxāwa tc'ẽean úua tsara cgoa xg'ae, tc'ám zi koe kò guua hãa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khòe ga gaam dàò ba sèe naka nqáe tite.

²⁹ Gaa x'aè kaga tsara kò q'au a máá: “Dùú sa Tsi ko tc'ẽe sitsam koe, Ngarim di Tsi Cóá Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxará tòóeam x'aèm cookg'ai koe?” ta méé.

³⁰ Zi kò kái zi xgùu zi gaxu ka cg'arése nqúu ka hãa a ko dxòó.

³¹ I kò gatsara di dxāwa tc'ẽean Jeso ba dtcàrà a máá: “Ncèè hàà Tsi kò ko xhàiaugu ta a ne méé Tsi xgùuan di xg'aes koe tsééa úu ta a,” témé.

³² Me bìrí i a máá: “Qòò!” témé. I tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcàà. Si wèés xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xõa a síí tshàan q'oo koe x'óó.

³³ Xu ẽe kò xgùuan kòre xu khòe xu bèe a qgòé, a x'áé-dxoom koe síí, a síí wèéan ga nxàe, ẽe kò dxāwa tc'ẽean úua tsara khòe tsara koe kúrúsean ga hẽéthéé e.

³⁴ Kam kò wèém x'áé-dxoo ba tcg'oa, a síí Jesom cgoa xg'ae. Eẽ ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane dim nqóóm koem gha tcg'oa sa.

9

Jeso ba ko nqaram khòe ba kúrú me qãè (Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Nxãaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcàà, a tchoaba a ba a Gam dim x'áé-dxoom koe síí.

² Ka xu kò gaa x'aè kaga c'ẽe xu khòe xu khòem nqara hãa ba Gam koe óága, gam dim tcoàm koe xòó mea hãase. Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò ẽe nqara hãa ba bìrí a máá: “Tòón tcáo, Tiri tsi cóá tseè, chibia tsi tsi qgóóa mááèa hãa ke,” témé.

³ Ka xu ko c'ẽe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu tcáoá xu q'oo koe máá: “Ncèem khòe ba ko Nqari ba cóè!” témé.

⁴ Igabam ko Jeso ba bóò q'ãa ẽe xu tc'ẽea hãa sa a máá: “Dùús domka xao ko cg'ãè zi gùu zi tcáoá xao q'oo koe tc'ẽea máá?”

⁵ Ndaka nea thamkaà? ‘Chibia tsi tsi qgóóa mááèa,’ témé saa kana máá: “Tẽe naka qòò,” témé saa?” tam ma tẽe xu.

⁶ “Igabagar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòem dim Cóá ba nqóómkg'ai koe qarian úua hãa sa, khòea nem gha gaan di chibian qgóóa máá di i,” témé. Nxãaskam kò ẽe nqara kò hãa ba bìrí a máá: “Tẽe naka tsarim tcoà ba sèe naka x'áé koe dìbi,” témé.

⁷ Me tẽe a ba a x'áéa ba koe dìbi.

⁸ Eẽ zi ko khòe ne di zi xg'ae zi ncèes gùu sa bóò, ka ne kò q'áòs ka tcààè, a ne a Nqari ba dqòm, ncèe kò ẽeta ii qarian khòean máà ba.

Jeso ba ko Mataio ba tcii (Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Eẽm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciiem mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba bóò, me marian ko sèea xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóó-a-ntcòe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tẽe a xùri Me.

¹⁰ I kúrúse Me Jeso ba Mataiom x'áé koe síí hãa a ko tc'óó. Ka i ko kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽe naka chibi-kg'aoan hẽéthéé hàà, a hàà Jeso ba hẽe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hẽéthéé cgoa ntcóó.

¹¹ Eẽ xu ko Farasai xu ẽes gùu sa bóò ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tẽe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xgaa-xgaa-kg'ao ba mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽe naka chibi-kg'aoan hẽéthéé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹² Ncèes gùu sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eẽ tsàa tama ne khòe nea naakan qaa tama, igaba ẽe ko tsàa ne ko qaa a.

¹³ Ke xao qõò naka síí xгаа-xgaase, ncēm kg'ui ba ko dùú sa méé sa: 'Thõò-xama-máákua ner ko *khóè ne xg'aeku koe* tc'ée, dàò-a-máákuan ka tamase,' ta ko méé ba. Tchàno ne *khóè* ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chìbi-kg'ao ne tcii ka khama," tam méé.

Jeso ba ko tc'õoan carasean ka tēèè
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Nxāaska xu kò Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu síí cgae Me a síí tēè Me a máá: "Dùús domka xae ko sixae hēè naka Farasai xu hēéthēè xae káise tc'õoan carase, igaba xu Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'õoan carase tama?" témé.

¹⁵ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Sée-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hāa ne nea gha dùús domka kg'ae? Igabam gha x'aè ba hàà, sée-kg'aom gha gane koe guu a sēèa tcg'òòè ba, ne gha nxāaska tc'õoan carase.

¹⁶ "Dìim ga ba cuiskaga qgái cg'anà ba kabam qgáim cgoa nqàba hāa tite, ēes nqàba sa gha ēem qgáim koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse khama.

¹⁷ Gataga i *khóèan* cuiskaga kaba gōéan ncii zi khòo dtcòbè zi gōéan di zi q'oo koe gōéan qg'oea hāa tite. A ncēè gatà i kò ko hēè ne zi gha khòo dtcòbè zi qgaise, i gōéan ntcāa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba i ko kaba gōéan kaba zi khòo zi koe qg'oeè, i wēèan qāè qgái koe tòòè," tam méé.

X'óóas cóa sa hēè naka tsàakos khóè sa hēéthēè e
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Eēm qanega hāa a ko ncēs guù sa gane cgoa nxàe kam kò kúúga c'ēm tc'āà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: "Tiris cóa sa ncāa sencgaga x'óó. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòò cgae si, nakas kg'òè," témé.

¹⁹ Me Jeso ba tēè a qõò cgoa me, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xùri tsara a.

²⁰ Kas ko 12 kurian kò úúa hāa, a ko xòm x'aèse nxoean hòòs *khóè* sa qāaa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim di xgár-kg'aman qgóó.

²¹ Gaas kas kò bìrìse a máá: "Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúigar gha qāè," témé.

²² Me Jeso ba kabise a bóò si, a máá: "Tòòn tcáo, Tiri si cóa seè, sari dtcòma nea qāèkagu sia ke," témé. Si *khóè* sa gaa x'aèan ēe kaga qāè.

²³ Eēm ko Jeso ba tc'āà-cookg'aim dim nquum koe tcāa, a ko fulutu cii-kg'ao xu hēè naka tcēè-tcēè kò kos xg'ae sa hēéthēè bóò,

²⁴ kam kò máá: "Qõò tu, cóa sa x'óó tama, igabagas kg'ama x'òma hāa ke," témé. Igabaga ne kò kg'āè Me.

²⁵ Igaba ēes kò xg'ae sa tchàa koe tcg'òòèa xg'ara kam kò q'oo koe tcāa, a ba a cóa sa tshàua sa koe sēè, si tēè.

²⁶ Ncēè tchòà ne kò wēém xg'aekum ēem koe qõò.

Jeso ba ko khóè tsara káà tcgái tsara kúru tsara qāè

²⁷ Eēm Jeso ba ēe koe guu a ko qõò ka tsara ko káà tcgái tsara *khóè* tsara xùri Me, a q'au a ko máá: "Thõò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsgõose-coa Tseè," témé.

²⁸ Eēm ko nquum q'oo koe tcāa ka tsara ko gaa tsara káà tcgái tsara *khóè* tsara hàà cgae Me, Me tēè tsara a, a máá: "Dtcòm tsao ko qaria ner úúa sa, ncēè guù ner gha kúru di i?" témé. Tsara xoa Me a máá: "Eè, X'aigàè," témé.

²⁹ Me nxāaska tcgáia tsara qgóó, a ba a máá: "Gatsao di dtcòman khamaga méé i ma kúru," témé.

³⁰ I gatsara di tcgáian xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: "Bóò méé tsao naka i táá cúí *khóè* ga ncēs guù sa q'āa guu!" témé.

³¹ Igabaga tsara kò qõò, a síí Gam di tchòàn wēém xg'aekum ēem koe xàà.

Jeso ba ko khóèm kg'ui tama ba qāèkagu

³² Eẽ tsara kòo qđò kam kò dxāwa tc'ēan ka tcāàa a kg'ui tamam khòe ba Jesom koe óagaè.

³³ Eẽ i ko gaa dxāwa tc'ēan xhàiguè kam kò gaam khòem ēe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Ncēeta iis gúu sa qanega Iseraele koe kúrúse tama!” témé.

³⁴ Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dxāwa tc'ēan dim tc'āa-cookg'aim cgoam ko dxāwa tc'ēan xhàigu,” témé.

Tséé-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵ Me kò Jeso ba wèe xu x'áe-dxoo xu koe hēe naka x'áe-coa xu koe hēéthēe qđòa te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a kò x'aian di qāe tchōan khòe ne xgaa-xgaa, a ba a kò wèes tcìi sa hēe naka wèes thōò sa hēéthēe tsoò.

³⁶ Eẽm ko xg'ae zi bóo kam kò thōò-xama máá zi, ntcāa-ntcāe ne kòo, a ne a kò káa hùì ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma.

³⁷ Me nxāaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Tcuùe gha gúua ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o.

³⁸ Ke xao tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tséé-kg'aoan tsééa óa naka i hàà tcuù,” témé.

10

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òò

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciia óa, a ba a dxāwa tc'ēan xhàigu di qarian máa xu, naka wèe zi tcìi-kg'ám zi hēe naka wèe zi thōò-kg'ám zi hēéthēe qāekaguan di i.

² Ncēea kò cg'ōèan x'áe úú-kg'ao* xu 12 xu di ga a. Tc'āa di ba kò Simonem ncēe kò Petere ta ma tciiè me e, naka gam ka qōesem Anterea ba hēe, naka Sebetem ka cóasem Jakobo ba hēe, naka gam ka qōesem Johane ba hēe,

³ Filipi ba hēe naka Baretolomaio ba hēe, Tomase ba hēe naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hēe, Alefaiom ka cóasem Jakobo ba hēe naka Tadaio ba hēe,

⁴ Simonem ncēe kò tòókuan x'āa máa ba hēe naka Jutasem Isekariote ba hēéthēe e, ncēe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcāa Me ba.

12 xu x'áe úú-kg'ao di tsééa ne

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Nxāa xu 12 xum kò Jeso ba ncēe x'áe-kg'áman cgoa tsééa tcg'òò, a máá: “Táa tǎa zi qhàò zi di qgálan koe síi guu, naka táa x'áe-dxooan Samaria ne di ka c'ēan koe ga tcāa guu.

⁶ Igaba méé xao Iseraele di ne khòe ne koe qđò, ncēe aagusea ghùuan khama ii ne.

⁷ Naka xaoa ēe xao xóe a ko qđò ka, ncēe kg'uiian xgaa-xgaa naka máá: ‘Nqarikg'ai di x'aia nea cúu u!’ témé.

⁸ Eẽ ko tsāa ne kg'ōèkagu, ēe x'óóa ne ghùì, gane ēe lepero dis tcìis di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'ēan xhàigu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'ēe ne surutakagu tamase thēe máa.

⁹ Táa xao c'ēe mari x'ōà ga qòe guu.

¹⁰ Gaxao dis qđòs koe méé xao táa dtcòbèan ga, kana càmm tsara qgái tsara igaba, kana nxàboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèe guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'ōoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹ “Wèém x'áe-dxoo ba kana x'áem ēe xao ko tcāam koe méé xao khòean kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áean koe hāa naka nxāakg'aiga síi gaa koe tcg'oa.

¹² Eẽ xao kòo x'áem koe tcāa ne méé xao tsgámkagu me.

¹³ A ncēe x'áem kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba ncēe gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kabise cgae xao o.

* 10:2: x'áe úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

¹⁴ A ncèè c'èe khòè ga kò qǎèse hààkagu xao o tama, kana gaxao di kg'uian komsana tama, ne méé xao gaam x'áém koe kana x'áé-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàrèa xao di tsharàn qǎè-qǎe.

¹⁵ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: xgàrakuan dim cáím kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hěé naka Gomora hěéthěé ka kaisa xgàrakuan hòò.

*Xgàrakuan hààko kúrúse e
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)*

¹⁶ “Bóò, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxǎaska tc'èega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tcíbí zi khama ma tc'aui hǎa.

¹⁷ Igabaga méé xao khòè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'ám xao o ke.

¹⁸ Xao gha Tíí domka c'èe xu tc'ǎà-cookg'ai xu koe hěé naka x'aiga xu koe hěéthěé tcéèa úúè, a gha gaxu cookg'ai koe hěé naka tǎá zi qhàò zi di ne cookg'ai koe hěéthěé Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁹ Igaba èe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tcǎà xao o ne méé xao táá káise tc'èe-tc'èese guu, dùú sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, èe xao gha kg'ui sa xao gha èem x'aem ka máàe ke.

²⁰ Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xòòm dim Tc'èe Me e gha ii, èe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

²¹ “Khòè ba gha qòese ba x'oos koe tcǎà, me xòò ba gam dim cóám ka gataga hěé, i gha cóán gaan di xòòan ntcoe, a gha cg'òo o.

²² Xao gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèè. Igaba gaam èe gha qarika téé a chòò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

²³ Èè c'èem x'áém koe xao kò ko xgàràè ne méé xao c'èem za bèea síí. Tseegua ner ko bìrí xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qòoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxǎakg'aiga síí Khòèm dim Cóá ba hàà.

²⁴ “Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hǎa tama, kana qǎa ba gam ka q'òòsem ka tc'amaka hǎa tama.

²⁵ Tc'ǎò a i hǎa, xgaa-xgaase-kg'aom ga gaam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii sa, me qǎa ba gaam ka q'òòsem khama ii. X'áém dim tcúúm kò ko Belesebule ta ma tcièè ne, ne gha gaam x'áém di ne nxǎaska ntama cg'ǎèse tcièè!

*Díí ba q'áò sa
(Lk 12:2-7)*

²⁶ “Ke táá q'áò ne guu. Wèés gúùs èe chòmsea hǎa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèés tchòàs chòmsea sa nxàese ke.

²⁷ Èèr ko ntcùúan q'oo koe bìrí xao o gúúan méé xao x'áàn q'oo koe nxàe. Naka èe xao kóm si ko c'amà hǎase nxàèè sa méé xao nquuan tcòbe koe kgoarasea hǎase nxàe.

²⁸ Táá méé xao khòè ne èe ko tc'áró ba cg'òo, igaba tc'èe ba ne gha cg'òo di qarian úú tama ne q'áò guu. Igaba méé xao Nqarim èe tc'áró ba hěé naka tc'èe ba hěéthěé gha chòò tamas c'ees dxǎawam dis koe kaàkagu di qarian úúa hǎa ba q'áò.

²⁹ A nxǎe tsarà sara gáé cúím mari-coam cgoa x'ámàè tama? Igabas cúís ga sa gatu ka Xòòm tc'èe tamase, góman koe tcheèa hǎa tite.

³⁰ I gataga wèé c'òòan tcúúa tu di ga nxáráèa.

³¹ Ke táá q'áò guu. Kái zi nxǎe tsarà zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

*Nxàese sa hěé naka xqase sa hěéthěé e
(Lk 12:2-7)*

³² “Khama wèém khòèm èe ko khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hǎam cookg'ai koe nxàea tcg'òò.

³³ Igaba diím wèém ãe ko khòè ne cookg'ai koe x̣ase Te bar gha Tíí igaba Tirim X̣òm nqarìkg'ai koe h̄am cookg'ai koe x̣aseè.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Táá tc'èea máá, nq̄ómk'g'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'èea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e.

³⁵ Hààra Raa,
hààr gha khòè ba k̄abi ka,
me gam ka x̣òm cgoa táá kómku,
si cóá sa gas ka x̣òs cgoa táá kómku,
si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku ka.

³⁶ I gha khòèm di cg'õo-kg'aoan
gam dim x'áém di ne khòè ne ii.

³⁷ “Wèém ãe x̣ò ba kana x̣ò sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama. Me wèém ãe gam dim cóá ba kana cóá sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama.

³⁸ Me diím wèém ãe gam dim xgàu ba sée naka x̣uri Te tama ba kg'ano Te tama.

³⁹ Diím wèém ãe ko gam dis kg'õè sa qarika qaa ba gha aaguse cgaèè si, me gha diím wèém ãe ko Tíí domka gam dis kg'õès ka aaguse cgaèè ba gha hòò si.

Suruta ne
(Mk 9:41)

⁴⁰ “Wèém ãe ko q̄àèse hààkagu xao o ba ko Tíí ga Ra q̄àèse hààkagu, Me ko diím wèém ãe ko q̄àèse hààkagu Te ba q̄àèse hààkagu ãe tsééa óága Tea ba.

⁴¹ Diím wèém ãe ko porofiti ba q̄àèse hààkagu, porofiti me e domka ba gha porofitian ko máàè surutan hòò. Me gha diím wèém ãe ko tchànóm khòè ba q̄àèse hààkagu, tchànóm khòè me e domka ba tchànóm khòèm ko máàè surutan hòò.

⁴² Tseeguan kagar ko gataga birí xao o a ko máá: Diím wèém ãe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncèe ne cg'aré ne ka c'èe ba máá, Tirim xgaa-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan kaga gam di surutan hòò.”

11

Jeso ba h̄é naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba h̄éth̄é e
(Lk 7:18-35)

¹ Eēm ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áèa xg'ara, kam kò ãe koe guu a q̄ò, síím gha Galilea di xu x'áé xu koe khòè ne xgaa-xgaa, a Nqarim di kg'uiàn birí ne ka.

² Me Johane q̄áé-nquus koe hànase Krestem ko kúrú zi tséé zi ka kóm, a ba a kg'uiàn gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa tsééa úú,

³ síí méé tsara tèè Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncèe ga ko koma hàà Tsi kana méé xae c'èem khòè ba nq̄ò?” témé.

⁴ Me kò Jeso ba x̣a tsara, a máá: “Q̄ò naka síí Johane ba birí ãe tsao ko kóm a ko bóò sa:

⁵ Ncèe kàà tcgáí ne ko bóò, ne ko ãe kò q̄ò tama ne q̄ò, ne kò lepero dis tcìs di ne q̄àekaguè, ne ko ãe kóm tama ne kóm, ne ãe kò x'óóa h̄a ne ghùè, ne ko ãe dxàua h̄a ne q̄àè tchòàn xgaa-xgaaè.

⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ãe gam di dtcòmàn Tíí koe tcgàba tite ba ncèe khòèm ko kuri ma nx̄òs koe ma tcgàba a cg'áé khama,” tam méé.

⁷ Eē tsara ko q̄ò kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: “Tchàa-xgòós koe tu kò ko q̄ò ka tu kò síí dùú sa bóò? Tc'áàn ka ko ntcāa-ntcāaèm tc'áà baa kò ii? Eē-ēe.

⁸ Nxãas tamas kò ii ne tu kò ko sí dùú sa bóò? Khóèm xaam qgái ba hana baa? Eẽ-ẽe, khòe ne ẽe xaa qgáian ko hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

⁹ Kháé dùú sa tu kò nxãaska sí ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

¹⁰ Ncẽe ba gaam ka i goáèa hãam ga me e, a ko máá:

'Bóò, Tirim tchõà xàà-k'ao bar gha

Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,

ncẽe gha sí Tsarim dào ba

kg'ónòà máá Tsi ba,'

ta méèèa ba.

¹¹ Tseegukar ko bìrí tu u, a ko máá: Eẽ khòe zi ka ábàèa hãa xu ka x'áisea hãa ba káà me e, Johanem tcguù-tcguu-k'ao kam kaia hãa sa. Igaba gam ẽe nqarikg'ai di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.

¹² Johanem tcguù-tcguu-k'ao di cáman koe guu a ncẽem x'aèm koe hààs koe i kò nqarikg'ai di x'aian qarian cgoa qgóókua, ne ko qarís di ne khòe ne qarian cgoa sèe e.

¹³ Porofiti xu wèé xu hẽé naka *Moshem di* x'àèan hẽéthèéa kò ko porofita khama, me sí nxãakg'aiga Johane hàà.

¹⁴ A ncẽes gúù sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncẽe *Nqarim kò nqòòkagu tua* ba hààm gha sa.

¹⁵ Eẽ tceean úúa hãa ba méém kóm.

¹⁶ "Igaba Ra gha kháé ncẽem x'aèm dis qhàò sa dùús cgoa nxará xg'ae? Kg'amaga i cg'aré cóán khama ii, ncẽe gúúan ko x'ámágué qgái koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

¹⁷ 'Fulutuan ta kò ciia máá tu u,

tu kò táá ntcãà,

ta kò gataga x'ooan di ciian nxáè,

tu kò táá kg'ae,'

témé.

¹⁸ Johanem ko hàà kam kò tc'óó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: 'Dxãwa tc'èea nem úúa,' témé khama.

¹⁹ Igabam kò Khóèm dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: 'Bóò, tc'óó-k'ao ncẽe ba, a kg'áà-k'ao góéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-k'aoan hẽé naka chibi-k'aoan hẽéthèé dim tcàrà ba,' ta méé. Igaba i ko q'ãan di tc'èean gaan di kúrúse-k'áman ka tchàno o sa x'áise."

X'áé-dxoo xu gaxu di chìbian koe tcóóse tama xu

(Lk 10:13-15)

²⁰ Me Jeso ba nxãaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncẽe kái-k'aise zi Gam di zi x'ái zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chìbian koe tcóóse khama, a ba a máá:

²¹ "Hàò, cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncẽe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hẽé naka Sitone hẽéthèé koe kúrúsea hãa ne ne ga kò ncíise gane di chìbian koe tcóósea, a saka di qgáian hãa, a tháúan tcgáúsea.

²² Igabar ko bìrí tsao o a ko máá: 'Xgàrakuan dim cáman ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòò gatsao dian ka,' témé.

²³ A ncẽe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncèè x'ái zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncèeska qanega hàna. Gaa domka tsi gha kaisase nqãaka xòòè, x'óóa ne khòe ne dim qgáim koe, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, ta tsi tc'èea igaba.

²⁴ Igabar kò bìrí tsi a ko máá: Xgàrakuan dim cáman kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòò tsarian ka, témé," tam Jeso ba méé.

Tíi koe tu hàà naka sãa

(Lk 10:21-22)

²⁵ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba nxàe a máá: “Dqonè Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarikg'ai hëé naka nqôómkg'ai hëéthëé di Tsi, ncëe zi guù zi Tsi kò tc'ëega ne hëé naka xga-xgaasea hãa ne hëéthëé chòm-kg'aia hãa, a Tsi a kò ãe cg'aré ne xga-xgaase tama ne* x'ái zia hãa khama.

²⁶ Eè, Aboè, ncëea Tsi kò ma ncàma hãa ga a khama.

²⁷ “Wèé zi guù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòe ga Cóá ba c'úua, Xòom oose, i cúí khòe ga Xòò ba c'úua hãa, Cóásem oose, naka wèém ãe Cóám ka nxára tcg'òóèa ba hëéthëé e, gaam koem gha Cóá ba Xòò ba x'ái ka ba.

²⁸ “Hàa tu Tíí koe gatu wèé tu ãe xhòea a ko tààè tu, sãakagu tu ur gha ke.

²⁹ Sèe tu Tiris joko sa naka gatu ka xgàm, naka tua Tíí koe xga-xgaase. Tíí Ra kgàea hãa a ko cg'aré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aua, tu gha nxãaska sãa-q'ooan hòò gatu di i.

³⁰ Tiris joko sa xhòà-xhòà si i, si xgàms Tiri sa subu si i khama.”

12

Jeso ba Sabata dim X'aiga Me e

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba maberean dim xhàrànm q'oo koe ko Sabata dim cáím ka qđò. Gam di xu xga-xgaase-kga'ao xu kò xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'áro khòá a tc'óó.

² Igaba ãe xu kò Farasai xu ãe sa bóò, ka xu kò bìrí Me a máá: “Bóò! Tsari xu xga-xgaase-kga'ao xu kò Sabata dim cáím ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúrí,” témé.

³ Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxára ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrí sa, gabá hëé naka gam ka c'ëea xu hëéthëé kò xàbà hãa ka?

⁴ Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'ëea xu cgoa ts'ee-ts'ee'kga'iaèa péréan tc'óó, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'óóè e, gabá hëé naka ãem kò hãa cgoa xu hëéthëé kò tc'óóan gaan di kgoara máàè tama a.

⁵ Kana xaoa qanega Moshem di x'áèan koe nxára ta ga hãa, Sabata dim cáím ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata dim cáím ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa.

⁶ Bìrí xao or ko a ko máá: C'ëes guùs tempelem ka kaia sa ncëe koe hàna, témé.

⁷ Nqarim di kg'ua ne ko máá: “Thòò-xama-máákua ner ko qaa, dàòà-máákuan ka tamase,” témé. Ncëe tseegukaga xao kò q'ana ncëes guùs ko nxàe sa ne xao ga kò khòe ne ncëe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama.

⁸ Khòem dim Cóá ba Sabata dim cáím dim X'aiga Me e khama,” tam méé.

Khòem nqara x'òà hãa ba

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Eëm qgàim koem kò guu a gane dim còrè-nquum koe síí tcãà.

¹⁰ Gaa x'aè kagam kò nqara tshàua hãam khòe ba gaa koe hàna. C'ëe xu khòe xu kò hàna a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèè Me, a máá: “A x'áèan koe i kgoaraèa Sabata dim cáím ka khòèan qãèkagua ne?” ta méé.

¹¹ Me bìrí xu a máá: “Kháé ncëe gaxao ka c'ëem kò cúís ghùu sa úúa, si Sabata dim cáím ka hàém q'oo koe cg'áéa tcãà ne, a cuiskaga baa qgóó si naka tcg'óó sia hãa tite?

¹² Nta noose ba khòe ba ghùuan koe cgáé baa! Gaa domka i x'áèan koe kgoaraèa Sabata dim cáím ka qãèan kúríu ne,” tam méé.

¹³ A ba a nxãaska gaam khòe ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khòe ba tchoanà a, i tshàua ba kàbise a qãèa xg'ara a c'ëean khamaga ii.

¹⁴ Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'óo di i.

Nqarim nxára tcg'òóà mááseam Qãà ba

* 11:25: ãe cg'aré ne xga-xgaase tama ne - Gerika sa ko máá: “cg'aré ne cóá ne,” témé.

¹⁵ Eẽm ko Jeso ba bóòà q'ãa *kàa nem ko kúrúá mááè sa* kagam kò ãem hànám qgái ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wèéa ne kg'òèkagu.

¹⁶ A ba a q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha c'èe ne bìrí, dìi Me e sa ka.

¹⁷ Ncẽes gúù sam kò kúrú, porofitim Isaiam kò kg'uia gúùan gha nxãasega hàà tseeguk-aguè ka, ncẽem kòò máá:

¹⁸ “Bóò, Ncẽea tirim Qãàm ga Me e,
nxárár tcg'òóà hãa ba,
ncẽer ncàma ba,
ncẽe Gam kar ko qãè-tcao ba.
Tirim Tc'èe bar gha Gam koe tòò,
Me gha tchànoan ka *nqõóm di zi qhàò zi bìrí*.

¹⁹ Khóèan cgoam mēékua hãa tite

kana q'aua hãa tite,
i cúí khóè ga dòma ba
dàòan q'oo koe kóma hãa tite.

²⁰ Naiseam tc'àa bam khóá tite,
a ba a x'óó kg'oanam lampi dquì ba ts'íría hãa tite,
a ba a gha tchànoan tcg'òó tcúúkagu.

²¹ Gam òm cg'òè m koe
zi gha *nqõóm di zi qhàò zi*
gazi di nqòòan tòò,”
témé ka.

Jeso ba ko Belesebulem ka xgaa-xgaa
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Nxãaska ne kò khóè ne dxãwa tc'èean ka tcãàèam khóè ba Gam koe óá, ncẽe kò bóò tama a kg'ui tama ba, Me kò Jeso ba qãèkagu me, me kg'ui a bóò.

²³ Zi kò wèé zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncẽe ba Dafitem ka Tsgõose-coam gabàa?”
témé.

²⁴ Igaba ãe xu ko Farasai xu ncẽes gúù sa kóm ka xu kò máá: “Ncẽem khóè ba ko Belesebulem ncẽe dxãwa tc'èean òm tc'ãà-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxãwa tc'èean xhàiaqu!” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'èean q'ana khamam kò bìrí xu a máá: “Wèés x'ais ãe q'aara hãa sa gha kaà, i gha x'áé-dxooan kana nquuan ãe q'aa-q'aasea hãa a, táá gaicara hãa.

²⁶ A ncèè satanam kò satana ba xhàiaqu, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxãaska gam di x'aian hãa?

²⁷ A ncèè tíi kòò Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'èean xhàiaqu, ne ia ko gaxao di khóèan dìim cgoa xhàiaqu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khóè ne chibi-chibi xao o a ãe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa x'ái xao o.

²⁸ Igaba ncèè Tíi kò ko dxãwa tc'èean Nqarim òm Tc'èem cgoa xhàiaqu, nes ko nxãa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

²⁹ “Ka ba gha khóè ba ntama ma qarim khóè m òm nquum koe tcãà, a gam di zi gúù zi ts'ãà, kg'aia méém ãem khóè m qari ba qáéa ntcòò. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gúù zi ts'ãà.

³⁰ “Gaam ãem Tíi cgoa hãa tama ba q'aumana Tea, me gaam ãem Tíi cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai.

³¹ Khama Ra ko bìrí tu u a ko máá: Khóè ne gha wèés chibi sa hãé naka wèés cg'ãès gúùs Nqarim ka ne ko kg'uis ka hẽéthẽe qgóóá mááè, igaba ne cuiskaga cg'ãès gúùs Tc'èem ka ne ko kg'uis ka qgóóá mááè tite.

³² Me wèém khòèm ãe ko Khòèm dim Cóám ka cg'ãese kg'ui ba gha qgóóa mááè, igaba wèém khòèm ãe gha Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'ãese kg'ui ba qgóóa mááè tite, ncẽem x'aèm koe igaba kana hààkom x'aèm koe ga igaba,” tam méé.

Hìi sa hěé naka tc'ároa sa hěéthěé e
(Lk 6:43-45)

³³ “Qãès hìi sa tsi kò úúa ne tsi gha qãè tc'ároan hòò, a tshúùs hìi sa úúa ne gha tshúùs tc'ároan hòò. Hìi sa ko gas di tc'ároan ka xáma q'ãaè khama.

³⁴ Cg'aoan di tu cóá tuè, ncẽe cg'ãe cau tu kò ii ne tu gha ntama qãè zi gúù zi nxàe? Dùús wèés ãe tcáós koe cg'oèa hãa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'òó ka.

³⁵ Qãèm khòè ba ko gam di qãean koe guu a qãè zi gúù zi tcg'òó, me ko cg'ãe caum khòè ba gam di cg'ãe cauan koe guu a cg'ãe zi gúù zi tcg'òó.

³⁶ “Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cárm ka ne gha khòè ne cg'ãem kg'uim wèém ãe ne kò kg'uia hãam ka xòara mááse.

³⁷ Tsari kg'uian ka tsi gha tchànò iise bóòè, a tsi a gha tsari kg'uian ka chibi-chibi a xgàraè khama,” tam méé.

Jonam dis x'ái sa
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Xu kò nxãaska c'ẽe xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xu bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, *are-aresas* x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé.

³⁹ Igabam kò xòà xu a máá: “Qhàòs ncẽe cg'ãe cau a cg'ára di sa ko *are-aresas* x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áièa hãa tite, porofitim Jonam dis x'áis cúis oose.

⁴⁰ Eẽm xg'ao ma Jona ma nqoana cáman hěé naka nqoana ntcùúan hěéthěé kiam x'aùm ncãa q'oo koe hãa khamagam gha gataga Khòèm dim Cóá ba nqoana cáman hěé naka nqoana ntcùúan hěéthěé nqõóm ka nqãaka hãa.

⁴¹ Xgàrakuan dim cárm ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tẽe a téé, a gha ncẽes qhàò sa chibi-chibi. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncẽeska Jonam ka kaia ba ncẽe koe hàna.

⁴² X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cárm ka tẽe a téé, a ncẽes qhàò sa chibi-chibi, nqõóm chòò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ẽegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncẽeska ncẽe koe hàna.

Dxãwa tc'ẽean di kabisean ka
(Lk 11:24-26)

⁴³ “Eẽ i ko dxãwa tc'ẽean khòèm koe tcg'oa, ne i ko c'óòà qgáian koe qõò, a síí sãa i gha qgáian qaa, a ncẽe hòò o tama i kò hãa ne

⁴⁴ i ko nxãaska bìríse a máá: “Tirim nquum ãer guua hãam koer gha kabise,” témé, a ãe i kò hàà nquu ba bóò me káà gúù ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãese kg'ónòèa,

⁴⁵ ne i ko nxãaska qõò a síí 7 tc'ẽean sèè ncẽe gaan nqáéase cg'ãe tc'ẽe e a hàà cgoa, i hàà tcãa a ia a gaa koe x'ãè. Si ãem khòèm dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ãe kg'aiaka dis ka. Ncẽeta ga i gha qhàòs ncẽe cg'ãe caus ka ii,” tam méé.

Jesom ka xòò sa hěé naka Gam ka qõese ga xu hěéthěé e
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Eẽm Jeso ba qanega hãa a ko xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xòò sa hěé naka qõese ga xu hěéthěé ne tchàa za hàà téé, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa.

⁴⁷ [C'ẽem khòè ba kò bìrí Me a máá: “Bóò, saò sa hěé naka Tsáá qõe ga xu hěéthěéa tchàa za tẽe, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” témé.]

⁴⁸ Igabam kò xòà me a máá: “Díí sa tiris xòò sa, i díín Tíí qõea?” témé.

⁴⁹ A ba a Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bóò, ncẽea Tiris xòòs ga si i, a Tíí qõe ga ne ne e.

⁵⁰ Wèém khòem ãe ko Tirim Xòom ngarikg'ai koe hànám ko tc'ãe sa kúrú ba Tíí qõem ga me e, a Tíí qões ga si i, a gataga Tiris xòos ga si i khama," témé.

13

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Eẽm cárm kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síí tshàam-kg'ám koe ntcõó.

² Káí ne khòe ne kò hàà cgae Me, khamam nxãaska dxòrom q'oo koe tcãà a gaa koe ntcõó, si wèes xg'ae sa tshàam-kg'ám koe téé.

³ Kam ko káí zi gúù zi sere-sere zi cgoa bìrí ne a máá:

"Bòò, c'ãe x'ae kam kò xhàrà-kg'ao ba qõò a síí xhàrà.

⁴ A ãem kò xhàrà ka i kò c'ãe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsará zi hàà tc'õó o.

⁵ I c'ãe cgùrian nxõá-kg'ai di qgálan koe tcheè, ncẽe káí góman kò káà a koe. I kò kúúga qháese tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Igaba ães ko cárm sa qaò ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tobe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ãe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ãe cgùrian qãe góman koe tcheè, a i a tc'õoan kúrú, i c'ãean 100 q'oro kúrúse, i c'ãean 60 q'oro kúrúse, i c'ãean 30 q'oro kúrúse.

⁹ "Eẽ tceean úúa hãa ba méem kóm," tam Jeso ba méé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Xu kò nxãaska xga-xgaase-kg'ao xu hàà, a tẽe Me a máá: "Dùús domka Tsi ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne?" témé.

¹¹ Me xõa xu a máá: "Gaxaoa máàè, chómsea zi kàa zi ngarikg'ai di x'aian di zi xao gha q'ãa sa, igaba ne gane máàè e tama.

¹² Wèém khòem ãe úúa hãa ba gha káian máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèém ãe gúù úú tama ba, ãem úúa hãa gúù-coan gam gha sée cgaeè.

¹³ Gaa gúù domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne,

bòòan kaga ne bòò tama,

a ne a kóman kaga kóm tama,

a kóma q'ãa ga hẽe tama khama.

¹⁴ "Gatà iis gúùs ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè, ncẽem kò Nqari ba máá:

'Kóm tu gha, igaba tu kóma q'ãa tite,

a tu a gha bòò, igaba tu bòò q'ãa tite.

¹⁵ Ncẽe ne khòe ne di tcáóa nea c'óòà hãa,

i ko gane di tceean tshúù-xamse kóm,

ne tcgáía ne tcẽekg'ama khama,

nxãasega ne gha táá tcgáía ne cgoa bòò,

a táá tceea ne cgoa kóm,

a táá tcáóa ne cgoa kóma q'ãa,

a ne a táá Tíí koe kãbise,

Ra qãèkagu ne ka,'

ta ko méé e.

¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáian ts'ee-ts'ee kg'aièa, bòò i ko khama, naka tceea xao ga hẽéthẽea ts'ee-ts'ee kg'aièa, kóm i ko khama.

¹⁷ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Káí porofitian hẽe naka tchàno khòean hẽéthẽea kò bòò kg'oana, ãe xao ko gaxao bòò sa, igaba i kò táá bòò si, a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Ke xao nxàaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.

¹⁹ Gane ãe x'aian ñim kg'ui ba ko kóm, igaba kóma q'ãa me tama nea dàòm qàe koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e. Gaam cg'ãem *ncëe dxàwa ii ba* ko hàà a hàà gane tcáó koe xhàràèa sa ntcàua tcg'òó ne.

²⁰ A ncëe nxõán hàna qgái koe xhàràèa nea: ãe kg'ui ba ko kóm ne ko kúúga qãe-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

²¹ igaba ne káà tobe ne e, a ko xòm x'aè sée a hãa. A ãe i ko kg'uim domka xháèa ne kana xgàrakuan hàà nem ko qháésega cg'áé.

²² Cgùrian ãe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khòe me e, igaba tc'ëe-tc'ëese zi ncëes kg'òes di zi hëé, naka qguù sa ncàman hëéthëéa kò kg'ui ba xgáè-kg'am, me táá tc'áróan kúú.

²³ Igaba ãe qãe góman koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a kóma q'ãa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúú, 100 q'oro, kana 60 q'oro, kana 30 q'oro ãe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'ëese tama tsoman dis sere-sere sa

²⁴ Jeso ba ko gaicara c'ëes sere-sere sa bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea khòem gam ñim xhàràam koe qãe cgùrian xhàràam khama ii.

²⁵ Igaba ãe i wèé khòèan x'óma hãa kam kò gam ñim cg'õo-kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'ëese tama tsoman xhàrà, a ba a qõò.

²⁶ “Eë i ko maberean kai, a ko tc'áróan kúú ka i ko tc'ëese tama tsoman qhúí thëé.

²⁷ Xu qãa xu xhàràam koe ko tséé xu hàà q'òò mea ba bìrí a máá: ‘X'aigaè, a tsarim xhàràam koe tsi gáé kò qãe cgùrian xhàrà hãa tama? Kháé tc'ëese tama tsoma nea nxàaska nda guua?’ témé.

²⁸ Me xoa xu a máá: ‘Tiri cg'õo-kg'aoa nea ncëe gúúan kúú,’ témé. Xu qãa xu tèe me a máá: ‘Kháé tsi ko tc'ëe, sí méé xae tshõé e sa?’ témé.

²⁹ Me xoa a máá: ‘Eë-ëe, tc'ëese tama tsoman xao kò tshõé ne xao gha maberean di tobean cgoa xg'ae-xg'ae a q'óe e.

³⁰ Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxàakg'aiga sí khõá di x'aèan hàà. Eë x'aè kar gha khõá-kg'ao xu bìrí a máá: ‘Tc'ëese tama tsoman méé xao kg'aia tshõe naka qáé xg'ae, naka i sí dàòè, naka xao nxàaska maberean khõá naka tòóa mááse nquum tirim koe óága,’ témé,” tam Jeso ba méé.

Cg'árem cgùrim dis sere-sere sa
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ C'ëes sere-sere sam kò gaicara bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara *dis hùis* ñim cgùrim khama ii, ncëe khòem kò sée a gam ñim xhàràam koe xhàrà ba.

³² Wèé xu cgùri xu kam cg'aré me e, igaba ãem kò tsom nem wèé hùian xhàràam di ka kaiaam ga me e, a ba a ko hii sa kúú, i gha nqarikg'ai di tsarán hàà gas di nxàan koe nquuan kúú,” témé.

Péré gãé-gãean dis sere-sere sa
(Lk 13:20-21)

³³ Gatagam kò c'ëes sere-sere sa bìrí ne a máá: “Nqarikg'ai di x'ai ne péré gãé-gãean khama ii, ncëes ko dxàes khòe sa sée a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tséé, si gãe,” tam méé.

Dùús domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséékagu sa
(Mk 4:33-34)

³⁴ Jeso ba kò wèé gúúan ncëe ga sere-serean cgoa xg'ae zi bìrí. Táám kò cúí gúú ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase.

³⁵ Ncêe gúua nem kò kúrú, porofitim kg'ua gúuan gha hàà nxãasega tseegukaguè ka, ncêem kòo máá:
 “Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am,
 a gha nqóóm dis tshoa-tshoas koe guu a
 chómsea zi gúu zi bírí ne,”
 témé ka.

Tc'êese tama tsoman dis sere-seres ko nxàe sa

³⁶ Jeso ba kò nxãaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcãà. Xu Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Bíria tchàno-tchano xae e xhàrà koe tc'êese tama tsoman dis sere-seres ka,” témé.

³⁷ Me xoa xu a máá: “Gaam ãem qãè cgùrian xhàrà baa Khòem dim Cóá Me e,

³⁸ me xhàrà ba nqóó me e, i qãè cgùrian khòe ne e *nqarikg'ai di x'aian di ne*, i tc'êese tama tsoman nxãaska khòe ne e ãe cg'ãem di ne *ncêe dxãwa ii ba*.

³⁹ Me cg'õo-kg'aom ãe xhàrà ana ba dxãwa me e, i khóán di x'aèan kurian chõò-q'oo o, xu khóá-kg'ao xu moengele xu u.

⁴⁰ Ncêe ãe i ko ma tc'êese tama tsoman q'óèa tcg'òòè a ko ma dàòè khamaga i gha kurian chõò-q'oo koe ii:

⁴¹ Khòem dim Cóá ba gha Gam di xu moengele xu tsééa tcg'òó, xu gha wèé gúuan ãe ko khòèan chibian kúrúkguan hêé naka cg'ãèan ko kúrú khòèan hêéthêé Gam di x'aian koe q'óèa tcg'òó.

⁴² A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãà ne, ncêe kg'aeen hêé naka gão xõóan hêéthêé gha hàna koe.

⁴³ Nxãaska ne gha ãe tchàno ne gane ka Xòòm di x'aian koe cáms khama ma x'áà. Gaam ãe tceean úúa ba méém kóm.”

Nqoana zi sere-sere zi

⁴⁴ “Nqarikg'ai di x'aia nea qguús xhàrà koe chómmeas khama ii, khòem ko hòò nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qãè-tcaoan ka qõò a sí wèéan ãem úúa ga x'ámágu, a ba a ãem xhàrà ba hàà x'ámá.

⁴⁵ “Gataga i gaicara nqarikg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncêe tcaàko zi nxõá zi ko qaa ba, ncêe kaisa marian ko tc'òà zi.

⁴⁶ A ãem kò c'ees tcaàkos nxõás kaisase kái marian ko tc'òà sa hòò, nem ko qõò a sí wèé gúuan ãem úúa x'ámágu, a ba a hàà x'ámá si.

⁴⁷ “Gaicara i nqarikg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncêe ko tshàan q'oo koe tcãàè sa, a wèé x'àu qhàðan qgóó.

⁴⁸ A ãe cg'òeas kò hãa ne xu ko x'àu qgóó-kg'ao xu tchàa koe tshàam-kg'ám koe tceea úú si, a xu a sí ntcóó a qãè x'àuan sáa tcãà gaba xu koe, a ãe qãè taman aagu.

⁴⁹ Ncêeta ga i gha hàà ii kurian chõò-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ãe tchàno tama ne ãe tchàno ne xg'aeku koe tcg'òó.

⁵⁰ A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcãà ne, ncêe kg'aeen hêé naka gão xõóan hêéthêé gha hàna koe,” tam méé.

Kaba zi qguù zi hêé naka ncii zi hêéthêé e

⁵¹ Me Jeso tèè xu a máá: “Ncãa xao wèé gúuan ncêe kóma q'ãa?” témé. Xu xoa Me a máá: “Èè” témé.

⁵² Me bírí xu a máá: “Gaa domkam wèém x'áè xgaaxgaaxgaax-kg'ao ba, ncêe nqarikg'aian di x'aian ka qãèse xgaaxgaaxgaax ba, nquum ka q'òòsem khama ii, ncêe ko gam di zi qguù zi kaba zi hêé naka ncii zi hêéthêé gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òó, *a gam di ne khòe ne máa ba*.

*Jeso ba ko Nasareta koe xguèè
 (Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)*

⁵³ Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgái ba tcg'oara guu.

⁵⁴ Gam dim x'áé-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòè ne xgaa-xgaa, ne khòè ne kaisase are a máá: “Ncẽem khòè ba ncẽe tc'ẽean hẽé naka are-aresa zi qari zi hẽéthhẽé nda hòòà?”

⁵⁵ A ncẽe ba gáé hìi xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xòòs di cg'òèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qõesea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua?

⁵⁶ A gam ka qõese ga zi wèé zia gáé gatá cgoa hãa tama? Kháé ba nxãaska ncẽem khòè ba ncẽe zi guù zi wèé zi nda sèèa?” ta ne ma tèè.

⁵⁷ Ne bóòà xguì Me.

Igabam kò Jeso ba bìrì ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hẽé naka gam di x'áèan koe hẽéthhẽé cúí oose,” témé.

⁵⁸ A ba a kò gaa koe táá kái zi are-aresa zi tséé zi kúrí, gane di dtcòman úú tama domka.

14

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

¹ Eẽm x'aem kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm.

² A ba a gam di ne qãà ne bìrì a máá: “Ncẽe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'ooan koem tẽea! Gaa domka i ko ncẽe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúríse,” témé.

³ Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcãà mea khama, Herotiasés gam ka káíkhoem Filipim dis khòès domka.

⁴ Johane ba kò bìrì mea a máá: “X'áèan koe tsi kgoara mááè tama, sèè si tsi ga kò hãa sa,” tam méèa khama.

⁵ Gaa domkam kò Herote ba cg'òo me kg'oana hãa, igabam kò khòè ne q'áo, Johane ba ne kòo porofitim iise sèè khama.

⁶ Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasés ka cóáse sa ntcãà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qãè-tcaokagu.

⁷ Me gaisés cgoa nqòòkagu si, dùús wèés èes ko dtcàrà sam gha máà si sa.

⁸ Xòòs kas kò qg'áèa xg'ara khamas kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gâbas q'oo koe máà te,” témé.

⁹ Me x'aiga ba kaisase tshùù-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúríu hãa hẽé naka cg'áè-khoe ne hẽéthhẽé domka x'áè sa tcg'òò, máàè sis gha sa.

¹⁰ A ba a ncòo-kg'ao ba qáé-nquus koe tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa q'ãe ka.

¹¹ Si kò gam dis tcúú sa gâbas koe óáè a hàà dxàe-coa sa máàè, si kò sèè a xòòs koe úú si.

¹² Xu gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba sèè a síí kg'ónò. A xu a qõò a síí Jeso ba bìrì i.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

¹³ Eẽm ko Jeso ba ncẽe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgáim koe qõò a síí cúíse hãa. Igaba èes ko xg'ae sa ncẽes guù sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me.

¹⁴ Eẽm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaias xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcìi-khoean kg'òèkagu.

¹⁵ Dqòara i ko qõò ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Ncẽe ba cúíu hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòà, ke khòè ne qõòà q'aakagu naka ne x'áéa ne koe dìbi, naka síí tc'òoan x'ámá máàse,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xòa xu a máá: “Qaase tama ia qõò ne gha sa, gaxao c'èe guùan máà ne naka ne tc'òó,” témé.

¹⁷ Xu bìrì Me a máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa, naka cáman x'aù tsara hẽéthhẽé e,” témé.

¹⁸ Me máá: “Ncêe koe óága a, Tíí koe,” témé.

¹⁹ A ba a khóè ne bìrí ne dcāan-kg'ai koe ntcōó, Me 5 xu péré xu hěé, naka cam x'aù tsara hěéthěé sée, a ngarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a péréan khóá q'aa. A ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu máá, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu khóè ne máá a.

²⁰ Ne kò wèéa ne ga tc'ōó a ne a xg'āā, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ēe ncāa tc'ōóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu tcāà, xu cg'oè.

²¹ Eē kò tc'ōóa hāa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khóè xu u, khóè zi hěé naka cóan hěéthěé ko nxará tcāàe tama ne.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²² Me nxāaska Jeso ba qháése xgaa-xgaase-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāà, a c'ēm xòem tshàam dim koe Gam ka tc'āā a qōò, Gam qanega qaù a ko khóè ne di zi xg'ae zi qōò a q'aakagu ka.

²³ Eēm ko xg'ae zi qōò a q'aakagua xg'ara kam kò cúise xàbim koe q'ábà qaò, síim gha còrè ka. Eē i ko dqò a kam kò gaa koe cúise hāa.

²⁴ Igabam kò dxòro ba tshàan nqáè koe hāa, nqōóm ka nqùu ka, a ko tshàan di qhonèan ka ntcāa-ntcāàe, tc'āā ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

²⁵ Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò a.

²⁶ Igaba ēe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcausoma me e!” témé, a xu a q'áðan ka q'au.

²⁷ Igabam kò Jeso ba qháése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tòón tcáo! Táá q'áo guu,” témé.

²⁸ Me Petere xqa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Tsáá ga Tsi kò ii ne, bìrí te nakar tshàam tc'amkg'ai koe síi cgae Tsi,” témé.

²⁹ Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxāaska Petere ba dxòrom koe xōa, a ba a tshàam tc'amkg'ai koe qōò a Jesom koe síi.

³⁰ Igaba ēem ko tc'āā ba bóò kam kò q'áo, a ba a tshoa-tshoa a tshàan ka tómmè, kam ko q'au a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé.

³¹ Me Jeso ba tshàua ba qháése tchoanà a qgóó me, a bìrí me a máá: “Tsáá ncêe cg'aré dtcòman di tsi, dùús domka tsi kò káise tc'ēe-tc'ēesea máá?” témé.

³² Eē tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'āā ba téé.

³³ Xu nxāaska ēe kò dxòrom koe hàna xu dqom Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóá Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Genesarete dim nqōóm koe tsàara ne khóè ne qāèkagu
(Mk 6:53-56)

³⁴ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqōóm koe hàà.

³⁵ Eēm nqōóm di xu khóè xu ko Jeso ba bóò a q'āa ka ne kò kg'uiian tsééa úú gaam nqōó ba nxāma-nxāma hāa xu nqōó xu koe, ne wèé ne khóè ne gane di tcìi-khoean Gam koe óága,

³⁶ a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wèéa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

15

Ncìí kuri di cauan kaia ne khóè ne di i
(Mk 7:1-13)

¹ Xu nxāaska Farasai xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tèè Me a máá:

² “Dùús domka xu ko Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncìí kuri di cauan kaia ne khóè ne di ntcoea máá? Eē xu ko tc'ōós cookg'ai koe xu xg'āà tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'ãà-tc'ãa a Nqarim di x'áèan ntcoea máá?

⁴ Nqari ba ko máá: ‘Tcom méé tsi saò ba hěé naka saò sa hěéthěé e,’ a ko gataga máá: ‘Wèém ɛe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'ãèse kg'ui ba gha cg'òòè,’ témé.

⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòèm kò ko xòò ba kana xòò sa bìrí a máá: ‘Eěr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa *Nqari bar nqòòkagua hãas* máàku si i *khamar ko hùia tsi ka tààè*,’ témé

⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,’ ta xao mééa, a xao a ncēm dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba kàà-hùikagua hãa.

⁷ Gaxao qãè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaia porofita gaxao ka, ncēm kò ko *Nqarim kg'ui hãa sa nxàe ka a ko* máá:

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'áma ne cgoa tcom Te,

igabaga i gane di tcáóan Tíí koe nqúu u,

⁹ a ne a ko kàà hùise dqom Te.

Gane di zi xgaa-xgaa zia

x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,’

témé ka,” tam Jeso ba méé.

Gúu zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi

(Mk 7:14-23)

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tciia óá a bìrí ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'ãa.

¹¹ Eè ko kg'áms koe tcãà sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ɛe ko khòèm kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a bìrí Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hãa sa, ncēs gúu sa xu kò kóm ka?” témé.

¹³ Me xɔa xu a máá: “Wèém hìim Tirim Xòòm nqarikg'ai dim xhàrà tama ba gha q'óèa tcg'òòè tɔbea ba cgoa.

¹⁴ Guu xu! Kàà-tcgái xu tcèè-tcuì-kg'ao xu u, kàà-tcgái ne khòè ne di xu ke. Kàà-tcgáim khòèm kò c'ēm khòèm kàà-tcgái ba tcèè-tcuì ne tsara gha wèéa tsara ga hām q'oo koe cg'áéa tcãà,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xɔa Me a máá: “Ncēs sere-seres ka bìrí tchàno-tchano xae e,” témé.

¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ãa tama?

¹⁷ Bòò tama xao gáé hãa, dùús wèés ɛe ko kg'áms koe tcãà sa ko ncãàs koe qòò, a sa a síí tc'áróm koe tcg'oa sa?

¹⁸ Igaba ɛe kg'áms koe guu a tcg'oara hãa sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri.

¹⁹ Tcáós koe i ko cg'ãè tc'ēan guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hěé, cg'áràn hěé, xóé cgoakuan hěé, ts'ään hěé, tshúù-ntcōakagukuan hěé, naka cóèkuan hěéthěé e.

²⁰ Ncēea gazi gúu zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi zi i, igaba cg'uriga tshàuan cgoa tc'òó sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne

(Mk 7:24-30)

²¹ Eēm qgáim koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hěé naka Sitone hěéthěé dim nqòóm koe qòò.

²² Kas kò gaa x'áè kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cgae Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgōose-coa Tseè, thòò-xama máá te, tiris cóá sa ko kaisase dxãwa tc'ēan ka xgáèè ke,” témé.

²³ Me Jeso ba táá c'ēm kg'uim ga ba xɔa si. Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Bìrí si nakas qòò, q'auas ko xùri xae e ke,” témé.

²⁴ Me xɔa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncēe hòàra ghùuan khama ii ne koe cúíga Ra tsééa óàèa hãa,” témé.

²⁵ Si khòe sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrùà sa cgoa qom̃ a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé.

²⁶ Me xòà si a máá: “Qàè tama ia cóán di péréan gha sèè a haghuan xaoa máàè sa,” témé.

²⁷ Si máá: “Èè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'òòsean di tafolean koe ko guu a tcheè zi tc'òó na,” témé.

²⁸ Me nxãaska Jeso ba xòà si a máá: “Khòe seè, kaisa dtcòm̃an si úúa! Èè si ko ma tc'èe khamaga ma méé i kúrúse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'aèm ãem kaga qàè.

Jeso ba ko kái ne khòe ne qàèkagu

²⁹ Me Jeso ba ãe koe guu a Galilea dim tshàam qàe koe síí, a ba a xàbì ba q'ábà qàò a síí ntcòó gaa koe.

³⁰ Zi kái zi xg'ae zi hàà cgae Me a óá ts'ùko ne hěe naka káà tcgái ne hěe, naka nq̃ara ne hěe naka kg'ui tama ne hěe naka kái ne c'èe ne hěéthěe e, a ne a hàà nq̃arè-kg'ama ba koe xòò ne, Me qàèkagu ne.

³¹ Ne khòe ne are, ãe ne ko kg'ui tama ne khòe ne bóò ne ko kg'ui ka, naka ãe nq̃ara hãa ne hěe ne ko qàè ka, naka ãe ts'ùko ne hěe ne ko qòò ka, naka ãe káà tcgái ne ko bóò ka hěéthěe e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqom̃.

Jeso ba ko 4,000 sa nqáéa ne khòe ne tc'òókagu (Mk 8:1-10)

³² Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tciia óá a máá: “Nc̃e ne khòe ner ko thòò-xama máá, nc̃eska ne nq̃oana cáman Tíí cgoa hãa khama, a tc'òó ne gha guù ga úú tama, Ra xàbà ne hãase dibikagua ne tc'èe tama, hěe ne gha a dàòan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé khama,” tam méé.

³³ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xòà Me a máá: “Nc̃em tchàa-xgóóm koe xae gha ndaa koe tc'òò péréan hòò, a nc̃eta noos xg'ae sa tc'òókagu?” témé.

³⁴ Me Jeso ba tēè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hěe naka cg'orò x'aù-coan hěéthěe e,” témé.

³⁵ Me xg'ae sa bìrí si góman-kg'ai koe ntcòó.

³⁶ Me gaxu péré xu 7 xu hěe naka x'aùan hěéthěe sèè, a ba a Nqari ba qàè-tcaoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xgaa-xgaase-kg'ao xu máà a, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu khòe ne máà a.

³⁷ Ne wèéa ne ga tc'òó a ne a xg'ãà, gaa koe guus ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ãe kò qàùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe.

³⁸ Khòe ne ãe kò tc'òó nea kò 4,000 ne e, khòe zi hěe naka cóán hěéthěe kò nxará tcãèè tama ne.

³⁹ Me kò khòe ne dibikagu, a ba a dxòrom koe tcãà a Magatane dim nq̃óm koe qòò.

16

Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe ko x'ái sa qaa (Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Xu kò Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgàian xu kòò qaa khama dtcàrà Me, are-aresas x'áis nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa.

² Me xòà xu a máá: [“Dqòara i kò hãa ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncòà a, khamam gha q'uu dim cámba qàè me e,’ témé,

³ a nc̃e ntcùúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncòà a, a ntcùú u, khama i gha nc̃e cámba ka tuu-c'òòan hàna,’ témé. Nqarikg'ai di bóòse-q'ooan nxàea kàbian tu q'ana hãa, ka tu gáé cuiskaga nc̃em x'aèm ka kò kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kàbia hãa tite?]

⁴ Qhàòs nc̃e cg'ãè cau, a cg'árà di sa ko are-aresas x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúís oose,” tam Jeso ba méé. A ba a nxãaska guu ne a qòò.

Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe di péré gǎe-gǎea ne
(Mk 8:14-21)

⁵ Eě xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò péréan sée c'urùà hǎa.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Q'ǎa méé xao, naka xaoa kòresea hǎa Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe di péré gǎe-gǎean koe,” témé.

⁷ Xu nxǎaska kg'ui cgoaku a máá: “Ncǎa xae táá péréan cgoa hàà,” témé.

⁸ Igabam kò Jeso ba *Gaxu di kg'ui*an q'ana hǎase bìrí xu a máá: “Gaxao ncěe cg'aré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá?”

⁹ Qanega xao gǎe bóòà q'ǎa tama? A tc'ěe-tc'ěese tama xaoa 5 xu péré xu ncěe Ra kò 5,000 ne khóè ne khǒà q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹⁰ Kana xaoa tc'ěe-tc'ěese tama 7 xu péré xu ka, 4,000 ne khóè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa?

¹¹ Dùúska xao bóòà q'ǎa tama, péréan kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe di péré gǎe-gǎean koe kòresea,” tam méé.

¹² Xu nxǎaska kórná q'ǎa, péré gǎe-gǎean koe méé xu kòrese sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hěe naka Saduke xu hěéthěe di xгаа-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qǒò (16:13–20:34)

Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Eěm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tciièm nqǒóm koe hàà kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tǎe a máá: “Khóèm òm Còám ka ne ko khóè ne máá dìí Me e, témé?” ta méé.

¹⁴ Xu xǒa a máá: “C'ěe ne ko máá: Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,” témé, ne ko c'ěe ne máá: “Elija Tsi i,” témé, ne ko c'ěe ne qanega máá: “Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c'ěe Tsi i,” témé.

¹⁵ Me máá: “Kháé xao ko gaxao nta méé, dìí Raa, ta xao ko méé?” témé.

¹⁶ Me Simone Petere ba xǒa Me a máá: “Tsǎá Tsia *nqòòkaguèa* Tsi Krete Tsi i, kg'òèam Nqarim di Tsi Cǒá Tsi,” témé.

¹⁷ Me Jeso ba xǒa me a máá: “Ts'ee-ts'ee kg'aièa tsia tsǎá Simone tsi, Jonam di tsi cǒá tsi, ncěe sa tsi khóèan ka x'áíè tama, igaba tirim Xǒòm nqarikg'ai koe hànám ka a khama.

¹⁸ Ra ko Tíí bìrí tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncěes nxǒàs tc'amkg'ai koe tshào, i dxǎwam di qarian ga tàà si tite.

¹⁹ Xgobekg'aman nqarikg'ai di x'aian òm gha máà tsi, si gha wěes gúùs ǎe tsi ko nqǒómkg'ai koe qǎe sa nqarikg'ai koe qǎèèa hǎa, si gha wěes gúùs ǎe tsi ko nqǒómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hǎa,” tam méé.

²⁰ A ba a nxǎaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu qarika x'áè a máá, táá méé xu cúí khóè ga bìrí Krete Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hěe naka Gam di x'ooan hěéthěe ka kg'ui
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Jeso ba kò ǎem x'aèm koe guu a Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a x'ái, Jerusalema koe méém qǒò sa, naka síí kaia xu hěe, naka kaia xu peresiti xu hěe, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hěéthěe thǒò-thǒòè sa, naka baa cg'òè, naka baa nqoana òm cáń ka x'ooan koe ghùè.

²² Me Petere ba sèèa tcg'òó Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: “Cuiskaga a, X'aigàè, ncěes gúù sa cuiskaga Tsǎá koe kúrúse tite!” témé.

²³ Igabam kò Jeso ba kǎbise a Petere ba bìrí a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè, Tiri tsi qǎe-kg'ao tsi i, Nqarim di zi gúù zi koe tsi tc'ěea tsi tcǎà tama ke, igaba tsi khóèan di zi gúù zi koe tcǎà tc'ěea,” témé.

²⁴ Me nxãaska Jeso ba Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu birí a máá: “Ncèè c'èem khòem kò xùri Te kg'oana ne méém bóòda xguise naka baa gam dim xgàu hì ba dcèé naka xùri Te.

²⁵ Dìim wèém èe gaam dis kg'òè sa qgóó qari kg'oana bas gha aaguse cgae, igaba dìim wèém èe ko Tíi domka gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

²⁶ Dùús ka ba gha khòè ba kháè kabisea máàè, ncèè wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba gaam di kg'òèan téé-q'oo koe dùútsa gúù sa tcg'òó a máà?

²⁷ Xòòm dim x'ààm koe hãnasem gha Khòem dim Cóá ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba èem kúrú hãa zi tséé zi koe guu a suruta.

²⁸ Tseegua ner ko birí tu u: Ncèè koe téé-tèe ne ka c'èea ne x'ooan xàma hãa tite, Khòem dim Cóá ba ne bóò, Me Gam di x'aian koe hãase hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

17

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kabise a tãá

(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ 6 cáman qãá q'oo koem kò Jeso ba Petere ba hëé, naka Jakobo ba hëé, naka gam ka qõesem Johane ba hëéthëé xu sée, a kaian xàbì ba q'ábà qaò cgoa xu, xu gaa koe síí cúia hãa.

² Gaxu cookg'ai koe i kò bóòse-q'ooa ba kabise a tãá, i kg'áia ba cáms khama ma tcàà, i Gam di qgáian x'ààm khama ma q'úú.

³ Ka tsara kò gaa x'aè kaga Moshe ba hëé naka Elija ba hëéthëé tsara gaxu ka bóòè, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁴ Me Petere ba Jeso ba birí a máá: “X'aigaè, qãès gúù si i ncèè koe xae hãa sa. Ncèè tc'èe Tsi kòò ne, ra gha nqoana nquu xu ncèè koe tshàò, me gha c'èe ba Tsari ii, me c'èe ba Moshem di, me gha c'èe ba Elijam di,” tam méé.

⁵ Èem qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga x'ààkos túú-c'òò sa qàbia tcàà xu. Me kò gaa x'aè kaga kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe tcg'oa a máá: “Ncèè ba Tirim Cóá Me e, ncàma Raa ba, Gaam kar kaisase qãè-tcaoa hãa. Komsana Me,” témé.

⁶ Èè xu ko xgaaxgaase-kg'ao xu ncèes gúù sa kóm ka xu kò kg'áia xu cgoa gómankg'ai koe cg'áé, a xu a kaisase q'ae.

⁷ Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: “Tèea xao téé, naka táá q'áo guu,” témé.

⁸ Èè xu ko ghùì-kg'ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúim oose.

⁹ Èè xu ko xàbìm koe xõa kam kò Jeso ba x'àè xu a máá: “Táá cúí khòè ga èe xao bóòda hãa sa birí guu, nakam nxãakg'aiga Khòem dim Cóá ba x'ooan koe síí tèe,” témé.

¹⁰ Xu xgaaxgaase-kg'ao xu tèè Me a máá: “Dùús domka xu ko nxãaska x'àè xgaaxgaaxgaase-kg'ao xu máá, Elija ba méém kg'aia hàà, téméa máá?” témé.

¹¹ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi gúù zi kg'ónò,

¹² igabar ko birí xao o a ko máá: Elija ba ncíisega hààraa, igabaga ne kò bóòda q'ãa me tama, a kò wèé zi gúù zi tc'èe ne kò ko zi kúrú cgae me. Gaam dàòm cúim kagam ko Khòem dim Cóá ba hàà tshàò q'ooa ne koe xgàràè,” tam méé.

¹³ Xu nxãaska xgaaxgaase-kg'ao xu kómá q'ãa, Johanem tcguù-tcguu-kg'aom kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko dxãwa tc'èean ka tcãàèam cóá ba kg'òèkagu

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Èè xu ko xg'aes koe hàà, kam kò c'èem khòè ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg'aia ba koe qomì,

¹⁵ a máá: “X'aigaè, thòò-xama máá tirim cóá ba, x'óóa qae dis tcìi sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg'aise c'eean hëé naka tshàan hëéthëé q'oo koe cg'áéa tcàà ke.

¹⁶ Ra Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg'òèkagua ba ka tààè," tam méé.

¹⁷ Me Jeso ba xòa me a máá: "Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncěe sa, a cg'ǎè tc'ěe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa! Nta noose Ra gha qáo-tcaoa máá tu u! Ncěe koe óá me, Tíí koe!" témé.

¹⁸ Me Jeso ba dxāwa tc'ěean dqàè, i gam cóám koe tcg'oa, me gam x'aèm koe ga guu a qǎè.

¹⁹ Nxāaska xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu Jeso ba dxùukg'ai koe séèa tcg'òó, a tēè Me a máá: "Dùús domka xae kò tààè, a táá xhàigu u?" témé.

²⁰ Me xòa xu a máá: "Cg'áré dtcòmān xao úúa hãa domka a. Tseeguan kar ko bìrí xao o, a ko máá: Dtcòmān xao kò úúa mosetara dis hìis dim tc'ubim khama noo o, ne xao gha ncěem xàbì ba bìrí a máá: 'Ncěe koe tcg'oa naka ěe síí hãa koe síí,' témé, nem gha tcg'oa. Cúí gúú ga tàà xaoa hãa tite.

²¹ [Igaba i ncěeta iian tcg'oa tama, igaba còrèan hěé naka tc'òoan carasean ka hěéthěé cúíga i ko kúrúse]," témé.

*Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)*

²² Eẽ xu ko Galilea koe hààraa xg'ae kam kò Jeso ba bìrí xu a máá: "Khóèm dim Cóá ba gha hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcǎàè,

²³ ne gha cg'òo Me, Me gha nqoana dim cáím ka x'óóan koe ghùìè," témé. Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu kaisase tshúù-tcao.

Tempelem ko tcg'òóá mááè maria ne

²⁴ Eẽ xu ko Jeso ba hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé xu Kaperenaume koe tcǎà ka xu kò tempelem di xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Peterem koe hàà a tēè me a máá: "Gaxao dim xgaa-xgaa-kg'ao ba gáé tempelem di marian tcg'òó tama?" témé.

²⁵ Me xòa a máá: "Eè, tcg'òó om ko," témé.

Eẽm ko Petere nquum q'oo koe tcǎà, kam kò Jeso ba tc'ǎà a kg'ui cgoa me a máá: "Nta tsi ko ma tc'ěe, Simoneè? Dìín koe xu ko nqóóan di xu x'aiga xu marian séè? X'áé-kg'ao ne koea kana c'ěe ne koea?" ta méé.

²⁶ Me Petere xòa a máá: "C'ěe ne koe e," témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: "Nxāaska ne x'áé-kg'ao ne kgoarasea.

²⁷ Gatà i ii igaba méé xae táá ghāa xu guu, ke tshàam koe qǒò naka x'àu qgóó cgoa dim dqùì ba síí tcǎà, naka tc'ǎà dim x'àum qgóó tsi ko ba séè, naka kg'árna ba kgóà, kaia mari ba tsi gha hòò ke. Séè me naka síí mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu máà me, Tíí hěé naka tsáá hěéthěé tsam di suruta iise," tam méé.

18

*Nqarikg'ai di x'aian koe kaisase kaia ba
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)*

¹ Eẽm x'aèm ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom koe hàà a tēè Me a máá: "Dìína nqarikg'ai di x'aian koe kaia?" témé.

² Me cg'árém cóá ba Gam koe tciia óá, a hàà xg'aekua xu koe tòó me,

³ a máá: "Tseegua ner ko bìrí xao o: Kǎbise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcǎà tite.

⁴ Gaa domkagam gha wèém ěe ko ncěem cóám khama ma cg'áré-cg'arese ba nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ii.

⁵ Dìím wèém ěe ko ncěeta iim cóá ba Tiri cg'òèan koe qǎèse hààkagu ba ko Tíí tc'áróga qǎèse hààkagu.

*Chìbi kúrúkaguku sa**(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)*

⁶ “Igabaga dìim wèém òe ko ncèe ne cg'aré ne ncèe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'èe ba chìbian kúrúkagum ka i gha qàè ii, gáí cgoa dis nxòás kaías kòo qg'áoá ba koe qáéa tòòè, me tshàam ka nqàaka xaoa tcààè, a tòmmè ne.

⁷ Haò, cg'àè i gha ii nqòóm koe, gùù zi ncèe ko khòèan chìbian kúrúkagu zi ka! Eèta ii zi gùù zi méé zi hàà, igabaga haò, cg'àè i gha ii, khòèm òe zi ko gaa zi gùù zi gam koe guu a hààm ka.

⁸ “Ncèè tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèm kò ko chìbi kúrúkagu tsi ne méé tsi q'áea tcg'òó naka aagu me. Qàèa i gha máá tsi, nqàara hãase kana ts'íkose tsi gha kg'òèan koe tcàà ne, càmm tshàu kana càmm nqàrèse chòò tama c'eean koe xaoa tcààèan ka khama.

⁹ “A ncèè tsarim tcgáím kò ko chìbian kúrúkagu tsi ne, hqbea tcg'òó naka aagu me. Qàè i gha máá tsia, kàà tcgáíse tsi gha kg'òèan koe tcàà sa, càmm tcgáí úúase chòò tamás c'ees dxàwam dis koe xaoa tcààèan ka ke.

*Hoàra hãas ghùus dis sere-sere sa**(Lk 15:3-7)*

¹⁰ “Q'ana méé tu hãa naka táá ncèe ne cg'aré ne ka c'èea ne ga cg'ãa-cg'ana iise bóò guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu nqarikg'ai koe hãa xu ko Abom nqarikg'ai koe hàna ba wèè x'èe ka bóò ke.

¹¹ [Khòèm òim Cóa ba hààraa, hààm gha hòara ne kgoara ka.]

¹² “Nta tu ko ma tc'èe? Ncèè khòèm kò 100 zi ghùu zi úúá, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga òe zi 99 zi xàbìan koe guu naka òe hòara hãa sa síí qaa tite?

¹³ A ncèè hòò sìim kòo ne, tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas èes cúís domka qàè-tcao, hòà ta ga hãa zi 99 zi nqáéa hãase.

¹⁴ Gatà iim dàòm cúím kam gatu òim Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba tc'èe tama, òe cg'aré ne ka i gha cúía ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qòem ncèe ko chìbian kúrúá máá tsi ba

¹⁵ “Ncèè tsáá qòem kò chìbian kúrú cgae tsia ne méé tsi síí cgae me, naka dqàè me càmm tsao ii koe, a ncèè komsana tsim kò ko ne tsi ncàa tsáá qòe ba gaicara hòò mááse.

¹⁶ Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúí kana càmm khòèan cgoa síí cgae me. *Ncèes gùù sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncèe ko máá: ‘Càmm kana nqoana khòèan kò c'èes gùù sa nxàea tseegukagu ne i gha wèè khòèan ga tseeguan bóòà hãa,’ tème sa.*

¹⁷ A ncèè komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe síí naka bìrí ne. A ncèè kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi tãám nqòóm òim khòèm khama ma qgóó me, kana mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khama ma.

¹⁸ “Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dùús wèés òe tu gha nqòómkg'ai koe qáé sa gha nqarikg'ai koe qáèèa hãa. Si gha gatà dùús wèés òe tu gha nqòómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa.

¹⁹ “Gaicara Ra ko [tseeguan] bìrí tu u a ko máá: A ncèè gatu ka càmm tsara kò nqòómkg'ai koe c'èes gùùs dtcàrà koe dtcòmku ne, ne tsara gha Abom nqarikg'ai koe hànam ka kúrú mááè si.

²⁰ Nda koe ga igaba càmm kana nqoana khòèan kòo tirim cg'òèm cgoa xg'aea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna,” tam méé.

Cgómku úú tamam qààm dis sere-sere sa

²¹ Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “X'aigaè, nta noo q'oro ba gha tíí qòe ba chìbian kúrú cgae te, ra chìbia ba qgóóa máá me, 7 q'oroa gáé?” tème.

²² Me Jeso ba xqà me a máá: “Bìrí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

²³ “Gaa domka i nqarikg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxára xg'aeè, òe ko gam di ne qàà ne cgoa xg'ae a ntcòò a òe ne cgóbè cgae mea zi gùù zi nxàe cgoa ne ba.

²⁴ Eẽm ko tshoa-tshoa a ko gatà hěe kagam kò khòem 10 cãan marian di kò cgòbè cgae mea ba gam koe óáé.

²⁵ Surutaa ba kam kò ko tààè khamam kò x'aiga ba x'áè sa tcg'òó, gabá hěe naka gam dis khòè sa hěe naka cóáa khara hěe naka wée gúùan ãem úúa hãa hěéthěé mée i x'ámáguè, nakam suruta kabi sa.

²⁶ Me qãa ba cookg'aia ba koe qom, a còrè me a máá: 'X'aigaè, qáo-tcaoa máá te, wée gúùan ner gha suruta kabi ke,' témé.

²⁷ Me ãem qãam dim x'aiga ba thòò-xama máá me, a kgoara me, a chibia ba qgóóa máá me.

²⁸ "Igabaga ãem ko gaam qãa ba tcg'oa, kam kò c'ẽem qãam cg'aré mari-coan kò cgòbè cgae mea ba hòò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máá: 'Cgòbè cgae tea tsias gúù sa suruta kabi,' témé.

²⁹ Me gam ka c'ẽe ba qom a dtcàrà me a máá: 'Qáo-tcaoa máá te, surutar gha kabi tsi ke,' témé.

³⁰ Gabagam ko xguì, a ba a qòò a síí kúrú me khòè ba qáé-nquus koe tcãàè, a nxãakg'aiga síí suruta kabi me.

³¹ "Eẽ xu ko c'ẽe xu qãa xu ãe kúrúsea sa bóò ka xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a síí gaxu dim x'aiga ba bìrí wée zi gúù zi ãe kúrúsea zi.

³² Me nxãaska x'aiga ba qãa ba tciaa tcãà a máá: 'Tsáá qãa tsi cg'ãè cau tsi, wée chibia tsi ãe gar kò qgóóa máá tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka.

³³ Qaase tama i gáé kò hãa, thòò-xama-máákuan tsi ga tsáá ka c'ẽem koe úú sa, ncẽer kò ma thòò-xama máá tsia khamaga ma?' témé.

³⁴ Me xgóam hãa khama gam ka q'òòse ba síí qáé-nquus koe tcãà me, me kaisase thòò-thòò, a síí nxãakg'aiga suruta kabi wéean ãem kò cgòbèa a.

³⁵ "Ncẽea tirim Xòòm ngarikg'ai dim gha thée gatu koe kúrús ga si i, ncèè gatu ka c'ẽem wéeam kò gam ka qòese ba wée tcáóa ba cgoa qgóóa máá tama ne," tam Jeso ba méé.

19

Aagukus khòè khara di sa (Mk 10:1-12)

¹ Eẽm ko Jeso ba ncẽe zi gúù zi kg'uia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qòò Jorotane di c'ẽe xòèan za.

² Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúrú ne ne qãè.

³ Xu c'ẽe xu Farasai xu hàà cgae Me, qáé Me xu gha qgálan xu kòo qaa khama a máá: "A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòem gha gam dis khòè sa aagu sa c'ẽes gúùs domka?" témé.

⁴ Me xoa a máá: "Nxará ta ga xao gáé hãa, tshoa-tshoas koem Kúrú-kg'ao ba khòè ba hěe naka khòè sa hěéthěé kúrú hãa sa?" témé.

⁵ A ba a máá: "Gaa domkagam gha khòè ba gam ka xòò ba hěe naka xòò sa hěéthěé khara guu a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse, khara gha cúim cgàa ba ii.

⁶ Gaa domka khara cuiskaga cãm tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táá Ngaram ka xg'ae-xg'aeèa sa khòem ka q'aa-q'aaè guu.

⁷ Xu tẽe Me a máá: "Kháé dùús domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòem ga gam dis khòè sa q'ara khara hãa dis tcgãya sa máá, a aagu si di i?" témé.

⁸ Me xoa xu a máá: "Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòè zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama.

⁹ Igabar ko bìrí xao o a ko máá: Dìim wéeam ãe ko gam dis khòè sa aagu, cg'ará di gúù ka tamase, a ko c'ẽes khòè sa sèè ba ko cg'arán kúrú," ta méé.

¹⁰ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí Me a máá: "A ncèè sèèkus kò ncèeta ii ne i qãe e khòè khara gha táá sèèku sa," témé.

¹¹ Me xɔa xu a máá: “Wèé khóèan ga cuiskaga ncêe kg'uian kóma q'ãa tite, igaba êe máàe ea ne cúí ne ne e.

¹² Khóè xua hàna khama, cóán ábà tite xu: c'êe xua gatà ma ábàèa, xu c'êe xu khóèan ka gatà ma kúrúèa, xu c'êe xu gaxu ka kúrúse ana, nqarikg'ai di x'aian domka. Eê ga kóma q'ãa ba méém kóma q'ãa,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'g'ai
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Nxãaska ne kò cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòó cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu khóè ne dqàè.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba máá: “Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgáè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'aia nea gatà ii ne di i ke,” témé.

¹⁵ A ba a tshàua ba gane koe tòó, a gaa koe guus ka tcg'oa a qõò.

Qárí-kg'aom qguàa ba
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Kam kò gaa x'aè kaga c'êem khóè ba Jesom koe hàà a ba a tèè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dùútsa gúús qãè sa ra gha kúrú a nxãasega chõò tamas kg'òè sa hòò?” témé.

¹⁷ Me bìrí me a máá: “Dùútsa tsi ko qãèan ka tèè Tea máá? Cúím khóèm cúím ga ba qãè Me e. Igaba tsi kò kg'òèan koe tcãà kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'áman qgóóa qari,” témé.

¹⁸ Me tèè Me a máá: “Ndaka nea?” témé. Me Jeso ba xɔa a máá: “Táá méé tsi cg'òo guu, táá méé tsi cg'árà kúrú guu, táá méé tsi ts'ãà guu, táá méé tsi tshúù-ntcõan nxàe guu.

¹⁹ Saò ba hêé naka saò sa hêéthêé méé tsi tcom. Tsáá ka c'êe ba ncàm, êe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé.

²⁰ Me gam qárí-kg'ao ba máá: “Wèé x'áè-kg'áman ncêe gar qgóóa qaria, dùú sa ra qanega tcàoa hãa?” témé.

²¹ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Ncêe wèé za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qõò naka tsia sí wèé zi gúú zi êe tsi úúa hãa zi x'ámágu naka tsia êe dxàua ne khóè ne máà, nxãaska tsi gha nqarikg'ai koe qguàan úúa. Naka nxãaska hàà xùri Te,” tam méé.

²² Eêm ko gaam qárí-kg'ao ba ncêe sa kóm kam kò tshúù-tcaoase qõò, kái zi gúú zim kò úúa hãa khama.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Qguàm khóèm gha nqarikg'ai di x'aian koe tcãà sa kaisase qari si i.

²⁴ A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nqurì sa thamka si i, qguàm khóèm gha Nqarim di x'aian koe tcãàs ka,” témé.

²⁵ Eê xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ncêe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tèè a máá: “Kháé ba gha nxãaska díí ba kgoaraè?” témé.

²⁶ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khóèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèé gúua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁷ Me Petere nxãaska xɔa Me a máá: “Bóò! Sixaea wèé gúúan ga guua, a ko xùri Tsi. Dùú sa gha kabisea máá xae e?” témé.

²⁸ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o: kabam nqõóm koe, ncêe Khóèm dim Cóám ko x'aian dis ntcõó-q'ooos x'áàn dis koe hàà ntcõó, ne xao gha gaxao êe ko xùri Tea hãa xao thêé x'aian di zi ntcõó-q'oo zi 12 zi koe síí ntcõó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóò a xgàra.

²⁹ Igaba díím wèém êe Tiri cg'òèan domka x'áéa ba guua ba, kana qõese ga xu, kana qõese ga zi, kana xõòm ga ba, kana xõòs ga sa, kana cóán ga, kana xhàrà ga, nxãa ba gha 100 q'oro ncêe zi gúú zi máàè, a ba a gha chõò tamas kg'òè sa q'òò.

³⁰ Igabaga ne gha kái ne êe tc'ãà di ne kháókà di ne ii, ne gha êe kháókà di ne tc'ãà di ne ii,” tam méé.

20

Kg'om xhàrà di tséé-kg'aoan di surutaa ne

¹ Nqarikg'ai di x'aia nea xhàrà ba q'òòam khòèm khama ii khama, ncêe ko ntcùúkg'ai cgoa tcg'oa a q'òò, a síi khòè xu gam òòm kg'om xhàrà koe gha tséé xu qaa ba.

² A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam òòm kg'om xhàrà koe tsééa tcãà xu.

³ A ba a 9 di x'aè ka tcg'oa, a q'òò a síi c'êe xu bóò xu x'ámágu dis qgàis koe téé-têe, cúí gùù ga kúrú tamase.

⁴ Me bìrí xu a máá: “Gaxao igaba méé xao thêé tirim kg'om xhàrà koe síi tséé. Eê tchàno ii sar gha suruta xao o ke,” témé.

⁵ Xu q'òò. Me gaicara koaba ka hêé naka dqòà tcgàì ka hêéthêé tcg'oa a q'òò, a síi gatà iis gùùs ga sa kúrú.

⁶ Me dqòà ka tcg'oa a q'òò, a gaicara c'êe xu bóò xu têe. Me têe xu a máá: “Dùús domka xaoa koabam wèé ba gùù kúrú tamase ncêe koe téé-têe?” témé.

⁷ Xu xòà me a máá: “Cúí khòè ga tsééan máá xae e tama domka a,” témé. Me máá: “Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xhàrà koe síi tséé,” témé.

⁸ Cáms ko tcãà kam kò kg'om xhàrà ka q'òòse ba tc'ãà-cookg'aim gaxu di ba bìrí a máá: “Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháóka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'ãà di xu koe síi chòò,” témé.

⁹ Xu tséé-kg'ao xu êe kò dqòà ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cáim òòm mari ba gàbakaguè.

¹⁰ Igaba êe kò tsééan tc'ãà a tshoa-tshoa xu ko hàà surutaè ka xu kò tc'êea máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'êea. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cáim òòm mari ba gàbakaguè.

¹¹ Eê xu ko gàbakaguè e ka xu kò tshoa-tshoa a xhàrà ka q'òòsem cgoa mēéku,

¹² a máá: “Khòè xu ncêe kò kháóka tshoa-tshoa xua cúim aoara ba tsééa, igaba tsi kúrú xua xu sixae khama noo, ncêe tsééan di qóman hêé naka cáms ka dàoku sa hêéthêé xáma hàà xae,” ta xu méé.

¹³ Me xhàrà ka q'òòse ba gaxu ka c'êe ba xòà a máá: “Khòè tseè, kàa tsi tama ra hàà, ka tsam gáé ncãa dtcòmku tama cáman òòm marim ka?”

¹⁴ Sée tsari maria ne naka q'òò. Kháóka tsééan tshoa-tshoa hàam tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke.

¹⁵ Kgoarasea tama ra gáé hàà, tc'êer kos gùù sar gha tiri marian cgoa kúrú sa? Kana ba ko tsarim tcgàì ba tiri qàè tcáoan domka nxàè te?” ta méé.

¹⁶ Ncêem dàòm ka ne gha tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha kháóka di ne tc'ãà di ne ii.

Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Eê kò Jeso ba Jerusalema koe q'òò kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu cúia sèèa tcg'òò, a dàò q'oo koe bìrí xu a máá:

¹⁸ “Bóò, Jerusalema koe xae ko q'òò, Me gha Khòèm òòm Cóá ba kaia xu peresiti xu hêé naka x'aè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêé tshàù q'oo koe tcãà. Xu gha x'óós koe chibi-chibi Me.

¹⁹ A xu a gha tãá zi qhàò zi di xu khòè xu tshàù q'oo koe tcãà Me, nxãasega xu gha ncòì Me, a qoa Me, a xgàù Me ka. Igabam gha nqoana òòm cáim ka x'ooan koe ghùè.

Xòòs di dtcàrà sa

(Mk 10:35-45)

²⁰ Si kò nxãaska Sebetem di tsara cóá tsara ka xòò sa gas di tsara cóá tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qòm, a c'êes gùù sa dtcàrà Me.

²¹ Me Jeso ba gas ka máá: “Dùú sa si ko dtcàrà?” témé. Si xòa Me a máá: “Nxàe, tiri tsara cóá tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàe koe ntcóó sa, me c'èe ba kg'àò xòèa Tsi koe ntcóó, me c'èe ba dxàe xòèa Tsi koe ntcóó,” tas méé.

²² Me Jeso ba xòa a máá: “Dùú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'ààr kos koe tsao ga kg'àà?” ta méé. Tsara máá: “Kg'àà tsam ga,” témé.

²³ Me bìrí tsara a máá: “Kubis Tiris koe tsao gha kg'àà. Igaba ncèe kg'àò xòèa Te koe hěe naka dxàe xòèa Te koe hěéthěé ntcóóan ka, nxãa nea Tií ka kúruèe tama, igaba i gane èe Abom ka kg'ónò máàe ea ne di i,” ta méé.

²⁴ Eẽ xu ko 10 xu ncèe sa kóm ka xu kò èe tsara khòe qõeku tsara kaisase xgòà cgae.

²⁵ Igabam Jeso ba Gam koe tciaa óa xu a máá: “Q'ana xao hãa, tãá zi qhàò zi di xu x'aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x'ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséékagu.

²⁶ Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba dìim wèém èe gha ko gaxao koe kai kg'oana ba, méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii.

²⁷ Naka méém wèém èe gaxao xg'aeku koe tc'ãa kg'oana ba gaxao dim qãa ba ii,

²⁸ ncèem ma Khòem dim Cóá ba ma hàà khòe ne ka tsééa máàe tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòe ne tsééa máá ka, a gha hàà kg'òèa ba máà, kái ne khòe nem gha suruta máá, ne kgoaraè ka.

Jeso ba ko kàà tcgáí tsara khòe tsara bóòkagu

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Eẽ xu ko Jeso ba hěe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé Jeriko koe tcg'oa kas kò kaias xg'ae sa xùri Me.

³⁰ Ka tsara kò gaa x'aè kaga cam khòe tsara kàà tcgáí tsara dàòm dxùukg'ai koe ntcõe. Eẽ tsara ko kóm Jesom ko nqáe sa ka tsara kò q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsqõose-coa Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³¹ Igabas kò xg'ae sa dqàe tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóase Tseè, thòò-xama máá tsam m!” témé.

³² Me kò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: “Dùú sar gha kúrua máá tsao o sa tsao ko tc'èe?” ta ma tõe.

³³ Tsara bìrí Me a máá: “X'aigaè, tcgáí tsam méé i xgobekg'amse sa *tsam ko tc'èe*,” témé.

³⁴ Me Jeso ba thòò-xama máá tsara am ko khama tcgáí tsara qgóó, tsara kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

21

Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãèse hààkaguè

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eẽ ne ko Jerusalema koe cùu, a ko Betefage koe hàà, Olife dim xàbim koe, kam kò Jeso ba cam xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òó,

² a bìrí tsara a, a máá: “Qòò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa hòò, si qáése tõe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tií koe óa si.

³ A ncèe c'èem khòem kò c'èe gùu bìrí tsao o, ne méé tsao bìrí me naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa khara a,’ témé, nxãaskam gha kúúga guu khara a,” témé.

⁴ Ncèes gùu sa kò kúruèe, porofitim ka kò kg'uièa hãas kg'uis gha nxãasega tseegukaguè ka, ncèe kò máá:

⁵ “Cóas Sione di sa bìrí naka máá:

‘Bóò, sarim X'aiga ba ko cg'aré-cg'aresease hàà cgae si,
a ba a donghi sa qábìà hãa, donghi-coam cgoa hàna sa,
donghis dim cóá ba,’ ” ta mééè sa.

⁶ Tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara qòò, a síí Jesom ko ma x'áè tsara a khama ma kúru,

⁷ a síí donghi sa óá, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáían gam koe tcee, Me gaa koe ntcõó.

⁸ Si káís xg'ae sa dàòm q'oo koe gane di qgáían khàrà, ne c'ěe ne hìian di nxãan xg'ao a ne a dàòm q'oo koe khàrà.

⁹ Si kò xg'aes ěe kò cookg'aia ba koe hěe naka kháóa ba koe hěéthěe hãa sa q'au a máá: “Hosana, Dafitem ka tsgõose-coa ba!

Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa,

Gaam ěe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba!

Hosana, ěe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹⁰ Eẽm ko Jeso ba Jerusalema koe tcãà kam kò wèém x'áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: “Ncěe ba dìi baa?” témé.

¹¹ Zi xg'ae zi xòa a máá: “Ncěe ba Jeso Me e, porofitim Galilea dim xg'aekum Nasareta dim koe guua hãa ba,” témé.

Jeso ba ko tempelem koe tcãà

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Me Jeso ba tempelem koe tcãà, a ba a wèé ne ěe kòo tempelem q'oo koe x'ámá, a ko x'ámágu ne xhàiaigu, a ba a kò khòè ne ncěe tãá nqõó di marian ko sée a gaan téé-q'oo koe tempelem di marian khòè ne máà ne di tafolean xùbu, naka gane ěe ko tcíbían x'ámágu ne di ntcõó-q'ooan hěéthěe e,

¹³ a ba a bìrí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba méém còrèan dim nquu ba ta ma tciìè, igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne dim nquu ba kúrú mea,” témé.

¹⁴ Ne kàà tcgáí ne hěe naka nqõara ne hěéthěe tempelem koe hàà cgae Me, Me kúrú ne ne qãè.

¹⁵ Igaba ěe xu ko kaia xu peresiti xu hěe naka x'áé xgae-xgae-kg'ao xu hěéthěe ko are-aresa zi gúù zi kúrúm ko zi bóò, i ko cóán tempelem koe q'au a ko máá: “Hosana, Dafitem ka tsgõose-coam koe,” témé ka xu kò xgòá,

¹⁶ a xu a Gam ka máá: “A kóm Tsi ko ncěe cóán ko méés gúù sa?” témé. Me Jeso ba xòa a máá: “Èè, qanega xao gáé nxàrá naka kóm ta ga hãa *Nqarim* di zi Tcgãya zi koe góásea sa, ncěe ko máá:

‘Cóán hěe naka comko cóá-coan hěéthěe
di kg'áñan koer dqomàn kg'ónò máásea hãa,
ta méé sa?” témé.

¹⁷ A ba a guu xu a x'áé-dxoom ka tchàa koe tcg'oa a Betania koe síí, a gaa koe síí x'óm.

Jeso ba ko faia dis hìi sa cgúí

(Mk 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, ěem ko x'áé-dxoom koe kabise kam kò xàbàa hãa.

¹⁹ Faia dis hìi sam ko dàòm qàe koe bóò kam kò síí cgae si, a síí cúí gúù ga táá hòò cgae si, igaba tōaran cúí ga a. Kam kò gaas ka máá: “Chõò tamase méé i cúí tc'õo ga sáá koe gaia táá tcg'oa guu!” témé. Si kò faia dis hìi sa gaa x'aè kaga nqai.

²⁰ Eẽ xu ko xgae-xgaase-kg'ao xu bóò si ka xu kò are, a máá: “Nta sa ko ma faia dis hìi sa kúúga nqai?” ta ma tēè.

²¹ Me Jeso ba xòa xu a máá: “Tseegukagar ko bìrí xao o: Dtcòmàn xao kò úúa hãa, a káise tc'ěe-tc'ěese tama, ne xao cuiskaga faia dis hìis koe kúrúseas gúùs cúí sa kúrúa hãa tite, igaba ěe xao kòo ncěem xàbì ba bìrí a máá: ‘Séèa ghùìè naka síí tshàam q'oo koe ncemea tcààè’ témé, ne i gha gatà ii.

²² A ncěe dtcòmàn xao kò úúa hãa ne xao gha dùús wèés ěe xao ko còrèan cgoa dtcàrà sa hòò,” témé.

Jesom di qarian ka tēè sa

(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Jesom ko tempelem koe tcãa ka xu kò kaia xu peresiti xu hěe naka khòe ne di xu kaia xu hěethěe hàà cgae Me, ěem hãa a ko xgae-xgae ka, a xu a mǎá: “Dùútsa qarís cgoa Tsi ko ncěe zì gùù zì kúrú, i gataga dín ncěe qarian mǎá Tsia hãa ncěe gùù zì kúrú dǐ i?” témé.

²⁴ Me Jeso ba xǒa xu a mǎá: “Tíí igabar gha cúís gùù sa tề xao o thěe, a ncěe xǒa ba xao kò mǎá Te, ner gha Tíí igaba bìrí xao o dùútsa qarís cgoar ko ncěe zì gùù zì kúrú sa.

²⁵ Tcguù-tcguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòean koea?” témé.

Xu xóe a tềku a mǎá: “ ‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko mée nem gha tề xae e a mǎá: ‘Dùús domka xaoa kò kháe nxãaska gam koe dtcòm tama?’ témé.

²⁶ Igaba ncěe: ‘Khòean koe e,’ ta xae kò ko mée ne xae ko khòean bèe. Wěe ne khòe ne ko Johane ba porofitim iise bóò khama,” ta xu mée.

²⁷ Xu Jeso ba xǒa a mǎá: “C'úua xae hãa,” témé.

Me bìrí xu a mǎá: “Nxãaskar Tíí igaba cuiskaga bìrí xaoa hãa tite dùútsa qarís cgoar ko ncěe zì gùù zì kúrú sa,” témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

²⁸ “Nta xao ko ma tc'ěe? C'ěem khòe ba kò cá m cóá tsara úúa. A ba kò tc'ãa dím cóám koe síí, a bìrí me a mǎá: ‘Tíí cóáe, qòò naka síí ncěe cá m ka kg'om xhárám koe tsée,’ témé.

²⁹ Me xǒa me a mǎá: ‘Cuiskaga a,’ témé, igabam kò kháóka tc'ěea kabi, a ba a qòò.

³⁰ “Me khòe ba cá m dím cóám koe síí, a gataga gam ka mée, me xǒa a mǎá: ‘Qòòr gha àboe,’ témé, igabam táá qòò.

³¹ Gatsara ka ndaka ba kòo xòom ko tc'ěe sa kúrú?” tam Jeso ba ma tề. Xu mǎá: “Tc'ãa dǐ me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí xu a mǎá: “Tseegukar ko bìrí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěe naka cg'ará-kg'ao zì hěethěe gha Nqarím dǐ x'aian koe gaxao ka tc'ãa a tcãa.

³² Johane ba kò gaxao koe tchànóm dàòm cgoa hàà, xao kò táá gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěe naka cg'ará-kg'ao zì hěethěe gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncěes gùù sa bóò, igaba xao kò táá kháóka tc'ěea kabi a gam koe dtcòm,” témé.

Chòó-kg'oman dǐ xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ A ba a mǎá: “C'ěes sere-sere sa kóm. C'ěem x'ǎe-kg'ao ba kò hàna, ncěe kò kg'om xhàrà ba xhàrà ba, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrú nxama-nxama, a ba a gòean ko kúrúem qgài ba hěe naka qáòm nquu ba hěethěe gaa koe tshào, a ba a xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'ěem nqòóm koe qòò.

³⁴ “Ěem ko tc'òoan ko kúrúsem x'aè ba cúù kam kò gam dǐ qǎan tséea úú, xhàrà-kg'ao xu koe, síí xu gha gam dǐ tc'òoan sée ka.

³⁵ Xu kò xhàrà-kg'ao xu gam dǐ qǎan sée, a c'ěe ba xg'ám, a c'ěe ba cg'òo, a xu a c'ěe ba nxòán cgoa xgàrùbe.

³⁶ “Gaicaram kò c'ěe qǎan tséea úú, kg'aiakan nqáea hãa a, xu síí gataga hěe e.

³⁷ “Kháókam kò gam dím cóá ba tséea úú cgae xu, a mǎá: ‘Tíí cóá ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé.

³⁸ Igaba ěe xu ko xhàrà-kg'ao xu cóá ba bóò ka xu kò bìríku a mǎá: ‘Ncěe ba gùù zì ka q'òòsem ga me e, ncěe gha ko hàà xhàrà ba q'òò ba, ke hàà naka xae cg'òo me naka gam dǐ x'aian sée,’ témé.

³⁹ Xu kò sée, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'òo me, a cg'òo me.

⁴⁰ “Kháe nxãaska, ěem kòo kg'om xhàrà ka q'òòse ba hàà, ne ba gha ěe xu xhàrà-kg'ao xu xhàrà dǐ xu dùú sa kúrú?” tam ma Jeso ba tề.

⁴¹ Xu bìrí Me a mǎá: “Ěe xu cg'ǎe kúrú-kg'ao xum gha cg'ǎem dàòm cgoa kaàkagu, a ba a gha c'ěe xu xhàrà-kg'ao xu kg'om xhàrà ba mǎa, xu qgóó mǎa me, ncěe gha gam dǐ xòean tc'òoan dǐ mǎa me xu, tc'ároan ko kúrúse x'aean kòo hàà ne xu,” témé.

⁴² Me Jeso ba gaxu ka máá: “Qanega xao gáé *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe nxará tama, ncêe ko máá:

‘Nxõás ãe tshào-kg'ao xu ka bóòà xguèà hãa sa, kaisase cgáés nxõá sa kúrúa hãa.

Ncêea X'aigam *Nqarim* ma kúrúa hãa a, si ncêe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,' témé zi?

⁴³ “Gaa domkar ko bìrí xao o, a ko máá: X'aian Nqarim dia gha gaxao koe séèa tcg'òóè, a ia a gha qhàòs ãe ko qãè tc'áróan kúrú sa máàè.

⁴⁴ [Gaam ãe ko ncêes nxõás koe cg'áé ba gha khoana tò-m-tomse, igaba ães kòo c'êe khòèan koe cg'áé nes gha tò-m-tom m,” témé.]

⁴⁵ Eẽ xu ko kaia xu peresiti xu hêé naka Farasai xu hêéthêé Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q'ana hãa gaxu kam ko kg'ui sa.

⁴⁶ Qáé Me kg'oana xu kò hãa, igaba xu kòo khòè ne dis xg'ae sa bèe, porofitim iise ne kòo sèè Me khama.

22

Séèkuan dis kòès dis sere-sere sa (Lk 14:15-24)

¹ Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui, a máá:

² “Nqarikg'ai di x'aia nea x'aigam ncêe ko gam dim cóá ba séèkuan dis kòè sa kúrúa máám cgoa nxará xg'aeèa hãa.

³ Me nxãaska gam di qãan tsééa úú ãe ko séèkuan dis kòès koe tciièa hãa ne koe, sí ne gha bìrí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴ “Me gaicara c'êe qãan tsééa úú a máá: ‘Bìrí ãe kò tciièa hãa ne naka máá: ‘Bóò, kg'ónòar xg'ara hãa tc'òoan kòès di i, tiri xu ghòè xu hêé naka tiri ghòè-coan tsáúa hãa hêéthêéa cg'òoèa hãa, i wèé gúùan kg'ónòà xg'araèa hãa, ke séèkuan dis kòès koe hàà,’ témé.

⁵ Igaba ne kò tc'irì-tc'irise, a ne a qòò, Me c'êe ba gam dim xhàràam koe qòò, me c'êe ba gam di tsééan koe qòò.

⁶ Ne c'êe ne wèéa ne ga gam di qãan qgóó, a xgàra a, a ne a cg'òo o.

⁷ Me x'aiga ba xgòà, a ba a gam di ncòo-kg'aoan tsééa úú, a ãe ne cg'òo-kg'ao ne cg'òo, a gane di x'áé-dxooan dàò.

⁸ “A ba a nxãaska gam di qãan bìrí a máá: ‘Séèkuan dis kòè sa kg'ónòà xg'araèa hãa, igaba ãer kò tciià hãa nea tciiku sa kg'ano tama.

⁹ Ke ncêeska x'áé-dxoom xg'aeku di dàòan ko nxãa koe qòò, naka séèkuan dis kòès koe tciià óá khòèan wèé ãe xao gha hòò o,’ témé.

¹⁰ I kò ãe qãan x'áéan xg'aeku di dàòan koe qòò, a i a wèéan ãe xu kòo xg'ae cgoan xg'ae-xg'ae, tshúùan ga hêé naka qãèan ga hêéthêé e, me séèkuan dis kòès dim nquu ba cg'áè-kg'aoan ka cg'òè.

¹¹ “Igabam ãem ko x'aiga ba tcãà, cg'áè-kg'aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe séèkuan dis kòès di qgáían hãa tamam khòè ba bóò.

¹² A ba a bìrí me a máá: ‘Tíí tcàràè, nta tsi ma ncêe koe tcana, séèkuan dis kòès di qgáían úú tamase?’ témé. Me khòè ba kààn kg'ui.

¹³ Kam ko nxãaska x'aiga ba qãa xu bìrí a máá: ‘Qáé me tshàua ba koe hêé naka nqàrèa ba koe hêéthêé e, naka tchàa koe xaoa tcg'òó me, dcùú-qoms q'oo koe, ncêe gaa koe i gha kg'aeen hêé naka gão xõóan hêéthêé hãa koe,’ témé.

¹⁴ Káí nea kò tciièa, igaba ne kò cg'orò ne nxará tcg'òóèa hãa khama.”

Kaesaram koe surutan dis tèè sa (Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Xu nxãaska Farasai xu tcg'oa, a síi kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'uian cgoa qgóó Me sa.

¹⁶ A xu a nxãaska gaxu di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěé naka Herotem di xu xùri-kg'ao xu hěéthěé Gam koe tsééa úú, xu síi máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a ko Nqarim òm dàò ba xgaa-xgaa sa, a c'ěe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòèan di tée-q'ooan Tsi nqábé tama khama.

¹⁷ Ke ncēeska bìrì xae e, dùú sa tsi ko tc'ěe sa: A tchànoa, *Roma ne òm x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa kana méém táá surutaè saa?” ta xu méé.

¹⁸ Igabam kò Jeso ba gaxu di kàas cg'ǎè sa q'ana hãase máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Te, gaxao qǎè qgóóse ko igabaga cg'ǎè cau xaoè?”

¹⁹ X'aigam ko suruta cgoaèm mari ba x'ái Te,” témé. Xu gaam mari ba máà Me.

²⁰ Me Jeso ba x'ái xu me a tée xu a máá: “Dìín di tcúú sa ncēe sa, naka gatàa dìín di cg'òèa ncēe e?” témé.

²¹ Xu xò a máá: “Kaesaram di si i,” témé. Me nxãaska bìrì xu a máá: “Eè Kaesaram di ii sa nxãaska Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé.

²² Eè xu ko ncēe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qǒò.

*X'ooan koe tēan di tē sa
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)*

²³ Gaam cáń ěem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncēe x'ooan koe tēes hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tēe Me,

²⁴ a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba kò máá: ‘Khòèm kò x'óó, cóá úú tamase, ne méém qǒese ba ěes khòès kàa kg'áò-khoe sa sée naka káíkhoe ba cóán ábà máá,’ témé.

²⁵ Nxãaska xu kò 7 xu khòè qǒeku xu hàna, gatá cgoa kò x'ǎèa xu. Tc'ǎà di ba kò séea hãa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qǒese ba khòè sa qǎua máá.

²⁶ Me kò cáń di ba gataga hěé, nqoana di ba hěéthěé e, Me nxãakg'ai ga síi 7 di ba tcǎà.

²⁷ Si wèéa xu qǎa q'oo koe khòès ga sa x'óó.

²⁸ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe i kò tēem cáń ka ndakam di saa, ěe xu 7 xu ka? Wèéa xu kò úú sia hãa ka,” ta xu méé.

²⁹ Me Jeso ba xò xu a máá: “Tsǎa xao hãa, *Nqarim di zi Tcgǎya* zi ko méé sa hěé naka Nqarim di qarian hěéthěé xao c'úua hãa khama.

³⁰ Eè ne ko khòè ne x'ooan koe tēe ne i gha séèkuan káa ii khama, ne gataga séèkuan kgoara máàè tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

³¹ X'ooan koe ghùies ka: A nxárá ta ga xao gǎé hãa, Nqarim gatu koe nxàea hãa sa? Ncēm kò máá:

³² ‘Tí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,’ témé ka. X'óóa ne òm Nqarim tama Me e, igabagam kg'òèa hãa ne di Me e,” tam méé.

³³ Eè zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xgaa-xgaan ka arekaguè.

*Kaiam x'ǎè-kg'ám di tē sa
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

³⁴ Eè xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcēekg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae.

³⁵ Me gaxu ka c'ěe ba, ncēe x'ǎè q'ǎa-kg'ao kò ii ba, qǎé Mem gha qǎài nem ko qaa khama tēe Me a máá:

³⁶ “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, x'ǎèan q'oo koe ba ndakam x'ǎè-kg'ám ba kaia?” témé.

³⁷ Me bìrì me a máá:

“ ‘X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèé tcáóa tsi cgoa hěé,

naka wèé kg'òèa tsi cgoa hěé

naka wèé tc'ěea tsi cgoa hěéthěé ncàm.’

³⁸ “Ncēe tc'ǎà di a kaiam x'ǎè-kg'ám ga me e.

³⁹ Me cáń di ba ko gam cgoa qǒòa mááku a ko máá:

‘Tsáá ka c’ěe ba ncàm,
ěe tsi ma ncàmsea khamaga ma,’
témé.

⁴⁰ “Ncěe tsara x’áè-k’ám tsara koe i wèé x’áèan ga hěé naka porofiti xu ka góáèas ga sa hěéthěé q’g’óo x’g’aeèa,” tam méé.

Krestem diín dim tsgōo-coam ii dis tēè sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Eě xu ko Farasai xu x’g’aea hãa kam kò Jeso ba tēè xu

⁴² a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc’ěe? Diín dim tsgōo-coa baa?” témé. Xu b’irí Me a máá: “Dafitem ka tsgōose-coa Me e,” témé.

⁴³ Me b’irí xu a máá: “Gatà i ko ii ne, ne ba kò kháé nxãaska Dafite ba dùús domka Tcom-tcomsam Tc’ěem ka kg’uikaguè a ‘X’aiga ba’ ta ma ma tcii Me, ncěem kò máá:

⁴⁴ ‘X’aigam Nqari ba kò Tirim X’aiga ba b’irí a máá:

‘Kg’áo xòèa Te dim x’òàm koe méé tsi ntcōó,
nakar gha nxãakg’aiga síi tsari cg’ōo-k’g’aoan
nqàrè-k’g’ama tsi ka nqãaka tòó,’
témé ka.

⁴⁵ “A ncěe Dafitem kò ‘X’aiga ba’ ta ma ma tcii Me ne ba gha nxãaska ntama ma gam dim tsgōo-coa ba ii?” témé.

⁴⁶ I kò cúi khòè ga táá kgoana a Jeso ba x’o, i kò ěem cámi koe guu a khòè ne bèe a táá gaicara c’ěe tēè ga tēè Me.

23

Jeso ba ko x’áè x’gaa-x’gaa-k’g’ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé dqàè
(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)

¹ Me nxãaska Jeso ba x’g’ae zi hěé naka x’gaa-x’gaa-k’g’ao xu hěéthěé b’irí a máá:

² “X’áè x’gaa-x’gaa-k’g’ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé Moshem dis téé-q’oos koe hãa.

³ Ke méé tu wèé zi gúù zi ěe xu ko b’irí tu u zi kúrú naka q’g’óo qari zi. Igaba ěe xu ko kúrú zi táá kúrú guu, ěe xu ko x’gaa-x’gaa sa xu kúrú tama ke.

⁴ Kaia zi x’gám zi qóm zi xu ko qáé a khòèan nxara koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùì a nxònokagu zia hãa tite.

⁵ Wèé zi gúù zi kúrú xu ko zi, xu ko khòèan gha bóò zi ka kúrú zi: gaxu di zi tcãà tcúú zi hěé naka horo q’óm zi hěéthěé, còrè di kg’uian góásea hãa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di q’g’áan di x’òàn qádò-qao.

⁶ Tcomkuan di zi q’g’ái zi xu ncàma hãa, naka dòàn x’o koe hěéthěé e, a xu a gataga còrè-nquuan koe kaia zi ntcōó-q’oo zi ncàma hãa thěé,

⁷ naka x’ámágu di zi q’g’ái zi koe tsgámkaguku sa hěéthěé e, naka gataga khòè ne ka ‘x’gaa-x’gaa-k’g’aoè’ ta ma tciikuan hěéthěé e.

⁸ “Igaba méé tu táá ‘x’gaa-x’gaa-k’g’aoè’ ta ma tciie guu, cúim Khòè ba gatu dim X’gaa-x’gaa-k’g’ao Me e, tu wèéa tu ga q’oekua hãa ke.

⁹ Naka tua nq’ómkg’ai koe táá cúi khòè ga ‘àboè’ ta ma tcii guu, cúim Khòè ba gatu dim X’o Me e ke, ncěe nqarikg’ai koe hàna ba.

¹⁰ Táá méé tu gataga ‘tc’ãà-cookg’aiè’ ta ma tciie guu, cúim Khòè ba gatu dim Tc’ãà-cookg’ai Me e ke, Kreste ba.

¹¹ Gatu x’g’ae koe kaia hãa ba méém gatu dim q’ãa ba kúrú.

¹² Wèém ěe ko kaikaguse ba gha cg’aré-cg’areè, me gha wèém ěe ko cg’aré-cg’arese ba kaikaguè.

¹³ “Igaba haò, cg’ãè i gha ii gaxao ka, x’áè x’gaa-x’gaa-k’g’ao xao hěé naka Farasai xao hěéthěé e, gaxao ncěe q’ãè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqarikg’ai di x’aian xao ko

khòe ne cookg'ai koe tcēekg'am khama. A gaxao igaba táá tcāà, a xao a gataga ēe tcāà kg'oana ne guu naka ne tcāà tama khama.

14 *

15 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthēé e, gaxao ncēe qǎè khòean khama ko ma kúrúse xao! Nqōó ba hēé naka tshàa ba hēéthēé xao ko qōòà nxàma-nxàma, khòem c'ēes qhàòs di ba xao gha séèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcāà ka! A ncēe gatàm kò ko hēé, ne xao ko kúrú mem kg'ano, chòò tamas c'ees dxāwam dis koe síia ne, cam q'oro nqáé xaoa hāase.

16 “Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao káà tcgáí xao ka, ncēe ko máá: ‘Khòem kò tempelem cgoa gaise ne i káà hùì i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gaise ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ ta ko méé xao.

17 Gaxao káà tc'ēe xaoè, a káà tcgáí xaoè! Dùú sa cgáé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncēe q'ooa ba koem úúa hāa gautan ko kúrú, i Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

18 Xao ko gataga máá: ‘Khòem kò altaram cgoa gaise ne, i káà hùì i, igabam kò ko Nqarim ko tcg'òóa mááès abas cgoa gaise ne, ncēe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gaise sa tséékagu,’ témé.

19 Gaxao káà tcgáí xaoè! Dùú sa cgáé saa? Nqarim ko tcg'òóa mááès aba saa, kana altara baa, ncēe aba sa ko kúrú si Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bóòè ba?

20 Gaa domkam, gaam ēe ko altaram cgoa gaise ba, gam cgoa hēé naka wèes gúús ēe gam tc'amkg'ai koe hànas cgoa hēéthēé ko gaise.

21 Gatà iim dàòm kam kò ēe ko tempelem cgoa gaise ba gaam cgoa hēé, naka Gaam ēe q'ooa ba koe x'ǎèa hāam Nqarim cgoa hēéthēé gaise.

22 Me ko gaam ēe ko nqarikg'aian cgoa gaise ba Nqarim dis ntcōó-q'oos cgoa hēé, naka Gaam ēe gaas koe ntcōem cgoa hēéthēé gaise.

23 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, qǎè khòean khama ko ma kúrúse xao! Nqari ba xao ko tc'ōoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúù zi[†] koe cúis tshàu-q'oos dian tcg'òó a máà. Igaba xao kaisase cgáé zi gúù zi x'ǎèan di zi xguà hāa khama: ncēe qǎèse qgóókuan hēé, thòò-xama-mááku sa hēé naka tcom-tcomsa sa hēéthēé zi. Qaase i ko, ncēe zi gúù zi cgáé zi xao ga kò kúrú hāa sa, igabaga c'ēe zi c'urù tamase.

24 Gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao káà tcgáí xaoè. Dcène ba xao ko ēe xao ko kg'ǎà gúùan q'oo koe tcg'òó, igaba xao ko kamele sa tòm!

25 “Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthēé ka, qǎè khòean khama ko ma kúrúse xao! Kubi sa hēé naka gàba sa hēéthēé ka xao ko qǎáa sara xg'ǎà, igaba sara q'ooa sara koe chùikuan hēé naka cēèan hēéthēé ka cg'oèa hāa.

26 Tsáá káà tcgáí tsi Farasai tseè! Kg'áíka q'ano-q'ano kubis q'oo naka gàba sa hēéthēé e, naka i gha nxāasega qǎáa sara q'ano ii.

27 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, qǎè khòean khama ko ma kúrúse xao! Xg'ǎàa a q'úú zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t'òè ii zi, igaba q'ooa zi koe x'óó hāa khòean di c'óán hēé, naka wèe cg'uri qhàòan hēéthēé ka cg'oèa hāa zi.

28 Gataga xao ii a khòe ne koe tchàa za tchàno khòean di bóòse-q'ooan úúa, igaba xao q'ooa xao koe cg'ǎè cauan ka hēé naka cg'urian ka hēéthēé cg'oèa hāa.

29 “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, naka qǎè qgóóse ko igaba cg'ǎè cau xao hēéthēé e! Porofiti xu di zi tc'ám zi koe

* 23:14: C'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uiian úúa: 14Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xao hēé naka Farasai

† 23:23: tc'ōoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúù zi - Gerika sa ko nqoana hùì-coa zi ka kg'ui, Naros koe cg'òè úú tama zi.

xao ko dqom̃ cgoaè xu gha zi gùu zi tshàoa tòó, a xao a ko ãe kò tchàno ii ne di tc'áman t'òè-t'òe.

³⁰ A xao a ko máá: 'Sixae ka tsgõosea xu di x'aèan ka xae kò xg'ao kg'òèa hãa ne, xae ga xg'ao porofiti xu di c'áòan ntcãàgua hãa tama,' ta ko méé xao.

³¹ Ncēeta mééan ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, ãe xg'ao porofitian cg'õo ne di xao tsgõo-coa xao o sa.

³² Ke méé xao ncēeska gaxao ka tsgõose ga xu di chìbian xg'ara-xg'ara.

³³ "Gaxao cg'ao xaoè! A dcàuan di xao cóa xaoè! Nta xao gha ma chõò tamas c'ees dxãwam dis koe xgàrakuan bèe?

³⁴ Q'ãa méé xao: porofiti xu hēé, naka tc'ēega xu khòe xu hēé naka x'áe xga-xga-kg'ao xu hēéthēer ko tsééa úú sa. Xao gha c'ēe-kg'áa xu cg'õo, a gha c'ēe xu xgàu, a gha c'ēe xu gaxao di còrè-nquuan koe xg'árí, a xao a gha wèe xu x'áe-dxoo xu koe xgàra.

³⁵ Ncēes gùu sa gha kúrúse, nxãasega xao gha xgàrae ka, káa chibi ne khòe ne di c'áòan xao góman koe ntcãàgua khama. Ncēes ntcãàgu c'áòku sa kò tchànóm khòem Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a sí Sakariam, Barakiam dim cóám koe tcãà, ncēe xao xg'ao tempele ba hēé naka altara ba hēéthēe xg'aeku koe cg'õoa ba.

³⁶ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèéan ncēea gha ncēm x'aèm di ne khòe ne koe hàà kúrúse, témé.

Jeso ba ko Jerusalema ba thõò-xama máá

(Lk 13:34-35)

³⁷ "Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáá ncēe ko porofitian cg'õo tsi, a ko ãe tsáá koe tsééa hãa xu nxõán cgoa cg'õo tsi. Nta noose ra kò tc'ēea hãa, tsari khòea ner gha xg'ae-xg'ae sa, ghòròs ko ma cóaa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'ēe e tama.

³⁸ Q'ãa méé xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ãa-cg'anasea hãase guua mááè sa.

³⁹ Bìrí xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxãakg'aiga máá: 'Gaam ãe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òem cgoa hàà ba ts'ee-ts'ee kg'aièa,' témé," tam méé.

24

Nqõó ba ko chõò di zi x'ái zi

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qõò, xu Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan tempelem di x'ái Me ka.

² Me xoa xu a máá: "Wèéan ncēe ga xao ko bóò na? Tseegukar ko bìrí xao o: Cuiskagas ncēe koe cúis nxõás ga sa c'ēs tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèea zi ga gha xòóa qàriè," témé.

Cg'ãe zi hēé naka xgàraku zi hēéthēe e

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Eēm Jeso ba Olife dim xàbim koe ntcõóa-ntcõe, ka xu kò xga-xgaase-kg'ao xu cúíaga hàà cgae Me, a máá: "Bìrí xae e, n-cáma i gha ncēe gùuan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan hēé naka nqõóm di chõò-q'ooan hēéthēe dùús ka x'áiè sa?" témé.

⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Q'ãa xao naka i táá cúí khòe ga hòakagu xao o guu.

⁵ Kái ne gha Tirim cg'òem cgoa hàà, a máá: 'Tí ra Krete ra a,' témé, a ne a gha kái ne hòakagu ke.

⁶ Tu gha ncõoan hēé naka ncõoan di zi nxàe zi ka hēéthēe kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatà ii zi gùu zi méé zi kúrúse ke, igaba i qanega chõò-q'ooan hàà ta ga hãa.

⁷ Nqõóm di zi qhàò zi gha c'ēe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku, i xàbàn hãa, i nqõóan di cgùruan kái zi qgài zi koe hãa khama.

⁸ Wèé zi ncēe zia ábàn di thõòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ “Ne gha nxãaska xgàrakuan koe tcãa tu u, a cg'õo tu u. Tu gha Tiri cg'õèan domka *nqõóm di zi qhàò zi wèé zi ka hòrèè*.

¹⁰ Nxãaska ne gha kái ne gane di dtcòmàn aagu, a gha qáékuan koe tcãàku, a ne a gha gane ka c'èea ne hòrè.

¹¹ I gha tshúù-ntcõan di porofitian kái x'áise, a kái ne khòè ne hòàkagu.

¹² Cg'ãèan di càuse-q'ooan domka i gha kái khòèan di ncàmkuàn qgài,

¹³ igaba gaam èe ko qarika téé a chõò-q'oos koe síí ba gha kgoaraè.

¹⁴ I gha *Nqarim di x'aian di qãè tchõàn wèém nqõóm* koe xgaa-xgaaè, x'áís iise *nqõóm di zi qhàò zi wèé zi koe*, si gha nxãaska chõò-q'oo sa hàà.

Q'àò-q'aosas gùù sa

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ “Èè tu ko q'àò-q'aosas gùù sa bóò, ncèe ko tcom-tcomsam qgài ba kúru me xàòm khama ii sa, si gaa koe téé-tèe. Porofitim Danielelem kò tcom-tcomsam qgàim koe hàase gaas ka kg'ui sa (èe ko nxará ba méém kóma q'ãa).

¹⁶ Ne méé ne nxãaska èe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí,

¹⁷ nakam èe nquuan tcòbe koe hàna ba táá xõa na síí èe nquuan q'oo koe hàà sa sèè guu,

¹⁸ nakam èe xhàràan koe hàna ba táá kabise naka síí gam di qgáian sèè guu.

¹⁹ Haò, cg'ãè i gha ii, èe zi cáim zi ka èe ncãa zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hèé naka èe gha ko comkagu zi ka hèéthèé e!

²⁰ Còrè naka i gha gatu di qgóéan táá sao di x'aè ka hàà guu kana Sabata dim cáim ka.

²¹ Nxãaska i gha kaia xgàrakuan hàà ke, ncèe nqõóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hàà tama a, ncèes noose ga, a i a gaicara hàà tite e.

²² A ncèè èe xu cáim xu kò xòm-xommè ta ga hàà ne, i cúí khòè ga kgoaraèa hàà tite, igaba xu gha èe nxará tcg'òóèa hàà ne domka èe xu cáim xu xòm-xommè.

²³ “A ncèè èem x'aèm kam kò c'èem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bóò, ncèe ga Me e Krete ba,’ kana máá: ‘Èè gam síí hàà,’ témé ne, méé tu táá dtcòm m guu.

²⁴ Tshúù-ntcõan di xu Krete xu hèé naka tshúù-ntcõan di xu porofiti xu hèéthèéa gha x'áise, a kaia zi x'ái zi hèé naka are-aresa zi guù zi hèéthèé kúru ke, èe nxará tcg'òóèa ne xu gha hòàkagu ka, kgoanase i kòo ne.

²⁵ Bóò, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua.

²⁶ “A ncèè gatu ka ne kòo máá: ‘Bóò, tchàa-xgóóm koem hàà,’ témé ne méé tu táá tcg'oa naka qõò guu. A ncèè *gaicara ne kòo máá*: ‘Bóò, nquum q'oo koem hàà,’ témé ne méé tu táá dtcòm guu.

²⁷ Cáims ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cáims ko tcãa xòè koe ma síí bóòse khama i gha ma Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

²⁸ Èè x'óóa hàam tc'áróm hàà qgài koe i gha kg'ãean xg'ae.

Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹ “Èè xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koes gha kúúga cáim sa ntcùú-ntcuuè,

Me nxoe ba x'àà tite,

i gha tconòan nqarikg'ai koe guu a tcheè,

i gha nqarikg'ai di qarian ntcãa-ntcãè.

³⁰ “Èem x'aèm kas gha Khòèm dim Cóám dis x'ái sa nqarikg'ai koe x'áise, zi gha wèé zi qhàò zi nqõómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khòèm dim Cóá ba bóò, Me nqarikg'ai di túú-c'òòan koe guu a ko hàà, qarian hèé naka kaia x'ààn hèéthèé cgoa.

³¹ Me gha Gam di xu moengele xu kaiaam q'aum torompitam dim cgoa tsééa tcg'òó, xu gha Gam nxará tcg'òó hãa ne wée xòèan ãe tc'áán ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòò-q'oom c'ẽem koe guu a síí c'ẽem koe tééan koe.

³² “Ke tu ncẽes gúús faia dis hiis koe kúrúsea hãas koe xgaa-xgaase: ãe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsom, i ko tɔara sa tsom, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

³³ Gataga ãe tu kòò ncẽe zi gúù zi wée zi bóò ne tu q'ana hãa cúù Me e sa, a nquu-kg'áman koe hãa.

³⁴ Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncẽes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí ncẽe gúùan wée ga kúrúse.

³⁵ Nqarikg'aian hẽe naka nqóók'g'aian hẽethẽéa gha chòò, igaba i Tiri kg'uiian chòò tite.

Cúí khòè ga c'úua hãa cáím ba kana x'aè ba

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Igabaga i cúí khòè ga ãem cáím ba kana ãem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúím ka oose.

³⁷ Nowam di x'aèan ka i kò ii khama i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama.

³⁸ Eẽ xu cáím xu ka kaiaam tshàam hàà tama cookg'ai koe ne kòò tc'óó a ko kg'áà, a ko séèku, a ko séèkuan bìríku, me nxãakg'aiga síí Nowam ko arakam koe tcãàm cáím ba hàà,

³⁹ igaba ne kò *cúí gúù ga c'úua dùús ko hàà kúrúse sa*, me nxãakg'aiga kaiaam tshàa ba hàà, a hàà tchùua tcg'òó ne. Gatà i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii.

⁴⁰ Cáím tsara khòè tsara gha xháràm koe hãa. C'ẽe ba gha séèè, me gha c'ẽe ba guuè.

⁴¹ Cáím sara khòè sara gha hãa a ko hãkg'um koe maberean táó. C'ẽe sa gha séèè, si gha c'ẽe sa guuè.

⁴² “Gaa domka méé tu kòreseha hãa, dùútsa cáím kam gha gatu dim X'aigam *Nqari* ba hàà sa tu c'úua hãa ke.

⁴³ Igaba méé tu ncẽe sa q'ana hãa: Ncẽe nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'ãà-kg'ao ba ntcùú ka hàà sa, nem ga kò ãem x'aèm ka kòrea hãa, a táá kúrú me gam dim nquu ba khòáè.

⁴⁴ Gaa domka méé tu gatu igaba wée x'aè ka kg'ónòsea. Khòèm dim Cóá ba ko ãe tsi q'ãa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãa ba

(Lk 12:41-48)

⁴⁵ “Kháé dii ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'ẽegam qãa baa? Ncẽe gam ka q'òòsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òòan máà xu ba?

⁴⁶ Ts'ee-ts'ee'g'aièa baa ãem qãa ba, ncẽe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hẽe ba.

⁴⁷ Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá; wée zi gúù zi ãem úua hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó.

⁴⁸ Igaba ãem qãàm cg'ãèm kò ko tcáóa ba koe bìríse a ko máá: ‘Tíí q'òò ba ão me e,’ témé,

⁴⁹ a ba a tshoa-tshoa a qãa ne gam ka c'ẽe ne xg'ám, a ko tc'óó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà,

⁵⁰ nem gha ãem qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cáím ka hàà, c'úuam hãa x'aè ka,

⁵¹ a ba a gha hàà xgàra me, a qãè qgóóse ko igaba cg'ãè cau khòèan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncẽe gaa koe i gha kg'aeen hẽe naka gão xóóan hẽethẽé hãa koe.”

25

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

¹ “Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxará xg'aeè. Gazi di lampian zi kò sée a zi a síí séèkom khòè ba *qãà*, xg'ae cgoa me zi gha ka.

² Gazi ka 5 zia kò káà tc'ẽe ii, zi 5 zi tc'ẽega ii.

³ Káà tc'ẽe zi kò lampia zi sée, gabà zi ko táá nxúlan séea mááse.

⁴ Zi tc'ëega zi lampian sèè a zi a nxùlan gàban koe sèèa mááse.

⁵ Me sèè-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèéa zi ga x'óm, x'óma zi ko cg'áé khama.

⁶ “Ntcùú nqàè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: ‘Bóò, sèè-kg'aom ga me e síi ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!’ témé.

⁷ Ka zi ko wèè zi dxàe-coa zi tée a lampia zi kg'ónò.

⁸ Zi kàà tc'ëe zi tc'ëega zi bìrí a máá: ‘Au se e nxùla ne gasao di nxùlan koe, gase di lampia nea ko ts'irì ke,’ témé.

⁹ Zi tc'ëega zi xòa a máá: ‘Cuiskaga i wèéa se ga tc'ãò tite. Ke qõò sao ãe ko x'ámágu u ne koe naka saoa síi x'ámá mááse e,’ témé.

¹⁰ Igaba ãe zi dàò q'oo koe hãa, síi zi gha gaa nxùlan x'ámá, kam kò sèè-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ãe ko kg'ónòsea zi kòès sèékuan dis koe gam cgoa tcãà, me nquu-kg'ám ba tcëekg'ammè.

¹¹ “Gam x'aè-coam qãá q'oo koe zi gha c'ëe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, x'aigaè, xgobekg'ama máá se e,’ témé.

¹² Igabam kò xòa a máá: ‘Tseegua ner ko bìrí sao o: C'úù saoa ra hãa,’ témé.

¹³ “Gaa domka mée tu kòresea, cáim ba hëé naka x'aè ba hëéthëé tu c'úù hãa ke,” tam Jeso ba mée.

*Nqoana qãà xu dis sere-sere sa
(Lk 19:11-27)*

¹⁴ “Gaicara i gha nqarikg'ai di x'aian c'ëem nqõóm koe xóé a ko qõòm khóèm khama ii, gam di xu qãà xu ko tcii a ba a gam di zi gúù zi gaxu tshàu q'oo koe tcãà ba.

¹⁵ A cúi ba 5 xu cãa xu marian di xu máà, a c'ëe ba cáim cãan máà, a c'ëe ba cúim cãa ba máà. Wèém khóè bam kò gam di qarian di tc'ãò-tc'ãòan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàà ba koe qõò.

¹⁶ Me 5 xu cãa xu marian di xu máàèam khóè ba kúúga qõò a ba a síi tséékagu u, a gaicara c'ëe xu cãa xu 5 xu kúú.

¹⁷ Me gataga ãe kò cáim cãa tsara máàèa ba c'ëe tsara kúú.

¹⁸ Igabam kò cúim cãam mari di ba máàèa ba qõò a síi gómankg'ai koe hãé ba tshào, a gam ka q'õòsem òim cãa ba kãé.

¹⁹ “Qàòm x'aèm qãá q'oo koem kò ãe xu qãà xu ka q'õòse ba kãbise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséékagua sa hàà nxàe cgoa xu.

²⁰ Me khóèm ãe kò 5 xu cãa xu máàèa ba cúù-cuuse a 5 xu cãa xu c'ëe xu úú, a ba a máá: ‘Tíi q'õòè, 5 xu cãa xu tsi kò máà tea hãa. Bóò, 5 xu cãa xu c'ëe xur kúúá,’ témé.

²¹ Me gam ka q'õòse ba bìrí me a máá: ‘Qãèse tsi kúúá, tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'aré gúùan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'õòr cgoa qãè-tcao,’ témé.

²² “Me gataga cáim cãa tsara ko máàèa ba cúù-cuuse a ba a máá: ‘Tíi q'õòè, cáim tsara cãa tsara tsi kò máà tea. Bóò, c'ëe tsara cãa tsarar kúúá,’ témé.

²³ Me gam ka q'õòse ba bìrí me a máá: ‘Qãèse tsi kúúá, tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'aré gúùan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúù zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'õòr cgoa qãè-tcao,’ témé.

²⁴ “Gatagam kò cúim cãa ba kò máàèa ba hàà a máá: ‘Tíi q'õòè, q'ana ra hãa tsi kàa tsi khóè tsi i, a tsi a ko xháà tama tsi hãa koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsai-tsai tama koe ga sàà sa.

²⁵ Ra kò nxãaska q'áo tsi, a ra a qõò a síi tsarim cãa ba góman q'oo koe kãé. Bóò, ncëe ga ia tsari gúù ne,’ témé.

²⁶ “Me gam ka q'õòse ba xòa me a máá: ‘Tsáá cg'ãè cau a kg'amka tsi qãà tsi! Q'ana tsia, xháà tama ra hãa koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko qanega ra cgùrian tsai-tsai tama koe ga sàà sa.

²⁷ Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úúa, ne i ga kò ncēeska càùsea, ra kàbise a hàà sée e, càùsea i hāase.

²⁸ “ ‘Ke xao gam koe cāa ba sēèa kabi, naka ēe 10 xu cāa xu úúa hāa ba mǎa me.

²⁹ Wèém khòèm ēe c'ēe gúùan úúa ba gha mǎàè, a ba a gha káían úú, igabaga ēe cúí gúù ga úú tama ba gha ēem úúa hāa gúù-coan ga sēè cgaeè khama.

³⁰ Naka xaoa ēe kǎà tséém qǎa ba tchàa za dcùú-qoms q'oo koe xaoa tcǎà. Ncēe gaa za i gha kg'aean hēé naka gǎo xǒoan hēéthēé hāa koe,' tǎmé.”

Ghùuan hēé naka pirian hēéthēé e

³¹ “Khòèm dim Cóám kò Gaam dim x'áam koe hāase hàà naka wèé xu moengele xu Gaam di xu cgoa hēéthēé e, nem gha Gaam di x'áan dis ntcōó-q'oos koe hàà ntcōó.

³² Zi gha nqǒóm di zi qhàò zi wèé zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'ēe zi koe q'aa-q'aa zi, ēem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma.

³³ Ghùua nem gha Gam dim x'òam kg'áom xòè za tòó, a ba a pirian dxàes x'òas xòè za tòó.

³⁴ “Me gha X'aiga ba nxǎaska kg'áom x'òam xòè di ne bìrí a mǎa: ‘Hàà gatu ēe Abom ka ts'ee-ts'ee kg'aièa tu, x'aian di ntcōó-q'ooan xàè, ncēe tu kò nqǒóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'ónòa mǎàèa a.

³⁵ Xàbàr kò hāa, tu tc'òoan mǎa ter tc'òó, ra kò cáma hāa tu c'ēe gúùan mǎa ter kg'áa, ra kò tǎa za guuar khòè ra ii, tu x'áéa tu koe qǎèse qgóó te,

³⁶ qg'aè-cgaea kò hāa tu hǎakagu te, ra kòò tsàa tu q'òé te, ra kòò qǎé-nquus koe hàna tu hàà kabi te khama,' tam méé.

³⁷ “Gaa x'aè ka ne gha ēe tchàno ne xǒa Me a mǎa: ‘X'aigaè, n-cáma ta kò bóò Tsi Tsi xàbàa hāa, ta tc'òókagu Tsi, Tsi cáma hāa ta c'ēe gúù au Tsi, Tsi kg'áa hāa?

³⁸ Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi tǎa za guua Tsi khòè Tsi, ta x'áéa ta koe qǎèse qgóó Tsi, ta n-cáma bóò Tsi, Tsi qg'aè-cgaea, ta hǎakagu Tsi?

³⁹ Ta kò n-cáma bóò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qǎé-nquus koe tcǎàèa, ta síí kabi Tsi?’ tǎmé.

⁴⁰ Me gha X'aiga ba xǒa ne a mǎa: ‘Tseegua ner ko bìrí tu u: Wèés gúùs ēe tu Tíí ka c'ēe ne ncēe ne cg'aré ne ka cúí ne koe ga kúrúsa, tu Tíí ga ra kúrúsa mǎánaa,' tǎmé.

⁴¹ “Me gha nxǎaska ēe dxàes x'òas xòè di ne bìrí a mǎa: ‘Tcg'oa cgae Te tu, gatu ēe chòò tama c'eean koe cgúísea hāa tu, dxāwa ba hēé naka Gam di xu moengele xu hēéthēé kg'ónòa mǎàèa ba.

⁴² Xàbàr kò hāa, tu tǎa gúù mǎa ter tc'òó, ra ko cámaa, tu tǎa gúù mǎa ter kg'áa,

⁴³ tǎa za guuar khòè ra a kò ii, tu tǎa x'áéa tu koe qǎèse qgóó Te, qg'aè-cgaea kò hāa, tu tǎa hǎakagu Te, ra kòò tsàa, a qǎé-nquus koe hàna, tu tǎa kabi Te khama,' tǎmé.

⁴⁴ “Nxǎaska ne gha gane igaba gataga xǒa a mǎa: ‘X'aigaè, n-cáma ta bóò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a tǎa za guua Tsi khòè Tsi, a qg'aè-cgaea, a kòò tsàa, a qǎé-nquus koe hàna, ta tǎa hùì Tsi?’ tǎmé.

⁴⁵ Me gha nxǎaska xǒa ne a mǎa: ‘Tseegukar ko bìrí tu u: Wèés gúùs ēe tu ncēe ne cg'aré ne ka cúí ne kúrúsa mǎa tama sa, nxǎa sa tu Tíí ga ra kúrúsa mǎa tama thēé,' tǎmé.

⁴⁶ Ne gha nxǎaska chòò tamas xgàrakus koe qǒò, ne gha ēe tchàno ne chòò tamas kg'òès koe qǒò,” tam Jeso ba méé.

Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam di x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (26:1–28:20)

26

Kàas Jeso ba qae di sa

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Eēm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a mǎa:

² “Q'ana xao hãa, Paseka dis kōè sa càm càmán qǎá q'oo koe hãa sa, Me gha Khòem dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcǎàè, nxǎasegam gha xgàùè ka,” témé.

³ Xu kò nxǎaska kaia xu peresiti xu hěé, naka khòè ne di xu kaia xu hěéthěé kaia peresitim Kaifase ta ko ma tciiem dis qhàis koe xg'ae,

⁴ a xu a Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di kàan kúrú.

⁵ Igaba xu ko máá: “Kōès di x'aè ka tamase, nxǎaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe hãa khama,” témé.

*Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa tcgáùè
(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)*

⁶ Eẽm ko Jeso ba Betania koe hãa, Simonem ncěe xg'ao lepero dis tcii sa tsàara hãam dim nquum koe

⁷ kas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'ámáèa tshǎán qgóó a, alabasetere di nxǒán cgoa kúrúèam ts'oo-c'òà-coam koe hàna a, a sa a ntcóó a ba a kò tc'õó koe hàà ntcǎá tcúú Me.

⁸ Eẽ xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncěe sa bóò ka xu kò xgòà a máá: “Dùús ka sa ko ncěeta ma ma kōè cgoa a?”

⁹ Ncěe tshǎa nea ga kò kái marian cgoa x'ámáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa!” témé.

¹⁰ Igabam kò Jeso ba ncěe sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús ka xao ko khòè sa xgáèa máá? T'òès tsée sas Tíí koe kúrúa hãa ka.

¹¹ Dxàua ne khòè ne cgoa xao gha wèè x'aè ka hãa, igaba xao wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite.

¹² Ncěes ncǎa ko ncěe tshǎán cgoa ntcǎá tc'áró Te kas ncǎa ko kg'ónòa máá Te kg'ónòkuan Tiri i.

¹³ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèem nqǒóm ãe i ko ncěe qǎè tchòàn xgaa-xgaàem koe i gha ães kúrúa hãa gúùan nxàèè, tc'èe-tc'èeseès gha ka,” tam méé.

*Jutase ba ko dtcòn, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

¹⁴ Me kò nxǎaska 12 xu ka c'ěe ba ncěe Jutase Isekariote ta ko ma tciiè ba, kaia xu peresiti xu koe síí,

¹⁵ a ba a máá: “Dùú sa xao máà te kg'oana, ncěè gaxao tshàu q'oo koer kò tcǎà Me ne?” témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me.

¹⁶ Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcǎà Me sa.

*Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao cgoa Paseka di tc'õoan tc'õó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)*

¹⁷ Tc'ǎá dim càm péré gǎé-gǎé úú tamas pérés di kōèan dim ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'èe?” témé.

¹⁸ Me xǒa a máá: “Qǒò naka x'áé-dxoom koe síí, c'ěem khòem koe naka bìrí me naka máá: ‘Xgaa-xgaa-kg'ao ba ko máá: ‘Tsarim nquum koer gha Tiri xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa Paseka di ghùu-coan kg'oo,’ témé,’ ” tam méé.

¹⁹ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ãem ma Jeso ba bìrí xua hãa khama ma kúrú, a Paseka di tc'õoan kg'ónò.

²⁰ Eẽ i ko dqòà kam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu 12 xu cgoa qǎò.

²¹ Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam ko máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ěe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcǎà Te,” témé.

²² Xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a wèèa xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tèè Me a máá: “A tíí tama raa, X'aigaè?” témé.

²³ Me Jeso ba xɔa a máá: “Eě Tíí cgoa tshàua ba gàbas q'oo koe tcana hãa ba gha khòe ne tshàu q'oo koe tcàa Te.

²⁴ Eě i ma Khòem dim Cóám ka ma góásea khamaga i gha ii. Igaba haò, cg'ãe i gha ii, ãe ko Khòem dim Cóá ba khòe ne tshàu q'oo koe tcàm ka! Qãea i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” témé.

²⁵ Me Jutasem ãe ko hàà khòe ne tshàu q'oo koe tcàa Me ba máá: “A tíí tama raa, xgaaxgaaxgaaxgaax Tseè?” témé. Me Jeso ba xɔa me a máá: “Ncãa tsi nxàese,” témé.

Dqòà di tc'òoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Eě xu hãa a ko tc'òó kam kò Jeso ba péré sa sée, a ba a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khõá q'aa si, a xgaaxgaaxgaax-kg'ao xu màa si, a ba a máá: “Sée naka xaoa tc'òó, ncëea cgàaa Te ga a ke,” témé.

²⁷ A ba a kubi sa sée a ts'ee-ts'ee'kg'ai si a màa xu si a máá: “Wèéa xao ga mée xao gaas koe kg'aa.

²⁸ Ncëea c'áà Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncëe gha ntcãáguè e, kái ne khòe ne gha chibia ne qgòó máaè ka.

²⁹ Bìrí xao or ko, ncëe kg'om dis hìis di gòéan ncëer ncëem cá'ím koe guu a kg'aa tite, me gha nxãakg'aiga síí cá'ím ãer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kabase kg'aa a ba hàà,” témé.

³⁰ Eě xu ko cii ba nxàèa xg'ara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xàbim koe qòò.

Jeso ba ko Peterem gha xɔase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Me nxãaska Jeso ba bìrí xu a máá: “Ncëem ntcùúm ka xao gha gaxao wèéa xao khuàgu Te, góásea i hãa a ko máá:

‘Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
si gha ghùuan dis xg'ae sa qgòéa q'aa,’
témée khama.

³² Igaba ãer ko x'ooan koe ghùèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o a Galilea koe qòò,” témé.

³³ Me Petere ba nxàe a máá: “Eěta xu ga ko ma wèéa xu khuàgu Tsi igabar tíí cuiskaga khuàgu Tsi tite,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncëem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha senè ngoana q'oro xɔase Te,” témé.

³⁵ Me Petere ba xɔa Me a máá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xɔase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèe xu xgaaxgaaxgaax-kg'ao xu gatà mée.

Getesemane koe
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Kam kò nxãaska Jeso ba Gam di xu xgaaxgaaxgaax-kg'ao xu cgoa Getesemane ta ko ma tciiem qgàim koe qòò, a ba a síí gaa koe bìrí xu a máá: “Ncëe koe xao ntcòó, ãe síí hãa koer ko síí còrè ke,” témé.

³⁷ A ba a Petere ba hëe naka Sebetem di tsara cóá tsara hëéthëe sée, kam kò tshoa-tshoa a tshùù-tcao a kaisase thòò-xám.

³⁸ A ba a bìrí xu a máá: “Tcáóá Tea x'oos q'oo koe tshùù-tcaoan ka cg'oèa hãa. Ncëe koe xao qaù, naka Tíí cgoa kókòà hãa,” témé.

³⁹ Cg'árèsem ko còoka qòò kam kò kg'áa ba cgoa gómankg'ai koe cg'áe a ba a còrè a máá: “Aboè, kgoanase i kòo ne, kúrú nakas ncëes kubis xgàrakuan di sa Tíí koe tcg'òòè. Igaba Tsari tc'èean ka, Tíí ko tc'èes ka tamase,” témé.

⁴⁰ Kam kò xgaaxgaaxgaax-kg'ao xu koe kabise a hàà sao-xg'ae xu xu x'òma. Me Petere ba bìrí a máá: “A tààè xao koáé, x'aè-coa ba Tíí cgoa hãa a kókòà hãan ka?

⁴¹ Kókòà hãa naka còrè, naka xaoa nxãasega táá kúrúa bóòkuan koe tcãa guu. Tc'êe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke," témé.

⁴² Cãm di sam kò gaicara k̄abise a síi còrè, a máá: "Tiri Aboè! Ncêe kgoanase i kòo ne méés cgómna ncêes *kubi* sa Tíi koe séèa tcg'òòè, nakar táá nxãasega gaas q'oo koe kg'áa. Igaba ncêe kgoanase tama i kò hãa ne méés nxãaska Tsáá ko tc'êe sa kúrúse," tam méé.

⁴³ Eẽm ko gaia k̄abise a hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'òma hãa, nq̄éa xu kò hãa khama.

⁴⁴ Me gaicara guu xu a q̄ò a síi nqoana di sa còrè, a cúis gúus ga sa gaicara méé.

⁴⁵ A ba a nxãaska xgaa-xgaase-kg'ao xu koe k̄abise a máá: "A qanega xao x'òma, a ko sãa? Bóò, x'aè ba hààra, Me ko Khòem dim Cóá ba hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcãaè.

⁴⁶ Têe xao, naka xae q̄ò! Bóò, khòe ne tshàu-q'oo koe tcãa Team khòe ba cúuse hàna ke!" témé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴⁷ Eẽm qanega hãa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncêe 12 xu ka c'êe ba hàà, xu kò kái xu khòe xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hêé naka dxòman hêéthêé kò qgóóa hãa xu, a kaia xu peresiti xu hêé naka khòe ne di xu kaia xu koe hêéthêé guua hãa.

⁴⁸ Me kò nxãaska êe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba x'ái sa máa xua hãa a ko máá: "Eẽr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me," témé.

⁴⁹ Me Jutase tchànose Jesom koe síi a máá: "Tsgámmo, Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè!" témé. A x'obè Me.

⁵⁰ Me Jeso ba gam ka máá: "Tiri Tsi ncàm-khoe tseè, dùú sa tsi hààra máána?" témé.

Xu kò nxãaska cúu-cuuse a Jeso ba qgóó a sèe Me.

⁵¹ Me kò kúúga Jesom cgoa kò hãa xu 12 xu ka c'êe ba tchoanà tshàu, a gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òò, a kaia peresitim dim q̄àm dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁵² Me kò nxãaska Jeso ba gam ka máá: "K̄abi tsarim ntcàu ba téé-q'ooa ba koe, wèem êe ko ntcàuan sèe ba gha ntcàuan cgoa kaàkaguè ke.

⁵³ Kana tsi c'úua qari ner úua sa tirim Abo bar ga tcii cgoa a, Me ncêeskaga 12 sa nqáéa zi xg'ae zi tcám-tcám zi moengele xu di zi tsééa óa máá Te sa?

⁵⁴ Ncêes gúu sar kò ko kúrú ne zi gha *Nqarim di zi Tcgāya* zi ntama nxàea tseegukaguè, ncêe zi ko máá, ncêeta méé i ga kò ma kúrúse, témé ka?" tam méé.

⁵⁵ Eẽm x'aèm kam kò Jeso ba khòe xu dis xg'ae sa birí a máá: "Ts'ãa-kg'ao ba tsáa hààraa khama xao gáé ntcàuan hêé naka dxòman hêéthêé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèé cárm kar tempelem q'oo koe hãa a ko xgaa-xgaa, igaba xao gaa koe síi táa qgóó Te.

⁵⁶ Igaba wèéan ncêea kúrúsea, nxãasega zi gha Tcgāya zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka," ta méé. Ka xu kò nxãaska wèe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Xu êe kò Jeso ba qgóóa xu kaia peresitim Kaifasem koe úú Me, x'aè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêé naka kaia xu hêéthêé kò xg'aea koe.

⁵⁸ Me Petere ba kháóka téé a xùri Me, a kaia peresitim dis qgàis koe síi. A ba a síi q'oo koe tcãa a kòre-kg'ao xu cgoa síi ntcõó, chõò-q'ooa nem gha bóò ka.

⁵⁹ Xu kaia xu peresiti xu di xu hêé, naka wèes xg'aes x'aèan di xu kaia xu di sa hêéthêé tshúu-ntcõan dim dàò ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'õo Me xu gha ka.

⁶⁰ Eẽta i kò ma kái tshúu-ntcõan di chibi-chibi-kg'aoan hààraa xg'aea igaba xu kò táa cúim dàòm ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháóka cárm tsara hàà,

⁶¹ a tsara a máá: "Ncêem khòe ba kò máá, qari nem úua Nqarim dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cáman q'oo koe gaicara tshào si di i, témé," ta tsara méé.

⁶² Me nxãaska kaïam peresiti ba tõe a Jeso ba tõe a máá: “C'ëe guù ga Tsi gáe xòa tama? Ncëe ne khòe ne ko Tsáá ka nxàe sa gáe dùú saà?” témé.

⁶³ Igabam kò Jeso ba kg'ama ngoo.

Me kaïam peresiti ba bìrí Me a máá: “Kg'òèam Nqarim cookg'ai koe mée Tsi tseeguan bìrí xae e, Krete Tsi ii sa, Nqarim di Tsi Cóá Tsi?” témé.

⁶⁴ Me Jeso ba xòa me a máá: “Eë tsi ko mée khamaga i ii. Igabar ko bìrí xao o, ncëe koe guus ka xao gha Khòem dim Cóá ba bóò, Me ëe qari iim dim kg'àòm x'òàm xòe za ntcõóa-ntcõe, a ba a gha nqarikg'ai dis túú-c'òòs cgoa hàà,” témé.

⁶⁵ Me nxãaska kaïam peresiti ba gam dim qgái ba tòà q'aa a máá: “Ncãam nxàe e, cóèkua nem kg'uiá! Dùú sa xae ko qanega tseegukagu-kg'aoan qaara máá? Bóò, ncãa xao ncëeska Gam di cóèkuan kóma mááse.

⁶⁶ Ka xao ko ntama ma tc'ëe?” témé. Xu xòa a máá: “X'oo sam kg'anoa,” témé.

⁶⁷ Xu nxãaska kg'ám tshàran cgoa tcg'ae kg'ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg'ám Me. Xu c'ëea xu x'ábú Me a máá:

⁶⁸ “Porofita naka bìrí xae e, Krete Tseè! Dìina xg'ám Tsia sa?” témé.

Petere ba ko Jeso ba xoase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Me kò Petere ba tchàa koe ntcõóa-ntcõe, xhàros koe, si kò dxàe-coas qãà di sa hàà cgae me a máá: “Tsáá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hãa,” témé.

⁷⁰ Igabam kò wéëa ne cookg'ai koe xoase a máá: “Eë si ko nxàes guùs sar c'úua,” témé.

⁷¹ Si kò ëem ko heke-kg'áms koe tcg'oa a ko síí, ka c'ëes qãà sa gaa koe bóò me, a gaa koe hãa ne khòe ne bìrí a máá: “Ncëem khòe ba kò Jesom Nasareta dim cgoa hãa,” témé.

⁷² Me kò gaicara gaisés cgoa xoase, a máá: “Eëm khòe bar c'úua!” témé.

⁷³ X'aè-coam qãá q'oo koe ne ko ëe kò téé-tëe ne Peterem koe hàà a gam ka máá: “Tseeguan kaga tsi Gam ka c'ëe tsi i, tsari kg'ui-q'ooa ne ko x'ái i khama,” témé.

⁷⁴ Me kò nxãaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòem ëe bar c'úua hãa!” témé.

Me kò kúúga ghòrò ba kg'ae.

⁷⁵ Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uián tc'ëe-tc'ëese ncëem kòo máá: “Ghòròm qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha ngoana q'oro xoase Te,” témé e. Me kò tchàa koe tcg'oa a síí thòòkase kg'ae.

27

Jeso ba ko Pilatom koe úúe

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Eë i ko q'uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu wèe xu hëe naka kaia xu khòe ne di xu hëéthëe xu nxàea xg'ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg'òo sa.

² Qáé Me xu kò a tc'ãà-cookg'aim Pilatom koe úú Me, a xu a tshàua ba q'oo koe tcãà Me.

Jutasem dis x'oo sa

(Tsee 1:18-19)

³ Eëm ko Jutasem ncëe kò Jeso ba x'ámágu ba ko bóò Jesom ko ma x'oo sa xgàra mááe sa kam kò tc'ëea kabi a ba a 30 marian seleferean di i kaia xu peresiti xu hëe naka *khòe ne di xu* kaia xu koe hëéthëe kabi,

⁴ a máá: “Chìbi ner kúruá, khòem káà chibim di c'áòà ner ntcãágua khama,” témé. Xu xòa me a máá: “Kháé sa ko nxãa sa sixae koe dùú sa mée? Tsáá tsi gha nxãan bóòà mááse ka,” témé.

⁵ Me Jutase marian tempelem q'oo koe xaoa guu, a ba a tcg'oa a síí qáé a tceese.

⁶ Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sàà xg'ae, a xu a máá: “Kgoara i mááe tama, ncëe marian gha tempelem di marian q'oo koe tcãàe sa, khòem tcúú di mari i khama,” témé.

⁷ Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba” x'ámá, gaa koe xu gha tǎa za guua ne khòè ne kg'ónò ka.

⁸ Gaa domkam kò gaam xhàrà ba “C'áòan dim xhàrà ba” ta ma tciiè, ncêes noosega.

⁹ Nxǎaskas kò porofitim Jeremiam kò kg'ui sa tseegukaguè ncêem kòo máá: “Gaa 30 marian selefera di ne kò sée, ncêe Iseraele di ne khòè ne kò x'ámá cgoa mea a,

¹⁰ a ne a ‘Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba’ x'ámá, ãem kò ma X'aigam *Nqari* ba ma x'áèa hǎa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Jeso ba kò nqǎóm dim kaia cookg'ai koe hàà téé, me tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xǎa a máá: “Eẽ tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

¹² Igaba ãem ko kaia xu peresiti xu ka hǎe naka *khòè ne di xu* kaia xu hǎéthǎe ka chibi-chibi, kam kò táa xǎa.

¹³ Me nxǎaska Pilato ba tèè Me a máá: “Ncêeta noo zi kg'ui zi chibi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúia zi ga táa xǎa, me Pilato* kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xǎara mááe

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵ Cau me e kò ii nqǎóm dim kaia koe, Paseka di x'aèan ka khòè ne kò nxárá tcg'òóa mááse hǎam khòèm qǎèèa kò hǎa ba kgoara sa.

¹⁶ Gaa x'aè ka ne kò q'ǎaseam chibi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kòo ma tciiè ba.

¹⁷ Nxǎaska ãe ne ko khòè ne xg'ae kam kò Pilato bìrí ne a máá: “Dii ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncêe Krete ta ko ma tciiè baa?” témé.

¹⁸ *Tc'ǎa-cookg'ai* xua kò chikuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hǎa sam kò q'ana hǎa khama.

¹⁹ Eẽm qanega ntcǎo-q'oos xǎarakuan dis koe hǎa kas kò gam dis khòè sa kg'uiian gam koe tsééa úú a máá: “Tcg'òó tshàua tsi ãem khòèm tchànóm koe, ntcùúm ncêem kar ncǎa kaisase tshúús sǎokuri sa gam ka sǎokuri, a ncǎa táa qǎèse x'óm† ke,” témé.

²⁰ Ka xu ko kaia xu peresiti xu hǎe naka *khòè ne di xu* kaia xu hǎéthǎe khòè ne qg'ài, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'òo.

²¹ Me nqǎóm dim kaia ba xǎa ne a máá: “Khòè tsara ncêe tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'èe?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé.

²² Me Pilato ba bìrí ne a máá: “Kháé ra gha nta hǎe Jesom ncêe Krete ta ko ma tciièm ka?” témé. Ne wée ne máá: “Xǎuè méém!” témé.

²³ Me máá: “Dúús domka? Dùútsa gúús cg'ǎe sa ba kúrúa hǎa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xǎuè méém!” témé.

²⁴ Eẽm ko Pilato bóò, cúí gúú kúrúm gha ga kǎa a sa, si ko tshúú sa tǎe, kam ko tshàn sée a khòè ne cookg'ai koe xg'aà tshàu, a máá: “Ncêem khòèm di c'áòan koer chibi úú tama, ke tu gatu *kúrú naka* bóòa mááse,” témé.

²⁵ Ne wée ne khòè ne xǎa a máá: “Gam di c'áòan ta gha sita hǎa, sita di cóán cgoa!” témé.

²⁶ Me nxǎaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'ámmea xg'ara kam kò ncǎo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcǎa Me, síím gha xǎuè ka.

Ncǎo-kg'ao xu ko Jeso ba ncqi

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

* **27:14: Pilato** - Gerika sa ko máá: “nqǎóm dim kaia ba” témé. † **27:19: ntcùúm ncêem kar ...** Gerika sa ko máá: “ntcùúm ncêem kar ncǎa sǎokuris q'oo koe gam domka kái zi gúú zi ka xháèe,” témé.

²⁷ Nxãaska xu kò nqõóm dim tc'ãà-cookg'aim di xu ncõo-kg'ao xu Jeso ba sèè a nquum koe úú, a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae.

²⁸ A xu a kò qgáí ba nxõo cgae Me, a ncòàm qgái ba hãakagu Me.

²⁹ A xu a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a kg'áo xòè di tshàua ba koe tc'áà ba qgóókagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qom, a ncò Me, a máá: “Tsgámmo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé.

³⁰ A xu a kg'ám tsharàn cgoa tcg'ae Me, a tc'áà dim hì ba sèè a xg'ám tcúú Me.

³¹ Eè xu ko gatà ma ncò Mea xg'ara ka xu kò qgái ba nxõo cgae Me, a Gam di qgáian hãakagu Me, a xu a nxãaska sèè a úú Me, sí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Eè xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khòèm Simone ta ko ma tciièm cgoa xg'ae, a xu a chùi Me xgàu sam gha dcèé ka.

³³ A xu a Gologota ta ko ma tciièm qgám koe sí, ncèe sa ko máá: ‘Tcúú-c'õás dim qgái ba,’ témé.

³⁴ Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tgabian cgoa xg'ae-xg'aeèa qgarìan máà, kg'áà am gha ka, igaba èem ko xám m kam kò xguì i.

³⁵ Xu xgàu Me, a xu a cgúúan ntcòo a qgáí ba q'aa-q'aaku.

³⁶ A xu a gaa koe ntcõó a kòre Me.

³⁷ A xu a tcúúa ba koe Gam di chìbian ka ko kg'uis tcgãya sa tòó, ncèe kò máá: “NCÈEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” témé sa.

³⁸ A xu a nxãaska cáam ts'ãà-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàu, me c'èe ba Gam dim kg'áòm x'òàm xòè za téé, me c'èe ba dxàe xòèa ba za téé.

³⁹ Ne èe kò ko gaa koe nqáé ne cg'ãèse kg'ui cgoa Me, a nxãa-nxanan tcúú

⁴⁰ a ko máá: “Tsáá ncèe ga ko koma tempele ba kòbea q'aa, a nqoana cáman qãá q'oo koe tshào me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne xgàus koe xõa naka kgoarase,” témé.

⁴¹ Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hée naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hée naka *khóè ne di xu* kaia xu hée thée xu ma ncò Me, a ko máá:

⁴² “C'èe nem kgoara hãa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncèeska xgàus koe xõa, nxãaska ta gha Gam koe dtcòm ke.

⁴³ Nqarim koem kò tcoma hãa. Ncèe *Nqarim* kò ko tc'èe Me ne méém ncèeska kgoara Me. ‘Tíí ra Nqarim dir Cóá Ra a,’ tam ko méé ke,” ta xu méé.

⁴⁴ Tsara kò èe kò Gaam cgoa xgàuèa tsara ts'ãà-kg'ao tsara thée gataga ma cóè Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèèm nqõóm koe ntcúú sa xóé a sí dqòà di x'aèan nqoana di koe téé.

⁴⁶ Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaia dóm cgoa q'au a máá: “Eli, Eli, lama sabakatani?” témé. Ncèe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

⁴⁷ Ne èe kò gaa koe téé-tèe ne ka c'èe ne kóm Me a máá: “Ncèem khòè ba ko Elija ba tcii,” témé.

⁴⁸ Me kò gane ka c'èe ba kúúga qgóé, a x'úrúan sèè, a sí gaa x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'áàm koe qhàea tòó, a hàà máà Me kg'áàm gha ka.

⁴⁹ Ne c'èe ne máá: “Qãà, naka ta bóò Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

⁵⁰ Me kò Jeso ba gaicara kaia dóm cgoa q'au, a ba a cò di sa sònòà tcg'óó.

⁵¹ Ka bóò, còrè-nquum dim qgái ba kò cáam xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a sí nqãaka téé, me kò nqõó ba cgùru, i nxõán q'aa,

⁵² zi tc'ám zi xgobekg'amse, i tc'ároan ncêe kò x'óóa[‡] hãa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùiè.

⁵³ Ne kò Jesom x'ooan koe ghùièa qãá q'oo koe tc'ám zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcãà, a kái ne khòè ne koe x'áíse.

⁵⁴ Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hẽe naka gam cgoa kòo hãa a ko Jeso ba kòre xu nqõóm di cgùruan bóo naka ẽe ko kúrúse zi hẽéthẽe e, ka xu kò q'áòs ka tcãàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncẽem khòè ba Nqarim dim Cóá Me e,” témé.

⁵⁵ Gataga zi kò kái zi khòè zi ẽe koe hànà, a nqùu ka téé a ko bóò. Ncêe kò Galilea koe guu a Jeso ba còo a hààraa zi, hàà zi gha hùi Me ka.

⁵⁶ Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xòs Maria sa hẽé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xò sa hẽéthẽe e.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷ Eẽ i ko dqòà kam kò qguàm khòem Arimatea di ba hàà. Cg'òèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xgaa-xgaase-kg'ao me e.

⁵⁸ Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà, me Pilato x'áèan tcg'òó máàè mem gha di i.

⁵⁹ Me Josefa ba tc'áro ba sèè, a q'úúm qgáím q'anom cgoa tcám Me.

⁶⁰ A ba a Gam dis tc'áms kabas koe tcãà Me, ncêe nxõám koem kò tshàoa sa. A ba a kaiaam nxõá ba tc'áms-kg'ám koe ghànèa úú, a qõò.

⁶¹ Sara kò Maria Magatalena sa hẽé naka Marias c'ẽe sa hẽéthẽe sara tc'ám sa q'óá-kg'amase ntcõóa-ntcõe.

Kòre-kg'ao xu tc'áms di xu

⁶² Xùrikom cáń ka, *Sabata dim cáń ko* kg'ónòsea máàèm cáń qãá q'oo koe, xu kò kaia xu peresiti xu hẽé naka Farasai xu hẽéthẽe xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae,

⁶³ a xu a máá: “Kaia tseè, ncẽem kàa-kg'aom kò qanega kg'òèa hãa kam kò ko méé sa xae ko tc'ẽe-tc'ẽese, ncẽem kòo máá: ‘Nqoana dim cáń kar gha x'ooan koe tẽe,’ témé sa,

⁶⁴ ke x'áèan tcg'òó nakas tc'ám sa qarika kòreè nakam nxãakg'aiga síí nqoana dim cáń ba tcãà, naka xu nxãasega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu táá síí Gam dim tc'áro ba ts'ãà guu, naka xua khòè ne bìrí naka máá: ‘X'ooan koem tẽea,’ témé guu. Ncẽes tshúù-ntcõas kháóka ka di sa gha tc'ãà dis ka kaisase cg'ãè sa ii ke,” ta xu méé.

⁶⁵ Me Pilato xòà xu a máá: “Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qõò naka síí tc'ám sa kòre ẽe xao ma q'ana khama ma,” témé.

⁶⁶ Xu qõò, a síí tc'ám sa kòre, a tc'àmà-tcẽekg'am si, a xu a gaa koe kòre-kg'aoan tòò.

28

Jeso ba ko x'ooan koe tẽe

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Sabata dim cáń qãá q'oo koe, tc'ãà dim cáń di ntcùúkg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hẽé naka c'ẽes Maria sa hẽéthẽe sara qõò a síí ko tc'ám sa bóò.

² Kas kò kúúga kaias cgùrus nqõóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xõa khama, a *tc'áms koe* síí, a ba a síí nxõá sa ghànèa dìbì, a gaas koe q'ábà ntcõó.

³ Gam di bóòse-q'ooa ne kò túú-tebem dian khama ii, i kò gam di qgáían tsõàn khama ma gõya-gõyase q'úú u.

⁴ Xu kò kòre-kg'ao xu káíse q'áo me, a cgùru, a xu a x'óóa khòèan khama ma xgàruku.

⁵ Igabam kò moengele ba khòè sara bìrí a máá: “Táá sao q'áo guu, Jesom ncêe kò xgàuèa hãa ba sao ko qaa sar q'ana ke.

[‡] 27:52: x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'óma hãa,” témé.

⁶ Ncêe koem káà Me e, ghùìèam hãa, ãem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòòèam kò hãa qgàian bóò.

⁷ Naka saoa ncêeska qháése qòò naka síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí, x'ooan koem ghùìèa hãa sa, a ncêeska gaxao ka tc'ãà a ko Galilea koe qòò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bóò, táá sao c'urù guu bìrí saoar hãa sa," tam méé.

⁸ Sara kò q'áòan hêé naka kaisa qãè-tcaoan hêéthêé cgoa tc'áms koe guu a qháése tcg'oa, a qàrò a síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí.

⁹ Me Jeso ba gaa x'aè kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: "Tsgám saoò!" témé. Sara hàà cgae Me, a ngàrèa ba qgóó, a sara a dqomè Me.

¹⁰ Me nxãaska Jeso ba máá: "Táá q'áò guu, qòò naka síí Tíí qõe ga xu bìrí naka xu Galilea koe qòò, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke," témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàà sa

¹¹ Eẽ sara khòe sara dàò q'oo koe hãa ka xu kò gaa x'aè kaga kòre-kg'ao xu ka c'èea xu x'áé-dxoom koe síí, a xu a síí wèé zi gúù zi ãe kò kúrúsea hãa zi kaia xu peresiti xu koe xàà.

¹² Xu kò kaia xu peresiti xu *khòe ne di xu* kaia xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncõo-kg'ao xu kái marian máà,

¹³ a bìrí xu a máá: " 'Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncãa ntcùú ka hàà, a hàà ts'ãà Me, ãe xae ncãa x'ómà hãa ka,' ta méé xao méé.

¹⁴ Ncêes xààs kò ko tc'ãà-cookg'aim ka kómè ne xae gha bìrí tchàno-tchano me, a xae a gha qóman koe tcg'óó xao o ke," ta xu méé.

¹⁵ Xu ncõo-kg'ao xu marian sèè a xu a ãe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncêes tchòà sa Juta ne koe tsai-tsaiè, ncêes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'áise (Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁶ Xu 11 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Galilea koe síí, ãem kò Jeso ba bìrí xuam xàbim koe.

¹⁷ Eẽ xu ko bóò Me ka xu kò dqomè Me, igaba xu kò c'èe-kg'áia xu káise tc'èe-tc'èese.

¹⁸ Me Jeso ba hàà cgae xu a bìrí xu a máá: "Wèé qaria ner ngarikg'ai koe hêé naka nqõómkg'ai koe hêéthêé máàèa hãa,

¹⁹ ke xao qòò naka síí *nqõóm di zi* qhàò zi wèé zi kúrú, naka zi Tiri xgaa-xgaase-kg'aoan kúrú, naka xaoa Xòò ba hêé, naka Cóá ba hêé, naka Tcom-tcomsam Tc'èe ba hêéthêé xu di cg'òèan cgoa tcguù-tcguu ne,

²⁰ naka xgaa-xgaa ne naka ne wèé zi gúù zi ãer x'aè xaoa hãa zi qgóóa qari. Q'ãa méé xao: Tíí ra gha wèé cáman ka gaxao cgoa hãa, i gha nxãakg'aiga síí kurian di chòò-q'oo tcãà sa ke," tam méé.

MAREKO Marekom ka góàèa qǎè tchǎa ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Marekom di qǎè tchǎa ne ko ncêe kg'uiian cgoa tshoa-tshoase ncêe ko máá: “Jeso Krestem di qǎè tchǎan dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóá ba,” témé e, a qhàò zi di ne dtcòm-kq'ao ne góá máàèa hǎa.

Ncêes tcgǎya sa Marekom ka góàèa hǎa, igabas ko Peterem nxàea hǎa kg'uiian ka kg'ui. (Ncêe zi tcee zi ko Marekom ka kg'ui: Tsee 12:12; 13:13; 15:37-39, Kol 4:10, 2Tim 4:11.) Marekom dis tcgǎyas koe zi ko guù zi qhǎése kúrúse: “kúúga” dim kg'ui ba hǎe naka “gaa x'aè kaga” di ba hǎe naka “qhǎése” di ba hǎéthǎe xu ko ncêes tcgǎyas koe kái q'oro tséékaguè.

Gataga ta ko bóò, Jeso ba qarian úúa hǎa sa. Gam di qaria ne ko Gam di xgaa-xgaan koe hǎe, naka Gam di qarian ncêem dxǎwa tc'èean koe úúa hǎa koe hǎe, naka khóèa nem ko ma gaan di chìbian qgóóá máás koe hǎéthǎe x'áise.

Jesom kò Gam ka kg'ui nem ko kái-kq'aise “Khóèm dim Cóá ba” dim kg'ui ba tséékagu, ncêe ko máá, Nqari Me e, a ba a gaa khoa khóè Me e, témé ba. Hààraa baa, nxǎasegam gha hàà Gam di kg'òèan khóè ne tcg'òóá máá, a gane di chìbian koe kgoara ne ka (Mk 10:45).

Mareko ba kò kaisase Jesom kò ko kúrú tsééan koe tcǎà tcgǎía hǎa, Gam di kg'uiian hǎe naka Gam di xgaa-xgaan ka hǎéthǎe tamase.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- qǎà (8:34-37; 10:45)

- kúúga, gaa x'aè kaga, qhǎése

Tcgǎyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba Galilea koe (1-9)

- Jeso ba Jutea koe (10)

- Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

- Jesom di xgàrasean hǎe naka Gam dis x'oo sa hǎe naka Gam dis x'ooan koe tǎe sa hǎéthǎe e (14-16)

Jeso ba Galilea koe (1-9)

Johanem tcguù-tcguu-kq'aom di xgaa-xgaa ne

(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)

¹ Jeso Krestem di qǎè tchǎan dis tshoa-tshoase sa, Nqarim dim Cóá ba.

² Ncêe i ma porofitim Isaiam dis Tcgǎyas koe ma góàsea hǎa khama, a ko máá:

“Bóò, Tirim tchǎa xàà-kq'ao bar gha

Tsǎá cookg'ai koe tsééa úú,

ncêe gha síí Tsarim dàò ba kg'ónòà máá Tsi ba.

³ Tchàa-xgóós koe ko q'au a ko máá:

‘X'aigam Nqari ba tu dàò ba kg'ónòà máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me,’

témém dòm ba.”

⁴ Me ko nxǎaska Johanem tcguù-tcguu-kq'ao ba tchàa-xgóós koe hàà, a khóè ne tcguù-tcguu, a ba a chìbia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xgaa-xgaa ne, nxǎasega ne gha gane di chìbian qgóóá máàè ka.

⁵ Me kò wèém nqǎóm Jutea di ba hǎe, naka wèé ne khóè ne Jerusalema di ne hǎéthǎe síí cgae me, a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàam koe tcguù-tcguuè.

⁶ Johane ba kò nqabè c'òò cgoa kúrúèa qgáían hana, a khò dim bàne ba kháóa ba koe qáéa, a kòo tcòmàn hěé naka qǎáka di dènean hěéthěé tc'òó.

⁷ A ba a ko *Nqarim di kg'uian* xgaa-xgaa a ko máá: “Tíí qǎá q'oo koem ko Gaam ěe tíí ka qari ba hàà, ncěe qarian ka nqáé tea hǎa ba, ncěe qámse a nxàbo tcǎia ba kgoara gar tc'ǎò tama ba.

⁸ Tshàan cgoar tcguù-tcguu tua hǎa, igabam gha Gabá Tcom-tcomsam Tc'ěem cgoa tcguù-tcguu tu u,” tam méé.

Jesom dis tcguù-tcguuku sa hěé naka kúrúa bóòè sa hěéthěé e

(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Eě xu cáń xu kam kò Jeso ba Galilea di Nasareta koe guu, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe hàà Johanem ka tcguù-tcguuè.

¹⁰ Eěm ko Jeso ba tshàan q'oo koe tcg'oa kam ko nqarikg'aian bóò i xgobekg'amse, Me Tcom-tcomsam Tc'ěe ba tcíbís khama ii a ko xǎa cgae Me.

¹¹ Me kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi ncàma Raa Tsi i, Tsáá koe Ra ko qǎè-tcao,” témé.

¹² Tc'ěe ba kò kúúga sée a qǎáka úú Me.

¹³ Me kò 40 cáman qǎáka hǎa, a ko satanam ka kúrúa bóòè. A ba a kò gataga qǎáka di kg'oo-coan cgoa hǎa, i kò moengelean hàà hùì Me.

Jeso ba ko Gam dis tsée sa tshoa-tshoa

(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

¹⁴ Eěm ko Johane ba qáé-nquus koe tcǎàèa xg'ara kam kò Jeso ba Galilea koe síí, a Nqarim di qǎè tchòàn síí xgaa-xgaa,

¹⁵ a máá: “X'ǎè ba hààraa, i Nqarim di x'aian cúu u, ke tu gatu di chìbian koe tcóóse naka qǎè tchòàn koe dtcòm,” témé.

Jeso ba ko 4 xu x'àu qgóó-kg'ao xu tcii

(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

¹⁶ Eěm kòo Jeso ba Galilea dim tshàam qǎe koe nqáé, kam ko Simone ba hěé naka Simonem ka qōesem Anterea ba hěéthěé tsara bóò, tsara ko c'uisí sa tshàan q'oo koe xaoa tcǎà; x'àu qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama.

¹⁷ Me Jeso ba bìrí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii ke,” témé.

¹⁸ Tsara kúúga gatsara di c'uisían guu a xùri Me.

¹⁹ Eěm ko cg'árese còoka qōò kam ko Sebetem ka cóásem Jakobo ba hěé naka qōesem Johane ba hěéthěé tsara bóò, tsara dxòrom q'oo koe hǎa a ko gatsara di c'uisían kg'ónò.

²⁰ Me kò kúúga tcii tsara a, tsara kò gatsara ka xǎòm Sebete ba hěé naka gam koe ko tsée xu khòè xu hěéthěé dxòrom q'oo koe qau, a xùri Me.

Jeso ba ko dxǎwa tc'ěean xhàiaqu

(Lk 4:31-37)

²¹ Xu kò Kaperenaume koe síí. Me kò kúúga Sabata dim cáń ka Jeso ba còrè-nquum koe tcǎà, a xgaa-xgaa.

²² Ne kò Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hǎa. Qarian úúam khóèm khamam kòo ma xgaa-xgaa ne khama, gane di xu x'ǎè xgaa-xgaa-kg'ao xu khama tamase.

²³ Gaam x'aèm ěem kam kò gane dim còrè-nquum q'oo koe c'ěem khòè ba hǎa, cg'ǎè tc'ěean kò úúa ba, me kò q'au a máá:

²⁴ “Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ěe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díí Tsi i sa - Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba cg'ǎè tc'ěean dqǎè a máá: “Ngoo, naka tcg'oa cgae me!” témé.

²⁶ I kò cg'ǎè tc'ěean khòè ba qarika ntcǎa-ntcǎa, a kaisam q'aum cgoa tcg'oa cgae me.

²⁷ Ne kò wèé ne khòè ne area hãa, a ne a kò tēeku a máá: “Dùútsa gúù saa ncēe sa? Kábas xgaa-xgaa saa - qarian úúa hãasem ko cg'ãè tc'ēan ga dqàè i komsana Me ka!” témé.

²⁸ I kò kúúga nxàea ba wèém xg'aekum Galilea dim koe qháésega tsai-tsaise.

Jeso ba ko kái khòèan kg'òèkagu
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Eēm ko còrè-nquum koe tcg'oa kam kò Simonea tsara Anterea tsara x'áé koe síi tcãà, Jakoboa tsara Johanea tsara cgoa.

³⁰ Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis ka qgóóèa, xu kò Jeso ba gaa x'aè kaga gas ka bìrí.

³¹ Me kò hàà, a hàà tshàua sa koe sée a ghùì si. Si tcìi sa guu si, si tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

³² Eēm dqòam ka, cáms ko tcãà ka ne kò wèé khòèan tsàako Gam koe óá, dxãwa tc'ēan úúa hãan ga hēéthēé e.

³³ Ne kò wèém x'áé-dxoom di ne khòè ne nquu-kg'ám koe xg'aea hãa.

³⁴ Me kò *Jeso ba* kái ne ēe ko tãáka zi tcìi zi tsàara hãa ne kg'òèkagu, a kò gataga kái dxãwa tc'ēan xhàia tcg'òò cgae ne, a kò táá dxãwa tc'ēan kgoara máá i kg'ui, q'ãa Mea i kò hãa khama.

Jeso ba ko Galilea koe xgaa-xgaa
(Lk 4:42-44)

³⁵ Kaisa ntcùúkg'ai cgoa, qanega i ntcùú u kam kò Jeso ba tēe a c'ēm qgáim nqooa hãam koe qòò, a ba a síi gaa koe còrè.

³⁶ Xu kò Simone ba hēé naka gam cgoa kò hãa xu khòè xu hēéthēé xùri Me.

³⁷ A xu a ēe xu ko hòò Me ka bìrí Me a máá: “Wèém khòè ba ko qaa Tsi,” témé.

³⁸ Me bìrí xu a máá: “Hààn xae cúùse hãa xu x'áé-coa xu koe qòò, nakar gha nxãasega gaa koe thēé síi xgaa-xgaa; gaan domkagar hààraa hãa ke,” témé.

³⁹ Me kò wèém Galileam koe qòò te, a gane di xu còrè-nquu xu koe Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa, a dxãwa tc'ēan xhàiaagu.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba kg'òèkagu
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Me kò lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà qgom-tsi-quri a còrè Me a máá: “Tc'ēe Tsi kòò ne, Tsi ga kúru ter q'ano,” témé.

⁴¹ Me kò Jeso ba thòò-xama máá me, a tchoanà tshàu a qgóó me, a bìrí me a máá: “Gatàr ko ma tc'ēe, ke q'ano,” témé.

⁴² Kas kò tcìis lepero di sa kúúga kaà cgae me, me q'ano.

⁴³ Me kò Jeso ba qarika x'áè me, a ba a tcg'òó mem qòò,

⁴⁴ a bìrí me a máá: “Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'ēe gúù ga bìrí guu! Igaba méé tsi qòò naka síi peresitim koe x'áise, naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síi dàòà-mááku zi tcg'òó, ncēm kò Moshe x'áèa hãa zi, x'áís iise khòè ne koe,” témé.

⁴⁵ Igabam kò gaam khòè ba tcg'oa a qòò te a ba a tshoa-tshoa a wèé za ga nxàe e. Me kò gaas gúùs domka Jeso ba tààè, x'áéan q'oo koem gha kgoarasea hãase qòò tean ka, igabagam ko nqoo-nqoosa zi qgái zi koe hãa. Ne kòò khòè ne *qanega* wèé za guu a hàà cgae Me.

2

Jeso ba ko nqoara hãam khòè ba kg'òèkagu
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Cg'orò xu cáin xu qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Kaperenaume koe síi, ne kò khòè ne x'áé koem hàna hãa sa kóm.

² Ka ne kò kái ne khòè ne gaa koe xg'aea, i kò kòm ga káà a, nquu-kg'ám koe ga igaba, Me kò *Nqarim dim* kg'ui ba xгаа-xгаа ne.

³ Ka xu kò 4 xu khòè xu hàà, khòèm nqara kò hãa ba ko qgóóa mááku a óágara xu.

⁴ Eẽ xu ko Gam koe úúa ba ka tààè, khòè ne di kái-q'ooan ka, ka xu kò nxãaska ãem kò Jeso ba hànám qgáim di tchànoan cgoa nquum tcoḃe chúrù, a xu a ãem khòèm nqara kò hãam kò xòóèam tcoà ba qám.

⁵ Eẽm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò nqara hãam khòè ba bìrí a máá: “Tiri cóàè, chibia tsi tsi qgóó máàèa,” témé.

⁶ Xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu gaa koe ntcóóa-ntcõe, a ko tcáóa xu q'oo koe tc'ëe a ko máá:

⁷ “Dùúska ba koáè ncẽem khòè ba ncẽeta mééa máá? *Nqari bam* ko cóè! Dìí ba ga khòèan chibian gaan di qgóóa máá, *Nqarim* cúí Me e ka?” ta tc'ëe.

⁸ Me kò Jeso ba qháése gatà xu ma tcáóa xu koe tc'ëea hãa sa bóò, a ba a tẽe xu a máá: “Dùús domka xao ko ãe zì guù zì tcáóa xao q'oo koe tc'ëea máá?”

⁹ Ndaka nea thamkaà? Khòèm nqara hãa ba bìrí a máá: “Chibia tsi tsi qgóó máàèa,” témé, kana máá: “Tẽe naka tsarim tcoà ba sèè naka tsia qòò,” témé saa?

¹⁰ Igabar gha x'ái xao o, xao gha nxãasega q'ãa, Khòèm ìim Cóá ba nqóók'g'ai koe qarian úúa hãa sa, khòèa nem gha chibian qgóóa máá di i,” témé. A ba a nqara hãam khòè ba bìrí a máá:

¹¹ “Bìrí tsir ko a ko máá: tẽe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áèa tsi koe ìibi,” témé.

¹² Me *kúúga* qháése tẽe a ba a gam ìim tcoà ba sèè, a wèé ne khòè ne cookg'ai koe tcg'oa, ne wèé ne khòè ne are, a ne a *Nqari* ba dqùm a máá: “Ncẽeta iis guù sa ta qanega bóò ta ga hãa,” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii (Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Me Jeso ba gaicara tshàam qàe koe síí, ne kò kái ne khòè ne hàà cgae Me, Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа ne.

¹⁴ Eẽm ko gaa koe guu kam kò Lefi ba bóò, Alefaiom ìim cóá ba, me marian ko sèèa xg'ae-xg'aeem nquum koe ntcóóa-ntcõe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tẽe a xùri Me.

¹⁵ Eẽm Jeso ba hãa a ko Lefim ìim nquum koe tc'óó, ka i kò kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽé naka chibi-kg'aoan hẽéthẽé tc'óó cgoa Me, Gabá hẽé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽé cgoa; kái ne khòè nea kòò xùri Me khama.

¹⁶ Eẽ xu kò x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu Farasai di xu bóò Me mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hẽé naka chibi-kg'aoan hẽéthẽé cgoa ko tc'óó, ka xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tẽe a máá: “Dùús domka ba ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hẽé naka chibi-kg'aoan hẽéthẽé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹⁷ Eẽm ko Jeso ba ncẽe sa kóm kam kò máá: “Eẽ tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba ãe ko tsàa ne ko qaa a. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka,” témé.

Jeso ba ko tc'óoan carasean ka tẽè (Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽé naka Farasai xu di xu hẽéthẽé tc'óoan carase. Ne kò c'ẽe ne khòè ne Jeso ba síí cgae a tẽe Me a máá: “Dùús domka xu ko Johanem di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽé naka Farasai xu di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽé tc'óoan carasea máá, igaba xu Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tc'óoan carase tama?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Sèè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha ntama tc'óoan carase? Eẽm sèè-kg'aom ko qanega gane cgoa hãa x'ae ka ne cuiskaga tc'óoan carasea hãa tite.

²⁰ Igabam gha x'aè ba hàà, ãem gha ko sée-kg'ao ba gane koe séea tcg'òòè ba; gaam cáń ne gha nxãaska tc'õoan carase.

²¹ “Cúi khòè ga káà a, kábam qgái ba gha ncíim cgoa nqàba a; gatà i kòò hěé nem gha kábam qgái ba ncíim koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càùse.

²² Gataga i khòèan káà a, kàba gòéan gha ncíi zi khòò dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncěè gatà i kòò hěé ne i gha gòéan dtcòbè zi tòà, i gha gòéan ntcãa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba méé i kàba gòéan kàba zi khòò dtcòbè zi koe qg'oee,” tam méé.

Sabata dim cáń dis tēē sa
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ C'ẽem cáń Sabata dim kam kò Jeso ba ko mabere di xu xhàrà xu xg'aeku koe qõò, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a ko maberean di tcúúan tcuù.

²⁴ Xu Farasai xu bìrì Me a máá: “Bóò, dùúska xu ko Sabata dim cáń ka x'áèan koe kgoara mááè tama sa kúrúa máá?” témé.

²⁵ Me bìrì xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrús ka? Eẽ xu kò gabá hěé naka gam ka c'ěea xu hěéthěé xàbà hãa a kòò c'ěe gúúan tcào ka xu kò kúrú sa.

²⁶ Nqarim dim nquum koem kò ma tcàa sa, Abitarem kò kaiaam peresiti ba ii x'aè ka, a ba a gam ka c'ěea xu cgoa ts'ee-ts'ee kg'aièa péréan tc'õó, ncěe peresiti xu ka cúi ko tc'õòè e, ncěe gabá hěé naka ãe hãa cgoa mea xu hěéthěé kò tc'õóan gaan di kgoara mááè tama a,” témé.

²⁷ A bìrì xu a máá: “Sabata dim cáń ba khòèan kúrúa máàèa, i khòèan Sabata dim cáń ba kúrú máàè tama.

²⁸ Khamam Khòèm dim Cóá ba Sabata dim cáń koe ga igaba X'aiga Me e,” témé.

3

Khòèm nqoara tshàua ba
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Me kò gaicara còrè-nquum koe síi tcàa. Me kò nqoara tshàua hãam khòè ba gaa koe hãa.

² Xu kò Farasai xu xaèa kg'ónò Me, a bóò Sabata dim cáń kam gha gaam khòèm ãe nqoara tshàua hãa ba qãèkagu sa, nxãasega xu gha chìbi-chibi Me ka.

³ Me kò ãe nqoara tshàua hãam khòè ba bìrì a máá: “Těe naka tsia síi khòè ne cookg'ai koe téé,” témé.

⁴ Me kò bìrì xu a máá: “Sabata dim cáń ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qãèan kúrú saa kana cg'áèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'õo me saa?” témé. Igaba xu kò kg'ama nqoo.

⁵ Me kò xgòàse bóò ne, a ba a gane di qari tcúúan ka thòò-tcaoa hãase khòè ba bìrì a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me kò khòè ba tshàua ba tchoanà, i tshàua ba kàbise a qãè.

⁶ Xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a x'aigam Herotem di xu tsée-kg'ao xu cgoa xg'ae a qg'áiku, nta xu gha ma Jeso ba cg'õo sa.

Jeso ba ko tshàam qàe koe kái ne khòè ne kg'òèkagu

⁷⁻⁸ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa tshàam koe síi, ne kò kái ne khòè ne Galilea koe guu a xùri Me. Eẽ ne ko wèé zi ãem kòò kúrú zi kóm, ka ne ko kái ne khòè ne Jutea koe hěé, naka Jerusalema koe hěé, naka Itumea koe hěé, naka Jorotane ka ncíi za hěé, naka Ture koe hěé naka Sitone koe hěéthěé guu a hàà cgae Me.

⁹ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì xu dxòro ba kg'ónòa máá Me, khòè ne dis xg'aes domka, táá ne gha nxãasega qãea cg'õo Me ka.

¹⁰ Kái ne khòè nem kò kg'òèkagua hãa, khama ne kòò ãe kò tcìia hãa ne dqùria síi, síi ne gha qgóó Me ka.

¹¹ Eẽ ne kòò cg'áè tc'ěean ka tcàa cgaeèa ne bóò Me ne ne ko cg'áé a q'au a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi i,” témé.

4

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Me gaicara tshoa-tshoa a tshàam qàe koe xgaa-xgaa. Si kò kaias xg'ae sa qàea ba koe hãa, Me dxòrom q'oo koe tcãa a tshàam qàe koe síí ntcõó, si kò wèés xg'ae sa tshàam-kg'áí koe gómankg'ai koe téé-tëe.

² Me kái zi guù zi xgaa-xgaa ne sere-sere zi cgoa, a ba a Gam di xgaa-xgaan koe máá:

³ “Komsana méé tu. Xhàrà-kg'ao ba kò qõò a síí xhàrà.

⁴ Eẽm ko xhàrà ka i kò c'ëe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsará zi hàà tc'õó o.

⁵ I c'ëe cgùrian nxõá-kg'ai di qgálan koe tcheè, ncëe kái góman kò káa a koe. I kò kúúga qháése tsom, góma ne kò kaisa tama khama.

⁶ Eẽs ko cáím sa qaò ka i ko gaa tsoman dào, a i a kò tobe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ëe cgùrian dxàman hàna qgái koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u, i táá tc'õoan kúrú.

⁸ I c'ëe cgùrian qàe góman koe tcheè, a i a tc'õoan kúrú, ãe i ko qhúí a ko kai ka i c'ëean 30 khama noo, i c'ëean 60 khama noo, i c'ëean 100 khama noo tc'õoan kúrú.

⁹ Me Jeso ba máá: “Eẽ tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Eẽm cúíá hãa ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hëé naka c'ëe ne ãe kò gaa koe hãa ne hëéthëe sere-sere zi ka tõe Me.

¹¹ Me kò bìrí ne a máá: “Gatua máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi tu gha q'ãa sa. Igaba gane ãe tchàa za hãa ne koe i ko wée guúan ga sere-sere zi cgoa nxárá xg'aeè.

¹² Nxãasega

‘ne gha wée x'aèan kaga bóò

igaba ne bóò q'ãa tite ka.

A ne a gha wée x'aèan kaga kóm

igaba ne kóma q'ãa tite,

Nqarim koe ne ko kabise

a qgóó mááè ne cúí ga a gha ii.’ ”

¹³ Me bìrí ne a máá: “Ncëes sere-sere sa tu gáé kóma q'ãa tama? Kháé tu gha nxãaska c'ëe zi sere-sere zi ntama kóma q'ãa?

¹⁴ Xhàrà-kg'ao ba ko kg'ui ba xhàrà.

¹⁵ C'ëe ne khóè nea dàòm qàe koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii, ncëe kg'uim xhàràèa koe. Eẽ ne ko kóm me kagam ko kúúga satana ba hàà, a hàà kg'uim ãe gane koe xhàràèa hãa ba séèa tcg'òò.

¹⁶ Ne c'ëe ne khóè ne nxõán hàna qgái koe kò tcheèa hãa cgùrian khama ii. Nxãa nea ncëe kg'ui ba ne ko kóm ne ko kúúga qãe-tcaoan cgoa hààkagu me ne e,

¹⁷ igaba ne káa tobe ne e *khama* ne ko xòm x'aè séè a hãa, a ne a ãe i ko kg'uim domka xháèa ne kana xgàrakuan hàà ne ne ko qháésega cg'áé.

¹⁸ “C'ëe ne khóè nea ãe dxàman koe tcheèa hãa cgùrian khama ii. Gane ãe kg'ui ba kóma ne ne e,

¹⁹ igaba kg'òès di zi xháé zi hëé, naka qguù sa ncàman hëé, naka c'ëe zi guù zi ncóoan hëéthëe kò tcãa cgae ne, a kg'ui ba chúú-chuu, me táá tc'ároan kúrú.

²⁰ “C'ëe ne qàe góman koe kò xhàràèa cgùrian khama ii. Nxãa ne ko kg'ui ba kóm a ne a ko dtcòma mááse me, a ne a ko tc'ároan kúrú, i c'ëean 30, i c'ëean 60, i c'ëean 100 ne ne e.”

X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guús dis sere-sere sa
(Lk 8:16-18)

²¹ Me bìrí ne a máá: “Dìína ga x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guù sa gàbas cgoa xoaba-kg'ai, kana kgàrom dòm q'oo koe tòò? Tseeguan kagas gha téé-q'ooa sa koe tòòè!

²² Wèés guùs ãe chòmsea hãa sa gha x'áise, si gha ãe qàbi-kg'aièa hãa sa, xgòre-kg'aiè khama.

²³ Khóèm ãe tceean úúa hãa ba méém kóm,” témé.

²⁴ Me bìrí ne a máá: “Qãèse tu komsana! Eẽ tsi tcg'òóa hãas tc'ãò-tc'ãò sa gaas máàe tsi ghas ga si i, a tsi a gha gataga càua máàe si.

²⁵ Wèém khóèm ãe úúa hãa ba gha káian máàe. Me gha ãe guù úú tama ba, ãem úúa hãa guù-coan ga sèe cgaèè khama,” tam méé.

Tsòmkom cgùrim dis sere-sere sa

²⁶ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea ncēeta ii: ‘Khóèm góman koe cgùri ba xhàrà hãam khama i ii,

²⁷ ncēe ko ntcùú ka x'óm a ko koaba ka tēe, me cgùri ba ko cúíaga kai, gam c'úúa hãase.

²⁸ Góm ba kò cúíga kg'ama tc'òoan kúrú: kg'aia ko tsòm a qhúí, a ba a kai, a x'òàn kúrú, i x'òàn tc'ároan kúrú.

²⁹ Eẽ i ko tc'òoan x'ãé kaga i ko tcuùè, tcuù di x'aè ne hààraa khama,’ ” tam méé.

Mosetara dis hùis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32, 34; Lk 13:18-19)

³⁰ A ba a máá: “Nqarim di x'aia nea gha dùús cgoa nxárá xg'aeè, kana dùútsa sere-seres cgoa ia gha nxárá xg'aeè?

³¹ Mosetara dis hùis dim cgùrim khama i ii. Ncēe cgùrian kò ko góman koe xhàràè nem wèe cgùrian nqòómkg'ai di kaga cg'aré me e.

³² Igaba ãem kò xhàràè nem ko tsòm, a kaia hùis xhàrà di sa kúrú, a kaia nxãan kúrú, i gha nqarikg'ai di tsaràn hàà gas di sóman koe nquuan kúrú,” tam méé.

³³ Jeso ba kò kái zi sere-sere zi tséékagu, a kg'ui ba bìrí ne tc'ãò-tc'ãòs ãe gane ko kóma q'ãas cgoa.

³⁴ Táám kò cúí guù ga gane cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase, igabam ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoam kò cúía hãa ka wèés guù sa qãèse bìrí xu.

Jeso ba ko tc'ãá ba téékagu

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Me gaam cárn ãem dim dqòam ka bìrí xu a máá: “Hàà naka xae c'ẽem xòem tshàam dim za tchoaba,” témé.

³⁶ Xu kò khòe ne gaa koe qaù, a xu a ãem kò hãam dxòrom q'oo koe tcãà, zi kò gataga thèe c'ẽe zi dxòro zi gaa koe hàna.

³⁷ Me kò kaia tc'ãá ba tēe, i tshàam di qhonèan qùbise a dxòrom q'oo koe tcãà, me dxòro ba cg'oè ka hēe.

³⁸ Igabam kò Jeso ba dxòrom kháó koe hàna, a tcgábí ba dcãa a x'ómã xõe. Xu ghùí Me, a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tom xae ko igaba i gáé Tsáá koe guù méé tama?” témé.

³⁹ Me tēe a ba a tc'ãá ba dqàè a tshàa ba bìrí a máá: “Nqoo naka kgàe!” témé. Me tc'ãá ba téé, si kò kaisas nqoo sa xóé.

⁴⁰ Me tēe xu a máá: “Dùús domka xao ma q'aea? Dtcòman xao gáé úú tama?” témé.

⁴¹ Xu kaisase q'ào, a xu a tēeku a máá: “Dùútsa khòe ba gáé ncēe ba? Tc'ãán ga hēe naka tshàan ga hēéthēe ka ko komsanaè ba?” témé.

5

Jeso ba ko dxãwa tc'ẽean úúam khòe ba qãèkagu

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Xu tshàa-dxoom ka c'ẽe xòe ba za tchoaba, Gerase ne dim nqòóm xòe koe.

² Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe tcg'oa, kam ko cg'ãè tc'ẽean kò úúa hãam khóèm cgoa xg'ae, tc'ám zi xòe koe kò guua hãa ba.

³ Tc'ám zi koe kò x'ǎèa hǎa ba, ncêe khòe ne kò qáéa ba ka tààèa hǎa ba, qano di xu tau xu cgoa ga igaba.

⁴ Káí-kǵ'aisem kò ko tshàua ba koe hěe naka nqàrèa ba koe hěéthěe qano cgoa qáéa ntcòe, igabam kò ko qhòm m, a ba a nqàrè di qanoan khòà q'aa. Cúí khòe ga kò káà a ncèe me i ga di qarian kò úúa hǎa a.

⁵ Ntcùú ba hěe naka koaba ba hěéthěem kò ko tc'ám zi hěe naka xàbì xu koe hěéthěe q'aua te, a ko nxǒán cgoa thòò-thòose.

⁶ Eẽm ko Jeso ba nqúú ga ii a ko bóò, kam kò qgóéa síí, a síí cookg'aia ba koe qom,

⁷ a kaisase q'au a máá: “Jesoè, kaisase tc'ámáka hànám Nqarim di Tsi Cóá Tseè, dùú sa Tsi ko tíí cgoa tc'ée? Nqarim cgoa ra ko gaise Tsi a ko máá, táá xgàra te guu,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncẽem khòem koe tcg'oa, tsáá cg'ǎè tc'ée tseè!” témé.

⁹ Me nxǎaska Jeso ba tẽe me a máá: “Cg'ǒèa tsi díí?” témé. Me máá: “Cg'ǒèa te Milione e, káí xae e khama,” témé.

¹⁰ Me kaisase Jeso ba dtcàrà, táám gha ẽem qgáim koe xhàigu xu ka.

¹¹ Káí zi xgùu zia kò xàbim dxùukg'ai koe hǎa a ko dxòó.

¹² Ka i ko dxǎwa tc'ëean Jeso ba dtcàrà a máá: “Xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a, kgoara máá ta a naka ta gaan koe tcǎà,” témé.

¹³ Me cg'ǎè tc'ëean kgoara máá i tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcǎà, i ẽe xgùuan ncêe kò 2,000 khama noo o, kari-karisea xǒa a síí tshàam koe tcǎà a tom.

¹⁴ Eẽ kò xgùuan kòre xu khòe xua kò bèe a qgóé a síí x'ǎé-dxooan koe hěe naka x'ǎé-coa xu koe hěéthěe xàà a. Ne kò khòe ne ẽe kúrúsea hǎa sa hàà bóò.

¹⁵ Eẽ ne ko Jesom koe hàà ka ne kò ẽe kò dxǎwa tc'ëean úúa hǎam khòe ba bóò, me gaa koe ntcóoa-ntcòe, a qgáian hana, i tc'ëea ba qǎe e, ka ne kò q'ào.

¹⁶ Gane ẽe kò ẽe kúrúsea hǎa sa bóò ne kò dxǎwa tc'ëean kò úúam khòem koe hěe naka xgùuan koe hěéthěe kúrúsea hǎa sa khòe ne bìrí.

¹⁷ Ne tshoa-tshoa a Jeso ba dtcàrà, gane dim nqǒóm koem gha tcg'oa sa.

¹⁸ Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe tcǎà kam kò ẽe kò dxǎwa tc'ëean ka tcǎàèa hǎam khòe ba Gam cgoam gha qòò sa dtcàrà Me.

¹⁹ Igabam kò Jeso ba táá kgoara máá me Gam cgoa qòò ne, a bìrí me a máá: “Dìbì x'ǎéa tsi koe, tsari ne khòe ne koe, naka tsia síí X'aigam nta noose kúrú máá tsia hǎa sa hěe naka nta noosem thòò-xama máá tsia hǎa sa hěéthěe ka bìrí ne,” témé.

²⁰ Me kò khòe ba wèe xu x'ǎé-dxoo xu ẽe kò Dekapolise koe hǎa xu koe qòò te a Jesom gam koe kúrú hǎa zi gúù zi kaisa zi ka tshoa-tshoa a khòe ne bìrí, ne wèe ne khòe ne are.

*Jairom ka cóase sa hěe naka khòes Jesom dim qgái ba kò qgóó sa hěéthěe e
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)*

²¹ Eẽm ko Jeso ba dxòrom cgoa tshàam ka ncíi za ka xòèa ba koe tchoaba, ka ne kò káí ne khòe ne Gam koe xg'ae, Me kò tshàam dxùukg'ai koe téé-tée.

²² Me kò c'ẽem khòem, còrè-nquum di xu tc'ǎà-cookg'ai xu ka c'ẽe ba hàà, Jairo ta kò ko ma tciiè ba, a ba a ẽem ko Jeso ba bóò ka nqàrè-kǵ'ama ba koe cg'ǎé.

²³ A kaisase dtcàrà Me a máá: “Tiris cóás cg'ǎré sa x'oos qàe koe hǎa, ke cgómna hàà naka Tsia tshàua Tsi tòò cgae si nakas gha nxǎasega qǎe naka kg'òè,” témé.

²⁴ Me tẽe a qòò cgoa me, ne káí ne khòe ne xùri Me, a ne a ncórú Me.

²⁵ Si kò thée c'ẽes khòes 12 kurian kò úúa hǎa a ko xòm x'aèe nxoean hòò sa hǎa,

²⁶ ncêe kò káí kurian sée a ko naakan koe tsoòse sa, a kò wèe gùuan ẽes úúa hǎa ga tséekagu, qǎekaguses gha ka, igabagas kò táá qǎe, i kò gaas di tcìlan càùse.

²⁷ Eẽs ko Jesom ka kóm, kas kò káí ne khòe ne xg'aeku koe guu a hàà Jesom kháó koe tcǎà, a sa a ẽem kò hànám qgáim di xgám-kǵ'aman qgóó.

²⁸ Gas kas kò bìríse a máá: “Ncèe Gam dim qgái bar kòò qgóó ne cúígar gha qǎe,” témé.

²⁹ Si Gam dim qgái ba qgóó, i kò gaa x'aè kaga gas di tcìlan kaà, si cgǎé-q'ooa sa koe xám ncǎas gas di tcìlan koe tsoòe sa.

³⁰ Me Jeso ba qarian ncãa tcg'oa cgae Me sa qháésega xamà q'ãa. A ba a kaḅise khòè ne koe a máá: “Dìi na ncãa qgáí Te qgóó?” témé.

³¹ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xoa Me a máá: “Khòè ne ma xg'ae cgae Tsia hãa sa Tsi ko bóò, igaba Tsi ko tēè dīn qgóó Tsia hãa sa!” témé.

³² Me Jeso ba ntcãà, dīn ēes gúù sa kúrúá hãa sam gha bóò ka.

³³ Si nxãaska khòè sa ēe kúrúse cgae sia hãa sa bóò q'ãa, a sa a hàà nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé q'àòan cgoa, a wèè tseeguan bìrí Me.

³⁴ Me bìrí si a máá: “Tiri si cóá seè, sari dtcòmà nea qãèkagu sia, ke tòókuan cgoa qõò naka sia sari xháéan koe tcg'oa,” témé.

³⁵ Eēm qanega hãa a ko khòè ne cgoa kg'ui, ka ne kò c'ēe ne *Jairom ncēe* kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe kò guua hãa ne hàà, a ne a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ka tsia ko dùús domka xgaa-xgaa-kg'ao ba qanega xhōe-xhōea máá?” témé.

³⁶ Igabam kò Jeso ba táá nqábé kg'uiian ēe kòò kg'uiè e, a ba a còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba bìrí a máá: “Táá q'áo guu, kg'amaga méé tsi dtcòm,” témé.

³⁷ A ba a kò táá c'ēe khòè ga kgoara máá i xùri Me, Petere ba hēé naka Jakobo ba hēé naka Johanem Jakobom ka qõese ba hēéthēé xu ka oose.

³⁸ Eē xu ko còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe síi tcãà, kam ko Jeso ba bóò zi gúù zi qãè tama, ne ko khòè ne q'aua kg'aeku a ko xòò.

³⁹ Me tcãà a síi bìrí ne a máá: “Dùús domka zia gúù zi qãè tama, tu ko kg'aeku, a ko xòò? Cóá sa x'óó tama a x'óma hãa ka,” témé.

⁴⁰ Igaba ne kò kg'ãè Me. Me wèèa ne ga tcg'òó, a ba a cóás ka xòò ba hēé, naka xòò sa hēé naka ēe kò Gam cgoa hãa xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nqoana xu hēéthēé sèè a cóás kò hãa koe tcãà cgoa ne.

⁴¹ Me tshàua sa koe qgóó si, a bìrí si a máá: “Talita kumi!” témé. Ncēe sa ko máá: ‘Cóá seè, tēe tar ko sáá ka méé,’ témé.

⁴² Si gaa x'aè kaga cóá sa tēe a sa a qõò te (12 kuri si i kò ii). Eēs ko ncēe sa kúrúse ka ne kò kaisase are.

⁴³ Me Jeso ba qarika q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha cúí khòè ga ncēes gúùs ka q'ãakagu sa. A ba a bìrí ne a máá: “C'ēe gúù máá si nakas tc'õó,” témé.

6

Jeso ba ko Nasareta koe xguè

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jeso ba kò ēem qgàl ba tcg'oaragu, a Gam dim x'áé-dxoom koe síi, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

² Me kò Sabata dim cáí ka tshoa-tshoa a còrè-nquum koe xgaa-xgaa. Ne kò kái ne ēe kò kóm Me ne kaisase are a máá: “Ncēm khòè ba wèé zi ncēe zi nda hòò? Dùútsa tc'ēe saa ncēe Gam máàèa sa, ncēm ko kaia tsééan are-aresa ga kúrú sa?”

³ Kháé ncēe ba gáé xom-kg'aom tama baa, Marias ka cóáse ba, Jakobo ba hēé, Josefa ba hēé, Jutase ba hēé, naka Simone ba hēéthēé xu ka káímkhoe ba. Gam ka qõesea zi gáé gatá cgoa ncēe koe hãa tama?” ta ne méé. A ne a bóò xguì Me.

⁴ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Porofiti ba wèé za ga tcommèam khòè me e, gam dim x'áé-dxoom koe hēé naka gam di x'áéan koe hēéthēé cúí oose,” témé.

⁵ A ba a kò gaa koe táá are-aresa zi tséé zi kúrú, igabam kò kg'ama cg'orò ne khòè ne tsàà ko ne koe cúíga tshàua ba tòó, a kg'òèkagu ne.

⁶ Kaisasem kò area hãa, gane di dtcòmàn úú tama domka.

A ba a kò x'áé-coa xu koe qõò te a xgaa-xgaa.

Jeso ba ko 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Me kò Jeso ba 12 xu xгаа-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciia óá, a ba a tshoa-tshoa a cam-cam tsééa tcg'óo xu, a cg'áè tc'ëan xhàiaгу di qarian máà xu.

⁸ A ba a x'áè xu a máá: “Táá méé xao cúí guù dàò q'oo di ga séèa mááse guu, igaba méé xao dqàbi hìim cúim gabá séè, naka táá péré kana dtcòbè ga séè guu, naka táá cúí mari ga qòè guu.

⁹ Igaba méé xao nxàbo, naka xaoa táá c'ëe qgái ga séèa mááse guu,” témé.

¹⁰ Gatagam kò thëe bìrí xu a máá: “Eë xao ko tcààm x'áém koe xao kò qāèse hààkaguè, ne méé xao gaa koe x'áè, naka xaoa nxāakg'aiga síi ãem qgái ba tcg'oara guu.

¹¹ A ncëe c'ëe qgái gaa kò qāèse hààkagu xao o tama, ne khòè ne komsana xao o tama, ne méé xao ãem qgáim koe nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāe, naka xaoa tcg'oaragu me, nxāasegas gha ãe sa ãe ne khòè ne koe x'ái sa ii ka,” témé.

¹² Xu tcg'oa a xu a síi Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа, khòè ne méé ne gane di chìbian koe tcóóse di ba.

¹³ A xu a kái dxāwa tc'ëan khòè ne koe xhàiaгу, a kái ne khòè ne tsàako ne nxúian cgoa tcgáu, a xu a qāèkagu ne.

*Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Me x'aigam Herote ba Jesom ka kóm, cg'òèa ba kò q'āasea hāa khama. C'ëe ne khòè nea kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao Me e. X'ooan koem tēea! Gaa domka i ko ncëe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

¹⁵ Igaba ne kò c'ëe ne máá: “Elija Me e,” témé, ne ko c'ëe ne máá: “Porofiti Me e, c'ëe xu porofiti xu ncií x'áè di xu khamaga ma,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Herote ncëe sa kóm kam kò máá: “Johanem, ncëer kò q'āe tcúúa hāa ba, x'ooan koe tēea hāa,” témé.

¹⁷⁻¹⁸ Herote ba kò gam ka káikhoem Filipim dis khòès Herotiasa sa séèa hāa. Me kò Johane ba Herote ba bìrí hāa a máá: “X'áèan koe tsi kgoara máàè tama, tsáá kíim dis khòè sa tsi ga kò séèa hāa sa,” témé. Khamam kò Herote ba c'ëe khòèan tsééa úú, síi i gha Johane ba qgóó, a qáé, a qáé-nquus koe tcāa ka.

¹⁹ Herotiasa sa kò Johane ba hòrea hāa, a kò cg'òo me kg'oana, igabagas kò tààè.

²⁰ Herote ba kò Johane ba q'áò hāa, a kò nqáo-nqao mea hāa, tchàno a tcom-tcomsam khòè me e sam kò q'ana hāa khama. Eë kò Johane ba kóm nem kò qāèse hāa tama, igabam kò komsana ba ncàma hāa.

²¹ Igabas kò qāèm x'áè ba hòè, me kò Herote ba ábà cáma ba ka gam di xu tc'āà-cookg'ai xu kaia xu hēé, naka ncōo-kg'ao xu di xu kaia xu hēé, naka Galilea koe kò tc'āà-cookg'aia xu khòè xu hēéthēé kōè sa kúrúa máá.

²² Eës ko Herotiasas ka cóase sa tcāa a ko Herote ba hēé naka kōès di xu cg'áè-khoe xu hēéthēé xu ko ntcāa máá kas ko Herote ba kaisase qāè-tcaokagu. Me x'aigam Herote ba cóa sa bìrí a máá: “Wēès guùs ãe si ga dtcàrà te sa dtcàrà te, máà si sir gha ke,” témé.

²³ A ba a gaises cgoa nqòòkagu si a máá: “Dùús wēès ãe si gha dtcàrà te sar gha máà si, tiri x'aian di xòèan c'ëea ga ii igaba,” témé.

²⁴ Si xòòs koe síi a máá: “Dùú sa ra gha dtcàrà?” témé. Si xòò sa máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa dtcàrà,” témé.

²⁵ Si kò x'aigam koe kúúga kabise a máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sar ko gàbas q'oo koes tòòèa hāase dtcàrà,” témé.

²⁶ Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ãem kò kúrúa hāa hēé naka cg'áè-khoe ne hēéthēé domkam kò gam dim kg'ui ba ntcoean tc'ëe tama.

²⁷ A ba a kò cg'òo-kg'ao ba qháèse x'áèan cgoa tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa óága ka. Me kò qòò a síi Johanem dis tcúú sa q'āe, qáé-nquus koe.

²⁸ A ba a gaas tcúú sa gàbas koe tòò a óá, a hàà gaas dxàe-coa sa máà si, si kò cóa sa séè a xòò sa máà si.

²⁹ Eẽ xu ko gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ẽe sa kóm, ka xu kò hàà tc'áróa ba sée, a síí tc'áms koe kg'ónò o.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khóè ne tc'óókagu
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Xu kò x'áè úú-kg'ao xu Jesom koe kabise, a hàà wèé zi gúù zi ẽe xu kò kúrú zi hěé naka ẽe xu xgaa-xgaa hãa zi ka hěéthěé bìrí Me.

³¹ Igaba i kòo nxãaska kái khóèan hààku a ko qđòku, xu kò Jeso ba hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé táá tc'óó di x'aèan ga úú khamam kò bìrí xu a máá: “Hàà xao naka xae nqoo-nqoosam qgáim koe qđò naka xaea síí cúía hãa naka xao gha nxãasega sãa,” témé.

³² Xu dxòrom cgoa qđò a xu a cúíaga nqoo-nqoosam qgáim koe síí hãa.

³³ Ne kái ne khóè ne bóò xu, xu ko tcg'oa, ne dií ga xu u sa bóò q'ãa. Ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a tshàam dxùukg'ai sée, a tc'ãà a nqàrèa ne ka gaa za qgóéa síí, a síí còoka hãa a qđà xu.

³⁴ Eẽm ko Jeso ba dxòrom koe xõa kam ko kaias xg'ae sa bóò, a ba a thõò-xama máá ne, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ne kò ii khama. Me nxãaska tshoa-tshoa a kái zi gúù zi ka xgaa-xgaa ne.

³⁵ Eẽs ko cáim sa dqòara qđò ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me, a máá: “Ncẽem qgái ba cúía hãam qgái me e, i ncãa gataga dqòà,

³⁶ ke khóè ne qđò q'aakagu naka ne nxãasega cúùse nxama-nxama hãa xu x'áé xu koe hěé naka x'áé-coa xu koe hěéthěé síí c'ẽe gúùan x'ámá mááse naka tc'óó,” témé.

³⁷ Igabam kò xõa xu a máá: “Gaxao c'ẽe gúùan máà ne naka ne tc'óó,” témé. Xu bìrí Me a máá: “Kháé méé xae síí kái marian 200 xu qano mari xu tséekagu naka pérén x'ámá máá ne naka ne tc'óó?” témé.

³⁸ Me máá: “Nta noo pérén xao úúa? Qđò naka síí bóò,” témé. Xu síí bóò a máá: “5 xu péré xu hěé naka cáim x'aù tsara hěéthěé e,” témé.

³⁹ Me Jeso ba bìrí xu xu wèé ne khóè ne xg'ae-coa zi cgoa ntcóókagu, tsãa dcãan kg'ai koe.

⁴⁰ Ne xg'ae-coa zi 100 ne khóè ne di zi hěé, naka 50 ne khóè ne di zi hěéthěé cgoa ntcóó.

⁴¹ Me ẽe xu 5 xu péré xu hěé naka x'aù tsara hěéthěé sée, a nqarikg'ai koe ghùu-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a péréan khóá q'aa. A ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu máá a, nxãasega xu gha khóè ne sama a ka. Me gataga x'aù tsara wèé ne khóè ne q'aa-q'aaa máá.

⁴² Ne kò wèéa ne ga tc'óó a ne a xg'ãa,

⁴³ xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ẽe ncãa tc'óóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu péré-qàmàn hěé naka x'aù-qàmàn hěéthěé di xu tcãa, xu cg'òè.

⁴⁴ Eẽ kò péréan tc'óó xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khóè xu u.

*Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qđò
(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)*

⁴⁵ Me Jeso ba qháése Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu chùi, xu dxòrom q'oo koe tcãa, Gam ka xu gha tc'ãà a Betesaida koe qđò ka, Gam qanega qaù a ko khóè ne qđò q'aakagu ka.

⁴⁶ Eẽm ko x'áè nea xg'ara kam ko xàbì ba q'ábà qaò a síí còrè.

⁴⁷ Eẽs ko cáim sa dqòà kam kò dxòro ba tshàam nqàè koe hàna, Me kò Gabá gómankg'ai koe cúíse hàna.

⁴⁸ Dxòro ba xu kò ko xháé-xháésase qđòkagu sam kò bóò, tc'ãá ba xu kò q'óá-kg'ama khama, kam kò q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qđò a, qàea xu koem kò hãa a ko nqáé xu,

⁴⁹ igaba ẽe xu kò bóò Me, Me tshàam tc'amkg'ai koe xóé a ko náà qđò, ka xu kò tc'ẽea máá dcausoma Me e, ta tc'ẽea hãa, a xu a kaisase q'au.

⁵⁰ Wèéa xu ga kò bóò Me khama, a xu a kaisase q'aea. Me gaa x'aè kaga kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a, ke xao tòón tcáó! Táá q'áo guu,” témé.

⁵¹ Eēm ko dxòrom koe gaxu cgoa q'ábà kam kò tc'áá ba téé. Xu kò kaisase area.

⁵² Pérén kaga xu kò q'áa tama, i tcáóa xu ga qari-qarièa khama.

Jeso ba ko Genesarete koe tsàako ne khóè ne qǎèkagu
(Mt 14:34-36)

⁵³ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqǎóm koe hàà, a xu a gaa koe gaxu dim dxòro ba tòó.

⁵⁴ Eē xu ko gaxu dim dxòrom koe tcg'oa, ka ne ko khóè ne kúúga Jeso ba bóò q'áa.

⁵⁵ A ne a wèé x'áéan koe qgóéa te, a tshoa-tshoa a tcìi-khoean gaan di tcoàn koe xòóà hãase séèa úú, èe ne ko kóm i ko máá hànám hãa téméè qgái koe.

⁵⁶ Me ēem ko nqǎó-coa zi koe hēé, naka x'áé xu koe hēé naka nqǎóm di c'ēe xòèan koe hēéthēé tcāa ka tsàako khóèan Gam koe séé a úúè, a síí gúú zi ko x'amáguè qgái koe xòóè, a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgáim xgám-kg'am qgóó sa, ne kò wèéa ne èe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

7

Nqarim di x'áè-kg'áma ne kana khóèan di caua ne
(Mt 15:1-9)

¹ Xu Farasai xu hēé naka Jerusalema koe kò guua hãa xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu c'ēe xu hēéthēé Jesom koe hààra xg'ae.

² Ka xu ko c'ēe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò, xu ko cg'uriga tshàuan cgoa tc'óó, xg'aà tshàu tamase.

³ (Farasai xu hēé naka wèé ne Juta ne hēéthēéa kò ncìi cauan tsgǎosea ne di koe ga guu a xg'aà tshàu tama ne hãas cookg'ai koe tc'óó tama.

⁴ Eē ne kò x'amágu dis qgáis koe guua hãa ne ne tshàua ne xg'aà tamas cookg'ai koe tc'óó tama. Gataga ne kò kái cauan c'ēe úúa hãa, kubian hēé naka suuan hēé naka tc'óó cgoa di zi gàba zi [hēé naka tcoà xu] hēéthēé xg'aà di i.)

⁵ Xu nxãaska Farasai xu hēé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé Jeso ba tēè a máá: “Dùús domka xu Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu gatá ka tsgǎosea ne di cauan khama ma kg'òè tama, a ko cg'uriga tshàua xu cgoa péréan tc'óó?” témé.

⁶ Me Jeso ba xǎa xu a máá: “Eēm kò ko Isaia ba porofita kam kò tseegukaga gaxao qǎè khóèan khama ko ma kúrúse xao ka porofita, ncēe i ma góásea hãa khama a ko máá: ‘Ncēe ne khóè ne ko kg'áma ne cgoa dqǎm Te, igaba i tcáóa ne Tíí koe nqúu u.

⁷ Káà hùise ne ko dqǎm Te, a ko khóè ne di x'áèan xgaa-xgaa,’ témé khama.

⁸ Nqarim di x'áè-kg'áman xao kúrú tama a xao a khóèan di cauan qgóó qaria hãa,” tam méé.

⁹ A ba a bìrí xu a máá: “Nqarim di x'áè-kg'áman xao gha máàa xguì sa xao q'ana hãa, nxãasega xao gha gaxao di cauan di x'áèan qgóó qari ka.

¹⁰ Moshe ba kò ncēeta mééa a máá: ‘Saò ba hēé naka saò sa hēéthēé tcom,’ a ba a kò gaia máá: ‘Dím wèém èe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'ǎese kg'ui ba méém cg'òòè,’ témé,

¹¹ igaba ncēè khóèm kò ko xòòm ka kana xòòs ka máá: ‘Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxãa sa Nqari bar nqòòkagua hãas máàku* si i khamar ko hùia tsi ka tààè,’ témé ne xao ko ncēe sa dtcòm.

* **7:11:** Gerika sa ko “korebane” dim kg'ui ba tséékagu, a sa a kháóka nxàe, dùú sam ko ncēm kg'ui ba méé sa: “‘korebane’ (ncēe sa ko máá ‘Nqarim tcg'óóa máàèa hãas máàku sa,’ témé)”

¹² Gaa koe guus ka xao guu me nakam xòò ba hěé naka xòò sa hěéthěé c'ěe gùù ga kúrúa máá tama.

¹³ Gaxao di cauan ncěe xao kúrúa máásea hăa koe xao guu a Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hăa. A xao a kò ěeta iim dàòm ka kái zi gùù zi kúrú,” tam *Jeso ba* méé.

Gúù zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi
(Mt 15:10-20)

¹⁴ A ba a khòè ne Gam koe gaicara tciia óá, a bìrí ne a máá: “Komsana Te tu wèéa tu ga, naka tua kóma q'ăa.

¹⁵ Khòèm ka tchăa koe hăa, a ko gam koe tcăa sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ěe ko khòèm koe guu a tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i.

¹⁶ [Dìim wèém ěe tceean úúa hăa ba méém kóm,]” tam méé.

¹⁷ Eëm ko Jeso ba khòè ne koe guu a ko nquum q'oo koe tcăa, ka xu ko Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu ěes sere-seres ka tề Me.

¹⁸ Me bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé kóma q'ăa tama? Bòò tama xao gáé hăa? Dùús wèés ěe ko khòèm koe tchăa za guu a tcăa sa cg'uri-cg'uri me tite,

¹⁹ tcáoa ba koes tcăa tama, a ko ncăa ba koe tcăa, a gatà ma nqáé khama,” témé. (Ncěeta mééan kam kò Jeso ba wèè tc'ôoa nea ts'ee-ts'eekg'aièa sa nxăe.)

²⁰ Me máá: “Eě khòèm tcáo koe ko guu a tcg'oa sa, gaas khòè ba ko cg'uri-cg'uris ga si i.

²¹ Igaba i ko q'oo koe, tcáós koe guu a cg'ăè tc'ěean hěé, xóé cgoakuan hěé, ts'ăàn hěé, cg'ôokuan hěé,

²² cg'ăràn hěé, cg'ăè zi cau zi hěé, kàa sa hěé, cěèan hěé, qgóóse tama sa hěé, cg'ăè tcgái cgoa bóòku sa hěé, zàróku sa hěé, tc'amaka bóòse sa hěé, naka cg'ăè tcáo sa hěéthěé tcg'oa khama.

²³ Wèè zi cg'ăè zi ncěe zia kò q'oo koe guu a tcg'oa a zi a ko khòè ba cg'uri-cg'uri,” tam méé.

Khòès di dtcòma ne
(Mt 15:21-28)

²⁴ Me Jeso ba gaa koem kò guu a tcg'oa ne Ture dim nqôóm koe síí. A gaa koem ko síí ka c'ěem nquum koe tcăa, a ba a kò tc'ěe tama c'ěe khòè gha *gaa koem hăa sa q'ăa sa*, igabam gha ma xài sa kò káà si i.

²⁵ Kas ko kúúga khòès gas dis cóás kò cg'ăè tc'ěean ka tcăàèa hăa sa Jesom ka kóm, a sa a hàà a nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé.

²⁶ Khòès ěe sa kò Gerika si i, a sa a kò Sirofonike dim nqôóm koe ábàèa hăa. A sa a kò Jeso ba dtcàrà, dxăwa tc'ěea nem gha cóás koe tcg'óó sa.

²⁷ Me Jeso ba xòà si a máá: “Hààn ta kg'aia cóán tc'ôókagu, qăè tama i hăa cóán di péréan gha sée a haghuan xaoa máàè sa ke,” témé.

²⁸ Igabas kò khòè sa xòà Me a máá: “Eè, X'aigaè, ěe tafolean ka nqăaka hàna hăa haghuan ga ko cóán di péré qàmàn tc'ôó,” témé.

²⁹ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Eëm xòam domka si gha qôò, saris cóás koe i dxăwa tc'ěean tcg'oara hăa khama,” témé.

³⁰ Si x'áèa sa koe dìbi a sa a síí sao-xg'ae, si cóáse sa tcoàm koe xõe i dxăwa tc'ěean tcg'oa cgae sia.

Jeso ba ko q'omase tcee dòmam khòè ba qăèkagu

³¹ Me Jeso ba Ture dim nqôóm koe gaicara guu a xgoaba a ba a síí Sitone dim nqôó ba găá a tshàam Galilea dim koe síí, Dekapolise dim xg'aekum koe.

³² Ne kò khòèm ncěe kò q'omase tcee dòma a kg'ui tama ba Gam koe úú, a ne a dtcàrà Me, síim gha tshàua ba gaam khòèm koe tòó sa.

³³ Me Jeso ba khòè ne xg'aeku koe cúía tciia tcg'òó me, a ba a síí gaam khòèm di tcee dòman koe tshàua ba tcăa a ba a tcg'ae a gaam khòèm di tàmàn qgóó.

³⁴ Me Jeso ba nqarikg'ai koe ghùì-k'g'ai a ba a kaisase sònò, a bìrí me a máá: “Efata!”† témé (ncēeta i kò méèè ne i ko máá: “Xgobekg'amse,” téméè).

³⁵ I khòèm di tcee dòmàn xgobekg'amse, i tàmà ba ga gataga kgoarase, me qǎèse kg'ui.

³⁶ Me Jeso ba khòè ne x'áè, táá ne gha cúí khòè ga bìrí i ka. Igabaga ne kò ěem ko ma kúrú u khama noose Gam ka kg'ui.

³⁷ Ne kò khòè ne kaisase are a máá: “Wèé zi gúù zim qǎèse kúrú hǎa, kg'ui taman gam kg'uikagua hǎa, a ěe kóm taman ga kómkagua hǎa,” témé.

8

Jeso ba ko 4,000 ne khòè ne tc'ǒókagu (Mt 15:32-39)

¹ Eẽ xu cáń xu koes kò gaicara kaias xg'ae khòè ne di sa xg'aea, ka ne kò tc'ǒó ne gha gúù úú tama, Me Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu tciia óá, a bìrí xu a máá:

² “Ncēe ne khòè ner ko thǒò-xama máá, ncēeska ne nqoana cáńan Tíí cgoa hǎa khama, a tc'ǒó ne gha gúù ga úú tama.

³ Ncēè x'áéa ne koer kòo xàbà ne hǎase dìbikagu ne, ne ne gha dàòan q'oo koe qgaè-k'g'ai a cg'áé; c'ēe-k'g'áía nea nqúù ka guua hǎa khama,” tam méé.

⁴ Xu Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu xǒa Me a máá: “Ncēm tchàa-xgóóm koe nea gha ncēe ne khòè ne ntama ma péréan xg'ǎà?” témé.

⁵ Me tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 xu péré xu u,” témé.

⁶ Me *Jeso ba* xg'ae sa bìrí si góman-k'g'ai koe ntcǒó, Me gaxu péré xu 7 xu sée, a ba a Nqari ba qǎè-tcaoa máá xg'ara a khǒá q'aa xu, a Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu máà xu, nxǎasega xu gha khòè ne máà a ka.

⁷ Xu kò gataga thée cg'orò x'aù-coan úúa, Me kò gataga Nqari ba qǎè-tcaoa máá, a ba a Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu máà xu, xu khòè ne máà xu.

⁸ Ne kò tc'ǒó a ne a xg'ǎà, xu kò xgaa-xgaase-k'g'ao xu ěe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe.

⁹ Gane ěe kò tc'ǒó hǎa nea kò 4,000 khama noo. Me kò qǒò q'aakagu ne,

¹⁰ a ba a gaa x'aè kaga dxòrom q'oo koe tcǎa, Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu cgoa, a Dalamenuta dim xg'aekum koe qǒò.

Farasai xu ko are-aresas x'ái sa qaa (Mt 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Farasai xu kò *Jeso ba* hàà cgae, a tshoa-tshoa a ntcoeku cgoa Me, a xu a qgóó Me xu gha qgáìan qaa ka *are-aresas* x'áis nqarikg'ai di sa qaa cgae Me.

¹² Me nxǎaska kaisase sònò a kg'ui a máá: “Dùús domka sa ko ncēs qhàò sa *are-aresas* x'ái sa qaa? Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Cuiskagas ncēs qhàò sa cúís x'áis ga sa x'áíèa hǎa tite!” témé.

¹³ Me guu xu a dxòrom q'oo koe tcǎa, a xgoaba a *tshàa ba* bàra, a tshàam di c'ēe xòèan za qǒò.

Farasai xu hěe naka Herote ba hěéthěé xu dis péré gǎé-gǎe sa (Mt 16:5-12)

¹⁴ Xu kò xgaa-xgaase-k'g'ao xu péréan sée c'urúa hǎa, a cúím péré ba dxòrom q'oo koe úúa hǎa.

¹⁵ Me Jeso ba q'ǎa-q'ǎa xu a máá: “Q'ǎa méé xao, naka kòreseha hǎa Farasai xu hěe naka Herotem di péré gǎé-gǎean hěéthěé koe,” témé.

¹⁶ Xu nxǎaska kg'ui cgoaku a máá: “Péré cgoa xae hàà tama,” témé.

† 7:34: *Efata* - Ncēm kg'ui ba Hebera dis kg'uis di me e.

¹⁷ Me Jeso ba tc'ëea xu q'oo koe hàna sa q'ana hãase bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko péréan xao úú tamás ka kg'ui cgoakua máá? Qanega xao gáé bóò q'ãa tama kana kómá q'ãa tama? Tcáóá xao gáé tsóágase x'óó-x'ooèa?”

¹⁸ Tcgáíán xao úúa hãa ka xao gáé bóò tama, a tceean úúa hãa ka xao gáé kómí tama? Tc'ëe-tc'ëese tama xaoa?

¹⁹ Èèr kò ko 5 xu péré xu 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá, ka xaoa kò èe kò qaùà hãa péréan ka nta noo zì q'ore zì tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xòà Me a máá: “12 zì q'ore zì i,” témé.

²⁰ Me gaia máá: “7 xu péré xu 4,000 ne khòè ner ko khóá q'aa máá xu, ka xaoa kò èe kò qaùà hãa péréan ka nta noo zì q'ore zì tcana cg'oè-cg'oe?” témé. Xu xòà Me a máá: “7 zì q'ore zì i,” témé.

²¹ Me tèè xu a máá: “Kháé xaoa qanega kómá q'ãa tama?” témé.

Jeso ba ko Betesaida koe káà tcgáím khòè ba bóòkagu

²² Ka xu kò Betesaida koe síí. Ne c'ëe ne khòè ne káà tcgáím khòè ba Gam koe óága, a ne a dtcàrà Me, tshàua bam gha tòò cgae me ka.

²³ Me kò Jeso ba káà tcgáím khòè ba x'òàa ba koe séè, a x'áém ka tchàa za tcg'oa cgoa me. A ba a ìem ko tcg'ae tcgáí mea xg'ara, ka tshàua ba tòò cgae me, a tèè me a máá: “C'ëe gúù ga tsi ko bóò?” témé.

²⁴ Me ghùì-kg'ai a ba a máá: “Èè, khòèa ner ko bóò, igaba i hìi zì khama ii a ko qòòà te,” témé.

²⁵ Me Jeso ba gaicara gaam tcgáí koe tshàua ba tòò, me qàèse bóò, i tcgáíà ba qàè, me wèès gúù sa qàèse bóò.

²⁶ Me x'áéa ba koe tsééa úú me a máá: “Táá x'áém q'oo koe tcàà guu,” témé.

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jeso ba kò Gam dì xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa Kaesaream Filipim òm qgáím qàe koe hàna hãa xu x'áé-coa xu koe tcg'oa a síí.

Èè xu dàò q'oo koe hãa kam ko Gam dì xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: “Khòè nea ko máá, dìi Raa témé?” témé.

²⁸ Xu xòà Me a máá: “Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i, ta ne ko méé, ne ko c'ëe ne máá: ‘Elija Tsi i,’ témé, ne ko c'ëe ne máá: ‘Porofiti xu ka c'ëe Tsi i,’ témé,” ta xu méé.

²⁹ Me gaicara tèè xu a máá: “Kháé gaxaoa ko máá, dìi Raa?” témé. Me Petere xòà Me a máá: “Tsáá Tsia Krete Tsi i,” témé.

³⁰ Me Jeso ba qarika x'áè xu, táá xu gha cúí khòè ga Gam ka bìrí sa.

Jeso ba ko Gam dìs x'oos ka kg'ui

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Me nxàaska tshoa-tshoa a xgaa-xgaa, Khòèm òm Cóá ba gha kái zì gúù zì koe xgàrase sa, a gha khòè ne dì xu kaia xu hěé, kaia xu peresiti xu hěé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu ka hěéthěé bóòà xguè, a gha cg'òòè, a ba a gha nqoana cáman qáá q'oo koe x'ooan koe tèè sa, tam méé.

³² Ncèe sam kò kgoarasease kg'ui, me Petere séèa tcg'òò Me a tshoa-tshoa a dqàè Me.

³³ Igabam kò Jeso ba ìem ko ntcèè a ko Gam dì xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bóò ka Petere ba dqàè a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè! Nqarim dì zì gúù zì koe tsi tc'ëea tsi tcàà tama, igaba tsi khòèan dì zì gúù zì koe tcàà tc'ëea ke,” témé.

³⁴ Kam ko kaias xg'ae khòè ne dì sa hěé naka Gam dì xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé Gam koe tciia óá, a bìrí ne a máá: “Ncèè c'ëem khòèm kò xùri Te kg'oana ne méém bóòà xguise naka baa gam òm xgàu ba dcèè naka xùri Te.

³⁵ Dìím wèém èe gam dìs kg'òè sa qgóóà qari kg'oana hãa bas gha aaguse cgae, igaba dìím wèém èe ko Tíí hěé naka qàè tchòàn hěéthěé domka gam dìs kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama.

³⁶ Dùúska ba gha khòè ba kháé kàbisea mááè, ncèè wèém nqǒó bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òès ka aaguse cgaèè ne?

³⁷ Kana ba gha khòè ba gam dis kg'òès téé-q'oo koe dùútsa guù sa tcg'òó a máá?

³⁸ Dìim wèém èe ko Tíí hēé naka Tiri kg'uiian hēéthēé sau-cgaese ba, ncēes qhàòs cg'áràn hēé naka cg'āèan hēéthēé dis koe, ba gha thēé Khóèm dim Cóám ka sau-cgaeseè, èem gha ko tcom-tcomsa xu moengele xu cgoa, Xòòm di x'áàn koe hāase hàà ne,” tam méé.

9

¹ Me bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncēe koe téé-tēe ne ka c'ēea nea x'ooan xàma hāa tite, Nqarim di x'aia ne ne bóò, i qarian cgoa hàà tamas cookg'ai koe,” témé.

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko kàbise a tǎá
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Jeso ba kò 6 cáman qǎá q'oo koe Petere ba hēé naka Jakobo ba hēé naka Johane ba hēéthēé xu sée a gaxu cúí xu cgoa kaim xàbì ba q'ábà qaò; i kò gaa koe ga cookg'aia xu koe bóòse-q'ooa ba kàbise a tǎá.

³ Gam di qǎáa ne kò kàbise a tcǎakose q'úú, ncēe cúí khòè ga nqǒómkg'ai koe qǎáan xg'aa naka i q'úúa hāa titem q'úú ba.

⁴ Ka tsara kò kúúga Elija ba hēé naka Moshe ba hēéthēé tsara gaa koe bóòse, a ko Jesom cgoa kg'ui.

⁵ Me Petere ba Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, qǎès guù si i ncēe xae ncēe koe hāa sa. Ke hàà naka xae nqoana nquu-coa xu ncēe koe kúú, nakam c'ēe ba Tsari, nakam c'ēe ba Moshem di, nakam c'ēe ba Elijam di,” témé.

⁶ C'úúam kò hāa dùú sam gha kg'ui sa, kaisase xu kò q'aea hāa khama.

⁷ Si kò túú-c'òò sa qàbia tcǎà xu, me kò kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe guu a tcg'oa a máá: “Ncēe ba Tirim Cóá Me e, ncàma Raa ba, komsana Me,” témé.

⁸ Eè xu ko qháése ntcēè ka xu kò cúí khòè ga táá bóò, a Jesom cúim Gabá bóò.

⁹ Eè xu ko xàbim koe xǎa kam kò x'áè xu, táá xu gha ncǎa xu ko bóòs guù sa cúí khòè ga bìrí sa, qaneam Khóèm dim Cóá ba síí x'ooan koe tēe tamas còokg'ai koe.

¹⁰ Xu gaam kg'ui ba tcáóa xu koe tòóa mááse, a gaxu ka tēèku: x'ooan koe tēes ko dùú sa nxàe sa.

¹¹ Xu nxǎaska tēè Me a máá: “Dùús domka xu ko x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu máá: ‘Elija ba méém kg'aia hàà?’” témé.

¹² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Elija ba ko kg'aia hàà wèé zi guù zi kg'ónò; ka i dùús domka góáèa hāa, Khóèm dim Cóá ba méém xǎarase, naka baà khòè ne ka xguè, ta ma ma?

¹³ Igabagar ko Elijam hààraa hāa sa bìrí xao o, ne kò wèés guùs èe ne kò tc'ēea hāa sa kúú cgae me, èe i kò ma gaam ka ma góásea hāa khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko dxǎwa tc'ēean úúam cóá ba qǎèkagu
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Eè xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu koe hàà, ka xu ko kias xg'ae sa bóò si nxàma-nxàma xua hāa, xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hāa a ko ntcoeku cgoa xu.

¹⁵ Si kò kúúga wèés xg'ae sa Jeso ba bóò, a sa a kaisase are, a qàròà síí cgae Me a síí tsgám Me.

¹⁶ Me kò tēè xu a máá: “Dùú sa xao ko ntcoeku cgoa ne?” témé.

¹⁷ Me xg'aes koe kò hāam khóèm c'ēe ba xǎa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, tirim cóá bar Tsáá koe óágaraa, kg'uikagu me tamam dxǎwa tc'ēe bam úúa hāa khama.

¹⁸ Wèé x'áèan èe i ko qaru cgae me ka i ko qáú me, me kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'òó, a xǒó ba gǎò, a xǎaruku. Ra ncǎa Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu ko tààè,” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamas qhàò sa gáé ncêe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa hãa? Nta noose Ra gha qàò-tcaoa máá tu u? Oá me Tíí koe,” témé.

²⁰ Ne ko cóá ba Gam koe óá. Eẽ i ko gaa dxãwa tc'ëean Jeso ba bóò kaga i kò cóá ba qarika ntcãa-ntcãa, me gómankg'ai koe cg'áé a dìbi-dibise, i kg'ám-q'ooa ba koe xùbúan tcg'oa.

²¹ Me Jeso ba cóám ka xòò ba tèe a máá: “Nta noo x'aèan ba úúa a ko ncêeta hêé?” témé. Me cóám ka xòò ba máá: “Cg'aré-q'ooa ba koe ga i guu a tshoa-tshoa mea hãa.

²² Káí-kg'aise êe i kò ko tshoa-tshoa me ne i ko c'eean q'oo koe xaoa tcãa me naka tshàan q'oo koe hêéthêé e, cg'ôo me i gha ka, igaba ncêe c'êe guù tsi ga kòò kúrú ne méé tsi thòò-xama máá ta a naka hùì ta a!” témé.

²³ Me Jeso ba bìrí me a máá: “A ncêe dtcòma tsi kò hãa ne i wèé guùan ga thamka a,” témé.

²⁴ Kúúgam ko cóám ka xòò ba q'au a máá: “Dtcòm ra ko, ke tiris káà dtcòm koe hùì te!” témé.

²⁵ Eẽm ko Jeso ba xg'ae sa bóò si ko qàròà síí cgae Me, kam ko cg'ãè tc'ëean dqàè a máá: “Tsáá tc'êe tsi nqóbó a q'omasen tcee dòma tseè, dqàè tsir ko a ko máá, tcg'oa cgae me naka táá gaia gam koe tcãa guu!” témé.

²⁶ Ka i ko dxãwa tc'ëean q'au, a êe i ko kaisase qgaè-qgae-kg'ai mea xg'ara ka tcg'oaragu me. Me kò cóá ba x'óóam khòem khama ii, ne káí ne khòe ne tc'ëea máá, x'óóam hãa, ta tc'ëea.

²⁷ Me Jeso ba tshàua ba koe qgóó a ghùì me, me tèe a nqàrè ka téé.

²⁸ Eẽm ko nquum q'oo koe tcãa, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dxùukg'ai koe tèe Me a máá: “Dùús domka xaea kò tààè, a xhàigu u tama?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncêeta iia nea c'êe guù kaga tcg'òóèa hãa tite, igaba còrèan ka cúíga a,” témé.

Jeso ba ko gaicara Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Lk 9:43b-45)

³⁰ Eẽm qgáim koe xu kò tcg'oa a Galilea dim nqõó ba tchoaba. Jeso ba kò c'êe khòèan ga gha hàna xu hãa qgáian q'ãa sa tc'êe tama,

³¹ Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xum kòò xgaa-xgaa khama, a ko bìrí xu a máá: “Khòem dim Cóá ba gha hàà khòe ne tshàu q'oo koe tcãàè, ne gha cg'ôo Me, Me gha ãem cg'ôòèa ka nqoana cáman qãá q'oo koe tèe,” témé.

³² Igaba xu kò ãem ko méé sa táá kóma q'ãa, a xu a kòò gataga thêé tèèa ba q'áo.

Dùì ba kaia?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Xu kò Kaperenaume dim nqõóm koe síí. Me ãe xu nquum q'oo koe hãa ka tèe xu a máá: “Dùú sa xao ncãa ko dàòm q'oo koe ntcoekua máá?” témé.

³⁴ Igaba xu kò nqoo, ncãa xu dàòm q'oo koe kg'ui cgoaku díina kaia hãas ka khama.

³⁵ Me ntcõó a ba a 12 xu tciia xg'ae a bìrí xu a máá: “Ncêe c'ẽem khòem kò tc'ãà di ba ii kg'oana hãa, ne méém wèé ne ka kháóka ka dis téé-q'oo di ba ii, naka qãa ba ii,” témé.

³⁶ A ba a cg'árém cóá ba sèè a xg'aekua xu koe tòó, a sèè a tchàma me, a bìrí xu a máá:

³⁷ “Díim wèém ãe ko ncêeta iim cóá ba Tiri cg'òèan koe qãèse hàakagu ba ko Tíí tc'áróga qãèse hàakagu; me díim wèém ãe ko Tíia qãèse hàakagu Te ba, Tíia qãèse hàakagu Te tama, igabam ko Gam ãe tséé Tea hãa ba qãèse hàakagu,” témé.

Eẽ gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae ka c'êe me e

(Lk 9:49-50)

³⁸ Me Johane ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, c'ẽem khòe ba xae kò bóò, me ko Tsari cg'òèan cgoa dxãwa tc'ëean xhàigu, xae kò sixae ka c'ẽem tama me e domka gatà hêèan cara me,” témé.

³⁹ Igabam kò Jeso ba máá: “Táá cara me guu. C'ěem khóem ẽe ko Tíi cg'òè cgoa kaias tsée sa kúrú ba qháese kabise naka Tíi ka cg'áese kg'uia hãa tite ke,

⁴⁰ ẽe gaxae cgoa ntcoeku tama ba gaxae xòe koe hàna khama.

⁴¹ Tseeguan kagar ko bìrí xao o a ko máá: Dìim wèem ẽe ko Tiri cg'òèan domka qgàisa tshàan dis kubi sa máa xao o, Krestem di xao o domka ba gha tseeguan kaga Gam di surutan hòò,” témé.

Chìbi kúrúaguku sa

(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² “Dìim wèem ẽe ko ncěe ne cg'aré ne ncěe ko Tíi koe dtcòm ne ka c'ěe ba chìbian kúrúagum ka i gha qãe ii, gáí cgoa dis nxõás kaias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kaíam tshàam q'oo koe xaoa tcãàe ne.

⁴³ “A ncěe tsarim tshàum kòo chìbi kúrúagu tsi ne, q'ãea tcg'òó me. Qãèa i máá tsia, nqoara tshàu tsi gha a kg'òès koe tcãà sa, cam x'òà tsi gha a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke.

⁴⁴ *

⁴⁵ “A ncěe nqàrèa tsi kò ko chìbian kúrúagu tsi ne, q'ãea tcg'òó o. Qãèa i gha máá tsia, cúí c'óá tsi gha a kg'òès koe tcãà sa, cam c'óá a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke.

⁴⁶ †

⁴⁷ “A ncěe tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúagu tsi ne, hõbèa tcg'òó me. Cúí tcgáí a Nqarim di x'aian koe tcãà sa qãe si i, cam tcgáí a chòò tamas c'ees dxãwam dis q'oo koe tcãàn ka ke,

⁴⁸ ncěe gaa koe hàna ne di nxàian x'óó tama koe, c'eem ts'irì tamam koe.

⁴⁹ “Wèem khóè ba gha c'eean cgoa tsaubereè, si gha wèés dàò-a-mááku sa tãbean cgoa tsaubereè.

⁵⁰ Tãbea ne qãe e, igaba gaan di tsau-q'ooan kòo káà, ne i gha gaicara ntama ma kúrúe a tsau? Gatu xg'aeku koe méé tu tãbean khama ii, naka tua tòókuan úúa hãase c'ěe ne cgoa x'ãè,” tam méé.

Jeso ba Jutea koe (10)

10

Aagukus khóè khara di sa

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Me kò Jeso ba gaa koem ko guu ka Jutea dim xg'aekum koe síí, a Jorotane dim tshàa ba tchòaba, zi kò khóè ne di zi xg'ae zi gaicara xg'ae cgoa Me, Me caua ba a kò ii khama gaicara xgaa-xgaa ne.

² Xu kò Farasai xu hàà cgae Me, a xu a kúrúu xu kòo bóò Me khama tèè Me a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa khóem gha gam dis khóè sa aagu sa?” témé.

³ Me Jeso ba tèem cgoa xoa xu a máá: “Moshe ba kò ntama ma x'áè xao o?” témé.

⁴ Xu máá: “Moshe ba xg'ao khóè ba kgoara máá aagukuan dis tcgãya sam gha góá, a gam dis khóè sa aagu sa,” témé.

⁵ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba ncěem x'áè ba góá máá xao o.

⁶ Igabam xg'ao Nqari ba nqõóm ko tshoa-tshoase koe ga guu a khóè ba hěé naka khóè sa hěéthěé kúrúu.

⁷ Gaa domkagam gha khóè ba xòò ba hěé naka xòò sa hěéthěé khara guu, a ba a gha gam dis khóès koe tc'àmàse,

* **9:44:** C'ěe zi tcgãya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uiian úúa: “ncěe gaa koe hàna ne di nxàian x'óó tama koe, c'eem ts'irì tamam koe” (48 dim xg'aeku ba bóò thěé). † **9:46:** 44 dim xg'aeku ba bóò

⁸ khara gha nxãaska ãe khara cam khara cúim tc'áro ba kúru, a gaicara cam ii tite, igaba khara gha cúim tc'áro ba ii.

⁹ Gaa domka méés ãem Nqari ba xg'ae-xg'aeà hãa sa táá cúí khòè kaga q'aa-q'aaè guu," tam méé.

¹⁰ Eẽ xu Gam cgoa nquum q'oo koe hãa ka xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu gaicara ncẽes gúus ka Jeso ba tẽe.

¹¹ Me kò birí xu a máá: "Díim wèém ãe ko gam dis khòè sa aagu, a ko c'ẽes khòè sa sèè ba ko cg'arán kúru,

¹² a ncẽe gaas igabas kòo gas dim khòè ba aagu, a ko c'ẽem khòè ba sèè nes ko cg'arán kúru," témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'kg'ai
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Ne kò khòè ne cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòò cgae e ka, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dqàè ne.

¹⁴ Igaba ãem ko Jeso ba ãe sa bóò kam kò kaisase xgòà, a birí xu a máá: "Cóán guu naka i Tíí koe hàà. Táá xgàè-kg'am m guu, Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁵ Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Díim wèém ãe Nqarim di x'aian, cóán ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite," témé.

¹⁶ A ba a nxãaska gaa cóán sèè a tchàma, a tshàua ba tòò cgae e, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i.

Qguàm khòè ba
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Eẽm ko Jeso ba xgoaba a ko dàòà ba koe qòò, kam kò khòè ba qàròà síí cgae Me, a síí cookg'aia ba koe qhòem tsi qúrua ntcòò, a tẽe Me a máá: "Qãe Tsi xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, nta ra gha hẽe a nxãasega chòò tamas kg'òè sa hòò?" témé.

¹⁸ Me Jeso ba birí me a máá: "Dùúska tsi ko qãe tsi khòè Tseè ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè qãe ga káà a, igaba Nqarim cúí Me e.

¹⁹ X'àèan tsi q'ana hãa: Táá cg'òo guu, táá cg'arán kúru guu, táá ts'ãà guu, táá tshúu-ntcòan nxàe guu, táá kàan cgoa gúuan sèèa máase guu, saò ba hẽe naka saò sa hẽéthẽe tcom, ta ko méé e," tam méé.

²⁰ Me birí Me a máá: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ncẽe zi gúu zir ncíisega tshoa-tshoa a cóár ii koe ga ko kúru," témé.

²¹ Me kò Jeso ba ãem ko bóò me ka ncàm me, a birí me a máá: "Cúis gúu sa tsi ko tcào. Qòò naka tsia síí wèes gúus ãe tsi úúa hãa sa x'ámágu, naka tsia ãe dxàua hãa ne khòè ne máà, naka tsia gha nxãasega nqarikg'ai koe qguu sa úúa hãa, naka hàà xùri Te," témé.

²² Me kò ncẽes gúus ka tshúu-tcaokaguè, a kò tshúu-tcaoa hãase qòò, kái zi gúu zim kò q'òòà hãa khama.

²³ Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ntcàà a ba a máá: "Tsóágase i gáé gha qaria, gane ãe qguu hãa ne khòè ne gha Nqarim di x'aian koe tcàà sa," témé.

²⁴ Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam di kg'uian ka kaisase area.

Igabam kò Jeso ba gaia birí xu a máá: "Cóa xaoè, tsóágase i gáé qaria Nqarim di x'aian koe tcàà sa.

²⁵ Kameles ga dqàam tcgái di kòman koe tcàà sa thamka si i, qguàm khòem gha Nqarim di x'aian koe tcàas ka," tam méé.

²⁶ Xgaa-xgaase-kg'ao xu kò kaisase are, a xu a tẽe Me a máá: "Kháé ba gha nxãaska díi ba kgoaraè?" témé.

²⁷ Me Jeso ba bóò xu a máá: "Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gúua ne Nqarim koe subu u khama," témé.

²⁸ Me nxãaska Petere ba tshoa-tshoa a birí Me a máá: "Bóò, wèè gúuan ga xae guua hãa a ko xùri Tsi," témé.

²⁹ Me Jeso ba máá: “Tseegua ner ko bîrí xao o a ko máá: Wèém khòèm ãe gha Tíí hěé naka Tíri qāè tchòàn hěéthěé domka x'áéa ba guu, kana káíkhoea ba, kana qōea ba, kana xōo sa, kana xōo ba, kana cóáa ba, kana xháràa ba ga igaba,

³⁰ nxāa ba gha 100 q'oro noose hòò o: x'áéan ga hěé, naka káíkhoea ba ga hěé, naka qōea ba ga hěé, naka dxàe xōò ba ga hěé, naka cóáa ba ga hěé, naka xhàràn ga hěé, naka xgàrakuan ga hěéthěé e, ncēeta hāa x'aèan kaga, a gataga hààko x'aèan ka chōò tamas kg'ōè sa hòò.

³¹ Igaba ãe kái ne còoka hàna nea gha kháóka di ne ii, ne gha ãe kháóka hāa ne còoka di ne ii,” tam méé.

Jeso ba ko nqoana dis ka Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Xu kò dàòm q'oo koe hāa a ko Jerusalema koe qōò, Me Jeso ba tc'āà-cookg'ai xua, xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu kaisase area hāa, ne kò ãe ko xùri Me ne q'aea hāa. Me kò gaicara 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu sèea tcg'òò, a tshoa-tshoa a dùútsa gúùs gha hàà kúrúse cgae Me sa bîrí xu

³³ a máá: “Bóò, Jerusalema koe xae ko qōò, Me gha Khòèm dim Cóá ba kaia xu peresiti xu hěé naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé tshàu q'oo koe tcāàè. Xu gha x'oos koe chibi-chibi Me, a gha tǎa zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcāà Me,

³⁴ a ncò Me, a kg'am tsharàn cgoa tcg'ae cgae Me, a qoa Me, a cg'ōo Me. Igabam gha nqoana dim cām ka x'ooan koe tēe,” tam méé.

Jakoboa tsara Johanea tsara dis dtcàrà sa
(Mt 20:20-28)

³⁵ Tsara kò nxāaska Jakobo ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara síí cgae Me, ncēe kò Sebetem ka cóáse ii tsara, a bîrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, wèes gúùs ãe tsam ko Tsáa koe tc'òà sa méé Tsi kúrúa máá tsam m sa tsam ko tc'ēe,” témé.

³⁶ Me bîrí tsara a a máá: “Dùú sa ra gha kúrúa máá tsao o sa tsao ko tc'ēe?” témé.

³⁷ Tsara máá: “Kúrúa Tsi gha máá tsam sa ncēe si i: Tsari x'áàn koe méé Tsi kgoara máá tsam m nakam c'ēe ba Tsarim x'òàm kg'áòm xòè za ntcōó nakam c'ēe ba dxàes x'òàs xòè za ntcōó,” témé.

³⁸ Igabam kò Jeso ba bîrí tsara a a máá: “Dùú sa tsao ko dtcàrà sa tsao c'úua hāa! Kgoana tsaoa gha a kubis Tíí ko kg'áà q'oos koe kg'áà kana tsaoa gha ncēer tcguù-tcguuèa hāas tcguù-tcguuku cgoa tcguù-tcguuè?” témé.

³⁹ Tsara máá: “Kgoana tsam gha a gatá hěé,” témé. Me Jeso ba bîrí tsara a, a máá: “Kubis ãer ko kg'áà q'oos koe tsao gha kg'áà, a tcguù-tcguukus ãer gha ko tcguù-tcguuès cgoa tcguù-tcguuè,

⁴⁰ igabaga ncēe kg'áò x'òàa Te xòè za ntcōó sa hěé, naka dxàe x'òàa Te xòè za ntcōó sa hěéthěér Tíí kgoara máá tama, igaba i nxāan ãe i kg'ónòà máàèa hāa ne di i,” tam méé.

⁴¹ Eè xu ko c'ēe xu 10 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncēe sa kóm ka xu ko tshoa-tshoa a kaisase Jakoboa tsara Johanea tsara xgòà cgae.

⁴² Me Jeso ba Gam koe tciia óá xu a bîrí xu a máá: “Q'ana xao hāa, ãe tǎa zi qhàò zi koe koma x'aiga ii xu ko gaxu di qarian gane koe tséékagu sa, xu ko gane di xu tc'āà-cookg'ai xu gaxu di qarian gane koe x'ái sa.

⁴³ Igaba méé i gaxao koe táa gatà ii guu, igaba ãe ga gaxao ka kaia hāa ba méém gaxao dim tsée-kg'ao ba ii,

⁴⁴ nakam diim wèém ãe gha gaxao ka tc'āà-tc'āase ba wèém khòèm dim qāa ba ii.

⁴⁵ Khòèm dim Cóá ba hààraa, hààm gha tsééa máàè ka tamase, igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka khama, a ba a hààraa, kg'òèa bam gha hàà khòè ne máà ka, kái ne khòè ne di chibia nem gha x'ámá tcg'òò di iise,” tam méé.

Jeso ba ko kàà tcgáim Baretimaio ba qâèkagu
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶ Xu kò Jeriko koe hàà. Eẽm ko Jeso ba Jeriko koe tcg'oa, Gam di xu xgaaxgaasekg'ao xu cgoa hěe naka kái ne khòe ne cgoa hěethěe e, kam ko kàà tcgáim dtcàrà-kg'aom Baretimaio, Timaio ka cóase ba dàòm qàe koe ntcôóa-ntcôe.

⁴⁷ Eẽm ko kóm Jesom Nasareta di Me e sa kam ko tshoa-tshoa a q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgôose-coa Tseè, thòò-xama máá te,” témé.

⁴⁸ Ne kái ne dqàe me a máá, ngoo méém témé, igabam ko kaisase q'au a máá: “Dafitem ka cóase Tseè, thòò-xama máá te,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba téé a ba a máá: “Tcii me,” témé. Ne ẽe kàà tcgáim khòe ba tcii, a bìrí me a máá: “Tòón tcáo naka tsia tẽ, tcii tsim ko ke,” témé.

⁵⁰ Me gaam khòe ba gam òm kò ba ncemeagu, a ba a nxàa tẽ a Jesom koe sí.

⁵¹ Me Jeso ba tẽe me a máá: “Dùú sar gha kúrú máá tsi sa tsi ko tc'ẽe?” témé. Me kàà tcgáim khòe ba bìrí Me a máá: “Xgaaxgaaxkg'ao Tseè, bóòr gha sar ko tc'ẽe,” témé.

⁵² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Qòò, tsari dtcòma nea qâèkagu tsia hãa ke,” témé. Me kò kúúga bóò, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (11-13)

11

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Eẽ ne ko Jerusalema koe hěe naka Betefage koe hěe naka Betania koe hěethěe cúù, Olife òm xàbim koe, kam kò Jeso ba Gam di xu xgaaxgaasekg'ao xu ka cam tsara tséa tcg'óò,

² a bìrí tsara a, a máá: “Gatsao cgoa q'óá-kg'amkua hãam x'áem koe tsao qòò. Eẽ tsao ko tcãà ne tsao gha qanega cúí khòe kaga qábìe ta ga hãam donghi-coa ba hòò me qáése tẽ; kgoara naka Tíí koe óaga me.

³ A ncẽe c'ẽe khòe kò tẽe tsao o, dùúska tsao ko ncẽeta hěe sa ne méé tsao bìrí i naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa me, a ba a gha kúúga kabi me,’ témé.”

⁴ Tsara qòò a sí donghi-coa ba sao-xg'ae, me xhàrom-kg'ám ka tchàa koe qáea tòóea, tsara kgoara me.

⁵ Ne kò c'ẽe ne khòe ne gaa koe kò téé-tẽe ne tẽe tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko kúrú, a ko donghi-coa ba kgoara máá?” témé.

⁶ Tsara kò ẽem ko ma Jeso ba ma bìrí tsara a khamaga ma bìrí ne, ne guu tsara a, tsara qòò.

⁷ A tsara a donghi-coa ba Jesom koe óá, a tsara a kò gatsara di qgáian gam koe tcee, Me qábì me.

⁸ Ne kò kái ne khòe ne gane di qgáian dàòm q'oo koe khàrà, ne c'ẽe ne hian di nxãan khòá a khàrà.

⁹ Eẽ kò cookg'aia ba koe qòò ne hěe naka kháóa ba koe kò xùri Me ne hěethěe kò q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'eekg'aiè méém

ẽe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.

¹⁰ Ts'ee-ts'eekg'aiè méé i x'aian

gatá ka xòòm Dafitem di i, ncẽe kò hàà a,

Hosana, ẽe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹¹ Me kò Jerusalema koe tcãà, a tempelem koe sí, a ẽem kò caate a wèé zi gúù zi bóò ka, nxãakamaga i kò dqòara hãa khamam *Gam di xu* 12 xu cgoa xgoaba a Betania koe qòò.

Jeso ba ko faia dis hìi sa cgúí
(Mt 21:18-19)

¹² Q'uu dim cárn ka, ãe xu Betania koe guua hãa kam kò xàbàa hãa.

¹³ Khamam kò nquú ka hãa a faia dis hìi sa bóò, si toàrán úúa, kam ko síí cgae si, síím gha c'ãe guú ga hòò cgae si ka. Eẽm ko hàà cgae si kam kò cúí guú ga táá hòò, igaba toàran cúí ga a, faia di zi hìi zi gha tc'õoan kúrúm x'aèm tama me e kò ii khama.

¹⁴ Kam kò gaas ka máá: “Táá méé i cúí khòè ga gaicara chõò tamase, sáá koe tc'õoan tc'õó guu,” témé. Xu kò Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu kóm Me.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Xu ko Jerusalema koe hàà tcãà, Me kò Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà a tshoa-tshoa a khòè ne ãe hãa a ko x'ámágu ne hẽé naka ãe ko hàà x'ámá ne hẽéthẽé xhàigu, a ba a marin ko xg'áma q'aa ne di tafolean hẽé naka ntcõó-q'ooan ãe ko tcíbían x'ámágu ne di hẽéthẽé xùbuku cgoa.

¹⁶ A kò cúí khòè ga táá kgoara máá i c'ãe guú cgoa ga tempelem q'oo koe nqáé.

¹⁷ Me kò khòè ne xgae-xgae, a bìrí ne a máá: “Góáse tama i gáé hãa naka máá: ‘Tirim nquu ba gha wèé zi qhàò zi dim còrè-nquu ba ta ma tciìè’ téméè tama? Igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea!’ tam méé.

¹⁸ Xu kò kaia xu peresiti xu hẽé naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hẽéthẽé gaas guú sa kóm, ka xu kò cg'õo Me xu gham dàò ba qaa; bèe Me xu kò ko khama, wèés xg'aes khòè ne di sa kò Gam di xgae-xgaan ka area hãa khama.

¹⁹ Eẽ i ko dqòà ka xu kò Jeso ba hẽé naka Gam di xu xgae-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽé x'áé-dxoom koe tcg'oa.

Faia dis hìis nqàia sa
(Mt 21:20-22)

²⁰ Eẽ xu ko ntcùúkg'ai cgoa nqáé ka xu ko faia dis hìis qàe koe nqáé, a bóò si si tobea sa cgoa ga c'óòà hãa.

²¹ Petere ba kò tc'ẽe-tc'ẽese a bìrí Me a máá: “Xgae-xgae-kg'ao Tseè, bóò! Faia dis hìis ncẽe Tsi ncãa ko cgúí sa ncãa nqai,” témé.

²² Me Jeso ba xqa xu a máá: “Nqarim koe méé xao dtcòmàn úú.

²³ Tseegukagar ko bìrí xao o: Dìím wèém ãe ko ncẽem nxõá xàbì ba bìrí a máá: ‘Tẽe naka tshàam q'oo koe xaoa tcãàè,’ témé, a tcáóà ba q'oo koe káíse tc'ẽe-tc'ẽese tama, igaba ko dtcòm, ãem nxàea hãas gha kúrúse sa, nxãam ka i gha hàà kúrúse.

²⁴ Gaa domkar ko bìrí xao o a ko máá: Dùús wèés ãe xao ko còrèan cgoa dtcàràs ka méé xao nxãakamaga xao mááè sia hãa sa dtcòm, nxãaskas gha gaxao koe kúrúse.

²⁵ Gataga méé xao wèé x'aèan ãe xao téé ko còrè ka qgóóà mááku, c'ãe guú xao kò gaxao ka c'èean cgoa úúa hãa ne, nakam gha nxãasega gaxao ka Xõòm ncẽe nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóà máá xao o.

²⁶ [Igaba ncẽe qgóóà mááku tama xao kò hãa nem cuiskaga gaxao ka Xõòm nqarikg'ai koe hãa ba chibia xao qgóóà máá xaoa hãa tite,] tam méé.

Jesom di qarian dis tẽe sa
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Xu gaicara Jerusalema koe hàà. Eẽm ko Jeso ba tempelem q'oo koe tcãà, ka xu kò kaia xu peresiti xu hẽé, naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hẽé, naka khòè ne di xu kaia xu hẽéthẽé hàà cgae Me.

²⁸ A tēè Me a máá: “Ndaka qari cgoa Tsi ko ncēe zi gùu zi kúru kana ia diín qarian máa Tsia hãa Tsi ko ncēe zi gùu zi kúru?” témé.

²⁹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Cúis gùu sar gha tēè xao o. Xoa Te méé xao, nakar gha nxãasega birí xao o, ndaka qarian cgoar ko ncēe zi gùu zi kúru sa.

³⁰ Johanem dis tcguù-tcguukus ka birí Te: nqarikg'ai koe sa kò guua hãa, kana sa kò khóèan koe guua hãa? Xoa Te,” témé.

³¹ Xu kò gaxu ka c'ēea xu cgoa xóé a tēèku a máá: “ ‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé, nem gha nxãaska tēè xae e a máá: ‘Kháé xao nxãaska dùús domka dtcòm me tama?’ témé.

³² Igaba xae gha máá: ‘Khóèan koe e,’ témé - Khóè ne xu kò ko bèe, Johane ba tseegu dim porofiti me e sa ne kò wèè ne khóè ne q'ana hãa khama.”

³³ Xu kò nxãaska Jeso ba xoa a máá: “C'ùua xae hãa,” témé.

Me kò Jeso ba xoa xu a máá: “Tíi igabar birí xao o tite, ndaka qarian cgoar ko ncēe zi gùu zi kúru sa,” témé.

12

*Chôó-kg'oman di xu xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)*

¹ Me kò tshoa-tshoa a sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne a máá: “C'ēm khóè ba kò kg'om xhàrà ba xhàrà, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrua nxama-nxama, a ba a gōéan ko kúruém hãe ba hēè naka tc'amaka qàòm nquu ba hēéthēè gaa koe tshào. A ba a c'ēe xu xhàrà-kg'ao xu cgóbè me, a c'ēm nqōóm koe qōò.

² “Eēm ko tcuàan dim x'aè ba hàà kam ko qãa ba xhàrà-kg'ao xu koe tsééa úú, nxãasegam gha síi kg'om xhàrà di tc'ōoan c'ēe sèè cgae xu ka.

³ Xu kò sèè a xg'ám me, a kàà gùuse tsééa kabi me.

⁴ “Me gaia c'ēm qãa ba tsééa úú cgae xu, xu síi tcúua ba koe thōò-thōo me, a sau-saugase qgóo me.

⁵ “Me kò c'ēe ba tsééa úú, xu nxãa ba cg'ōo. A xu a c'ēe xu kái xu kaga gataga hēè, c'ēe xu xu kò xg'ám, a c'ēe xu cg'ōo.

⁶ “Cúim cóám kaisasem kò ncàma hãa bam kò úua, a ba a kò gaam gabá tsééa úú cgae xu, a biríse a máá: ‘Tirim cóa ba xu gha tcom a qgóose,’ témé.

⁷ Igaba xu kò ēe xu xhàrà-kg'ao xu biríku a máá: ‘Ncēe ba gùu zi ka q'ōòsem ga me e, ke hààn xae cg'ōo me, naka zi gha gùu zi gaxae di ii,’ témé.

⁸ Xu kò sèè a cg'ōo me, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'óo me,” tam méé.

⁹ Me nxãaska Jeso ba tēè xu a máá: “Kháé ba gha nxãaska kg'om xhàrà ka q'ōòse ba hàà dùú sa kúru?” témé, a ba a máá: “Eē xu xhàrà-kg'ao xum gha hàà cg'ōo, a ba a gha xhàrà ba c'ēe xu xhàrà-kg'ao xu máa.

¹⁰ Qanega xao gáé ncēes Tcgãyas Nqarim di sa nxará tama, ncēe ko máá: ‘Nxōás ēe kò tshào-kg'ao xu ka bóòà xguèa hãa sa, kaisase cgáés nxōá sa kúrua hãa.

¹¹ Ncēea X'aigam Nqarim ma kúrua hãa ga a, si ncēe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,’ ” témé.

¹² Ka xu ko qáé Me kg'oana, igaba xu kò xg'ae sa bèe, ēes sere-seres kam kò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, xu kò guu Me a qōò.

*Kaesaram koe suruta ne
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)*

¹³ Ka xu ko nxãaska kháóka c'ēe xu Farasai xu hēè naka c'ēe xu Herotem di xu xùri-kg'ao xu hēéthēè Gam koe tsééa úú, nxãasega xu gha síi kg'uim ko zi gùu zi cgoa qgóo Me ka.

¹⁴ Xu hàà a birí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khóè Tsi i sa, a c'ēe khóè cgoa ga tchòà úú tama, khóèan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. Igaba

Tsi ko Nqarim dim kg'ui ba tseeguse xгаа-xгаа. Ka i gáé kgoara mááèa hãa *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méém surutaè sa, kana méém táá surutaè saa? Suruta méé ta kana méé ta táá suruta saà?" témé.

¹⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàa sa q'ana hãase bìrí xu a máá: "Dùús domka xao ko kúrúa bóò Tea máá? C'èem qano mari ba xao máá Te nakar bóò," témé.

¹⁶ Xu mari ba máà Me, Me bìrí xu a máá: "Dìín dis tcúú sa ncêe sa, naka gatàa dìín cg'òèa ncêe e?" témé. Xu máá: "Kaesaram di si i," témé.

¹⁷ Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Eë Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka èe Nqarim di ii sa Nqari ba máà," témé. Xu kò kaisase are Me.

X'ooan koe tées q'aa q'oo koe séèku sa

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Xu kò Saduke xu, ncêe kò ko máá, x'ooan koe tée sa kàa si i, témé xu hàà cgae Me, a hàà tèe Me, a máá:

¹⁹ "Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, Moshe ba xg'ao x'àèan koe góá a máá, ncêe khóèm kò káà cóase khóè sa x'óóa guu, ne méém gam ka qõese ba èes dxàe-ntcõa sa sée, naka baà gam ka káimkhoe ba cóán ábà máá.

²⁰ Xu kò 7 xu khóè qõeku xu hàna. Me kò kg'álaka di ba khóè sa sée a cóán úú tamase x'óó.

²¹ Me kò cím di ba gaas dxàe-ntcõa sa sée, a gataga cóán úú tamase x'óó. I kò nqoana dim ka gataga cúí ga thée ii.

²² Xu kò wèéa xu èe 7 xu ga cóá úú tamase x'óó. Si kò khóès ga sa thée kháóka x'óó.

²³ Eë i ko x'ooan koe téeè ka sa gha gaxu ka ndakam di saà? Ncêe wèéa xu 7 xu xg'ao sée sia hãa ka?" ta xu ma tèe Me.

²⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: "Dùús domka xao tsaa hãa? *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé sa hée naka Nqarim di qarian héeéthée xao c'úua hãa domkaa?

²⁵ Eë ne ko khóè ne x'ooan koe tée ka ne séea hãa tite, a ne a séèkuan kgoara mááèa hãa tite, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii.

²⁶ A èe x'óóa hãa ne ko x'ooan koe ghùies ka xao gáé qanega Moshem dis Tcgãyas koe nxará ta ga hãa, hìis di tchõàn dim xg'aekum koem kò Nqari ba nta gam ka méé sa a máá: 'Tíí Ra Abrahamam dir Nqari Ra a, a Isakam dir Nqari Ra a, a Jakobem dir Nqari Ra a,' tam mééa koe?

²⁷ Eë x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam èe kg'òèa hãa ne di Me e; khama xao kaisase tsaa hãa," tam méé.

Kaiam x'àè-kg'ám ba

(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Me kò c'èem x'àè xгаа-xгаа-kg'ao ba hàà, a kóm xu xu hãa a ko ntcoeku. Me èem ko Jeso ba qàèm xõa ba máà xua hãa sa bóòa q'ãa ka tèe Me a máá: "Ndakam x'àè-kg'ám ba wèé xu ka tc'ãà di baa?" témé.

²⁹ Me Jeso ba xõa me a máá: "Wèé xu x'àè-kg'ám xu ka tc'ãà di ba ncêe me e:

'Oo, Iseraeleè, komsana,
gatá dim X'aigam Nqari ba,
X'aigam Nqari ba cúí Me e,

³⁰ naka tsia gha X'aigam tsarim Nqari ba
wèé tcáóa tsi cgoa hée,
wèé kg'òèa tsi cgoa hée,
wèé tc'èea tsi cgoa hée,
naka wèé qaria tsi cgoa héeéthée ncàm,'
témé,

³¹ Me ko cím di ba máá:
'Eë tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma
méé tsi tsáá ka c'èe ba ncàm,'

témé. C'êe x'âe-k'g'ám ga káa a ncēm x'âe-k'g'ám ka kaia a,” tam méé.

³² Me kò x'âe xgaa-xgaa-k'g'ao ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-k'g'ao Tseè, tseegu Tsi ko, c'êean ga káa a, igaba gaam cúí Me e,

³³ gataga i cgáé e, Nqari ba tsi ga wèé tcáóa tsi cgoa hêé, naka wèé kóma q'áa tsi cgoa hêé, naka wèé qaria tsi cgoa hêéthêé ncàm sa, naka êe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma tsáa ka c'êe ba ncàmman hêéthêé e. A wèé zi dàò-a-mááku zi hêé naka qhàea-mááku zi ka hêéthêé cgáé e,” témé.

³⁴ Eēm ko Jeso ba bóò, tc'êegasem ncãa xoa sa kam kò bìrí me a máá: “Nqarim di x'aian ka tsi nquù tama,” témé. I kò gaa koe guus ka khóèan bèe, c'êe tèè ga i gha tèè Me sa.

*Dafitem ka Tsgõose-coam dis tèè sa
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)*

³⁵ Eēm Jeso ba tempelem q'oo koe hãa a ko xgaa-xgaa kam kò tèè ne a máá: “Nta hêés ka xu ko x'âe xgaa-xgaa-k'g'ao xu máá, Krete ba Dafitem ka Tsgõose-coa Me e, témé?

³⁶ Dafitem tc'áró-tc'aroa kò Tcom-tcomsam Tc'êem ka kg'uikaguè, a máá:

‘X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

‘Kg'àò x'òàa Te xòè za ntcõó

nakar nxãakg'aiga síí Tsari cg'õo-k'g'aoan

nqàrè-k'g'ama Tsi koe tòó,

témé.

³⁷ Dafitem ga ba ko ‘X'aiga’ ta ma tcii Me, ka ba gha nxãaska ntama gam ka Tsgõose-coa ba ii?” témé.

Si kò kaias xg'ae sa qãè-tcaoan cgoa komsana Me.

*Jeso ba ko Farasai xu hêé naka x'âe xgaa-xgaa-k'g'ao xu hêéthêé dqàè
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)*

³⁸ Eēm ko xgaa-xgaa kam kò Jeso ba máá: “X'âe xgaa-xgaa-k'g'ao xu koe méé tu q'õése hãa, ncêe ko qáò qgái-dxooan hãa, a x'ámágu di zi qgái zi koe tsgámkagukuan qaa xu,

³⁹ a ko kaia zi ntcõó-q'oo zi còrè-nquu xu koe qaa xu, naka tcom-tcomsa zi ntcõó-q'oo zi hêéthêé e kòèan di zi qgái zi koe.

⁴⁰ Ncêe ko dxàe-ntcõa zi di nquuan tc'õóa xgãá, a ko x'áise xu gha ka qáòse còrè xu. Eêta ii khóèa ne gha kaisase thòokase xgàràè,” tam méé.

*Dxàe-ntcõas dis tcg'òóa mááku sa
(Lk 21:1-4)*

⁴¹ Me kò Jeso ba aban ko tòòèm qgái ba q'óá-k'g'ama hãase ntcõó, a ntcõó a ko xg'aes ko ma gaas di marian tempelean di ma tcãa sa bóò. Ne kòò kái ne khóè ne qguùu hãa ne kái marian tcãa.

⁴² Si kò dxàua hãas dxàe-ntcõa sa hàà cámm qano mari tsara ncemea tcãa, xg'ae-q'ooa tsara kòò thebe dim mari ba kúru tsara.

⁴³ Me kò Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu Gam koe tciaa óá, a bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Ncêes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa ncãa wèé ne khóè ne nqáéa hãase aban ko tòòèm qgáim koe marian tcana.

⁴⁴ Wèé ne khóè nea kò gane di qguùan koe guu a tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèéan èes kò úúa hãa ga tcg'òó khama,” témé.

13

*Jeso ba ko tempelem dis kòbes ka kg'ui
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Eēm ko Jeso ba tempelem koe guu a tcg'oa, kam ko Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu ka c'êe ba bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-k'g'ao Tseè, tsóágase t'òè xu nxõá xu hêé naka nquu xu hêéthêéa gáé ncêe e,” témé.

² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncêe xu nquu xu kaia xu tsi ko bóò? Cuiskagas ncêe koe cúis nxôás ga sa c'êes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite, wèea zi ga gha xòóa qàriè,” témé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ne gha xgàèè
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)

³ Me ãem kò qanega Olife dim xàbim tc'amkg'ai koe q'ábà ntcõe, a tempele ba q'óá-kg'ama hãa, ka xu ko Petere ba hêé, Jakobo ba hêé, Johane ba hêé naka Anterea ba hêéthêé xu dxùukg'ai koe tõe Me a máá:

⁴ “Bìrí xae e, n-cáma i gha ncêe gúuan kúrúse sa, naka gataga ncêe gúuan wèé ga gha hàà kúrúse dis x'áís gha dùú sa ii sa thêé?” témé.

⁵ Me Jeso ba tshoa-tshoa a kg'ui cgoa xu a máá: “Q'ãa xao, naka i táá cúí khòè ga hòakagu xao o guu.

⁶ Káí ne gha Tíí cg'òè ka hàà a gha máá, ganea Tíí ga Ra a, témé, a ne a gha káí khòèan hòakagu.

⁷ Naka ãe tu kòo ncòoan hêé naka gaan di nxàean hêéthêé kóm ne mée tu táá q'ae guu. Ncêe gúua ne gha kúrúse, igaba i qanega chòò-q'ooan hàà tama ke.

⁸ *Nqôóm di zi qhàò zi gha c'êe zi qhàò zi cgoa x'ãàku*, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku. Me gha nqôó ba gataga cguru tãáka zi qgái zi koe, xàbà ne gha nqôómkg'ai koe tcãà. Zi gha ncêe zi gúu zi ábàn di thòòan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹ “Igabaga mée tu gatu q'òése, sèèè tu gha a qhàis cookg'ai koe úúè, a tu a gha síí còrè-nquuan koe qoaè, a gha Tíí domka tc'ãà còo-kg'ao xu hêé naka x'aiga xu hêéthêé cookg'ai koe tòòè. Gatà hêéan ka tu gha Tíí ka nxàea tseegukagu.

¹⁰ Kg'aia mée i qãè tchòàn *nqôóm di zi qhàò zi wèé zi koe xgaa-xgaàè*.

¹¹ Naka ãe xu kòo sèè a ko qhàis cookg'ai koe úú tu u ne, táá ãe tu ga kg'ui kg'oana hãas gúús ka q'áo guu, igaba tu wèés gúús ãe tu gha ãem x'aèm ka máàè sa kg'ui. Gatu tama tu u ãe gha ko kg'ui tu ke, igaba Tcom-tcomsam Tc'êe Me e gha ii.

¹² “Khòè ba gha qõese ba x'oos koe tcãà, me gha xòò ba gam dim cóám ka gataga hêé, i gha cóán gaan di xòòan ntcoe, a gha cg'òo o.

¹³ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèè. Igaba gaam ãe gha qarika téé a chòò-q'ooos koe síí ba gha kgoaraè.

Q'áo-q'aosas gúu sa
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ “Igaba ãe tu ko q'áo-q'aosas gúu sa bóò si ães ga kò téé tama qgái koe tõe (ãe ko nxará ba méém kóma q'ãa!), ne mée ne nxãaska ãe Jutea koe hàna ne xàbian koe qgóéa síí,

¹⁵ nakam ãe nquuan tcoèbe koe hãa ba táá xòá, naka gam dim nquum q'oo koe tcãà guu, naka síí gaa koe hãa sa sèè,

¹⁶ nakam ãe xhàran koe hãa ba táá kabise naka síí gam di qgáian sèè guu.

¹⁷ Haò, cg'ãè i gha ii, ãe zi cáim zi ka ãe ncãàa zi koe cóán úúa zi khòè zi ka hêé naka ãe gha ko comkagu zi ka hêéthêé e.

¹⁸ Ke tu còrè naka i gha táá saò di x'aè ka kúrúse guu.

¹⁹ Eẽ xu cáim xu ka i gha gatà ii xgàrakuan hãa, ncêe nqôóm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega hãa tama a, ncêem kò Nqari ba kúrú ba, ncêes noose ga, a i a gaicara hãa tite.

²⁰ A ncêe X'aigam *Nqarim* kò ãe xu cáim xu xòm-xom ta ga hãa, ne i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite. Igaba ãe nxará tcg'òóèa hãa ne domkam kò ãe xu cáim xu xòm-xom.

²¹ “A ncêe ãem x'aèm kam kò c'êem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bóò, ncêe ga Me e Krete ba,’ kana ko máá: ‘Bóò, ãe gam síí hãa,’ témé ne mée tu táá dtcòm m guu.

²² Tshúu-ntcòan di xu Krete xu hêé naka tshúu-ntcòan di xu porofiti xu hêéthêéa gha x'áise, a gha x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúu zi hêéthêé kúrú, ãe nxará tcg'òóèa ne xu gha hòakagu ka, kgoanase i kòo ne.

²³ Ke mée tu gatu q'òése hãa, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua hãa ke.

Khòem dim Cóá ba gha hàà
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ “Igabagas gha ãe xu cáim xu di xgàrakuan qãá q'oo koe
'cáim sa ntcùú-ntcuuè,
me nxoe ba x'áà tite,

²⁵ tconò zi gha nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'aian di qarian ntcãa-ntcãaè.’

²⁶ Ne gha ãe x'aè ka Khòem dim Cóá ba bóò, Me túú-c'òòan q'oo koe guu a ko hàà, kaia
qarian hêé naka x'áàn hêéthêé cgoa.

²⁷ Me gha nxãaska moengele xu tsééa tcg'òó, a ba a gha Gam di ne ãe nxará tcg'òóèa hãa
ne wèé xòèan ãe tc'áàn ko guu za xg'ae-xg'ae, a ba a gha nqõóm di chõò-q'ooan koe guu
a síi nqarikg'ai di chõò-q'ooan ko chõò koe guu a Nqarim di ne ãe nxará tcg'òóèa hãa ne
xg'ae-xg'ae.

Faia dis hiis dis sere-sere sa
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ “Ke tu faia dis hiis koe xgaa-xgaase: Eè i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsom, i ko
tpara sa tsom, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa.

²⁹ Gataga ãe tu kòò ncêe zi gúú zi bóò zi ko kúrúse, ne tu q'ana hãa cúu me e sa, a nquu-
kg'áman koe hãa sa.

³⁰ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Ncêes qhàò sa kaà tite, ncêe gúúan wèé ga kúrúse
tamas cookg'ai koe.

³¹ Nqarikg'aian hêé naka nqõók'g'aian hêéthêéa gha chõò, igaba i Tiri kg'uian chõò tite.

Cúi khòè ga cáim ba kana x'aè ba c'úúa
(Mt 24:36-44)

³² “Igabaga i cúi khòè ga ãem cáim ba, kana ãem x'aèm gabá q'ãa tama, moengele xu
nqarikg'ai koe hàana xua ga igaba, kana Cóásem ga igaba, Xòòm cúim ka oose.

³³ Q'óése méé tu hãa, naka kókòda hãa, c'úúa tu hãa n-cámám gha ãem x'aè ba hàà sa ke.

³⁴ Khòem x'áéa ba koe ko guu a tãám nqõóm koe dàram khama i gha ii: gam dim nquu
ba ko guu a qãa xu qarian máà ba, a wèém khòè ba gam di tsééan máà, a ba a nquu-kg'ám
ba ko kòre ba x'áè, q'óé mem gha sa.

³⁵ “Gaa domka méé tu kòrese hãa, n-cámám ko nquum ka q'òòse ba hàà sa tu c'úúa
hãa ke, dqòà kaa, kana ntcùú nqáé kaa, kana ghòròan ko kg'ae x'aè kaa, kana ntcùúk'g'ai
cgoaa.

³⁶ A ncêe qháésem kòò hàà ne méém táá hàà sao-xg'ae tu u, naka tu x'òma hãa guu.

³⁷ Ncêer ko birí xao o sar ko wèéa tu ga birí a ko máá: ‘Q'óése méé tu!’ témé.”

**Jesom di xgàrasean hêé naka Gam dis x'oo sa hêé naka Gam
dis x'ooan koe tãe sa hêéthêé e (14-16)**

14

Tc'ãà-cookg'ai xua ko Jeso ba xu gha cg'õo sa dtcòmku
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ I kò ncêeska cáim cáman qaúa hãa Pasekan hêé naka péré gãé-gãe úú tamas pérés dis
kõè sa hêéthêé gha kúrúes cookg'ai koe, xu kò kaia xu peresiti xu hêé naka x'áè xgaa-
xgaa-kg'ao xu hêéthêé kàan qaa, Jeso ba xu gha qgóó a cg'õo di i,

² a xu a kò máá: “Kõès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaias xg'ore sa khòè ne xg'aeku
koe hãa khama,” ta xu méé.

Khòè sa ko Jeso ba Betania koe tshãán cgoa ntcãá
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Jeso ba kò Betania koe hãa, Simonem ncêe kò lepero dis tcì sa úúa hãam dim nquum koe. Eẽm gaa koe hãa a ntcõó a ko tc'õó koes kò khòès alabasetere di nxõán cgoa kúrúèam ts'óó-c'õám koe kò qãè hm̃m xg'ãòm tshãám, kaisa marian di ba qgóóa hãa sa hàà, a hàà alabasetere di nxõán cgoa kúrúèam ts'óó-c'õá ba òè, a *Jesom* tcúú koe ntcãá.

⁴ Ne kò c'êe ne khòè ne ãe kò gaa koe hãa ne xgòá a máá: “Dùús domka ba koáé ncẽem tshãá ba ncẽeta ma kõè cgoaèa máá?

⁵ Ncẽe tshãá nea ga kò x'ámáguèa, kurim di marian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa hãa,” ta ne méé. A ne a kaisase mée si.

⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “Guu si tu, dùús ka tu ko xgàè sia máá? T'õès tséé sas Tíí koe kúrúá hãa.

⁷ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèè x'aè ka hãa, a tu a gha ãe tu ko tc'êe x'aè ka qãè zi gúù zi kúrúá máá a, igaba tu wèè x'aè ka Tíí cgoa hãa tite.

⁸ Eẽs ga kò kúrúá sas kúrúá hãa. Kg'ónòè tamar hãas cookg'ai koes tc'áróa Te tshãán cgoa ntcãá hãa khama.

⁹ Tseegukar ko bìrí tu a ko máá: Wèém nqõóm ãe i ko ncẽe qãè tchõàn xгаа-xгааèm koe, i gha ães kúrúá hãa gúúan nxàèè, tc'êe-tc'êeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko tc'ãà-cookg'ai xu cgoa dtcòmku
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Me kò nxãaska Jutase Isekariote ba, 12 xu ka c'êe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, nxãasegam gha síí *Jeso ba* tshàu q'ooa xu koe tcãà ka.

¹¹ Eẽ xu ko ãe sa kóm ka xu ko kaisase qãè-tcao, a bìrí me mari xu gha máà me sa. Me nxãaska qãèm x'aè ba qaa, Jeso bam gha tshàu q'ooa xu koe tcãà di ba.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoa Pasekan tc'õó
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Tc'ãà dim cáím péré gãé-gãe úú tamás pérés di kõèan dim ka, ãe xu ko ghùu-coam Paseka di ba cg'õo, ka xu ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu bìrí Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'õoan tc'õó sa Tsi ko tc'êe?” témé.

¹³ Me Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu koe cáím tsara tsééa tcg'òò a bìrí tsara a, a máá: “Qòò naka x'áé-dxoom koe síí, c'ẽem khòèm tshàa gàba ba qgóóa hãa ba tsao gha xg'ae cgoa. Xùri me,

¹⁴ naka ãem kòo nquum ka q'òòse ba tcãà ne bìrí me naka máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tíri xu xгаа-xгааase-kg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'õoan tc'õó ba nda hãa sa?’ témé.

¹⁵ Me gha tc'amaka hãam nquum kaia, a wèè zi gúù zi tc'êeseeko zi úúa hãam, nxãakamaga kg'ónòa xg'araèa ba x'ái tsao o, gaa koe tsao kg'ónòa máá xae e,” témé.

¹⁶ Tsara kò xгаа-xгааase-kg'ao tsara tcg'oa a x'áé-dxoom koe qòò, a síí ãem kò ma bìrí tsara a hãa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara ko Pasekan kg'ónòa máá Me.

Jeso ba ko c'ẽem xгаа-xгааase-kg'aom gha x'ámágu Me sa nxàe

¹⁷ Eẽ i ko dqòà kam kò 12 xu cgoa hàà.

¹⁸ Eẽ xu hãa a ko tc'õó kam ko Jeso ba máá: “Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'êe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te, ncẽe koe hãa a ko Tíí cgoa tc'õó ba,” témé.

¹⁹ Xu tshoa-tshoa a tshùu-tcaoa, a wèéa xu cúí mana cúí tèè Me a máá: “A tíí tama raa?” témé.

²⁰ Me xóa xu a máá: “Eẽ gaxao 12 xao ka c'êe me e, ncẽe ko Tíí cgoa gàbas koe péréan tcguù-tcguu ba.

²¹ Eẽ i ma Khòèm dim Cóám ka ma góásea khamaga i gha ii, igaba haò, cg'áè i gha ii, ãe ko Khòèm dim Cóá ba khòè ne tshàu q'oo koe tcãàm ka! Qãèa i ga kò máá mea hãa, táám ga kò ábàèa hãa sa,” tam méé.

*Dqòà dis tc'òo sa**(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)*

²² Eẽ xu hãa a ko tc'òo, kam ko Jeso ba péré sa sée, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khõá q'aa si, a mãà xu si, a ba a mãá: “Sée, ncêea Tirim cgàa me e,” témé.

²³ A ba a kubi sa sée, a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a mãà xu si, xu wèé xu ga gaas q'oo koe kg'áa.

²⁴ Me bìrí xu a mãá: “Ncêe nea Tiri c'áo o, qáé-xg'aes di i, ncêe ko kái ne khòè ne di iise ntcãáguè e.

²⁵ Tseegua ner ko bìrí xao a ko mãá: Cuiskaga Ra gaicara kg'om dis hìis di gõéan kg'áa hãa tite, me gha nxãakg'aiga síi ãem cárm Nqarim di x'aian di ba tcãà, gaicara Ra gha kãbase kg'áa a di ba,” tam méé.

²⁶ Eẽ xu ko cii ba nxàèa xg'ara, ka xu ko tcg'oa a Olife dim xàbim koe qõò.

*Jeso ba ko Peterem gha xõase Me sa nxàe**(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁷ Me Jeso ba bìrí xu a mãá: “Wèéa xao ga gha khuùagu Te, góásea i hãa a ko mãá: 'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám, si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,' téméè khama.

²⁸ Igaba ãer ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ner gha tc'ãà-cookg'ai xao o, a Galilea koe qõò,” témé.

²⁹ Me Petere ba bìrí Me a mãá: “Eẽta xu ga ko ma wèéa xu ga khuùagu Tsi, igabar tíi cuiskaga gatà hěé tite,” témé.

³⁰ Me Jeso ba bìrí me a mãá: “Tseegukar ko bìrí tsi: Ncẽem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba cárm q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xõase Te,” témé.

³¹ Igabam kò Petere tcana hãa tcáo cgoa kg'ui a mãá: “Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xõase Tsia hãa tite,” témé. Xu kò wèé xu gatà méé.

*Jeso ba ko Getesemane koe còrè**(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)*

³² Xu Getesemane ta ko ma tciièm qgáim koe qõò. *Eẽ xu ko gaa koe síi* kam ko Jeso ba Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu bìrí a mãá: “Ncêe koe xao ntcõó, nakar nxãakg'aiga síi xg'ara còrèan cgoa,” témé.

³³ Kam ko Petere ba hěé, naka Jakobo ba hěé, naka Johane ba hěéthěé xu sée, si kò tshoa-tshoa a kaisas tshùù-tcao sa hěé nakas nxùrù-tcao sa hěéthěé tcãà Me.

³⁴ Me bìrí xu a mãá: “Tc'èea Tea kaisase thòòan xàma hãa, x'óór ga khama noose. Ncêe koe xao qaù naka q'óé,” témé.

³⁵ Me cg'árése còoka síi a gómankg'ai koe cg'áé, a ba a còrè, ncèè kgoanase i kò nem ga ãem x'aè ba nqáé Me sa,

³⁶ a ba a mãá: “Aboè, Tiri Tsi Xõò Tseè, wèé zi gúù zia Tsáá koe tàà tama, ncèes kubis xgàrasean di sa Tíi koe séea tcg'òó. Igaba Tsari tc'èean ka, Tíi ko tc'èes ka tamase,” tam méé.

³⁷ A ba a kãbise a síi cgae xu, a síi sao-xg'ae xu xu x'óma hãa, Me Petere ba bìrí a mãá: “Simoneè, x'óma tsi gáé hãa? Táá tsi gáé ga kò kg'ama cúim aoaram ga ba kókòà ntcõó a q'óé?

³⁸ Q'óése méé xao hãa naka còrè, naka xaoa gha nxãasega táá kúrúá bóòkuan koe tcãà guu. Tc'èe ba kúrú kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke,” tam méé.

³⁹ Me gaicara kãbise a qõò, a síi ãem ncãa ko ma còrè khamaga ma còrè.

⁴⁰ Eẽm ko gaicara kãbise a ko hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'óma hãa, tcgáía xu kò ntcàma hãa khama. Xu kò táá q'ãa nta xu gha ma xõa Me sa.

⁴¹ Me gaicara nqoana dis ka hàà, a mãá: “Qanega xao gáé x'óma hãa, a ko sãa? Ncãa i tc'ãò ncèeska, x'aè ba ncãa hàà. Bóò, Khòèm dim Cóa ba ko hàà chìbi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcãàè.

⁴² Těe xao, naka xae qōò. Eě khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Team khòè ba cúuse hàna ke," tam méé.

Jeso ba ko qgóòè

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴³ Eēm Jeso ba qanega hāa a ko kg'ui kam ko kúúga Jutase ba hàà, 12 xu ka c'ěe ba, a kái xu khòè xu cgoa hāa, ntcàuan hěe naka dxòman hěéthěe kò qgóóa hāa xu, a kaia xu peresiti xu koe hěe, naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu koe hěe naka *khòè ne di xu* kaia xu koe hěéthěe guua hāa xu.

⁴⁴ Me kò nxāaska ēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Me ba x'ái sa máa xua hāa a ko máá: "Eēr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me naka xaoa q'òé Mea hāase úúa tcg'òó Me," témé.

⁴⁵ Me Jutase ēem ko hàà ka gaa x'aè kaga Jesom koe síi a máá: "Xgae-xgae-kg'ao Tseè," témé. A x'obè Me.

⁴⁶ Xu khòè xu Jeso ba sée a qgóó Me.

⁴⁷ Igabam kò ēe kò cúuse tēe xu ka c'ěe ba gam dim ntcàu ba tsgúua tcg'òó, a kaia peresitim dim qāam dim tcee ba xg'aoa qhòm.

⁴⁸ Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Ts'āà-kg'ao ba tsāá hààraa khama xao gáé ntcàuan hěe naka dxòman hěéthěe cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka?"

⁴⁹ Wèé cárm kar kò tempelem koe gaxao cgoa hāa a ko xgae-xgae, igaba xao kò gaa koe síi táa qgóó Te. Igaba méés *Nqarim di zi Tcgāya* zi koe góásea hāa sa nxàea tseegukaguès gùu si i," tam méé.

⁵⁰ Xu kò nxāaska wèé xu *xgae-xgaase-kg'ao xu* tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

⁵¹ Me c'ēm qárí-kg'ao-coa ba xùri Me, guù ga kò hāa tama, a kò q'úúm qgáím cgoa tcámsea hāa ba, xu ntcàu me ka hěe, igabam tshàu q'ooa xu koe nxàia tcg'oa,

⁵² a qgái ba tshàu q'ooa xu koe qaù, a ba a hāa tamase qgóé.

Jeso ba ko kaias xg'aes cookg'ai koe tēèè

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ka xu kò Jeso ba kaia peresitim koe úú. Xu kò nxāaska wèé xu kaia xu peresiti xu hěe, naka *khòè ne di xu* kaia xu hěe, naka x'áè xgae-xgae-kg'ao xu hěéthěe xu hààra xg'ae.

⁵⁴ Me Petere ba kháóka téé a còò Me, a síi nxāakg'aiga kaia peresitim dim xhàrom q'oo koe tcāa, a ba a síi kòre-kg'ao xu cgoa c'ees-kg'ám koe ntcōó a kùru-kuruse.

⁵⁵ Xu kò kaia xu peresiti xu hěe naka wèé xu tc'āà-cookg'ai xu hěéthěe Jeso ba xu gha chìbi-chibi a cg'oom dàò ba qaa, igaba xu kò táa hòò kòm Me.

⁵⁶ Kái xu khòè xu kò ko Gam ka tshùù-ntcōan nxàea tseegukagu khama, igaba zi kò ēe xu ko nxàe zi gùu zi táa qōòà mááku.

⁵⁷ Tsara c'ěe tsara tēea-téé a tshùù-ntcōan Gam ka nxàe a máá:

⁵⁸ "Sitsama kò kóm Mea Me ko máá: 'Tíí Ra gha ncēm tempelem *khòèan* tshàu ka tshàòèa ba kòbea q'aa, a ra a gha nqoana cáman qāá q'oo koe táa ba tshàò, *khòèan* tshàu ka tshàòèa tama ba,' témé," ta tsara méé.

⁵⁹ Igabagas kò ēe tsara ko nxàea tcg'òó sa táa qōòà mááku.

⁶⁰ Me kaia peresiti ba hàà a gaxu xg'aeku koe téé, a Jeso ba tēè a máá: "C'ěe guù ga Tsi gáé xòà tama? Ncēe tsara khòè tsara ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?" témé.

⁶¹ Igabam kò nqoo a táa cúím tēm ga ba xò.

Me gaicara kaia peresiti ba tēè Me a máá: "Kreste Tsi Tsia, Gam ncēe ts'ee-ts'ee kg'aièa hāam di Tsi Cóá Tsi?" témé.

⁶² Me Jeso ba máá: "Tíí ga Ra a. Khòèm dim Cóá ba tu gha bóò, Me Gaam ēe wèé qarian úúa hāam dim kg'àòm x'òàm xòè za ntcōóa-ntcōe, a ko nqarikg'ai di túú-c'òòan cgoa xōa," témé.

⁶³ Me kaia peresiti ba qgáia ba tòàra q'aa a máá: "Dùú di nxàea tseegukagu-kg'ao xae gáé ko qanega qaa?"

⁶⁴ Ncãa xao kóm kaisas cóèkus ncêe sa! Gaxaoa ko ntama ma tc'êe?" témé.

Xu wèéa xu ga xgàra Me a máá, x'oos kam kg'anoèa, témé.

⁶⁵ Xu c'êea xu tshoa-tshoa a tcg'ae cgae Me, a qáé tcgái Me, a xu a xg'ámku cgoa Me, a bìrí Me a máá: "Porofita *naka bìrí xae e ndaka kg'áia xae ncãa xg'ám Tsi sa*," témé. Xu kòre-kg'ao xu sèe a xg'ámku cgoa Me.

Petere ba ko Jeso ba xqase

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Eëm kò Petere ba nqãaka qanega xhàrom koe hãa kas kò kaïam peresitim di zi qãà zi ka c'êe sa hàà cgae me,

⁶⁷ a èes ko Petere ba bóò me hãa a ko kùru-kuruse, kas kò qãèse bóò me a máá: "Tsáá igaba tsi kò thêé Nasareta òim Jesom cgoa hãa!" témé.

⁶⁸ Igabam kò xqase e a máá: "C'ùuàr hãa, a ra a kóma q'ãa tama, dùús ka si ko kg'ui sa," témé. A ba a xhàros-kg'ám koe síi tcg'oa, [me ghòrò ba kg'ae].

⁶⁹ Si kò qãà sa gaa koe bóò me, a tshoa-tshoa a gaicara èe kò gaa koe téé-têe ne khòè ne bìrí a máá: "Ncêem khòè ba gaxu ka c'êem ga me e!" témé.

⁷⁰ Igabam kò gaicara xqase e.

X'aè-coam qãà q'oo koe ne ko èe kò téé-têe ne Petere ba bìrí a máá: "Tseeguan kaga tsi gaxu ka c'êe tsi i, Galilea di tsi khòè tsi i thêé khama," témé.

⁷¹ Me kò tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: "Khòèm ncêe bar c'ùuà hãa, ncêe tu ko Gam ka kg'ui ba," témé.

⁷² Me kò kúúga ghòrò ba càim di sa kg'ae. Me Petere ba Jesom kò bìrí mea hãa kg'uian tc'êe-tc'êese, ncêem kò máá: "Ghòròm qanega càim q'oro kg'ae tamas cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro xqase Te," témé e. Kagam ko qhuàa óe a kg'ae.

15

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Kaisa ntcúúkg'ai cgoa xu kò kaia xu peresiti xu hêé, naka *khòè ne di xu* kaia xu hêé, naka x'aè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêé, naka wèé xu tc'ãà-cookg'ai xu hêéthêé kg'uia xg'ae. A xu a Jeso ba qáé, a chùia tcg'òó a Pilatom koe úú Me.

² Me Pilato ba tèè Me a máá: "A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi?" témé. Me xqà me a máá: "Eè tsi ko méé khamaga i ii," témé.

³ Xu kò kaia xu peresiti xu kái zi gúù zi koe chibi-chibi Me.

⁴ Me Pilato ba gaicara tèè Me a máá: "Kháé Tsi c'êe xqà ga úú tama? Bóò, nta noo zi chibi zi ka xu ko chibi-chibi Tsi sa," témé.

⁵ Igabam kò Jeso ba táá cúí xqà ga kúru, me Pilato ba are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Me kò Pilato ba wèés kòès koe c'êem khòèm qáé-nquum koe tcãàèa ba kgoara, ncêe khòè ne kò ko dtcàrà mááse ba.

⁷ Eè x'aè kam kò Barabase ta ko ma tciièm khòè ba qáé-nquum koe hãa, ncêe kò xg'ae sa kúrua hãa a ko khòè ne cg'òo xu khòè xu cgoa kò xg'ae a qáèèa hãa ba.

⁸ Ne khòè ne hààraa xg'aeku a ne a tshoa-tshoa a Pilato ba dtcàrà èem ko kg'aiga ma kúrua máá ne khama méém ma kúrua máá ne sa.

⁹ Me Pilato ba xqà ne a máá: "Juta ne òim X'aiga bar gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'êe?" témé.

¹⁰ Kaia xu peresiti xu kò tauan xu úú cgoa Mea hãa domka gam koe óága Mea hãa sam kò q'ana hãa khama.

¹¹ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu khòè ne qg'ái, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse naka nea nxãa ba kgoara mááè sa.

¹² Me kò Pilato ba gaicara tềe ne a máá: “Kháe ra gha Juta ne dim X'aiga Me e ta tu ko méém ka dùú sa kúrú sa tu ko tc'ěe?” témé.

¹³ Ne q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁴ Me Pilato ba tềe ne a máá: “Dùútsa gúús cg'ǎe sa ba kúrúa hǎa?” témé. Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me!” témé.

¹⁵ Me kò Pilato ba khóe ne qǎe-tcaokagu kg'oana hǎa khamam kò Barabase ba kgoara máá ne. A ba a Jeso ba qoara xg'ara a tcg'óó Me, sím gha xgàuè ka.

Ncõo-kg'ao xu ko Jeso ba ncõi

(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)

¹⁶ Xu kò ncõo-kg'ao xu Jeso ba x'aigam dim nquum q'oo koe tcǎa (Peretoriume ta ko ma tciiè ba), a xu a wèés xg'aes ncõo-kg'ao xu di sa tciaa xg'ae.

¹⁷ A xu a ncòàm qgái ba hǎakagu Me, a dxàman cgoa kúrúeas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me,

¹⁸ a xu a tshoa-tshoa a tsgám Me a máá: “Tcgáio, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé.

¹⁹ A xu a kò tcúúa ba koe tc'ǎa dim hìim cgoa xg'ám Me, a tcg'ae Me, a xu a qhòm tsi qurú a ncòia ba ka dqòm Me.

²⁰ Eẽ xu ko gatà ma ncõi Mea xg'ara ka xu kò ncòàm qgái ba nxõo cgae Me, a nxǎaska sèe a úú Me, sí xu gha xgàu Me ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Eẽ xu xóe a ko qǒo ka xu kò c'ěem khóem Simone ta ko ma tciièm, Kurene dim, Alekesantere tsara Rufasea tsara ka xǒom cgoa xg'ae, me xhàrànm koe guu a ko x'áe-dxoom koe qǒo, ka xu kò chùi mem Gam dis xgàu sa dcéé.

²² Xu kò Jeso ba Gologota ta ko ma tciièm qgáim koe úú (ncěe sa ko máá: ‘Tcúú c'ǒás dim qgái ba,’ témé),

²³ a xu a mira ta ko ma tciièm tsóòm cgoa tcg'ome-xg'aeèa gǒéan máà Me kg'áàm gha ka, igabam kò táá sèe e.

²⁴ Xu kò xgàu Me, a xu a Gam di qgáian cgúúan ntcòó a q'aa-q'aaku.

²⁵ Eẽ xu ko xgàu Me ka i kò 9 di x'aè e, ntcùúkg'ai cgoa di i.

²⁶ Eẽm kò chibi-chibi cgoaèa hǎas tcgǎya sa kò ‘JUTA NE DIM X'AIGA BA’ ta ma góásea hǎa.

²⁷ Xu kò càm tsara ts'ǎa-kg'ao tsara Gam cgoa xgàu, c'ěe ba xu kò kg'áo xòèa ba za xgàua hǎa, a c'ěe ba dxàe xòèa ba za xgàua hǎa.

²⁸ *

²⁹ Ne ẽe kò ko dàòm cgoa nqáe ne khóe ne cóe Me, a ne a nxǎa-nxǎana tcúú a máá: “Eheè, Tsáá koma ko tempele ba kǒbe, a nqoana cáman q'oo koe tshào me Tsi Tsia,

³⁰ kgoarase naka Tsia xgàu hìis koe xǒa,” témé.

³¹ Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hěe, naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěe xu ma ncõi Me thěe, a máá: “C'ěe ne khóe nem kgoara hǎa, igabam ko kgoarasean ka tààe.

³² Ncěem Krete ba, ncěe Iseraele dim x'aiga ba méém xgàu hìis koe xǒa, naka ta gha nxǎasega bóo naka dtcòm,” ta xu méé.

Tsara ẽe kò Gam cgoa xgàuèa tsara gataga thěe ncõi Me.

Jesom dis x'oo sa

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Koaba di x'aèan 12 di ko tcǎa kas kò ntcùú sa wèém nqǒóm koe xóe, a sí dqòà di x'aèan nqoana di koe téé.

* **15:28:** C'ěe zi tcgǎya zi Gerika di zi ncěe xùri ko kg'uiàn úúa: “Sì ẽe Nqarim di zi Tcgǎya zi koe góáèa hǎas gúús ncěe ko máá, “cg'uri-kg'ao xu cgoam kò nxará xg'aeè” ta méé sa tseegukaguèa.”

³⁴ Me kò Jeso ba nqoana dim x'aèm ka kaïam dòm cgoa q'au a máá: “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” témé. Ncêe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé.

³⁵ Ne êe kò gaa koe téé-têe ne ka c'êe ne kóm Me a máá: “Kóm, ncêe ba ko Elija ba tcii,” témé.

³⁶ Me kò c'êe ba qgóé, a síí x'úrúan koe tsau tshàan ntcãá, a tc'áam koe qhàea tòó, a hàà máà Me, kg'áam gha ka, a máá: “Qãà naka ta bóò Elija ba gha hàà xòó Me sa,” témé.

³⁷ Me kò Jeso ba kaïam dòm cgoa q'au, a ba a còò di sa sònòà tcg'òó.

³⁸ Me kò tempelem dim qgáí ba càmm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, a tc'amaka guu a síí nqãaka téé.

³⁹ Eëm ko ncõo-kg'ao xu dim kaïam ncêe kò *Jesom* cookg'ai koe téé-têe ba, Jesom ma còò di sa sònòà tcg'òó hãa sa bóò, kam kò máá: “Tseegukagam kò ncêem khòè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

⁴⁰ Gataga zi kò c'êe zi khòè zi nqúù ka téé a ko bóò. Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hãa, naka Jakobom cg'aré ba hêe naka Josefa ba hêéthêé tsara ka xòòs Maria sa hêe, naka Salome sa hêéthêé zi.

⁴¹ Eëm kò Jeso ba qanega Galilea koe hàna ka kòò còò Me, a ko hùì Me zi khòè zi i kò ii. Káí zi khòè zi êe kò Jerusalema koe síí cgoa Mea hãa zi kò thêé hàna.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Eë i ko dqòà, kg'ónòsean dim càmm me e kò ii khama, Sabata cookg'ai di ba,

⁴³ kam kò Josefam Arimatea di ba hàà, tcommèa kò hãam khòè me e kò ii, kaia xu dis xg'aes di ba, ncêe gam tc'áro ga kò thêé Nqarim di x'aian qãà hãa ba. A ba a kò kgoarasea hãase Pilatom koe síí, a síí Jesom dim tc'áro ba dtcàrà.

⁴⁴ Jesom nxãakamaga x'óó hãa sam ko Pilato kóm kam kò are. A ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcii, a têtè me Jesom ncãa ncìise x'óó sa.

⁴⁵ Eëm ko ncõo-kg'ao xu dim kaïam koe kóm gatà i ii sa, kam ko Josefa ba tc'áro ba máá.

⁴⁶ Me Josefa ba q'úúm qgáí ba x'ámá, a tc'áro ba xòó a gaam qgáim cgoa tcám, a ba a síí qarim nxõám koe tshàòèa hãas tc'àms koe xòó Me. A nxõá-dxoo sa gaas tc'àms kg'ám koe ghànèa tcêekg'am cgoa.

⁴⁷ Sara kò Maria Magatalena sa hêe naka Marias Josefam ka xòò sa hêéthêé sara Jesom dim tc'árom xòòèa hãa qgáian bóò.

16

Jeso ba ko x'oos koe têtè

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Eëm ko Sabata dim càmm ba nqáé ka zi kò Maria Magatalena sa hêe, naka Marias Jakobom ka xòò sa hêe, naka Salome sa hêéthêé zi tshãán x'ámá, síí zi gha tcgáu Me ka.

² Tc'ãà dim càmm bekem dim di kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò cáms tcg'oara hãa ka xgoaba a tc'àms koe qðò.

³ A ko têtèku a ko máá: “Dii na gha nxõá sa tc'àms-kg'ám koe ghànèa tcg'òóa máá se e?” témé.

⁴ Igaba êe zi ko ghùì-kg'ai ka zi kò nxõá sa bóò si téé-q'ooa sa koe ghànèa tcg'òóèa hãa, kaisases ko kaia khama.

⁵ Zi kò nxãaska êe zi ko tc'àms koe tcãà ka q'úúm qgáí ba hanam qáí-kg'ao ba bóò me kg'áo xòè koe ntcõòà-ntcõè, ka zi kò area.

⁶ Me bìrí zi a máá: “Táá sao q'áo guu, Jesom Nasareta di ba sao ko qaa, ncêe kò xgàùèa hãa ba. Ghùìèam hãa, a ncêe koe káà Me e; bóò, ncêe xòòèam kò hãa qgáian ga a.

⁷ Igabaga méé sao qõò, naka síí Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu bìrí - naka Petere ba hěéthěé e - naka máá, gaxao kam gha tc'ǎà a Galilea koe qõò. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, ěem ma bìrí xaoa hǎa khamaga ma, témé," tam méé.

⁸ Zi kò *Jesom dis* tc'ǎms koe tcg'oa a zi a qgóé, cgùruan hěé naka q'áòan hěéthěéa kò tcǎa cgae zia khama, zi kò c'ěe khòe ga táá cúí guù ga bìrí, q'áò zi kòo khama.*

*[Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise
(Mt 28:9-10; Jn 20:11-18)]*

⁹ Eẽm ko tc'ǎa òm cáń bekem òm ka Jeso ba x'ooan koe ntcùúkg'ai cgoa tẽe kam kò Maria Magatalenas koe tc'ǎa a x'áise, ncẽem kò gaas koe 7 dxǎwa tc'ěean xhàigua hǎa sa.

¹⁰ Si kò qõò a sa a síí ěem kò ko hěé cgoa ne bìrí, ěe ne hǎa a tshúù-tcaoa hǎa, a ko kg'ae ka.

¹¹ Igaba ěe ne ko kg'òèam hǎa, a ba a Maria Magatalenas ka bóòèa hǎa sa kóm, ka ne kò táá dtcòm.

*[Jeso ba ko cáń tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara koe x'áise
(Lk 24:13-35)]*

¹² Ncẽes guùs qǎá q'oo koem kò Jeso ba tǎám dàòm ka gane ka c'ěe tsara koe x'áise, ěe tsara xóe a ko c'ẽem qgáim koe qõò ka.

¹³ Tsara kǎbise a tsara a síí c'ěe ne koe xǎa a, igabaga ne kò táá dtcòm.

*[Jeso ba ko 11 xu koe x'áise
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)]*

¹⁴ Me gaa koe guus ka Jeso ba 11 xu koe x'áise, ěe xu hǎa a ko tc'òó ka, a ba a gaxu di dtcòm taman ka hěé, naka gaxu di qari tcáoan ka hěéthěé dqàe xu, ěem x'ooan koe tẽea hǎa ka bóò Mea hǎa ne xu kò táá dtcòm khama.

¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: "Wěem nqǎóm ncẽe ba xao qõò, naka xaoa wěe ne khòe ne Nqarim di qǎe tchòan ka xгаа-xгаа.

¹⁶ Dìim wěem ěe ko dtcòm a ko tcguù-tcguuè ba gha kgoaraè, igaba dìim wěem ěe dtcòm tama ba gha xgàràè.

¹⁷ Zi gha ncẽe zi x'ái zi gane ěe dtcòm hǎa ne koe tsée: dxǎwa tc'ěean ne ne gha Tiri cg'òèan cgoa xhàigu, a ne a gha kǎba xu tam xu cgoa kg'ui.

¹⁸ Tshàua ne cgoa ne gha cg'aoan qgóó ghù, a ne a gha ěe ne dqǎèan kg'áa hǎa igabaga i cuiskaga thòò-thòo nea hǎa tite. A ne a gha tsàako ne khòe ne koe gane di tshàuan tòó, ne gha qǎe," tam méé.

*[Jeso ba ko nqarikg'ai koe qaòkaguè
(Lk 24:50-53; Tsee 1:9-11)]*

¹⁹ Me kò nxǎaska X'aigam Jeso ba ěem ko kg'ui cgoa xua xg'ara, ka séèa ghù a nqarikg'ai koe qaòkaguè, a ba a síí Nqarim òm kg'áòm x'òàm xòe koe ntcóó.

²⁰ Xu nxǎaska xгаа-xgaase-kg'ao xu tcg'oa a síí Nqarim òm kg'ui ba wěem nqǎóm koe xгаа-xгаа. Me kò X'aiga ba gaxu cgoa tséea xg'ae, a kò Gam òm kg'ui ba x'ái zi cgoa tseegukagu. Amen.]

* 16:8: C'ěe zi Gerika di zi tcgǎya zi ncíi zi koes ko Marekom dis tcgǎya sa ncẽe koe chòò.

LUKA Lukam ka góàèa qǎè tchǎa ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Luka ba kò naaka me e (Kol 4:14) a ba a kòo Paulom cgoa tséé (Film 24). Ncées tcgāya sam kò Teofila ba góá máá (1:3).

Tcgāyas ncées Lukam di sa ko Jeso ba Gaam nqòòkaguèam Kgoara-kg'aom Iseraele di Me e sa hěé, naka wèém nqǎóm di ta khóè ta dim Kgoara-kg'ao Me e sa hěéthěé ka nxàè. Tǎá zi qhàò zi di ne dtcòm-kg'ao nem kò kái-kg'aise góá máá.

Luka ba ko Jesom kò ma Tcom-tcomsam Tc'èem ka ma ntcǎá tcúúèas ka nxàè, qǎè tchǎa nem gha ěe dxàua hǎa ne koe xgaa-xgaa ka (4:18), a ba a ko káise ncée zi guù zi tcàoa hǎa ne khóè ne ka tc'èe-tc'èese.

Luka ba ko kái q'oro qǎè-tcaoan ka kg'ui (1:14, 2:10, 24:41,52).

Luka ba kò cam dis tcgāya sa góá - si ncées tcgāya sa “Tséé zi” dis tcgāya si i. Lukam dis tcgāyas tc'ǎa di sa ko Jesom di ngarikg'ai koe qaòà cgoa chǎò, a sa a ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe còoka qǎòkaguè. C'èe khóèa ne ga kg'ama máá, Lukam dis tcgāya sa ko Jesom xg'ao ko qanega nqǎómkg'ai koe kúrú zi guù zi ka kg'ui, témé, si ko “Tséé zi” dis tcgāya sa Jesom xg'ao ko nqǎómkg'ai koe kúrú zi guù zi ka kg'ui, ěem xg'ao ngarikg'ai koe hǎa ka.

Cám tsara xg'aeku tsara hǎa (tcee tsara 1-2 di tsara koe hěé naka tcee xu 9-19 di xu koe hěéthěé e) ncées tcgāyas q'oo koe cúí ga ko nxàèè zi guù zi úúa hǎa tsara; ncée zi x'ái zi khama: moengelean kò ko nxàè ciian hěé naka ghùu-kòre-kg'ao xu ncée kò Jesom ko ábàè koe dàra xu hěé, naka Jesom kò tempelem koe cóá ba ii kam kò hǎa koe hěé, naka qǎèm khóèm Samaria dim dis sere-sere sa hěé, naka cóám aagusea kò hǎa ba hěéthěé di zi.

Ncées tcgāyas wèés koe ko kaisase gaas ka kg'uièas guù sa còrè si i naka Tcom-tcomsam Tc'èem ka hěé, naka khóè zi kò Jeso ba kúrúan ka hěé naka Ngaram kò ko khóè ne chibia ne qgǎóá máás ka hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'ui ne:

- “i kúrúse”, “x'aèan”, “ěe xu cám xu ka”

- Tcom-tcomsam Tc'èe ba

- dxàua ne, khóè zi

Tcgāyas q'oo koe hǎa zi:

- Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)

- Jeso ba Galilea koe (4:14-9:50)

- Jeso ba ko Jerusalema koe qǎò (9:51-19:44)

- Jeso ba Jerusalema koe (19:45-21:38)

- Jesom di xgàrasean hěé naka Gam dis x'oo sa hěé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hěéthěé e (22-24)

Jeso ba ko Gam di tsééan tshoa-tshoa (1:1-4:13)

Tshoa-tshoa sa

¹ Kái ne khóè nea xg'ao xg'aekua ta koe xg'ao ko kúrúse zi guù zi bóò a góá.

² Khóè ne ncée tshoa-tshoas ka kò gane tcgái ka ncée zi guù zi bóòà ne, a ne a kò hàà Ngaram dim kg'uim di ne xgaa-xgaa-kg'ao ne ii nea ncée zi guù zi máà taa hǎa.

³ Tíí igabar kò wèé zi guù zi tshoa-tshoas koe qǎèse tēèa xám, i ncéeska qǎèa máá tea, ěe zi ma kúrúsea xùrikua hǎas kar ga góá máá tsi sa, tsáá Teofila tsi tcom-tcomsa tsi,

⁴ nxāasega tsi gha wèé tseeguan ncée tsi xgaa-xgaaèa ka q'ǎa ka.

Moengele ba ko Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba gha ábàès ka kg'ui

⁵ I kúrúse Herotem xg'ao x'aigam Jutea di ba ii x'aè ka, me kò Sakaria ta ko ma tciièm peresiti ba hàna, Abiam dis xg'aes di xu peresiti xu di ba. Gam dis khòès Elisabete sa kò *kaiam peresitim* Aronem dis qhàò si i.

⁶ Sakaria khara Elisabetea khara kò Nqarim cookg'ai koe tchàno khara khòè khara a, a wèé x'áè-kg'áman X'aigam Nqarim di ko kúrú, a chibi úú tama.

⁷ Elisabete sa kò ábà tamas khòè si i khama khara kò káà cóá khara a. A kò gataga wèéa khara ga gàeasea hãa.

⁸ I kúrúse me x'aè ba hàà Sakariam dis xg'aes di xu gha tempelem koe síí tséé di ba, me kò Sakaria ba síí peresitim di tsééan Nqarim cookg'ai koe kúrú.

⁹ Peresiti xu di cauan ka xu xg'ao ko cúim khòè ba nxará tcg'òó, tempelem q'oo koe gha tcãa a qãè hm̀m xg'ãò gúuan Nqari ba dàòà máá ba. Gaam cáím kam kò Sakaria ba nxará tcg'òòè.

¹⁰ Eẽm tempelem q'oo koe hãa a ko qãè hm̀m xg'ãò gúuan Nqari ba dàòà máá ka ne kò wèé ne khòè ne tempelem ka tchàa koe hãa a ko còrè.

¹¹ Me moengelem Nqarim di ba qhúí-kg'ai me, a ba a kg'ám x'òàm xòè za téé, ãem gabá hãa a ko ães qãè hm̀m xg'ãòs gúu sa altaram koe Nqari ba dàòà máá koe.

¹² Eẽm ko Sakaria ba moengele ba bóò kam kò q'ae a q'áòs ka tcãàè.

¹³ Me moengele ba bìrí me a máá: “Táá q'áo guu, Sakariaè. Còrèa tsi komsanaèa, si gha tsaris khòès Elisabete sa cóá ba ábà, tsi gha Johane ta ma tcii me ke.

¹⁴ A tsi a gha kaisase qãè-tcao, i gha gataga kái khòèan gaam di ábà x'aèan ka qãè-tcao.

¹⁵ X'aigam *Nqarim* cookg'ai koem gha tcom-tcomsam khòè ba ii, ke méém táá qgarì kana dùútsa tshàam xgòàm ga ba kg'áà guu. Eẽ ábà x'aèa ba koe gam gha guu a Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'oèa,

¹⁶ a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele di ne X'aigam gane dim Nqarim koe kabi.

¹⁷ Elijam di tc'ẽean hẽé naka qarian hẽéthẽé cgoam gha *Nqarim* cookg'ai koe kg'òè, a xòòga xu di tcáoan cóán koe kabi, a ãe komsana tama ne di tcáoan kabi tchàno ne khòè ne di tc'ẽean koe, a khòè ne X'aigam *Nqari* ba kg'ónòà máá,” tam méé.

¹⁸ Me Sakaria ba moengele ba tèè a máá: “Nta ra gha ma q'ãa ncẽe zi gúu zi gha kúrúse sa? Gàeasea raa, si tiris khòès igaba gàeasea hãa ka,” témé.

¹⁹ Me moengele ba xòà me a máá: “Tíí ra Gabariele ra a, a ra a Nqarim cookg'ai koe tèe. Gaam ga ba tséé tea, hààr gha kg'ui cgoa tsi, a qãè zi tchõà zi ncẽe zi óágara máá tsi ka.

²⁰ Bóò, dtcòm tama tsia domka tsi gha ncẽe koe guus ka nqooa hãa, a kg'ui tite, me gha nxãakg'aiga síí x'aè ba hàà ncẽe zi gúu zi gha hàà kúrúse ba,” tam méé.

²¹ Nxãaska i ko kái khòèan tchàa koe téé-tèe a ko Sakaria ba qãà, a area hãa, dùús domkam tempelem q'oo koe ncẽeta noose ãoa hãa sa.

²² Eẽm ko tcg'oa kam kò gane cgoa kg'uiian ka tààè, ne kò bóòà q'ãa tempelem q'oo koem kò x'ái sa bóòà hãa sa. Me kò nqoo-nqoosase nxàem ko sa tshàua ba cgoa x'ái ne.

²³ A ba a kò ãe xu cáím xu kam ko tempelem koe tsééa xg'ara ka x'áéa ba koe kabise.

²⁴ Ncẽe zi gúu zi qãá q'oo koes kò gam dis khòès Elisabete sa ncãàn úú, a sa a 5 nxoan sée a nquum q'oo koe cúia hãa, khòè ne gha táá bóò si ka. Si bìríse a máá:

²⁵ “X'aigam *Nqari* ba ncẽes gúu sa kúrúá máá tea hãa, a ba a ncẽem x'aèm ka Gam di thòò-xama-máákuan tíí koe x'áí, a ba a khòè ne koe tiri sau-cgaean cóá ner úú tama di koe tcg'òó tea hãa,” témé.

Moengele ba ko Jeso ba gha ábàès ka kg'ui

²⁶ Me kò moengelem Gabariele ba 6 dim nxoem ka Galilea dim x'áé-dxoom Nasareta dim koe Nqarim ka tsééa úúè,

²⁷ dxàe-coas koe, ncẽe kò Josefa ta ko ma tciièm qarí-kg'aom ka séèkuan tòóà mááèa hãa sa. Josefa ba kò Dafitem dis qhàòs dim khòè me e, i gaas dxàe-coas di cg'òèan kò Maria a.

²⁸ Moengelem ko Marias koe hàà kam kò hàà tsgámkagu si a máá: “X'aigam *Nqari* ba cgóm sia a sáá cgoa hàà,” témé.

²⁹ Si Maria sa ìem ko gatà méé ka kaisas q'áòs ka tcãàè, a sa a kò tèèse dùús domkam ko gatà ma tsgámkagu si sa.

³⁰ Me moengele ba bìrí si a máá:

“Táá q'áo guu, Mariaè,
Nqarim koe si cgómkuan hòòà hãa ke.

³¹ Bóò, ncãà si gha úú, a kg'àòm cóá ba ábà,
a si a gha Jeso ta ma tcii Me.

³² Tcom-tcomsam khóè Me e gha ii,
a ba a gha tc'amaka hãam Nqarim dim Cóá ba iise tciiè,
Me gha X'aigam Nqari ba x'aian dis ntcõó-q'oo sa máà Me,
Gam ka xõò-dxoom Dafitem khamaga ma.

³³ Jakobem dis qhàòs koem gha chõò tamase x'aiga ii,
si Gam dis x'ai sa cuiskaga chõò tite,”
tam moengele ba méé.

³⁴ Si Maria sa moengele ba bìrí a máá: “Nta i gha ii, qane cgoar kg'áo-khoe cgoa xóé tama ka?” témé.

³⁵ Me moengele ba xòa si a máá:
“Tcom-tcomsam Tc'èe ba gha sáá koe hàà,
kaisase Tc'amaka hànám di qaria nea gha qàbi si,
Me gha gaa domka

Gaam èe gha ko ábàè ba tcom-tcomsa ii,
a ba a gha Nqarim dim Cóá ba ta ma tciiè.

³⁶ Bóò kg'ama, ncèe Elisabete koe kúrúsea sa.
Wèé khóèa ne kò q'ana hãa cóás úú tite sa,
a sa a ábà tamas khóè si i sa,
igaba ncèes gaeasea hãa kas kg'àòm cóá ba qóma hãa,
i nxoea sa ncèeska 6 i.

³⁷ Cúi guù ga káà a, Nqarim ka kúrúè tite e khama,”
tam méé.

³⁸ Si Maria sa xòa me a máá: “Ncãa ga ra a, X'aigam *Nqarim* dir qãà ra. Eè tsi ko méé khamaga méé i tíí koe ii,” tas méé. Me moengele ba guu si a qõò.

Maria sa ko Elisabete sa dàra

³⁹ Gaa x'aè kas kò Maria xgoaba a sa a qháése c'èem x'áé-dxoom xàbìan dim koe síí, Juta ne di ba.

⁴⁰ A sa a Sakariam x'áé koe tcãà a Elisabete sa tsgámkagu.

⁴¹ Eès ko Elisabete sa kóms ko Maria tsgám sia ts'oo kam ko cóá ba ncãàa sa q'oo koe kori, si Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oè cgaeè,

⁴² a sa a tc'amaka kg'ui a máá:

“Wèé zi khóè zi cookg'ai koe si sáá ts'ee-ts'ee kg'aièa. Me gataga sarim cóá ba thèé ts'ee-ts'ee kg'aièa.

⁴³ Dùútsa guús kaia sa ko ncèe cáím ka tíí koe kúrúse, ncèe tirim X'aigam *Nqarim* ka xõòs ko tíí koe hàà ka?

⁴⁴ Eèr ko kóm si ko ma tsgám tea ts'oo sa kam ko gaa x'aè kaga cóá ba ncãàa te q'oo koe qãè-tcaoan ka kori khama.

⁴⁵ Ncèem X'aigam *Nqari* ba sáá cgoa kg'uia hãa zi guù zi wèé zi gha kúrúse sa si dtcòma hãa, khama si ts'ee-ts'ee kg'aièa,” tas méé.

⁴⁶ Si Maria sa máá:

“X'aigam *Nqari* bar ko wèé tcáóa te cgoa kaikagu,

⁴⁷ i tc'èea te Nqarim Kgoara-kg'aom Tirim koe

qãè-tcaoan ka cg'oèa hãa,

⁴⁸ Gam dis qãàs di nqãaka hãa nem bóòa hãa khama.

Bóò, ncêe koe guus ka zi gha wèé zi qhàò zi nxàe
ts'ee-ts'ee'g'aieàr hãa sa.

⁴⁹ Qarian úúa hãa ba kaisa zi gúù zi kúrúa máá tea hãa khama,
i cg'òèa ba tcom-tcomsa a.

⁵⁰ Gam di thòò-xama-máákua nem ko
êe ko q'áo Me ne koe x'ái
êe zi ko ma qhàò zi hàà khama.

⁵¹ Nqari ba tshàua ba cgoa cgáé zi gúù zi kúrúa,
a ba a êe tc'êega ne e,
ta tcáoà ne q'oo koe tc'êea hãa ne khòè ne
tsai-tsaia q'ara hãa.

⁵² Kaia x'aiga nem
gaan di ntcóó-q'ooan x'aian di koe guu a xòoa hãa,
a êe nqãaka hàna khòèan ghùia hãa.

⁵³ Xàbàa khòèa nem xg'ãàkagua hãa
qãè zi gúù zi cgoa,
a ba a êe qguàa hãa khòèan
káà gúù tshàu-q'oose tcg'òóa hãa.

⁵⁴ Gam dim qãàm Iseraele bam hùia,
thòò-xama-máákuan Gam dim ko tc'êe-tc'êese khama.

⁵⁵ Ncêem ma gatá ka xòoga ne nqòòkagua hãa khama,
Abrahamam ka hêé
naka qhàò ba ka hêéthêé e,
chòò tamase,"
tas Maria méé.

⁵⁶ Si kò Maria sa nqoana khama noo nxoean Elisabets cgoa síí hãa, a sa a nxãwa kabise
a x'áa sa koe dìbi.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom di ábà x'aèa ne

⁵⁷ Me kò Elisabets gha ábàm x'aè ba hàà, si kò kg'áòm cóa ba ábà.

⁵⁸ Ne kò cúuse x'ãèa ne khòè ne hêé naka gas di qhàòan hêéthêé kóm X'aigam Nqarim
ma kaisase thòò-xama máá sia hãa sa, a ne a kò gas cgoa qãè-tcao.

⁵⁹ A ne a 8 cáma nem cóa ba úúa ka hàà, hàà ne gha q'ãe nqãa-qgai khòo me ka, a ne a
Sakaria ta ma tcii me kg'oana, xòòm cg'òè cgoa.

⁶⁰ Si gam ka xòò sa xòà a máá: "Eê êe, Johane tam gha ma tciiè," témé.

⁶¹ Ne khòè ne bìrí si a máá: "Eêta xamò cg'òès kò qhàò si di ne koe káà si i ná," témé.

⁶² Ne tshàua ne cgoa sere-sere a xòò ba tèè, ntam ko cóám di cg'òèan ka méé sa.

⁶³ Me goám gha gúùan tcàba dtcàrà, a goá a máá: "Cg'òèa ba Johane e," témé. Ne wèéa
ne are.

⁶⁴ Me kò gaa x'aè kaga Sakaria gaicara tshoa-tshoa a kg'ui, a Nqari ba dqom.

⁶⁵ Ne kò êem qgáim di ne khòè ne wèé ne q'áòs ka tcãè, ne kò Jutea di xu xàbì xu wèé
xu di ne khòè ne ncêe ko kúrúse zi gúù zi wèé zi ka kg'ui.

⁶⁶ Ne kò wèé ne êe kò kóm ne are a tèèse a máá: "Dùútsa cóa ba gáé ncêe ba?" témé.
X'aigam Nqarim dim tshàu ba kò hãa cgoa mea khama.

Sakaria ba ko Nqari ba dqom

⁶⁷ Me kò cóám ka xòòm Sakaria ba Tcom-tcomsam Tc'êem ka cg'oè cgaèè, a ba a porofita
a máá:

⁶⁸ "Dqomè méém X'aigam Nqarim Iseraele di ba,
Gam di ne khòè ne koem hààraa
a ba a kò hàà goara ne ke.

⁶⁹ Kgoarakuan dim nxãà bam tc'amaka ghùia máá ta a hãa.
Gam dim qãàm Dafitem di ne qhàò ne koe.

⁷⁰ Ncẽem ko ma nciisega

Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu koe ma kg'uia hãa khama,

⁷¹ a ba a ko máá,

hààm gha gatá di ne cg'õo-kg'ao ne koe hěé

naka wèé ne ěe hòre taa ne

di tshàu-q'ooan koe hěéthěé kgoara ta a.

⁷² Ncẽem dàòm kam ko *Nqari ba*

gatá di xõòan koe thõò-xama-máákuan x'ái,

ncẽem kò nqòòkagu nea hãa a,

naka Gam di s qáé-xg'aes tcom-tcomsa sa tc'ẽe-tc'ẽesean hěéthěé e,

⁷³ gaises ncẽem gatá ka xõòm Abrahamam koe gaisea sa,

⁷⁴⁻⁷⁵ gatá di ne cg'õo-kg'ao ne koem gha tcg'òó ta a ka,

ta gha nxãasega q'áò tamase hěé,

tcom-tcomsase hěé

naka tchànose hěéthěé

cookg'aia ba koe tsééa máá Me,

wèé kg'õèa ta q'oo koe.

⁷⁶ Tsáá tiri tsi cóá tsi,

X'aigam Nqarim ncẽem tc'amaka hànám

di tsi porofiti tsi iise tsi gha tciìè,

Nqarim cookg'ai koe tsi gha qõò,

a tsi a gha hààm gha xu dàò xu kg'ónòa máá Me.

⁷⁷ Gam di ne khóè ne tsi gha bìrí

nta ne gha ma q'ãan di tc'ẽean di kgoarasean hòò sa,

gane di chìbian di qgóóa-máákuan koe guu a.

⁷⁸ Gatá dim *Nqari ba* ko tcáóa ba q'oo koe thõòan xám,

gaa domkam gha cáms ko tcg'oa xòè koe guuam x'áàm

ncẽe tc'amaka guuam cgoa x'áà-x'aa ta a.

⁷⁹ Wèém khóèm ěe

ntcùús q'oo koe hěé

naka x'ooan di sóman koe hěéthěé hànám

koem gha x'áà ba óága,

a ba a gha dàòà ta tchàno-tchano

tòókuan dim dàòm koe,"

tam méé.

⁸⁰ Me kò cóá ba kai a tc'ẽean koe qari, a ba a kò tchàa-xgóós koe hàna, me sí hààm gha Iseraele di ne khóè ne cookg'ai koe x'áísem x'aè ba hàà.

2

Jeso ba ko àbàè

(Mt 1:18-25)

¹ Eẽm x'aèm kam xg'ao *Roma dim* x'aigam Agusetosi ba x'áèan tcg'òó, wèém nqõóm *di ne khóè ne* gha nxáràè di i.

² Ncẽes nxárákus kg'áíka di sa xg'ao Kurinem kò Siria koe x'aiga ii x'aè ka kúrúse.

³ Me kò wèém khóè ba nxãaska gam dim x'áé-dxoom koe síí góáse.

⁴ Me Josefa thěé Nasareta dim x'áé-dxoom Galilea dim koe guu a síí Jutea dim x'áé-dxoom koe tcàà, Betelehema ta ko ma tciìè ba, *x'aigam Dafitem àbàèa* koe, Dafitem dim qhàò me e kò ii khama.

⁵ Gaa koem kò síí Marias cgoa góáse, ncēm kò séèkuan tòóá máána hãa sa, si kò gataga qóm ii.

⁶ *Qanega* khara Betelehema koe hãa kam kò cóá bas gha ábà dim x'aè ba hàà.

⁷ Si kò qgáé-k'g'ai dim cóám gas di ba ábà, a sa a qgáían cgoa tcám Me, a dxòrom q'oo koe xòó Me, cg'áè-nquum koe i kò x'óm-q'ooan káà a khama.

Ghùu kòre-k'g'ao xu hěé naka moengele xu hěéthěé e

⁸ Xu kò c'ěe xu ghùu kòre-k'g'ao xu qãáka hãa a tééa q'uu a ko ghùu zi kòre.

⁹ Me kúúga moengelem X'aigam di ba hàà qàea xu koe téé, me X'aigam dim x'áà ba x'áà-x'aa xu, xu kò kaisase q'ádò.

¹⁰ Me kò moengele ba bìrí xu a máá: “Táá q'ádò guu! Bòò, qãè tchòà ner ko óága máá xao o, ncěe gha hàà wěé khòèan kaisa qãè-tcaoan máà a ke.

¹¹ Ncēm cáń ka tu Dafitem dim x'áé-dxoom koe Kgoara-k'g'ao ba ábà máàèa - X'aigam Krete ba!

¹² Si gha ncēs gúù sa gaxao koe x'ái sa ii: cóá-coam qgáían ka tcám a dxòrom q'oo koe xòòèa ba xao gha hòò,” tam méé.

¹³ Si kò kúúga moengele xu dis xg'aes nqarik'g'ai di sa qhúí a gaam moengelem cgoa hàna hãase Nqari ba dqòm, a máá:

¹⁴ “Dqòm'kuan méé i kaisase tc'amaka hànám Nqarim koe hãa, naka tòókuan hěéthěé e nqóómkg'ai koe, khòè ne ěem ncàma hãa ne koe,” témé.

¹⁵ Eẽ xu ko moengele xu guu xu a ko nqarik'g'ai koe kabise, ka xu kò kòre-k'g'ao xu bìríku a máá: “Hààn xae Betelehema koe qòò naka síí ncēs gúùs kúrúsea sa bóò, ncěe X'aigam *Nqarim* bìrí xaea hãa sa,” témé.

¹⁶ A xu a qháése xgoaba a qòò, a síí Maria khara Josefa khara hěé naka Cóá-coa ba hěéthěé hòò, Me dxòrom q'oo koe xõe.

¹⁷ Eẽ xu ko kòre-k'g'ao xu hòò ne ka xu kò ncãa i Cóám ka méèè sa bìrí khara a.

¹⁸ Ne kò wěé ne ěe kòre-k'g'ao xu ko bìrí ne sa ko kóm ne are.

¹⁹ Si Maria sa wěé zi gúù zi ncěe zi tcáóa sa koe tòó, a sa a gazi ka kaisase tc'ěe.

²⁰ Xu ghùu kòre-k'g'ao xu kabise, a xu a Nqari ba dqòm a koa Me, wěé zi gúù zi ěe xu kò kóma zi ka hěé naka ěe xu kò bóò zi ka hěéthěé e; ěe xu kò ma bìríèa khama i kò ii.

²¹ 8 cáńan qãá q'oo koem kò Cóá ba q'ãe nqãa-qgai khòè, a ba a Jeso ta ma tciiè, qórmè tamam hãa cookg'ai koem kò moengelem ka máàèa hãas cg'òè sa.

Jeso ba tempelem koe hàna

²² Eẽm ko x'aè ba hàà *Josefa khara Maria khara méé khara peresitim* ka q'ano-q'anoè di ba, ncěe Moshem di x'àèan kòò méé khama, ka khara kò Cóá ba Jerusalema koe úú, a síí X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe tòó Me.

²³ Eẽ i kò ma X'aigam *Nqarim* di x'àèan koe ma góásea khama, a ko máá: “Wěém cóám kg'áòm tc'ãa a ábàèa ba méém X'aigam *Nqarim* di tsééan tòóá máàè,” témèè khama.

²⁴ Gataga khara kò dàòà-mááku sa *X'aigam Nqari ba* kúrúa máá, ěem kò ma X'aigam *Nqari* ba x'àèa khama a ko máá: “Cám tcíbí sara kana cám tcíbí-coa sara ga igaba,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò Jerusalema koe Simone ta ko ma tciièm khòè ba x'ãèa. Tchàno, a Nqari-tcáóa hãam khòè me e kò ii, Nqarim gha Iseraele ne qgài-qgai tcáo dim x'aè ba kò tééa máána hãa ba, me kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gam koe hãa,

²⁶ me kò Tcom-tcomsam Tc'ěem ka x'áièa hãa, X'aigam *Nqarim* dim Krete bam bóò tamas cookg'ai koem x'óóa hãa tite sa.

²⁷ Tcom-tcomsam Tc'ěem kam kò tempelem koe óágaè. Khara kò Jesom ka xòò ga khara thěé gakhara dim Cóám Jeso ba tempelem koe óá, hàà khara gha x'àèan ko méé sa kúrúa máá Me ka,

²⁸ me kò Simone ba gaam Cóám Jeso ba sée a x'òàa ba koe tchàma a ba a Nqari ba dqom̃, a máá:

²⁹ “Tíí Q'òòè, ãe Tsi ma bìrí tea khama

Tsi gha ncēeska Tsarir qāa ra

tòókuan cgoa dàò ba xgobekg'ama máá.

³⁰ Tiri tcgáía nea Tsari kgoarakuan bóòà hāa khama,

³¹ ncēe Tsi wèé zi qhàò zi tcgáí q'oo koe kg'ónòà a,

³² tǎá zi qhàò zi gha xgobekg'am tc'ēm x'áà Me e gha ii,

a ba a gha Tsaris qhàòs Iseraele di sa x'áàkagu,”

tam méé.

³³ Khara kò Cóám ka xòòga khara Simonem ko Cóám ka méé gúùan are.

³⁴ Me kò Simone ba ts'ee-ts'ee'g'ai ne, a ba a Marias Cóám ka xòò sa bìrí a máá: “Bóò, Nqari ba ncēm Cóá ba qaara máásea, kái ne khòè nem gha kúrú ne cg'áé, a ba a gha kái ne khòè ne Iseraele koe tēekagu ka. X'ái Me e gha ii ntcoeku cgoaè gha ba,

³⁵ nxāasega zi gha kái ne khòè ne di zi tc'ēe zi tcg'oa a x'áise ka, me gha ntcáu ba qhàe tcáo si,” témé.

³⁶ Si kò gataga Anna ta ko ma tciiès porofiti sa hànāa, Fanulem ka cóáse sa, Asere dis qhàòs di ba. Kaisases kò gāeāsea hāa, ncēe ko ēes ko sēèèa xg'ara ka 7 kurian gas ñim khòèm cgoa x'āèa hāa sa.

³⁷ A sa a kò dxàe-ntcōa sa kúrú, a nxāakg'aiga síí 84 kuri, a kò wèé x'aè ka tempelem koe hànā, a ko ntcúú ba hēé naka koaba ba hēéthēé Nqari ba dqom̃, tc'òoan carasean hēé naka còrèan hēéthēé cgoa.

³⁸ Gaam x'aèm ēem kagas kò hàà cgae ne, a hàà Nqari ba qāè-tcaoa máá, a sa a wèéa ne ēe kò Nqarim gha Jerusalema ba kgoara sa qāa hāa ne Cóám ka kg'ui cgoa.

³⁹ Eē khara ko wèé zi gúù zi X'aigam *Nqarim* kò x'āèa hāa zi kúrúa xg'ara ka khara ko Galilea koe k̄abise, gakhara ñim x'áé-dxoom Nasaretam koe.

⁴⁰ Eēm ko Cóá ba kai kam kò qari, a tc'ēega, i Nqarim di cgómkuan Gam cgoa hāa.

12 kuri qāá q'oo koem ko Jeso ba tempelem koe k̄abise

⁴¹ Wèém kurim q'oo koe khara kò ko *Jesom* ka xòò ga khara Jerusalema koe qōò, Paseka dis kōès koe.

⁴² Eēm *Jeso ba* 12 kurian úúa ka ne kò gaicara qōò a gaas kōès koe síí, khòè ne kò ko wèé x'aè ka hēé khama.

⁴³ Eēs ko kōè sa xg'ara ka khara kò x'áéa khara koe k̄abise, igabam kò Jeso ba Jerusalema koe qau, khara kò Gam ka xòò ga khara ncēs gúù sa c'úúa.

⁴⁴ Khòè ne xg'aeku koem kò hànā, ta khara kò tc'ēea, khama khara kò tc'āà ñim cáím ba qōò, a khara a gakhara di qhàòan hēé naka khòè ne ēe khara kò q'ana ne hēéthēé koe qaa Me.

⁴⁵ Táá khara kò hòò Me khama khara kò Jerusalema koe k̄abise a síí qaa Me.

⁴⁶ Nqoana cáman qāá q'oo koe khara kò tempelem q'oo koe hòò Me, Me xgaa-xgaa-k'ao xu xg'aeku koe ntcōe, a ntcōò a ko komsana xu, a ko tēè-k'ám zi tēè xu.

⁴⁷ Xu kò wèé xu ēe kò kóm Me xu Gam di kómā q'āan hēé naka xqa-k'ámā ba ka hēéthēé arekaguè.

⁴⁸ Gam ka xòòga khara ko bóò Me ka khara kò kaisase are, si Gam ka xòò sa máá: “Tiri Tsi Cóá Tseè, dùús domka Tsi kò ncēeta hēéa máá? Bóò, saò ba hēé naka tíí hēéthēé khama ncāa ko thòò-tcaoase qaa Tsi,” témé.

⁴⁹ Me xqa khara a, a máá: “Dùús domka khaoa kò ko qaa Te? C'úúa khaoa kò hāa, Abom Tirim Xòòm di zi gúù zi koe méér ga hāa sa?” témé.

⁵⁰ Khara kò dùú sam ko méé sa táá koma q'āa.

⁵¹ Me Nasareta koe k̄abise cgoa khara a, komsana khara am kò ko. Si kò Gam ka xòò sa ncēs gúù sa tcáoā sa q'oo koe tòò.

⁵² I ko Jesom di tc'ëean hëé naka qaria ba hëéthëé kai a càùse, i kò Nqari ba hëé naka khòe ne hëéthëé di tòókuan càùse cgae Me.

3

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di kg'uiian xgae-xgae
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

¹ 15 dim kuri me e kò ii *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram Tiberiam kò wèém nqóó ba tc'ää-cookg'aia hãa ka, me kò Pontiose Pilato ba Jutea dim x'aiga ba ii, me Herote ba Galilea dim nqóó ba tc'ää-cookg'aia, me káíkhoem Filipi ba Iturea ba hëé naka Terakoniti ba hëéthëé di tsara nqóó tsara tc'ää-cookg'aia, me Lisania ba Abelenem dim nqóó ba tc'ää-cookg'aia.

² Gaa x'aè ka tsara kò Anase ba hëé naka Kaifase ba hëéthëé tsara kò kaia tsara peresiti tsara ii. Kam kò Nqarim dim kg'ui ba Sakariam dim cóám Johanem koe hàà, tchàa-xgóóm koem hãase.

³ Me Jorotane dim tshàa ba nxàma-nxàma xu nqóó xu wèé xu koe qđòate, a ba a chibia ne koe ne gha tcóóse a tcguù-tcguuès ka xgae-xgae ne, nxãasega ne gha gane di chibian qgóóa mááe ka,

⁴ Ëe i ma porofitim Isaiam dis Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“C'ëem dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu a q'au a ko máá:

'X'aigam *Nqari* ba tu dàò ba kg'ónòà máá,

naka Gam di dàòan tchàno-tchanoa máá Me.

⁵ Wèé qgáian Ëe qàm gha cg'oè-cg'oeè,

i gha wèé xàbian hëé naka nxõá xàbian hëéthëé

nqãaka qámme,

i gha kàma dàòan tchàno-tchanoè,

i gha xgárá dàòan tcgàriè.

⁶ Ne gha wèé ne khòe ne

Nqarim di kgoarakuan hòò a bóò, ”

témé ba.

⁷ Me kò Johane ba tcguù-tcguukuan domka gam koe hààraa zi xg'ae zi bìrí a máá: “Gatu cg'aoan di tu cóá tuè, diín ka tua q'ää-q'ääèa hãa a ko hààko xgóàn *Nqarim di bèe*?

⁸ Nxãaska méé tu chibian koe tu tcóósea hãa sa gha x'ái tc'ároan kúrú, naka tua táá tshoa-tshoa naka bìríse naka máá: ‘Abrahama ba ta úúa hãa, sita ka tsgđose ba,’ témé guu. Bìrí tu ur ko a ko máá: Nqari ba tààè tama ncëe zi nxõá zi sèè a Abrahama ba tsgđo-coan kúrúa máán ka ke.

⁹ Sì gataga bòó sa nxãakamaga hìi zi di tđbean kg'ónòà tòóa mááèa, si gha wèés hìis Ëe qgè tc'ároan kúrú tama sa xg'aoa tcg'òó a c'eean q'oo koe xaoa tcãàè,” témé.

¹⁰ Ne xg'ae zi di ne khòe ne tèè me a máá: “Kháé nxãata i kò ii ne ta gha dùú sa kúrú?” témé.

¹¹ Me xga ne a máá: “Diím wèém Ëe càm qgáian úúa hãa ba méém Ëe cúis ga sa úú tama ba c'ëe sa máà, nakam diím wèém Ëe tc'đoan úúa hãa ba gataga thëé hëé,” témé.

¹² Xu c'ëe xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu hàà, tcguù-tcguuè xu gha ka. A tèè me a máá: “Xgae-xgae-kg'ao tseè, dùú sa xae gha *sixae* kúrú?” témé.

¹³ Me xga xu a máá: “Táá méé xao qaaseko marian nqáéa hãan sèè cgae ne guu,” témé.

¹⁴ Xu gataga ncõo-kg'ao xu hàà a tèè me a máá: “Kháé nxãaska *sixae* ka, dùú sa méé xae kúrú?” témé. Me Johane xga xu a máá: “Táá cúí khòe koe ga qari cgoa marian sèè guu, naka táá khòèan gaan di tama chibian hãakagu guu. Naka xaoa gaxao di surutan qgè-tcaoa máá,” témé.

¹⁵ Khòe ne kò nqòòà hãase qgà a ne a ko wèéa ne ga tcáóa ne q'oo koe tèèse a ko máá, Johane ba gha c'ëedaoka Krestem ga me e, ta tc'ëea.

¹⁶ Me Johane wèéa ne ga xɔa a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu tu u, igabam ko Gaam êe tíí ka qari ba hàà, ncêe Gam di nxàbo tcaian kgoara ner kg'ano tama ba. Gaa ba gha hàà Tcom-tcomsam Tc'êem cgoa hêé naka c'êem cgoa hêéthêé tcguù-tcguu tu u.

¹⁷ Mabere tsoroan ko dqòrò cgoaèm hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberean ko dqòròès qgàis koe wèé maberean ga dqòrò, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha tsoroan ts'irì tamam c'êem koe dàò,” témé.

¹⁸ Johane ba kò kái zi dàò zi tãáka zi cgoa khóè ne koe qãè tchòàn óá.

¹⁹⁻²⁰ Igabam kò Herotem tc'ãa-cookg'ai ba tãás guù sa kúru a gam di chibian càù, Johane ba qáé-nquus koe tcãàn ka. Johane ba kò chibi-chibi mea, Herotiasés gam ka káíkhoem dis khóès cgoam kò xóéa hãa, a ba a kò gataga kái zi guù zi cg'ãè zi kúrua hãa khama.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Khóè ne wèé ne ko tcguù-tcguuè kam kò Jeso ba thêé tcguù-tcguuè. Eẽm hãa a ko còrè ka i kò ngarikg'aian xgobekg'amse,

²² Me kò Tcom-tcomsam Tc'êe ba tcíbís khama ii a xõa cgae Me. Me kg'ui ba ngarikg'ai koe guu a tcg'oa, a máá: “Tiri Tsi Cóá Tsi ncàma Ra hãa Tsi i. Tsáá koe Ra ko qãè-tcao,” témé.

Jesom dis qhàò sa
(Mt 1:1-17)

²³ Eẽm ko Jeso ba Gam dis tséé sa tshoa-tshoa kam kò 30 kuri Me e, ncêe khóè ne kò ko máá,

Josefam ka cóáse Me e, témé ba,

Josefam Elim ka cóáse ba,

²⁴ Elim Matatem ka cóáse ba,

Matatem Lefim ka cóáse ba,

Lefim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Janaim ka cóáse ba,

Janaim Josefam ka cóáse ba.

²⁵ Josefam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Amosem ka cóáse ba,

Amosem Naumem ka cóáse ba,

Naumem Eselim ka cóáse ba,

Eselim Nagaim ka cóáse ba,

²⁶ Nagaim Matam ka cóáse ba,

Matam Matatisim ka cóáse ba,

Matatisim Seminem ka cóáse ba,

Seminem Josekim ka cóáse ba,

Josekim Jodam ka cóáse ba,

²⁷ Jodam Joanam ka cóáse ba,

Joanam Resam ka cóáse ba,

Resam Serobabelem ka cóáse ba,

Serobabelem Salatielem ka cóáse ba,

Salatielem Nerim ka cóáse ba,

²⁸ Nerim Melekim ka cóáse ba,

Melekim Adim ka cóáse ba,

Adim Kosam ka cóáse ba,

Kosam Elemadam ka cóáse ba,

Elemadam Erem ka cóáse ba,

²⁹ Erem Joshuam ka cóáse ba,

Joshuam Elieserem ka cóáse ba,

Elieserem Jorim ka cóáse ba,

Jorim Matatem ka cóáse ba,
 Matatem Lefim ka cóáse ba,
³⁰ Lefim Simonem ka cóáse ba,
 Simonem Jutam ka cóáse ba,
 Jutam Josefam ka cóáse ba,
 Josefam Jonam ka cóáse ba,
 Jonam Eliakim ka cóáse ba,
³¹ Eliakim Meleam ka cóáse ba,
 Meleam Menam ka cóáse ba,
 Menam Matatem ka cóáse ba,
 Matatem Natanem ka cóáse ba,
 Natanem Dafitem ka cóáse ba,
³² Dafitem Jesem ka cóáse ba,
 Jesem Obetem ka cóáse ba,
 Obetem Boasem ka cóáse ba,
 Boasem Salemonem ka cóáse ba,
 Salemonem Nasonem ka cóáse ba,
³³ Nasonem Aminadabem ka cóáse ba,
 Aminadabem Ademinem ka cóáse ba,
 Ademinem Arenim ka cóáse ba,
 Arenim Heseronem ka cóáse ba,
 Heseronem Peresem ka cóáse ba,
 Peresem Jutam ka cóáse ba,
³⁴ Jutam Jakobem ka cóáse ba,
 Jakobem Isakam ka cóáse ba,
 Isakam Abrahamam ka cóáse ba,
 Abrahamam Teram ka cóáse ba,
 Teram Nahorem ka cóáse ba,
³⁵ Nahorem Serugem ka cóáse ba,
 Serugem Regum ka cóáse ba,
 Regum Pelegem ka cóáse ba,
 Pelegem Eberem ka cóáse ba,
 Eberem Selam ka cóáse ba,
³⁶ Selam Kainanem ka cóáse ba,
 Kainanem Arefekesatem ka cóáse ba,
 Arefekesatem Shem ka cóáse ba,
 Shem Nowam ka cóáse ba,
 Nowam Lamekem ka cóáse ba,
³⁷ Lamekem Methuselah ka cóáse ba,
 Methuselah Enokem ka cóáse ba,
 Enokem Jaretem ka cóáse ba,
 Jaretem Mahalalem ka cóáse ba,
 Mahalalem Kainanem ka cóáse ba,
³⁸ Kainanem Enosem ka cóáse ba,
 Enosem Setem ka cóáse ba,
 Setem Adam ka cóáse ba,
 Adam Ngárim ka cóáse ba.

4

Jeso ba ko kúrúá bóòè
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Jeso ba kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cg'oè cgaeèa, a ba a kò Jorotane dim tshàam koe guu a kabise. A ba a kò Tcom-tcomsam Tc'ëem ka sée a qãaka úuè.

² Gaa koem kò dxāwa ba 40 cáman Jeso ba kúrúá bóò. Jeso ba kò èe xu cámi xu ka táá cúí guù ga tc'óó, khamam kò gaa koe guus ka xàbàa hāa.

³ Me dxāwa ba bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, nxõás ncēe sa bìrí nakas péréan kúrúse,” témé.

⁴ Me Jeso ba xoa me a máá: “Góásea i hāa a ko máá: ‘Khóèa nea péréan ka cúí kg'òè tama,’ témé,” tam méé.

⁵ Me kò dxāwa ba sée a kaisase tc'amaka hāam qgáim koe úú Me, a ba a kò èem x'aèm ka wée x'aian nqóomkg'ai di hée naka gaan di karean hēéthēé x'ái Me.

⁶ A ba a bìrí Me a máá: “Ncēe guúan di qarian wée hēé naka x'aian di x'àan hēéthēé ra gha máà Tsi, máàè ana raa, a ra a ko tc'èer kom khóè ba máà a khama.

⁷ A ncēe cookg'aia te koe Tsi ko dqom ne i gha wééan ncēe ga Tsari ii,” témé.

⁸ Me Jeso ba xoa me a máá: “Góásea i hāa a ko máá: ‘X'aigam Nqarim tsari ba dqom, naka Gaam cúí ba tsééa máá,’ témé,” tam méé.

⁹ Me kò dxāwa ba Jerusalema koe sée a úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgáian tempelem tcobe di koe síi tòó Me, a bìrí Me a máá: “Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne, ncēe koe guu naka nqãaka xaoa xòóse.

¹⁰ Góásea i hāa ke a ko máá:
‘Gam di xu moengele xum gha x'àèan máà,
xu gha kòre Tsi,’
téméè khama.

¹¹ Gataga i góásea a ko máá:
‘Tshàua xu cgoa xu gha qgóóa ghùì tsi,
táá tsi gha nxãasega nqàrèa tsi nxõán koe xg'áma tòó ka,’
téméè,” tam méé.

¹² Me Jeso ba xoa me a máá: “Góásea i hāa a ko máá: ‘Táá méé tsi X'aigam tsarim Nqari ba kúrúá bóò guu,’ téméè,” tam méé.

¹³ Èem ko dxāwa ba gam di kúrúá bóòkuan wée cgoa xg'ara kam kò gaa koe guu Me a qãem x'aè ba qãà.

Jeso ba Galilea koe (4:14–9:50)

*Jeso ba ko Nasareta koe xguèè
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)*

¹⁴ Me kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'ëem di qarian ka Galilea koe kabise, i nxàea ba wéém xg'aekum koe tsai-tsaise.

¹⁵ Me kò gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, i wée khóèan dqom Me.

¹⁶ Me kò Nasareta koe qõò, ncēem xg'ao kaikaguè koe. A kg'aigam ko hēé khama Sabata dim cámi ka còrè-nquum koe síi. *Nqarim dis Tcgãya sam* gha nxará kam kò tēe,

¹⁷ a ba a porofitim Isaiam dis Tcgãya sa máàè, a xgobekg'am si, a ba a ncēeta i ma góáèa qgáian koe síi:

¹⁸ “X'AIGAM *Nqarim* dim Tcom-tcomsam Tc'ëe ba Tíi koe hàna,
nxáram tcg'òó a nxúian ntcãá tcúú Tea hāa khama,
èe dxàua ne koer gha qãè tchõàn óága ka.

Tsééam óá Tea,
èe qáèèa ner gha hàà bìrí, kgoaraè ne gha sa,
a èe bóò tama ne, xgobekg'am tcgáìè ne gha sa,
a Ra a gha èe nqãaka hàna ne hàà kgoara sa ka,

¹⁹ a Ra a gha khóè ne bìrí, x'aè ba hààra sa,
X'aigam *Nqarim* gha *Gam di ne khóè ne*
Gam di cgòmkuuan x'ái di ba,”

tam ma nxará.

²⁰ Jeso ba kò tcgāya sa tcēekg'am, a ba a qāam koe úúa kabi si, a ntcōó. I kò còrè-nquum koe ko hāa ne khòè ne wèé ne di tcgáian Gam koe qāesea tēe.

²¹ Me tshoa-tshoa a birí ne a máá: “Ncēe cáim kas ncāa ncēes qgáis *Nqarim dis* Tcgāyas di sa tseegukaguè, ncēe tu ncāa ma kóm i ko ma nxaráe khamaga ma,” tam méé.

²² Ne kò wèé ne khòè ne Gam ka qāese kg'ui, a ne a kò kare kg'uiian ncēe kg'áma ba koe ko tcg'oa ka arekaguè, a ne a máá: “A ncēe ba gáé Josefam dim Cóám tama baa?” témé.

²³ Me Jeso ba birí ne a máá: “Tseeguan kaga tu gha ncēes sere-sere sa nxàea máá Te a máá: ‘Naaka Tseè, Tsáa ka qāèkaguse! Ncēe ta ko kóm Tsi Kaperenaume koe kúrúa zi gúu zi ncēe nqōó Tsi koe kúrú,’” témé.

²⁴ A ba a birí ne a máá: “Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Porofiti ba x'áea ba koe dtcòmme tamam khòè me e.

²⁵ “Tseeguan kar ko birí tu u: Elijam di x'aèan ka, ēe i ko nqarikg'aian nqoana kurian hēe naka 6 nxoean hēéthēe tcēekg'amsea kas kò thōòs xàbà sa nqōómkg'ai koe hāa, zi kò kái zi dxàe-ntcōa zi Iseraele koe hāa,

²⁶ igabam kò Elija ba c'ēe zi koe ga tsééa úúè tama, a kò Sarefata dim qgái-coam koe hānas dxàe-ntcōas koe tsééa úúèa, Sitone dim nqōóm koe.

²⁷ Ne kò porofitim Elisham di x'aè ka kái ne lepero dis tcìi sa kò tsàara hāa ne Iseraele koe hāa, igaba ne kò táá cúia ne ga q'ano-q'anoè, Namanem ncēe Siria dim cúim ga me e kò ii,” tam méé.

²⁸ Ncēes gúu sa ne ko kóm ka ne kò wèé ne khòè ne còrè-nquum koe kò hāa ne kaisase xgòà.

²⁹ Nxàia ne kò tēe a ne a x'áé-dxoom xg'aeku koe xàbùa tcg'òó Me, a xàbim gane dim x'áé-dxoom tshàòèam tc'amkg'ai koe tceea úú Me, gaa koe ne gha síi guu a xaoa xòó Me ka.

³⁰ Igabam kò Jeso ba kg'ama xg'aekua ne koe nqáé a qōò.

Jeso ba ko dxāwa tc'ēean xhàiaqu

(Mk 1:21-28)

³¹ A ba a nxāaska Kaperenaume koe síi, Galilea dim x'áé-dxoom koe, a ba a kòo Sabata dim cáim ka khòè ne xgaa-xgaa.

³² Ne kò Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hāa, Gam dim kg'ui ba kò qarian úúa hāa khama.

³³ Me kò còrè-nquum koe dxāwa tc'ēean úúam khòè ba hāa, a kò kaisam dòm cgoa q'au a máá:

³⁴ “Hāa! Jeso Tsi Nasareta di Tseè, dùú sa Tsi ko gatá cgoa tc'ēe? Hàà Tsi ko kaàkagu ta a? Q'ana raa díi Tsi i sa, Nqarim di Tsi Tcom-tcomsa Tsi i,” témé.

³⁵ Igabam kò Jeso ba dxāwa tc'ēean dqàè a máá: “Nqoo, naka tcg'oa cgae me!” témé. I kò dxāwa tc'ēean khòè ba qarika ntcāa-ntcāa a khòè ne xg'aeku koe xaoa xòó me, a i a thōò-thōo me tamase tcg'oa cgae me.

³⁶ Ne kò wèé ne khòè ne area hāa, a ne a c'ēe ne birí a máá: “Dùútsa gúu saa ncēe sa? Qarian úúa hāasem ko dxāwa tc'ēean ga dqàè i tcg'oa ka!” témé.

³⁷ I kò kúúga nxàea ba ēem xg'aekum koe hāa xu qgái xu wèé xu koe qháése qōò.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qāèkagu

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Me kò Jeso ba gaam còrè-nquum koe tcg'oa, a síi Simonem dim nquum koe tcāà. Si kò Simonem ka c'uise sa cgùrukagu si kos tcìis kaias ka qgóóèa, ne Jeso ba gas ka birí.

³⁹ Me Jeso ba gas koe qámse, a ba a ēes tcìi sa dqàè, si guu si, si kò kúúga tēe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá ne.

⁴⁰ Eēs ko cáim sa tcāà ka ne kò wèé ne khòè ne gane di tcìi-khoean tǎáka zi tcìi zi ko tsàaraa hāa a Jesom koe óá. Me kò wèém khòèm koe tshàua ba tòó, a kg'òèkagu me.

⁴¹ I kò gataga dxāwa tc'ēēan kái ne khòe ne koe guu a q'aua tcg'oa, a ko máá: “Tsáá Tsia Ngarim di Tsi Cóá Tsi i!” témé. Igabam kò dqàè e, a táá kgoara máá a i kg'ui, q'ana i ko hãa Krete Me e sa khama.

Jeso ba ko còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa
(Mk 1:35-39)

⁴² Eē i ko q'uu kam kò Jeso ba c'ēm qgàim nqooako hãam koe qōò. Ne kò kái ne khòe ne qaa Me. Eē ne ko hàà sao-xg'ae Me ka ne ko xgàèa tòó Me, táám gha qōò guu ne ka.

⁴³ Igabam kò bìrì ne a máá: “Qāè tchōàn Ngarim di x'aian di méér c'ēē xu x'áé-dxoo xu koe thēē xgaa-xgaa, gaan domkagar tsééa óáèa hãa ke,” témé.

⁴⁴ A ba a kò Jutea ne di xu còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa.

5

Jeso ba ko tc'āà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tcii
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ C'ēm cáń ka ne kò khòe ne Jeso ba Genesarete dim tshàam-kg'ám koe nxāma-nxāmaa a ko Ngarim dim kg'ui ba komsana. Jesom gaa koe téé-tēē

² kam kò cáń dxòro tsara bóò, tsara tshàam dxùukg'ai koe téé-tēē, x'àù qgóó-kg'ao xu ka xoana guuèa hãa tsara, ncēē kò síí hãa a ko gaxu di c'uisían xg'aà xu.

³ Me Jeso ba c'ēm dxòrom Simonem di kò iim koe tcāà, a ba a dtcàrà me, dxòro bam gha cg'arése tshàan q'oo koe ghànèa tcāà sa. Me kò gaam q'oo koe ntcōó a khòe ne xgaa-xgaa.

⁴ Eēm ko kg'uíā xg'ara kam kò Simone ba bìrì a máá: “Tshàam nqàè koe ncēm dxòro ba úú, naka xaoa gaxao di c'uisían tcāà naka x'àùan qgóó,” témé.

⁵ Me Simone xoa a máá: “X'aigaè, ncāa xae wèēm ntcùú ba qarika tséé, a xae a táá cúí gúù ga qgóó. Igabaga ncāaga Tsi ko ncēeta méé khamar gha c'uisían tcāà,” témé.

⁶ Gatà xu kò hēē a xu a kái x'àùan qgóó, i gaxu di c'uisían tòà gha khama ii.

⁷ Ka xu ko c'ēm dxòrom koe kò hàna xu x'àù qgóó-kg'ao xu dtcàrà, hàà xu gha hùì xu ka. Xu hàà a ēē tsara dxòro tsara wèéa tsara ga cg'oè-cg'oe, tsara tshoa-tshoa a tom gha khama ma kúrúse.

⁸ Eēm ko Simone Petere ncēē sa bóò kam kò Jesom nqàrè-kg'am koe qáúse, a máá: “X'aigaè, tcg'oara guu te, chìbi-kg'aor khòe ra a ke,” témé.

⁹ Gabá hēē naka wèē xu ēē kò gam cgoa hàna xu hēéthēēa kò kaisas ares ka tcāàèa khama, x'àùan ēē xu kò qgóóa hãa ka.

¹⁰ Sebetem ka cóásea tsara, Jakoboa tsara Johanea tsara kò gataga area hãa thēē, ncēē kò Simonem cgoa tsééa xg'ae tsara. Me Jeso ba Simone ba bìrì a máá: “Táá q'ào guu; ncēm cáń koe tsi gha guu a tshoa-tshoa a khòe ne di tsi qgóó-kg'ao tsi i ke,” témé.

¹¹ Xu kò ēē xu ko gaxu di dxòroan tshàam-kg'ám koe tòó, kaga wèē zi gúù zi guu, a xùrì Me.

Jeso ba ko lepero dis tcii sa úúam khòe ba qāèkagu
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Eēm Jeso ba c'ēm x'áé-dxoom koe hàna kam kò lepero dis tcii sa tsàaraa hãam khòe ba hàà. Eēm ko Jeso ba bóò kam kò kg'áí ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a còrè Me a máá: “X'aigaè, tc'ēē Tsi kòo ne Tsi ga kúrú ter q'ano,” témé.

¹³ Me Jeso ba tchoanà tshàu, a ba a khòe ba qgóó, a máá: “Gatà Ra ko ma tc'ēē, ke q'ano!” témé. Kas ko lepero dis tcii sa kúúga kaà cgae me.

¹⁴ Me kò Jeso ba qarika x'áè me a máá: “Táá méé tsi cúí khòe ga síí chóà máá guu, igaba méé tsi qōò naka tsia tsari q'ano-q'anosean domka síí peresitim koe x'áíse, naka dààa-mááku sa x'áís iise tcg'òó, ēēm ma Moshe x'áèa hãa khamaga ma,” témé.

¹⁵ Igabas kò Jesom dis tchōà sa kaisase tsàì-tsàise, zi khòe ne di zi xg'ae zi kái zi hààku, hàà zi gha komsana Me a zi a thēē gazi di tciiān koe qāèkaguè ka.

¹⁶ Me Jeso ba tcg'oara guu ne, a nqooa hãa xu qgàì xu koe qōò, a síí gaa koe còrè.

Jeso ba ko nq̄ara hãam khòè ba q̄èkagu
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ C'èe cáim kam hãa a ko xga-a-xga-a ka xu kò Farasai xu hěe naka x'áè xga-a-xga-a-kg'ao xu hěéthěe xu gaa koe ntcōe, ncēe kò wèe xu x'áé xu Galilea di xu koe hěe naka Jutea di xu koe hěe naka Jerusalema di xu koe hěéthěe guua hãa xu. I kò X'aigam di qarian Gam cgoa hãa, gaan cgoam gha khòè ne q̄èkagu ka.

¹⁸ Bóò, ka xu kò c'èe xu khòè xu kúúga khòèm nq̄ara hãa ba óága, gam dim tcoàm koe xòó mea hãase, a xu a kò dàò ba qaa, tcāa me xu gha a síi cookg'aia ba koe xòó me ba.

¹⁹ Igaba ēe xu ko bóò, khòè ne di kái-q'ooan ka xu ko xháé, nta xu gha ma nquum q'oo koe ma tcāa me sa, ka xu kò nquum tcoḃe koe chúrù a tcāa, a xu a nquum nq̄aé koe gam dim tcoàm cgoa xòó me, Jesom cookg'ai koe.

²⁰ Eēm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò máá: “Khòè tseè, tsari chìbian tsi qgóóa máàèa hãa,” témé.

²¹ Ka xu ko x'áè xga-a-xga-a-kg'ao xu hěe naka Farasai xu hěéthěe tshoa-tshoa a tēese a máá: “Dii ba gáé ncēe ba, ncēe Nqari ba ko cóè khama ko ma kg'ui ba? Nqarim cúi ba khòèan gaan di chìbian qgóóa máá di qarín úúa hãa ka, c'èe khòè ka oose!” ta xu méé.

²² Jeso ba ko tc'ēea xu hãa sa q'ana hãa khamam kò tēe xu a máá: “Dùús domka xao ko ma tcáoá xao q'oo koe ma tc'ēea ēe e?”

²³ Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qgóóa máàèa,’ témé nea kana máá: “Tēe naka q̄òò, témé nea?” *tam ma tēè xu.*

²⁴ A ba a máá: “Igaba méé xao q'āa, Khòèm dim Cóá ba nq̄ómkg'ai koe qarian úúa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qgóóa máá di i,” témé, kam kò ēe nq̄ara kò hãa ba bìrí a máá: “Bìrí tsir ko a ko máá, tēe naka tsarim tcoà ba sée naka x'áéa tsi koe dìbi,” témé.

²⁵ Gaa x'aè kagam kò gane cookg'ai koe tēe, a ba a ēem kò gam tc'amkg'ai koe xōem tcoà ba sée, a x'áéa ba koe Nqari ba dqom̄a máásea dìbi.

²⁶ Si are sa wèéa ne ga tcāa, ne Nqari ba dqom̄, a ne a q'áòs ka tcāàè, a máá: “Are-aresa zi gúù zi ta ncēm cáim ka bóò hãa!” témé.

Jeso ba ko Lefi ba tcii
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ncēe zi gúù zi q̄áa q'oo koem kò Jeso ba tcg'oa, a mari xg'ae-xg'ae-kg'aom c'ēem Lefi ta ko ma tciiè ba bóò, me marian ko sēèa xg'ae-xg'aeèm nquum koe ntcōó-a-ntcōe. Me bìrí me a máá: “Xùri Te,” témé.

²⁸ Me kò Lefi ba wèe gúùan guu a xùri Me.

²⁹ A ba a x'áéa ba koe síi Jeso ba kaias kōè sa kúrúa máá. Si kò kaias xg'ae-xg'ae-kg'ao xu di sa hěe, naka c'èe xu hěéthěe di sa gam cgoa tc'óó.

³⁰ Xu kò Farasai xu hěe naka gaxu di xu x'áè xga-a-xga-a-kg'ao xu hěéthěe Gam di xu xga-a-xgaase-kg'ao xu cgoa mēeku a máá: “Dùús domka xao ko mari xg'ae-xg'ae-kg'aon hěe naka chibi-kg'aon hěéthěe cgoa tc'óó a kg'áà máá?” témé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Eē tsàa tama khòèa ne naakan qaa tama, igaba ēe ko tsàa ne ko qaa a.

³² Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ne tcoóse ka,” témé.

Jeso ba ko tc'ōoan carasean ka tēèè
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Xu kò bìrí Me a máá: “Johanem di xu xga-a-xgaase-kg'ao xu ko káise tc'ōoan carase a ko còrè, khamaga xu ko Farasai di xu xga-a-xgaase-kg'ao xu hěe; igaba xu ko Tsari xu wèe x'aè ka tc'óó a ko kg'áà,” témé.

³⁴ Me Jeso ba xoa xu a máá: “A sée-kg'aom di cg'áè-kg'aon xao ga tc'ōoan cara, qanegam gane cgoa hãa koe? Cuiskaga a!

³⁵ Igabam gha x'aè ba hàà, sèè-kg'aom gha gane koe guu a sèèa tcg'òòè ba; ne gha ãe xu cáń xu ka tc'òoan carase," tam mée.

³⁶ A ba a gataga ncées sere-sere sa birí ne a máá: "Cúi khòè ga káà a, kàbam qgáí ba gha tòà, a ncíim qgáim koe qgáèa ntcòo me e. Gatà i kò hěe nem gha kàbam qgáí ba tòà, me gataga kàbam qgáí ba ncíim cgoa qòòà mááku tite.

³⁷ Gataga i khòèan káà a, kàba gòéan gha ncíi zi khòo dtcòbè zi koe qg'oe e. A ncèè gatà i kò hěe ne i gha kàba gòéan dtcòbè zi tòà, a i a gha ntcāa, zi gha dtcòbè zi tòàra q'aase.

³⁸ Igaba mée i kàba gòéan kàba zi khòo dtcòbè zi koe qg'oeè.

³⁹ Me gataga cuiskaga c'èem khòè ba ncíi gòéan kg'áà xg'ara naka kàban tc'èea hāa tite; 'Nciia nea qāe e,' tam gha mée khama," tam Jeso ba mée.

6

X'aigam Sabata di ba

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ C'èem Sabatam kam kò Jeso ba maberean dim xhàràm koe xóe a ko qòò, ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu gaan di tc'aróan khòá, a ko tshàu q'ooa xu koe ncóbéa tc'òó.

² Igaba xu kò c'èe xu Farasai xu birí Me a máá: "Dùús domka xao ko Sabata dim cáń ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúrúa máá?" témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qanega xao gáé nxará ta ga hāa x'aigam Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hěe naka gam ka c'èea xu hěéthěe kò xàbà hāa ka?

⁴ Ngarim dim nquum koem kò tcāà, a ba a ts'ee-ts'ee kg'aièa péréan sèè, ncèe peresiti xu ka cúi ko tc'òòè e, a tc'òó a ba a gam ka c'èea xu au," témé.

⁵ A ba a birí xu a máá: "Khòèm dim Cóá ba Sabata dim X'aiga Me e," témé.

Khòèm nqoara tshàua ba

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ I kúrúse Me c'èem cáń Sabata dim ka còrè-nquum koe síi tcāà, a xgaa-xgaa. Me kò kg'áo xòè di tshàua ba nqoara hāam khòè ba gaa koe hāa.

⁷ Xu kò Farasai xu hěe naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěe xu xaèa kg'ónò Me, Sabata dim cáń kam gha qāèkagu sa xu kò bóò kg'oana khama, nxāasega xu gha chìbi-chibi Me ka.

⁸ Igabam ko Jeso ba ãe xu tc'èea hāa zi wèè zi q'ana khamam kò nqoara tshàua hāam khòè ba birí a máá: "Tèe naka tsia wèè ne khòè ne ncèe koe hāa ne cookg'ai koe téé," témé. Me tèe a síi gaa koe téé.

⁹ Me Jeso ba birí xu a máá: "Tèe xao or ko a ko máá: Sabata dim cáń ka sa kháé ndaka sa kgoaraèa: qāèan kúrú saa kana cg'āèan kúrú saa, khòè ba kg'òèkagu saa kana cg'òo me saa?" témé.

¹⁰ A ba a wèèa ne ga bóò a gaam khòè ba birí a máá: "Tshàua tsi tchoanà," témé. Me gatà hěe, i tshàua ba kàbise a qāè.

¹¹ Igaba xu kò kaisase xgòà a xu a tshoa-tshoa a nxàe cgoaku, dùú sa xu gha Jeso ba kúrú sa.

12 xu x'áè úú-kg'ao xu

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Gaa xu cáń xu kam kò Jeso ba xàbim koe síi, a ko síi còrè, a wèém ntcuú ba hāa a Ngari ba còrè.

¹³ Eè i ko q'uu kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe tciia xg'ae, a ba a 12 xu nxará tcg'òó, a x'áè úú-kg'ao* xu ta ma tcii xu:

¹⁴ Simonem ncèe kòo Petere ta ma tciie ba hěe, naka gam ka qōesem Anterea ba hěe, naka Jakobo ba hěe, naka Johane ba hěe, naka Filipi ba hěe, naka Baretolomaio ba hěe,

* 6:13: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹⁵ naka Mataio ba hěé, naka Tomase ba hěé naka Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hěé, naka Simonem ncěe kò tòókuan x'ǎa máa ta ko ma tciìe ba hěé,

¹⁶ naka Jutasem Jakobom ka cóáse ba hěé, naka Jutasem Isekariotem ncěe kò khòe ne tshàu q'oo koe tcàa Mea ba hěéthěe e.

Jeso ba ko xgaa-xgaa a ba a ko tsoò

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Me kò xàbim koe xǎa cgoa xu a síi nqáman koe téé. Si ko gaa koe kaias xg'aes Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu di sa hěé, naka khòe ne di sa hěéthěe hàna, wèem nqǎóm Jutea di ba hěé, naka Jerusalema di ba hěé naka tshàam qàe di tsara x'áé-dxoo tsara Ture ba hěé naka Sitone ba hěéthěe tsara koe guua ne khòe ne di sa.

¹⁸ Hàà ne gha komsana Me ka kò hààraa ne, a gataga thěé tcìia ne koe kg'ǒèkaguè ka. Ne kò ẽe cg'ǎe tc'èean ka kòo xgǎèe ne thěé qǎèkaguè.

¹⁹ Wèe ne khòe nea kò qgóó Me ne gha sa tc'èe, qaria ne kò Gam koe guu a ko wèea ne ẽe kòo qgóó Me ne qǎèkaguè khama.

Ts'ee-ts'ee'kg'aikuan hěé naka dqàèkuan hěéthěe e

(Mt 5:1-12)

²⁰ Xgaa-xgaase-kg'aoa nem téé a ko ntcáa koem kò máa:

“Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua gatu ẽe dxàua hǎa tu,

Nqarim di x'aia nea gatu di i khama.

²¹ Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua

gatu ẽe ncěeska ko xàbàn ka cg'ǒòe tu,

xg'ǎàkaguè tu gha khama.

Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua gatu ẽe ko kg'ae tu,

kg'ǎè tu gha khama.

²² Ts'ee-ts'ee'kg'aièa tua, ncěe khòean kò hòre tua hǎa ne,

a ko gaan xg'aeku koe xhàia gu tu u ne,

a ko cóe tu u ne,

i ko Khòem dim Cóám domka cg'ǒèa tu cg'ǎès gúus khama ma aaguè ne.

²³ “Eẽm cáim ka qǎè-tcao, naka tua nxàì-nxaise qǎè-tcaoan ka, gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hǎa ke. Gaxu ka xǒò ga xu xg'ao ma porofiti xu ma qgóóa hǎa ga a ke.

²⁴ Igaba haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncěe qguua hǎa tu ka,

nxǎakamaga tu gatu di qgài-qgai-tcáókuan hòò hǎa khama.

²⁵ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncěeska qǎèse xg'ǎà tu ka,

xàbàn ka tu gha cg'ǒòe khama.

Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncěeska ko kg'ǎè tu ka,

tshúù-tcao tu gha a kg'ae khama.

²⁶ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu ncěe wèe khòean ga ko qǎèse kg'ui gatu ka tu,

ẽea gane ka xǒò ga xu xg'ao ma

tshúù-ntcǎa di xu porofiti xu ma qgóóa hǎa ga a khama.

Cg'ǒo-kg'aoa tu ncàm

(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Igabar ko birí tu u gatu kóm Te ko tu a ko máa: Gatu di cg'ǒo-kg'aoan méé tu ncàm, naka qǎèan kúrúa máa ẽe hòre tua ne.

²⁸ Ts'ee-ts'ee'kg'ai ẽe ko cgúi tu u ne, naka ẽe ko xgàra tu u ne còrèa máa.

²⁹ Ncěe c'èem khòem kò kg'áo xòe di góóa tsi x'ábú ne, nxǎa ba c'èem góó ba máa thěe nakam x'ábú. A ncěe c'èem khòem kòo tc'amaka tsi hàna qgáian nxǒo cgae tsi, ne táa c'èean nxǒo cgaea tsi cara me guu.

³⁰ Máa díim wèem ẽe ko dtcàrà tsi ba, naka khòem kò q'ǒò tsi hǎas gúu sa sée cgae tsia hǎa ne táa sèea kabi si guu.

³¹ Eẽ tu ko tc'ẽe, khòe ne mée ne gatu koe kúrú, nxãa zi mée tu thée gane koe kúrú.

³² “Eẽ ncàm tua hãa ne tu kò ncàm hãa ne sa gha dùú sa kàbisea máá tu u? Ncẽe chibi-kg'ao ne ne ko thée gatà hée a ko ẽe ncàm nea hãa ne thée ncàm ka.

³³ A ncẽe ẽe ko qãean kúrú máá tu u ne tu kò qãean kúrú máá, ne sa gha dùú sa kàbisea máá tu u? Ncẽe chibi-kg'ao ne ne ko thée gataga hée ka.

³⁴ A ncẽe nxãakamaga tu q'ana hãa suruta tu u gha ne tu kò cgóbè, ne ba gha Nqari ba gaan domka qãe-tcaoa máá tu u? Ncẽe chibi-kg'ao ne ne ko thée gane ka c'ẽe ne chibi-kg'ao ne cgóbè, nxãasega ne gha surutaè domka ka.

³⁵ Igaba mée tu gatu di cg'õo-kg'aoan ncàm, naka tua qãean kúrú máá a, naka cgóbè e, surutakuan qaa tamase. Nxãaska i gha gatu di surutan kaisa ii, tu gha gataga Kaisase Tc'amaka hãam di tu cóá tu ii, ẽe qãe-tcaoa máákuan úú tama ne hée naka ẽe cg'ãe cau ne hée thée koem qãe Me e khama.

³⁶ Thõò-xama-mááku di mée tu ii, ncẽem ma gatu ka Xõò ba ma thõò-xama-mááku di ii khamaga ma.

*Xgàrakua ne
(Mt 7:1-5)*

³⁷ “Táá xgàra guu naka tua gha nxãasega táá xgàràe. Gataga táá chibi-chibi naka xgàra guu, naka tua gha nxãasega táá chibi-chibi naka xgàràe. Qgóó máá, naka tua gha nxãasega chibia tu qgóó mááe.

³⁸ Máa naka tua gha nxãasega *Nqarim* ka máàe. Qães tc'ãò-tc'ãos, qãea ntcòoèa, a khòò-khòoèa sa, a cg'òe a ko ntcãa sa gha cookg'aia tsi koe tòoè. Eẽ tsi ko tcg'òós tc'ãò-tc'ão sa gha ẽe tsi gha hòos tc'ãò-tc'ãos ga si i ke,” tam mée.

³⁹ Gatagam kò thée sere-sere sa bìrí xu a máá: “A kàà tcgáim khòe ba ga c'ẽem khòem kàà tcgái ba tcèe tcui? A wèea tsara ga hãem q'oo koe cg'áea tcãà tite?

⁴⁰ Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, igaba wèem ẽe qãese xgaa-xgaasea xg'ara ba gha gam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii.

⁴¹ “Dùús domka tsi ko tsáa ka c'ẽem tcgái q'oo koe hãam tcg'óbè ba hòò máá, igaba tsi tsáa tcgái q'oo koe hãam hì-dxoo ba hòò tama?

⁴² Nta tsi gha ma tsáa ka c'ẽe ba bìrí a máá: “Tíí tcàràe, hàà nakar tcgái q'ooa tsi koe tcg'óbè ba tcg'òò, tème, ncẽe tsáa tcgái q'oo koe hãam hì-dxoo ba tsi hòò tama koe. Tsáa qãe khòean khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áika tcgái q'ooa tsi koe hànám hì-dxoo ba tcg'òò, naka tsia qãese bóò naka nxãwa tsáa ka c'ẽem tcgái q'oo koe hànà tcg'óbéan tcg'òò,” tam mée.

*Hì sa hée naka gas di tc'ároan hée thée e
(Mt 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ A ba a máá: “Qães hì sa cuiskaga tshúu tc'ároan kúrú hãa tite, si gataga tshúús hì sa qãe tc'ároan kúrú hãa tite khama.

⁴⁴ Wèes hì sa tc'ároa sa ka q'ãaèa khama. Dxàman úúa zi hì-coa zi koe i faia di tc'ároan tcuèe tama, kana i xg'òà di zi hì zi koe kg'oman tcuèe tama khama.

⁴⁵ Qãem khòe ba ko gam di tcáóan di qãean koe guu a qãe zi gúu zi tcg'òó, me ko cg'ãe caum khòe ba gam di cg'ãe cauan koe guu a cg'ãe zi gúu zi tcg'òó. Kg'ám sa ko tcáós koe cg'òe a ko ntcãa zi gúu zi nxàe khama,” tam mée.

*Tc'ẽegam tshào-kg'ao ba hée naka kàà tc'ẽe ba hée thée e
(Mt 7:24-27)*

⁴⁶ A ba a máá: “Dùús domka tu ko ‘X'aigaè, X'aigaè,’ ta ma tcii Te, igaba tu bìrí tu ur ko sa kúrú tama?

⁴⁷ “Dìim wèem ẽe ko Tíí koe hàà, a Tiri kg'uián kóm, a i ko mée sa kúrú bar gha x'ái tu u ntam ii sa.

⁴⁸ Khóèm ncêe gam dim nquu ba ko tshoa-tshoa a tshàom khamam ii, ncêe ko kaisase nqãaka tshào, a tshoa-tshoa sa nxõán koe tshào ba. A ãe i ko tòèko tshàan hàà, a ko hàà ãem nquu ba tcão igabam kori tite ba, qãèsem tshàoèa hãa khama.

⁴⁹ “Igaba diim wèem ãe ko Tiri kg'uiian kóm, igaba kúrú u tama baà khóèm ncêe ko gam dim nquu ba tshoa-tshoa úu tamase gómankg'ai koe tshàom khama ii; tòèko tshàan kò gaam nquu ba tcão ne kò gaa x'aè kaga cg'áé ba - si kò ãem nquum dis cg'áé sa cg'ãè ii,” tam méé.

7

Jeso ba ko ncõo-kg'ao xu dim kaia dim qãa ba qãèkagu (Mt 8:5-13)

¹ Eẽm ko Jeso ba wèe zi gúu zi ncêe zi khóè ne cgoa kg'uia xg'ara kam kò Kaperenaume koe síi tcãa.

² Gaa koem kò ncõo-kg'ao xu dim kaia dim qãam kaisasem kò ncàma hãa ba hàna, a ba a kòo x'oos qãe koe tsàa.

³ Eẽm ko Jesom ka kóm kam kò kaia xu Juta di xu Gam koe tsééa úu, xu síi dtcàrà Me hàam gha gam dim qãa ba kg'õèkagu ka.

⁴ Xu kò Jesom koe síi a síi qarika còrè Me a máá: “Ncêem khóè ba tsari hùikuan ka kg'anoèa.

⁵ Gaxae di ne khóè nem ncàma, a ba a gataga còrè-nquu ba tshàoa máá taa khama,” témé.

⁶ Me Jeso ba qõò cgoa xu.

Eẽ xu qanega gaam khóèm dim nquum koe cúu tama kam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba tcàràsea xu tsééa tcg'òóa máá Me, síi xu gha bìrí Me a máá: “X'aigaè, táá xhõe-xhõese guu, díi cgáér tama ra a ke, nquua te tcobe dòm q'oo koe Tsi ga tcãa ra.

⁷ Cgáèser bóòse tama, gaa domkaga ra kò táá tíia hàà a hùikuan dtcàrà Tsi, ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qãa ba qãè.

⁸ Tíi igabar kaia xu dòm-q'oo koe hànar khóè ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíi dòm-q'oo koe hàna ke. Ra ko ncêe ba bìrí a máá: ‘Qõò,’ témé, me qõò, ra c'èe ba bìrí a máá: ‘Hàà,’ témé, me hàà. Ra tirim qãa ba bìrí a máá: ‘Ncêe sa kúrú,’ témé, me kúrú si ke,” tam méé.

⁹ Eẽm ko Jeso ba ncêe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a kãbise cgae ãe kò xùri Mes xg'ae sa a máá: “Bìri tu ur ko a ko máá: Qanegar cúi khóè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa, ncêeta ma kias dtcòm sa úúa hãa a,” témé.

¹⁰ Xu tchõà xàà-kg'ao xu gaxu dim kaia dim nquum koe kãbise, a síi qãa ba sao-xg'ae me qãè me e.

Jeso ba ko dxàe-ntcõas dim cóa ba ghùì

¹¹ Gaa koe guus kam kò Jeso ba x'áé-dxoom Naine ta ko ma tcièm koe síi, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hẽe naka khóè ne dis xg'aes kaia sa hẽéthẽe xùri Me.

¹² Eẽm ko heke-kg'áms x'áé-dxoom dis koe cúu kam kò kúúga x'óóam cóa ba tchàa koe tcg'oa cgoaè, síim gha kg'ónòè ka. C'èes khóès dim cóam cúi me e kò ii, ncêe kò dxàe-ntcõa ii sa. Si kò kias xg'aes x'áé-dxoom di ne khóè ne di sa gas cgoa hãa.

¹³ Eẽm ko X'aigam Jeso ba bóò si kam kò kaisase thõò-xama máá si, a ba a bìrí si a máá: “Táa kg'ae guu,” témé.

¹⁴ Me còoka nqáé a síi káa ba qgóó, xu kò khóè xu ãe kò káa ba qgóóa xu téé. Me kg'ui a máá: “Cóa tseè, tẽe, tar ko tsáa ka méé,” témé.

¹⁵ Me kò x'óóam cóa ba tẽe a ntcõó, a ba a tshoa-tshoa a kg'ui, Me Jeso ba síi xõò sa máa me.

¹⁶ Si kò q'áo sa wèéa ne ga tcãa, ne Nqari ba dqom a máá: “Kaia porofiti ba hàà cgae taa,” témé, a ne a máá: “Nqari ba hààraa a ko hàà Gam di ne khóè ne kabi!” témé.

¹⁷ Si ncêes tchõàs Jesom di sa wèém Juteam koe tsai-tsaise naka wèé xu qgài xu nxama-nxama mea hãa xu koe hěéthěé e.

*Johanem tcguù-tcguu-kg'ao di xu tchõà xàà-kg'ao xu
(Mt 11:2-19)*

¹⁸ Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kò ncêe zi gúù zi wèé zi ka bìrí me. Me gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka càm tsara tcii,

¹⁹ a X'aigam Jesom koe tsééa úú tsara a, a máá: “A Tsáá ga Tsia ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'êem khòè ba nqòò?” témé.

²⁰ Eê tsara ko ncêe tsara khòè tsara Jesom koe síi ka tsara kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba Tsáá koe tséé tsama, a ba a ko máá, hàà méé tsam tèè Tsi, Tsáá ga Tsia sa ncêe ga koma hàà Tsi, kana méé xae c'êem khòè ba nqòò?” témé.

²¹ Gaa x'aè èe kam kò Jeso ba kái ne khòè ne gane di tcìian koe hěé naka cg'àè tc'ëean koe hěéthěé qàèkagu, a ba a khòè ne èe káà tcgái ne kúru ne bóò.

²² Me kò xoa tsara a, a máá: “Qòò naka síi Johane ba bìrí èe tsao ko kóm a ko bóò sa:

‘Ncêe káà tcgái ne ko bóò,
ne ko èe kò qòò tama ne qòò,
ne kò lepero dis tcìis di ne qàèkaguè,
ne èe kóm tama ne ko kóm,
ne èe kò x'óóa hãa ne ghùìè,
i kò qàè tchõàn èe dxàua hãa ne xgaa-xgaaè.

²³ Ts'ee-ts'ee-kg'aièa baa khòèm èe gam di dtcòman Tíi koe tcgàba hãa tite ba,’ ” tam méé.

²⁴ Eê tsara ko Johanem di tsara tchõà xàà-kg'ao tsara qòò kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a xg'ae zi bìrí Johanem ka a máá: “Tchàa-xgóós koe tu kò ko qòò ka tu kò síi dùú sa bóò? Tc'áan ka ko ntcàa-ntcàaèm tc'áa baa kò ii?

²⁵ Nxãas tamas kò ii ne tua kò síi dùú sa bóò? Khòèm xaam qgái ba hana baa? Eê-èe, khòè ne èe kái mari qgáian ko hãa, a karese x'ãèa hãa nea x'aigan di nquuan koe hãa.

²⁶ Kháé dùú sa tu kò nxãaska síi ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tc'amaka hãa me e.

²⁷ Ncêe ba gam ka i góáèa hãam ga me e, a ko máá:

‘Bóò, Tirim tséé-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncêe gha Tsarim dào ba
kg'ónòà máá Tsi ba,’
ta mééèa ba.

²⁸ Bìrí tu ur ko a ko máá: Eê khòè zi ka ábàèa ne ka Johanem ka kaia hãa ba káà me e, igaba gaam èe Nqarim di x'aian koe cg'aré ii ba gam ka kaia hãam ga me e.”

²⁹ (Ne kò wèé ne khòè ne komsana me, xu kò gataga mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu Nqarim di tchànoan dqom, ne kò Johanem ka tcguù-tcguuè.

³⁰ Igabaga xu kò Farasai xu hěé naka x'áè q'ãa-kg'ao xu hěéthěé xu Nqarim tc'ëea máá xua hãa sa xguì, a táá Johanem ka tcguù-tcguuè.)

³¹ “Kháé Ra gha nxãaska ncêem x'aèm di ne khòè ne dùús cgoa nxará xg'ae? Dùús khama ne ii?

³² Cg'aré cóán khama ne ii, ncêe gúùan ko x'ámáguè qgái koe hãa a ko tciiku u, a ko máá:

‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcàa;
ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,
tu kò táá kg'ae,’

témé e.

³³ Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba kò hàà, a péré tc'óó tama, a gōé kg'áà tama, igabaga tu kò máá: ‘Dxãwa tc'ëea nem úúa hãa,’ témé.

³⁴ Igabam kò Khòem dim Cóá ba hàà, a ko tc'óó a ba a ko kg'áà, tu kò máá: 'Bóò, tc'óó-kg'aom ncêe ba, a kg'áà-kg'aom gôéan di ba, mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hêé naka chibi-kg'aoan hêéthêé dim tcàrà ba,' ta mée.

³⁵ Igaba i ko q'áan di tc'êean gaan di cóán wèè koe guu a tchàno o sa x'áise," tam mée.

Jeso ba Farasaim Simonem x'áé koe hàna

³⁶ C'êem Farasai ba kò Jeso ba dtcàrà, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba nquum q'oo koe síi tcàà, a ba a ntcóó a tc'óó.

³⁷ Si kò gaam x'áé-dxoom koe c'êes khòès chibi-kg'ao sa hàna. Eēs ko kóm, Jeso ba Farasaim x'áé koe hãa a ko tc'óó sa, kas kò alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'óó-c'óám koe hãa qãè hm̀m̀ xg'ão tshãán cgoa síi,

³⁸ a sa a Jesom nqàrè-kg'am koe hàà téé, a kg'ae, a tshoa-tshoa a tcgái-tshàra sa cgoa nqàrèa ba cg'áà-cg'áa, a sa a c'òò sa cgoa tchùu u, a x'obè nqàrè Me, a sa a tshãán cgoa ntcãá nqàrè Me.

³⁹ Eēm ko Farasaim ncêe kò tcii Mea ba ncêes gùu sa bóò kam ko bìrìse a máá: "Ncêem khòem kò tseegukaga porofiti ba ii nem ga kò q'ana hãa ncêe ko qgóó Me sa dùútsa khòè si i sa, chibi-kg'ao si i," témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba bìrì me a máá: "Simoneè, c'êes gùu sar chóà cgoa tsi kg'oana," témé. Me máá: "Xgaa-xgaa-kg'aoè, bìrì te si," témé.

⁴¹ Me máá: "C'êe x'aè ka tsara kò càmm khòè tsara hàna, marian kò c'êem khòem koe cgòbèa tsara. C'êe ba kò 500 khama noo marian qano di cgòbèa, me c'êe ba 50 khama nooan cgòbèa.

⁴² Cúí gùu ga tsara kò úú tama, suruta kabì cgoa me tsara gha a, khamam kò wèéa tsara ga qgóóa máá. Ke ncêeska bìrì Te, ndaka ba gha kaisase gatsara ka ncàmm me sa?" tam ma tèè me.

⁴³ Me Simone xoa a máá: "Bóòr ko ka êe kaisa marian cgòbèa me e," témé. Me Jeso ba máá: "Qãèse tsi bóòa," témé.

⁴⁴ A ba a nxãaska khòès koe kabise a Simone ba bìrì a máá: "Ncêes khòè sa tsia ko bóò? Tsarim nquum koer ncãa hàà, igabaga tsi ncãa xg'aà nqàrèr ko tshàan táá máà Te, igabagas ncãa tcgái-tshàraa sa cgoa nqàrèa Te cg'áà-cg'áa, a c'òò sa cgoa tchùu u.

⁴⁵ Ncãa tsi táá x'obè Te, igabas ncãar hààm x'aèm koe guu a nqàrèa Te x'obèan chòòkagu tama.

⁴⁶ Ncãa tsi táá tcúúa Te ga nxúlan cgoa tcgáu, igabagas ncãa qãè hm̀m̀ xg'ão tshãán ka nqàrèa Te tcgáu.

⁴⁷ Gaa domkar ko bìrì tsi, gas di kái chibian kas qgóóa máàèa. Kaisa ncàmku nes x'áía hãa khama. Igabaga êe cg'aré chibian ka qgóóa máàèa ba ko cg'aré ncàmkuan x'ái," tam mée.

⁴⁸ Me kò nxãaska Jeso ba bìrì si a máá: "Sari chibian koe si qgóóa máàèa," témé.

⁴⁹ Xu kò cg'áè-kg'ao xu tshoa-tshoa a tèèse a máá: "Dii ba gáé ncêe ba, ncêe ko khòèan chibian gaan di qgóóa máá ba?" témé.

⁵⁰ Igabagam ko Jeso ba khòè sa bìrì a máá: "Sari dtcòma nea kgoara sia, ke tòókuan cgoa qòò," témé.

8

Jesom cgoa kò hãa zi khòè zi

¹ Ncêe zi gùu zi qãá q'oo koem kò Jeso ba x'áé-dxoo xu koe hêé naka x'áé-coa xu koe hêéthêé qòòa te, a ko Nqarim di x'aian di qãè tchòàn khòè ne xgaa-xgaa. Xu kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam di xu hãa cgoa Mea,

² naka gataga c'êe zi khòè zi hêéthêé e, ncêe kò cg'áè tc'êean koe hêé naka tcìian koe hêéthêé kg'òèkaguè zi. Ncêe zia kò Marias Magatalena ta ko ma tciie sa hêé, ncêe i kò 7 dxãwa tc'êean gas koe tcg'òòèa sa,

³ naka Herotem dim nquu kòre-kg'aom Gusam dis khòès Joana sa hěé, naka Susana sa hěé, naka c'ěe zi khòè zi kái zi, ncěe kò ko gazi di gúuàn cgoa hùì xu zi hěéthěé e.

*Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)*

⁴ Ne kò khòè ne tǎáka xu x'áé-dxoo xu koe guu a Jesom koe hàà. Eēs ko kaias xg'ae sa xg'ae kam kò Jeso ba sere-seres ka kg'ui a máá:

⁵ “C'ěe x'aè kam xg'ao xhàrà-kg'ao ba qǎò a síí xhàrà. A ěem ko xhàrà ka i c'ěe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, a i a ngàrèan cgoa náà tcǎàè, zi tsarà zi hàà tc'ǎò o.

⁶ I c'ěean tcheè nxǎa-kg'ai di qgàian koe. Eē i ko qhúí ka i ko dào, tchàua ne ko káà a khama.

⁷ I c'ěe cgùrian dxàman hàna qgài koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ěe cgùrian qǎè góman koe tcheè, a kái tc'ǎoan 100 kúrú,” tam méé.

Ěem ko ncěe zi gúù zi kg'uia xg'ara kam kò máá: “Eē tceean úúa hǎa ba méém kóm,” témé.

*Jesom ko dùús domka sere-sere zi tséékagu sa
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)*

⁹ Xu Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu tēè Me, dùú sas ko ncěes sere-sere sa nxàe sa.

¹⁰ Me máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi Nqarim di x'aian di zi xao gha q'ǎa sa, igabar ko c'ěe ne khòè ne cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui:

'nxǎasega ne gha bóò, a táá bóòà q'ǎa ka,

a nxǎasega kóm a táá kóma q'ǎa ka.’

*Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)*

¹¹ “Si ncěe sa xhàrà-kg'aom dis sere-seres ko nxàes ga si i: Cgùri nea Nqarim dim kg'ui me e.

¹² Dàòm q'oo di nea ěe kg'ui ba ko kóm ne ne e, igabam ko dxǎwa ba hàà a kg'ui ba tcáóa ne koe séèa tcg'òò, nxǎasega ne gha táá dtcòm a kgoaraè ka.

¹³ Eē nxǎán koe kò xhàràè nea gane ěe kg'ui ba ne ko kóm, ne ko kúúga qǎè-tcaoan cgoa hààkagu me ne ne e, igaba ne káà tǒbe ne e, a ko cg'orò x'aè-coan q'oo koe dtcòm. A ko kúrúá bóòkuan di x'aèan ka qhǎésega cg'áé.

¹⁴ Eē dxàman za tcheèa nea, gane ěe kóma ne ne e, igaba gane di kg'òèan q'oo koe ne ko tc'ěe-tc'ěese zi hěé, qguuàn hěé naka kg'òèan di kǎrean hěéthěé ka chúú-chuuè, a ne a kai tama.

¹⁵ Eē qǎè góman koe tcheèa nea, gane ěe kg'ui ba kóma, a qǎè zi tcáó zi cgoa qgóóa qari mea ne ne e, a ne a ko qǎò tcáó cgoa me, a nxǎakg'aiga síí tc'áróan kúrú,” tam méé.

*X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs dis sere-sere sa
(Mk 4:21-25)*

¹⁶ A ba a máá: “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa ga dào a gǎbas cgoa xoaba-kg'ai si, kana kgàrom dòm q'oo koe tcǎà si ba káà me e, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòó si, ěe ko tcǎà ne gha nxǎasega x'ààn hòò ka.

¹⁷ Dùús wěes ěe chómsea sa gha tchàa koe tcg'òòè, si gha dùús wěes qǎbi-kg'aièa hǎa sa q'ǎaè, a sa a gha x'ààn koe óágaè khama.

¹⁸ Ke méé tu nxǎaska q'ǎa, nta tu ko ma komsana sa. Wěém khòèm ěe gúù úúa hǎa ba gha káian máàè, igaba wěém ěe gúù úú tama ba gha ěem úúa hǎa gúù-coan ga séè cgaèè khama,” tam méé.

*Jesom ka xǎò sa hěé naka qǎese ga xu hěéthěé e
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)*

¹⁹ Jesom ka xǎò sa hěé naka qǎese ga xu hěéthěéa kò hàà cgae Me, igaba ne kò khòèan di kái-q'ooan ka tààè, a táá Gam koe cúù.

²⁰ Me kò birìe a máá: “Saò sa hěe naka Tsáá qōe ga xu hěéthěeá tchàa za tēe, a bóò Tsi kg'oana,” témé.

²¹ Igabam kò xọa a máá: “Tiris xòò sa hěe naka Tíí qōe ga xu hěéthěeá Nqarim di kg'uiian ko kóm a ko kúrú u ne khòe ne e,” témé.

*Jeso ba ko tc'áá ba téékagu
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)*

²² C'ēm cáń kam kò Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu cgoa dxòrom q'oo koe tcāa a birí xu a máá: “Hàan xae c'ēm xòem tshàam dim koe qōò,” témé, xu xgoaba.

²³ Eě xu xóe a ko qōò kam kò x'óm.

Me kúúga kaim tc'áá ba tshàam tc'amkg'ai koe xgoaba, me dxòro ba tshàan ka cg'oè, xu kias cg'ães koe hāa.

²⁴ Xu xga-xgaase-kg'ao xu sí ghùì Me a máá: “X'aigaè, X'aigaè, tom xae ko!” témé.

Me tēe a tc'áá ba hěe naka tshàam di tcēe-tcēan hěéthěe dqàè, i tēe, si kò kaisas nqoo sa xóe.

²⁵ Me tēe xu a máá: “Gaxao di dtcòma nea ndaa?” témé.

Igaba xu kò q'áo, a area khama xu kò tēeku a máá: “Dùútsa khòe ba gáe ncēe ba? Tc'áán ga hěe naka tshàan ga hěéthěe ko kg'ui cgoa i komsana Me ba,” témé.

*Jeso ba ko dxāwa tc'ēan úúam khòe ba qāèkagu
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

²⁶ Xu tshàam tc'amkg'ai koe qōò a sí Gerase ne dim nqōóm koe tcāa, Galilea dim cgoa q'óa-kg'amkua hāa ba.

²⁷ Eēm ko Jeso ba dxòrom koe xōa a ko gaam nqōóm koe tcāa kam kò c'ēm khòem x'áe-dxoom koe guua hām cgoa xg'ae. Gaam khòe ba kò dxāwa tc'ēan úúa, a kò qgái hāa tamase qáo x'aèan hāa, a nquuan koe ga x'āe tama, a tc'áman koe cúí ga ko x'āe te.

²⁸ Eēm ko Jeso ba bóò kam kò kaisase q'au a ba a cookg'aia ba koe cg'áe, a kaim dòm cgoa máá: “Dùú sa Tsi ko tíí koe qaa, Jesoè, Nqarim tc'amaka hām di Tsi Cóa Tseè? Dtcàrà Tsiir ko, táa xgàra te guu,” témé.

²⁹ Jeso ba kò dxāwa tc'ēan birí i ēem khòem koe tcg'oa, gaa domkam kò khòe ba gatà méé. Kái q'oro i kò qgóó mea, me kò q'óma ba koe hěe naka nqàrèa ba koe hěéthěe táuan cgoa qáèèa, a kòrèa, igabam xg'ao gaa táuan qhòma tcg'óó, a kò dxāwa tc'ēan ka séèa tcg'óó a qāaka úúèa hāa.

³⁰ Me Jeso ba tēe me a máá: “Cg'òèa tsi diía?” témé. Me xọa Me a máá: “Milone ra a,” témé. Kái dxāwa tc'ēe nea kò tcāa mea hāa khama.

³¹ I kò qarika dtcàrà Me, táam gha x'áèan tcg'óó, i chòò-q'oo úú tamam hāem koe tcāa sa.

³² Zi kò kái zi xgùu zi xàbim dxùukg'ai koe hāa a ko dxòó. Ka i kò dxāwa tc'ēan Jeso ba dtcàrà, xgùu zi koe i gha tcāa sa, Me kgoara máá a.

³³ I khòem koe dxāwa tc'ēan tcg'oa a i a sí xgùuan koe tcāa, zi xgùu zi xàbim tc'amkg'ai koe guu a kari-karisea xōa a zi a tshàam koe cg'áe tcāa, a tom.

³⁴ Eě xu ko xgùuan ko kòre xu khòe xu ēe kúrúsea hāa sa bóò ka xu kò bèe a qgóé, a sí x'áe-dxoom koe hěe naka xhàran koe hěéthěe xàa a.

³⁵ Ne kò khòe ne tcg'oa a sí ēe kúrúsea hāa sa bóò. Eě ne ko Jesom koe hàà ka ne kò dxāwa tc'ēan kò úúa hām khòe ba sao-xg'ae, me Jesom nqàrè-kg'am koe ntcōe, a qgáian hana, i tc'ēa ba qāe e, ne kò q'áo.

³⁶ Gane ēe kò ēe kúrúsea hāa sa bóò nea kò chóà a, ntaam kò ma ēe dxāwa tc'ēan ka tcāèam khòe ba ma qāèkaguè sa.

³⁷ Ne wèe ne khòe ne Gerase dim xg'aekum di ne dtcàrà Me, gane koem gha tcg'oa sa, kaisa q'áoà nea kò tcāa nea hāa khama.

Me kò dxòrom koe tcāa a ba a kàbise,

³⁸ kam ko ẽe kò dxāwa tc'ẽean ka tcg'oa cgaeeam khòe ba dtcàrà Me, Gam cgoam gha qđò sa. Igabam kò Jeso ba tsééa kabi me a máá:

³⁹ “Kabise x'áéa tsi koe naka síí nxàe, nta noosem Ngari ba kúrúa máá tsia hãa sa,” témé. Me khòe ba kabise a síí wèém x'áé-dxoom koe qđòa te a khòe ne birí, Jesom nta noose kúrúa máá mea hãa sa.

Jairom dis cóa sa hẽe naka Jesom dim qgái ba ko qgóós khòe sa hẽéthẽe e
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Eẽm ko Jeso ba *Galilea dim nqđóm* koe kabise kas ko khòe ne dis xg'ae sa qđèse hàakagu Me, wèe ne ne kò qđà Mea hãa khama.

⁴¹ Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khòem Jairo ta ko ma tciiem ncẽe kò còrè-nquum dim tc'ãa-cookg'ai ii ba gaa koe hàà, a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a còrè Me, gam dim x'áém koem gha síí cgoa me sa.

⁴² Cúis cóa sam kò úúa hãa, ncẽe kò 12 kuri ii sa, si kò x'oos qàe koe hãa khama.

Eẽm ko Jeso ba gaa koe qđò ka i kò kái khòean ncórú Me.

⁴³ Gane xg'aeku koes kò 12 kurian kò úúa a ko xòm x'aese nxoean hòos khòe sa hàna, [a sa a kò wèe gúuan ẽes kòo kg'òe cgoa, naakan koe xgãa hãa] *qđèkaguè gha ka*, igabas kò táa cúian kaga qđèkaguèa.

⁴⁴ Si Jesom qđá koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgáim c'am qgóó, i ko c'áòan kúúga téé.

⁴⁵ Me Jeso ba tèe a máá: “Dìina qgóó tea?” témé. Eẽ ne ko wèe ne xgase kam ko Petere ba máá: “Aboè, khòe nea kái ne e, a nxama-nxama Tsia, a ko tcãò Tsi,” témé.

⁴⁶ Igabam kò Jeso ba máá: “C'ẽe khòea nea qgóó Tea, xám Ra ko i kò qaria Te tcg'oa cgae Te khama,” témé.

⁴⁷ Eẽs ko khòe sa bóò, xài tamas kò hãa sa kas ko cgùrukose hàà, a sa a hàà Jesom nqàrè-kg'am koe cg'áé, a wèe ne khòe ne cookg'ai koe birí Me, dùús domkas qgóó Mea hãa sa, naka si kò ma kúúga qđèkaguè sa hẽéthẽe e.

⁴⁸ Me birí si a máá: “Tiri si cóa seè, sari dtcòma nea qđèkagu sia, ke tòókuan cgoa qđò,” témé.

⁴⁹ Qanegam Jeso ba téé a ko kg'ui kam kò c'ẽem khòe ba hàà, còrè-nquum dim tc'ãa-cookg'aim dim nquum koe guua ba, a birí me a máá: “Tsáá xuù sa ncãa x'óó, ke táa xgaa-xgaa-kg'ao ba xhõe-xhõe guu,” témé.

⁵⁰ Igabam kò Jeso ba ẽe sam ko kóm ka Jairo ba birí a máá: “Táa q'áo guu, kg'amaga mée tsi dtcòm, qđès gha ke,” témé.

⁵¹ Eẽm ko Jairom dim x'áém koe tcãa kam kò táa c'ẽe khòe ga guu i Gam cgoa nquum q'oo koe tcãa, Petere ba hẽe naka Johane ba hẽe naka Jakobo ba hẽe, naka cóas ka xòò ba hẽe naka xòò sa hẽéthẽe cúí ga a kò ii.

⁵² Ne kò wèe ne khòe ne kg'ae, a ko cóa sa kg'ae cgae, Me Jeso ba máá: “Táa tu kg'ae guu, x'óó tamas hãa a sa a x'òma hãa ke,” témé.

⁵³ Ne kò wèea ne kg'ãe Me, x'óóas hãa sa ne kò q'ana hãa khama.

⁵⁴ Igabam ko Jeso ba x'òaa sa koe qgóó si, a máá: “Tiri si cóa seè, tẽe,” témé.

⁵⁵ I kg'òea sa kabise, si kúúga tẽe, Me Jeso ba máá, c'ẽe gúù méés máàe naka tc'òó, témé.

⁵⁶ Khara kò gas ka xòò ga khara kaisase are. Me birí khara a, táa mée khara cúí khòe ga dùús kúrúsea sa birí guu sa.

9

Jeso ba ko 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Me kò Jeso ba 12 xu tciaa xg'ae a ba a qarian máà xu, wèe dxāwa tc'ẽean xu gha xhàiaagu, a wèe tcìan thẽe tsoò di i.

² A ba a tsééa tcg'òó xu, síí xu gha Nqarim di x'aian ka xgaa-xgaa, a xu a tsàako ne khòe ne kg'òèkagu ka.

³ A ba a bìrí xu a máá: “Táá méé xao qǒò xao ko ka cúí guù ga sée guu, dqàbi hìim ga igaba, dtcòbè ga igaba, péré ga igaba, mari ga igaba, kana cím di qgáian ga igabaga.

⁴ Eẽ xao ko tcāam nquu ba, ndakam ga igaba, gaam koe méé xao hãa naka nxāakg'aiga síi ãem x'áé-dxoom koe tcg'oa.

⁵ A ncěe khóèan kò qǎèse hàakagu xao o tama ne méé xao nqàrèa xao di tsharàn qǎè-qǎe, ãe xao ko gaam x'áé-dxoom koe tcg'oa ne, nakas gha nxāasega gane koe x'ái sa ii,” témé.

⁶ Xu xgaa-xgaase-k'ao xu xgoaba a wèé xu x'áé xu koe qǒò te, a xu a ko qǎè tchòan xgaa-xgaa a ko wèé za ga khóèan kg'òèkagu.

*Herotem dis xháé tc'ěe sa
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)*

⁷ Eẽm ko Galilea dim x'aigam Herote ba wèé zi guù zi kúrúse ko zi ka kóm kam kò táá q'āa. C'ěe ne khóè nea kò máá, Johanem tcguù-tcguu-k'ao ba x'ooan koe tēea, témé khama,

⁸ ne ko c'ěe ne máá, Elija ba hòòsea, témé, ne ko c'ěe ne máá, c'ěe xu porofiti xu ncíi x'áe di xu ka c'ěe ba x'ooan koe tēea, témé.

⁹ Me Herote máá: “Johane bar kò q'ǎe tcúúa hãa, ka ncěe zi guù zi gam kar ko kóm ba dii baà?” témé. A ba a kò bóò mem gha sa tc'ěe.

*Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khóè ne tc'òókagu
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)*

¹⁰ X'áé úú-k'ao xu kò kabise a hàà wèé zi guù zi ãe xu kò kúrú zi ka bìrí Me. Me sée xu, xu Gam cgoa cúia síi hãa Betesda ta ko ma tcièm x'áé-dxoom koe.

¹¹ Ncěes guù sa ne ko kóm kas kò xg'ae sa xùri Me, Me qǎèse hàakagu ne, a ba a Nqarim di x'aian ka kg'ui cgoa ne, a ãe kò ko kg'òèkagukuan qaa ne qǎèkagu.

¹² Nxāaskas cím sa tshoa-tshoa a ko dqòara qǒò ka xu kò 12 xu xgaa-xgaase-k'ao xu Gam koe hàà a máá: “Khóè ne qǒò q'aakagu, naka ne nxāasega nxāma-nxāma hãa xu x'áé xu koe hěe naka xhàrà xu koe hěéthěe síi, naka nea síi x'óm-q'ooan hěe naka tc'òoan hěéthěe qaara mááse, cúia hãam qgáim koe ta hãa ke” témé.

¹³ Igabam kò bìrí xu a máá: “Gaxao c'ěe guùan máà ne naka ne tc'òó,” témé. Xu máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa naka cím x'au tsara hěéthěe e, kana méé xae síi khóè ne wèé ne tc'òoan x'ámá máá?” témé.

¹⁴ 5,000 khama noo xu khóè xu kò ãe koe hàna domka.

Me kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-k'ao xu bìrí a máá: “Khóè ne bìrí naka ne wèes xg'ae koe 50 khama noose ntcóó,” témé.

¹⁵ Xu gataga hěe, i wèé khóèan ntcóó.

¹⁶ Me Jeso ba 5 xu péré xu hěe naka cím x'au tsara hěéthěe sée, a ba a nqarikg'ai koe ghù-i-k'gai, a ts'ee-ts'ee kg'ai i, a péréan khóà q'aa, a xgaa-xgaase-k'ao xu máà a, xu khóè ne q'aa-q'aa máà a.

¹⁷ Ne kò wèéa ne ga tc'òó, a ne a xg'āà, xu ãe kò qaùan xg'ae-xg'ae a 12 xu q'ore xu tcāa, xu cg'òè.

*Petere ba ko Jesom koe nxàese
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Eẽm cúise hãa a ko còrè ka xu xgaa-xgaase-k'ao xu síi cgae Me. Me tēe xu a máá: “Dii Raà, ta zi ko xg'ae zi méé?” témé.

¹⁹ Xu xoa Me a máá: “C'ěe ne ko máá, Johane Tsi tcguù-tcguu-k'ao Tsi i, témé, ne ko c'ěe ne máá, Elija Tsi i, témé, ne ko c'ěe ne qanega máá, ncíi kuri di Tsi porofiti Tsi i x'ooan koe tēea Tsi, témé,” ta xu méé.

²⁰ Me tēe xu a máá: “Kháé xaoa ko gaxao máá, dii Raà, témé?” Me Petere xoa a máá: “Ncěe kò nqòòkaguèa hãa Tsi Krete Tsi Nqarim di Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean ka hěe naka x'oos ka hěéthěe kg'ui
(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Me Jeso ba qarika x'áe xu, táá xu gha ncěes guù sa cúí khòe ga bìrí sa.

²² A ba a máá: “Khòem dim Cóá ba gha kái zi guù zi koe xgàrase, a gha *khòe ne di xu* kaia xu hěe, kaia xu peresiti xu hěe, naka x'áe xgaa-xgaa-kg'ao xu ka hěéthěe bóòà xguìe, a gha cg'òòe, a ba a gha nqoana dim cáń ka x'ooan koe tēe,” tam méé.

²³ Nxãaskam kò Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Ncěe c'ěem khòem kò xùri Te kg'oana ne méém bóòà xguìe naka baa gam dim xgàu hìi ba dcěe, naka xùri Te.

²⁴ Dìim wèem ẽe gam dis kg'òe sa qgóóà qaria hãa bas gha aaguse cgae, igaba wèem ẽe ko Tíi domka gam dis kg'òes ka aaguse cgaeè ba gha hòò si khama.

²⁵ Dùús ka ba gha khòe ba k̄abisea mááe, ncěe wèem nqóó bam kòò hòò, a ba a gam dis kg'òes ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòe ba dùútsa guù sa gam di kg'òean tée-q'oo koe tcg'òó a máá?

²⁶ Dìim wèem ẽe ko Tíi hěe naka Tiri kg'uiian hěéthěe sau-cgaese ba gha thěe Khòem dim Cóám ka sau-cgaeseè, ẽem gha ko Gam di x'áan koe hěe naka Xòom di x'áan koe hěe naka tcom-tcomsa xu moengele xu di x'áan koe hěéthěe hãase ko hàà ne.

²⁷ Igabar ko tseeguan bìrí tu u: Ncěe koe tée-tēe ne ka c'ěea ne x'ooan xáma hãa tite, Nqarim di x'aia ne ne ko bóò i hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

Jesom di bóòse-q'ooa nea ko k̄abise a tãá
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Eẽm ko Jeso ba ncěe zi guù zi nxàea xg'ara kam kò 8 khama noo cáman qãá q'oo koe Peterea xu, Johanea xu, Jakoboa xu sée, a ba a xàbim koe qõò cgoa xu a síi còrè.

²⁹ Eẽm hãa a ko còrè ka i kò kg'áía ba k̄abise a tãá, i Gam di qgáían k̄abise a tcãàkose q'úú.

³⁰ Ka tsara ko kúúga cáń tsara khòe tsara kg'ui cgoa Me, Moshe ba hěe naka Elija ba hěéthěe tsara,

³¹ ncěe kò nqarikg'ai di x'áan koe qhúí tsara, a ko Jesom cgoa kg'ui, a ko Gam di x'ooan hààko ka kg'ui, kháóà cgae ga ko Jerusalema koe kúrúse e.

³² Xu kò Petere ba hěe naka gam ka c'ěea tsara hěéthěe xu qarika x'òma cg'áé. Eẽ xu ko kókò ka xu kò Gam dim x'áà ba bóò, naka gaa tsara khòe tsara hěéthěe e, ẽe ko Gam cgoa tēe tsara.

³³ Eẽ tsara ko khòe tsara Jeso ba guu a ko qõò kam kò Petere ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, tsóágase i gáé qãèa, ncěe koe xae ga hãa sa! Nqoana xu nquu-coa xu xae gha tshào, me c'ěe ba Tsari, me c'ěe ba Moshem di, me c'ěe ba Elijam di,” tam méé. (C'úuam ko hãa dùú sam ko kg'ui sa.)

³⁴ Qanegam hãa a ko kg'ui kas kò túú-c'òò sa qàbia tcãà xu, a sa a gas di sóman cgoa qàbi xu. Eẽ xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu túú-c'òòs koe tcãà ka xu kò q'áo.

³⁵ Me kò kg'ui ba túú-c'òòs koe guu a máá: “Ncěe ba Tirim Cóá Me e, nxárár tcg'òóà ba, ke komsana Me,” témé.

³⁶ Eẽm ko kg'ui ba xg'ara kam kò Jeso ba cúise hãa. Xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ncěes guùs cgoa nqoo, a xu a gaa xu cáń xu ka táá cúí khòe ga bìrí dùú sa xu bóòà hãa sa.

Jeso ba ko cóá ba qãèkagu
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Xùrikom cáń kam ko Jeso ba hěe naka xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěe xàbim koe guu a k̄abise, si kaia xg'ae sa Jesom cgoa xg'ae.

³⁸ Kam kò gaa x'ae kaga c'ěem khòe ba ẽes xg'aes q'oo koe q'au a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dtcàrà Tsiir ko Tsi tirim cóá ba bóò, nooam cóám ga me e khama.

³⁹ Dxãwa tc'ěean kòò tcãà cgae me ne i ko kúúga q'aukagu me, a qgaè-kg'aikagu me, a kg'áma ba koe xùbúan tcg'òókagu me, a ko khòá tòòm-tom me, a qhãése guu me tama.

⁴⁰ Ra kò Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu dtcàrà, xhàia xu gha guu u ka, igaba xu kò tààè,” témé.

⁴¹ Me Jeso ba xoa a máá: “Oo, tsóágase dtcòm úú tamás qhàò sa gáé ncêe sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gaxao cgoa hãa a qáò-tcaoa máá tu u? Tsarim cóa ba ncêe koe óá!” témé.

⁴² Cóám ko hàà koe ga i ko dxãwa tc'ëean górnankg'ai koe xàbùà qáú me, a i a qgae-qgae-kg'ai me. Kam ko nxãaska Jeso ba dxãwa tc'ëean dqàè, a cóa ba qãèkagu, a ba a xõò ba máá me.

⁴³ Ne kò wèé ne khòè ne Nqarim di kaian ka area.

Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Eẽ ne wèéa ne qanega ãem Jeso ba kúrúa zi guù zi wèé zi ka area kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu birí a máá:

⁴⁴ “Qãèse dxãa tcee ncêer ko birí xao o kg'uia ne: Khòèm dim Cóa ba gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè,” témé.

⁴⁵ Igaba xu kò ãem ko méé sa táá kóma q'ãa, gaxu koe i kò chómsea, táá xu gha kóma q'ãa a ka khama. A xu a kò ãe kg'uia ne ko dùú sa méé sa tèean bèe.

Dii ba kaia?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Si kò gaxu xg'aeku koe ntcoeku sa tõe, díina gaxu xg'aeku koe kaia hãa di sa.

⁴⁷ Igabam kò Jeso ba tcáóa xu q'oo koe xu tc'ëea hãa sa q'anaa, khamam kò cg'árém cóa ba sée, a Gam qàe koe tòò,

⁴⁸ a ba a birí xu a máá: “Díim wèém ãe ko ncêem cóa ba Tiri cg'õèan koe qãèse hààkagu ba ko Tíi tc'áró ga qãèse hààkagu. Me ko díim wèém ãe ko Tíia qãèse hààkagu Te ba ãe tsée Tea ba qãèse hààkagu. Eẽ gaxao koe kaisase cg'aré ba gaxao ka kaian ga me e khama,” témé.

Eẽ gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Me Johane xoa a máá: “Kaia Tseè, c'ẽem khòè ba xae kò bóò me ko Tsari cg'õèan cgoa dxãwa tc'ëean xhàiaagu, xae kò sixae ka c'ẽem tama me e domka gatà hẽéan cara me,” témé.

⁵⁰ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Táá cara me guu, ãe gaxao cgoa ntcoeku tama ba gaxao xòè koe hàna ke,” témé.

Jeso ba ko Jerusalema koe qõò (9:51–19:44)

Samaria dim x'áé ba ko Jeso ba qãèse hààkaguan xgui

⁵¹ Eẽm ko Jeso ba nqarikg'ai koe sée a úuèm x'aèm ko cúu kam kò biríse a Jerusalema koe qõò.

⁵² A ba a tsée-kg'ao xu tc'ãà a tséea tcg'òó. Xu Samaria ne dim x'áé-coam koe síi tcãà, guù zi xu gha kg'ónòà máá Me ka.

⁵³ Igaba ne kò gaa koe hãa ne khòè ne táá qãèse hààkagu Me, Jerusalema koem kò úú-kg'aia khama.

⁵⁴ Eẽ tsara ko xгаа-xgaase-kg'ao tsara Jakoboa tsara Johanea tsara ncêes guù sa bóò ka tsara ko máá: “X'aigaè, nqarikg'ai koe guuam c'ee ba tsam gha tcii, me hàà cg'õò ne sa Tsi ko tc'ëe?” témé.

⁵⁵ Me Jeso ba ntcèe a dqàè tsara a.*

⁵⁶ Xu kò Jeso ba hẽé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽé xu c'ẽem x'áém koe qõò.

* 9:55: C'ẽe zi tcgãya zi Gerika di zi ncêe xùri ko kg'uián úúa: “a máá: “C'úúsea tsao hãa, dùútsa tc'ëem di tsao ii sa. 56 Khòèm dim Cóa ba hàà tama, hààm gha khòèan kaàkagu ka, igabam hààraa, hààm gha kgoara a ka,” tam méé.”

*Nqoana khòèan Jeso ba ko xùri kg'oana a
(Mt 8:19-22)*

⁵⁷ Eë xu dàòm q'oo koe hãa a ko qõò kam ko c'ëem khòè ba bìrí Me a máá: “Eë Tsi ko síí qgái wèé koer gha xùri Tsi,” témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xòa me a máá: “Círí nea gaan di haéan úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóá ba tòó tcúúm gha qgái úú tama,” témé.

⁵⁹ Me kò Jeso ba c'ëem khòè ba bìrí a máá: “Xùri te,” témé. Igabam ko gaam khòè ba máá: “X'aigaè, kg'aia qãà te nakar síí tirim xõò ba kg'ónò,” témé.

⁶⁰ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Eë x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò, igaba tsáá qõò naka tsia síí Nqarim di x'aian ka xga-xgaa,” témé.

⁶¹ Me kò c'ëem khòè ba gataga máá: “Xùri Tsi gha, X'aigaè, igaba qãà te nakar kg'aia síí x'áéa te di ne khòè ne x'áè,” témé.

⁶² Me Jeso ba xòa me a máá: “Eëm tshoa-tshoa a ko xhàrà koe gha kàbise a kháóka bóòm khòè ba Nqarim di x'aian kg'ano tama,” témé.

10

Jeso ba ko 72 xu khòè xu tsééa tcg'òó

¹ Ncëe zi gúù zi qãá q'oo koem kò X'aigam Nqari ba 72 xu khòè xu nxárá tcg'òó, a ba a càm-càmse tsééa tcg'òó xu, tc'ãà xu gha a ãem ko hàà Gabá qõò xu x'áé-dxoo xu koe hëé naka qgái zi koe hëéthëé qõò ka.

² A ba a bìrí xu a máá: “Tcuùè gha gúúa ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o. Ke xao Nqarim ncëe tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù.

³ Qõò xao. Igaba bóò, Tíí Ra ko ghùu-coan khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o sa.

⁴ Táá méé xao qgóa ga kana dtcòbèan ga kana nxàboan ga igaba sèè guu, naka táá cúí khòè ga dàòan q'oo koe tsgám guu.

⁵ “Nquum ãe xao ga ko gaam q'oo koe tcãà ba, ndakam ga igaba, méé xao kg'aia máá: ‘Tòókuan méé i ncëem nquum cgoa hãa,’ témé.

⁶ Tòókuan dim khòèm kò gaam nquum q'oo koe x'ãèa ne i gha gaxao di tòókuan gam cgoa hãa. Eëta i kò ii tama ne i gha gaxao di tòókuan kàbise cgae xao o.

⁷ Eëm nquum koe méé xao hãa, naka xaoa wèés tc'òos ãe ne ko máà xao o sa tc'òó naka kg'áà, tséé-kg'ao ba gam di tsééan di surutan ka kg'anoèa hãa ke. Táá méé xao nquu xu koe kg'ama qõò te guu.

⁸ “X'áé-dxoom ãe xao ga ko tcãàm koe, ndakam ga igaba, ne ko qãèse sèè xao o ne méé xao ãe ko cookg'aia xao koe tòòès wèé sa kg'ama tc'òó.

⁹ Tsàako ne méé xao kg'òèkagu, naka xaoa khòè ne bìrí naka máá: ‘Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua,’ témé.

¹⁰ Igaba x'áé-dxoom wèém ãe xao ko tcãàm koe ne kò khòè ne qãèse sèè xao o tama ne méé xao x'áéan xg'aeku koe tcãà naka máá:

¹¹ ‘Gatu dim x'áé-dxoom di tsharà a ncëe ngàrèa xae koe hãa a, xae ko qãè-qãe cgae tu u, igaba méé tu q'ana, Nqarim di x'aia nea cúù cgae tua sa,’ témé.

¹² Bìrí xao or ko, xgàrakuan dim càm kam gha ncëem x'áé-dxoo ba Sodomam ka kaisa xgàrakuan hòò.

*X'áé-dxoo xu komsana tama xu
(Mt 11:20-24)*

¹³ “Cg'ãè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'ãè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'ái zi ncëe ko gatu koe kúruèa zi kò Ture hëé naka Sitone hëéthëé koe kúruèa hãa ne ne ga kò ncíise gane di chibian koe tcóósea, a saka di qgáian hãa, a tháúan tcgáúsea hãa.

¹⁴ Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim càm ka i gha Ture hëé naka Sitone hëéthëé gatu ka subuse xgàràè, témé.

¹⁵ “A ncêe tsáá ka, Kaperenaume tsee, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, *ta tsi gáé tc'èea?* Nqãaka tsi gha xòòè, x'óóa ne khòè ne dim qgáim koe.

¹⁶ *Me Jeso ba nxãaska Gam di xu xgaaxgaase-k'ao xu birí a máá:* “Wèém ãe ko gaxaoa komsana xao o ba ko Tíia komsana Te, me ko gataga ãe ko xguì xao o ba Tíi ga Ra xguì. Me ko ãe ko Tíia xguì Te ba ãe tsééa óága Tea ba xguì,” témé.

¹⁷ Xu gaxu khòè xu 72 xu qãè-tcaoase kabise a máá: “X'aigàè, dxãwa tc'èean igaba i ko komsana xae e, Tsari cg'òèan cgoa xae kò ko dqàè e ne,” témé.

¹⁸ Me xoa xu a máá: “Satana bar kò bóòà me kò túú-tebem khama ma nqarikg'ai koe guu a ko tcheè.

¹⁹ Bóò, qaria ner máà xaoa, cg'aoan hêé naka xg'árian hêéthêé xao gha náà cgoa di i. A Ra a gataga qarian máà xaoa hãa, *dxãwam* gaxao dim cg'òo-k'ao di qarian wèé xao gha tàà cgoa a. I cuiskaga cúì guú ga thòò-thòo xaoa hãa tite.

²⁰ Cg'ãè tc'èean ko komsana xao o domka méé xao táá qãè-tcao guu, igaba méé xao gaxao di cg'òèa nea nqarikg'ai koe góáèa domka qãè-tcao,” témé.

Jeso ba ko Xòò ba qãè-tcaoa máá

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Eëm x'aèm kam kò Jeso ba Tcom-tcomsam Tc'èem di qãè-tcaoan ka cg'oè cgaeèa, a máá: “Dqom Tsir ko, Aboè, X'aiga Tsi nqarikg'ai hêé naka nqõómkg'ai hêéthêé di Tsi, ncêe zi guú zi Tsi kò tc'èega ne hêé naka xgaaxgaasea hãa ne hêéthêé chòm-k'ao hãa, a Tsi a kò cg'aré ne cóá ne x'ái zia hãa khama. Eè, Aboè, ncêea Tsi kò ma ncàma hãa ga a khama.

²² “Wèé zi guú zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúì khòè ga Cóám dìi ii sa c'úua hãa, Xòòm oose, kana i cúì khòè ga Xòòm dìi ii sa c'úua hãa, Cóásem oose, naka wèém ãe Cóám ka nxará tcg'òòèa ba hêéthêé e,” témé.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xgaaxgaase-k'ao xu koe kabise a dxùukg'ai za birí xu a máá: “Ts'ee-ts'ee'ka'iaè ia tcgáian ãe ko gaxao ko bóò zi guú zi bóò o,

²⁴ birí xao or ko khama, kái porofitian hêé naka x'aiga xu hêéthêéa kò bóò kg'oana ãe xao ko gaxao bóò sa, igaba i kò táá bóò si; a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si,” témé.

Qãèm khòèm Samaria di ba

²⁵ Me kò gaa x'aè kaga c'èem x'áè q'ãa-k'ao ba tãe a Jeso bam kúrúá bóò kg'oana khama máá: “Xgaaxgaaxga-k'ao Tsee, dùú sa ra gha kúrú a chòò tamasa kg'òè sa hòò?” témé.

²⁶ Me Jeso ba tãe me a máá: “Dùú sa *Moshem di* x'áèan koe góáèa? Nta tsi ko ma kóma q'ãa a?” témé.

²⁷ Me gaam khòè ba xoa Me a máá:

“X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi

wèé tcáóa tsi cgoa hêé,

naka wèé kg'òèa tsi cgoa hêé,

naka wèé qaria tsi cgoa hêé,

naka wèé tc'èea tsi cgoa hêéthêé

ncàm,

naka tsia gataga thêé

ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma

tsáá ka c'èe ba

ncàm,”

témé.

²⁸ Me birí me a máá: “Qãèse tsi xqara hãa. Kúrú ncêe guú ne naka tsia gha kg'òèan hòò,” témé.

²⁹ Igabam kò gabá tchànóm iise bóòè kg'oana khamam kò Jeso ba tãe a máá: “Kháé tíi ka c'èe ba dìi ba?” témé.

³⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “C’ěem khòe ba kò Jerusalema koe guu a ko Jeriko koe qǒò, a ba a kò ts’ǎa-kg’ao xu cgoa qǒò a xg’ae, xu qgáia ba xhùu me, a xg’áma cg’òos q’oo koe xg’ám me, a xu a guu me a qǒò.

³¹ “I kò kúrúse me c’ěem peresiti ba c’úuase ko gaam dàòm cgoa hàà. Eěm ko gaam khòe ba bóò kam kò nxǎa a c’ěe xòèan dàòm di sée a nqáé.

³² “Me kò gatà thěé tempelem koe ko hùim khòe ba* gaam qgáim koe hàà, a eěm ko gaam khòe ba bóò ka gaam caum cúim cgoaga nxǎa a c’ěem xòèan dàòm di ba sée a nqáé.

³³ “Igabam kò Samaria dim khòem c’ěe ba gaam dàòm ga ba sée a ko qǒò, a gaam khòe ba hàà sao-xg’ae. A eěm ko bóò me ka thǒò-xama máá me,

³⁴ a ba a sí cgae me a gaa zi chibi zi nxúian hěe naka gǒéan hěéthěe ka ntcǎá cgae a tcám zi, a ba a gam dim donghim koe qábikagu me, a cg’ǎè-nquum koe úú me, a ba a sí gaa koe q’óé me.

³⁵ “Eě i ko q’uu kam kò qano mari tsara tcg’òó a cg’ǎè-nquu-kg’ao ba máà, a máá: ‘Q’óé me, kháóar ko sí kǎbise ner gha wée gúúan eě tsi tsééa máá mea koe hàà suruta tsi ke,’ témé.”

³⁶ Me Jeso ba tée me a máá: “Ts’ǎa-kg’ao xu ka xg’ámmèam khòe ba kò hàà cgae xu khòe xu nqoana xu ka tsi ko ntama ma tc’ěe? Gam ka c’ěem iise sée mea ba ndaka baa?” témé.

³⁷ Me máá: “Eě thǒò-xama máá mea me e,” témé.

Kam ko Jeso ba bìrí me a máá: “Qǒò naka tsia sí gatà hěe thěé,” témé.

Jeso ba ko Maria sara Mareta sara dàra

³⁸ Jeso ba hěe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu hěéthěe ko dàòm koe hàà a ko qǒò kam kò c’ěem x’ǎé-coam koe hàà, si kò Mareta ta ko ma tciiès khòe sa gas dim nquum koe qǎèse hààkagu Me.

³⁹ Mareta sa kò qǒe sa úúa Maria ta ko ma tciiè sa. Si kò Maria X’aigam Jesom nqàrè-kg’am koe ntcǒó-a-ntcǒe, a ko Gam di zi xgaa-xgaa zi komsana.

⁴⁰ Igabagas kò Mareta sa kái tsééan ka xáèèa, khamas kò Jesom koe hàà a máá: “X’aigaè, tíi qǒes ka Tsi gǎé c’ěe gúù méé ta ga hǎa? Guu tes ko ra ko cúisega tsééa máá tu u ka. Bìrí si nakas hàà hùì te,” témé.

⁴¹ Me X’aigam Nqari ba xɔa si a máá: “Maretaè, Maretaè, kái zi gúù zi ka si ko tc’ěe-tc’ěese a ko xhǒe-xhǒese,

⁴² igabas ko cúis gúù sa qaase, si Maria sa qǎès gúù sa nxárá tcg’òóa máásea hǎa, si ncěes gúù sa gas koe séea kǎbiè tite,” témé.

11

Jeso ba ko còrèan ka xgaa-xgaa

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ C’ěem cáim kam kò Jeso ba c’ěem qgáim koe hǎa a ko còrè. Eěm ko còrèa xg’ara kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu ka c’ěe ba bìrí Me a máá: “X’aigaè, xgaa-xgaa xae e còrèa ne, eěm ko ma gataga Johane gam di xu xgaa-xgaase-kg’ao xu ma xgaa-xgaa a khamaga ma,” témé.

² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Còrè xao kò ne méé xao máá:

‘Sita ka Xǒò Tseè,
Tsari cg’òèan méé i dqom̀m̀m̀.

Tsari x’aian méé i hàà.

³ Sita dis tc’òos wée cáim di sa
wée cáim ka máà ta a.

⁴ Naka qgóóa máá ta a chibia ta,
sita igaba ta ko wéem

eě sita koe chibian kúrúa hǎa ba qgóóa máá ke.

* **10:32:** Gerika sa ko máá: “Lefi dis qhàòs dim khòe ba” témé.

Naka Tsia táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,' témé," tam méé.

⁵ Me gaa koe guus ka Jeso ba bìrí xu a máá: "C'ěem-k'ám kam gaxao ka c'ěe ba tcàrà ba úúa, a ba a ntcùú nqàè ka síí cgae me, a bìrí me a máá: 'Tíí tcàràè, ngoana xu péré xu cgòbè te,

⁶ tíí tcàrààm dàò koe hàna ba ncãa hàà cgae te, ra cúí gúù ga úú tama máà mer gham tc'óó o ke,' témé.

⁷ Me nxãaska ẽe nquum q'oo koe hàna ba xɔa a máá: 'Táá xhōekagu te guu, nquu-k'ám ba tcēekg'amsea, ra x'òma cóáa te cgoa, khama ra cuiskaga tēe naka máà tsi xua hãa tite ke,' témé.

⁸ Bìrí xao or ko, tēem gha a tcg'òó xu, gam dim tcàrà me e domka. Nxãa tama ko ii nem gha tēe a ẽem dtcàràèa hãa sa kúrú, *gam dim tcàrà ba* kò saucgae tamase téé-k'g'am me a dtcàrà me si khama.

⁹ "Ra ko bìrí tu u a ko máá: Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòò tu gha ke, *nquu-k'ám ba* tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke.

¹⁰ Dìím wèém ẽe ko dtcàrà ba ko máàè, me ko wèém ẽe ko qaa ba hòò, me gha wèém ẽe ko nquu-k'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama.

¹¹ "Ndakam xòò ba gha gam dim cóám kòò x'aù ba dtcàrà me ne, x'aùm téé-q'oo koe cg'ao ba máà me?

¹² Kana xg'arì ba máà me, tc'ubi bam kò dtcàrà me koe? *Kàà me e.*

¹³ A ncèè gatu ncèe cg'ãè tc'ěe ii tu kò qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa ne ba gha nxãaska *gatá ka* Xòòm nqarikg'ai di ba ẽe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáèa hãase Tcom-tcomsam Tc'ěe ba máà?" tam ma tèè.

Jeso ba ko dxãwa tc'ěean ka kg'ui

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Jeso ba kò nqóbóm khòèm koe dxãwa tc'ěean xhàiaгу. Eẽ i ko dxãwa tc'ěean tcg'oa kam kò gaam khòèm ẽe kò kg'ui tama ba kg'ui, zi xg'ae zi gaa koe kò hàna zi kaisase are.

¹⁵ Igaba ne kò c'ěe ne máá: "Dxãwa tc'ěean dim x'aigam Belesebulem di qarian cgoam ko dxãwa tc'ěean xhàiaгу," témé.

¹⁶ Ne c'ěe ne qgóó Me ne gha qgáìan qaa ka dtcàrà Me, *are-aresas* x'áís nqarikg'ai di sam gha x'ái ne sa.

¹⁷ Jeso ba kò gane di tc'ěean q'ana khamam kò bìrí ne a máá: "Eẽ q'aara hãas x'ais wèe sa gha kaà, me ẽe q'aa-q'aasea hãam x'áé ba gaicara hãa tite.

¹⁸ A ncèè satanam kò gaam ka q'aara hãa ne i gha kháé nxãaska ntama x'aian hãa? Ncèè gatu ko máá, Belesebule ba qarian máà Tea ra ko dxãwa tc'ěean gaan cgoa xhàiaгу, témé ne.

¹⁹ A ncèè Tíí kòò Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'ěean xhàiaгу, ne ia ko gatu di khòèan dìím cgoa xhàiaгу u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne x'ái, ẽe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa.

²⁰ Igaba ncèè Tíí kò ko dxãwa tc'ěean Nqarim dim tshàum cgoa xhàiaгу, nes ko nxãa sa x'ái, Nqarim di x'aia nea gatu koe hààraa sa.

²¹ "Ncèè qarim khòèm ncõo gàba zi úúam kò ko gam dim nquu ba kòre ne i ko gam di gúùan qãè qgáì koe hãa.

²² Igaba qarian ka tàà meam kái zi ncõo gàba zi dim kò ko hàà a ko x'ãà me nem ko tàà me, a gam di zi ncõo gàba zi ẽem kò dtcãàsea hãa zi xhùu me, a ba a ẽem ko sée cgae mea zi gúù zi q'aa-q'aa.

²³ Eẽ Tíí cgoa hãa tama ba, Tíí cgoa tééa q'aumanakua, me gataga ẽem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsàì-tsàia q'aa.

Dxãwa tc'ěean di kabisea ne

(Mt 12:43-45)

²⁴ “Eë i ko dxãwa tc'ëean khòem koe tcg'oa ne i ko c'óòà qgáìan koe qdò, a sãa i gha qgáìan qaa, a ncëè hòò o tama i kò hãa ne i ko nxãaska bìríse a máá: ‘Tirim nquum ãer guua hãam koer gha kabise,’ témé,

²⁵ a ãe i kò hàà nquu ba bóò me káà guú ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qãèse kg'ónòèa,

²⁶ ne i ko nxãaska qdò a síí 7 tc'ëean sée a hàà cgoa, gaan nqáéase cg'ãè e, i hàà tcãà a i a gaa koe x'ãè. Si ãem khòem dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'ãè kg'aiaka dis ka,” tam méé.

Tseegu di ts'ee-ts'ee kg'aikua ne

²⁷ Eëm ko Jeso ba ncëeta mééa xg'ara kas ko khòè sa xg'aes q'oo koe guu a q'aui kg'ui a Jeso ba bìrí a máá: “Ts'ee-ts'ee kg'aièa saa khòès ãe ábà Tsia sa, naka bílan ãe Tsi coma hãa hëéthëé e,” témé.

²⁸ Me Jeso ba xqà si a máá: “Tseegukaga, igaba ãe Nqarim di kg'uian ko kóm a ko ãe i ko méé khama hëé nea kaisase ts'ee-ts'ee kg'aièa ne ne e,” témé.

Cg'ãè caus qhàò sa ko x'ái sa qaa (Mt 12:38-42)

²⁹ Eë zi ko khòè ne di zi xg'ae zi càuse kam ko Jeso ba tshoa-tshoa a máá: “Ncëes qhàò sa cg'ãè cau si i, a ko are-aresas x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúis oose.

³⁰ Eëm xg'ao ma Jona ma Ninefe di ne khòè ne koe ma x'ái sa ii, khamagam gha ma khòem dim Cóá ba ma ncëes qhàòs koe x'ái sa ii khama.

³¹ X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cárm ka ncëes qhàòs di khòèan cgoa tãe a téé, a gha chibi-chibi a xgàra si, nqóóm chòò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ëgan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia hãa ba ncëeska ncëe koe hàna.

³² Xgàrakuan dim cárm ka xu gha khòè xu Ninefe di xu tãe a téé, a gha ncëes qhàò sa chibi-chibi a xgàra. Jonam di xgaa-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncëeska Jonam ka kaia hãa ba ncëe koe hàna,” tam méé.

Cgáé-q'oom dis x'áà sa (Mt 5:15; 6:22-23)

³³ A ba a máá: “X'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guú sa ga dàò a gãbas cgoa xoaba-kg'ai si ba káà me e, kana gãbas ka nqãaka tòó si ba, igabam gha téé-q'ooa sa koe tòó si, ne gha nxãasega ãe ko nquum q'oo koe tcãà ne x'áàn hòò.

³⁴ Tsarim tcgái ba tsarim tc'áróm dim x'áà me e. Tsarim tcgáim kò qãè e, nem wèém tc'áróm tsari ba x'áàn ka cg'oèa.

³⁵ Gaa domka méé tsi bóò naka i tsáá koe hàna x'áàn táá ntcùú sa ii guu.

³⁶ Khama nxãaska ncëè wèè cgáé-q'ooa tsi kò x'áàn ka cg'oè cgaea, i cúí xòèa tsi ga ntcùús q'oo koe hãa tama, nem wèém cgáé-q'oo ba x'áàn úúa, ncëes ko ma x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guú sa ma tsáá koe ma kaisase ma x'áà khamaga ma,” tam méé.

Jeso ba ko Farasai xu hëé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hëéthëé dqàè (Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Eëm ko Jeso ba kg'uia xg'ara kam ko c'ëem Farasai ba dtcàrà Me, síim gha tc'óó cgoa me ka. Me kò Jeso ba tcãà a síí tafolem koe ntcóó cgoa me, tc'óó cgoa mem gha ka.

³⁸ Igaba ãem ko Farasai ba bóò a q'ãa, Jesom ko xg'aa tshàu tamase tc'óó sa kam kò are.

³⁹ Me X'aigam Jeso ba bìrí me a máá: “Gaxao Farasai xao ko kubi zi hëé naka gaba zi hëéthëé zi ka qãá zi xg'aa, igabaga xao q'ooa xao koe xhùuku sa hëé naka cg'ãè cauan hëéthëé ka cg'oè cgaea.

⁴⁰ Gaxao káà tc'ëe xaoè, ãe qãá sa kúrúba ba gáé gam q'ooa sa thëé kúrúba hãam tama baà?

⁴¹ Igaba dùús wèés gãbas q'oo koe hàna sa ãe dxàua ne khòè ne máà, naka xaoa gha nxãasega tchàa za hëé naka q'oo za hëéthëé q'ano ii.

⁴² “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao Farasai xao ka! Nqari ba xao ko tc'õoan ko xg'ǎò-xg'ǎo zi gúu zi* koe cúis tshàu-q'ooos dian tcg'òó a máà khama, wèé zi tc'õo-kq'ám zi xhàràn di zi koe hēéthēé e. Igabaga xao ko Gam di qǎèse qg'óókuan hēé naka ncàmkuàn hēéthēé nxorè. Qaase i ko, ncēe sara gúu sara *cg'áé sara* xao ga kò kúrúa hǎa sa, igaba méé xao táá c'ēe zi nxorè guu.

⁴³ “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao Farasai xao koe! Còrè-nquuan koe xao kaia zi ntc'õó-q'oo zi ncàma hǎa, naka x'ámágu di zi qg'ái zi koe tsgámku sa hēéthēé e.

⁴⁴ “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao koe, x'áíse tama zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe khóèan ko kg'ama tc'amkg'aia zi koe, bóòà q'ǎa zi tamase gǎá zi,” tam méé.

⁴⁵ Me kò x'áè q'ǎa-kq'aom c'ēe ba xoa Me a máá: “Xgaa-xgaa-kq'ao Tseè, ēeta Tsi kòo méé ne Tsi ko sixae igaba cóe xae e thēé,” témé.

⁴⁶ Me Jeso ba xoa me a máá: “Gaxao x'áè q'ǎa-kq'ao xao igaba: Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao koe, qómse xao kò khóèan qóm gúuàn dcēékagu, igaba xao gaxao cúim tshàum gaxao dim kaga qg'óó o tama.

⁴⁷ Haò, cg'ǎè i gha ii gatu koe. Porofiti xu di zi tc'ám zi koe tu kò dqom cgoaè xu gha zi gúu zi tshàoa tòó, ncēe gatu ka tsg'oose ga xu ka cg'õòa xu.

⁴⁸ Ncēes gúu sa xao ko nxàea tseegukagu, gaxao ka tsg'oose ga xu kúrúa hǎa tsééa ne. Porofiti xu xu kò cg'õo khama, xao kò gaxu di tc'áman tshào.

⁴⁹ Ncēes gúus domkam kò Nqari ba Gam di tc'ēegan koe máá: “Porofiti xu hēé naka x'áè úú-kq'ao xu hēéthēér gha gane koe tsééa úú, ne gha c'ēe-kq'áí xu cg'õo, a c'ēea xu xgàra.

⁵⁰ Gaa domkas gha ncēes qhàò sa nq'óm tshoa-tshoasea koe guu a ntc'āàguèa c'áòan wèé xu porofiti xu di xqara máá,

⁵¹ Abelem di c'áòan koe guu a sí Sakariam dian koe tcāà. Sakariam ncēe kò altara ba hēé naka còrè-nquu ba hēéthēé xg'aeku koe cg'õòè ba. Eè, bìrí tu ur ko, qhàòs ncēe sa gha wèéan ncēe ga xqara máá.

⁵² “Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao x'áè q'ǎa-kq'ao xao koe, q'ǎan di tc'ēean dim xgobekq'am ba xao sèea máásea. Gaxaoa kò gaxao ka táá tcāà, a xao a kò ēe ko tcāà ne xgáè-kq'am,” tam méé.

⁵³ Eēm ko Jeso ba ēem qg'áim koe tcg'oa a ko q'òò ka xu kò x'áè xgaa-xgaa-kq'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xu tshoa-tshoa a xgàèa tòó Me, a kái zi tēè-kq'ám zi qaa tcáo Me ko zi tēè Me,

⁵⁴ Nxāasegam gha tshúu gúuàn kg'ui xu chibi-chibi Me ka.

12

Jeso ba ko khóè ne q'ǎa-q'ǎa Farasai xu ka

(Mt 10:26-27)

¹ Gaa koes kò kaias xg'aes tcám-tcáms khóè ne di sa xg'aea hǎa, ne kò xáèkua hǎa i kòm ga káa a, kam kò *Jeso ba* Gam di xu xgaa-xgaase-kq'ao xu cgoa tc'ǎà a tshoa-tshoa a máá: “Farasai xu di péré gǎè-gāean koe méé xao q'óésea hǎa, ncēe qǎè khóèan khama ko ma kúrúse igaba cg'ǎè cau xu.

² Wèes gúus ēe chómsea hǎa sa gha xgòre-kq'aiè, si gha wèes tchòàs ēe chómsea hǎa sa q'ǎase.

³ Eē xao ko ntcùúan q'oo koe kg'ui sa gha x'áàn q'oo koe kómse, si gha gataga ēe xao kòo nquuan q'oo koe c'am sa thēé nquuan tcqbe koe nxàese.

Q'áòè gha ba

(Mt 10:28-31)

⁴ “Tíí ka c'ēea tuè, bìrí tu ur ko, a ko máá: Táá *khóè ne* ēe ko tc'áró ba cg'õo, a ne a gaa koe guus ka kúrú ne gha gúu úú tama ne q'áò guu.

* 11:42: tc'õoan ko xg'ǎò-xg'ǎo zi gúu zi - Gerika sa ko cam hìi-coa sara ka kg'ui, Naros koe cg'õè úú tama sara.

⁵ Igabar gha bìrí tu u dìí ba méé tu q'áo sa: *Nqarim* ãem kòo cg'õoa xg'ara ne ko chõò tamas c'ees dxãwam dis koe xaoa úú dì qarian úúa hãa ba méé tu q'áo. Eè, bìrí tu ur ko, q'áo Me méé tu!

⁶ A 5 tsará zia gáé mari-coa tsara cgoa x'ámáguè tama? Igabas cúís ga sa Nqarim ka c'urùèa hãa tite.

⁷ I gataga wèé c'òòan tcúúa tu di ga nxaráèa. Ke táá q'áo guu, kái zi tsará zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàea tcg'òóse sa hěé naka Krete ba xqase sa hěéthěé e
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Bìrí tu ur ko a ko máá: Dìím wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bam gha Khòèm dim Cóa ba thěé Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe nxàea tcg'òó.

⁹ Igaba dìím wèém ãe gha khòè ne cookg'ai koe xqase Te ba gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe xqaseè.

¹⁰ Me gha wèém khòèm ãe ko Khòèm dim Cóm ka cg'ãèse kg'ui ba qgóóa mááè, igaba ãe gha Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka cg'ãè kg'uiian kg'ui ba cuiskaga qgóóa mááèa hãa tite.

¹¹ “Igaba ãe ne kòo còrè-nquu xu koe hěé naka x'áèan di xu kaia xu koe hěé naka tc'ãà-cookg'ai xu koe hěéthěé xqara máásean ka tcãà tu u, ne méé tu táá káise tc'ẽe-tc'ẽese guu, dùú sa tu gha nxàe sa, kana nta tu gha ma nxàe e sa, ncẽem x'aèm kòo hàà ne tu gha nxàe tu gha sa mááè ke,

¹² Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba gha ãem x'aèm ka xгаа-xгаа tu u, dùú sa méé tu nxàe sa ke,” tam méé.

Qguuam khòèm káà tc'ẽem dis sere-sere sa

¹³ C'ẽem khòè ba kò ães xg'aes q'oo koe guu a Jeso ba bìrí a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, tíí kíím cgoa kg'ui nakam sìtsam ka xòòm x'óóa guua zi gúù zi tíí cgoa q'aa-q'aaku,” témé.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba xqo me a máá: “Khòè tseè, dìí na qarian máà Tea, gúúa ner gha q'aa-q'aa tsao o di i?” témé.

¹⁵ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Bóò naka tua chìikuan koe q'õése, khòèm dis kg'õè sa gúù zi kái zi ãem kàoa hãa zi koe hãa tama ke,” témé.

¹⁶ A ba a ncẽes sere-sere sa bìrí ne a máá: “C'ẽem khòèm qguúa kò hãa ba xg'ao hàna, gam dim xháràm kò kái tc'òòan kúru ba.

¹⁷ Me tcáóa ba koe tèèse a máá: ‘Dùú ra gha kúru? C'ẽe qgái gar úú tama ka, tiri tc'õoa ner gha tòóa mááse e,’ témé.

¹⁸ Kam ko máá: ‘Ncẽea ra gha hěé ga a: Tòóa máásean di xu nquu xu tiri xur gha kòbe a ra a kaia xu tshào, a tiri mabere cãan hěé naka tiri zi gúù zi c'ẽe zi hěéthěé gaa koe tòò.

¹⁹ Ra gha *nxãaska* bìríse a máá: ‘Qãè zi gúù zi wèé zi ãer ko qaa zir úúa hãa, kái kurian gha kg'õèkagu te zi. A ra a gha kg'õè sa thamkase sèè, a gha tc'õó a kg'áà, a ra a qãè-tcaoa mááse,’ témé.

²⁰ Igabagam ko Nqari ba bìrí me a máá: ‘Tsáá khòè tsi káà tc'ẽe tseè, ncẽem ntcùúm ka tsi gha kg'õèa tsi sèè cgaeè, ka zia gha *nxãaska* ãe tsi kúrua máásea hãa zi gúù zi dìín di ii?’ témé.

²¹ Ncẽea i gha ii ga a, dìím wèém ãe ko x'aia ba tòóa mááse ba Nqarim cookg'ai koe qguu tama,” tam Jeso ba méé.

Káise tc'ẽe-tc'ẽese sa
(Mt 6:25-34)

²² Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bìrí a máá: “Gaa domkar ko bìrí xao o, a ko máá: Táá gaxao di kg'õèan ka káise tc'ẽe-tc'ẽese guu, dùú xao gha tc'õó kana dùú xao gha cgáé-q'ooa xao koe hãa sa. Kg'õè sa tc'òòan ka cgáé si i, me tc'áró ba qgáían ka cgáé me e ke.

²³ Kg'õè sa tc'òòan ka kaisase cgáé si i, me cgáé-q'oo ba qgáían ka kaisase cgáé me e.

²⁴ Hoaran bóò, xhàrà tama i hãa, a tcuù tama, a tc'òoan i gha tòóa mááse nquuan úú tama, gabàm ko Nqari ba xàró o. Tu gatu tsaràn ka kaisase cgáé tu u.

²⁵ A gatu ka c'ëem dii ba gha kg'òèa ba di cáman koe káise tc'ëe-tc'ëesean ka cáman ba càù?

²⁶ Ncëes gúús cg'árés kúrú kaga tu ko tààè, ka tu koáé nxãaska dùúska c'ëe zi ka káise tc'ëe-tc'ëesea máá?

²⁷ Bóò, nta zi qãáka di zi x'aa zi ii sa, zi ko ma tsom sa; tséé tama zi hãa, a zi a gataga qgáían qgãéa mááse tama. Igabar ko birí tu u, x'aigam Solomonem ga ba kò gam di x'aian wèé koe ga ncëe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma hãa tama.

²⁸ A ncëe Nqarim kòo qãáka di dcãan ncëe ko ncëe cáman ka hãa, a q'uu ka c'eean q'oo koe xaoa tcãàè, nxãan ncëeta ma hãakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hãakagu tu u, oo, gatu ncëe cg'aré dtcòman úúa tuè?

²⁹ “Ke tu táá dùú sa tu gha tc'òó kana kg'áa sa qaa guu, naka káise tc'ëe-tc'ëese guu.

³⁰ Tãa zi qhàò zi di nea ko wèé gúúan ncëe ga qaa, Me gatu ka Xòòm ga ba ncëe gúúan tu ko qaa sa q'ana hãa.

³¹ Igabaga méé tu kg'aika X'aigam Nqarim di x'aian qaa, naka tua gha ncëe zi gúú zi wèé zi thëe máàè.

Nqarikg'ai di qguàa ne

(Mt 6:19-21)

³² “Ghùu-coa tuè, táá tu q'áo guu, qãè-tcaokagu i ko gatu ka Xòò ba, Me gha ntcòó-q'ooan máà tu u ke.

³³ Eë tu úúa hãa zi tu x'amágu, naka tua gazi di marian dxàua ne khòè ne máà. Cg'ãa-cg'anase tama qgóán tu kúrúa mááse, naka nqarikg'ai di qguúan ncëe kaà tite cgoa, cúí ts'ãà-kg'ao kaga cúu-cuuse cgaeè tite e kana tcg'ãàn kaga tc'òòè tite e.

³⁴ Eë tsari qguúan hãa koe i gha gataga thëe tsari tcáóan hãa khama.

Kókòà hãa xu qãà xu

³⁵ “Tséé sa méé tu kg'ónòsea máána hãa, naka i gatu di x'áà-x'aa-kg'ai cgoa di gúúan ko karu.

³⁶ Gane ka q'òòse ba qãà hãa ne tséé-kg'ao ne khama ma, séèkuan dis kòès koe kò qòòà hãa ba. Eëm ko hàà a ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, ne gha kúúga xgobekg'ama máá me ne.

³⁷ Eë xu qãà xu, ncëe gaxu ka q'òòsem ko hàà a hàà sao-xg'ae xu kókòà hãa xu ka i gha kaisase cgáé ii. Tseegukar ko birí tu u: Tsééam gha máá xu sam kg'ónòsea máána hãa, a gha tafolem koe ntcòò xu, a tsééa máá xu.

³⁸ Eë gaxu ka q'òòsem kòo ntcúú ka hàà kana ntcúú nqáè ka igaba gha kókòà hãa xu qãà xua ts'ee-ts'eekg'aièa.

³⁹ Igaba méé xao ncëe sa q'ana hãa: Ncëe nquu ba kàoa hãam khòèm kò q'ana hãa ts'ãà-kg'aom ko dùútsa x'aè ka tcãà sa, nem ga kò táá gam dim nquu ba guu me khòàèa hãa.

⁴⁰ Ke méé tu gatu igaba kg'ónòsea hãa, Khòèm dim Cóá ba gha tcom tama tu hãam cáman ka hàà cgae tu u ke,” tam méé.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qãà ba

(Mt 24:45-51)

⁴¹ Petere ba kò máá: “X'aigaè, ncëes sere-seres ncëe Tsi ko nxàè sa koáé sixae cgoa kg'ui, kana saa ko wèém khòèm cgoa kg'ui?” témé.

⁴² Me X'aigam Jeso ba xoa me a máá: “Kháé dii ba nxãaska tcom-tcomsa a tc'ëegam qãà baa? Ncëe gam ka q'òòsem gha nquua ba di qarian máà ba, me qãè x'aè ka gaxu di tc'òoan máà xu ba.

⁴³ Ts'ee-ts'eekg'aièa baa èem qãà ba, ncëe gam ka q'òòsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hëe ba.

⁴⁴ Tseegukar ko birí tu u a ko máá: wèé zi gúú zi èem úúa hãa zi di qaria nem gha gam koe tòó.

⁴⁵ Igabaga ncêê ãem qãàm ko tcáóa ba q'oo koe bìríse a máá: 'Tíí q'òò ba ãoa hãa a qháése hàà tite,' témé, a ba a tshoa-tshoa a c'êe ne qãà ne xg'ámku cgoa, a tc'óó a kg'áà a tshoa-tshoa a nqàre,

⁴⁶ nem gha ãem qãàm ka q'òòse ba tcom tamam hãam cáím ka hàà, c'úuam hãa x'aè ka, a ba a gha hàà xgàra me, a ãe tcom-tcomsa tama ne cgoa xg'ae-xg'ae me.

⁴⁷ "Qãàm ãe gam ka q'òòsem ko qaa sa q'ana hãa, igaba kg'ónòse naka kúru si tama ba gha kái *tsaman* xg'ámme.

⁴⁸ Igaba ãem kúrua hãas domkam ko xgàraè sa c'úua hãam qãà ba gha cg'orò *tsaman* xg'ámme. Wèem ãe káían máàèam koe i gha káían qaaè, ãe kaisase káían máàèam koe i gha gataga kaisase káían qaaè.

Jeso ba ko q'aa-q'aase sa óá
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ "Nqóómkg'ai koer gha hàà c'eean óá kar hààra, a kò gataga káise ncàmaa, nxãakamaga i ga kò karukaguèa sa!

⁵⁰ Tcguù-tcguuku sa hàna tcguù-tcguuèr gha ko sa, gaas kar qg'óóèa si gha nxãakg'aiga síí xg'ara.

⁵¹ Nqóómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tu gáé tc'èea? Bìrí tu ur ko: nxãas tama si i, igabar ko q'aa-q'aase sa óága.

⁵² Ncêe koe guus ka ne gha 5 ne khòè ne cúím x'áém di ne q'aa-q'aaè, ne gha nqoana ne cáman cgoa táá kómku, i cáman táá nqoanan cgoa kómku.

⁵³ Q'aa-q'aaè ne gha, me xòò ba cóám cgoa táá kómku, me cóá ba xòòm cgoa táá kómku, si xòò sa cóás cgoa táá kómku, si cóá sa gaas ka xòòs cgoa táá kómku, si c'ui sa c'uìse-coas cgoa táá kómku, si c'uìse-coa sa c'uìses cgoa táá kómku," tam méé.

X'aèm di zi x'ái zi
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ A ba a xg'ae zi bìrí a máá: "Túú-c'òò sa tu kò bóò si ko cáms ko tcãà xòè za guu a ko qaò ne tu ko kúúga máá: 'Tuu i ko sene,' témé, i gataga ii.

⁵⁵ Dtcêe xòè za guuam tc'áá ba tu kòò bóò ne, tu ko máá: 'Sene i gha kaisase kùrusa a,' témé, i gataga ii.

⁵⁶ Gatú khòè tu qãè khòèan khama ko ma kúrué tuè! Nqóómkg'ai hêé naka nqarikg'ai hêéthêé koe gha kúrué zi guù zi nxàe tu q'ana hãa, igaba tu dùús domka x'aèan di zi x'ái zi nxàean c'úua hãa?

Tsarim chibi-chibi-kg'aom cgoa qhàis koe dtcòmku ne
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ "Dùús domka tu cúíaga bóòà tcg'òóa mááse tama qãè guúan kúrué gha a?

⁵⁸ Eè ko chibi-chibi tsim cgoa, méé tsi wèé qaria tsi kúru naka tsao xg'aen ntcóò naka ães chibi sa nxàe nakas qanega tsao dàòm q'oo koe hãa a xgàrakuan dis qhàis koe síí ta ga hãase chòò. Nxãa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcãà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcãàè.

⁵⁹ Bìrí tsir ko a ko máá: Cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxãakg'aiga síí ãe qaùà hãam mari-coa ba suruta," tam méé.

13

Chìbian koe tcóósea ne

¹ Gaa x'aè ka ne kò c'êe ne khòè ne gaa koe hàna, ncêe kò Jeso ba Galilea di ne khòè ne ka bìrí ne, ncêem kò Pilato cg'óoa hãa ne, ãe ne kò ko dàòà-mááku zi kúru x'aè ka.

² Me Jeso ba xòa ne a máá: "Gatu ko bóò ka nea kò ncêe ne Galilea ne, wèé ne Galilea ne c'êe ne ka tshúù ne chibi-kg'ao nea, ncêeta ne kò ma xgàrase ka?

³ Bìrí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcoóse tama ne tu gha wèéa tu ga gataga ma kaàkaguè.

⁴ Kana tua ko ntama ma tc'èe 18 ne khòe ne ncèe kò Siloame koe qáòm nxõá nquum ka cg'áe cgaeè ne ka, a cg'òe ne, gatu ko bóò ka nea kò wèé khòean èe Jerusalema koe x'ãèa hãa ka chibiga nea?

⁵ Bìrí tu ur ko, gatà i ii tama, igaba tu kò gatu di chìbian koe tcoóse tama ne tu gha wèéa tu ga gataga ma kaàkaguè,” tam méé.

Hìis tc'áróan kúrú tama sa

⁶ Jeso ba kò nxãaska ncèes sere-seres ka bìrí ne a máá: “Khòe ba kò hàna a ba a faia dis hìi sa úúa, gam dim kg'om xháràm q'oo koe kò xhàràèa sa. Gaa koem kò síi ko tc'áróa sa qaa, igabam ko táá cúian ga hòò.

⁷ Me nxãaska khòem gam dim xhàrà ba ko kòre ba bìrí a máá: ‘Bóò, ngoana xu kuri xu ra úúa a ko ncèe koe hàà a ko hàà ncèes hìis faia dis di tc'áróan qaa, igabagar cúian ga hòò tama. Ke xg'aoa tcg'òó si! Kg'amagas téé a ko góman tséékagu ke!’ témé.

⁸ Igabam kò khòe ba xò a máá: ‘Tíi q'òòè, guu si gaicara cúim kuri ba nakar tshào qao si naka c'aruan máa si.

⁹ Ncèeko hààm kurim kas kò tc'aró kúrú ne i gha qãè e, igabagas kò kúrú u tama ne tsi gha nxãaska xg'aoa tcg'òó si,’ témé.”

Jeso ba ko Sabata dim cáím ka khòe sa qãèkagu

¹⁰ Sabata dim cáím kam kò Jeso ba hãa a ko c'èem còrè-nquum koe xgaa-xgaa.

¹¹ Igabagas ko gaa koe khòe sa hàna, 18 kurian ko dxãwa tc'èean ka nqarakaguèa hãa sa, a sa a kò qhúusea, a cg'arés kaga tchoanàse tama.

¹² Eëm ko Jeso ba bóò si kam kò Gam koe tciia óá si a máá: “Khòe seè, tcìia si koe si kgoaraèa,” témé.

¹³ A ba tshàua ba tòò cgae si, si gaa x'aè kaga tchoanàse a sa a Nqari ba dqomì.

¹⁴ Jesom ko Sabata di cáím ka kg'òèkagus gúús domkam kò còrè-nquum dim tc'ãà-cookg'ai ba xgòà, a ba a khòe ne bìrí a máá: “6 cáíma ne hàna khòean ga tséé e, ke méé ne gaa cáíman ka hàà naka nea hàà kg'òèkaguse, Sabata dim cáím ka tamase,” témé.

¹⁵ Me kò X'aigam Jeso ba xò me a máá: “Gatu qãè khòean khama ko ma kúrúse tuè, a gatu ka c'èem ga ba gáé cuiskaga Sabata dim cáím ka gam dis ghòe sa kana donghim igabaga xgàris koe kgoara hãa naka chùia úú me naka síi kg'áàkagu mea hãa tite?

¹⁶ Ka sa gáé ga ncèes khòes Abrahamam ka cóáses, ncèe kò ncèeta noo kurian 18 sèe a satanam ka qáèèa hãa sa, Sabata dim cáím ka táá kgoaraè èe kò qáé sia hãas gúús koe?” tam méé.

¹⁷ Eëm ko ncèes gúù sa nxàe ka i kò Gam di ntcoe-kg'aoan saucgae, igabas kò wèés xg'aes èe sa wèé zi gúù zi cgáé zi èem kúrú hãa zi qãè-tcaoa máá.

Mosetara dis hìis di cgùrian dis sere-sere sa

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Me Jeso ba tèè ne a máá: “Nqarim di x'aia nea nta ii? Dùús cgoa Ra gha nxará xg'ae e?

¹⁹ Mosetara dis hìis dim cgùrim khama i ii, ncèem kò khòe ba sèe a gam dim xháràm koe xhàrà ba. Me tsòm a ba a hìi sa kúrú, i kò nqarikg'ai di tsaràn hàà gaas hìis di nxãan koe nquuan kúrú,” témé.

Péré gãé-gãean dis sere-sere sa

(Mt 13:33)

²⁰ Me gaicara tèè a máá: “Dùús cgoa Ra gha Nqarim di x'aian nxará xg'ae?

²¹ Péré gãé-gãean khama i ii, ncèes ko dxàes khòe sa sèe a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèés pérés koe tséé, si gãe e,” tam méé.

*Cg'árem nquu-kg'ám ba
(Mt 7:13-14, 21-23)*

²² Eëm kò Jeso ba Jerusalema koe qõò kam kò x'áé-dxoo xu hěé naka x'áé-coa xu koe hěéthěé tcāà, a ba a eëm ko ma qõò khama ma xгаа-xгаа.

²³ C'ëem khòè ba kò tèè Me a máá: "X'aigaè, a cg'orò ne khòè ne cúí ne ko hàà kgoaraè?" témé.

Me bìrí ne a máá:

²⁴ "Wèé qaria tsi ga tséékagu naka tsia xgam-xgam nquu-kg'ám koe tcāà. Bìrí tu ur ko a ko máá: kái nea gha tcāà ne gha sa tc'ěe igaba ne gha tààè.

²⁵ Eëm ko nquu-kg'ao ba tēe a ko nquu-kg'ám ba tcēkg'am x'aè ka tu gha tchàa za hāa, a tu a gha tshoa-tshoa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am, a kg'aea mááse a máá: 'X'aigaè, nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá ta a,' témé, igabam gha xoa tu u a máá: 'C'úu tua raa ke tu tí koe tcg'oa, gatu cg'āè kúrú-kg'ao tuè!' témé.

²⁶ Tu gha tshoa-tshoa a máá: 'Tsáá cgoa ta kò ko tc'õó a ko kg'āà, tsi kò ko gatá di x'áéan koe ga thěe xгаа-xгаа,' témé.

²⁷ Igabagam gha xoa a máá: 'C'úu tua ra hāa, a guua tu hāa qgái ga c'úua, ke tu tí koe tcg'oa, gatu wèé tu cg'āè kúrú-kg'ao tuè,' témé.

²⁸ Abrahama ba hěé, Isaka ba hěé, naka Jakobe ba hěé, naka wèé porofitian Nqarim di x'aian koe hàna hěéthěé tu kò ko bóò nes gha kg'ae sa hěé nakas gāò xõó sa hěéthěé hāa, igabaga tu gha gatu tchàa za xaoa tcg'òóèa hāa.

²⁹ Igaba ne gha khòè ne cáms ko tcg'oa xòè koe guu, ne c'ěe ne cáms ko tcheè xòè koe guu, ne c'ěe ne c'ěe xòèan nqõóm di koe guu, a hàà x'aian Nqarim di koe ntcõó.

³⁰ Igabaga méé tu q'āa, c'ěe ne ēe kháóka kò hāa nea gha tc'āà di ne ii, ne gha c'ěe ne ēe tc'āà di kò ii ne kháóka di ne ii," tam méé.

*Jeso ba ko Jerusalema ba thõò-xama máá
(Mt 23:37-39)*

³¹ Eëm x'aèm ka xu kò c'ěe xu Farasai xu Jeso ba hàà cgae, a bìrí Me a máá: "Ncëem qgái ba tcg'oara guu naka Tsia c'ěe za qõò, Herote ba cg'õo Tsi kg'oana ke," témé.

³² Me Jeso ba xoa xu a máá: "Qõò naka síí eëm círí ba bìrí naka máá: 'Dxāwa tc'ěea ner ko xhàigu, a Ra a ko khòè ne ncëem cáim ka hěé naka q'uu dim cáim ka hěéthěé qāèkagu, a Ra a gha Tiri tsééan nqoana dim cáim ka xg'ara-xg'ara,' témé.

³³ Gatà i ii igaba méér dàòà te koe hāa ncëem cáim ka hěé, q'uu dim cáim ka hěé, naka q'uu dim cáim qāà q'oo dim cáim ka hěéthěé e. Porofitim ga Jerusalema ka tchàa za cg'õoè sa qāè tama khama.

³⁴ "Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè. Tsáá porofitian ko cg'õo tsi, a ēe tsáá koe i kò tsééa óàèa hāa ne ko nxõán cgoa xao o tsi. Nta noose ra kò tc'ěea hāa, tsari cóá ner ga cúí koe xg'ae-xg'aea hāa sa, ēes ko ma ghòrò sa tcgàmà sa dòm q'oo koe ma gas di ghòrò-coan ma xg'ae-xg'ae khama. Igabaga tu ko tc'ěe e tama.

³⁵ Q'āa méé tu, Nqari ba gha Gam dim nquu ba guua máá tu u sa. Bìrí tu ur ko, gaicara tu bóò Tea hāa tite a tu a gha nxāakg'aiga máá: 'Eè ko X'aigam dim cg'õèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'ee kg'aièa hāa,' témé," tam méé.

14

Jeso ba Farasaim x'áé koe

¹ C'ëem cáim Sabata dim kam kò Jeso ba Farasai xu dim tc'āà-cookg'aim x'áé koe hàna, a ko tc'õó, ka ne kò khòè ne qāèse bóò Me.

² Me kò kúúga x'õàa ba hěé naka c'õáa ba hěéthěé kò gāéa hāam khòè ba Jesom koe hàà.

³ Me kò Jeso ba x'áé q'āa-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé tèè a máá: "Sabata dim cáim ka khòèan qāèkagua nea x'áéan ka kgoaraèa kana ia kgoaraè tama?" témé.

⁴ Igaba xu kò táá cúí guù ga nxàe. Me kò Jeso ba khòe ba sèe, a qãèkagu, a guu mem qòò.

⁵ Kam ko bìrí xu a máá: “Ncèe gaxao ka c'èem kò cóá ba úúa kana ghòe ba, me Sabata dim cárn ka tsàum q'oo koe cg'áéa tcàà, ne ba síí tcg'òó mea hãa tite?” témé.

⁶ Igaba xu kò ncèes guùs ka táá kgoana a xọa Me.

⁷ Eẽm ko Jeso ba bóda q'ãa, cg'áè-kg'ao ne ko ma kaia zi ntcõó-q'oo zi koe ma ntcõó sa, kam kò ncèes sere-sere sa bìrí ne a máá:

⁸ “Eẽ tsi kò c'èem khòem ka séèkuan dis kòes koe tciiea hãa ne táá kaia zi ntcõó-q'oo zi koe ntcõó guu, c'èedaokam gha c'èem khòem tsáá ka kaisase tcom-tcomsa ba thèe tciiea hãa ke.

⁹ Gatà i kò ii nem gha èe tcií tsaoa hãa ba hàà, a bìrí tsi a máá: ‘Ncèem khòe ba tsaris ntcõó-q'oo sa máá,’ témé, tsi gha saucgae, a gha nxãaska tshoa-tshoa a cg'árés ntcõó-q'oo koe síí ntcõó.

¹⁰ Igaba èe tsi kò tciiea hãa ne, cg'árés ntcõó-q'oo koe ntcõó, nakam gha nxãasega èe tcií tsia hãam kò ko hàà ne bìrí tsi naka máá: ‘Tíí tcáràè, còoka hànas ntcõó-q'oo koe ntcõó,’ témé, naka tsi gha nxãasega cg'áè-kg'ao ne tsáá ka c'èe ne cookg'ai koe tcom-tcomsakaguè.

¹¹ Wèem èe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè, me gha èe ko cg'aré-cg'arese ba kaikaguè khama,” tam méé.

¹² Me Jeso ba nxãaska èe kò tcií mea hãam khòe ba bìrí a máá: “Eẽ tsi kò dòas koaba, kana dqòà di tc'òoan di sa ko kúrú, ne méé tsi táá tsáá tcárà ne, kana tsáá qòe ga ne, kana tsari ne qhàò ne, kana tsáá ka c'èea ne èe qguù ne igaba tcií guu. Gatà tsi kò ko hèe ne, ne gha gane igaba thèe dòan kúrú a gha tciia úú tsi, a síí èe tsi kúrú máá nea hãa sa suruta kabi tsi ke.

¹³ Igaba ncèe dòà sa tsi kò kúrú hãa ne méé tsi dxàua ne khòe ne hèe, nqoara ne hèe, ts'ìlko ne hèe naka kàà tcgáí ne hèéthèe tciia óá,

¹⁴ naka tsia gha nxãasega ts'eekg'ai ii, c'èe guù gaan cgoa ne gha suruta kabi tsi ne úú tama khama, a tsi a gha tchàno ne khòe ne ko x'ooan koe ghùie x'aè ka suruta kabiè,” tam méé.

Dòas dis sere-sere sa (Mt 22:1-10)

¹⁵ Eẽ kò Gam cgoa ntcõe xu ka c'èem ko ncèes guù sa kóm kam kò Jeso ba bìrí a máá: “Ts'eekg'ai me e gha ii, èe gha ko dòas Nqarim di x'aian dis koe tc'òó ba!” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xọa me a máá: “C'èem khòe ba kò hãa, kaias dòà sa kò kúrú, a kái ne khòe ne tciia óá ba.

¹⁷ “Eẽs dòas di x'aè kam ko gam dim qãa ba tsééa úú, síím gha èe kò tciiea hãa ne bìrí a máá: ‘Wèe zi guù zia kg'ónòèa hãa ke tu hàà,’ témé ka.

¹⁸ Igabaga ne ko wèea ne ga cúíta méé a tshoa-tshoa a c'èe zi tséé zi ka ne ma qgóóa tòòea sa nxàe. Tc'àà di ba kò máá: ‘Ncãar xhàrà ba x'ámá, qòò méér naka síí bóò mes guù si i, ke cgómna kg'aika qãa te,’ témé.

¹⁹ Me c'èe ba máá: ‘Ncãar 5 xu ghòe xu jokoan di xu x'ámá, a ncèer ii ka ko síí kúrú bóò xu, ke cgómna kg'aika qãa te,’ témé.

²⁰ C'èem igabam kò máá: ‘Khòe sar kabasega séèa hãa, khamar síí tite,’ témé.

²¹ “Me qãa ba kabise a hàà ncèe zi guù zi gam ka q'òòsem koe xàà. Me kò x'áé-kg'ao ba xgòà, a gam dim qãa ba bìrí a máá: ‘Qhàé naka tsia x'áé xu koe hèe, naka x'áé tcúú xu koe hèéthèe síí, naka tsia síí èe dxàua ne hèe, èe nqoara ne hèe, èe kàà tcgáí ne hèe, naka ts'ìlko ne hèéthèe, sèe naka ncèe koe óá,’ témé.

²² Me gaa koe guus ka qãa ba máá: ‘Tíí q'òòè, èe tsi nxàea hãa sa kúrúsea, igabaga i qanega ntcõó-q'ooan hàna,’ témé.

²³ “Me nxãaska qãm ka q'òòse ba bìrí me a máá: ‘Dàò xu koe hèe naka x'áéan xg'aeku di xu dàò-coa xu koe hèéthèe qòò naka tsia kúrú ne naka ne hàà, nakam gha nxãasega tirim nquu ba cg'òe.

²⁴ Bìrí tu ur ko, ãe kò tciìèa hãa xu khòè xu ka cúím ga ba tiris dòàs di tc'òoan xáma hãa tite!' témé," tam Jeso ba méé.

Xgaa-xgaase-kg'ao ba kúrua ne
(Mt 10:37-38)

²⁵ Zi kò kaia zi xg'ae zi Jesom cgoa qòò. Me kabise a bìrí ne a máá:

²⁶ "Ncèè c'èem *khòèm* kò Tíí koe hàà kg'oana, igabam kò xòò ba, kana xòò sa, kana gam dis khòè sa, kana gam di cóá ne, kana káíkhoea ba, kana qòèa ba ga igaba hòre tama, kana gam di kg'òèan igaba hòre tama nem cuiskaga Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

²⁷ Dìím wèém ãe gam òim xgàu hìi ba dcéè naka xùri Te tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

²⁸ "C'èedaokam gaxao ka c'èe ba qáòm nquu ba tshào kg'oana, ka ba gáé kg'aika ntcóò naka tc'èe-tc'èsea hãa tite, nta noo marian ko qaase sa, gaas tséé sam ga xg'ara-xg'ara cgoa a?

²⁹ Eém ko tshoa-tshoa sa kúru, a kò xg'ara-xg'ara sa ka tààè, nem gha wèém khòèm ãe ko bóò me ba kg'áè me khama,

³⁰ a kg'ui a máá: 'Ncèem khòè ba tshoa-tshoa a ko tshào, igabam xg'ara-xg'aran ka tààèa hãa,' témé.

³¹ "A ncèè c'èem x'aigam kò 10,000 xu ncóo-kg'ao xu úúa hãa, a ko síí c'èem x'aigam 20,000 xu ncóo-kg'ao xu úúa hãam cgoa x'áàku, ne ba gáé kg'aika ntcóò naka tc'èe naka bóò tama, tc'áàa hãa qaria nem úúa hãa sa, síím ga c'èem x'aiga ba x'áà cgoa a?

³² A ncèè gatàm kò hěé tama, nem gha tchòà xàà-kg'ao xu tsééa úú, c'èem qanega nquú ii koe, xu síí tòókuan dtcàrà.

³³ Gatà iim dàòm kam, dìím wèém ãe gatu xg'aeku koe hãa ba, a gam di zi gúù zi wèé zi ãem úúa hãa zi aagu tama ba Tirim xgaa-xgaase-kg'ao ba ii tite.

Tabean hěé naka x'áà ba hěéthěé e
(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ "Tabea ne qãè e, igaba i kò tabean gaan di tsau-q'ooan ka kaà cgaeè, ne i gha gaicara ntama ma kúruè a tsau?

³⁵ Góman koe ga hěé naka cg'urian ãe tcheèguèa koe ga hěéthěé i kàà tséé e, a ko khòèan ka tchàa za aaguè. Eè tceean úúa hãa ba méém kóm," tam méé.

15

Hoàra ko hãas ghùu sa
(Mt 18:12-14)

¹ C'èem cáń ka i kò wèé mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hěé naka chìbi-kg'aoan hěéthěé Jesom koe cúù-cuuse, hàà ne gha komsana Me ka.

² Xu Farasai xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé tshoa-tshoa a kg'uia mááse a máá: "Ncèem khòè ba ko chìbi-kg'ao ne qãèse hààkagu, a ko gane cgoa tc'óó," témé.

³ Me nxãaska Jeso ba ncées sere-sere sa bìrí xu a máá:

⁴ "C'èem-kg'ám kam gatu ka c'èe ba 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ãe zi 99 zi qãáka guu, naka ãe hòàra hãa sa síí qaa, naka ba nxãakg'aiga síí hòò si tite?

⁵ A ãem kòò hòò si, nem gha kaisase qãè-tcao a ba a gha nxàra ba koe dcéè si.

⁶ Eém ko x'áé koe hàà nem gha gam ka tcàràse ga xu xg'ae-xg'ae gam di qhàòan cgoa, a bìrí ne a máá: 'Tiris ghùus ncèe ko hòàra hãa sar hòò ke tu tíí cgoa qãè-tcao,' témé.

⁷ Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúím ka i gha nqarikg'ai koe qãè-tcaoan hãa, cúím chìbi-kg'aom ãe ko chìbian koe tcóósem domka, 99 ne khòè ne ãe tchàno ne e *ta ko mééè ne ka*, ncèe chìbian koe tcóóse qaa tama ne.

Aagusea ko hãam qano mari ba

⁸ “Kanas kò c'ěem-kg'ám ka khòès 10 qano mari xu úúa hãa sa, c'ěem ka aaguse cgaeè, ne sa gáé ga táá x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúù sa dàò, naka nquu ba xgài q'oo, naka qǎèse ěem mari ba qaa, naka nxãakg'aiga síi hòò me tite?”

⁹ Eēs kò hòò me nes gha gas di tcáràn hěé naka gas di qhàòan hěéthěé tciia xg'ae, a máá: ‘Marim ěe kò aagusea hãa bar hòò hãa ke tu tíi cgoa qǎè-tcao,’ témé.

¹⁰ Bìrí tu ur ko a ko máá: gatà iim dàòm cúim ka i gha Nqarim di xu moengele xu cookg'ai koe qǎè-tcaoan hãa, cúim chibi-kg'aom ěe gha gam di chibian koe tcóósem domka,” tam méé.

Hòàra ko hãam cóá ba

¹¹ Me Jeso ba nxãaska máá: “Khòèm càm cóá tsara kò úúa hãa ba kò hãa.

¹² Me cg'aré ba xòò ba bìrí a máá: ‘Aboè, tsari zi gúù zi q'aa-q'aa máá tsam m, naka tiri gha ii zi máá te,’ témé. Me kò gam di gúùan gam di tsara cóá tsara q'aa-q'aa máá.

¹³ “Me cg'aré ba cg'orò xu càm xu qǎá q'oo koe gam di zi gúù zi wèé zi x'ámágu, a ba a marian sée, a x'áéa ba guu, a nqúùm nqóòm koe qǎò, a síi gaa koe gam di marian x'ǎe a cg'ǎe zi gúù zi koe xgǎá.

¹⁴ Eēm ko gam di zi gúù zi wèé zi tséékagua xg'ara kas kò gaam nqóòm koe qhóó sa tcǎa, me tshoa-tshoa a ěem cóá ba qóm cgoa qgóóku.

¹⁵ Kam ko c'ěem khòèm gaam nqóòm dim koe síi a síi tsééan dtcàrà, me nxãa ba gam dim xhàràk koe tsééa úú me, síim gha xgùuan kòre ka.

¹⁶ Me kò káise tc'ěea hãa, xgùuan di tc'òoan cgoam ga kg'òèkaguse sa, i kò táá cúí khòè ga c'ěe gúù tc'óó di ga máá me.

¹⁷ “Me ěem ko ěe sa bóò q'ǎa ka bìríse a máá: ‘Nta noo tséé-kg'aoan àbom dia kái tc'òoan úúa, ra ko tíi ncěe koe xàbàn ka cg'òòè.

¹⁸ Xgoabar gha a àbom koe síi, a ra a gha síi bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hěé naka tsáá cookg'ai koe hěéthěé ra chibian kúrú hãa.

¹⁹ Tsarir cóá ra a tar ga ma tciie sar kg'ano tama; ke tsari xu tséé-kg'ao xu khama ma qgóó te,’ tam méé.

²⁰ A ba a xgoaba, a xòòm koe qǎò.

“Eēm qanega nqúù ii kam kò xòò ba bóò me, a thòò-xama máá me, a qàròà síi cgae me, a síi xgábé me, a x'obè me.

²¹ Me cóáse ba bìrí me a máá: ‘Aboè, nqarikg'aian hěé naka tsáá cookg'ai koe hěéthěé ra chibian kúrú hãa. Tsarim cóá ba tar gha ma tciie sar kg'ano tama,’ témé.

²² Me xòò ba gam di xu qǎa xu bìrí a máá: ‘Qhǎése xao t'òèm qgái ba óá, na hàà hǎakagu me, naka xaoa tcǎa tshàu sa tcǎa tshàu me, naka xaoa nxàbokagu me.

²³ Naka xaoa síi tsauam ghòè-coa ba sée na cg'òò, naka ta kg'oo na dòà sa kúrú.

²⁴ Ncěem cóám tiri ba kò x'óóa hãa, igabam ncěeska kg'òèa hãa; hòàram kò hãa igabam hòòsea hãa ke,’ tam méé. Ne tshoa-tshoa a dòà sa kúrú.

²⁵ “Gaa x'ǎe kam kò gam ka cóásem kaia ba xhàrà-kg'ai za hãa. Síim kǎbise a x'áéan qàe koe hãa kam ko khòè ne kóm ne ko nxáè a ko ntcǎa.

²⁶ Kam kò c'ěem qǎa ba tcií a tée, dùús ko kúrúse sa.

²⁷ Me nxãa ba xǎa me a máá: ‘Tsáá qǎe ba kǎbisea hãa, me saò ba qǎèsem kǎbisea hǎas gúùs domka tsauam ghòè-coa ba qhàea hãa,’ témé.

²⁸ Me káimkhoe ba kaisase xgòá a ba a nquum q'oo koe tcǎàn xguì.

“Me kò xòò ba tcg'oa a hàà dàna me.

²⁹ Me xǎa me a máá: ‘Bóò, kái kurian ncěeta noor qǎàm khama ma tsééa máá tsia hãa, a qanega tsari x'ǎe-kg'áman ntcoe ta ga hãa. Igaba tsi qanega piri-coas ga sa máá te, nakar gha nxãasega tíi tcàrà ne cgoa dòà sa kúrú ta ga hãa.

³⁰ Igaba ěem ko ncěem cóám tsari ba kǎbise, ncěe kò tsari zi gúù zi cg'áràn koe kǎe cgoa ba, ka tsi kò tsauam ghòè-coa ba cg'òoa máá me,’ témé.

³¹ Me xòò ba bìrí me a máá: ‘Tiri cóàè, tsáá tsi wèé x'aè ka tí cgoa hãa, i tiri gúùan wèé ga tsari i.

³² Gaa domka méé ta kòè naka qãè-tcao, tsáá qõem ncêe ba kò x'óóa hãa, igabam ncêeska kg'õèa hãa; hòaram kò hãa, igabam hòðsea hãa domka,’ témé.”

16

Tc'ëegam nquu kòre-kg'ao ba

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “C'ëem khòè ba kò hãa qguùà ba, a ba a kò nquu kòre-kg'ao ba úúa hãa, ncêe gam di zi gúù zi kò ko kòre ba. I ko xààn hààra hãa, gaam nquu kòre-kg'ao ba ko gam di zi gúù zim ko ma tc'ëe khama ma tséékagu sa.

² Me nxãaska gam ka q'òðse ba tciaa tcãà me a máá: ‘Dùú sa ncêer ko tsáá ka kóm sa? Tsari tséé-q'ooan dis tcgãya sa máà te, gaicara tsi cuiskaga nquu kòre-kg'ao ba kúrú hãa tite ke,’ témé.

³ “Me nquu kòre-kg'ao ba bìríse a máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú, ncêe tí q'òðm ko tsééa te xhùu cgae te ka? Tshào cgoar gha qarian tc'ãà hãar úú tama, a ra a ko gataga dtcàrà ka cgómgaase sau-cgaekaguè.

⁴ Ncêeskar q'ana hãa dùú sar gha kúrú sa, nxãasega ne gha khòè ne x'áéa ne koe qãèse hàakagu te ka, ncêe koer ko tsééan koe tcg'òðè ne,’ tam méé.

⁵ “Kam ko wèé ne khòè ne èe kò gam ka q'òðse ba chibian kúrú cgaea ne cúí cúí tcii, a tc'ãà di ba bìrí a máá: ‘Tí q'òðm koe tsi nta noo chibian úúa?’ témé.

⁶ Me xòà me a máá: ‘100 xu gàba xu *olife dis hùis di* nxúùan di xu u,’ témé. Me máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka qháése ntcõó naka 50 xu góá tòó,’ témé.

⁷ Me nxãaska càmm di ba bìrí a máá: ‘Kháé tsáá ka, nta noo chibian tsi úúa?’ témé. Me máá: ‘100 xu cãa xu maberean di xu u,’ témé. Me bìrí me a máá: ‘Tsaris tcgãya sa sèè naka 80 xu góá tòó,’ témé.

⁸ “Me kò gam ka q'òðse ba gam dim nquu kòre-kg'aom tcom-tcomsa tama ba dqom, tc'ëegasem tsééa hãa khama. Ncêem kámám di ne khòè nea gane ka c'ëea ne cgoa tsééan koe x'áàn di ne cóá ne ka kaisase tc'ëega ne e khama.

⁹ Tí ra ko bìrí tu u a ko máá: Nqóómkg'ai di x'aian cgoa tcàrà kúrú, naka tua gha nxãasega èe i kò x'aian kaà ne, chõò tamam x'áém koe qãèse hàakaguè.

¹⁰ Dìím wèém èe cg'aré gúùan koe tcommèa hãa ba gha thée kaian koe ga tcommè. Dìím wèém èe cg'aréan koe tcommè tama ba gha thée èe kaian koe ga táá tcommè.

¹¹ Kháé nxãaska ncêe nqóóm di zi qguù zi qgóó koe tu kò tcom-tcomsa tama, ne tua gha ntama ma tseeguan di qguùan qgóó koe tcommè?

¹² Khama ncêe c'ëem khòèm di zi gúù zi ka tu kò tcom-tcomsa tama ne, tu gha nxãaska gatu di zi dìín ka máàè?

¹³ “Cám x'aigan gha tsééa máám qãà ba káà me e. C'ëe bam gha hòre, a c'ëe ba ncàn khama, kanam gha c'ëem koe dtcãàse, a c'ëe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hée naka x'aian dim nqàri ba hée thée tsara cúí x'aè ka tsééa máána hãa tite,” tam méé.

Jeso ba ko porofiti xu ka hée naka Johanem ka hée thée kg'ui (Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Eè xu ko Farasai xu, ncêe marian ncàma hãa xu wèé gúùan ncêe kóm, ka xu kò kg'ãèa ncòí Me.

¹⁵ Igabam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Khòè ne cookg'ai koe xao ko tchàno iise bóòse, igabagam Nqari ba tcáóa xao q'ana hãa. Eè ko khòèm ka cgáé iise bóòè sam ko Nqari ba tcgái-q'ooa ba koe cg'ãa-cg'ana iise bóò khama.

¹⁶ “X'áèan hée naka porofiti xu hée thée kò hãa i nxãakg'aiga sí Johanem di x'aèan tcãà, i kò gaa koe guus ka nxãaska Nqarim di x'aian di qãè tchòàn xgaaxgaà, i kò wèé khòèan ghùì tcáo a tcana máá a.

¹⁷ Nqarikg'aian hěé naka nqõómkg'ai hěéthěéa gha kaà sa thamka si i, igaba cg'aré xòè-coan x'àèan di ga kaà sa thamka tama.

¹⁸ “Wèem khòèm ẽe ko gam dis khòè sa aagu, a c'ẽes khòè sa sée ba ko cg'aràn kúrú, me gataga ẽe aaguèa hãas khòè sa ko sèem khòè ba thěé ko cg'aràn kúrú,” tam méé.

Lasaro ba hěé naka qguuam khòè ba hěéthěé e

¹⁹ A ba a máá: “C'ẽem khòèm qguuà hãam, kái marian ko tc'òàm qgáim ncòà ba hana hãa ba kò hana, a kò wèé x'aè ka dòàs q'oo koe kg'òè.

²⁰ Me kò gataga c'ẽem khòèm Lasaro ta ko ma tciièm dxàua hãa ba hãa, ncẽe kò gam dis xhàros-kg'ám koe káise xóé ba, a kò cgáé-q'ooa ba koe kái chibian úúa hãa.

²¹ A kò káise ncóóa hãa ẽem khòèm qguuà hãam dim tafolem koe ko guu a tcheè tc'õoan cgoam gha kg'òèkaguse sa. Gataga i kòo haghuan igabaga hàà a hàà gam di zi chibi zi tshãa.

²² “Me x'aè ba hàà me ẽem dtcàrà-kg'aom dxàua kò hãa ba x'óó, xu moengele xu sée a sí Abrahamam qàe koe ntcòò me, me ẽe kò qguuà hãa ba thěé x'óó, a sí kg'òè.

²³ Igabam kò x'óóa ne khòè ne dim qgáim xgàrakuan dim koe kaisas thòòs koe hãase, ghùì-kg'ai a Abrahama ba bóò, me nqúú ii, me Lasaro ba qàea ba koe ntcõe,

²⁴ kam ko q'au a máá: ‘Abrahama, àboè, thòò-xama máá te, naka tsia Lasaro ba tsééa óá, nakam gha hàà nxãasega tshàu c'ama ba tshàn q'oo koe tcãà naka tama te qgài-qgai, kaisas thòòs koer hãa ke,’ témé.

²⁵ “Me kò Abrahama ba xòe me a máá: ‘Tiri cóàè, tc'ẽe-tc'ẽese, kg'òèa tsi q'oo koe tsi kò tsáá qãè gúuàn máàèa, me kò Lasaro ba tshúú zi gúú zi máàè, igabam ko ncẽeska qgài-qgai tcáòè, tsi ko tsáá thòòan xãmkguè.

²⁶ Me gataga, wèé zi gúú zi ncẽe zi oose, sitsam hěé naka tsáá hěéthěé xae xg'aeku koe kaiaam qam ba kúrúèa hãa, q'òèè tite ba, nxãasega ne gha ncẽe koe guu a ẽe koe sí kg'oana ne hěé naka ẽe koe guu a q'oase hàà kg'oana ne hěéthěé tààè ka,’ tam méé.

²⁷ Me máá: ‘Aboè, nxãaskar ko dtcàrà tsi, tirim xòòm dim nquum koe tsi gha Lasaro ba tsééa úú sa,

²⁸ nakam sí tí qõe ga xu 5 xu gaa koe hãa xu q'ãa-q'ãa, naka xu gha nxãasega táá gataga thěé ncẽer hànám qgáim xgàrakuan dim koe hàà guu,’ témé.

²⁹ “Me kò Abrahama ba xòe me a máá: ‘Tsáá qõe ga xua Moshe ba hěé naka porofiti xu hěéthěé di zi Tcgãya zi úúa, ke méé xu komsana zi,’ témé.

³⁰ Me máá: ‘Nxãan tama a, àbo tsi Abrahama tseè, igaba ncẽe c'ẽem khòèm kò x'ooan koe guu a sí cgae xu, ne xu gha gaxu di chibian koe tcóóse,’ tam méé.

³¹ “Me Abrahama ba bìrí me a máá: ‘Moshe ba hěé naka porofiti xu hěéthěé xu kò komsana tama, ne xu cuiskaga khòèm ẽe x'ooan koe tẽeam ko méés ga sa dtcòma hãa tite,’ témé.”

17

Chibia ne

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Eẽ ko khòèan chibian kúrúkagu gúuàn méé i hãas gúú si i, igaba i gáé tsóágase ẽe ko gaa cg'ãè-kg'ooan kúrú ba cg'ãèa máána hãa!

² Gam ka i gha qãè e, gáí cgoa dis nxõás kias kòo qg'áóa ba koe qáéa tòòè, me kaiaam tshàam q'oo koe xaoa tcãàè ne, guuè naka ncẽe ne cg'aré ne ka c'ẽe ba chibian kúrúkagu tamase.

³ Ke méé tu kòresea hãa.

“Tsáá qõem kò chibian kúrú, ne méé tsi dqàè me, naka ẽem kò chibi bóòse ne qgóóa máá me.

⁴ Eẽm kòo cáím q'oo koe 7 q'oro chibian kúrú cgae tsi, a ba a 7 q'oro kabise a hàà cgae tsi, a hàà chibi bóòse ne méé tsi qgóóa máá me,” tam méé.

Dtcòma ne

⁵ Xu x'áé úú-kg'ao xu X'aigam *Jeso* ba bìrí a máá: “Sixae di dtcòman kaikagu,” témé.

⁶ Me X'aiga ba xɔa xu a máá: “Dtcòman xao kò úúa hãa, mosetara dis hìis dim tc'ubim khama noo o, ne xao ga ncêes hìis kaias faia di sa bìrí a máá: ‘Tɔbea si cgoa q'òè naka sí tshàam q'oo koe xhàràse,’ témé, nes ga komsana xao o.

Qǎàm di tsééa ne

⁷ “C'èedaokam gaxao ka c'èe ba xhàràko máá me kana ghùuan ko kòrea máá mem qǎa ba úúa, ne ba gha ãem qǎaka guua hãa ne bìrí a máá: ‘Qhàé naka hàà ntcòón tsam tc'óó?’ témé.

⁸ Kana ba cuiskaga bìrí me naka máá: ‘Dqòà di tc'òoan tsǎàgua máá te, naka tsia ãer hãa a ko tc'óó a ko kg'áà x'aè ka kg'ónòse naka qǎa te, ãer kòo xg'ara ne tsi gha tsáá igaba thée tc'óó a kg'áà ke,’ téméa hãa tite?

⁹ Gam dim qǎa ba ba gha qǎè-tcaoa máá, ãem kò bìrí me sam kúrúa hãa domka? *Cuiskaga a!*

¹⁰ Gaxao ka igaba i gha thée gatà ii: wèés gúús ãe xao kúrú si xao gha ka máàèa hãa sa xao kò kúrúa xg'ara ne xao gha máá: ‘Cg'ǎa-cg'ana di xae qǎa xae e, sixae ga kò kúrúa hãa tsééan cúí ga xae kúrúa hãa khama,’ témé,” tam *Jeso* ba méé.

10 xu khòè xu lepero dis tcìi sa kò tsàara hãa xu

¹¹ Ëm dàòm koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, kam kò *Jeso* ba Samaria hée naka Galilea hée thée xg'aeku koe ko nqáé.

¹² Ëm ko c'èem x'áé-coam koe tcǎa, ka xu kò 10 xu khòè xu lepero dis tcìi sa kò tsàara hãa xu xg'ae cgoa Me. A xu a kò nqúú ka téé

¹³ a q'au a máá: “Jesoè, X'aigaè, thòò-xama máá xae e!” témé.

¹⁴ Ëm ko bóò xu kam kò bìrí xu a máá: “Qòò xao peresiti xu koe naka xu sí bóò xao o,” témé.

Èè xu ko qòò ka xu kò q'ano-q'anoè.

¹⁵ Ëm ko gaxu ka c'èe ba bóòse a qǎèkaguèa kam kò kǎbise a q'aua Nqari ba dqòm.

¹⁶ Gómankg'ai koem kò qámse Jesom nqàrè-kg'am koe, a ba a qǎè-tcaoa máá Me. Ncèem khòè ba kò Samaria dim khòè me e.

¹⁷ Me kò *Jeso* ba tèem cgoa xɔa a máá: “10 xu khòè xu gáé kò qǎèkaguè tama, xu c'èe xu 9 xu ndaa?”

¹⁸ Dùús domka ba ncèem khòèm tǎa za guuam cúí ba hàà ko Nqari ba dqòm?” témé.

¹⁹ A ba a bìrí me a máá: “Tèe naka tsia qòò, tsari dtcòma nea kg'òèkagu tsia hãa ke,” témé.

Nqarim di x'aian di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰ Èè xu ko Farasai xu tèe Me, n-cáma i ko Nqarim di x'aian hàà sa, kam ko xɔa xu a máá: “Nqarim di x'aia nea qǎèse ko bóòèkose hààs gúús tama si i,

²¹ kana i cuiskaga khòèan máá: ‘Bóò, ncǎa ga ia,’ kana: ‘Èè ga ia,’ téméa hãa tite, Nqarim di x'aia nea gatu xg'aeku koe hãa khama,” tam méé.

²² A ba a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “X'aè ba ko hàà, hàà xao gha Khòèm dim Cóám di xu cáim xu ka c'èe ba bóòan xgónè ba, igaba xao cuiskaga bóò mea hãa tite.

²³ Bìrí xao o ne gha a máá: ‘Èè sí hãa koe bóò!’ kana ‘Ncèe koe bóò!’ témé, igaba táa qòò kana xùri ne guu.

²⁴ Ëm ko ma túú-tebe ba x'áà, a ko c'èem xòèm koe guu a sí c'èem xòèm koe nqarikg'aian x'áà-x'aa khama i gha ma Khòèm dim Cóám ka ii, Gam dim cáim ka.

²⁵ Igaba méém kg'aia kái zi gúú zi koe xgàrase, naka baa ncêes qhàòs ka bóòà xguèè.

²⁶ “Ncèe i kò Nowam di cáman ka ii khamaga i gha Khòèm dim Cóám di cáman ka ii.

²⁷ Khòè ne kòo tc'òó, a kòo kg'áà, a kòo séèku, a kòo séèkuan bìríku, me nxãakg'aiga Nowam ko arakam koe tcãam cáim ba síi hàà, me kò tshàa-dxoo ba hàà, a hàà wèé ne ne kaàkagu.

²⁸ “Lotem di cáman cgoa i ko cúi ii, khòè ne kòo tc'òó, a kòo kg'áà, a kòo x'ámá, a kòo x'ámágu, a kòo xhàrà, a kòo tshàò.

²⁹ Igabaga ãem ko Lote ba Sodoma koe guu a qõòm cáim kam kòo c'ee ba hěé naka dàokom nxùu ba hěéthěé nqarikg'ai koe guu a hàà wèéa ne ga kaàkagu.

³⁰ “Ncēeta cgáéga i gha ii, Khòèm dim Cóám ko hàà x'áísem cáim ka.

³¹ Gaam ãe nquuan tcòbe koe hãa, i gam di gúuan nquuan q'oo koe hãa ba méém táá xõa naka síi sée e guu; gataga méém xhàrà koe hãa ba táá kabise guu.

³² Lotem dis khòè sa tc'ěe-tc'ěese.

³³ Dìim wèém ãe ko gam dis kg'òè sa qgóóa qari bas gha aaguse cgae, igaba dìim wèém ãe ko *Tíi domka* gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha qgóóa qari si.

³⁴ Bìrì tu ur ko a ko máá: Ëm ntcùum ka i gha cáim khòèan cúim tcoàm koe x'òma hãa, me gha cúi ba sèèè, me cúi ba guuè.

³⁵ Cáim khòè sara gha xg'ae a ko maberean táó, si gha c'ěe sa sèèè, si c'ěe sa guuè,” tam méé.

³⁶ *

³⁷ Xu kò *xgaa-xgaase-kq'ao* xu tēè Me a máá: “Nda koe, X'aigàè?” témé. Me xõa xu a máá: “Eẽ x'óóá hãam tc'áróm hãa qgái koe i gha kg'ãéan xg'ae,” témé.

18

Dxàe-ntcõa sa hěé naka bóòà-tcg'òó-kq'ao ba hěéthěé khara dis sere-sere sa

¹ Jeso ba kò *Gam di xu xgaa-xgaase-kq'ao* xu c'ěes sere-seres ka bìrí, wèé x'aè ka méé xu còrè, naka táá xhòen-tcáo di sa,

² a ba a máá: “C'ěem x'áé-dxoom koem kò bóòà-tcg'òó-kq'ao ba hãa, Nqari ba kò q'áo tama ba, a khòè ga tchòà úú cgoa tama.

³ Si kò gataga dxàe-ntcõa sa ãem x'áé-dxoom koe hãa, wèé x'aè ka kò ko hàà cgae me, a ko máá: ‘Tchànose bóòà tcg'òó naka tiri cg'òo-kq'aoan x'ái tchàno ra ii sa,’ témé sa.

⁴ Me kò *gaam bóòà-tcg'òó-kq'ao* ba x'aè ba xguì, igabam kò kháókà bìríse a máá: ‘Nqari bar q'áo tama, a ra a khòèan cgoa ga tchòà úú tama,

⁵ igabas ko ncēs dxàe-ntcõa sa xhòé-xhòe te domkar gha kg'uia máá si. Gatàr kò hěé tama nes gha wèé x'aè ka qõòá máá te ka xhòé-xhòe te khama,’ témé,” *tam Jeso ba méé.*

⁶ Kam kò X'aiga ba máá: “Tchàno úú tamam xgàra-kq'aom ko méé sa kóm.

⁷ Kháé ba gáé Nqari ba cuiskaga Gam di ne khòè ne ãem nxará tcg'òóá hãa ne tchànoan máàna hãa tite, ncēe ko ntcùu ba hěé naka koaba ba hěéthěé Gam koe kg'ae ne? Kana ba gha hùia ne ka nqùu tcáo ii?

⁸ Bìrì tu ur ko a ko máá: qháésem gha tchànoan máà ne, témé. Gatà i ga ii igaba ba gha Khòèm dim Cóá ba ãem kòo nqõómkg'ai koe hàà ne hàà ãe dtcòma hãa ne hòò?” témé.

Farasai ba hěé naka mari xg'ae-xg'ae-kq'ao ba hěéthěé tsara dis sere-sere sa

⁹ Jeso ba kò gataga thěé ncēs sere-sere sa khòè ne ncēe gane cúi ne tcomsea hãa, a c'ěe khòèan ntcoea hãa ne bìrí,

¹⁰ a ba a máá: “Cáim khòè tsara kò còrè-nquum koe qõò a ko síi còrè, c'ěe ba kò Farasai me e, me c'ěe ba mari xg'ae-xg'ae-kq'ao me e.

¹¹ “Farasai ba kò tēè a còrèa máàse a máá: ‘Nqariè, qāè-tcaoar ko máá Tsi, c'ěe ne khòè ne khamar ii tama khama, ts'ãà-kq'ao ne, cg'ãè cau ne, cg'árà-kq'ao ne, kana ncēem mari xg'ae-xg'ae-kq'aom khamaga igaba,

* 17:36: C'ěe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uiian úúá: 36 “Cáim khòèa nea gha xhàrà koe hãa, me gha c'ěe ba sèèè, me gha c'ěe b

¹² a ra a ko càm q'oro bekem ka tc'õoan carase, a ko wèéan ãer ko hòò koe cúis tshàu-q'oos dian tcg'òò a máá, tème.

¹³ “Igabam kò mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba nquù ka téé, a ba a táá nqarikg'ai koe ga ghùì-kg'ai, a dxùua ba xg'ám a máá: ‘Nqariè, tí chibi-kg'ao ra thõò-xama máá, tème.”

¹⁴ *Me Jeso ba bìrí ne a máá:* “Bìrí tu ur ko, ncēm khòè ba kò Nqarim cookg'ai koe tchàno iise bóòèa hãase x'áéa ba koe dìbi, c'ēm oose; wèém khòèm ãe ko kaikaguse ba gha cg'aré-cg'areè khama, igaba gaam ãe ko cg'aré-cg'arese ba gha kaikaguè,” tam méé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'ee'kg'ai
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ C'ē ne khòè nea kò cóán Gam koe óá, nxãasegam gha hàà tshàua ba tòó cgae e ka. Eē xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ncē sa bóò, ka xu kò dqàè ne.

¹⁶ Igabam kò Jeso ba cóán Gam koe tciaa óá a máá: “Cóán guu naka i Tíi koe hàà. Táá xgàè-kg'am m guu! Nqarim di x'aia nea gatà ii ne di i ke.

¹⁷ Tseegua ner ko bìrí tu u: Dìim wèém ãe Nqarim di x'aian cóám ko ma sèè e khama ma sèè e tama ba cuiskaga gaan koe tcana hãa tite,” tème.

Qgùuam tc'ãà-cookg'ai ba
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Me kò c'ēm tc'ãà-cookg'ai ba Jeso ba tèè a máá: “Qãè Tsi xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dùú sa ra gha kúrú a chòò tamas kg'òè sa hòò?” tème.

¹⁹ Me Jeso ba máá: “Dùúska tsi ko ‘Qãè Tseè’ ta ma tcii Tea máá? Cúí khòè ga qãè tama igaba Nqarim cúí Me e ka.

²⁰ X'áèan tsi q'ana: “Táá cg'áràn kúrú guu, táá cg'õo guu, táá ts'ãà guu, táá tshúù-ntcõan nxàe guu. Saò ba hēè naka saò sa hēèthēè tcom,” ta ko méé e,” tème.

²¹ Me xoa a máá: “Cg'aré-q'ooa te koe gar guu a ko ncē x'áèan wèè ga komsana,” tème.

²² Eēm ko Jeso ba ncēs gúù sa kóm kam kò bìrí me a máá: “Cúis gúùs qanega tsi tcàoa sa ncē si i: X'ámágu wèès gúùs ãe tsi úúa hãa sa naka tsia ãe dxàua hãa ne khòè ne marian sama, naka tsia nqarikg'ai koe x'aian úú, naka tsia hàà xùri Te,” tème.

²³ Igaba ãem ko ncē sa kóm kam kò kaisase tshúù-tcao, kaisase qguuam khòè me e kò ii khama.

²⁴ Me kò Jeso ba bóò me, a máá: “Tsóágase i gáé qaria, ãe kái mari a qguua hãa ne gha Nqarim di x'aian koe tcàa sa.

²⁵ Thamka a kameles gha dqààm tcgái dim kòm koe tcg'oa sa, qguuam khòèm gha Nqarim di x'aian koe tcàan ka,” tème.

²⁶ Ne kò ãe ko kóm m ne tèè a máá: “Kháé ba gha nxãaska dìi ba kgoaraè?” tème.

²⁷ Me Jeso ba xoa a máá: “Gúù zi ncē khòè ne ko tàà zia Nqari ba tàà tama,” tème.

²⁸ Me Petere ba máá: “Bóò, sixaea x'áéa xae guu a ko xùri Tsi,” tème.

²⁹ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tseegua ner ko bìrí xao o: Khòèm ãe Nqarim di x'aian domka x'áéa ba, kana gam dis khòè sa, kana qõea ba, kana gam ka xõòga ne, kana cóáa ba guua hãa ba kàa me e,

³⁰ ncē gha ncēm x'aèm ka káían máàè tamase kg'ama tcg'oa ba, naka hààkos kg'òès chòò tamas koe hēèthēè e,” tème.

Jeso ba ko nqoana di sa Gam dis x'oos ka kg'ui
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Jeso ba kò 12 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cúia sèèa tcg'òò a bìrí xu a máá: “Bóò! Jerusalema koe xae ko qõò, si gha wèès gúùs ãe porofiti xu ka Khòèm dim Cóám ka góàèa hãa sa tseegukaguè.

³² Tãá zi qhàò zi tshàu q'oo koem gha tcààè, ne gha ncõi Me, a cóè Me, a tcg'ae cgae Me,

³³ a qoa Me, a cg'õo Me, Me gha nqoana dim càm ka x'oòan koe tèe,” tème.

³⁴ Igaba xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu táá cúí gúù ga kóma q'ãa, ncêe zi kg'ui zi ko nxàe sa kò gaxu koe chómsea hãa khama, xu kò c'ùua hãa dùútsa gúùs kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko káà tcgáim dtcàrà-kg'ao ba qãèkagu
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Eẽm ko Jeso ba Jeriko sao-xg'ae kam kò káà tcgáim khòe ba dàòm dxùukg'ai koe ntcõóa-ntcõe a ko dtcàrà.

³⁶ Eẽm ko xg'ae sa kóm si ko nqáé kam ko tẽe, dùús ko kúrúse sa.

³⁷ Ne bìrí me a máá: “Jesom Nasareta di ba ko nqáé,” témé.

³⁸ Me q'au a máá: “Jesoè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

³⁹ Ne kò khòe ne ẽe ko còoka hãa ne dqàe me a máá, nqoo méém, témé, igabam kò kaisase q'au a máá: “Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thõò-xama máá te,” témé.

⁴⁰ Me kò Jeso ba téé, a ba a x'àèan tcg'òó, káà tcgáim khòem gha Gam koe óágaè sa. Eẽm ko Gam koe cúù kam ko Jeso ba tẽe me a máá:

⁴¹ “Dùú sar gha kúrúá máá tsi sa tsi ko tc'ẽe?” témé, me máá: “X'aigaè, bóòr gha sar ko tc'ẽe,” ta ma xqà.

⁴² Me Jeso ba bìrí me a máá: “Xgobekg'amsen tcgái, tsari dtcòma nea qãèkagu tsia hãa ke,” témé.

⁴³ Me kò kúúga bóò, a ba a xùri Me, a Nqari ba dqòm. Ne kò wèe ne khòe ne ncêes gúù sa ne ko bóò ka Nqari ba dqòm.

19

Jeso ba hẽe naka Sakaio ba hẽéthẽe e

¹ Me kò Jeso ba Jeriko koe tcãa, a ba a ko nqáé.

² Gaa x'aè kagam kò c'ẽem khòem Sakaio ta kò ma tciie ba hãa; kaiaam mari xg'ae-xg'ae-kg'ao me e kò ii, a ko gataga qguua hãa.

³ Bóò kg'oanam kò hãa Jeso ba dìi Me e sa, igabam kò kaisase xòm me e khama táá bóò Me, khòe nea kò kái ne e khama.

⁴ Kam ko còoka qàròá síí, a ba a síí faia dis hìi sa q'ábà, nxãasegam gha Jeso ba bóò ka, gaa xòe koe méém hàà nqáé khama.

⁵ Eẽm ko Jeso ba gaam qgáim koe hàà kam ko ghùì-kg'ai a bìrí me a máá: “Sakaioè, qháése xõa, tsarim nquum koe méér ncẽem cáim ka hãas gúù si i ke,” témé.

⁶ Me kò qháése xõa, a qãè-tcaoase Jeso ba qãése hààkagu.

⁷ Wèe ne khòe ne ko ncêes gúù sa bóò ka ne ko kg'ui a máá: “Kaiaam chibi-kg'aom dim dàra-kg'ao bam kúrúá hãa,” témé.

⁸ Igabam kò Sakaio ba tẽe a X'aiga ba bìrí a máá: “Bóò, X'aigaè; tiri zi gúù zi di c'ẽe xòèa ner ko dxàua ne khòe ne máà, a ncèe c'ẽe khòèa ner kò kàaraa hãa ner gha gaan di zi gúù zi 4 q'oro suruta kabi,” témé.

⁹ Me kò Jeso ba bìrí me a máá: “Ncẽem cáim ka i kgoarasean ncẽem nquum koe hãa, ncẽem khòem igabam thẽe Abrahamam ka cóáse me e khama.

¹⁰ Khòem dim Cóá ba hààraa, hààm gha ẽe aagusea hãa ne qaa a kgoara ka,” témé.

10 xu tséé-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 25:14-30)

¹¹ Khòe ne hãa a ko ncêe zi gúù zi komsana kam kò Jeso ba sere-seres ncêe sa bìrí ne. Jerusalema qàe koem kò hãa khama ne kò khòe ne tc'èea máá, Nqarim di x'aia nea gha kúúga x'áise, ta tc'èea.

¹² Gaa domkam kò máá: “C'ẽem khòem x'aigan x'áé di ba kò nquùm nqõóm koe qdò, síim gha x'aiga ba kúrúe, a x'aiga iise kabi se ka.

¹³ Qõòm ko cookg'ai koem kò 10 qãà xu gam di xu tcii, a wèém khòè ba qano dim marim gautan di ba máà, a bìrí xu a máá: 'Tseekagu ncêe maria ne naka i kái nakar nxãakg'aiga síi kabise na hàà,' témé.

¹⁴ "Igabaga ne kò gam nqõóm di ne khòè ne hòre mea hãa, khama ne kò khòèan tsééa tcg'òó i còò me a síi máá: 'Ncêem khòèm gha sita dim x'aiga ba ii sa ta tc'êe tama,' témé.

¹⁵ Me kò gaam khòè ba síi x'aiga ba kúrúè a ba a x'áéan koe kabise. Kam kò x'áèan tsééa tcg'òó, qãà xu ãem kò marian máàna hãa xum gha tcii máàè di i, nxãasegam gha q'ãa, marian cgoa xu ma tsééa i ma càusea hãa sa ka.

¹⁶ "Me kò kg'aika di ba tc'ãà a hàà, a hàà máá: 'X'aigaè, tsarim mari ba 10 xu mari xu cgoa càusea hãa,' témé.

¹⁷ Me bìrí me a máá: 'Qãèse tsi kúrúá, qãè tsi qãà tseè, cg'aré gúúan koe tsi tcom-tcomsa tsi qãà tsi i domkar gha 10 xu x'áé-dxoo xu máá tsi tsi tc'ãà-cookg'ai,' témé.

¹⁸ "Me kò cãm di ba hàà a ba a máá: 'X'aigaè, cúim marim ãe tsi kò máà tea ba 5 mari xu cgoa càusea hãa,' témé.

¹⁹ Me bìrí me a máá: 'Tsáá tsia gha 5 xu x'áé-dxoo xu tc'ãà-cookg'ai,' témé.

²⁰ "Me kò c'èem qãà ba hàà a máá: 'X'aigaè, bóò, ncãa ga me e tsarim marim qano di ba; lapim koer kò tcám a chómà tòó mea,

²¹ xgòà tsi khòè tsi i khama, ra kò ko bèe tsi domka. Eẽ tsi tòó tama sa tsi ko sèè, a tsi a ko xhàrà tama tsia koe ga tcuù,' témé.

²² Me kò bìrí me a máá: 'Tsari kg'uian cgoar gha xgàra tsi, tsáá cg'ãè cau tsi qãà tsi. Q'ana tsi kò hãa xgòà khòè ra a, a ko ãer tòó tama sa sèè, a ra a ko ãer xhàrà tama koe ga tcuù sa,

²³ ka tsi kò kháè nxãaska dùús domka tiri marian síi marian ko tòòè qgái koe tcãà tama? Nakar gha ãer ko kabise ka hàà càusea i hãa koe sèè e?' témé.

²⁴ Me kò nxãaska ãe cúuse tãe ne bìrí a máá: 'Mari ba sèè cgae me, naka ãe 10 xu mari xu úúa hãa ba máà me,' témé.

²⁵ Ka ne ko bìrí me a máá: 'X'aigaè, 10 xu mari xum nxãakamaga úúa!' témé.

²⁶ "Me kò xqà ne a máá: 'Bìrí tu ur ko, wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káían máàè, igaba gaam ãe cúí gúú ga úú tamam ka i gha ãem úúa hãa gúú-coan ga sèèè.

²⁷ Igaba ncêeska tiri ne cg'õo-kg'ao ne ãe kò tc'êe tama gane dim x'aiga bar gha ii sa ne ncêe koe óága, naka cookg'aia te koe cg'õo ne,' tam méé."

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸ Jesom ko ncêe zi gúú zi kg'uia xg'ara kam ko tc'ãà-cookg'ai xu, a Jerusalema koe qõò.

²⁹ Eẽm ko Betefage hãe naka Betania hãéthhée koe cúù, Olife ta ko ma tciièm xàbìm koe, kam kò Jeso ba cãm tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tcg'òó a máá:

³⁰ "Qõò tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe. Eẽ tsao ko gaa koe tcãà ne tsao gha donghi-coa ba bóò, me gaa koe qáésea tãe, ncêe cúí khòè ga qanega qábì tama ba. Kgoara naka Tíí koe óá me.

³¹ A ncêe c'êe khòè kòò tãe tsao o, dùúska tsao ko kgoara me sa ne méé tsao bìrí i naka máá: 'X'aiga ba ko qaa me,' témé," tam méé.

³² Eẽ kò tsééèa hãa tsara kò qõò a síi ãem kò ma bìrí tsara hãa khamaga ma sao-xg'ae me.

³³ Eẽ tsara hãa a ko donghi-coa ba kgoara ka ne kò gam ka q'õòse ga ne tãe tsara a, a máá: "Dùús domka tsao ko ãem donghi-coa ba kgoara máá?" témé.

³⁴ Tsara xqà a máá: "X'aiga ba ko qaa me," témé.

³⁵ A tsara a Jesom koe óá me, a gatsara di qgáían donghi-coam koe tcee, Me Jeso ba qábì.

³⁶ Eẽm ko qábì a ko qõò ka ne kò khòè ne qgáía ne dàòm q'oo koe khàrà.

³⁷ Eẽm ko dàòm ko nqãaka xõam qgáim koe cúù, Olife dim xàbim koe kas ko wèés xg'aes xgaa-xgaase-kg'ao ne di sa qãè-tcaoase tshoa-tshoa a kaia dòm cgoa Nqari ba dqòm, are-aresa zi x'ái zi wèé zi ẽe ne bóò hãa zi domka.

³⁸ A ne a máá:

“Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa, X'aigam
ẽe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba.
Tòókuan méé i nqarikg'ai koe hãa
naka i x'ààn kaisase tc'amaka hãa,”
témé.

³⁹ Xu kò c'ẽe xu Farasai xu xg'aes koe kò hãa xu Jeso ba bìrí a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Tsari ne xgaa-xgaase-kg'ao ne dqàè,” témé.

⁴⁰ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Bìrí xao or ko: ncèè nqoo ne kòò, ne zi gha nxõá zi tshoa-tshoa a q'au,” témé.

⁴¹ Eẽm ko Jerusalema dim x'áé-dxoom koe cúù a ko bóò me, kam kò kg'ae-kg'ai me

⁴² a máá: “Tsóágaser gáé ko tc'ẽe, tòókuan ko óá zi gúù zi tsi gha ncèe cáim ka q'ana hãa sa! Igaba zi ncèeska tcgái-q'ooa tsi koe chómsea hãa.

⁴³ Cáim ba gha hàà cgae tsi, tsari ne cg'òo-kg'ao ne gha xhàro ba kúrúa nxama-nxama tsi ba, a xg'aekua ne koe tcãà tsi, wèé xòèa tsi koe guu a.

⁴⁴ Gómankg'ai koe ne gha xàbùá qáú tsi, tsáá hẽé naka cóáa tsi hẽéthẽé e. A ne a tsáá koe cúis nxõás ga sa c'ẽes tc'amkg'ai koe guua hãa tite, táá tsi kò Nqarim ko hàà cgae tsim x'aè ba bóò tcg'òó khama,” tam méé.

Jeso ba Jerusalema koe (19:45–21:38)

Jeso ba tempelem koe

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

⁴⁵ Kam ko tempelem q'oo koe tcãà, a ba a ẽe ko x'ámágu ne tshoa-tshoa a tchàa za xhàia tcg'òó.

⁴⁶ A ba a bìrí ne a máá: “Góásea i hãa a ko máá: ‘Tirim nquu ba gha còrèan dim nquu ba ii,’ téméè, igaba tu gatu ts'ãà-kg'ao ne di x'ãè-q'ooan kúrú mea,” tam méé.

⁴⁷ Wèé cáim kam kò Jeso ba tempelem koe xgaa-xgaa. Xu kò kaia xu peresiti xu hẽé naka x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu hẽé, naka tc'ãà-cookg'ai-kg'ao xu khòè ne di xu hẽéthẽé cg'òo Me kg'oana.

⁴⁸ Igaba xu kò cúim dàòm cg'òo cgoa Me xu gham ga ba hòò tama, wèé ne khòè nea kò Gam di kg'uian qarika komsana khama.

20

Jesom di qarian ka i ko tẽèè

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ C'ẽe cáim kam kò Jeso ba tempelem koe hàna a ko xgaa-xgaa, a ko qãè tchõàn chòà máá ne, ka xu kò kaia xu peresiti xu hẽé naka x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu hẽé naka *khòè ne di xu* kaia xu hẽéthẽé hàà cgae Me.

² A xu a bìrí Me a máá: “Bìrí xae e, dùútsa qari cgoa Tsi ko ncèe zi gúù zi kúrú sa, kana dii na ncèe qarian máà Tsia hãa ncèe zi gúù zi kúrú di i sa?” témé.

³ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tíí igabar gha tẽè xao o. Ke bìrí Te,

⁴ Johanem dis tcguù-tcguuku sa kò nqarikg'ai koe guua kana khòèan koea?” témé.

⁵ Ka xu ko tshoa-tshoa a chòà mááku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kòò méé nem gha máá: ‘Dùúska xao kháé nxãaska dtcòm me tama?’ témé.

⁶ Igaba xae kò ko máá: ‘Khòèan koe e,’ témé ne ne gha wèé ne khòè ne nxõán cgoa xg'áma cg'òo xae e, Johane ba kò porofiti me e sa ne kò tcoma hãa khama,” ta xu méé.

⁷ Ka xu ko xõa a máá: “C'ùuà xae hãa nda koe i guua sa,” témé.

⁸ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tíí igabar nxãaska bìrí xao o tite, dùútsa qarís cgoar ko ncêe zi gúù zi kúrú sa,” témé.

Xhàrà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Me kò tshoa-tshoa a ncêes sere-sere sa khòè ne bìrí a máá: “C'êem khòè ba kò kg'om xhàrà ba xhàràa, a ba a c'êe xu xhàrà-kg'ao xu cgòbè me, a c'êem nqôóm koe qôò.

¹⁰ “Eêm ko x'aè ba hàà kam kò xhàrà-kg'ao xu koe qãà ba tsééa úú, nxãasega xu gha kg'om xhàrà di tc'ôoan c'êe máà me ka. Igaba xu kò xhàrà-kg'ao xu xg'ám me, a kàà gúùse tsééa kabi me.

¹¹ “Me gaia c'êem qãà ba tsééa úú cgae xu, xu síí xg'ám me, a sau-saugase qgóó me, a xu a kàà gúùse tsééa kabi me.

¹² “Kam ko nqoana dim qãà ba tsééa úú. Xu nxãa ba thòò-thòò, a xu a tchàa za xaoa tcg'òó me.

¹³ “Kam kò kg'om xhàrà di q'òòse ba máá: ‘Dùú sa ra gha kúrú? Tirim cóám ncàma ra hãa bar gha tsééa úú, c'êedaoka xu gha tcom me khama,’ témé.

¹⁴ Igaba êe xu ko xhàrà-kg'ao xu bóò me ka xu ko bìríku a máá: ‘Ncêe ba xhàrà di q'òòsem ka cóáse me e! Ke hààn xae cg'ôo me, naka zi gha nxãasega gúù zi sixae di ii,’ témé.

¹⁵ Xu kò kg'om xhàrà di tchàa koe xaoa tcg'òó me, a cg'ôo me.

“Kháé ba gha nxãaska xhàrà di q'òòse ba dùú sa kúrú xu?

¹⁶ Hààm gha a ba a êe xu khòè xu cg'ôo, a ba a kg'om xhàrà ba c'êe xu xhàrà-kg'ao xu máà,” tam Jeso ba méé.

Khòè ne ko ncêes gúù sa kóm, ka ne kò máá: “Táá méés ncêes gúù sa kúrúse guu!” témé.

¹⁷ Igabam kò Jeso ba bóò ne a máá: “Kháé nxãaska ncêe *Nqarim dis Tcgãyas* koe góásea hãa sa ko dùú sa nxàe, ncêe ko máá:

‘Nxôás ncêe tshàò-kg'ao xu ka bóò xguèa hãa sa ncêeska kàbise a cgáés nxôá sa kúrú hãa,’
témé sa?

¹⁸ Wèém khòèm êe gha gaas nxôás koe cg'áé ba gha khoana tòòm-tomse, igaba êes kò c'êe khòèan koe cg'áé nes gha tòòm-tom m,” tam Jeso ba méé.

Marian surutan dis tèè sa
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Xu kò x'aè xga-xga-kg'ao xu hêé naka kaia xu peresiti xu hêéthêé xu gaa x'aè kaga Jeso ba qáé kg'oana, êes sere-seres kam kò gaxua nxàe xu sa xu kò q'ana hãa khama, igabaga xu kò ko khòè ne bèe.

²⁰ A kò dàòan qaa, qgóó cgoa Me xu gha a, a xu a kò khòè xu dtcòm-kg'aoan khama ko ma qgóóse xu Gam koe tsééa úú, síí xu gha Jeso ba êem kg'uia hãa kg'uiian cgoa qgóó ka, nxãasega xu gha x'áé-dxoom dim kaia koe sèè a úú Me ka.

²¹ Xu Jeso ba tèè a máá: “Xga-xga-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa, tseeguse Tsi ko xga-xga a ko tseegu sa kg'ui sa, a Tsi a khòèan tãákase qgóó tama, igabaga Tsi ko tseeguse Nqarim dim dàò ba xga-xga.

²² Bìrí xae e, *Roma ne dim x'aigam* Kaesara ba méé xae suruta saa, kana méé xae táa suruta me?” ta xu ma tèè Me.

²³ Me Jeso ba gaxu dis kàa sa bóò q'ana hãase bìrí xu a máá:

²⁴ “X'aigam ko suruta cgoa qano mari ba x'ái Te. Dìín dis tcúú sa ncêe sa, naka gataa dìín di cg'òèa ncêe e?” témé. Xu máá: “Kaesaram di si i,” témé.

²⁵ Me bìrí xu a máá: “Nxãaska xao êe Kaesaram di ii sa Kaesara ba máà, naka êe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé.

²⁶ Xu kò khòè ne cookg'ai koe xu gha ma êem ko méé gúùan ka qgóó ba ka tààè, igaba xu kò Gam di xòan ka arekaguè a nqoo.

*X'ooan koe tēēan dis tēē sa
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

²⁷ C'ēe ne Saduke ne, khòēan x'ooan koe tēē tamās koe dtcòma hãa, nea ko Jesom koe hàà, a hàà tēē Me a máá:

²⁸ “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Moshe ba ko x'àèan ncēe góá máá ta a a ko máá: ēem ko khòè ba káà cóáse dxàese sa guu a x'óó, ne méém ēem khòēm ka qōese ba gaas dxàe-ntcōa sa sée naka káímkhoem ēe x'óóa hãa ba cóán ábà máá.

²⁹ Nxãaska xu kò 7 xu khòè qōeku xu hãa. Kaia ba kò séea hãa a ba a cóá úú tamase x'óó.

³⁰ Me càm di ba gaas khòè sa sée, a x'óó thēē,

³¹ me nqoana di ba sée si, xu kò wèéa xu ga cúí ta ga ma táá cóán ábà, a xu a x'óó.

³² Si ko thēē khòès ga sa x'óó.

³³ Ka sa gha nxãaska x'ooan koe ne ko tēē ne ndakam di sa ii? Wèéa xu 7 xu kò sée sia hãa ka.

³⁴ Me Jeso ba xɔa xu a máá: “Khòè xu ncēm x'aèm di xua ko sée, a sèekuan máàèa.

³⁵ Igaba khòè ne ncēe hààkom x'aèm koe gha kg'òè ne hēē, naka x'ooan koe gha tēē ne hēéthēéa sèeku tite, a sèekuan koe tcāa tite.

³⁶ Gaicara ne x'óó tite khama, moengelean cgoa ne cúíta noo, a ne a Nqarim di ne cóá ne e khama, a x'ooan koe tēēa ne cóá ne e khama.

³⁷ Igaba x'óóan koe i ko khòēan ghùìe sam kò Moshem ga ba x'áía hãa, ēem kò c'eean dis xg'aekus koe X'AIGAM Nqarim Abrahamam di ba hēé, naka Isakam di ba hēé, naka Jakobem di ba hēéthēé tcii me koe.

³⁸ Eē x'óóa hãa ne dim Nqarim tama Me e, igabam ēe kg'òèa hãa ne di Me e, wèéa ne ga ko Gam koe kg'òè khama,” tam méé.

³⁹ Xu kò c'ēe xu x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu xɔa a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, qāèse Tsi xɔara hãa,” témé.

⁴⁰ Khòè nea kò bèe, c'ēe tēē ga ne gha tēē Me sa khama.

*Krestem diín dim Tsgõo-coam ii dis tēē sa
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Me Jeso ba tēē ne a máá: “Dùúska ne ko khòè ne máá, Kreste ba Dafitem dim Tsgõose-coa Me e, témé?

⁴² Dafite ba ko Pesalema zi dis Tcgãyas koe bìrí me a máá:

‘X'aiga ba ko Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

‘Kg'áo xòèa Te za ntcōó,

⁴³ nakar nxãakg'aiga sí Tsari cg'õo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama Tsi koe ntcōó,

témé.

⁴⁴ Dafite ba ko X'aiga ta ma tcii Me, ka ba kháé nxãaska ntama ma Gam dim tsgõose-coa ba ii?” tam ma tēē ne.

*Jeso ba ko khòè ne x'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu koe dqàè
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)*

⁴⁵ Wèé ne khòè ne ko komsana Me koem ko Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá:

⁴⁶ “X'àè xgaa-xgaa-kg'ao xu koe méé xao q'òésea hãa, ncēe ko qáo qgái-dxooan hãa a caatean ncàmaa hãa xu, a x'amágu di zi qgái zi koe tsgámkuan hēé naka kaia zi ntcōó-q'oo zi còrè-nquu xu koe hàna zi ncàma hãa xu, naka cgáé zi ntcōó-q'oo zi hēéthēé e kōèan di qgálan koe.

⁴⁷ Ncēe ko dxàe-ntcōa zi di nquuan kaàkagu xu, a ko qáòse còrèan ka x'áíse tu u xu. Gaxu di xgàràe-q'ooa ne gha kaisase cg'ãè ii,” tam méé.

21

Dxàe-ntcõas ko tcg'òó aba ne
(Mk 12:41-44)

¹ Jeso ba kò ghùì-k'g'ai a tempelem koe qguùà ne khòè ne bóò ne ko aban dis gàbas koe aban tòó.

² Kam kò kaisase dxàua hãas dxàe-ntcõa sa bóò si hàà cámm qano mari tsara tòó.

³ Kam ko máá: “Tseegua ner ko bìrí tu u: Ncëes dxàe-ntcõas dxàua hãa sa wèé ne khòè ne nqáéa hãase marian tcana.

⁴ Wèé ne khòè nea kò gane di qguùan koe guu a gane di aban tcg'òó, igabas kò gaa sa gas di dxàuan koe guu a wèéan èes úúa hãa ga tcg'òó khama,” tam méé.

Jeso ba ko tempele ba gha kòbeès gúùs ka kg'ui
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Eë xu c'èe xu xgaaxgaase-k'g'ao xu hãa a ko tempelem ka kg'ui, a ko me ma t'òè nxõán ka hëé naka khòè ne koe guua hãa zi aba zi, Nqari ba ne tcg'òóa máána hãa zi ka hëéthëé ma t'òè-t'òèèa hãa sa nxàe, kam ko Jeso ba máá:

⁶ “Gúù zi ncëe tu ko ncëe koe bóò zi ka: x'aè ba gha hàà, cúís nxõás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa hãa tite ba, wèéa zi ga gha xòóa qàrìè,” témé.

Are-aresa zi gúù zi
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Xu xgaaxgaase-k'g'ao xu tõe Me a máá: “Xgaaxgaax-k'g'ao Tseè, n-cáma zia gha ncëe zi gúù zi kúrúse? Si gha thëé x'áis gúù zi ncëe zi ko hàà kúrúse di sa nta ii?” témé.

⁸ Me xòà a máá: “Q'òésea méé tu hãa, naka tua táá hoàkaguè guu, kái ne gha Tíí cg'òè cgoa hàà ke, a gha khòè ne bìrí a máá: ‘Tíí ra Krester ga ra a,’ témé, a ne a gha máá: ‘X'aèa nea cúu u,’ témé, igaba méé tu táá komsana ne guu.

⁹ Igaba èe tu kò ko ncõoan hëé naka kómku taman hëéthëé ko kóm ne méé tu táá q'ae guu. Ncëe zi gúù zi méé zi kg'aika kúrúses gúù si i ke, igaba i chòò-q'ooan kúúga hàà tite,” tam méé.

¹⁰ Me gaicara bìrí xu a máá: “Nqõóm di zi qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ãàku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ãàku.

¹¹ Kaisasem gha nqõó ba cgùru, i gha kaisa xàbàn hëé naka tcìlan hëéthëé kái xu nqõó xu koe hãa, q'àò-q'àòsa zi gúù zi hëé naka kaia zi x'ái zi are-aresa zi hëéthëéa gha nqarìk'g'ai koe guu a kúrúse.

¹² “Igaba ncëe zi gúù zi wèé zi cookg'ai koe, ne gha tshàua ne cgoa qgóó tu u, a gha xgàra tu u, a gha còrè-nquuan koe úú tu u qhàian koe, a ne a gha qáé-nquuan koe tcãà tu u, tu gha x'aigan hëé, naka tc'ãà-cookg'ai xu koe hëéthëé úúè, i gha wèéan ncëe ga Tiri cg'òèan domka kúrúse.

¹³ Ncëe ba gha x'aè ba ii ncëe gatu gha Nqarim di kg'uiian nxàea tseegukagu di ba.

¹⁴ Igaba méé tu x'aèan cookg'ai koe ga tc'èea kabi naka gha nxãasega táá káise tc'èe-tc'èese guu nta tu gha ma xòara mááse sa.

¹⁵ Kg'uiian hëé naka tc'èean hëéthëér gha máà tu u khama, i gha wèé cg'òo-k'g'aoan gatu di táá qarian hòò a xguì kana ntcoè tu u.

¹⁶ Gatu di ne khòè ne, ncëe gatu di qõe ii ne hëé, naka gatu di ne qhàò ne hëé, naka gatu di ne tcàrà ne hëéthëéa gha qáé tu u, a gha gatu ka c'èea tu x'ooan koe tcãà.

¹⁷ Tu gha Tiri cg'òèan domka wèé khòèan ka hòrèè.

¹⁸ Igabam cúim c'òòm tcúúa tu dim ga ba kaà tite.

¹⁹ Gatu di qarika tééan ka tu gha kg'òèan hòò.

Jerusalema ba gha kaàkaguè
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ “Eë tu kòo Jerusalema ba bóò, me ncõo-kg'aoan ka nxama-nxamaèa, ne méé tu q'ãa, gam di x'aèan kaàkaguèm koa cùu u sa.

²¹ Ke méé ne ãe Jutea koe hàna ne xàbìan koe qgóéa síí, naka ne ãe Jerusalema koe hàna ne tcg'oa naka nea táá hēé naka ne ãe x'áé-coa xu koe hàna ne Jerusalemam koe tcãa guu.

²² Ncēe ba gha xgàrakus dim x'aè me e, wēés gúùs ãe *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góásea hãas gha tseegukaguè ba.

²³ Haò, cg'ãe i gha ii, ãe zi cárn zi ka ãe ncãa zi koe cóán úúa zi khóè zi ka hēé naka ãe gha ko comkagu zi ka hēéthēé e. Kaias thõò-tcao sa hēé naka *Nqarim di* xgòán hēéthēéa gha ncēe ne khóè ne koe nqõómk'g'ai koe hãa.

²⁴ Ntcàum cgoa ne gha cg'õòè, a ne a gha qáé-nquuan di ne khóè ne iise sēèè, a wèè zi qhàò zi koe úúè, Jerusalema ba gha táá zi qhàò zi ka náà c'ãa-c'anaè, i gha nxãakg'aiga síí x'aèan táá zi qhàò zi di xg'ara.

Khóèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ “X'ái zi táá zia gha cárn koe hēé naka nxoem koe hēé, naka tconòan koe hēéthēé kúrúse. Zi gha kaim tshàam di ts'oo-q'ooan hēé naka qhonèan hēéthēé ka nqõómk'g'ai di zi qhàò zi qóm ba hēé naka arean hēéthēé ka tcãa cgaeè.

²⁶ Khóè nea gha q'aeen hēé naka tc'ēea ne ko máá zi gúù zi ka hēéthēé x'óóa qae, nqõómk'g'ai koe ko hàà kúrúse zi gúù zi domka, nqarikg'aian di qaria ne gha ko hàà ntcãa-ntcãaè khama.

²⁷ Eëm x'aèm ka ne gha Khóèm dim Cóá ba bóò Me túú-c'õòs q'oo koe guu a ko qarian hēé naka kaia x'ààn hēéthēé cgoa hàà.

²⁸ Ncēe zi gúù zi ko hàà tshoa-tshoa a ko kúrúse ne, tēea-téé naka ghùì-kg'ai, gatu di kgoarasea nea cùu u ke,” tam méé.

Faia dis hìis di xgaa-xgaakua ne

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Me kò Jeso ba ncēes sere-sere sa bìrì xu a máá: “Faia dis hìi sa hēé naka c'ēe zi hìi zi wèè zi hēéthēé bóò.

³⁰ Eë i ko gazi di toaran tsom, ne tu ko bóò mááse a q'ãa qhóóa ne tcana hãa sa.

³¹ Gataga ãe xao kòo ncēe zi gúù zi bóò zi ko kúrúse ne xao q'ana hãa, Nqarim di x'aia ne cùu u sa.

³² “Tseegukar ko bìrì tu u a ko máá: Ncēes qhàò sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí ncēe gúùan wèè ga kúrúse.

³³ Nqarikg'aian hēé naka nqõók'g'aian hēéthēéa gha chõò, igaba i Tiri kg'uian chõò tite.

Q'õése sa ko qaase

³⁴ “Q'õése méé tu, naka i tcáóa tu táá karean nqõóm di ka tààè guu, kana qgarian nqàre ka igaba, kana kg'õèan di zi tc'ēe-tc'ēese-kg'ám zi ka igaba, tcom tama tu hãa koem gha ãem cárn ba hàà cgae tu u ke,

³⁵ a gha wèè ne khóè ne, ncēe wèém nqõómk'g'ai koe x'ãèa hãa ne koe ntcómmea ne hãa khama ma hàà cgae.

³⁶ Wèè x'aè ka méé tu kókòà hãa, naka tua còrèa mááse, naka tua gha nxãasega qarian úúa hãa wèè gúùan ãe gha ko hàà kúrúse koe tu gha nxana mááse di i, naka tua gha nxãasega Khóèm dim Cóám cookg'ai koe hàà téé,” tam méé.

³⁷ Wèém koaba bam kòo Jeso ba tempelem koe xgaa-xgaa, a kòo wèè dqòà ka Olife dim xàbìm koe síí hãa.

³⁸ I kòo wèè khóèan ntcùúkg'ai cgoa tempelem koe hàà cgae Me, a hàà komsana Me.

Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam dis x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (22-24)

22

Jeso ba ko cg'òoem gha dis kàa sa kúrúá mááè
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Paseka ta ko ma tciièm x'aèm, péré gǎé-gǎé úú tamas pérés dis kǒès di ba kò cúù me e,
² xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xgaaxgaaxkg'ao xu hěéthěé xu kàan qaa, xu ga ma cg'òo Me di i, khòè ne xu kò q'áo khama.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha khòè ne tshàu q'oo koe tcǎa sa
(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Kam ko nxǎaska satana ba Jutase Isekariote ta ko ma tciièm, 12 xu xgaaxgaasekg'ao xu ka c'ěem koe tcǎa.

⁴ Me Jutase ba tēa a ba a síi kaia xu peresiti xu hěé naka, tempele ba ko kòre xu x'aiga xu hěéthěé cgoa chóà xg'ae, Jeso bam ga ntama ma tshàu q'ooa xu koe tcǎas ka.

⁵ Xu kò qǎè-tcao a xu a marin xu gha máà me sa dtcòmku.

⁶ Me kò Jutase gaxu cgoa dtcòmku, a ba a tshoa-tshoa a qǎèm x'aè ba qaa, khòè ne c'úuasem gha Jeso ba gaxu tshàu q'oo koe tcǎa di ba.

Jeso ba ko Pasekan kg'ónòsea máá
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Me kò péré gǎé-gǎé úú tamas pérés di kǒèan dim cárm ba hàà, Paseka dim ghùu-coam ko cg'òoem x'aè ba.

⁸ Me nxǎaska Jeso ba Petere ba hěé naka Johane ba hěéthěé tsara tsééa úú ncěe x'áèkg'áman cgoa a máá: “Qǒò naka síi Paseka di tc'òoan kg'ónòa máá xae e naka xae nxǎasega tc'òó,” témé.

⁹ Tsara tēè Me a máá: “Nda koe xae gha kg'ónòa máá Tsi i sa Tsi ko tc'ěe?” témé.

¹⁰ Me xǒa tsara a, a máá: “Bòò, ěe tsao ko x'áè-dxoom koe tcǎa ne tsao gha c'ěem khòèm tshàa gàba ba qgóóa hǎam cgoa xg'ae. Xùri me tsao naka ěem ko tcǎam nquum koe síi tcǎa.

¹¹ Naka nquum ka q'òòse ba bìrí naka máá: ‘Xgaaxgaaxkg'ao ba ko máá, cg'áè-nquum Tiri xu xgaaxgaasekg'ao xu cgoar gha hàà Paseka di tc'òoan tc'òó ba nda hǎa?’ témé.

¹² Nakam gha tc'amaka hǎam nquum kaia, a wèé zi gúù zi tc'ěese ko zi úúa hǎam, nxǎakamaga kg'ónòa xg'araèa ba x'ái tsao o, tsao gha gaa koe hǎas wèé sa kg'ónò,” tam méé.

¹³ Tsara kò qǒò, a síi ěem kò ma bìrí tsara a hǎa khamaga ma sao-xg'ae i ii, tsara kò Pasekan kg'ónòa máá Me.

X'aigam dis tc'òos dqòà di sa
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Ēem ko x'aè ba hàà kam kò Jeso ba x'áè úúkg'ao xu cgoa qǎàa.

¹⁵ A ba a bìrí xu a máá: “Kaisaser kò tc'ěea hǎa, ncěes Pasekas di tc'òoa ner gha gaxao cgoa tc'òó sa, qanega Ra xgàràè tamas cookg'ai koe.

¹⁶ Bìrí xao or ko, cuiskaga Ra tc'òó si tite, si gha nxǎakg'aiga síi ěes tc'òos ko nxàe sa Nqarim di x'aian koe tseegukaguè,” tam méé.

¹⁷ A ba a kubi ba sée a Nqari ba qǎè-tcao máá, a ba a máá: “Sée xao naka xaoa kg'áà.

¹⁸ Bìrí xao or ko, Nqarim di x'aian hàà tamas cookg'ai koer cuiskaga kg'om dis hìis di gǒéan ncěe kg'áà hǎa tite,” témé.

¹⁹ Kam ko péré qàmà sa sée, a ba a Nqari ba qǎè-tcao máá, a khǒa q'aa si, a máà xu si, a ba a máá: “Ncěea cgàaa Te ga a, gatu ko máàè e. Ncěes gúù sa tu kúrú naka tc'ěe-tc'ěese Te,” témé.

²⁰ Gaam dàòm cúim kam kò tc'òoan qǎá q'oo koe kubi sa máà xu, a máá: “Ncěes kubi sa Nqarim dis qǎé-xg'aes kàba si i, c'áòà Te koe, ncěe gatu ntcǎágua máàèa hǎa a.

²¹ “Igaba méé xao q'ǎa, gaam ěe ko khòè ne tshàu q'oo koe tcǎa Te ba ncěe koe Tíi cgoa ntcǒóa-ntcǒe sa.

²² Eẽ i ma Khóèm dim Cóám ka mééèa hãa khamaga i gha ii, igaba haò, cg'ǎè i gha ii ẽe ko khóè ne tshàu q'oo koe tcǎa Mem ka,” tam méé.

²³ Xu tshoa-tshoa a gaxu xg'aeku koe tẽeku, dìi ba gha ẽeta iis gúu sa kúrú sa.

Dĩi ba kaia?

²⁴ Si kò kaias kg'ui sa gaxu xg'aeku koe tẽe, dìim kaia hãa di sa.

²⁵ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “X'aiga xu tǎá zi qhàò zi di xu ko tc'ǎa-cookg'ai ne, xu ko ẽe qarian úúa hãa xu khóè xu qǎe xu ta ma tciìe.

²⁶ Igaba méé i gaxao ka tǎá gatà ii guu. Eẽ gaxao wèé xao ka kaia hãa ba méém cg'aré ba ii, nakam ẽe ko tc'ǎa-cookg'ai xao o ba qǎa ba ii.

²⁷ Ka ba ndaka ba gatsara xg'aeku koe kaia: ẽe ntcóó a ko tc'óó baa, kana qǎa baa? Tseeguan kaga, ẽe ntcóó a ko tc'óo me e. Igabar Tíia gaxao xg'aeku koe qǎam khama ma hãa.

²⁸ Igaba xao kò gaxao wèé zi kúrúa bóòku zi Tiri zi koe Tíi cgoa hãa.

²⁹ Ncẽem ma Abo ba ma qarian tc'ǎa-cookg'ai di máa Tea hãa, khamagar gha ma qarian máa xao o.

³⁰ Tiri x'aian koer ko Tíi ntcóó a tc'óóm qgáim koe xao gha nxãasega Tíi cgoa ntcóó a tc'óó, a kg'ǎa, a xao a gha x'aian dis ntcóó-q'ooos koe ntcóó, a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bóó a xgàra ka,” tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹ A ba a máá: “Simoneè, Simoneè, q'ǎa méé tsi, satana ba dtcàrà mááse xaoa hãa, sèèam gha mááse xao o ka, q'aa-q'aa xaom gha ka, ẽe i ko maberean ma dqòròè i gaan di tsoroan gaan cgoa ma q'aa-q'aaè khamaga ma.

³² Igabar còrèa máá tsia Simoneè, tǎá i gha tsari dtcòman kaà ka. Nxãasega tsi gha, ẽe tsi kòo Tíi koe kabisem x'aèm ka tsǎá ka c'èe ne qari-qari ka,” tam Jeso ba méé.

³³ Me Petere ba xq Me a máá: “X'aigaè, Tsǎá cgoa qǎe-nquus koe sían ga hẽé, naka x'óóan ga hẽéthẽér kg'ónòsea máána hãa!” témé.

³⁴ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Petereè, bìrí tsir ko, ncẽem cáim kam ghòrò ba kg'aea hãa tite, tsi gha nxãakg'aiga síi nqoana q'oro xqase Te, c'úu Tea tsi hãa sa,” témé.

Qgóá sa hẽé, dtcòbè sa hẽé, naka ntcàu ba hẽéthẽe e

³⁵ Me nxãaska Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tẽe a máá: “Eẽr xg'ao kǎa qgóáse hẽé, naka kǎa dtcòbèse hẽé, naka kǎa nxàbose hẽéthẽé, tsééa úú xaoa hãa ka xaoa xg'ao dùú cúí ga tcào?” témé. Xu máá: “C'èe gúu tama a,” témé.

³⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Igaba Ra ko ncẽeska bìrí xao o a ko máá: Dìim wèém ẽe qgóá sa hẽé naka dtcòbè sa hẽéthẽé úúa hãa ba méém sèè sara a, nakam ẽe ntcàu ba úú tama ba gam di qgáian x'ámágu, naka c'èe ba x'ámá.

³⁷ Bìrí xao or ko khama a ko máá: Ncẽe Tíi ka Nqarim di zi Tcgāya zi koe góáèa a ko máá: ‘Ts'ǎa-kg'ao ne ka c'ẽem khama ne kò ma qgóó Mea,’ témé sa méés tseegukaguè. Si gha ncẽes gúu sa hàà Tíi koe tseegu, i gha ncẽe gúuan qháése kúrúse,” tam méé.

³⁸ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu máá: “Bóò, cáim ntcàuan xae úúa, X'aigaè!” témé. Me xq xu a máá: “Qǎe e,” témé.

Jeso ba ko Olife dim xàbim koe còrè (Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Me Jeso ba ẽem x'áé-dxoom koe guu a tcg'oa, a ba a Olife dim xàbim koe qǒò ẽem ko kg'aiga hẽé khama, xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xùri Me.

⁴⁰ Eẽm ko gaam qgáim koe tcǎa kam ko bìrí xu a máá: “Còrè xao naka xao nxãasega tǎá kúrúa bóòkuan koe tcǎa guu,” témé.

⁴¹ Me gaa koe guu a tcg'oa a ba a gaxu ka cg'árese nqúu ka síi hãa, nxõás ga xaoè a síi tcheè khama noo di nqúu-q'ooa koe, a ba a síi gaa koe qhòm tsi quri a còrè,

⁴² a máá: “Aboè, tc'êe Tsi kò ko ne, ncêes kubis *xg'àrakuan di* sa Tíi koe séèa tcg'òó. Igaba Tsari tc'êean ka, Tíi ko tc'êes ka tamase,” tam méé.

⁴³ [Me moengelem ngarikg'ai koe guua ba Gam koe x'áíse, a qari-qari Me.

⁴⁴ Me kò kaias q'áòs arekagu me kos koe hàna, khamam kò kaisase qarika còrè. I kò Gam di khùbuan c'áòan khama ma gómankg'ai koe ntcāa.]

⁴⁵ Eẽm Gam di còrèan koe guu a ko tẽe kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe kabise, a ba a sao-xg'ae xu xu tshùù-tcaoa hãase x'òma.

⁴⁶ Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao x'òma hãa? Tẽe xao naka xaoa còrè, naka xaoa gha nxãasega táá kúrúa bóòkuan koe tcāa guu,” témé.

Jeso ba ko qgóóè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Eẽm Jeso ba qanega hãa a ko kg'ui kas kò kúúga xg'ae sa hàà, me kò Jutase ta ko ma tcièm khòem 12 xu ka c'êe ba tc'āà-cookg'ai sia, a ko Jeso ba q'óá, x'obè Mem gha ka.

⁴⁸ Igabam kò Jeso ba gam ka máá: “Jutaseè, a Khòem dim Cóá ba tsi gáé ko khòe ne tshàu q'oo koe tcāa x'obèkus cgoa?” témé.

⁴⁹ Eẽ xu ko Gam cgoa kò hãa xu dùús ko kúrúse sa bóò a q'āa, ka xu kò máá: “X'aigaè, sixae di ntcāuan xae gha tséékagu?” témé.

⁵⁰ Me kò gaxu ka c'êe ba kaia peresitim dim qāam dim tceem kg'áo xòè di ba xg'aoa qhòm.

⁵¹ Me Jeso ba máá: “Eẽ tsi kúrúa hãa sa tc'āà,” témé, a khòem dim tcee ba qgóó, a qāèkagu me.

⁵² Me kò nxãaska Jeso ba kaia xu peresiti xu hẽé, naka tc'āà-cookg'ai xu tempelem di xu hẽé, naka *khòe ne di xu* kaia xu hẽéthẽé, ãe kò Gam koe hààraa hãa xu bìrí a máá: “Ts'āà-kg'ao ba tsáá hààraa khama xao gáé ntcāuan hẽé naka dxòman hẽéthẽé cgoa hààraa?”

⁵³ Wéé cáń kar kò tempelem q'oo koe gaxao cgoa hãa, igaba xao kò gaa koe táá síi qgóó Te. Igabam ncêe ba gaxao dim x'aè me e, naka ntcùús di qarian di ba hẽéthẽé e,” tam méé.

Petere ba ko Jeso ba xqase

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jeso ba xu kò qgóó, a xu a séè a kaia peresitim dim nquum koe úú Me. Me kò Petere khaókka téé a còò xu.

⁵⁵ Eẽ xu xhàrom nqàè koe c'ee sa dxùu a ntcōóa-ntcōe, kam kò Petere gaxu xg'aeku koe ntcōe.

⁵⁶ Si kò c'êes qāa sa bóò me me c'ees x'áà koe ntcōe, si qāèse bóò me, a sa a máá: “Ncẽem khòe ba kò thẽé Gam cgoa hãa,” témé.

⁵⁷ Igabam kò Petere xqase a máá: “Khòe seè, c'ùù Mea raa,” témé.

⁵⁸ X'aè-coam qāá q'oo koem kò c'ẽem khòe ba thẽé bóò me a máá: “Tsáá igaba tsi thẽé gaxu ka c'êe tsi i,” témé. Igabam kò Petere máá: “Khòe tseè, tíi tama ra a,” témé.

⁵⁹ Qàòm x'aè-coam qāá q'oo koem kò gaicara c'ẽem khòe ba kaisa tcoman úúa hãase kg'ui a máá: “Tseeguan kagam kò thẽé ncẽem khòe ba Gam cgoa hãa, Galilea dim khòe me e khama,” témé.

⁶⁰ Me Petere xq a máá: “Khòe tseè, c'ùù ra hãa dùús ka tsi ko kg'ui sa!” témé. Me kò kúúga ãem qanega hãa a ko kg'ui ka ghòrò ba kg'ae.

⁶¹ Me kò X'aiga ba kabise a Petere ba bóò. Me Petere ba X'aigam di kg'uiian tc'êe-tc'êese, ncẽem kò máá: “Ncêe cáń kam ghòrò ba qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha sene nqoana q'oro xqase Te,” témé e.

⁶² Me kò Petere tchàa koe tcg'oa, a síi thòòkase kg'ae.

Jeso ba ko ncòiè, a ko xg'ámè

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Xu kò ãe kò Jeso ba qgóóa xu khòe xu ncòi Me, a xu a xg'ám Me,

⁶⁴ a xu a qáé tcgái Me, a tềè Me a máá: “Porofita naka bìrí xae e, òíina ko xg'ám Tsi sa?” témé.

⁶⁵ A kái zi gúù zi c'ěe zi cóèkuan di zi Gam ka nxàe.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúè

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Eẽ i ko q'uu ka xu kò khòè ne di xu kaia xu hěé, naka kaia xu peresiti xu hěé, naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xg'ae, a Jeso ba sée a cookg'aia xu koe úú.

⁶⁷ Xu síí máá: “Kreste Tsi kò ii ne mée Tsi bìrí xae e,” témé. Me xọa a máá: “Ncěè bìrí xao kò ko ne xao dtcòm tite.

⁶⁸ A gataga ncěè tềè xao kò ko ne xao xọa Te tite.

⁶⁹ Igabagam gha ncěe koe guus ka Khòèm òim Cóá ba Nqarim òim x'òàm kg'áòm xòè za síí ntcòó, ncěe qariga ba,” tam mée.

⁷⁰ Xu wèea xu ga máá: “Kháé Tsi gáé nxãaska Nqarim di Tsi Cóá Tsia?” témé. Me xọa xu a máá: “Gaxaoa ko máá, Gar ga Ra a, témé,” tam mée.

⁷¹ Xu máá: “Dùútsa gúùs tseeguan gha x'ái sa xae ko qanega qaa? Gam kg'ám koe ga xae guu a kóm ana ka!” témé.

23

Jeso ba ko Pilatom cookg'ai koe úúè

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Si nxãaska wées xg'ae sa tềè, a sa a Jeso ba Pilatom cookg'ai koe úú.

² Xu kò gaa koe tshoa-tshoa a chibi-chibi Me, a xu a máá: “Ncěem khòè ba xae sao-xg'aea, me ko sixae di ne khòè ne tãám dàòm koe tceea úú, a ko khòè ne xgáè-kg'am, táá ne gha Roma òim x'aigam Kaesaram di marian suruta ka, a ba a ko máá, gabá Kreste Me e, a X'aiga Me e, témé,” ta xu mée.

³ Me Pilato ba tềè Me a máá: “A tsáá ga tsia Juta ne di tsi x'aiga tsi?” témé. Me xọa me a máá: “Eẽ tsi ko mée khamaga i ii,” témé.

⁴ Me Pilato kaia xu peresiti xu hěé naka kaias xg'aes khòè ne òis gaa koe kò hàna hãa sa hěéthěé bìrí a máá: “Khòèm ncěem koer cúí chibi ga hòò tama,” témé.

⁵ Igaba xu kò Gam ka qarika nxàe a máá: “Wèém Juteam koem ko khòè ne xgaa-xgaa, a ko khòè ne tcg'ome tcúú, Galilea koem tshoa-tshoaa, a ba a ncěe koe hàà tcana hãa,” ta xu mée.

Jeso ba ko Herotem koe tsééa úúè

⁶ Eẽm ko Pilato ncěe sa kóm, kam kò tềè gaam Khòè ba Galilea òis qhàòs di Me e sa.

⁷ A ba a òem ko bóò q'ãa, Herotem òim nqòòm di x'áèan òòm q'oo koem hãa sa, kam ko Herotem koe úú Me, ncěe kò ẽe x'áè ka Jerusalema koe hãa ba.

⁸ Eẽm ko Herote ba Jeso ba bóò kam kò kaisase qãè-tcao, ncísem kò bóò ba tc'ěea hãa khama, a ba a kò Gam ka kóma hãa, a kò nqòòan úúa hãa, are-aresa zi x'ái zim gha kúru me bóò di i.

⁹ Me Herote kái zi tềè-kg'ám zi tềè Me, igabam kò Jeso ba táá xọa me.

¹⁰ Xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěéthěé xu qarika chibi-chibi Me.

¹¹ Herote ba hěé naka gam di xu ncòo-kg'ao xu hěéthěé kò ntcoe Me, a ncọi Me, a t'òèm qgái ba hãakagu Me, a Pilatom koe gaia tsééa kabi Me.

¹² Gaam cáim ẽem ka tsara kò Herotea tsara Pilatoa tsara kg'aiga tsara kò hòrekua hãa igaba tcáràku.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³ Pilato ba kò kaia xu peresiti xu hěé, naka tc'ãà-cookg'ai xu hěé, naka khòè ne hěéthěé tciia xg'ae,

¹⁴ a birí ne a máá: “Ncěem Khòè ba tu kò tíí koe óá, tãám dàòm koe ko xg'ae sa tceea úúm khòèm khama ma, igaba bóò, cookg'aia tu koer ncãa tẽea xamè Me, a ra a ncãa ncěem Khòèm koe cúí chibi ga táá hòò, ẽe tu kò chibi-chibi Mea hãa zi gúù zi koe.

¹⁵ Herotem igabam cúí chibi ga hòò cgae Me ta ga hãa, gaa domkam kò gatá koe tsééa kabi Me, ncěe tu ko ma bóò khamaga ma, cúí gúù tshúù kúrúam hãa ga káà a, gaan domka ta ga cg'õo Me e.

¹⁶ Gaa domkar gha kg'ama tsaman cgoa xg'ám Me, a ra a gha kgoara Me, Me qõò,” témé.

¹⁷ [Kõès domka méém ga kòò c'ẽem khòè ba kgoara máá nes gúù si i.]

¹⁸ Si kò wěés xg'ae sa q'au a máá: “Cg'õo Me, naka Barabase ba kgoara máá ta a,” témé.

¹⁹ Barabase ba kò ncõoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hěé, naka khòè ne cg'õoan domka hěéthěé qáé-nquus koe tcãàèa.

²⁰ Me kò Pilato ba Jeso ba kgoara kg'oana hãa, khamam kò gaia kg'ui cgoa ne.

²¹ Igaba ne kò kaisase q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé.

²² Me nqoana dis ka gaia máá: “Kháé ba gáé dùútsa cg'ãè sa kúrúá hãa? Cúí gúù gar hòò tama x'oo sam gha xgàra máàè di i ka. Ra gha xg'ám Me, a kgoara Mem qõò,” témé.

²³ Igaba ne kò qanega kaisase q'au Jesom gha xgàuès ka, i kò gane di q'au-q'ooan tàà.

²⁴ Me kò Pilato ba nxàe, ẽe ne tc'ẽea hãa sa gha kúrúe sa:

²⁵ gaam khòèm ẽe gane kò tc'ẽea hãa kgoaraèm gha sa bam kò kgoara, ncěe kò ncõoan x'áé-dxoom koe kúrúsea ka hěé, naka khòè ne cg'õoan domka hěéthěé qáé-nquus koe tcãàèa hãa ba, a ba a Jeso ba *ncõo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcàà, nxãasega xu gha* ẽe ne kò khòè ne ma tc'ẽea hãa khama ma *kúrú Me* ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Eẽ xu ko ncõo-kg'ao xu Jeso ba úú ka xu kò Kurene dim khòèm cgoa xg'ae, Simone ta ko ma tciìe ba, me qãáka guua hãa, xu kò xgàu sa dcěékagu me, me Jesom qãá koe téé a xùri Me.

²⁷ Si kò kaisa xg'ae khòè ne di sa còò Me, zi kò gaas xg'ae q'oo koe c'ẽe zi khòè zi hàna, tshúù-tcaoase kò ko kg'ae cgae Me zi.

²⁸ Me kò Jeso ba gazi koe kabisè a máá: “Jerusalema di sao khòè saoè! Táá sao Tííá kg'ae cgae Te guu, igaba sao gasao hěé naka cóáa sao hěéthěé kg'ae cgae.

²⁹ X'ae ba gha hàà khama, khòè ne gha máá: ‘Tsóágase zi gáé khòè zi ncěe cóán úú tama zi ts'ee-ts'ee kg'aièa hãa, naka tchòoan ncěe cóán úú tama hěé, naka bĩan ncěe qanega comkagu tama hěéthěé e,’ témé ba.

³⁰ Nxãaska ne gha tshoa-tshoa a xàbian ka máá: ‘Cg'áé cgae ta a,’ témé, a nxõán ka máá: ‘Qàbia tcàà ta a,’ témé.

³¹ Ncěè hĩan tsãá ii koe ne kòò ncěe zi gúù zi kúrú ne, ne gha ẽe i xgóòà hãa koe dùú sa kúrú?” tam méé.

³² Tsara kò cãm tsara khòè tsara c'ẽe tsara chibi-kg'ao tsara a, tsara kò gatsara igaba úúè, síí tsara gha Jesom cgoa cg'õòè ka.

³³ ‘Tcúú-c'õá’ ta ko ma tciìem qgáim koe xu ko hàà ka xu kò gaa koe Jeso ba xgàu, gaa tsara chibi-kg'ao tsara cgoa, c'ẽe ba kò kg'áo xòèa ba za xgàuè, me c'ẽe ba dxàe xòèa ba za xgàuè.

³⁴ [Me kò Jeso ba máá: “Aboè, qgóóá máá ne, c'úùà ne hãa dùú sa ne ko kúrú sa ke,” témé.] Gam di qgáia ne xu kò cgúúan ntcòò ka q'aa-q'aaku.

³⁵ Ne kò khòè ne téé a ko xaè, ẽe xu kòò tc'ãà-cookg'ai xu zàro Me ka, a ko máá: “C'ẽe nem kò kgoara hãa, ke méém kgoarase, ncěe nxárá tcg'òóèa hãam Krestem Nqarim dim Cóám kò ii ne,” témé.

³⁶ Xu kò ncõo-kg'ao xu thěé ncõi Me, a kò tsau tshàan cgoa hàà a hàà kg'áàkagu Me,

³⁷ a máá: “Juta ne di Tsi X'aiga Tsi kò ii ne, Tsáá ka kgoarase,” témé.

³⁸ Gam tc'amkg'ai koe i ko ncēeta ma góásea hãa: ‘NCĒEA JUTA NE DIM X'AIGA ME E,’ ta ma ma.

³⁹ Khóè tsara ẽe kò Gam cgoa xgàuèa hãa tsara ka c'ẽe ba kò dcàro Me a máá: “Kreste Tsi tama Tsia gáé? Tsáá ka kgoaraseò, naka kgoara tsam m thěé!” témé.

⁴⁰ Me c'ẽe ba xoa me a dqàè me a máá: “Nqarim igaba tsi gáé q'áo Me tama? Tsáá igaba tsi gatà iis xgàrakus koe hàna!

⁴¹ Gatsama ko tchànose xgàraè, gatsam kúrúa hãas tsées di surutan tsam hòòà khama, igabagam Gabá cúí guù kàma ga kúrú ta ga hãa,” témé.

⁴² A ba a máá: “Jesoè, tc'ẽe-tc'ẽese te, Tsari x'aian koe Tsi kòò tcàà ne,” témé.

⁴³ Me Jeso ba birí me a máá: “Tseegua ner ko birí tsi: Ncēe cáám ka tsi gha sene Tíí cgoa paradaisi koe hãa!” témé.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Koaba di x'aèan 12 di i kò ii, si kò wèém nqõóm koe ntcùú sa xóé, a síí dqòà di x'aèan nqoana di koe téé.

⁴⁵ Eẽ i ko cáám di x'áàn kaà kam kò tempelem koe tceèeam qgáí ba tòàra q'aase cáám qàmà tsara cgoa.

⁴⁶ Me kò Jeso ba kaiaam dòmm cgoa q'au a máá: “Aboè! Tiri tc'ẽea ner ko tshàu q'ooa Tsi koe tcàà,” témé. A ba a ncēe sam ko kg'uia xg'ara ka còò di sa sònòà tcg'òó.

⁴⁷ Eẽm ko ncõo-kg'ao xu dim kaia ba ẽe kúrúsea sa bóò, kam kò Nqari ba dqom̃ a máá: “Tseegukagam kò ncēm khóè ba tchànóm khóè Me e,” témé.

⁴⁸ Wèé ne khóè ne ẽe kò gaa koe xg'aea hãa, a ko xaè ne kò ẽe zi guù zi bóò zi ko kúrúse ka ne kò tshúú-tcaoa hãase dìbì.

⁴⁹ Wèé ne ẽe kò q'ãa Mea ne hěé, naka Galilea koe guu a còò Mea hãa zi khóè zi hěéthěé kò nqúú ka téé a ko bóò Me.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Kam kò gaa x'aè kaga c'ẽem khóèm Josefa ta ko ma tcièè ba hàna, Juta ne dim x'áé-dxoom Arimateam koe kò guua ba. Qàèm khóèm, tchàno me e kò ii, Nqarim di x'aian di hàà-q'ooan kò qàà hãa ba, tc'ãà-cookg'ai xu ka c'ẽe me e kò ii, igabam kò táá c'ẽe xu di tc'ẽean cgoa dtcòmku.

⁵² Pilatom koem kò síí, a Jesom dim tc'áró ba dtcàrà.

⁵³ Me gaam tc'áró ba xòó, a q'úúm qgáím cgoa tcám, a ba a tshàoèa hãam nxõám dis tc'ám̃s koe síí tcàà Me, ncēe c'ẽe khóè ga kò qanega gas koe kg'ónòè tama sa.

⁵⁴ Me kò ẽem cáám ba kg'ónòèan dim cáám me e, Sabata dim cáám ba kò ko tshoa-tshoase khama.

⁵⁵ Zi kò khóè zi ẽe kò Jesom cgoa Galilea koe guua hãa zi Josefam cgoa qõò, a zi a síí Jesom dis tc'ám̃s sa bóò, a síí Jesom dim tc'áró ma xòóèa hãa sa bóò thěé.

⁵⁶ Ka zi ko x'áéa zi koe kabise, a zi a síí Jesom dim tc'áró ba qãè-hm̃m xg'ãò tshãán kg'ónòà máá. Sabata dim cáám ka zi kò sãa, ẽe i ko ma x'áèèa hãa khamaga ma.

24

Jeso ba ko x'ooan koe tẽe

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Tc'ãà dim cáám bekem dim di ntcùúkg'ai cgoa zi kò ẽe zi kúrúa hãa tshãán sèè a tc'ám̃s koe qõò.

² A zi a kò nxõá sa bóò si tc'ám̃s-kg'ám̃ koe ghànèa tcg'òóèa.

³ Igaba ẽe zi ko tcàà ka zi kò X'aigam Jesom dim tc'áró ba táá hòò.

⁴ Eẽ zi qanega ncẽes gúùs ka area hãa, ka tsara kò càm khòè tsara qáo qgáian x'áako hana tsara qàea zi koe téé.

⁵ Zi kò q'áòan ka gòrò a gómankg'ai koe qám-k'g'ai. Tsara kò khòè tsara gazi ka máá: “Dùús domka sao ko kg'òèa hãam khòè ba x'óóa hãa ne *di qgáian* koe qaa?”

⁶ Ncẽe koem káa Me e, igabagam tẽea hãa. Eẽm kò qanega Galilea koe hãa kam kò bìrí tu u sa tc'ẽe-tc'ẽese, ncẽem kò máá,

⁷ Khòèm dim Cóá ba méém cg'ãè ne khòè ne tshàu q'oo koe tcãàè, naka baa xgàuè, naka nqoana dim càm ka x'ooan koe tẽe, ta mééa hãa ka,” ta tsara méé.

⁸ Ka zi kò Gam di kg'uian tc'ẽe-tc'ẽese,

⁹ a zi a tc'àms koe zi guu a ko kàbise ka sí wèé gúùan ncẽe ga Gam di xu xgaaxgaase-k'g'ao xu 11 xu hẽé, naka wèé ne c'ẽe ne hẽéthẽé bìrí.

¹⁰ Maria Magatalena sa hẽé, naka Joana sa hẽé, naka Marias Jakobom ka xòò sa hẽé, naka c'ẽe zi khòè zi hẽéthẽéa kò x'áè úú-k'g'ao xu ncẽe gúùan bìrí,

¹¹ igaba xu kò ncẽe zi khòè zi táá dtcòm, gazi di kg'uia ne kò gaxu koe huwan khama xam khama.

¹² Igabam kò Petere ba tẽe a tc'àms koe qgóéa sí, qámsem ko a ko bóò kam kò q'úú qgáí cgoa kúrúèa kòàn *ẽem kò tcám cgoaèa* cúí ga bóò i cúí hãa, me kò ncẽe kúrúsea hãas gúùs ka area hãase x'áé koe kàbise.

Emause dis qòò sa (Mk 16:12-13)

¹³ Gaam càm cúím kaga tsara kò càm xgaaxgaase-k'g'ao tsara xóé ko Emause ta ko ma tciièm x'áém koe qòò, Jerusalema koe tsi kò guu a ko gaa koe sí, ne 11 kilomitar khama noo qáo-q'ooan úúa hãa ba.

¹⁴ Eẽ tsara xóé ko qòò ka tsara kòò wèé zi gúù zi ẽe kúrúsea hãa zi ka chóà.

¹⁵ Eẽ tsara xóé ko chóàa qòò, kam kò Jeso ba cúù-cuuse cgae tsara a, a hàà xu xg'ae a qòò,

¹⁶ igaba tsara kò qgóó tcgáíèa hãa, khama tsara kò táá bóò q'ãa Me.

¹⁷ Me tẽe tsara a, a máá: “Dùú sa tsao xóé ko chóàa qòò?” témé. Ka tsara ko ncóó a téé, a tshúù-tcaoa hãa khama ii.

¹⁸ Me kò gatsara ka c'ẽem Kelopase ba xò Me a máá: “A Tsáá cúí Tsi Tsia gáé Jerusalema koe cg'áè-k'g'ao Tsia, ncẽe zi càm zi ka gaa koe kúrúsea hãa zi gúù zi Tsi c'úúa hãa ka?” témé.

¹⁹ Me tẽe tsara a, a máá: “Dùútsa gúù zi?” témé. Tsara xò Me a máá: “Jesom Nasareta dim ka, ncẽe kò porofiti ii ba, a kò tsééan koe hẽé, naka kg'uian koe hẽéthẽé kaisa qarian úúa hãa, Nqari ba hẽé naka wèé khòèan hẽéthẽé cookg'ai koe.

²⁰ Kaia xu peresiti xu hẽé, naka gatá di xu tc'ãà-cookg'ai xu hẽéthẽéa kò qgóó Me, a x'ooan koe xgàra Me, a xgàu Me.

²¹ Igaba ta kò tc'èea máá, Gaam hàà gha Iseraele ne kgoaram ga Me e, ta tc'èea hãa! Ncẽe zi gúù zi wèé zi oose, ncẽea nqoana dim càm ga me e, zi ncẽe zi gúù zi kúrúsea hãa.

²² Zi kò c'ẽe zi khòè zi gatá dis xg'aes di zi arekagu ta a, kaisa ntcùúkg'ai cgoa zi kò tc'àms koe sí,

²³ igaba zi kò tc'áróa ba sí táá hòò, a kò hàà bìrí ta a, moengele tsara zi bóò hãa sa, ncẽe kò bìrí zi a máá, Jeso ba kg'òèa hãa, témé tsara.

²⁴ Ne kò gatá cgoa kò hãa ne c'ẽe ne tc'àms koe sí, a sí bóò si ẽe zi kò khòè zi mééa hãa khamaga ii, igaba ne kò Gabáa táá hòò Me,” ta tsara méé.

²⁵ Me kò gatsara ka máá: “Tsóágase káa tc'ẽe tsao khòè tsao gáé, a tsao a porofitian ka nxàèa gúùan dtcòm ka qóm tcáo tsao o!

²⁶ Krestem gha ncẽe zi gúù zi koe xgàrase, a ba a Gam di x'ààn koe tcãà sa gáé kò qaase tama?” tam méé.

²⁷ A ba a Moshem dis Tcgãyas koe hëé naka wèé xu porofiti xu di zi Tcgãya zi koe hëéthëé guu a tshoa-tshoa, a qãèse bìrì tsara a, wèé zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* koe ko Gam ka kúrúse sa.

²⁸ Eë xu ko ncãa xu ko síím x'áém koe cúù, kam kò Jeso ba còoka ko nqáé khama ma kúrúse,

²⁹ igaba tsara kò qarika dtcàrà Me a máá: “Hãa cgoa tsam m, ncëeska i dqòà kg'oana, me cáím ba nqáéa hãa ke,” témé. Me kò síí cgae tsara a, xu síí xg'ae a hãa.

³⁰ Eë xu tafolem koe ntcõe, kam kò péréan sèè, a ts'ee-ts'eekeg'ai i, a ba a khõá a máà tsara a.

³¹ I kò tcgáía tsara xgobekg'amse, tsara bóòà q'ãa Me. Me nxãaska tcgái-q'ooa tsara koe kaà.

³² Tsara kò tèèku a máá: “Tcáóa tsam gáé kò nxùrù tama, ãem kò dàòm q'oo koe kg'ui cgoa tsam m, a kòò *Nqarim di zi* Tcgãya zi ka q'ãa-q'ãa tsam m ka?” témé.

³³ A tsara a kò gaa x'aè kaga tõe, a Jerusalema koe kabise. Gaa koe tsara ko síí ka tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao xu 11 xu hëé, naka ãe kò hãa cgoa xua ne hëéthëé sao-xg'ae, ne xg'aea hãa,

³⁴ a ne a ko máá: “Tseeguan kagam X'aiga ba tõe, a ba a Simonem ka bóòèa hãa!” témé.

³⁵ Tsara kò dùú sa kò dàòm q'oo koe kúrúse cgae tsara a sa chóà máá ne, naka tsara kò ma Jeso ba ãem kò péréan khõá máá tsara a qãá q'oo koe ma bóòà q'ãa sa hëéthëé e.

*Jeso ba ko Gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne koe x'áise
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)*

³⁶ Eë ne qanega hãa a ko ncëes gúús ka kg'ui kam kò X'aigam Jeso ba hàà xg'aekua ne koe téé, a ba a bìrì ne a máá: “Tòókuan mée i gatu cgoa hãa,” témé.

³⁷ Ne kò kaisase q'aea hãa, a ne a area hãa, a tc'ëea máá, dcáu-soma ba ne bóòà hãa, ta tc'ëea.

³⁸ Igabam kò bìrì ne a máá: “Dùús domka tu q'aea hãa? Dùús domka tu ko ncëeta ma ma tèèsea máá?

³⁹ Tshàua Te hëé, naka nqàrèa Te hëéthëé bóò, naka tua Tíí ga Ra ii sa bóò: Qgóóa xám Te, naka bóò, dcáu-soma nea cgàa kana c'õá ga úú tama, ncëe tu kò bóò Ra Tíí úúa hãa a,” tam mée.

⁴⁰ Eëm ko ncëe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hëé naka nqàrèa ba hëéthëé x'ái ne.

⁴¹ Eë ne qanega dtcòm tama, qãè-tcaoan hëé naka arean hëéthëé domka, kam ko tèè ne a máá: “C'ëe gúú tc'õòè gha tu úúa hãa?” témé.

⁴² Ka ne ko x'ãèa kò hãam x'àù qàmà ba máà Me.

⁴³ Me bóò Me ne ko koe ga sèè a tc'õó me.

⁴⁴ A ba a nxãaska bìrì ne a máá: “Ncëea bìrì tuar kò hãa kg'uiian Tiri ga a, ãer kò gatu cgoa qanega hãa ka. Wèé gúúan ãe Moshem di x'áè-kg'áman koe hëé, naka Porofiti xu di góán koe hëé, naka Pesalema zi koe hëéthëé Tíí ka góásea hãa mée i tseegukaguè,” témé.

⁴⁵ A ba a kò gane di tc'ëean xgobekg'am, *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko dùú sa mée sa ne gha kóma q'ãa ka.

⁴⁶ A ba a bìrì xu a máá: “Ncëeta i ma góásea hãa: Krete ba gha xgàrase, a ba a gha nqoana dim cáím ka x'ooan koe tõe,

⁴⁷ ke mée zi *nqõóm di zi* qhàò zi wèé zi, Jerusalema koe guu naka tshoa-tshoa naka zia *Nqarim* dim cg'òèm koe xgaa-xgaà, chìbian koe mée ne tcóóse, nxãasega ne gha gane di chìbian qgóóa máàè ka.

⁴⁸ Gatua ncëe zi gúú zi di tu nxàea tseegukagu-kg'ao tu u.

⁴⁹ Ra gha Tíí, Tirim Abom nqòòkagu tua hãa sa tsééa máá tu u, igabaga mée tu ncëem x'áè-dxoom *Jerusalemam* koe hãa, naka tua gha nxãakg'aiga síí tc'amaka guua hãa qarian hãakaguè,” tam mée.

Jeso ba ko qaò

(Mk 16:19-20; Tsee 1:9-11)

⁵⁰ Kam kò tchàa za úúa tcg'òó ne, Betania khama noose nqúù ka. A ba a x'òàa ba ghùì a ts'ee-ts'ee_g'ai ne.

⁵¹ Eẽm hãa a ko ts'ee-ts'ee_g'ai ne, kam kò gane koe séèa tcg'òóè, a ba a nqarì_g'ai koe qaòkaguè.

⁵² Ka ne ko dqom̃ Me, a kaisa qãè-tcaoan cgoa Jerusalema koe k̃abise.

⁵³ A ne a wèé x'aè ka tempelem koe hãa, a ko Nqari ba dqom̃.

JOHANE

Johanem ka góáèa qãè tchõà ne, Jeso Krestem ka Téé-cookg'ai sa

Ncêes tcgãya sa Johanem ka góáèa, xgaa-xgaase-kg'aom Jesom kò ncàma hãa ba (21:20), Sebetem ka cóáse ba.

Ncêes tcgãya sa kò góáèa hãa, “nxãasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóá Me e sa ka, a tu a gha dtcòmàn ka Gam dim cg'òèm koe kg'òèan úú ka” (20:31).

Johanem dis tcgãya sa ko Jesom ncêe Nqarim dim Kg'uim chõò tamase hãam ka kg'ui, Gaam ncêe kò khòè ba ii ba a ba a kò gatá cgoa x'ãèa hãa ba (1:14). Are-aresa a, Jeso ba ko kái xu dàò xu cgoa kaikaguè sa (ncêe ko xùri zi x'ái zi bóò: 1:1a, 1c, 14, 18, 29, 33, 34, 39, 42, 50b, 50c, 52).

Tc'àà di xòèan tcgãyas dia ko tãáka zi x'ái zi are-aresa zi Jesom, Kgoara-kg'aom Nqarim dim Cóám ncêe ngòòèa hãam di zi ka kg'ui. Xùriko zia ko gúù zi gazi x'ái zi are-aresa zi ko dùú sa nxàe sa nxàea tcg'óó.

7 zi x'ái zia ko nxàèè (2:1-12; 4:43-54; 5:1-18; 6:1-15; 6:16-21; 9:1-41; 11:1-44).

Johane ba ko cg'orò zi gúù zi ka góá, igabagam ko gazi gúù zi ka kaisase nxàe zi ma kúrúsea hãa sa. Ncêes tcgãyas di xòèa nea ko ntama ne kò ma c'èe ne khòè ne Jesom koe dtcòm a ne a Gam di ne xùri-kg'ao ne kúrú sa nxàe. Ne kò c'èe ne ntcoe Me a ne a kò xguì dtcòmà ne.

Tcee xu 13-17 xu ko Jesom kò ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa cúuse tsééa xg'aes ka nxàe, èem kò qgóóèam ntcùúm ka. Gataga xu ko gaxu tcee xu nxàe, ntam kò ma Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nxãakamaga kg'ónò tòóa hãa sa, a ghùì-ghui tcáo xua hãa, xu Gam dis x'oo sa q'ana hãa.

Còò di xu tcee xu ko Jesom kò ko qgóóès ka hěé naka Gam di xgaùèan ka hěé naka x'ooan koe tées ka hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'ooan koe tées qãá q'oo koe hòðsean ka hěéthěé kg'ui.

Johane ba ko kaisase chõò tama kg'òèan dis abas Krestem koe hànas ka góá. Gane èe ko Krestem koe dtcòm nea gha chõò tamas kg'òè sa úú, gaas ncêe ko tshoa-tshoase a ncêeskaga hàna sa, Jn 1:12; 5:24; 17:3.

Johane ba kò ko ncêeska ta ko kg'òèa ta q'oo koe tséékagu zi gúù zi tséékagu a ba a ko gam di zi x'ái zi kúrú: tshàan hěé, naka péréan hěé, naka x'áàn hěé, naka kòre-kg'aoan hěé, naka ghùuan hěé, naka Chõó-kg'oman hěé, naka gaan di cgùrian hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qõòà mááku tama kg'uia ne:

- x'áà ne – ntcùú sa

- kg'òè sa – x'oo sa

- tc'amaka – nqãaka

- tseegu – tshúù-ntcõa

- “Tíí Ra a” di kg'uia ne:

- Kg'òèan dir péré Ra a (6:35)

- Ngõóm dir x'áà Ra a (8:12)

- Qãèr ghùu-kòre-kg'ao Ra a (10:11)

- X'ooan koe tée sa hěé naka kg'òè sa hěéthěé Ra a (11:25)

- Dàò Ra, Tseegu Ra, Kg'òè Ra a (14:6)

- Tseegu dir Kg'om Ra a (15:1)

- Nqarim dim Cóá ba, Khòèm dim Cóá ba

- dtcòm (1:11-13; 3:16; 20:30, 31)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Téé-cookg'ai tcgãyas di sa (1:1-18)

- Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba; tc'ää di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

- Jeso ba ko khóè ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúru, a ba a ko xgaa-xgaa (2-12)

- Jeso ba Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xgaa-xgaa; Gam dim còrè ba (13-17)

- Jesom di xgàrasean hěe naka Gam dis x'oo sa hěe naka Gam di x'ooan koe tēan hěéthěe e (18-21)

Tcgãyas dis Téé-cookg'ai sa (1:1-18)

Kreste ba kg'òèa hãam Kg'ui Me e

¹ Tshoa-tshoases koem kò Kg'ui ba hàna, Me kò Kg'ui ba Nqarim cgoa hàna, Me kò Kg'ui ba Nqari Me e.

² Nqarim cgoam kò tshoa-tshoases koe hàna.

³ Wěes guù sa kò Gam koe guu a kúruè, i Gam oose cúí guù ga kúruè tama, ěe kúruèsea a.

⁴ Gam koe i kò kg'òèan hãa, i kò kg'òèan khóè ne di x'áa a.

⁵ I ko x'áan ntcúúan q'oo koe x'áa, i ntcúúan tàa a hãa tama.

⁶ Nqarim ka kò tsééa tcg'òòèa hãam khóè ba kò hàna, cg'òèa ba kò Johane ii.

⁷ X'áan kam gha hàà nxàea tseegukagu kam kò hààraa, nxãasega ne gha wèè ne khóè ne gam koe guu a dtcòm ka.

⁸ X'áam tama me e kò ii, igabam kò hààraa, nxãasegam gha hàà x'áan ka nxàea tseegukagu ka.

⁹ Tseegu dim X'áam, ncěe ko wèém khóè ba x'áa-x'aa ba kò nqǒómkg'ai koe hàà.

¹⁰ Nqǒómkg'ai koem kò hãa, me kò nqǒó ba Gam koe guu a kúruè, igabam nqǒó ba c'úu Mea.

¹¹ Gam x'áé koem kò hàà, ne kò Gam x'áé di ne táá qǎèse hààkagu Me.

¹² Igabam kò wèè ne ěe kò qǎèse hààkagu Me ne, gane ncěe ko Gam di cg'òèan koe dtcòm ne, nxãa nem kò qarian máà, Nqarim di ne cóá ne ne gha ii ka.

¹³ Ncěe ta ma q'ana hãa i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama*, cgàam ma ncàma hãa khama tamase, kana khóèm ma ncàma hãa khama tamase, igaba ne Nqarim koe guu a ábàèa.

¹⁴ Me kò Kg'ui ba cgàa ba kúru, a ba a gatá koe x'ǎè, cgómkuan hěe naka tseeguan hěéthěe ka cg'òèa hãase. Ta kaia x'áan Gam di bóòà hãa, kaia x'áan ncěe Xǒòm koe guu a cúise ábàèam Cóám di i.

¹⁵ Johane ba kò Gam ka nxàea tseegukagu, a ba a q'au a máá: "Ncěe ba kò Gam ga Me e, ncěer kò máá: 'Gaam ěe qǎáa te koe ko hàà ba téé-q'ooan ka nqáé tea, tíi qanega hàà tamas cookg'ai koem kò hàna khama,' témé ba."

¹⁶ Gam di cg'òèa hãase hãan koe ta wèéa ta ga guu a chǒò tama cgómkuan hòòà.

¹⁷ X'áè ba kò Moshem koe guu a tcg'òòèa hãa khama, i cgómkuan hěe naka tseeguan hěéthěe Jeso Krestem koe guua.

¹⁸ Cúí khóè ga Nqari ba qanega bóòà tama. Igabagam cúise ábàèam Cóám ncěe Nqari ii ba, a Xǒòm dxùu koe ntcǒóá-ntcǒe ba, nxãa ba Nqari ba q'ǎakagu ta a hãa.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba; tc'ää di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu (1:19-51)

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

* **1:13:** Ncěe ta ma q'ana i ko ma cóán ábàè sa khama ne ma ábàè tama - Gerika sa ko máá: "ncěe c'áàn koe guu a ábàè tama ne," témé.

¹⁹⁻²⁰ Jerusalema di xu Juta xu kò peresiti xu hěé naka tempelem koe ko hùì xu khòè xu† hěéthěé Johanem koe tsééa úú, síí xu gha diím ii sa tềè me ka. Me kò Johane ba tseeguan nxàe, a táá xqase e, igabam tseeguan nxàe a máá: “Tíí ra Krester tama ra a,” témé.

²¹ Xu tềè me a máá: “Kháé tsi gáé nxāaska dií tsia? Elija tsia?” témé. Me máá: “Gaar tama ra a,” témé.

Xu máá: “Kháé tsi gáé gaa tsi porofiti tsi tsia, *Nqarim kò nxàea tsi?*” témé. Me xq̄a a máá: “Eě ēe,” témé.

²² Ka xu ko nxāaska tềè me a máá: “Kháé tsia nxāaska dií tsia? Bìrí xae e naka xae ēe tsééa óá xaea hāa ne koe xq̄an úú. Dií tsia, ta tsi ga mée?” témé.

²³ Me máá: “Tíí ra tchàa-xgóós q'oo koe ko q'aur dòm ra a, a ko máá: ‘X'aigam *Nqarim* dim dàò ba tchàno-tchanoa máá Me,’ ēem porofitim Isaiam ma méea hāa khama,” témé ra.

²⁴ (Xu kò ncēe xu khòè xu Farasai xu ka tsééa tcg'òóèa hāa.)

²⁵ Ka xu ko tềè me a máá: “Ncēe Krete tsi tama tsi kò ii, a Elija tsi tama tsi ii, a tsi a gataga gaa tsi porofiti tsi *Nqarim kò nxàea tsi* tama tsi ii, ne tsia ko dùús domka nxāaska *khòè ne* tcguù-tcguua máá?” témé.

²⁶ Me Johane ba xq̄a xu a máá: “Tíí ra ko tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba xao gaxao ēe xg'aekua xao koe téé-tềe ba c'úùà hāa.

²⁷ Gaam ēe tíí qāá koe ko hàà ba, ncēe Gam di nxàò tcāian kgoara gar tc'āò tama ba,” témé.

²⁸ Ncēe zi gùù zia kò Betania koe kúrúse, Jorotane ka ncìí za, ncēe Johanem kòò tcguù-tcguu koe.

Jeso ba Nqarim dim Ghùu-coa Me e

²⁹ Me Johane ba xùrikom cárn ka Jeso ba bóò Me ko hàà, me máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba tu bóò, ncēe ko hàà nqòóm di chìbian xgàm a qòò cgoa ba!

³⁰ Gaam ga Me e ncēer kòò Gam ka kg'ui a ko máá: ‘Qāáa te koem ko Khòè ba hàà, ncēe téé-q'ooan ka nqáé tea ba, tíí kò qanega hàà tamas cookg'ai koem kò hàna hāa khama,’ témé ba.

³¹ Tíí igabar kò diím ii sa c'úùà hāa. Igabar kòò tshàan cgoa tcguù-tcguu, nxāasegam gha Iseraele ne koe x'áíè ka,” tam mée.

³² Me kò Johane ba ncēes gùù sa nxàea tseegukagu a máá: “Tc'ēe bar kò bóò Me nqarikg'ai koe guu a tcíbís khama ii a ko xōa cgae Me, a ba a kò hàà Gam koe x'āè.

³³ Tíí igabar kò diím ii sa c'úùà hāa. Igabam kò ēe kò tséé tea hāa, hààr gha tshàan cgoa tcguù-tcguu ka ba, bìrí te a máá: ‘Eě tsi gha Tc'ēe ba bóò Me ko Gam koe xōa, a Gam koe hāa ba, nxāa ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ēm cgoa gha tcguù-tcguum ga Me e,’ témé.

³⁴ Ra bóòà hāa, a ra a ko nxàea tseegukagu Nqarim dim Cóám ga Me e sa,” tam mée.

Tc'āà di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu

³⁵ Xùrikom cárn kam kò Johane gaicara gam di tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara cgoa téé-tềe.

³⁶ Eēm ko *Johane ba* Jeso ba bóò Me ko qòò kam kò máá: “Ghùu-coam Nqarim di ba bóò!” témé.

³⁷ Eě tsara ko xgaa-xgaase-kg'ao tsara ncēe sa kóm, ka tsara kò Jeso ba xùri.

³⁸ Me Jeso ba kabise a ntcēe a bóò tsara a, tsara ko xùri Me, Me tềè tsara a, a máá: “Dùú sa tsao ko qaa?” témé. Tsara xq̄a Me a máá: “Nda Tsi x'āèa, Rabiè?” témé. (Ncēm kg'ui ba ko ‘Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè’ témé, kg'uam kò kabìè ne).

³⁹ Me bìrí tsara a, a máá: “Hàà naka tsaoa bóò,” témé. Ka tsara ko qòò cgoa Me a síí ēem kò x'āèa hāa qgáian bóò, a tsara a wèém cárn ēe ba Gam cgoa dxāà. 4 di x'aè e kò ii dqòà di i.

† 1:19-20: *tempelem koe ko hùì xu khòè xu* - Gerika sa ko máá: “Lefi dis qhàòs di xu khòè xu” témé.

⁴⁰ Eẽ tsara khòe tsara ncẽe kò Johane ba kóm a *Jeso ba* xùri tsara ka c'ẽe ba kò Anterea me e, Simonem Peterem ka qõese ba.

⁴¹ Tc'ãa dis gúus Anteream kò kúrús kam kò káíkhoem Simone ba qaa, a bîrí me a máá: “Mesia ba tsam hòòà,” témé (ncẽem kg'ui ba ko ‘Kreste ba’ témé, kg'uiam kò kabiè ne).

⁴² Kam kò *Anterea ba qõesem* Simone ba Jesom koe óága, Me Jeso ba bóò me a máá: “Simone tsi Johanem di tsi cóá tsi i, igaba tsi gha ncẽeska Kefase ta ma tciie,” témé (ncẽes cg'õè sa Petere si i *Gerika dis kg'uis ka* a ko ‘Nxõá sa’ nxàe).

⁴³ Xùrikom cárn kam kò Jeso ba Galilea koe qõò sa bîríse. A ba a kò Filipim cgoa xg'ae, a bîrí me a máá: “Xùri Te,” témé.

⁴⁴ Filipi ba kò Betesaida koe guua, Anterea ba hẽe naka Petere ba hẽéthẽe tsara guua hãam x'áé ba.

⁴⁵ Filipi ba ko Nataniele ba sao-xg'ae a bîrí a máá: “Gaam Khóèm ẽe xu kò ko Moshe ba hẽe naka porofiti xu hẽéthẽe Gam ka goáa hãa ba tsam hòòà hãa! Jesom Nasareta di ba, Josefam ka Cóáse ba,” témé.

⁴⁶ Me Nataniele ba tẽe me a máá: “Nasareta koe i ga qãè gúuan guu a tcg'oa?” témé, kam kò Filipi xõa me a máá: “Hàa naka tsam síi tsi bóò,” témé.

⁴⁷ Eẽm ko Jeso ba Nataniele ba bóò me ko hàà kam kò gam ka nxàe a máá: “Iseraelem tc'aró-tc'aro ga a ncẽe e, cúí tshúù-ntcõa ga úú tama ba,” témé.

⁴⁸ Me Nataniele ba bîrí Me a máá: “Nta Tsi ma q'ãa tea hãa?” témé. Me Jeso ba xõa me a máá: “Qanega tsi kò faia dis hìis dòm q'oo koe ntcõóa-ntcõe, me Filipi tcií tsi tamás cookg'ai koer kò bóò tsi,” témé.

⁴⁹ Me Nataniele xõa a máá: “Rabiè, Tsáá Tsi Nqarim di Tsi Cóá Tsi i, Tsáá Tsi X'aiga Tsi i Iseraele di Tsi,” témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xõa me a máá: “Ncãar bîrí tsi a máá: ‘Faia dis hìis dòm q'oo koe tsi ntcõóa-ntcõe koer hòò tsia,’ témé domka tsi ko dtcòm, igabaga tsi gha ncẽe zi gúù zi nqáéa hãa zi bóò,” témé.

⁵¹ A ba a máá: “Tseegukar ko tseeguan bîrí xao o, a ko máá: Nqarikg'ai xao gha bóò i xgobekg'amsea hãa, i ko Nqarim di moengelean Khóèm dim Cóám koe q'ábà xõa,” témé.

Jeso ba ko khòe ne còokg'ai koe Gam di zi x'ái zi are-are sa zi kúrú, a ba a ko xgaa-xgaa (2-12)

2

Jeso ba ko séèkuan dis kòe koe tshàan kabi i gõéan kúrú

¹ Nqoana dim cárn kas kò séèkuan dis kòe sa Kana *dim x'áém* koe kúrúse, ncẽe kò Galilea koe hàna ba. Si kò Jesom ka xõò sa gaa koe hàna.

² Me kò Jeso ba hẽe naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hẽéthẽe gaas kòe séèkuan di sa tciia mááèa.

³ Eẽ i ko gõéan tcào kas kò Jesom ka xõò sa bîrí Me a máá: “Gõéan ne úú tama,” témé.

⁴ Me Jeso ba bîrí si a máá: “Khòe seè, kháé méér dùú sa kúrú? Tirim x'aè ba qanega hàà ta ga hãa ka,” témé.

⁵ Si Jesom ka xõò sa tsée-kg'ao xu bîrí a máá: “Eẽm ko bîrí xao os gúus wèe sa méé xao kúrú,” témé.

⁶ Gaa koe xu kò nxõán cgoa kúrúèa xu káná xu 6 xu tshàan di xu téé-tẽe, a xu a kò gaa koe tòóèa hãa Juta ne dis cau si i kò ii khama, xg'aàse di tshàan tòóa mááse sa. Me kò wèém káná ba 100 litara khama noo tshàan úú.

⁷ Me Jeso ba bîrí xu a máá: “Káná xu tshàan cgoa cg'oè-cg'oe,” témé. Xu cg'oè-cg'oe xu, xu cg'oè a síi kg'áma xu koe téé.

⁸ Me bîrí xu a máá: “Ncẽeska xao xõbe naka xaoa kòe dim tc'ãa-cookg'aim koe úú,” témé. Xu xõbe e a xu a síi máà me e.

⁹ Eẽm ko kōès dim tc'ää-cookg'ai ba tshàan ncēe gōéan koe kabìèa xám, ncēem kò nda i guua hãa sa c'ùua a, (igaba xu kò tséé-kg'ao xu ncēe kò tshàan xàia hãa xu q'ana hãa nda i guua sa), kam kò sèè-kg'ao ba tcii,

¹⁰ a birí me a máá: “Wèé ne khòè ne ko kuri kare gōéan kg'aia tcg'òó a khòè ne máá. Eẽ ne ko khòè ne kg'áa xg'ara, ne i ko nxãaska nxãwa ãe kare taman tcg'òó. Igaba tsi tsáá kare gōéan ncēem x'aè ba tòóa máána hãa,” témé.

¹¹ Ncēe sa kò kg'aikas x'áis ga si i, Jesom ko Kana *dim x'ám* koe kúrú sa, ncēe Galilea di ba. Gam di x'áa nem kò x'ái, xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam koe dtcòm.

¹² Ncēe zi guù zi qãá q'oo koem kò *Jeso ba* Kaperenaume koe síi, Gabá hēé naka xòò sa hēé, naka qōese ga xu hēé, naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēéthēé e, ne kò gaa koe cg'orò cáman hãa.

Jeso ba ko tempele ba q'ano-q'ano

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Si kò Paseka dis kōès Juta ne di sa cúu si i, Me kò Jeso ba Jerusalema koe qōò.

¹⁴ Eẽm ko tempelem koe tcãa kam kò khòè ne bóò ne ko ghòèan hēé, naka ghùuan hēé naka tcíbían hēéthēé x'ámágu, ne c'ēe ne tafolean koe ntcōóa-ntcōe a ko tãá nqōó di marian xg'áma q'aa.

¹⁵ Me kò dqùian cgoa tsam ba kúrú, a ba a wèéa ne ga tempelem koe xhàiaagu, ghùuan ga hēé naka ghòèan ga hēéthēé cgoa, a ba a ghànèa qáú marian ko xg'áma q'aa ne di ntcōó-q'ooa ne, a ba a gane di qano marian tsai-tsai q'aa.

¹⁶ A ba a ãe kò tcíbían x'ámágu ne birí a máá: “Eẽ zi guù zi tu ncēe koe tcg'òó. Abom dim nquu ba tu tãá x'ámágu-nquu ba kúrú guu!” témé.

¹⁷ Ka xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'ēe-tc'ēese ãe ko góáèa hãa sa, ncēe kò máá: “Tsarim nquum di ncóóa ne ko cg'òó te,” témé sa.

¹⁸ Xu kò Juta xu xoa Me a máá: “Ndakas x'ái sa Tsi gha x'ái ta a, ncēe zi guù zi di qarian Tsi úúa hãa di sa?” témé.

¹⁹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncēem tempele ba tu kòbè, nakar nqoana cáman q'oo koe tshàoa ghùì me,” témé.

²⁰ Ka xu kò Juta xu máá: “Tempelem ncēe kò 46 kurian sèè a tshàòè ba Tsi gha Tsáá nqoana cáman q'oo koe ghùì dèe?” témé.

²¹ Igabam kò Jeso ba tc'áróa ba dim tempele ba nxàe.

²² Eẽm ko x'ooan koe ghùìèa xg'ara ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ãem xg'ao mééa hãa sa tc'ēe-tc'ēese. A xu a *Nqarim di zi* Tcgãya zi hēé naka Jesom kò kg'uia hãa kg'uiian hēéthēé dtcòm.

Jeso ba khòèm ko qaa sa q'ana hãa

²³ Eẽm ko Jeso ba Jerusalema koe hàna, Paseka dis kōès dim x'aèm ka, ka ne kò kái ne khòè ne x'ái zi ãem kò kúrú zi bóò, a ne a Gam dim cg'òèm koe dtcòm.

²⁴ Igabam ko Jeso ba tãá tcom ne, wèé ne khòè nem q'ana hãa khama.

²⁵ Gataga i kò Gam koe qaase tama, c'ēem khòèm gha c'ēe khòèan ka nxàea tseegukagu sa. Gabá kò Gam ka q'ana hãa khòèm koe hàna sa khama.

3

Jeso ba ko Nikodemase ba xgaa-xgaa

¹ Me kò c'ēem khòèm Farasai xu dim Nikodemase ta ko ma tciiè ba hàna, Juta ne dim tc'ää-cookg'ai ba.

² Jesom koem kò ntcùú ka hàà, a hàà birí Me a máá: “Rabiè, Nqarim koe guua Tsi xgaa-xgaa-kg'ao Tsi i sa ta q'ana hãa; cúí khòè ga Tsáá ko kúrú zi x'ái zi kúrú hãa tite, Nqarim kò gaan cgoa hãa tama ne khama,” témé.

³ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Khóèm kò kábase ábàè tama nem cuiskaga Nqarim di x'aian bóða hãa tite,” témé.

⁴ Me Nikodemase ba birí Me a máá: “Khóè ba ga kháé ntama ma gàeseam hãa koe ábàè? Xòòs di ncààn koe ba ko kháé gaicara tcãà, a nxãwa ábàè?” témé.

⁵ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Khóèm kò tshàan hěé naka Tc'ěe ba hěéthěé ka ábàè tama, nem cuiskaga Nqarim di x'aian koe tcana hãa tite.

⁶ Eě cgàam ka ábàèa sa cgàa si i, si ẽe Tc'ěem ka ábàèa sa Tc'ěe si i.

⁷ Táá méé tsi birí tsir kòò a ko máá: ‘Kábase méé tu ábàè,’ témé ne are guu.

⁸ Tc'áá ba ko gam ko tc'ěe xòè za tc'áá, tsi ko gam di ts'oo-q'ooan kóm, igaba tsi cuiskaga ẽem guua hãa kana ẽem ko qòò qgàlan q'áa tite. Me wèém khóèm ẽe Tc'ěem ka ábàè ba gatà ii,” témé.

⁹ Me Nikodemase ba xɔa Me a máá: “Ntama zi gha ma ncěe zi gúù zi kúúse?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tsáá tsia Iseraele di tsi xgaa-xgaa-kg'ao tsi i, igaba tsia ncěe zi gúù zi ka q'áa tama?

¹¹ Tseegukar ko tseeguan birí tsi, a ko máá: Sita q'ana hãa zi gúù zi ka ta ko kg'ui, a ta a ko ẽe ta bóða hãa zi ka nxàea tseegukagu, igaba tu gatu ẽe ta ko gaas ka nxàea tseegukagu sa dtcòm tama.

¹² Nqòóm di zi gúù zi kar ko kg'ui cgoa tu u igaba tu dtcòm tama, ka tua gha ntama ma dtcòm, ncěe nqarikg'ai di zi gúù zi kar kòò kg'ui cgoa tu u ne?

¹³ Cúí khóè ga qanega nqarikg'ai koe qaò ta ga hãa, ẽe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam oose, Khóèm dim Cóá ba, ncěe nqarikg'ai koe hãa ba.

¹⁴ “Eẽm kò ma Moshe tchàa-xgóós koe cg'ao ba ma ghùì khamaga ma méém Khóèm dim Cóá ba ma ghùìè,

¹⁵ nakam gha nxãasega wèém khóèm ẽe ko Gam koe dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úú.

¹⁶ Nqari ba nqòó ba ncěeta noose ncàma hãa domkam kò Gam dim Cóám cúise ábàèa hãa ba tcg'òóa hãa khama, nxãasegam gha diim wèém ẽe ko Gam koe dtcòm ba táá kaàkaguè, igabam gha chòò tamas kg'òè sa úú ka.

¹⁷ Nqari ba kò Gam dim Cóám gha hàà nqòó ba xgàra ka tsééa óá Me tama, igabam kò hààm gha nqòó ba kgoara ka tsééa óá Mea hãa.

¹⁸ Eẽ ko Gam koe dtcòm ba xgàraè tite, igaba gaam ẽe Gam koe dtcòm tama ba nxãakamaga xgàraèa hãa, Nqarim dim Cóám, ncěe cúise ábàèa hãam koem kò táá dtcòm khama.

¹⁹ Ncěea xgàrakus ko ma tséé ga a: X'áà ba kò nqòómk'g'ai koe hààraa, igabaga i kò khóèan ntcùúan ncàma hãa x'áàn ka, gaan di zi tséé zia kò cg'ãè zi i domka.

²⁰ Wèém khóèm ẽe ko cg'ãèan kúú ba x'áàn hòrea, a x'áàn koe hàà tite khama, nxãasega i gha gam di cg'ãè tsééan táá x'áise ka.

²¹ Igaba diim wèém ẽe ko tseeguan kúú ba ko x'áàn koe hàà, nxãasega i gha gam di tsééan qàèse bóòse ka, Nqarim ko ma tc'ěe khamam ma kúúba hãa sa,” tam méé.

Jeso ba hěé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hěéthěé e

²² Ncěe zi gúù zi qáá q'oo koe xu kò Jeso ba hěé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hěéthěé xu Jutea dim nqòóm koe qòò. Gaa koem kò sí gaxu cgoa ão, a ba a khóè ne tcguù-tcguu.

²³ Me kò thěé Johane ba Ainone koe khóè ne tcguù-tcguu, ncěe kò Salime dim x'áém ka cúúse hãam x'áé ba, gaa koe i kò tshàan kái i khama, ne kòò khóè ne gaa koe qòòà tcguù-tcguuè.

²⁴ Johane ba kò qanega qáé-nquus koe tcãàè ta ga hãa khama.

²⁵ Xu kò Johanem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu c'ẽem Jutam cgoa q'ano-q'anosean dis ntcoeku sa ghùì.

²⁶ Ka xu kò Johanem koe síí, a bìrí me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao tseè, ãe kò tsáá cgoa Jorotane ka ncíí za hànám Khòè ba, ãe tsi kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa ba ko ncêeska *khòè ne* tcguù-tcguu, i ko wèè khòèan Gam koe síí,” témé.

²⁷ Me Johane ba xòa xu a máá: “Khòè ba cuiskaga cúí gùú ga q'òòà hãa tite, nqarikg'ai koem kò guu naka máàè e tama ne.

²⁸ Gaxao igaba xao ga tíí ka nxàea tseegukagu ãer kòò máá: “Tíí ra Krester tama ra a, igaba ra Gam ko hààs cookg'ai koe tsééa tcg'òòèa hãa,” témé ka.

²⁹ Eẽ sèè-kg'aos cgoa hàna ba sèè-kg'ao me e, me sèè-kg'aom dim tcàràam ãe téé a ko komsana me ba ko kaisase sèè-kg'aom dim dòm ba qàè-tcaoa máá. Gaa domka i ncêeska tiri qàè-tcaoaan cg'òèa hãa.

³⁰ Gam di cgáéan méé i kaisase càuse, naka i tiri cg'aré-cg'arésean kaisase nqãaka síí,” tam méé.

³¹ Eẽ tc'amaka guua ba wèé ne ka tc'amaka hàna. Eẽ nqòómkg'ai koe guua ba nqòómkg'ai di me e a ko nqòómkg'ai di zi gùú zi ka kg'ui. Eẽ nqarikg'ai koe guua hãa ba wèé ne tc'amkg'ai koe hàna.

³² Eẽm bóòà hãa, a kómá hãa gùúà nem ko nxàea tseegukagu, igaba i cúí khòè ga Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm tama.

³³ Khòèm ãe ko Gam ko nxàea tseegukagu sa dtcòm ba ko Nqari ba tseegu di Me e sa nxàea tcg'òó.

³⁴ Eẽm Nqari ba tsééa tcg'òóà hãa ba ko Nqarim di kg'uiian kg'ui khama, tc'ãò-tc'ãò sa nqáéa hãasem ko Nqari ba Tc'èe ba máà Me khama.

³⁵ Xòò ba Gam dim Cóá ba ncàma hãa, a wèé zi gùú zi Gam tshàu q'oo koe tcana hãa.

³⁶ Dìim wèém ãe ko Cóám koe dtcòm ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, igaba ãe ko Cóá ba xguì ba cuiskaga kg'òèan hòò tite, i gha Nqarim di xgòan gaam koe hãa.

4

Jeso ba ko Samaria dis khòès cgoa kg'ui

¹⁻³ Jeso ba kò kái xgaa-xgaase-kg'aoan kúrí, a ba a Johane ba nqáéa hãase kái ne khòè ne tcguù-tcguu. Xu kò Farasai xu ncêe sa kóm. (Igabam ko Jeso ba tcguù-tcguu tama, xu kòò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ko tcguù-tcguu.) Eẽm ko Jeso ba ãe kò nxàèè sa kóm, kam kò Jutea koe guu a ba a gaicara Galilea koe kabise kg'oana.

⁴ Samaria dim nqòóm koe méém tcana tcg'oas gùú si i kò ii.

⁵ Me Samaria koe hànám x'áé-coam Sikare ta ko ma tciièm koe síí tcàà, c'èem xhàràam Jakobem kò cóásem Josefa ba máà hãam koe.

⁶ Me kò Jakobem dim tsàù ba gaa koe hãa. Me kò Jeso ba qáòs qòòs koem guua hãa khama xhòea hãa, khamam kò gaam tsàùm qàe koe síí ntcòóà-ntcòe, koaba nqáè e kò ii.

⁷ Si ko Samaria dis khòè sa gaa koe hàà, tshàa nes gha hàà xài ka, Me Jeso ba bìrí si a máá: “Tshàan au Ter kg'áà,” témé.

⁸ (Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu x'áém koe tcana hãa, síí xu gha tc'òòan x'ámá ka.)

⁹ Si Samaria dis khòè sa bìrí Me a máá: “Tsáá Tsi Juta Tsi i, ra tíí Samaria dir khòè ra a. Ka Tsia ga nxãaska ntama ma tshàan dtcàrà te?” témé. Juta ne hêé naka Samaria ne hêéthêéa ko xg'ae qgáia kàà a khama.

¹⁰ Me Jeso ba xòa si a máá: “Nqarim dis máàku sa si kò q'ana hãa ne, a Dìim ko dtcàrà si sa q'ana hãa, ne si ga ko sáá dtcàrà Mea hãa, Me ga kò kg'òèan di tshàan máà sia hãa,” témé.

¹¹ Si khòè sa bìrí Me a máá: “X'aigaè, xài cgoa Tsi ga gàba Tsi úú tama, me tsàù ba nquú q'ane me e. Ka Tsia ko nxãaska gaa kg'òèan di tshàan nda hòò?

¹² A Tsáá Tsia gatá ka xõom Jakobem ka kaia hãa, ncêe kò tsàù ba máà ta ba, i kò gabá hêé, naka gam ka cóáse ga xu hêé, naka gam di kg'oo-coan hêéthêé gam koe kg'áà ba?" témé.

¹³ Me Jeso ba xõa si a máá: "Wèém khòèm ncêe tshàan ko kg'áà ba gha gaicara cáám.

¹⁴ Igaba diím wèém ãe gha tshàan ãer gha máà me kg'áà ba gaicara chõò tamase cáma hãa tite. Igaba wèém ãer gha ko ncêe tshàan máàm koe i gha chõò tamas kg'òès di tshàan di tsgórèan kúrúse," tam méé.

¹⁵ Si khòè sa bìrí Me a máá: "X'aigaè, ncêe tshàan máà te, nakar gha nxãasega táá gaicara cáám guu, naka ra nxãasega ncêe koe hàà xàian ka táá ncêeta noom dàò ba qõò guu," témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrí si a máá: "Qõò naka sia síí sarim khòè ba tcii na kàbise na hàà," témé.

¹⁷ Si khòè sa xõa Me a máá: "Khòè bar úú tama," témé.

Me Jeso ba bìrí si a máá: "Tseegu si ko, ãe si ko máá, khòè ba si úú tama, témé ka.

¹⁸ 5 xu khòè xu si kò úúa hãa, igaba si ncêeska úúam khòè ba sarim tama me e. Eẽ si ko nxàe gúua nea tseegu u," témé.

¹⁹ Si khòè sa bìrí Me a máá: "X'aigaè, Tsáá Tsia porofiti Tsi i sar ko bóò.

²⁰ Gatá ka xõò ga xua kòò ncêem xàbim koe còrè, igaba tu ko gatu máá, Jerusalema ba gaam qgàim gaa koe méé ta còrèm ga me e, témé," tas méé.

²¹ Me Jeso ba bìrí si a máá: "Khòè seè, dtcòm ãer ko méés gúù sa: X'aè ba ko hàà ncêem xàbim koe kana Jerusalema koe ga igaba tu Abo ba còrèa hãa tite ba ke.

²² Gatu Samaria tua kò c'úua tu hãa gúuan còrè, ta ko sita *Juta ta* q'ana ta hãa sa còrè, kgoarasea nea Juta ne koe guua hãa khama.

²³ Igabam ko x'aè ba hàà, a nxãakamaga hààraa, ncêe tseeguan di dqòm-kg'aoan gha Tc'èem koe hêé naka tseeguan koe hêéthêé Abo ba dqòm ba. Abo ba ko gatà ii ne dqòm-kg'ao ne qaa khama.

²⁴ Ngari ba Tc'èe Me e, ke méé ne Gam di ne dqòm-kg'ao ne Tc'èe ba hêé naka tseeguan koe hêéthêé dqòm Me," tam méé.

²⁵ Si khòè sa bìrí Me a máá: "Mesiam Krete ta ko ma tciiè ba ko hàà sar q'ana hãa. Eẽm ko hàà nem gha hàà wèé zi gúù zi ka bìrí ta a," témé.

²⁶ Me Jeso ba xõa si a máá: "Tíí ncêe ko sáá cgoa kg'ui Ra gar ga Ra a," témé.

²⁷ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kàbise. Eẽ xu ko hàà ka xu kò sao-xg'ae Me Me hãa a ko khòès cgoa kg'ui xu are. Igaba i ko táá cúia xu ga tèe a máá: "Dùù sa Tsi ko qaa?" kana "Dùús domka Tsia ko gas cgoa kg'ui?" témé.

²⁸ Kas ko gas òim gàbam xài cgoa di ba guu, a sa a x'áé-dxoom koe kàbise a síí khòè ne bìrí a máá:

²⁹ "Hàà naka síí wèé zi gúù zi ãer kúrú hãa zi ka bìrí tea hãam Khòè ba bóò. A Gaam Krestem ga ba ga ii?" témé.

³⁰ Ne x'áé-dxoom koe guu a ne a Gam koe síí.

³¹ Xu gaa x'aè kaga Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Gam cgoa kg'ui a máá: "Xgaa-xgaa-kg'aoè, tc'õó," témé.

³² Me bìrí xu a máá: "Tc'õó Ra gha tc'õoa ner Tíí úúa hãa, gaxao ka c'úuèa hãa a," témé.

³³ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu xóe a bìríku a máá: "Ncãa i gáé c'èe khòèan tc'õoan óága máá Me?" témé.

³⁴ Me Jeso ba bìrí xu a máá: "Tiri tc'õoa nea Gaam ãe tséé Tea hãam ko tc'èe sa kúrú si i, naka Gam dis tséé sa xg'ara-xg'ara sa hêéthêé e.

³⁵ Ncêeta tu gáé gatu méé tama: '4 nxoea nea qàua hãa, me ko nxãwa x'aèm tc'õoan méé i khòàè di ba hàà,' témé tama? Bóò, bìrí xao or ko, ghùi-kg'ai xao naka bóò xhàràan ma x'áèa hãa, a i a khòàè i gha sa tééa máána hãa.

³⁶ Eẽ ko tc'õoan khòá ba ko surutaè, a ba a ko chõò tamas kg'òès di tc'áróan sáà-xg'ae, tsara gha nxãasega ãe ko xhàrà ba hêé naka ãe kò khòá ba hêéthêé tsara xg'ae a qãè-tcao.

³⁷ Ncëem kg'ui ba tseegu me e khama, ncëe ko máá: 'C'ëe ba ko xhàrà, me ko c'ëe ba khǎál' témé ba.

³⁸ Tséé xaoa Ra hãa, síi xao gha ãe xao tséé tama koe khǎá ka. C'ëe nea gaa koe tsééa hãa, xao ko gaxao gane di tsééan koe tcuù," tam méé.

³⁹ Ne kò kái ne Samaria ne ãem x'áé-dxoom di ne Gam koe dtcòm, kg'uim khóès kò nxàea tseegukagua hãam domka, ncëe kòo máá: "Wèé zi gúù zi ãer kúrúa hãa zi kam bìrí tea hãa," témé ba.

⁴⁰ Eë ne ko Samaria ne Gam koe hàà, ka ne kò dtcàrà Me gane cgoam gha hãa sa, Me càm càmàn hãa cgoa ne.

⁴¹ Ne kò Gam di kg'uian domka kaisase kái ne dtcòm.

⁴² A ne a khóè sa bìrí a máá: "Ncëeska ta ãe si nxàea hãa gúùan domka cúí dtcòm tama, igaba ta ncãa kóma mááse Me, a ta a ncëem khóè ba nqǎóm dim Kgoara-kg'ao Me e sa ncëeska q'ana hãa," ta ne méé.

⁴³ Eë tsara càm tsara qǎá q'oo koem kò gaa koe tcg'oa a Galilea koe qǎò.

⁴⁴ (Jeso ba kò Gam ka nxàea tseegukagua hãa, porofiti ba gam dim x'áém koe dtcòmme tamam khóè me e sa khama.)

⁴⁵ Eëm ko Galilea koe tcǎà, ka ne kò Galilea di ne khóè ne qǎèse hààkagu Me. Wèé zi gúù zi ãem kò Jerusalema koe kǎès dim càm ka kúrúa hãa zi ne kò bóò hãa khama, gane igaba ne ko gaas kǎès koe hààraa khama.

Jeso ba ko x'aiga-coam dim cóá ba qǎèkagu

⁴⁶ Gaiam kò Kana dim x'áém koe síi Galilea di i, ncëe gaa koem kò tshàan kúrú i gǎé ii koe. Me kò Kaperenaume koe c'ëem tc'ǎà-cookg'ai ba hãa, ncëe gam dim cóám kòo tsàa ba.

⁴⁷ Eëm ko Jeso ba Jutea koe guu a Galilea koe hààraa hãa sa kóm, kam kò Gam koe síi a dtcàrà Me, hààm gha gam dim cóá ba kg'ǎèkagu ka, ncëe ko x'oos qàe koe hãa ba.

⁴⁸ Me Jeso ba bìrí me a máá: "X'ái zi hǎé naka are-aresa zi gúù zi hǎéthǎé tu kò bóò tama ne tu cuiskaga dtcòm tite," témé.

⁴⁹ Me x'aiga-coa ba bìrí Me a máá: "X'aigaè, cóám tirim x'óó tamas cookg'ai koe hàà," témé.

⁵⁰ Me Jeso ba xǎa me a máá: "Tsarim cóá ba gha kg'ǎè ke qǎò," témé. Me khóè ba ãem Jeso ba bìrí mea kg'uian dtcòm, a ba a qǎò.

⁵¹ Qanegam dàòm q'oo koe hãa a ko qǎò, ka xu kò gam di xu qǎà xu qǎè tchǎàn gam dim cóá ba kg'ǎèa hãa di cgoa hàà xg'ae cgoa me.

⁵² Me dùútsa x'àèm kam kò cóá ba qǎè sa tǎé xu, xu bìrí me a máá: "Ncëe ncãa nqǎém càm ka i ncãa tcǎàn guu me, koaba di x'àè ka," témé.

⁵³ Me kò cóám ka xǎò ba nxǎaska q'ana hãa gaam x'àèm ãem ka gam kò Jeso ba bìrí mea hãa a máá: "Tsarim cóá ba gha kg'ǎè," témé sa. Ka ne kò gabá hǎé naka gam dim nquum di ne wèé ne hǎéthǎé dtcòm.

⁵⁴ Ncëea kò càm dis x'áís ga si i, Jesom kò Jutea koe guu a Galilea koe hàà kam kò kúrúa hãa sa.

5

Jeso ba ko khóè ba tèbem koe qǎèkagu

¹ Ncëe zi gúù zi qǎá q'oo koem kò Jeso ba Jerusalema koe qǎò, c'ëes kǎès Jutea ne di sa kò gaa koe hàà khama.

² Nxǎaskas kò Jerusalema koe heke-kg'ám sa hàà, ncëe kò 'Ghùuan dis Heke-kg'ám sa' ta ma tciè sa. Me kò ncëes heke-kg'áms qàe koe tèbe ba hãa, Hebera dis kg'uis ka ko 'Betesata' ta ma tciè ba, 5 zi xǎò-xao zi kò úúa hãa ba.

³ Gaa zi xǎò-xao zi koe ne kò kái ne khóè ne tsàako ne hãa, kǎà tcgái ne hǎé naka qǎò tama ne hǎé naka nqǎara ne hǎéthǎé e.

4 *

5 Nxãaskam kò c'ëem khòè ba gaa koe hàna, 38 kurian kòò úú a kò tsàa ba.

6 Eëm ko Jeso ba bóò me, me gaa koe xóé-xòe, kam kò ncísem tsàara hãa sa bóò q'ãa, a tõe me a máá: “A qãè kg'oana tsia?” témé.

7 Me ãem tcìi-khoe ba xòa me a máá: “X'aigaè, cúí khòè gar úú tama ãem kòò tshàa ba kòbi-kòbise ne gha gaam koe tcãà te e. Eër kò tcãà kg'oana ne i ko c'ëe khòèan tíi ka tc'ãà a tcãà,” tam méé.

8 Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tõe naka tsarim tcoà ba sée naka tsia qõò,” témé.

9 Me gaam khòè ba kúúga qãè. A ba a gam dim tcoà ba sée, a qõò.

Eëm cáim ba kò Sabata dim cáim me e.

10 Ka xu kò Juta xu ãe ko qãèkaguèam khòè ba bìrí a máá: “Sabata dim cáim me e khama tsi tsarim tcoà ba tsi ga sée sa kgoara máàe tama,” témé.

11 Me xòa xu a máá: “Khòem ãe qãèkagu tea ba ncãa bìrí te a máá: ‘Tsarim tcoà ba sée naka tsia qõò,’ témé,” tam méé.

12 Ka xu kò tõe me a máá: “Díi ba ãem khòè ba ncëe ko máá, tcoà ba méé tsi sée naka qõò, témé ba?” ta xu méé.

13 Igabam kò ãe qãèkaguèam khòè ba c'úua hãa díi Me e kò ii sa, Jeso ba kò qõòà hãa, ne kò gataga gaam qgáim koe kò hãa ne khòè ne kái ne e thëé khama.

14 Eë zi guú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba tempelem koe sao-xg'ae me, a bìrí me a máá: “Bóò, ncëeska tsi qãè tsi i. Táá méé tsi gaicara chibian kúrú guu, nxãasega i gha kaisase cg'ãè guúan táá kúrúse cgae tsi ka,” témé.

15 Me gaam khòè ba tcg'oa, a síi Juta xu bìrí, Jeso Me e kò ii, ncëe kò qãèkagu mea hãa ba sa.

16 Ka xu kò gaas kaga Juta xu tshoa-tshoa a Jeso ba xgàra, Sabata dim cáim kam kò ncëe zi tsée zi kúrú hãa khama.

17 Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tirim Abo ba ko wée x'aè ka tsée, ncëeskaga igaba, Ra ko Tíi igaba thëé tsée,” témé.

18 Gaa domkaga ne kò Juta ne cg'õo Me ne gham dàò ba kaisase tcg'ai-tcaoa hãase qaa, Sabata dim cáim di x'áèan cúim kò khóá tama, igabam kò thëé máá, Nqari ba Gam ka Xòom tc'áró-tc'aro Me e, ta mééa, a kòò Nqarim cgoa tc'ãò-tc'ãose.

Jesom di qaria ne

19 Me Jeso ba xòa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Cuiskagam Cóa ba c'ëe guú cúí ga kúrú hãa tite, igabam gha ãem ko Xòò ba bóò Me ko kúrú cúí sa kúrú. Wées ãem ko Xòò ba kúrú sam ko Cóa ba gataga thëé kúrú khama.

20 Xòò ba Cóa ba ncàma hãa, a ko wée zi ãem ko kúrú zi x'ái Me. A ba a gha ncëe zi tsée zi ka kaia hãa zi tsée zi x'ái Me, nxãasega tu gha are ka.

21 Eëm ko Xòò ba ãe x'óóa hãa ne ghùì a kg'òèkagu khamagam gha ma Cóa ba ãem ncàma hãa ne kg'òèkagu.

22 Abo ba cúí khòè ga xgàra tama, igabam Cóase ba wée qarian xgàran di máana hãa,

23 nxãasega ne gha wéea ne ga Cóa ba tcom ka, ãe ne ma Xòò ba tcoma hãa khamaga ma. Eë Cóa ba tcom tama nea Xòòm ãe tsée Mea hãa ba tcom tama.

24 “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Eë ko Tiri kg'uian komsana, a ko Gaam ãe tsée Tea hãam koe dtcòm, ba chòò tamas kg'òè sa úúa hãa, a xgàrakuan koe tcãà tite, igabam x'ooan koe tcg'oara hãa, a kg'òèan koe tcana hãa.

25 Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: X'aè ba ko hàà, a nxãakamaga hààra xg'araa, ãe x'óóa hãa ne gha Nqarim dim Cóam dim dòm ba kóm ba, ne gha gane ãe ko kóm Me ne kg'òè.

* 5:4: C'ëe zi tcgãya zi Gerika di zi ncëe xùri ko kg'uian úúa: “a ne a ko tshàan di kòbi-kòbisean qãà. 4 Moengele ba ko kuri c'ëe x'aè ka gaam tshàam koe xõa, a tshàan kòbi-kòbi khama. Me ãe tc'ãà a tshàam koe hààraam khòè ba tcãà

²⁶ Eẽm ma Xòò ba ma Gam ka kg'òèan úúa hãa khamagam gataga thëé Cóáse ba qarian máana hãa, Gam kam gha kg'òèan úú di i.

²⁷ A ba a *Cóá ba* xgàram gha di qarian máana hãa, Khóèm dim Cóá Me e khama.

²⁸ Táá méé tu ncëes gúùs ka arekaguè guu, x'aè ba ko hàà wèé ne ãe tc'ám zi koe hàna ne gha Gam dim dòm ba kóm ba ke,

²⁹ a ne a gha *gane di zi tc'ám zi koe* tcg'oa: ãe kò qãèan kúrú hãa ne gha tãe a kg'òè, ne gha ãe kò cg'ãèan kúrú hãa ne tãe a xgàràe.

³⁰ Tíí ra cúí gúù ga cúí kúrú hãa tite. Eẽr ko ma Abom koe ma kóm khamar ko ma xgàra, i Tiri xgàra-q'ooan tchàno o, Tíí ko tc'ëe sar qaa tama, igabar ko ãe tséé Tea hãam ko tc'ëe sa kúrú khama.

Jesom ka nxàea tseegukagua ne

³¹ “Tíí kar kòo nxàea tseegukagua mááse nes Tiris nxàea tseegukagu sa cuiskaga tseegu di sa ii tite.

³² C'ëe ba hàna ãe ko Tíí ka nxàea tseegukagu ba, Ra q'ana hãa ãem gha ko Tíí ka nxàea tseegukagus kg'ui sa tseegu di si i sa.

³³ Johanem koe tu kò khóèan tsééa úú, me kò síí tseeguan nxàea tseegukagu.

³⁴ Khóèan di nxàea tseegukagua ner ko dtcòm s tama si i, igabar ko ncëe zi gúù zi kg'ui, kgoaraè tu gha ka.

³⁵ Johane ba kò x'áa-x'aa-kg'ai cgoa dis gúùs k̄aruko a ko x'áàs khama ii, tu kò x'aè-coam ka tu gha gam di x'áàn koe qãè-tcao sa tc'ëe.

³⁶ “Nxàea tseegukagu sar úúa, ncëe Johanem dis kaga kaia hãa sa. Ncëe zi tséé zim Abo ba máa Tea hãa, xg'ara-xg'ara zir gha ka, gazi ncëer ko kúrú zi ko Tíí ka nxàea tseegukagu khama, Abom tséé Tea hãa sa.

³⁷ Abom ncëe tséé Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagua hãa. Tu gatu qanega dòma ba kóm ta ga hãa, kana kg'áa ba igabaga tu bóò ta ga hãa.

³⁸ Gam di kg'uian igaba i gatu koe hãa tama, ãem tsééa hãa ba tu dtcòm tama khama.

³⁹ *Nqarim di zi Tcgãya* zi tu ko kaisase bóò q'oo, gatu tc'ëea máá, gazi koe tu gha chòò tamas kg'òè sa hòò, ta tc'ëea khama. Igabaga zi ko *ëe zi Tcgãya* zi Tíí ka nxàea tseegukagu.

⁴⁰ Igabaga tu ko Tíí koe hààn xguì, hàà tu gha kg'òèan hòò ka.

⁴¹ “Dqòm̄kua ner khóèan koe qaa tama.

⁴² Igabar q'ana hãa nta ii tu khóè tu u sa, Nqarim di ncàm̄kuan tcáóa tu q'oo koe úú tama tu.

⁴³ Abom dim cg'òèm cgoar hààraa, igaba tu kò táá séèa mááse Te. Igabaga ncëe c'ëem khóèm kòo gam di cg'òèan cgoa hàà ne tu ko séèa mááse me.

⁴⁴ Nta tu gha ma dtcòm, ncëe gatu ka c'ëea ne koe cúíga tu kòo dqòm̄an qaara mááse, a tu a Nqarim cúím koe guua hãa dqòm̄an qaa tama ne?

⁴⁵ “Igaba méé tu táá tc'ëea máá, Nqarim cookg'ai koer gha Tíí chibi-chibi tu u, ta tc'ëea guu. Gatu gha chibi-chibi tu um khóè ba Moshe me e, gatu di nqòòan tu gam koe tòóa hãa ba.

⁴⁶ Ncëe Moshe ba tu kò dtcòm hãa, ne tu ga kò Tíí thëé dtcòm Tea hãa, Tíí kam góáa hãa khama.

⁴⁷ Igaba ncëe gam góáa hãa zi tu kò dtcòm tama, ne tua gha nxãaska Tíí ko méé zi ntama dtcòm?” tam Jeso ba méé.

6

Jeso ba ko 5,000 ne khóè ne tc'óókagu

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Ncëe zi gúù zi qãá q'oo koem kò Jeso ba Galilea dim tshàam ka c'ëe xòèa ba za tchoaba, ncëe Tiberia di ta kòo ma tciie e.

² Si kò kaia xg'aes khóè ne di sa xùri Me, ãe kò tsàa ne khóè ne koem kò kúrú zi x'ái zi ne kò bóò khama.

³ Me Jeso ba xàbim di c'ěe xòèa ba za q'ábà qaò, a síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa gaa koe ntcōó.

⁴ Si kò Juta ne dis kōès Paseka di sa cúu si i.

⁵ Eēm ko Jeso ba ghùì-kg'ai a ko kaias xg'aes khóè ne di sa bóò si ko Gam koe hàà, kam kò Filipi ba bìrí a máá: “Nda xae gha síí péréan x'ámá, ncěe ne khóè ne gha hàà tc'ōó o?” témé.

⁶ (Ncēetam ko ma kúrúa bóò ba domka tēè me, tc'ěea ba koem kò nxāakamaga q'ana hāa dùú sam gha kúrú sa khama.)

⁷ Me Filipi ba xoa Me a máá: “Khóèm ko 8 nxoean q'oo koe gābakaguè maria ne cuiskaga tc'āò tite, ncēeta noo ne khóè ne tc'ōókagua ne!” témé.

⁸ Me Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ēm Anteream ncěe Simonem Peterem ka káimkhoe ba kg'ui a máá:

⁹ “C'ēm cóá ba ncěe koe hāa, 5 xu péré xu hěé naka cáàm x'aù tsara hěéthěé qgóóa hāa ba, ka sa ncěe sa dùú cgáé saa ncēeta noo ne khóè ne koe?” témé.

¹⁰ Me Jeso ba máá: “Khóè ne xao bìrí naka ne ntcōó,” témé. Káí dcāa nea kò ěem qgáim koe hāa khama. Ne kò wèé ne khóè ne ntcōó, 5,000 khama noo xu khóè xu u kò ii.

¹¹ Me Jeso ba nxāaska péré xu sée, a ba a Nqari ba qāè-tcaoa máá, a khóè ne ěe koe kò ntcōóa-ntcōe ne máà xu, ne kò ěe ne ko ma tc'ěe khama ma tc'ōó. A ba a kò x'aùan ka thěé gataga hěé.

¹² Ěe ne ko wèé ne tc'ōóa xg'ara a ko xg'āà, kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí a máá: “Sáà xg'ae péré qàmàn ěe qaùà hāa a, naka i gha nxāasega táá cúí gúù ga ncoiè guu,” témé.

¹³ Xu kò ěe khóè ne ka kò tc'ōóa qaùè péréan ka 12 xu q'ore xu péré qàmàn di xu tcāà, xu cg'oè, ěe xu péré xu 5 xu koe guu a.

¹⁴ Ěe ne ko khóè ne x'áis ěem kò Jeso ba kúrúa hāa sa bóò, ka ne ko tshoa-tshoa a máá: “Tseegukagam Gaam porofitim ga Me e nqōóm koe ga ko hàà ba,” témé.

¹⁵ Me kò Jeso ba, hàà ne ko kgāà ka sée a x'aiga ba kúrú Me sa nxāakamaga q'ana hāa, khamam kò tcg'oaragu ne a xàbim koe qōò.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe qōò

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Ěe i ko dqòà ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshàam koe qōò,

¹⁷ a xu a síí dxòrom koe tcāà a tshàa ba tchoaba a Kaperenaume koe qōò. Ntcùú u kò ii, Me kò Jeso ba qanega hàà cgae xu ta ga hāa.

¹⁸ Tshàa ne kò kōbi-kōbise, kaiaam tc'āá ba kò tc'āá khama.

¹⁹ Ěe xu ko 5 kana 6 dí qāò-q'ooan khama noo kilomitaran qōò, ka xu kò Jeso ba bóò Me tshàam tc'amkg'ai koe ko náà qōò, a ko dxòrom koe cúù, ka xu kò q'ae.

²⁰ Igabam kò bìrí xu a máá: “Tíí Ra a. Ke xao táá q'ào guu,” témé.

²¹ Ka xu kò dxòrom koem gha gaxu cgoa hāa sa qāè-tcaoa máána hāa, igabam kò dxòro ba ěe xu kò qōòm nqōóm koe kúúga síí tcāà, a síí gómankg'ai koe téé.

²² Xùrikom cáàm kas kò khóè ne dis xg'aes ěe kò tshàam ka ncìí za hāa sa cúím dxòro ba hāa sa bóò, Me Jeso ba qanega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa gaam koe tcāà ta ga hāa, igaba xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu cuiaga qōò hāa sa.

²³ Nxāaska xu kò c'ěe xu dxòro xu Tiberia koe guua hāa xu, ěem kò X'aiga ba péréan qāè-tcaoa máá xg'ara si xg'ae sa ntcōó a ko tc'ōó qgái qàe ka cúùse hàà.

²⁴ Ěes ko khóè ne dis xg'ae sa Jesom káà ii, xu Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu thěé káà xu u sa bóò q'āa, ka ne kò dxòro xu koe tcāà a ne a Kaperenaume koe qōò, a síí Jeso ba qaa.

Jeso ba kg'ōèan òim Péré Me e

²⁵ Ěe ne ko tshàam ka ncìí za síí sao-xg'ae Me ka ne kò tēè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, ncěe koe Tsi n-cáma hààraa?” témé.

²⁶ Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: X'ái zi tu bóò hã domka tu qaa Te tama, igabaga tu péréan tc'óó a xg'ãa hã domka a.

²⁷ Táá méé tu kaàko tc'óoan tséé-kg'am guu, igaba méé tu chõò tamás kg'òès koe gha hãa tc'óoan tséé-kg'am, Khóèm dim Cóám gha máà tu u. Nqarim Abo ba Gam koe x'ái sa tòó hãa *Gaam dim cóám ii di sa*,” tam méé.

²⁸ Ka ne ko nxãaska tèè Me a máá: “Dùú sa ta gha kúrú, a nxãasega Nqarim ko tc'èe sa kúrú?” ta ne méé.

²⁹ Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Nqarim ko tc'èe sa ncèe si i: Gaam èem tsééa hãam koe tu gha dtcòm si i,” témé.

³⁰ Ka ne kò nxãaska xɔa Me a máá: “Dùútsa x'ái sa Tsi gha Tsáá kháé kúrú, ta nxãasega bóò a Tsáá koe dtcòm? Dùú sa Tsi gha kúrú?”

³¹ Gatá ka xõò ga nea ko tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tcièè péréan* tc'óó. Ncèe i ma góásea a ko máá: ‘Nqarikg'ai koe guua hãa péré nem kò máà ne ne tc'óó,’ témé khamaga ma,” ta ne méé.

³² Me Jeso ba birí ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Moshem tama me e kò ii, èe nqarikg'ai koe guua hãa péréan máà tu ua ba, igaba Abo Me e kò ii, èe tseegu di péréan nqarikg'ai koe guua hãa máà tu ua ba.

³³ Nqarim di péréa ne Gaam èe nqarikg'ai koe guu a xoana hãam ga Me e khama, nqóó ba kg'òèan máàna hãa ba,” tam méé.

³⁴ Ne birí Me a máá: “X'aigaè, èe péréan wèé cáń ka máà ta a,” témé.

³⁵ Me Jeso ba birí ne a máá: “Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a. Dìím wèém èe ko Tíí koe hàà ba cuiskaga xàbà hãa tite, me dìím wèém èe ko Tíí koe dtcòm ba cuiskaga gaicara cáńa hãa tite.

³⁶ Igaba èer ma birí tua khama: bóò Tea tu hãa igaba tu qanega dtcòm tama.

³⁷ Wèém *khóèm* èem Abo ba máà Tea hãa ba gha Tíí koe hàà, Ra dìím wèém èe gha ko Tíí koe hàà ba tchàa koe aagua hãa tite.

³⁸ Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa, hààr gha Tíí ko tc'èe sa kúrú ka tamase, igaba èe tséé Tea hãam ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka khama.

³⁹ Ncèea Gaam èe tséé Tea hãam ko tc'èes ga si i: *wèè ne khòè ne* èem máà Tea hãa ne ka méém táá cúím ga ba aaguse guu, igaba méém còo dim cáń ka ghùè.

⁴⁰ Ncèea Abom ko ma tc'èe ga a khama: Wèém èe ko Cóá ba bóò, a ko Gam koe dtcòm ba gha chõò tamás kg'òè sa úú. Ra gha nxãaska Tíí còo dim cáń ka x'ooan koe ghùè me,” tam méé.

⁴¹ Ne kò Juta ne tshoa-tshoa a Gam ka kg'ui-kg'uisse, ncèetam kò méé a máá: “Tíí Ra nqarikg'ai koe guu a xoana hãar Péré Ra a,” ta mééa hãa khama.

⁴² A ne a máá: “Ncèe ba gáé Jesom tama baa, Josefam ka Cóáse ba, ncèe xõò ba hëé naka xõò sa hëéthëé khara ta q'ana hãa ba? Ntama ba gha ncèeska máá: ‘Nqarikg'ai koer guu a xoana hãa,’ témé?” ta ne méé.

⁴³ Me Jeso ba xɔa ne a máá: “Táá tu gatu ka kg'ui-kg'uisse guu.

⁴⁴ Cúí khòè ga cuiskaga Tíí koe hàà tite, Abom ncèe tsééa óá Tea hãam kòo Tíí koe tsééa úú u ne cúí ga a, Ra gha còo dim cáń ka x'ooan koe ghùè ne.

⁴⁵ Góásea i hãa porofiti xu di zi Tcgãya zi koe, a ko máá: ‘Wèéa nea gha Nqarim ka xgaa-xgaaè,’ témé. Me gha dìím wèém èe ko Abom koe komsana a ko Gam koe xgaa-xgaae ba Tíí koe hàà.

⁴⁶ Cúí khòè ga Nqari ba bóò ta ga hãa, Gaam èe Nqarim koe guua hãam Cúím oose. Gaam Cúí ba Abo ba bóò hãa.

⁴⁷ Tseegukar ko tseeguan birí tu u, a ko máá: Gaam èe ko dtcòm ba chõò tamás kg'òè sa úú hãa.

⁴⁸ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a.

⁴⁹ Gatu ka tsgõose ga xua kò tchàa-xgóós koe Mana *ta ko ma tcièè péréan* tc'óó, a kò x'óó.

⁵⁰ Igaba nqarikg'ai koe guua hãa Péréan ga ncèe e, ncèe khòèan ga tc'óó, a táá x'óó o.

⁵¹ Tíí Ra kg'òèan dir Péré Ra a nqarikg'ai koe guua hãa Ra. Ncêe c'êem khòem kòo ncêe Péréan tc'óó nem gha chòò tamase kg'òè. I ncêe Péréan Tiri cgàa a, ncêe gha nqóóm di kg'òèan di iise tcg'óó o.

⁵² Ne kò Juta ne xgòase kg'ui cgoaku a máá: “Ntama ba gha ncêem khòè ba cgàaa ba máá ta a ta tc'óó?” ta ne méé.

⁵³ Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Tseeguan kar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Khòem dim Cóám di cgàan tu kò tc'óó tama, a tu a c'áò ba kg'áa tama ne tu gatu koe kg'òèan úú tama.

⁵⁴ Dìím wèém êe gha Tiri cgàan tc'óó, a Tiri c'áòan kg'áa ba chòò tamase kg'òè sa úúa hãa, Ra gha còo dim cáam ka x'ooan koe ghùì me.

⁵⁵ Tirim cgàa baa tseegu dim tc'óó me e, i Tiri c'áòan tseegu di kg'áa gùù u khama.

⁵⁶ Dìím wèém êe ko Tiri cgàan tc'óó a ko Tiri c'áòan kg'áa ba gha Tíí koe hãa, Ra gha Tíí gam koe hãa.

⁵⁷ Eëm ma kg'òèa hãam Abo ba ma tsééa óá Tea hãa, Ra Abom domka kg'òèa hãa, khamagam gha ma êe ko Tíí tc'óó Te ba Tíí domka kg'òè.

⁵⁸ Ncêea nqarikg'ai koe guu a xoana hãa Péréan ga a. Gatu ka tsgóose ga xua Mana *ta ko ma tciùè péréan* tc'óó, a x'óóa hãa, igabagam gha êe gha ncêe Péréan tc'óó ba chòò tamase kg'òè,” tam méé.

⁵⁹ Ncêe zi gùù zim kò êem kò Kaperenaume dim còrè-nquum koe hãa a ko xgaa-xgaa ka kg'ui.

Chòò tamase kg'òès di kg'uia ne

⁶⁰ Káí xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Jesom di xu kò kóm Me, ka xu ko máá: “Ncêe kg'uia nea qóm m. Dìína gha kóma q'áa a?” témé.

⁶¹ Me kò Jeso ba Gam ka q'ana hãa, Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu kò gaan ka kg'ui-kg'uisse sa, khamam kò tèè xu a máá: “Ncêes gùù sa gáé ko tshúù-tshuu tcáo xao o?”

⁶² Kháé xaoa gha nta méé, ncêe Khòem dim Cóá ba xao kòo bóò Me ko êem ko kg'aia hãa koe qàò ne?

⁶³ Tc'êe ba ko kg'òèan máàm ga Me e, me cgàa ba cúí hùì ga úú tama. Eër kò kg'ui cgoa tu u kg'uia nea kg'òèan ko máàm tc'êem koe guua hãa.

⁶⁴ Igaba ne gatu ka c'êe ne hàna ncêe dtcòm tama ne,” tam méé. (Dìína dtcòm tama, i gha dín khòè ne tshàu q'oo koe tcàa Me sam kò Jeso ba tshoa-tshoases koe ga guu a q'ana hãa khama.)

⁶⁵ Me gaia kg'ui a máá: “Gaa domkar kò bìrí tua hãa a ko máá: Cúí khòè ga Tíí koe hàà tite, ncêe Abom kò kgoara máá a tama ne, témé,” tam méé.

⁶⁶ Eëm x'aèm koe guu ka ne kò káí ne xgaa-xgaase-kg'ao ne Gam di ne kháóka tòóa dìbise a táá xùri Me.

⁶⁷ Me Jeso ba 12 xu tèè a máá: “Gaxao igaba xaoa qòò kg'oana?” témé.

⁶⁸ Me Simone Petere ba xò Me a máá: “X'aigaè, dín koe xae gha qòò? Tsáá Tsia chòò tama kg'òèan di kg'uiian úúa hãa ka!

⁶⁹ Dtcòm xae ko, a xae a q'ana hãa Tsáá Tsia Nqarim di Tsi i sa, ncêe Tcom-tcomsa Tsi,” tam méé.

⁷⁰ Me Jeso ba xò a máá: “Tíí ga Ra gáé kò gaxao 12 xao nxará tcg'óóa mááse tama? Igabam gaxao ka c'êe ba dxāwa me e,” témé.

⁷¹ (Jutasem, Simonem Isekariotem ka cóase bam kòo nxàe, Jutase ba kò xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'êe me e, igabam kò khòè ne tshàu q'oo koe hàà tcàa Me khama.)

7

Jeso ba hêé naka qōese ga xu hēéthēé e

¹ Eë zi gùù zi qāá q'oo koem kò Jeso ba Galilea koe qōò te, Juta ne *di xu kaia xu* kò cg'ōo Me kg'oana hãa khamam kò Jutea koem gha qōò te sa tc'êe tama.

² Me kò x'aèm Juta ne di zi xhái zi tshào dis kōès di ba cúù me e,

³ Xu kò Jesom ka qõese ga xu bìrí Me a máá: “Ncêe koe méé Tsi tcg'oa naka Tsia Jutea koe qõò, naka ne Tsari ne xgaa-xgaase-kg'ao ne síí nxãasega kúrú Tsi ko zi gúù zi bóò.

⁴ Cúí khòè ga káà a gaan di zi gúù zi gha xàà hãase kúrú u, q'ãàè i gha sa i ko tc'êe ne. Gaa domka méé Tsi nqõóm koe x'áíse!” témé.

⁵ Xu kò Gam ka qõese ga xu igaba Gam koe dtcòm tama khama.

⁶ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tirim x'aèm qãè ba qanega hàà ta ga hãa, igaba i gaxao ka wèé x'aèan ga qãèa máá xaoa hãa.

⁷ Nqõó ba cuiskaga gaxaoa hòre xao o tite, igabam Tííà hòre Tea, cg'ãè zi tséé zi ìem ko kúrú zir ko nxàea tseegukagu khama.

⁸ Qõò xao kòès koe gaxao ka. Tíí kam x'aè ba qanega hàà ta ga hãa khamar síí tite ke,” témé.

⁹ Ncêetam ko méé kam kò Galilea koe qaù.

Jeso ba ko xhài zi tshàò dis kòès koe xgaa-xgaa

¹⁰ Eë xu ko qõese ga xu kòès koe qõò, kam kò Gam igaba thêé xgoaba a qõò, khòè ne ka hòèè tamase igaba xàà hãase.

¹¹ Xu kò Juta xu kòès koe qaa Me a tèè a máá: “Gaam Khòè ba nda?” témé.

¹² Eë zi xg'ae zi khòè ne di zi koe i kò Gam ka kái kg'ui-kg'uissean hãa. Ne kò c'êe ne máá: “Qãèm khòè Me e,” témé, ne ko c'êe ne máá: “Eë èe, khòè nem ko hoàkagu,” témé.

¹³ Igaba i kò cúí khòè ga kgoarasease Gam ka kg'ui tama, Juta xu ne kòò bèè khama.

¹⁴ Me kò Jeso ba kòès nqáè koe tempelem koe tcãà, a xgaa-xgaa.

¹⁵ Ka xu kò Juta xu kaisase are a xu a tèè a máá: “Ncêem khòè ba ncêe xgaa-xgaan ntama ma hòòà, ncêe qanegam xgaa-xgaaè e tama ka?” témé.

¹⁶ Me Jeso ba xòà xu a máá: “Tiri xgaa-xgaa nea Tiri tama. Igaba i Gaam èe tséé Tea hãam koe guua.

¹⁷ Ncêè c'êem khòèm kòò Nqarim ko tc'êe sa kúrú kg'oana hãa, nem gha bóòà tcg'òò, Tiri xgaa-xgaan Nqarim koe guua hãa, kana Ra ko Tíí ka kg'ui sa.

¹⁸ Gaam èe ko cúíaga gam ka kg'ui ba ko dqòm'kuan qaara mááse. Igaba gaam èe tséé mea hãam di dqòm'kuan ko qaa ba tseegu di me e, i gam koe cúí cg'ãè ga káà a.

¹⁹ Moshe ba gáé x'áè-kg'áman máà tu u ta ga hãa? Gataga i ii, igaba i cúíà tu ga x'áè-kg'áman ko méé sa kúrú tama! Dùús domka tu ko cg'òò Te tu gha sa tc'êe?” tam ma tèè ne.

²⁰ Si xg'ae sa xòà Me a máá: “Dxãwa tc'êean Tsi úúà hãa! Dìi na cg'òò Tsi kg'oana?” témé.

²¹ Me Jeso ba xòà ne a máá: “Cúís tséés are-aresa sar kò kúrú, tu kò wèéa tu ga are.

²² Moshe ba kò x'áè-kg'áman gatu di xu cóá xu tu gha q'ãe nqãa-qgai khòò di máà tua hãa, tu ko Sabata dim cáím ka gatu di cóán q'ãe nqãa-qgai khòò (èe x'áèa nea kò Moshem koe guu tama, a kò khòè xuku xu koe guua hãa igaba),

²³ nxãasega tu gha Moshem di x'áè-kg'áman komsana ka. Kháé nxãaska ncêè cóám kò ko Sabata dim cáím ka q'ãe nqãa-qgai khòè, Moshem di x'áè-kg'áman gha táá ntcoèè ka, ne tu ko dùús domka xgòà cgae Tea máá, ncêè Sabata dim cáím kar kò khòèm dim tc'áróm wèé ba qãèkagu ne?

²⁴ Táá tu tcg'áian di bóò-q'ooan cgoa bóòà tcg'òò guu, igaba méé tu bóòà tcg'òò qãè bóòà tcg'òòan cgoa,” tam méé.

Jeso ba Krestem ga baa?

²⁵ Gaa domka ne kò c'êe ne khòè ne Jerusalema di ne tshoa-tshoa a tèè a máá: “A gaam khòèm tama baa ncêe cg'òòà ba ko qaaè ba?

²⁶ Bóò tu, ncêe gam ko kgoarasease kg'ui, igaba ne cúí gúù ga Gam ka kg'ui tama. A tseeguan kaga xu tc'ãà-cookg'ai xu ncêem khòèm Kreste Me ii sa q'ana hãa?

²⁷ Ncêem khòèm guua hãa qgáian ta q'ana hãa. Igaba Krestem ko hààm x'aèm ka i gha cúí khòè ga c'úúà hãa guuam hãa qgài,” ta ne méé.

²⁸ Kam kò nxãaska Jeso ba tc'amaka kg'ui, ãem tempelem koe hãa a ko xgaa-xgaa ka a máá: “Tíí tu q'ãa Tea hãa, a tu a thée ãer guua hãa qgáan q'ana hãa. Tíí kar óágase tama, igabam ãe tsééa óá Tea hãa ba tseegu di Me e, ncëe tu gatu c'úua hãa ba.

²⁹ Tíí ra q'ãa Mea hãa. Gam koe gar guua hãa, Me tsééa óá Tea hãa khama,” témé.

³⁰ Qgóó Me kg'oana xu kò hãa. Igaba i kò cúí khòe ga táá gaan di tshàuan tòó cgae Me, Gam dim x'aè ba kò qanega hàà tama khama.

³¹ Igaba ne kò ães xg'aes koe kái ne khòe ne Gam koe dtcòm a ne a máá: “Krestem kò ko hàà ne ba gha hàà ncëem khòem kúrú hãa zi x'ái zi nqáéa hãa zi kúrú? *Ka ncëe ba gáé Gaam Krestem tama baa?*,” ta ne ma tèeku.

³² Farasai xu kò khòe ne ko ma Gam ka ma kg'ui-kg'uisse sa kóm, ka xu ko kaia xu peresiti xu hëe naka Farasai xu hëéthëe tempelem di xu kòre-kg'ao xu tsééa úú, síí xu gha qgóó Me ka.

³³ Me Jeso ba nxãaska máá: “Gatu cgoar gha qanega xòm x'aè-coa ba hãa, a Ra a gha Gaam ãe tséé Tea hãam koe kabise.

³⁴ Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite, a tu a ãer hãa qgái koe cuiskaga hàà tite,” témé.

³⁵ Xu nxãaska Juta xu tèeku a máá: “Ncëem khòe ba gha nda koe qòò, xae gha táá hòò Me? Gatá di ne khòe ne tsai-tsaisea hãa ne Gerika ne koe ba gha qòò, a síí Gerika ne xgaa-xgaa?”

³⁶ Dùú sa ba ko méé ncëem ko máá: ‘Qaa Te tu gha, igaba tu hòò Te tite,’ a ko máá: ‘Hàna Ra gha hãa qgái koe tu cuiskaga hàà tite,’ témé ka?” ta xu méé.

³⁷ Còò dim cáím kòes dim kaia kam kò Jeso ba tc'amaka kg'uia ghùí a máá: “Ncëe c'ëem khòem kò cáíma hãa ne méém Tíí koe hàà naka kg'áa.

³⁸ Eë ko Tíí koe dtcòm ba, ‘Kg'òèan di tshàan di tsgórèa ne gha ncãaa ba koe guu a ntcãa,’ ãe zi ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi ma nxàea khama,” tam méé.

³⁹ Eëm kòò Jeso ba ncëe gúúan nxàe kam kòò Tc'ëem ka kg'ui, ãe ko Gam koe dtcòm ne gha hòò Me ka. Tc'ëe ba ne ko qanega máàè tama, Jeso ba kò qanega x'àakaguè tama khama.

⁴⁰ Gam di kg'uiian ko kómse ka ne kò c'ëe ne khòe ne máá: “Tseegukagam ncëem khòe ba Porofiti Me e,” témé.

⁴¹ Ne kò c'ëe ne máá: “Kreste Me e,” témé. Igaba ne kò c'ëe ne tèe a máá: “Haò! Ntama ba gha ma Kreste ba Galilea koe guu?”

⁴² *Nqarim di zi Tcgãya* zi gáé máá: ‘Dafitem dis qhàòs koem Kreste ba guua hãa’ témé tama, Betelehem koe, Dafitem kò x'ãèa hãam x'áé ba?” ta xu ma tèe.

⁴³ Sì kò Jesom domka kaia q'aa-q'aase sa khòe ne xg'aeku koe hãa.

⁴⁴ C'ëe nea kò qgóó Me kg'oana hãa. Igaba i kò táá cúí khòe ga gaan di tshàuan tòó cgae Me.

Juta ne di xu tc'ãà-cookg'ai xu di dtcòm tama ne

⁴⁵ Ka xu kò tempelem di xu kòre-kg'ao xu ncëe ko tsééèa hãa xu kaia xu peresiti xu koe hëe naka Farasai xu koe hëéthëe kabise. Xu nxãa xu tèe xu a máá: “Dùús domka xaoa kò óá Me tama?” témé.

⁴⁶ Xu kòre-kg'ao xu xòa a máá: “Cúí khòe ga Gam khama kg'ui ta ga hãa!” témé.

⁴⁷ Ka xu kò Farasai xu xòa xu a máá: “Gaxao igaba ba gáé qàe-qae xaoa hãa?”

⁴⁸ Tc'ãà-cookg'ai xu ka c'ëe baa, kana Farasai xu ka c'ëem ga ba gáé Gam koe dtcòmaa?

⁴⁹ Igaba ncëe ne khòe ne, ncëe x'áè-kg'áman c'úua hãa nea cgúíèa!” ta xu méé.

⁵⁰ Nikodemasem ncëe kò Jesom koe kg'aia síía ba, gaxu ka c'ëe kò ii ba, nxãa ba kò bìrí xu a máá:

⁵¹ “Gaxae dim x'áè-kg'ám ba koáé kuri khòèan xgàra, dùú sa i ko gaan koe kúrú sa kg'aia kóm tamase?” témé.

⁵² Xu xòa me a máá: “Tsáá igaba tsi gáé Galilea di tsia? *Tcgãya zi koe qaara tcg'òò* naka bóò, porofitian Galilea koe guu tama sa,” témé.

*Khòès cg'àrán kúrú koe qgóóèa sa**

⁵³ [Me kò wèém khòè ba x'áèa ba koe kabise.

8

¹ Kam ko Jeso ba Olife dim xàbìm koe qòò.

² Me kò ntcùúkg'ai cgoa gaicara tempelem koe síí, i kò wèé khòèan ga síí cgae Me, Me ntcóò a xgaa-xgaa ne.

³ Xu kò x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hěé naka Farasai xu hěéthěé khòès hãa a ko cg'àrán kúrú koe qgóóèa sa óá. A xu a hàà khòè ne cookg'ai koe tòó si.

⁴ A xu a bìrí Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, khòès ncěe sa cg'àrà nes hãa a ko kúrú koe qgóóèa.

⁵ Igabam kò Moshe x'áèan máà ta a, ncěeta ii zi khòè zi méé zi nxǒán cgoa xg'áma cg'òòè di i, ka Tsi ko Tsáá nta méé?” témé.

⁶ Ncěem kg'ui ba xu kò ko kg'ui, qáé Me xu gha qgáian xu kò ko qaa khama, a xu a ko chibi-chibi Me xu gha zi dàò-kg'ám zi qaa. Kam ko Jeso ba qámse, a tshàua ba cgoa gómankg'ai koe góá.

⁷ Qanega xu hãa a ko tèè Me kam ko tèè a bìrí xu a máá: “Ncěe c'ěem khòèm káà chibi iim kò gaxao xg'aeku koe hãa, ne méém tc'ǎà naka nxǒá sa sée naka xao si,” témé.

⁸ A ba a gaicara qámse a gómankg'ai koe góá.

⁹ Ncěe sa xu ko kóm ka xu kò kaia xu koe guu a tshoa-tshoa a cúimana-cúi tcg'oara qòò. Me Jesom cúim ga ba síí qaù, naka gaas khòè sa hěéthěé e, si qanega gaa koe téé-těe.

¹⁰ Me Jeso tèè a ba a tèè si a máá: “Khòè seè, nda xua? Ncãa i gáé cúí khòè ga táá chibi bóò si?” témé.

¹¹ Si máá: “Ncãa i táá cúí khòè ga chibi bóò te, X'aigaè,” témé. Me Jeso ba máá: “Nxãaskar Tíí igaba cúí guú kaga chibi bóò si tama, ke qòò, naka sia ncěe koe guus ka táá gaicara chibi kúrú guu,” témé.]

Jeso ba nqǒóm dim X'áà Me e

¹² Me Jeso ba gaicara khòè ne cgoa kg'ui a máá: “Tíí Ra nqǒóm dir X'áà Ra a. Dìím wèém ěe gha xùri Te ba ntcùúan q'oo koe qòò hãa tite, igabam gha kg'òèan di x'áàn úúa hãa,” témé.

¹³ Xu kò Farasai xu bìrí Me a máá: “Tsáá ka Tsi ko nxàea tseegukagu, khamas Tsáá ko Tsáá ka nxàea tseegukagu sa tchàno tama,” témé.

¹⁴ Me Jeso ba xǒa xu a máá: “Tíí kar kò nxàea tseegukagu igabagas tiris nxàea tseegukagu sa tchàno si i, ěer guua hãa qgáia ner q'ana hãa, a Ra a gataga ěer ko qòò qgáian q'ana hãa. Igabaga xao gaxao ěer guua hãa qgáian hěé, naka Ra ko qòò qgáian hěéthěé c'úúa hãa khama.

¹⁵ Gaxaoa ko tc'áro ba xgàra, Tíí Ra cúí khòè ga xgàra tama.

¹⁶ Igaba ncěe xgàrar kò ne i xgàra-q'ooa Te tchàno o, Tíí Ra Tíí ka cúise xgàra tama khama, igaba Ra Abom ncěe tsééa óá Tea hãam cgoa hãa.

¹⁷ Gaxao di x'áèan koe i góásea hãa a ko máá: ‘Cám khòèan dis nxàea tseegukagu sa cgáé si i,’ téméè.

¹⁸ Gaas ěe Tíí ka tseegu ii sar kò Tíí nxàea tseegukagu. Me ko gataga thěé Abom ncěe tsééa óá Tea hãa ba Tíí ka nxàea tseegukagu,” tam méé.

¹⁹ Xu nxãaska tèè Me a máá: “Saò ba nda?” témé.

Me Jeso ba xǒa xu a máá: “C'úú Te xao hãa, a xao a Abom ga ba c'úúa hãa, a ncěe q'ãa Tea xao kò hãa ne xao ga ko thěé Abom ga ba q'ana hãa,” tam méé.

²⁰ Jeso ba kò ncěe kg'uiian tempelem q'oo koem hãase kg'ui, aban ko tòòèm qgáim qàe koe. Igaba i kò táá cúí khòè ga qgóó Me, Gam dim x'aè ba kò qanega hàà tama khama.

* 7:52: C'ěe zi Gerika di zi tcgãya zi ncíi zi ncěe xg'aekuan 7:53-8:11 úú tama.

²¹ Me kò Jeso ba gaicara bìrí xu a máá: “Qòò Ra ko, xao gha qaa Te, a xao a gha gaxao di zi chibi zi q'oo koe ga x'óó. Tíí ko qòò koe xao cuiskaga síí tite,” témé.

²² Xu nxãaska Juta xu tēeku a máá: “Cg'òose ba gha? Ncēm ko máá: ‘Tíí ko qòò koe xao cuiskaga síí tite’ témé ka?” témé.

²³ Me bìrí xu a máá: “Gaxaoa nqãaka di xao o, Ra Tíí tc'amaka di Ra a; ncēm nqòóm di xao o, Ra Tíí ncēm nqòóm di tama.

²⁴ Gaa domkar kò bìrí xao o, a ko máá: ‘Gaxao di chibian koe ga xao gha x'óó,’ témé. Ncē Tíí Ra gaar ga Ra a tar ko méé sa xao ko dtcòm tama, ne xao gha tseeguan kaga gaxao di chibian koe x'óó,’ tam méé.

²⁵ Xu bìrí Me a máá: “Kháé Tsi Tsáá dìi Tsia?” témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Ncēer kò ma tshoa-tshoas koe guu a bìrí xao o khama cúí ga Ra ko méé.

²⁶ Káí zi gúù zi Ra úúa hãa bóò Ra ga tcg'òó a gaxao ka nxàe zi, igaba Gaam ēe tsééa óá Tea ba tseegu di Me e, Ra ko ēer kò Gam koe kóm sa nqòó ba bìrí,” tam méé.

²⁷ Xòòm kam kò ko kg'ui cgoa xu sa xu kò kóma q'ãa tama.

²⁸ Kam ko nxãaska Jeso ba bìrí xu a máá: “Eē xao ko Khòem dim Cóá ba tc'amaka ghùia xg'ara, ne xao gha nxãwa q'ãa Gaar ga Ra a sa, a Tíí ka cúise gúù zi kúrú tama, igaba Ra ko Abom ma xga-xga Tea hãa khama ma kg'ui.

²⁹ Me Gaam ēe tséé Tea hãa ba Tíí cgoa hãa, a cúise guu Te ta ga hãa, wèè x'aè kar ko ēe ko qãè-tcaokagu Me sa kúrú khama,” tam méé.

³⁰ Ncēe gúua nem ko nxàe ka i ko káí khòèan Gam koe dtcòm.

Abrahamam di ne cóá ne

³¹ Me Jeso ba nxãaska Gam koe ko dtcòma ne Juta ne bìrí a máá: “Tirim kg'ui ba tu kò ko komsana a ko qgóó qari me, ne tu gha tseegukaga Tiri tu xga-xgaase-kg'ao tu ii.

³² A tu a gha nxãaska tseeguan q'ãa, i gha tseeguan kgoara tu u,” témé.

³³ Ne xò Me a máá: “Abrahamam di ta cóá ta a, a ta a qanega c'ēe khòe di qãa kúrú ta ga hãa, ka Tsi nta méé-q'ooa, ncē Tsi ko máá, kgoarasea ta gha hãa, témé ka?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xò ne a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dím wèém ēe ko chibian kúrú ba chibian dim qãa me e.

³⁵ Me qãa ba chòò tamase x'áé koe hēé tama, igabam ko cóá ba chòò tamase x'áé koe hēé.

³⁶ Gaa domkaga tu gha, ēem ko Cóá ba kgoara tu u, ne tseeguan kaga kgoarasea hãa.

³⁷ Abrahamam di tu cóá tu u sar q'ana hãa, igaba tu cg'ò Te kg'oana hãa, Tirim kg'ui ba tcáó tu q'oo koe x'ãè-q'ooan úú tama khama.

³⁸ “Tirim Xòòm koer bóò hãa zi gúù zi kar ko kg'ui, tu ko gatu, gatu ka xòòga xu koe tu kóma hãa zi kúrú,” tam méé.

³⁹ Ne xò Me a máá: “Gatá ka xò ba Abrahamama me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncē Abrahamam di tu cóá tu kò ii ne tu ga ko Abrahamam ko kúrú zi kúrú.

⁴⁰ Igaba tu ncēeska cg'ò Te kg'oana, Tíí ncē Nqarim koer kóma tseeguan kò bìrí tu ur khòe Ra. Abrahamama ba kò ēeta ii gúù kúrú tama.

⁴¹ Gatu ka xò ga xu kò kúrú zi gúù zi tu ko kúrú,” tam méé.

Ne bìrí Me a máá: “Sita cg'áràn di ta cóá ta tama ta a; sita dim Xòòm cúím úúa ta hãa ba Nqari Me e,” témé.

⁴² Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Ncē Nqarim kò gatu ka Xò ba ii, ne tu ga kò ncàm Tea hãa, Nqarim koe Ra guu a hààraa khama. Tiri qarian kar ncē koe hàà tama, igabam Gabá tsééa óá Tea hãa.

⁴³ Dùús domka tua ēer ko kg'ui sa kóma q'ãa tama? Eēer ko kg'uis kóm ka tu ko tààè domka a.

⁴⁴ Gatua gatu ka xòòm dxãwam di tu cóá tu u, a tu a gatu ka xòòm ko tc'ēe zi gúù zi kúrú kg'oana. Tshoa-tshoases kagam kò cg'ò-kg'ao me e, a ba a tseeguan cgoa tchòà úú tama,

tseegua nem úú tama khama. Ncêe tshúù-ntcõan ábà cgoaèa hãa khamam ko ma kg'ui ii ba. Tshúù-ntcõa-kg'ao me e, a tshúù-ntcõan ka xõò me e khama.

⁴⁵ Igabar ko Tíí tseeguan nxàe, domka tu Tíí koe dtcòm tama.

⁴⁶ Ndaka kg'áíá tu ga chibiga Ra a sa x'ái? Ncêe tseegua ner kò ko nxàe, ne tu kháé nxãaska dùús domka dtcòm Te tama?

⁴⁷ Gaam êe Nqarim di ba ko Nqarim di kg'uian komsana, igaba tu gatu Nqarim di tama, gaa domkaga tu komsana a tama,” tam méé.

Jeso ba hêé naka Abrahamama ba hêéthêé e

⁴⁸ Xu Juta xu xõa Me a máá: “Tseegu tama xae gáé kò hãa ncêe xae kòo máá: ‘Samaria di Tsi i, a Tsi a dxãwa tc'ëean úúa hãa,’ témé ka,” témé.

⁴⁹ Me Jeso ba xõa a máá: “Dxãwa tc'ëea ner úú tama, igabaga Ra Abo ba tcoma hãa, xao ko gaxao Tíí ntcoe Te.

⁵⁰ Tíí Ra Tíí ka dqomkuan qaara mááse tama, igabagam qaa a ko ba hàna, ncêe gha xgàra ba.

⁵¹ Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Dìím wèém êe gha Tirim kg'ui ba qgóóa qari ba chõò tamase x'óóa hãa tite, témé,” tam méé.

⁵² Xu kò Juta xu nxãaska bìrí Me a máá: “Dxãwa tc'ëean Tsi úúa hãa sa xae ncêeska q'ana hãa. Abrahamama ba x'óóa, xu porofiti xu thêé x'óóa hãa, igabaga Tsi ko Tsáá máá, dìím wèém êe ko Tsari kg'uian qgóóa qari ba chõò tamase x'óóan xàm tite, témé.

⁵³ Gaxae ka xõòm Abrahamam ka Tsi Tsáá kaia? X'óóam hãa, xu gataga thêé porofiti xu x'óóa hãa. Ka Tsi gáé Tsáá tc'ëea máá, dìí cgáé Tsi ii, ta tc'ëea?” ta xu méé.

⁵⁴ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Ncêe Tíí kòo dqomse, ne i Tiri dqomsean káà hùì i. Tíí ko dqom Te ba Abo Me e, ncêe gaxao ko máá, gatu dim Nqari Me e, témé ba.

⁵⁵ Igabaga xao c'úù Mea, Ra Tíí q'ãa Mea. Ncêe c'úù Mea Ra hãa tar kòo méé ner nxãaska tshúù-ntcõa-kg'ao Ra a, gaxao khamaga ma. Igabaga Ra q'ãa Mea, a Ra a ko kg'uia ba qgóóa qari.

⁵⁶ Gaxao ka xõòm Abrahamama ba kò Tirim cárn bam ko hàà bóò khama qãè-tcaoa hãa, a kò bóò me a qãè-tcao.

⁵⁷ Xu nxãaska Juta xu bìrí Me a máá: “Qanega Tsi 50 kuri ga úú tama, igaba Tsi Abrahamama ba bóò hãa dèe?” témé.

⁵⁸ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Abrahamam ko ábàès cookg'ai koe, Ra hàna,” témé.

⁵⁹ Ka xu ko nxõán sáà, xao Me xu gha ka, igabam ko Jeso ba tempelem q'oo koe ts'ana tcg'oa a qõò.

9

Jeso ba ko káà tcgáíse ábàèam khòè ba qãèkagu

¹ Eëm Jeso ba xóé a ko qõò kam kò káà tcgáíse ábàèa hãam khòèm cgoa xg'ae.

² Ka xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè Me a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, dín chibi domka ba káà tcgáíse ábàèa? Gaam chibia kana xõò ba dia, ncêe kúrú mem káà tcgáíse ábàèa hãa?” témé.

³ Me Jeso ba xõa xu a máá: “Ncêem khòèm chibi tama a, gataga xõò ba di chibi tama a, igabagas ncêe sa kúrúse cgae mea hãa, nxãasega i gha Nqarim di qarian bóòè a ko gam koe tséé ka.

⁴ Qanega i koaba di x'aè e, ka méé xae ncêe tsééa óá Tea hãam di tsééan kúrú, ntcùúa nea ko hàà ke, ncêe cúí khòè ga tséé tite e.

⁵ Eër qanega nqõóm koe hãa x'aè kar nqõóm dir X'áà Ra a,” tam méé.

⁶ Ncêe zi guú zim ko kg'uia xg'ara kam kò gómankg'ai koe tcg'ae, a kg'ám-tsharà ba cgoa tcoàn kúrú a gaa tcoàn khòèm tcgái koe tcgáu,

⁷ a ba a gaam khòè ba bìrí a máá: “Qõò, naka tsia síí Siloame dim tèbem koe xg'aà-k'g'ai,” témé. (Ncēm kg'uim Siloame di ba ko máá ‘Tsééa úúèa’ témé.) Me ko qõò a síí xg'aà-k'g'ai, a ba a kabisem ko ka ko bóò.

⁸ X'áé qàea ba di ne khòè ne hēé, naka kg'áíga kò ko bóò me, me ko dtcàrà ne hēéthēéa kò tèèse a máá: “Ncēea gáé gaam khòèm xg'ao ko káíse ntcōóa te a ko dtcàrà tama baa?” témé.

⁹ C'ēe ne kò máá: “Gaam ga me e,” témé, ne ko c'ēe ne máá: “Eē ēe, kg'ama tsara tc'ēékua hãa,” témé. Me kò gaam khòè ba máá: “Tíí ga ra a,” témé.

¹⁰ Ne tèè me a máá: “Kháé i nxãaska tcgáí tsi ntama ma xgobekg'ammèa?” témé.

¹¹ Me xòe ne a máá: “Jeso ta ko ma tciiēm Khòè ba kò tcoàn kúrú a tcgáí te tcgáu, a bìrí te a máá, síí méér Siloame dim tèbem koe xg'aà-k'g'ai, témé, ra síí xg'aà-k'g'ai, a gaa koe ga bóò,” témé.

¹² Ne tèè me a máá: “Gaam khòè ba nda?” témé. Me xòe ne a máá: “C'úùu ra hãa,” témé.

Farasai xu ko Jesom di kg'õèkaguku-kg'áman di dàòan qaa

¹³ Ka ne ko gaam khòèm ēe kò káà tcgáíse ábàèa hãa ba sèè a Farasai xu koe úú.

¹⁴ Nxãaskam kò, gaam cáím ēem kò Jeso ba tcoàn kúrú, a khòè ba xgobekg'am tcgái ba Sabata di me e.

¹⁵ Ka xu ko Farasai xu khòè ba tèè, ntama i ma qõò hãa me ko bóò sa. Me xòe xu a máá: “Tcoà nem kò tcgáí te koe tcgáu, ra síí xg'aà-k'g'ai, a kò gaa koe ga guu a bóò,” témé.

¹⁶ Xu kò c'ēe xu Farasai xu máá: “Ncēm Khòè ba Nqarim koe guu tama, Sabata dim cáím bam qgóóa qari tama khama,” témé. Xu c'ēe xu máá: “Ntama ba ga ma chìbi-k'g'ao ba ncēeta ii zì x'ái zì kúrú?” témé. Xu kò tc'ēe-k'g'ám zì koe q'aara hãa.

¹⁷ Ka xu ko kabisem a gaicara ēe kò káà tcgái ii ba bìrí a máá: “Xgobekg'am tcgái tsia baa ka tsi ko tsáá Gam ka nta méé?” témé. Me xòe xu a máá: “Porofiti Me e,” témé.

¹⁸ Xu kò Juta xu qanega dtcòm tama, káà tcgái me e kò ii, a ba a kúrúè a ko ncēeska bóò sa, khama xu khòèan tséé i síí xõò ga khara tcii.

¹⁹ A hàà tèè khara a, a máá: “Ncēea gakhao dim cóám ga baa, ncēe kò koma káà tcgáíse ábàèa hãa ba? Kháé nxãaska i ntama ma qõò hãa me ko ncēeska bóò?” témé.

²⁰ Khara xõò ga khara xòe xu a máá: “Sikham dim cóá me e sa kham q'ana hãa, a kham a gataga q'ana hãa, káà tcgáísem ábàèa hãa sa.

²¹ Igaba kham gakhama ntama i ma qõò hãa me ko ncēeska bóò sa c'úùu hãa, naka diín xgobekg'am tcgái mea hãas ga sa hēéthēé e. Ke xao gaxao tèèa mááse me, kuria ba tc'ãò hãa, me gha xòara mááse xao o ke,” témé.

²² Khara kò xõò ga khara ncēeta ma xòe, Juta xu khara kòò bèe khama. Nxãakamaga xu kò kg'ua xg'ara hãa, ncēe c'ēm khòèm kò nxàea tseegukagu Jeso ba Krete Me e sa, ne i gha gaa khòèan còrè-nquum koe xhàiguè sa khama.

²³ Gaa domka khara kò ko xõò ga khara máá: “Kuria ba tc'ãò hãa, ke méé xu tèè me,” témé.

²⁴ Xu cáím dis ka gaam khòèm ēe kò káà tcgái ii ba tcii, a xu a bìrí me a máá: “Nqari ba dqom tseeguan kg'ui ka, ncēm Khòè ba chìbi-k'g'ao Me e sa xae q'ana hãa ke,” témé.

²⁵ Me xòe xu a máá: “Chìbi-k'g'ao ba ga ii kana ba ga chìbi-k'g'ao tama sar tíí c'úùu hãa. Cúís gúús tíí q'ana hãa saà: káà tcgái ra a kò ii, igaba ra ko ncēeska bóò si i,” témé.

²⁶ Xu tèè me a máá: “Dúú sa ba kò kúrú cgae tsi? Ntama ba kò ma tcgáí tsi xgobekg'am?” témé.

²⁷ Me xòe xu a máá: “Ncãar nxãakamaga bìrí xao o, xao ncãa táá kóm te, ka xaoa ko dùús domka gaicara kóman gaan di qaa? Kana xaoa Gam di xu xgaa-xgaase-k'g'ao xu kúrúse kg'oana thée?” témé.

²⁸ Xu xhoré me a máá: “Tsáá tsia Gam di tsi xgaa-xgaase-k'g'ao tsi i! Sixaea Moshem di xae xgaa-xgaase-k'g'ao xae e.

²⁹ Nqarim xg'ao Moshem cgoa kg'ui sa xae q'ana hãa, igaba ncẽem Khóèm ka xae ndam guua sa c'úua hãa,” témé.

³⁰ Me khóè ba xoa xu a máá: “Cg'ãèse i are-aresa a, Me guua hãa qgáian ga xao c'úua hãa, igabagam xgobekg'am tcgái tea hãa khama.

³¹ Nqari ba chibi-kg'ao ne komsana tama sa ta q'ana hãa: igaba ncẽe c'ẽem khóèm kòo Nqari ba dqom, a ko Gam ncàma hãa sa kúrú, nem ko Nqari ba komsana me.

³² Xg'aom kò ntcõó a nqõó ba tshoa-tshoase ne ta qanega kóm naka i máá, diím ga ba khóèm káa tcgáise ábàèa ba xgobekg'am tcgáia hãa témée ta ga hãa.

³³ Ncẽem Khóèm kò Nqarim koe guu tama nem ga kò cúí guú ga kúrú tama!” tam méé.

³⁴ Xu gaa kg'uiian ncẽe tc'amkg'ai koe xoa me a máá: “Chìbian q'oo koe tsi ábàèa, ka tsi tsáá dùú sa xgaa-xgaa xae e kg'oana?” témé. A xu a tchàa koe xhàigu me.

Jeso ba ko tcgáian úú tamas ka kg'ui

³⁵ Jeso ba kò gaam khóè ba xu xhàigua hãa sa kóm, ãem ko hòò me kam kò tèè me a máá: “Khóèm dim Cóám koe tsia ko dtcòm?” témé.

³⁶ Me gaam khóè ba tèè Me a máá: “Kháé dii baa, X'aigaè? Bìrí te Me nakar gha nxãasega Gam koe dtcòm!” témé.

³⁷ Me Jeso ba máá: “Ncẽe tsi ko bóò, Me ko tsáá cgoa kg'ui ba, Gaam ga Me e,” témé.

³⁸ Kam kò khóè ba máá: “Dtcòmèr ko, X'aigaè,” témé, a cookg'aia ba koe cg'áé a dqom Me.

³⁹ Me Jeso ba máá: “Xgàrar gha domkar ncẽem nqõóm koe hààraa, nxãasega ne gha ãe káa tcgái ne bóò, ne ãe ko bóò ne káan tcgái ka,” témé.

⁴⁰ Xu c'ẽe xu Farasai xu ãem kòo ncẽe guúan nxàe ka kò hãa cgoa mea xu kóm, a xu a tèè Me a máá: “Dùú dèe? Sixae igaba xae thée káa tcgái xaea dèe?” témé.

⁴¹ Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Káa tcgái xao kò ii ne xao ga ko ncẽeska chibi úú tama. Igaba xao tcgáiga xao o sa bìrísea hãa, khama i gha gaxao di chìbian gataga ma hãa cgoa xao o.

10

Ghùu Kòre-kg'ao ba hěé naka Gam di zi ghùu zi hěéthěé e

¹ “Tseegukar ko tseeguan bìrí tu u, a ko máá: Khóèm ãe ghùu zi dis xgàris-kg'ám koe tcãa tama a ko nqurì si, kana c'ẽem dàòm ka q'ooa sa koe tcãa ba ts'ãà-kg'ao me e, a cg'ãè kúrú-kg'ao me e.

² Igaba gaam ãe ko xgàris-kg'ám koe tcãa ba ghùu zi dim kòre-kg'ao me e.

³ Xgàris-kg'ám ko xgobekg'am ba ko gaam ghùu kòre-kg'ao ba xgobekg'ama máá, zi ghùu zi kg'ui-q'ooa ba kóm, me gam di zi ghùu zi cg'òèa zi ka tcii, a tc'ãà-cookg'ai zi.

⁴ Eẽm kò gam di zi wèèa zi tcg'òòa xg'ara nem ko tc'ãà-cookg'ai zi, zi ghùu zi xùri me, kg'ui-q'ooa ba zi q'ana hãa khama.

⁵ Igaba zi cuiskaga tãám khóè ba xùri tite, a gha bèe me a qgóé, tãá khóèan di kg'ui-q'ooan zi c'úua hãa khama,” tam méé.

⁶ Jeso ba kò ncẽes sere-sere sa gaxu koe tséékagu, igaba xu kò ãem ko bìrí xu sa táá kóma q'ãa.

⁷ Kam ko nxãaska Jeso ba gaicara máá: “Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Tíí Ra ghùu zi dir Xgàri-kg'ám Ra a.

⁸ Wèé xu ãe kò Tíí ka tc'ãà a hàà xua ts'ãà-kg'ao xu u, a cg'ãè kúrú-kg'ao xu u, igaba zi kò ghùu zi táá komsana xu.

⁹ Tíí Ra Xgàri-kg'ám Ra a. Diím wèém ãe ko Tíí koe tcãa ba gha kgoaraè, a ba a gha tcãa a tcg'oa a gha dxóó-q'ooan hòò.

¹⁰ Ts'ãà-kg'ao ba kg'amaga hàà tama, a ts'ãà sa hěé naka cg'òo sa hěé naka kòbe sa hěéthěé cúíga hààraa máána. Ra Tíí hààraa, nxãasega ne gha kg'òèan úú ka, a gataga kaisase úú u ka.

11 “Tíí ra qǎèr ghùu Kòre-kg'ao Ra a. Me ko qǎèm Kòre-kg'ao ba gam di kg'òèan ghùu zi tcg'òóá máá.

12 Gaam èe ghùu zi kòre dis tséés koe tcǎàèa ba ghùu kòre-kg'aom tama me e, a ba a ghùu zi ka q'òòsem tama me e, èem ko ncuutshaan bóò i ko hàà nem ko ghùu zi guu a qgóé, me ncuutshaa ba hàà ntcàu zi a tsai-tsàia q'aa zi khama.

13 Ghùu zi kòre di tsééan máàèam khòè ba ko guu zi a qgóé. Kg'amagam máàèa hǎa tséé e, khamam tchòà úú cgoa zi tama.

14 “Tíí ra qǎèr Kòre-kg'ao Ra a, a Ra a Tiri zi ghùu zi q'ana, zi Tiri zi ghùu zi q'ǎa Tea,

15 ncēm ma Abo ba ma q'ǎa Tea, Ra gataga Tíí ma q'ǎa Mea khamaga ma. Ra ko Tiri kg'òèan ghùu zi tcg'òóá máá.

16 C'èe zi ghùu zir úúa hǎa, ncēm xgàrim-q'oo di tama zi. Gataga méér óága zi thēés gúù si i, naka zi hàà kg'ui-q'ooa Te kóm naka zia ncēe zi ghùu zi cgoa xg'ae naka cúí zi ghùu zi dis xg'ae sa kúrú, cúím kòre-kg'aom di zi.

17 “Ncēs gúùs kam Abo ba ncàm Tea, Tiri kg'òèa ner ghùu zi tcg'òóá máána hǎa khama, nxāasegar gha gaicara séèa kabi i ka.

18 Khòèm Tíí koe gha kg'òèa Te séèa kabi ba kǎa me e, igaba Ra ko Tíí ka tcg'òó o. Qari ner úúa hǎa tcg'òó or gha di i, a Ra a qarian úúa hǎa gaicara Ra gha séèa kabi i di i. Ncēm x'áè-kg'ám bar Abom koe hòòà,” tam méé.

19 Eē xu ko Juta xu ncēe kg'uian kóm ka xu kò tc'ēe-kg'ám zi koe gaicara q'aa.

20 Kái-kg'áia ne kò máá: “Dxǎwa tc'ēea nem úúa, a temea, ka ba ko dùús domka kórmè?” témé.

21 Igaba ne kò c'ēe ne máá: “Ncēe zi gúù zi ga táá dxǎwa tc'ēean ka tcǎàèam khòèm ka méèè. Dxǎwa ba kǎa tcgáím khòè bam ga xgobekg'am tcgái di qarian úúa hǎa ii?” témé.

Juta ne di dtcòm tama ne

22 Me x'áè ba tcǎà, si tempelem ko kaba-kabàè dis kòè sa xóé Jerusalema dim x'áém koe. Sao di x'áè e kò ii.

23 Me kò Jeso ba tempelem koe hǎa a ko caate, Solomonem dis xǎò-xao sa ta ko ma tciiès xǎò-xaos koe.

24 Ka ne ko Juta ne Gam koe hààraa xg'ae, a nxāma-nxāma Me a máá: “Nta noo x'áèan Tsi ko hàà séè a ghùia tòó ta a? Ncēè Krete Tsi kò ii ncēm Nqari ba nqòòkagu taa hǎa Tsi ne kg'ama kgoarasease bìrí ta a,” ta ne méé.

25 Me Jeso ba xǎa ne a máá: “Bìrí tu ur kò, igabaga tu kò táá dtcòm. Tséé zi ncēer ko Abom cg'òè cgoa kúrú zia ko Tíí ka nxàea tseegukagu,

26 igaba tu dtcòm tama, Tiri tu ghùu tu tama tu u khama.

27 Tiri zi ghùu zia ko kg'ui-q'ooa Te kóm, Ra q'ǎa zia, zi ko xùri Te.

28 Chòò tama kg'òèa ner ko máà zi, zi chòò tamase kǎa tite, i cúí khòè ga tshàu q'ooa Te koe séèa tcg'òó zi tite.

29 Abom ncēe máà Te zia hǎa ba wèè gúùan kaga kaia, i cúí khòè ga Abom tshàu q'oo koe séèa tcg'òó zia hǎa tite.

30 Tíí hēè naka Abo ba hēéthēè Tsama cúí Tsam m,” tam méé.

31 Ka ne ko Juta ne gaicara nxǎá zi sǎà, xao Me ne gha ka,

32 igabam kò Jeso ba xǎa ne a máá: “Kái zi tséé zi qǎè zi Ra x'ái tua, Abom koe guua hǎa zi. Ka tua ko gazi xg'aeku koe ndakas domka nxǎán cgoa xao Te?” témé.

33 Ne Juta ne xǎa Me a máá: “C'ēs tséés qǎès domka ta xao Tsi tama, igaba Tsi ko Nqari ba còè domka a, kg'ama Tsi khòè Tsi i, igaba Tsi ko Nqari Tsi ii khama ma séèe domka a,” témé.

34 Me Jeso ba xǎa ne a máá: “Gatu di X'áèan koe i gǎé ncēeta ma góásea naka máá: ‘Gatu kar ko máá: nqàrí tu u,’ témé tama?”

³⁵ Eë *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe ko méése sa chõò tamase tseegu si i sa ta q'ana hãa. Me kò Nqari ba gane ãe Gam dim kg'ui ba kò määèa hãa ne nqàrì ta ma tcii. Ncèè Nqarim kò ko gaa ne khòè ne ãe ne nqàrì ta ma tcii,

³⁶ ne tua nxãaska gatu dñi tua ncèe ko mää, Nqari bar ko cóè témé tu, Nqarim dir Cóá Ra a tar ko méé domka, Tíí ncèe Abom nxará tcg'òó, a nqõómkg'ai koe tsééa óá Ra!

³⁷ Ncèè Abom di zi tséé zir kò kúrú tama ne méé tu nxãaska táá Tíí koe dtcòm guu.

³⁸ Igaba ncèè kúrú zir kòò, igaba tu kò Tíí koe dtcòm tama ne méé tu nxãaska ãer ko kúrú zi tséé zi koe dtcòm, naka tua gha nxãasega q'ãa naka kóma q'ãa, Abom Tíí koe hãa, Ra Tíí Gam koe hãa sa," tam méé.

³⁹ Ne gaicara qgòó Me ne gha sa tc'ëe, Me tcg'oaragu ne.

⁴⁰ Me nxãaska Jeso ba Jorotanem ka ncii za ka xòèa ba koe kabise, Johanem kò ko kg'aika khòè ne tcguù-tcguum qgàim koe, a ba a síi gaa koe hãa.

⁴¹ Ne kái ne khòè ne Gam koe síi a ne a mää: "Johane ba xg'ao táá c'ëes x'áis ga sa kúrú, igabam xg'ao ncèem Khòèm ka bìrì ta a zi guù zi wèé zia tseegu zi i," témé.

⁴² Ne kò ãem qgàim koe kái ne khòè ne Jesom koe dtcòm.

11

Lasarom dis x'oo sa

¹ Nxãaskam kò c'ëem khòèm Lasaro ta ko ma tciiè ba ko tsàa, Betania koe guua ba, Maria sa hëe naka gas ka káikhoes Mareta sa hëéthëe sara dim x'áé-coa ba.

² Ncèes Maria sa gaas ncèe kò X'aigam *Nqari* ba tshãá di nxúian cgoa tcgáu nqàrèa hãas ga si i, a c'òò sa cgoa tchùu u, ncèe káimkhoem Lasarom kòò tsàa sa.

³ Ka sara kò nxãaska khòè qõeku sara Jesom koe kg'uiian tsééa úú, a mää: "X'aigàè, ãe Tsi ncàma hãa ba ko tsàa," témé.

⁴ Eëm ko ncèe sa kóm, kam kò Jeso ba mää: "Ncèes tcii sa cuiskaga cg'òo mea hãa tite, igabas Nqari ba dqom di si i, nxãasegam gha Nqarim dim Cóá ba dqomè me ka," témé.

⁵ Me kò Jeso ba Mareta sa hëe naka qõese sa hëe naka Lasaro ba hëéthëe ncàma.

⁶ Khama ãem ko Lasaro ba ko tsàa sa kóm, kam kò cam cam tsara hãa ãem ko hãam qgàim koe.

⁷ A ba a nxãaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a mää: "Hàa naka xae Jutea koe gaicara kabise," témé.

⁸ Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì Me a mää: "Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, Jutea ne ncãaga nxõán cgoa xao Tsi kg'oana, igaba Tsia ko gaicara gaa koe ga kabise?" témé.

⁹ Me Jeso ba xoa a mää: "Cám ba gáé 12 aoaran úú tama? Koaba ka ko qõòm khòè ba cuiskaga cg'áéa hãa tite, ncèem nqõóm di x'áà nem ko bóò khama.

¹⁰ Igaba ncèè khòèm kò ko ntcùúan q'oo koe qõò nem ko cg'áé, x'áà nem úú tama khama," tam méé.

¹¹ Ncèetam ko mééa xg'ara kam kò bìrì xu a mää: "Gaxae ka c'ëem Lasaro ba x'óma hãa, Ra ko gaa koe síi tc'oman koe ghui me," témé.

¹² Xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì Me a mää: "X'aigàè, x'ómam kò hãa nem gha qãè," témé.

¹³ Me kò Jeso ba x'óóam hãa sa nxàe, igaba xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'ëea mää, tc'oman ncèe tseegu di Gam ko nxàe, ta tc'ëea.

¹⁴ Kam kò nxãaska Jeso ba tchànose bìrì xu a mää: "Lasaro ba x'óóa hãa.

¹⁵ Ra gaxao domka qãè-tcaoa, káà ra a kò ii khama, nxãasega xao gha dtcòm ka. Igaba hàà naka xae síi cgae me," tam méé.

¹⁶ Kam kò Tomase ncèe kò *Didimo ta ma tciiè ba; ncèes cg'òè sa ko mää: 'Hoo-hore'* témé ba gam ka c'ëe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a mää: "Hààn xae thëe qõò, naka xae nxãasega síi x'óó cgoa Me," témé.

Jeso ba ko khòè qõeku sara qgài-qgai tcáo

¹⁷ Eëm ko Jeso ba hàà kam ko hàà sao-xg'ae, me Lasaro ba nxãakamaga 4 cáman tc'áms q'oo koe úúa hãa.

¹⁸ (Nxãaska i kò Jerusalema koe guu a Betania koe síian 3 kilomitar khama noo.

¹⁹ Ne kò kái ne Juta ne hààraa, hàà ne gha Mareta sa hěé naka Maria sa hěéthěé sara qgài-qgai tcáo ka, gasara ka káíkhoem di x'ooan koe.)

²⁰ Eës ko Mareta sa Jesom ko hàà sa kóm kas kò tcg'oa a síi xg'ae cgoa Me, si kò Maria sa nquum q'oo koe hãa.

²¹ Si kò Mareta sa Jeso ba bìrí a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncěe koe hãa nem ga kò tíi kúi ba x'óóa hãa tama.

²² Ra ncěeskaga igaba q'anaa, wěés gúùs ẽe Tsi ko Nqarim koe dtcàrà sam gha Nqari ba máá Tsi sa,” témé.

²³ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Sáá kúi ba gha x'ooan koe tẽe,” témé.

²⁴ Si Mareta sa xqoa Me a máá: “Q'ana ra hãa me gha x'ooan koe tẽe, còo dim cáin x'ooan koe i ko tẽeem ka,” témé.

²⁵ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Tíi Ra x'ooan koe Tẽe Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Gaam ẽe ko x'óó igaba ko Tíi koe dtcòm ba gha kg'òè,

²⁶ me diim wěem ẽe kg'òèa hãa a ko Tíi koe dtcòm ba cuiskaga x'óó tite. Ncěe sa sia ko dtcòm?” tam méé.

²⁷ Si bìrí Me a máá: “Eè, X'aigaè, dtcòm ra ko Krete Tsi i sa, Nqarim di Tsi Cóá Tsi, ncěe kòo nqõómkg'ai koe hàà Tsi,” témé.

²⁸ Ncěe zi gúù zis ko nxàea xg'ara kas kò qõò a síi qõeses Maria sa dxùukg'ai koe tciia tcg'óó a bìrí si a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao ba ncãa hàà, a ko tcii si,” témé.

²⁹ Eës ko ncěe sa kóm kas kò qháése tẽe a síi cgae Me.

³⁰ Nxãaskam kò Jeso ba qanega x'áé-coam koe tcàa ta ga hãa, igabam kò Maretas ncãa xg'ae cgoa Me koe ga qanega tẽe.

³¹ Eẽ kò Marias cgoa nquu q'oo koe hãa a ko qgài-qgai tcáo si ne Juta ne ko bóò, si ma qháése tẽe a tcg'oara hãa sa, ka ne kò còò si, tc'áms koes ko síi hãa a kg'ae, ta ne kò tc'ěea khama.

³² Eës ko Maria sa Jesom hãas qgáis koe síi, a ko bóò Me kas kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé a máá: “X'aigaè, thuu Tsi kò ncěe koe hãa nem ga kò tíi kúi ba x'óóa hãa tama,” témé.

³³ Eëm ko Jeso ba bóò sis ko kg'ae, naka ẽe kò xùri si a hààraa ne Juta ne hěéthěé ko kg'ae, kam kò kaisase xg'ai, i tcáo ba nxùrù.

³⁴ Me tẽe ne a máá: “Nda koe tu xòó mea?” témé. Ne bìrí Me a máá: “X'aigaè, hàà naka bóò,” témé.

³⁵ Me Jeso ba kg'ae.

³⁶ Ne kò nxãaska Juta ne máá: “Bóò, nta noosem ncàm mea sa,” témé.

³⁷ Igaba ne kò c'ěea ne máá: “Ncěem khóem ncěe thuu káà tcgáim khóè ba xgobekg'am tcgáia hãa ba gáé kò táá ncěem khóè ba kúrú me x'óóa hãa tite?” ta ma tẽeku.

Jeso ba ko Lasaro ba x'ooan koe ghùi

³⁸ Me kò Jeso ba gaicara kaisase xg'aia hãase tc'áms koe síi. Xòam q'oo koes kò hãa, si nxõá sa kg'ána ba koe tòóèa.

³⁹ Me Jeso ba máá: “Nxõá sa tcg'óó,” témé.

Si ẽe kò x'óóa hãam khóem ka qõeses Mareta sa bìrí Me a máá: “X'aigaè, ncěem x'aèm kam hmìsam xg'ão ba hãa, 4 cáma nem úúa a kg'ónòèa hãa khama,” témé.

⁴⁰ Kam kò Jeso ba bìrí si a máá: “Bìrí si ta ga Ra gáé hãa, dtcòm si kòo ne si gha Nqarim di x'ààn hòò sa?” témé.

⁴¹ Ka ne ko nxõá sa tcg'óó. Me Jeso ba tc'amaka ghùi-kg'ai a máá: “Aboè, qãè-tcaoa Ra ko máá Tsi, kóm Tea Tsi hãa domka.

⁴² Q'ana Ra hãa wèè x'aè ka Tsi ko kóm Te sa, igabar ko ncěe tẽe ne khóè ne domka ncěe sa nxàe, nxãasega ne gha dtcòm, Tsáá Tsia tsééa óá Tea hãa sa ka,” témé.

⁴³ Ncēetam ko mééa xg'ara kam kò tc'amaka hãam dòm cgoa q'au a máá: “Lasaroè, tchàa koe tcg'oa!” témé.

⁴⁴ Me x'óóa kò hãam khòè ba tcg'oa, tshàua ba hěé naka ngàrèa ba hěéthěéa kò lapian cgoa tcámmèa, i kg'áí ba c'ēm qgáim cgoa tcámmèa. Me Jeso ba bìrí ne a máá: “Kgoara tcg'òó cgae me qgáí ne nakam qđò,” témé.

Juta ne ko Jesom di cg'ōoan qg'áikua máá

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Nxāaska ne kò kái ne Juta ne ncēe kò Maria sa dàra hãa ne, a kò Jesom kò kúrúa hãa zi guú zi bóò ne, Gam koe dtcòm.

⁴⁶ Igaba ne kò c'ēe ne Farasai xu koe síí a bìrí xu Jesom dùú sa kúrúa hãa sa.

⁴⁷ Ka xu kò nxāaska kaia xu peresiti xu hěé naka Farasai xu hěéthěé xg'ae sa tcii a tēeku a máá: “Dùú sa xae gha kúrú? Ncēm Khòè ba ko kái zi x'ái zi kúrú ka.

⁴⁸ Guu Me xae kò Me ko ncēe zi guú zi qanega kúrú, ne i gha wée khòèan Gam koe dtcòm, ne gha Roma ne nxāaska hàà sixae dim nqđó ba hěé naka khòè ne hěéthěé xhùu cgae xae e,” ta xu méé.

⁴⁹ Igaba gaxu ka c'ēm Kaifase ta ko ma tciiè ba, ncēe kò ēem kurim ka kaia peresiti ii ba kò kg'ui a máá: “Cúi guú ga xao c'úua hãa!

⁵⁰ Bóò xao gáé q'āa tama, cúim khòè ba guu me wée ne khòè ne x'óóa máá sa qāè si i, wées qhàò sa guu si kaàkaguèan ka sa?” témé.

⁵¹ Ncēe sam kò gam koe guuase nxàe tama, igabam kò ēem kurim ka kaia peresiti me e khama porofita, Jeso ba gha ko Juta dis qhàò sa x'óóa máá sa,

⁵² naka ēes qhàòs cúis tama sa, igaba gataga Nqarim di ne cóá ne ncēe tsai-tsaisea xōe ne hěéthěé e, xg'ae-xg'ae nem gha, ne cúis guú sa ii ka.

⁵³ Xu kò nxāaska ēem cáim koe ga guu a qg'áiku, cg'ōo Me xu gha ka.

⁵⁴ Me kò Jeso ba nxāaska táá kgoarasease Juta ne xg'aeku koe caate. Igabam kò gaa koe tcg'oa a tchàa-xgóós qàe koe hãam qgáim koe qđò, Eferaimè ta ko ma tciiè ba, a síí gaa koe Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa hãa.

⁵⁵ Juta ne dis Pasekas dim x'aè ba kò cúu me e, ne kò Pasekas cookg'ai koe kái ne nqđóm koe guu a Jerusalema koe qđò, síí ne gha q'ano-q'anoè ka.

⁵⁶ Ne kò Jeso ba gaa, a ne a ko ēe ne tempelem q'oo koe hãa ka tēeku, a ko máá: “Dùú sa tu ko tc'ēe? Cuiskaga ba gáé kōès koe hàà tite?” témé.

⁵⁷ Igaba xu kò kaia xu peresiti xu hěé naka Farasai xu hěéthěé x'áèan tcg'òóa hãa, ncēe c'ēm khòèm kò ndam hãa sa q'ana hãa ne méém q'āa-q'āa xu sa, nxāasega xu gha qgóó Me ka.

12

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa ntcāa ngàrèè

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ 6 cáman Paseka dim cáim cookg'ai di kam kò Jeso ba Betania koe qđò, Lasarom kò x'āèa hãa koe, ncēm kò x'ooan koe ghúia hãa ba.

² Me kò Jeso ba gaa koe dqò di tc'ōoan máàè. Si kò Mareta sa nxàà máá xu, me kò Lasaro ba ēe ko Jesom cgoa tc'òó xu ka c'ēe me e.

³ Kas kò nxāaska Maria sa nareta cgoa cúí kúrúèa tshāán dim ts'óó-c'ōám kaia ba* sée, ncēe kaisa marian cgoa ko x'ámáèm tshāá ba, a Jesom ngàrè koe ntcāá, a sa a c'òóa sa cgoa tchùu ngàrè Me. Me kò nquu ba ēem tshāám di xg'áóan ka cg'oè.

⁴ Igabagam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ēm Jutase Isekariote ba, (ncēe gha hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba) máá:

* 12:3: qáo-qaoeam litaram khama noo ba.

⁵ “Dùús domka ba kò ncēm tshãã ba x'ámáguè tama, kurim di marian cgoa, naka i maria ba dxàua ne khòè ne máàè?” témé.

⁶ Ncēs gúù sam kò dxàua ne khòè nem ncàma hãa domka nxàe tama, igaba ts'ãa-kg'ao me e domka a. A kò mari dtcòbè sam qg'óó hãa khama, q'oo koe marian sèèa mááse kg'oana.

⁷ Me Jeso ba xoa a máá: “Guu si tu, Tiri kg'ónò cáma nes tòóa máá mea ke.

⁸ Dxàua ne khòè ne cgoa tu wèé x'aè ka hãa, igaba tu wèé x'aè ka Tíí cgoa hãa tite,” tam méé.

Lasaro ba ko qg'áikua mááè

⁹ Eēs ko kaias xg'aes Juta ne di sa Jeso ba hàna sa kóm, ka ne kò gaa koe síí, Jesom domka cúí tamase, igaba ne gha kúúa hàà Lasaro ba bóò ka hēéthēé e, ncēm kò x'ooan koe ghùia hãa ba.

¹⁰ Nxãaska xu kò kaia xu peresiti xu qg'áiku, Lasarom ga ba xu gha thēé cg'õo sa.

¹¹ Gaam domka ne kò ko kái ne Juta ne Jesom koe síí, a ne a ko Gam koe dtcòm khama.

Jeso ba ko Jerusalema koe tcãà

(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹² Q'uu dim cárn ka ne kò kái ne khòè ne ēe kò kōès koe hààraa ne kóm, Jeso ba ko Jerusalema koe hàà sa.

¹³ Ka ne kò mokolane dis hìis di toàrànn sèè a tcg'oa, a síí xg'ae cgoa Me, a ne a q'au a máá:

“Hosana!

Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa,

Gam ēe ko X'aigam *Nqarim* di cg'õèan cgoa hàà ba,

ncēe Iseraele dim X'aiga ba!”

ta ne méé.

¹⁴ Me kò Jeso ba donghi-coa ba hòò a ba a qábì me, ncēe i ko ma góá tòòèa khamaga ma a ko máá:

¹⁵ “Táá q'áo guu, Sione di si cóá seè;

bóò, sarim X'aiga ba ko hàà,

donghi-coam koe qábì ntcõó a ke,”

témèè khama.

¹⁶ Xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tc'ãà dis ka ncēe zi gúù zi kóma q'ãa tama. Igaba ēem ko Jeso ba x'áakaguè ka cúíga xu kò bóò a q'ãa, ncēe zi gúù zi *Nqarim* dis *Tcgãyas* koe góàèa hãa zi ko Gam ka kg'ui, a zi a Gam koe kúrúèa hãa sa.

¹⁷ Eēm ko Lasaro ba tc'áns koe tciia tcg'óó, a ko x'ooan koe ghùì me ka kò hãa cgoa Meas xg'ae sa kò Gam ka nxàea tseegukagu.

¹⁸ Ncēs x'ái sam kúrúa hãa sa ne kò kóm, domka ne kò kái ne khòè ne síí xg'ae cgoa Me.

¹⁹ Ka xu kò Farasai xu nxãaska bìríku a máá: “Bóò tama xao gáé hãa, cúí gúù kúrú xae gha ga kàà a sa? Bóò, wèém nqõó ba ko xùri Me!” témé.

Jeso ba ko Gam dis x'oos ka kg'ui

²⁰ Nxãaska xu kò ēe kò qõò a síí ko Jerusalema dis kōès koe còrè ne xg'aeku koe c'ēe xu Gerika xu hàna.

²¹ Ka xu kò Filipim koe hàà, ncēe ko Betesaida dim x'áém Galilea dim koe guua ba, a dtcàrà me a máá: “Aboè, Jeso ba xae bóò kg'oana,” témé.

²² Me kò Filipi ba síí Anterea ba bìrí, tsara kò Anterea ba hēé naka Filipi ba hēéthēé tsara síí Jeso ba bìrí.

²³ Me Jeso ba xoa tsara a, a máá: “X'aè ba hààraa, Khòèm dim Cóám gha x'áakaguè ba.

²⁴ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Mabere cgùrim kòo gómankg'ai koe tcheè, a x'óó tama, nem cúím cgùri me e. Igaba ēem kòo x'óó nem ko kái cgùrian kúrú.

²⁵ Khòem òe gam dis kg'òe sa ncàma hãa bas gha aaguse cgae, igaba khòem òe gam dis kg'òe sa ncēm nqōóm koe hòrea hãa ba gha chòò tamase hòò sì.

²⁶ Dìim wèem òe ko tsééa máá Te ba méém xùri Te, òer hàna koem gha Tirim tséé-kg'ao ba thée hãa, Me gha Abo ba òe ko tsééa máá Te ba dqom.

²⁷ “Ncēskas tiris tcáo sa tshúù qgài koe hãa, ka Ra gha nta méé? ‘Aboè, ncēm x'aèm koe kgoara Te,’ ta ra gha méé? Eè-èe, ncēs gúùs domka ga Ra ncēm x'aèm koe hààraa.

²⁸ Aboè, cg'òèa Tsi x'áàkagu!” tam méé.

Kam kò dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: “Ncāar x'áàkagu u, a Ra a gha gaia x'áàkagu u,” témé.

²⁹ Gaa koe hànas xg'aes ko kóm kas kò máá, túúm ts'oo-q'oo o, témé. Ne ko c'èe ne máá: “Moengele ba ncāa kò kg'ui cgoa Me,” témé.

³⁰ Me Jeso ba xoa ne a máá: “Ncēm dòm ba gatu domka hààraa, Tíi domka tamase.

³¹ Ncēe ba ncēeska ncēm nqōóm gha xgàràè dim x'aè me e, me gha ncēeska x'aiga-coam ncēm nqōóm di ba xhàiguè.

³² Ra gha Tíi, nqōómkg'ai koer kòò ghùie ne wèé khòean Tíi koe tcéèa óá,” tam méé.

³³ Ncēe sam kò ko nxàe, hàam ko x'óós x'oo-kg'ám sam gha x'ái ka.

³⁴ Si xg'ae sa xoa Me a máá: “X'àèan koe ta kóma hãa i ko máá, Krete ba gha chòò tamase hãa, téméè, ka Tsi gáé ko Tsáá nta hées ka máá: ‘Khòem dim Cóá ba gha ghùie,’ témé? Khòem dim Cóám ncēe ba dii baa?” ta ne méé.

³⁵ Kam kò Jeso ba birí ne a máá: “X'áà ne gha cg'aré x'aè-coan gatu xg'aeku koe hãa. Ke tu qōò te, qanega tu x'ààn úúa hãa x'aè ka, naka i gha nxāasega táá ntcùúan tcāa cgae tu u. Khòem òe ko ntcùúan q'oo koe qōò ba c'úúa hãa nda koem ko qōò sa ke.

³⁶ Eè tu qanega x'ààn úúa hãa x'aè ka méé tu gatu di tcoman x'ààn koe tòó, naka tua gha nxāasega x'ààn di tu cóá tu ii,” tam méé. Eēm ko Jeso ba kg'ui cgoa nea xg'ara kam kò tcg'oa a qōò a síi xài-kg'ai ne.

Juta nea gane dis dtcòm tamas koe qanega hãa

³⁷ Jeso ba kò kái zi x'ái zi tcgái-q'ooa ne koe kúrú, igaba ne kò qanega Gam koe dtcòm tama.

³⁸ Si kò ncēe sa kúrúse, nxāasega i gha porofitim Isaiam di kg'uian nxàea tseegukaguè ka, ncēe ko máá:

“X'aigaè, dii na gatá di kg'uian ncēe ta nxàea hãa koe dtcòmaa?

Me gataga X'aigam dim x'òà ba diin x'áíèa hãa?”

témé e.

³⁹ Ncēs gúùs domkaga ne kò dtcòmman ka tààè. Isaia ba kò gaicara máá:

⁴⁰ “Gane di tcgáa nem kaàkagua hãa,
a tcáoà ne x'óó-x'ooa hãa,
nxāasega ne gha táá gane di tcgáian cgoa bóò ka,
a ne a gane di tcáoan cgoa táá kóma q'ãa ka,
a ne a Tíi koe táá kabise,
Ra Tíi qàèkagu ne ka,”
tam Nqari ba mééa khama.

⁴¹ Isaia ba kò ncēe zi gúù zi kg'ui, Jesom di x'áà nem kò hòò hãa, a ko Gam ka kg'ui khama.

⁴² Gatà i ii igaba xu kò kái xu tc'ää-cookg'ai xu Gam koe dtcòm. Igaba xu kò Farasai xu domka gaxu di dtcòmman táá x'ái, nxāasega xu gha táá còrè-nquum koe xhàiguè ka.

⁴³ Khòe ne di dqomkuan xu kaisase ncàma hãa Nqarim dian ka khama.

⁴⁴ Kam kò Jeso ba q'aua kg'ui a máá: “Khòem kò ko Tíi koe dtcòm nem Tíi koe cúi dtcòm tama, igabam ko thée òe tsééa óá Team koe dtcòm.

⁴⁵ Eēm kòò bóò Te, nem ko Gaam òe tséé Tea hãa ba bóò.

⁴⁶ Nqōóm koer X'áà iise hààraa, nxāasega i gha táá cúi khòe òe ko Tíi koe dtcòm ga ntcùú q'oo koe hãa ka.

Jeso ba ko khòè ne tshàu q'oo koe tcãàkus ka kg'ui
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

¹⁸ “Wèéa xao gar nxàe tama, ãer nxàrá tcg'òóa hãa xur q'ana hãa. Igabas ko ncêe sa Nqarim dis Tcgâyas koe góásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncêe ko máá: ‘Gaam êe ko tí cgoa péréan tc'òó ba tirim cg'òo-kg'ao ba kúrúá hãa,’ témé sa.

¹⁹ Ra ko kúrúse tama ias cookg'ai koe ncêeska bìrí xao o, nxãasega xao gha ãe i kòo kúrúse ne, Tíí ga Ra a sa dtcòm ka.

²⁰ Tseegu ner ko bìrí xao o, a ko máá: Wèém ãe ko ãer tsééa úúa hãa ba qãèse hàakagu ba ko Tíí ga Ra qãèse hàakagu, me ko diím wèém ãe ko Tíí qãèse hàakagu Te ba ãe tsééa óága Tea ba qãèse hàakagu,” tam méé.

²¹ Ncêetam ko Jeso ba mééa xg'ara ka i kò tcáóa ba tshúù qgài koe hãa, Me kò nxàea tseegukagu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Gaxao ka c'êe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcãà Te, témé,” tam méé.

²² Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu ko téé a bóòku, gaxu ka ndaka bam ko nxàe sa c'úúa hãase.

²³ Me kò gaxu ka c'êem ncêe kò Jesom ka kaisase ncàmmèa hãam xga-xgaase-kg'ao ba Gam koe ghãasea ntcõe.

²⁴ Me kò Simone Petere ba gaam xga-xgaase-kg'ao ba tcgáía ba cgoa qãè a bìrí me a máá, ndaka bam ko nxàe sa tèè Me, témé.

²⁵ Me Jesom koe ntcòóa ghãase, a tèè Me a máá: “X'aigaè, dìí baa?” témé.

²⁶ Me Jeso ba xoa me a máá: “Gaam ãer ko ncêes péré qàmà sa máà me e, ãer kò gàbas q'oo koe tcguù-tcguu sia xg'ara ne,” témé. Eëm ko gaas péré qàmà sa tcguù-tcguu xg'ara, kam kò Jutase Isekariote ba máà si, Simonem ka cóáse ba.

²⁷ Eëm ko Jutase ba péré qàmà sa sèè kagam ko satana ba tcãà cgae me. Me Jeso ba bìrí me a máá: “Kúrú kg'oana tsi hãas guù sa qhãése kúrú,” témé.

²⁸ Igaba tc'òòè ko qgài koe i kò cúí khòè ga táá q'ãa, dùús domkam ko Jeso ba ãeta méé sa.

²⁹ Jutase ba kò mari dtcòbè sa úúa hãa khama xu kò c'êe xu tc'êea máá, Jeso ba ko bìrí me, kòès koe ko tc'êese zi guù zim gha x'ámá sa, kana c'êe guù-coa nem gha ãe dxàua hãa ne máà sa, ta tc'êea.

³⁰ Eëm ko Jutase ba péréan séèa xg'ara kam kò kúúga tcg'oa. I kò ntcúú u.

Kabam x'áè-kg'ám ba

³¹ Eëm ko qòò, kam kò Jeso ba máá: “Ncêeskam ko Khòèm dim Cóá ba x'áàkaguè, Me ko Nqari ba Gam koe x'áàkaguè.

³² Ncêè Nqarim kò ko Gam koe x'áàkaguè, nem gha Nqari ba nxãaska thêé Cóá ba Gam koe x'áàkagu, a ba a gha cúí q'oro x'áàkagu Me.

³³ “Cóá xaoè, xòm x'aèa ner gha hãa cgoa xao o. Qaa Te xao gha. Eër kò ma Juta ne ma bìrí khamaga Ra ko ma ncêeska bìrí xao o a ko máá: Eër ko qòò koe xao cuiskaga síía hãa tite.

³⁴ “Ra ko kabam x'áè-kg'ám ba máà xao o, a ko máá: Gaxao ka c'êe ne ncàm. Ncêer ma ncàm xaoa hãa khama méé xao ma gaxao ka c'êea ne thêé ncàm.

³⁵ Ncêes guùs ka i gha wèé khòèan q'ãa, Tiri xao xga-xgaase-kg'ao xao o sa, gaxao ka c'êean xao kò ncàm hãa ne,” tam méé.

Jeso ba ko Peterem gha xoase Me sa nxàe
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Me Simonem Petere ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, nda koe Tsi ko qòò?” témé.

Me Jeso ba xoa me a máá: “Ncêer ko qòò koe tsi cuiskaga kgoana naka xùri Tea hãa tite, igaba tsi gha kháóka nxãwa xùri Te,” témé.

³⁷ Me Petere ba Gam ka máá: “X'aigaè, dùús domka ra gáé ga ncêeskaga xùri Tsi tama? Tsáá domkar gha kg'òèa te tcg'òó,” témé.

³⁸ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tíí domka tsia gha kg'òèa tsi tcg'òó? Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi a ko máá: Ghòrò ba kg'aea hãa tite, tsi gha nqoana q'oro xɔase Te,” témé.

14

Jeso ba dàò Me e, Abom koe ko síí ba

¹ “Táá méé i tcáóa tu nxùrù qgài koe hãa guu. Nqarim koe hěé naka Tíí koe hěéthěé tcoman úú.

² Abom dim nquum q'oo koe i kái x'ǎè-q'ooan hàna; ncěè gatà i kò ii tama ner ga kò q'ǎa-q'ǎa tua hãa, síír ko x'ǎè-q'ooan kg'ónòa máá tu u sa.

³ Ncěè qǒòr kòo a ko síí x'ǎè-q'ooan kg'ónòa máá tu u, ner gha kabise a hàà séèa mááse tu u, nxǎasega tu gha gatu igaba thěé síí Tíí hàna qgài koe hãa ka.

⁴ Tu gataga qǒòr kom qgáim di dàòan q'ana hãa,” tam méé.

⁵ Me Tomase ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, qǒò Tsi kom qgài ba xae c'ùù, ka xae ga ntama ma gaa qgài dim dàò ba q'ǎa?” témé.

⁶ Me Jeso ba xɔa me a máá: “Tíí Ra Dàò Ra a, a Tseegu Ra a, a Ra a Kg'òè Ra a. Tíí ka oose ko Abom koe síím khòèm cúím ga ba káà me e.

⁷ Ncěè q'ǎa Tea xao kò hãa ne xao ga kò thěé Abo ba q'ana hãa. Igaba xao ncěeska q'ǎa Mea, a bóò Mea hãa,” tam méé.

⁸ Me Filipi bìrí Me a máá: “X'aigaè, Abo ba x'ái xae e, nxǎaska xae gha qǎè xae e,” témé.

⁹ Me Jeso ba bìrí me a máá: “Ncěetar ma qáò x'aèan gaxao cgoa hãa igaba Tsi ko c'ùù Te, Filipiè? Dìím wěém ěe bóò Tea hãa ba Abo ba bóò hãa. Nta tsi gha máá: ‘Abo ba x'ái xae e,’ témé?

¹⁰ A dtcòm tama tsia Abom koer hãa, Me Abo ba Tíí koe hãa sa? Kg'uiian ncěer ko gaxao cgoa kg'ui nea Tíí koe guu nakar kg'ui i tama, igaba Abom ncěe Tíí koe x'ǎèa hãa ba ko tséèa ba kúrí.

¹¹ Dtcòm méé xao, Abom koer hãa, Me Gabá Tíí koe hãa sa. Ncěè gatà i kò ii tama ne méé xao nxǎaska dtcòm are-aresa zi tséé zi ěer ko kúrí zi domka.

¹² Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Dìím wěém ěe ko Tíí koe dtcòm ba gha ěer ko Tíí kúrí sa kúrí, a ba a gha ncěe tsééan ka kaia hãa tsééan kúrí, Tíí Ra ko Abom koe qǒò khama.

¹³ A Ra a gha dùús wěés ěe xao ko Tíí cg'òè koe dtcàrà sa kúrí, nxǎasegam gha Abo ba Cóám koe guu a dɔmòmè ka.

¹⁴ Ncěè c'ěes gúù sa xao kòo Tíí cg'òè koe dtcàrà ner gha kúrí si.

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba nqòòkagu

¹⁵ “Ncěè ncàm Tea xao kò hãa ne xao gha x'ǎè-kg'áma Te qgóóa qari.

¹⁶ Ra gha Abo ba dtcàrà Me gha c'ěem Hùì-kg'ao ba tséèa úú máá xao o, gaxao cgoa gha chòò tamase hãa ba.

¹⁷ Ncěe ba tseeguan dim Tc'ěe Me e. Nqóò ba cuiskaga hòò Me tite, bóò Meam hãa tite, a ba a c'ùù Mea khama. Igaba xao gaxao q'ǎa Mea, gaxao cgoam x'ǎèa, a ba a gha gaxao koe hãa khama.

¹⁸ “Cuiskagar khǎadoma-coa khama ma guu xaoa hãa tite, a gha kabise a hàà cgae xao o.

¹⁹ Xòm x'aè q'oo koem nqóò ba gaicara hòò Tea hãa tite, igaba xao gha gaxao hòò Te, kg'òèa Ra hãa domka, xao gha gaxao igabaga kg'òè khama.

²⁰ Gaam cáím ka xao gha q'ǎa, Tíí Ra Abom koe hãa, xao gaxao Tíí koe hãa, Ra Tíí gaxao koe hãa sa.

²¹ Dìím wěém ěe x'ǎè-kg'áma Te úú, a qgóóa qari ana ba gaam ncàm Tea hãam ga me e. Gaam ěe ncàm Tea hãa ba gha Abom ka ncàmmè, Ra gha Tíí igaba thěé ncàm me a gha gaam koe x'áise,” tam méé.

²² Me Jutase (ncěe Isekariote tama ba) bìrí Me a máá: “X'aigaè, dùús domka Tsia gha x'áise xae e, nqóò ba x'áise tamase?” témé.

²³ Me Jeso ba xɔa a máá: “Ncèè khòèm kò ncàm Tea hãa nem gha kg'uia Te qgóóa qari, Me gha Abo ba ncàm me, Tsam gha hàà cgae me, a Tsam a gha Sitsam di x'ǎè-q'ooan gaam koe kúrú.

²⁴ Gaam ɛe ncàm Te tama ba kg'uia Te qgóóa qari tama; i gataga kg'uiian ɛe xao ko kóm, Tíí koe guu tama, igaba i ncèe tsééa óa Team Abom koe guua.

²⁵ “Ncèe gúua ner birí xaoa hãa, ɛer kò qanega gaxao cgoa hãa ka.

²⁶ Igaba Hùì-k'g'aom ncèe Tcom-tcomsam Tc'èe ii ba, ncèm gha Abo ba Tiri cg'òèan cgoa tsééa óa ba, nxãa ba gha wèé gúuan ga xgaa-xgaa xao o, a ba a gha wèé gúuan ɛer birí xaoa hãa tc'èe-tc'èesekagu xao o.

²⁷ “Tòókuan cgoar ko guu xao o, Tiri tòókua ner ko máà xao o. Nqóóm ko ma máà xao o khamar ma máà xao o tama. Táá mée i tcáóa xao nxùrù qgài koe hãa guu, kana mée xao táá q'áo guu.

²⁸ Kóm tea xao kò hãa Ra ko birí xao o a ko máá: ‘Qòò Ra ko, a Ra a gha kabise a hàà cgae xao o,’ témé. Ncèè ncàm Tea xao kò hãa ne xao ga kò Abom koer ko qòò khama qǎè-tcaoa, Abo ba Tíí ka kaia hãa khama.

²⁹ Ra ncãa ncèeska birí xao o, qanega i kúrúse tama cookg'ai koe, nxãasega xao gha ɛe i kòò kúrúse ne dtcòm ka.

³⁰ Gaicarar qáòse kg'ui cgoa xaoa hãa tite, ncèm nqóóm dim x'aiga ba ko hàà khama. Cúi qari gam Tíí koe úú tama,

³¹ igaba méém nqóó ba q'ãa, Abo ba Ra ncàm hãa, a ko Abom ma x'áè Tea hãa khama ma tséé sa.

“Tèe xao ncèeska, naka hààn xae qòò,” tam mée.

15

Jeso ba tseegu dim Kg'om Me e

¹ A ba a máá: “Tíí Ra tseegu dir Kg'om Ra a, Me Tirim Xòò ba Xhàrà-k'g'ao Me e.

² Tíí koe hãam nxãam wèém ɛe tc'ároan kúrú tama bam ko q'ǎea tcg'òó, a ba a ko wèém nxãam ɛe ko tc'ároan kúrú ba dcàò, nxãasegam gha q'ano a kái tc'ároan kúrú ka.

³ Nxãakamaga tu ncèer kò kg'ui cgoa tu um kg'uim ka q'anokaguèa.

⁴ Tíí koe tu hãa nakar Tíí gatu koe hãa. Cúm nxãam ga ba cúiam kò hãa ne tc'ároan kúrú hãa tite, kg'om dis hìis koem kò hãa ne cúí ga a, gatu igaba tu gatà hēéa tite, Tíí koe tu kò hãa ne cúí ga a.

⁵ “Tíí Ra Kg'om Ra a, tu gatu nxãa tu u. Gaam ɛe Tíí koe hãa, Ra Tíí gam koe hãa ba, gam kái tc'ároan ko kúrúm ga me e, Tíí ka oose tu cúí gúu ga kúrú hãa tite khama.

⁶ Ncèè khòèm kò Tíí koe hãa tama, nem ko nxãam khama ma xaoaguè, a ba a xgóó; ɛeta ii nxãa ne ko sàà xg'ae, a c'eean q'oo koe síí xaoa tcàà, a dàòè.

⁷ Ncèè Tíí koe tu kò hãa, i Tiri kg'uiian gatu koe hãa ne tu gha ɛe tu ko tc'èes wèé sa dtcàrà, a tu a gha kúrú máàè si.

⁸ Si ko ncèe sa Tirim Xòò ba x'áàkagu: kái tc'ároan tu gha kúrú, a tu a gha gatà iim dàòm ka Tiri tu xgaa-xgaase-k'g'ao tu ii.

⁹ Ncèm ma Abo ba ncàm Tea hãa khamagar ma ncàm tu ua hãa. Ke mée tu ncèeska Tiri ncàmkuan koe hãa.

¹⁰ Ncèè Tiri x'áèan tu kò qgóóa qaria, ne tu gha Tiri ncàmkuan koe hãa, ncèer ma Tirim Xòòm di x'áèan ma qgóóa qaria, a Gam di ncàmkuan koe ma hãa khamaga ma.

¹¹ “Ncèe gúua ner birí tua hãa, nxãasega i gha Tiri qǎè-tcaoaan gatu koe hãa ka, naka gatu di qǎè-tcaoaan gha cg'oè ka hēéthēe e.

¹² Tirim x'áè-k'g'ám ba ncèe me e: ncàm gatu ka c'èea ne, ɛer ma ncàm tua hãa khamaga ma.

¹³ Cúi khòè ga ncèes ncàm ka kaia hãas ncàm sa úúa hãa tama, ncèe khòèm ko ɛem ncàm hãa ne khòè ne gam di kg'òèan tcg'òóa máá sa.

¹⁴ Tu gatu ɛer ko x'áè tu u sa tu kòò kúrú ne Tiri tu ncàm-khoe tu u.

¹⁵ Cuiskagar gaicara qãà ta ma tcii tua hãa tite, qãà ba gam ka q'òòsem ko dùú sa kúru sa c'ùua hãa khama. Ncêes gúus téé-q'oo koe Ra ko ncàm-khoe tu ta ma tcii tu u, wèes gúus ãer Tirim Xòom koe xgaa-xgaasea hãa sar q'ãakagu tua hãa khama.

¹⁶ Gatua nxará tcg'òó Te ta ga hãa, igabar Tíi nxará tcg'òó tua hãa, a Ra a qòò tu gha a síi tc'ároan kúru ka nxará tcg'òó tua, tc'ároan ncêe gha qáo x'aèan hãa a, nxãasegam gha Abo ba wèes gúus ãe tu gha ko Tíi cg'òè koe dtcàrà sa mää tu u ka.

¹⁷ Ncêea Ra ko ma x'áè tu u ga a, a ko máá, gatu ka c'êe ne ncàm, témé.

Nqôó ba ko Jesom di xgaa-xgaase-kg'aoan hòre

¹⁸ “Ncêe nqôóm kò hòre tua hãa ne méé tu q'ãa, gatuam hòre tua hãa cookg'ai koem kò Tíia hòre Tea hãa sa.

¹⁹ Ncêe nqôóm di tu kò ii nem ga kò nqôó ba gam di tu iise ncàm tua hãa; igaba tu nqôóm di tu tama tu u, Ra kò nqôóm koe guu a nxará tcg'òó tu u, gaa domkam ko nqôó ba hòre tu u.

²⁰ Ncêe kò kg'ui cgoa tu u kg'uian méé tu tc'êe-tc'êese, a ko máá: ‘Qãà ba gam ka q'òòsem ka tc'amaka hãa tama,’ témé sa. Ncêe xgàra Te ne kòo ne, ne gha gataga thêé xgàra tu u. A ncêe Tiri xgaa-xgaa ne ne kòo qgóóa qari ne ne gha gataga thêé gatu dian igabaga qgóóa qari i.

²¹ Igaba ne gha wèe gúuan ncêe ga Tiri cg'òèan domka kúru cgae tu u, Gaam ãe tsééa óa Tea hãa ba ne c'ùua hãa domka.

²² Ncêe thuur kò hàà kg'ui cgoa ne tama ne, ne ga kò chìbian úú tama. Igaba ne ncêeska gane di chìbian koe ne gha qgóóa máàm *dàò ba* úú tama.

²³ Gaam ãe hòre Tea ba gataga Tirim Abo ba hòrea.

²⁴ Ncêe c'êe khòè ga qanega kúru tama sar kò gane koe kúru ta ga hãa, ne ne ga kò chibi úú tama. Igaba ne *ncêe zi x'ái zi* bóò hãa, a ne a Tíi ga Ra hêé naka Tirim Xòom ga ba hêéthêé Tsam hòrea.

²⁵ Igabas ko ncêe sa x'aèan koe góásea hãa sa nxàea tseegukagu, ncêe ko máá: ‘Hòrea ne máá tea hãas gúu sa káà si i,’ témé sa.

²⁶ “Igaba ãem kò Hùì-kg'ao ba hàà, ncêe gha Abom koe guu a gatu koe tsééa úú ba, tseeguan dim Tc'êe ba, ncêe ko Abom koe guu a tcg'oa ba, nem gha Gabá Tíi ka nxàea tseegukagu.

²⁷ Gatu igaba tu gha Tíi ka hàà nxàea tseegukagu, Tíi cgoa tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a hãa khama.

16

¹ “Ncêe gúuan wèer bìrí xaoa hãa, nxãasega xao gha táá gaxao di dtcòman aagu ka.

² Còrè-nquuan koe ne gha xhàigu xao o, me gha gataga x'aè ba hàà, wèem khòèm ãe ko cg'òo xao om gha tc'êea máá, Nqari bam ko tsééa máá, ta tc'êea ba.

³ Ncêe zi gúu zi ne gha kúru cgae tu u, Abo ba kana Tíi ga Ra ne c'ùua hãa khama.

⁴ Igabar ncêe gúuan bìrí xaoa hãa, nxãasega xao gha ãem kòo gaan dim x'aè ba hàà ne tc'êe-tc'êese, gaan kar q'ãa-q'ãa xaoa hãa sa ka.

Tcom-tcomsam Tc'êem di tsééa ne

“A ra a kò ncêe zi gúu zi tshoa-tshoas koe táá bìrí xao o, gaxao cgoar kò hãa khama.

⁵ Igabar ko ncêeska Gam ãe tsééa óa Team koe qòò, igaba i gaxao ka cúia xao ga tèe Te naka máá: ‘Nda koe Tsi ko qòò?’ témé tama.

⁶ Igaba ncêe gúua ner nxàea hãa domka xao tshúu-tcaoan ka cg'oè cgaeèa hãa.

⁷ Gatà i ii igabar ko tseeguan bìrí xao o: Gaxaoa i qãea máá xaoa hãa qòòr gha sa. Ncêe qòò tamar kò hãa nem Hùì-kg'ao ba hàà cgae xaoa hãa tite khama. Igaba ãe qòòr kòo ner gha gaxao koe tsééa úú Me.

⁸ Ëm kòo hàà nem gha hàà nqôó ba xgaa-xgaa a chibi-chibi; chìbian domka hêé, naka tchànoan domka hêé, naka xgàrakuan domka hêéthêé e.

⁹ Chìbian kam *gha xгаа-xгаа*, Tíi koe ne dtcòm tama khama.

¹⁰ Tchànoan kam *gha xгаа-xгаа*, Tirim Xòòm koer ko qòò, xao gaicara hòò Te tite khama.

¹¹ Xgàra-kg'aman kam *gha xгаа-xгаа*, ncēm nqòóm dim x'aiga ba nxāakamaga xgàràèa hāa khama.

¹² “Qanegar kái zi gúù zi úúa, gaxao cgoar gha nxàe zi, igaba xao ncēeska kgoana zia hāa tite.

¹³ Igaba ēem kòo tseeguan dim Tc'ēe ba hàà, nem gha wèé tseeguan koe úú xao o. Cuiskagam Gam koe guua zi ka kg'uia hāa tite, igabam gha ēem ko kóms ka cúí kg'ui, a ba a gha hààko zi gúù zi ka bìrí xao o.

¹⁴ X'ààkagu Tem gha, ēe Tiri ii sam gha sèè, a ba a bìrí xao o si khama.

¹⁵ Wèéan ēe Abom úúa hāa nea Tiri i. Gaa domkar ko máá: Eē Tiri ii sam gha *Tc'ēe ba* sèè, a ba a bìrí xao o si, témé.

¹⁶ “X'aè-coa ba xao hòò Tea hāa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qāá q'oo koe hòò Te,” tam méé.

Xгаа-xgaase-kg'ao xu di tshúù-tcao ne gha kabise a qāè-tcaoan kúru

¹⁷ Xu kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu c'ēe xu tēèku a máá: “Dùú sa ba ko nxàe, ncēm ko máá: ‘X'aè-coa ba xao hòò Tea hāa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qāá q'oo koe hòò Te,’ témé ka, a ko gataga máá: ‘Tirim Xòòm koer ko qòò domka a,’ témé?” ta xu méé.

¹⁸ Xu hāa a tèèse a ko máá: “Dùú sa ba koáé nxàe: ‘X'aè-coam q'oo koe,’ tam kòo méé ne? Dùú sam ko nxàe sa xae kóma q'āa tama,” ta xu méé.

¹⁹ Me kò Jeso ba bóò q'āa, ncēs gúùs ka xu tēè Me kg'oana hāa sa, khamam kò nxāaska bìrí xu a máá: “Ntar ko méé sa xao koáé tēèku, ncēer ko máá: ‘X'aè-coam q'oo koe xao hòò Tea hāa tite, a xao a gha gaicara x'aè-coam qāá q'oo koe hòò Te,’ témé ka?”

²⁰ Tseegua ner ko bìrí xao o, a ko máá: Kg'ae xao gha, a gha thōò-tcaoase kg'ae, igabam gha nqòò ba qāè-tcaoa hāa. Thōò-tcaoa xao gha hāa, igaba i gha gaxao di thōò-tcaoan kabise a qāè-tcao sa ii.

²¹ Eē khòès kòo cóán ábà di thōò koe hāa nes tshúù-tcaoa hāa, gas dim x'aè ba hààraa khama. Igaba ēes ko cóán ábà xg'ara nes gaicara thōòan tc'ēe-tc'ēese tama, qāè-tcaoan ēe cóá nea nqòómkg'ai koe ábàèa hāa di domka.

²² Khama xao gaxao ncēeska tshúù-tcaoan úúa hāa, igabar gha gaicara hàà bóò xao o, xao gha qāè-tcao, i cúí khòè ga gaxao di qāè-tcaoan sèè cgae xaoa hāa tite.

²³ Eēm cáím ka xao cuiskaga cúí gúù ga dtcàrà Tea hāa tite. Tseegukar ko tseeguan bìrí xao o, a ko máá: Wèés gúùs ēe xao ko Tíi cg'òè cgoa Abom koe dtcàrà sam gha máà xao o.

²⁴ Ncēeska igaba xao qanega cúí gúù ga Tíi cg'òè cgoa dtcàrà tama. Dtcàrà, máàè xao gha ke, naka xaoa gha nxāasega qāè-tcaoan ka cg'òè.

²⁵ “Ncēe gúua ner kò sere-sere zi cgoa bìrí xao o, igabam ko x'aè ba hàà, gaxao cgoar gaia sere-sere zi cgoa kg'uia hāa tite ba, igabar gha hàà kgoarasea hāase Tirim Xòòm ka bìrí xao o.

²⁶ Eēm cáím ka xao gha Tíi cg'òè koe dtcàrà. Gaxao téé-q'oo koer gha Abo ba hàà dtcàrà, tar méé tama.

²⁷ Abo ba Gam ka ncàm xaoa hāa, ncàm Tea xao hāa domka, a xao a Nqarim koer guua sa dtcòmà hāa khama.

²⁸ Abom koer guu a nqòóm koe hààraa. A Ra a ko gaicara nqòó ba guu, a Abom koe kabise,” tam méé.

²⁹ Xu kò nxāaska Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu máá: “Bóò, ncēeska Tsi ko kgoarasea hāase kg'ui, a Tsi a cúís sere-seres ga sa tséékagu tama.

³⁰ Ncēeska xae ko bóò wèé gúuan Tsi q'ana hāa sa, a Tsi a gataga c'ēe khòè ga gha tēè Tsi sa qaa tama. Ncēs gúùs domka xae ko dtcòm Nqarim koe Tsi guua hāa sa,” ta xu méé.

³¹ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncēeska xaoa ko dtcòm?”

³² Bóò, x'aè ba ko hàà, a ba a hààraa xg'ara, ãe xao gha wèéa xao ga x'áéa xao koe guu a tsai-tsaise ba, a xao a gha cúise qaù Te. Igabar cúise hãa tama, Tirim Xòò ba Tíí cgoa hãa khama.

³³ “Ncêe gúua ner birí xaoa hãa, nxãasega xao gha Tíí koe tòókuan úú ka. Ncêem nqôóm koe xao gha qóman cgoa qgóoku. Igaba méé xao tòón tcáo! Nqôó bar tàaa hãa ke,” tam méé.

17

Jeso ba ko còrèa mááse

¹ Eẽm ko Jeso ba ncêe sa kg'uia xg'ara kam ko nqarikg'ai koe ghùi-kg'ai a máá: “Aboè, x'aè ba hààraa. Tsarim Cóa ba x'áakagu, nakam gha nxãasega Tsarim Cóa ba x'áakagu Tsi,

² wèé ne khòe ne tc'amkg'ai koe Tsi qarian máà Mea hãa ke, nxãasegam gha chòò tamaskg'òè sa wèé ne ãe Tsi máà Mea hãa ne máà ka.

³ Si chòò tamaskg'òè sa ncêe si i: q'ãa Tsi ne gha, Tsáa Tsia cúisega tseegu di Tsi Nqari Tsi i sa, naka Jeso Krestem ncêe Tsi tsééa óága hãa ba q'ãa sa hěéthéé e.

⁴ Nqôómkg'ai koer x'áakagu Tsia hãa, ãe Tsi kò máà Tea hãa tsééan kúrúa xg'ara-xg'ara ka.

⁵ Ke ncêeska, Aboè, hàna Tsia koe x'ààn máà Te, ncêe nqôóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koer kò Tsáa cgoa úúa hãa a.

Jeso ba ko Gam di xu xga-xgaase-kg'ao xu còrèa máá

⁶ “Eẽ Tsi kò nqôómkg'ai koe guu a máà Te xu khòe xu koer kò Tsari cg'òèan q'áakagu. Tsari xu u kò ii, Tsi kò máà Te xu, xu kò Tsarim kg'ui ba qgóoa qaria.

⁷ Ncêeska xu q'ana, ãe Tsi máà Tea hãa gúuan wèéa Tsáa koe guua hãa sa.

⁸ Eẽ Tsi kò máà Tea kg'uia ner máà xua hãa khama, xu kò cámm tshàua máá a. A xu a kò tseeguan kaga q'ãa, Tsáa koer guua hãa sa, a kò Tsáa Tsia tséé Tea hãa sa dtcòm.

⁹ Nqôó bar còrèa máá tama, a ko gaxu ãe Tsi máà Tea hãa xu còrèa máá, Tsari xu u khama.

¹⁰ Wèés ãer úúa hãa sa Tsari si i, si wèés ãe Tsi úúa sa Tiri si i. Ra gaxu koe guu a x'áakaguèa.

¹¹ Nqôómkg'ai koe Ra gaia hãa tite, igaba xu gaxu qanega nqôómkg'ai koe hãa, Ra ko Tíí sencgaga Tsáa koe síí. Tcom-tcomsa Tsi Abo Tseè, Tsarim cg'òèm di qarian cgoa xgáèa máá xu - cg'òèm ncêe Tsi máà Tea ba, naka xu gha nxãasega cúí ii, ncêe Tsam ma cúí ii khamaga ma.

¹² Eẽr kò gaxu cgoa hãa kar kòo xgáèa máá xu, a ãe Tsi kò máà Tea hãam cg'òèm cgoa kòre xu. Cúúa xu ga kò táa aaguse, gaam ãe kò kaàkaguèm gha sa tééa máána hãam cúím oose, Nqarim dis Tcgãyas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka.

¹³ “Igabar ko ncêeska Tsáa koe síí, a Ra a ko ncêe zi gúú zi kg'ui, nqôómkg'ai koer qanega hãase, nxãasega xu gha Tiri qãè-tcaoan ka cg'òèa hãa ka.

¹⁴ Tsarim kg'ui bar máà xua, me nqôó ba hòre xua, nqôóm di xu tama xu u khama, ncêer Tíí ma nqôóm di tama khamaga ma.

¹⁵ Tiri còrèa ne máá, nqôóm koe méé Tsi séèa tcg'òó xu, témé tama, igaba méé Tsi ãe cg'ãè iim koe xgáèa máá xu si i.

¹⁶ Nqôóm di xu tama xu u, ncêer Tíí ma nqôóm di tama khamaga ma.

¹⁷ Tcom-tcomsakagu xu tseeguan cgoa, Tsarim kg'ui ba tseeguan di me e ke.

¹⁸ Eẽ Tsi ma nqôómkg'ai koe ma tsééa óá Tea hãa khamagar ma nqôómkg'ai koe tsééa úú xua hãa.

¹⁹ Gaxu domkar ko tcom-tcomsakaguse, nxãasega xu gha gaxu igaba thěé tseeguan koe tcom-tcomsakaguè ka.

Jeso ba ko wèé ne dtcòm-kg'ao ne còrèa máá

²⁰ “Gaxu cúí xur còrèa máá tama. Eẽ gha gaxu di kg'uiian koe guu a Tíí koe dtcòm ner ko gataga thêé còrèa máá,

²¹ wèéa ne ga gha cúí ii sa, ãe Tsi ma Tsáá Aboè Tíí koe hãa, Ra ma Tíí Tsáá koe hãa khamaga ma. Gane igaba méé ne thêé Gatsam koe hãa, nakam gha nxãasega nqóó ba Tsáá Tsia tséé óa Tea hãa sa dtcòm.

²² Eẽ Tsi máa Tea hãa x'áà ner máa nea, nxãasega ne gha cúí ii ka, ncêe Tsam ma Gatsam ma cúí ii khamaga ma.

²³ Tíí Ra gane koe hãa, Tsi Tsáá Tíí koe hãa, nxãasega ne gha cg'oèase cúí ii ka, me gha nxãasega nqóó ba q'ãa, Tsáá Tsia tsééa óa Tea hãa sa ka, a Tsi a ncàm nea, ãe Tsi ma ncàm Tea hãa khamaga ma ka.

²⁴ “Aboè, ãe Tsi máa Tea hãa ne gha Tíí cgoa ncêe hãa koe hãa sar ko tc'êe, nxãasega ne gha Tiri x'áàn bóò, ncêe Tsi máa Tea hãa a, nqóóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Tsi kò guu a ncàm Tea hãa khama.

²⁵ Abo Tsi tchàno Tseè, ãetam ga ma nqóó ba c'úù Tsia igaba Ra Tíí q'ãa Tsia, ne q'ana hãa Tsáá Tsia tsééa óa Tea sa.

²⁶ Cg'òèa Tsiir q'ãakagu nea, a Ra a gha kúru i q'ãaè, nxãasega i gha ncàm kuan ncêe Tsi kò ncàm Tea hãa gane koe hãa ka, Ra gha gataga thêé Tíí ga Ra gane koe hãa ka,” tam ma còrè.

Jesom di xgàrasean hêé naka Gam dis x'oo sa hêé naka Gam di x'ooan koe tẽean hêéthêé e (18-21)

18

Jeso ba ko qáèè

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Eẽm ko Jeso ba còrèa xg'ara, kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xgoaba, a Kiterone dim dòm ba tchoaba. C'ẽem xòèm koem kò Olife di zi hùí zi dim xháà ba hãa. Xu kò Gabá hêé naka Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hêéthêé xu gaa koe tcãa.

² Nxãaskam kò Jutasem, ncêe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcãa Me ba gaam qgái ba q'anaa, Jeso ba kò gaa koe kái-kg'aise Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae khama.

³ Me kò nxãaska Jutase ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hêé naka kaia xu peresiti xu ka c'êea xu hêé naka Farasai xu hêéthêé cgoa gaa koe síí. X'áà zi xu kò qgóóa, lampian hêé naka ncõo gában hêéthêé e.

⁴ Me kò Jeso ba wèéan ãe gha hàà kúru se cgae Me sa q'ana hãase tcg'oa a tẽe xu a máá: “Díí ba xao ko qaa?” témé.

⁵ Xu xoa Me a máá: “Jesom Nasareta di Me e,” témé.

Me Jeso ba máá: “Tíí ga Ra a,” témé. (Me kò Jutasem, khòè ne tshàu q'oo koe tcãaku-kg'ao ba gaxu cgoa téé-tẽe.)

⁶ Eẽm ko Jeso ba máá: “Tíí ga Ra a,” témé, ka xu kò tééa dìbi, a xu a gómankg'ai koe cg'áé.

⁷ Me kò gaicara tẽe xu a máá: “Díí ba xao ko qaa?” témé. Xu máá: “Jesom Nasareta di Me e,” témé.

⁸ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Ncãar bìrí xao o, ncêe ga Ra a sa. A ncêe Tíí xao kòo qaa Te ne méé xao nxãaska ncêe xu khòè xu guu naka xu qóò,” témé.

⁹ Ncêe sa kò kúru se, kg'uiian ãem kg'uia hãa gha nxãasega tseegukaguè ka, ncêe kòo máá: “Eẽ Tsi kò máa Te xu kar c'ẽem ga ba qanega aagu tama,” témé sa.

¹⁰ Me kò nxãaska Simonem Petere ba ntcàu bam úúa hãa khama tsgúua tcg'òó me, a kaia peresitim dim qãa ba gáò, a kg'áo xòè dim tcee ba xg'aoa tcg'òó. (Qãàm di cg'òèa ne kò Malekose e.)

¹¹ Kam kò nxãaska Jeso ba Petere ba bìrí a máá: “Kabi tsarim ntcàu ba naka qòè! Cuiskaga Ra gáé ga Abom máa Tea hãas kubis xgàrasean dis koe kg'áà hãa tite?” témé.

Jeso ba ko Anasem koe úúè

¹² Si kò nxãaska ncõo-kg'ao xu dis xg'ae sa hěé, naka gaas dim tc'ãà-cookg'ai ba hěé, naka Juta di xu tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěé Jeso ba qg'óó, a q'áé,

¹³ a xu a kg'aia Anasem koe úú Me, ncěe kò Kaifasem ka c'uìse ii ba, ncěe kò ěem kurim ka kaiaam peresiti ba ii ba.

¹⁴ Kaifase ba gaam khòem Juta xu kò tc'ěe sa máàm ga me e, a máá: “Qãe e gha ii, ncěe c'ěem khòem kòo khòe ne x'óóa máá ne,” témé ba.

Peterem dis xqases tc'ãà di sa

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Simonem Petere ba hěé naka c'ěem xgaa-xgaase-kg'ao ba hěéthěéa kò Jeso ba xùri. Ncěem xgaa-xgaase-kg'ao ba kò kaiaam peresitim ka q'ãaèa, khamam kò Jesom cgoa kaiaam peresitim x'áé koe tc'ãà.

¹⁶ Igabam kò Petere ba tchàa koe téé, xhàrom-kg'ám koe. Kam ko c'ěem xgaa-xgaase-kg'aom ncěe kò kaiaam peresitim ka q'ãaèa ba kabise a tcg'oa, a dxàe-coas ěe kò xhàrom-kg'ám koe hãas cgoa kg'ui, a Petere ba q'oo koe tc'ãà.

¹⁷ Si kò q'ãas ěe kò xhàrom-kg'ám koe tēe sa Petere ba b'irí a máá: “A tsáá tsia gáé ncěem khòem di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ěe tsi tama tsia?” témé. Me xq'a a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

¹⁸ Qgàisa a kò ii, xu kò q'ãa xu hěé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hěéthěé xu ěe xu kò dxùua hãas c'ees koe téé-tēe, a ko x'oò-x'oose. Petere ba kò gataga thēe gaxu cgoa téé-tēe, a ko x'oò-x'oose.

Kaiaam peresiti ba ko Jeso ba tēe

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹ Me kò nxãaska kaiaam peresiti ba Jeso ba tēe, Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka hěé naka Gam di xgaa-xgaan ka hěéthěé e.

²⁰ Me Jeso ba xq'a me a máá: “Xgobekg'amseaser kò wěem nq'óóm cgoa kg'ui, a Ra a kò ko wěe x'aè ka còrè-nquuan koe hěé, naka tempelem koe hěéthěé xgaa-xgaa, ncěe wěe Jutan ko xg'ae koe. Cúí gúù gar kò táá xàase nxàe.

²¹ Kháé tsia ko dùús domka tēe Te? Tēe ěe kò kóm Tea hãa ne, tseeguan kaga ne q'ana dùú sar nxàea hãa sa,” tam méé.

²² ěem ko Jeso ba ncěe gúùan kg'uia xg'ara kam kò c'ěem kòre-kg'aom, cúuse kò tēe ba Jeso ba x'ábú, a máá: “Ncěea Tsi ga ko ma kaiaam peresiti ba ma xq'a gaa?” témé.

²³ Me Jeso ba xq'a me a máá: “Ncěe c'ěe gúùan cg'ãè Ra kò kg'uia hãa ne méé tsi nxàea tseegukagu, dùú sa cg'ãè si i sa. Igaba ncěe tchànoser kò kg'uia hãa ne tsi ko dùús domka x'ábú góó Tea máá?” témé.

²⁴ Me nxãaska Anase ba kaiaam peresitim Kaifasem koe tsééa úú Me, qanegam qáéèa hãase.

Peterem dis xqases cam di sa hěé naka nqoana di sa hěéthěé e

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ ěem Simonem Petere ba hãa a ko kùru-kuruse kam kò tēèe a máá: “Tsáá tsia gáé Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ka c'ěe tsi tama tsia?” témé. Me xqase a máá: “Gaar tama ra a,” témé.

²⁶ Me kò c'ěem q'ãàm kaiaam peresitim di ba, ncěe Peterem kò xg'aoa tcg'óó tceeam khòem dim qhàò ba tēe me a máá: “Gaam cgoa ra gáé kò Olife dim xhàràam q'oo koe bóò tsi tama?” témé.

²⁷ Me gaicara Petere xqase e, me kò kúúga ghòrò ba tshoa-tshoa a kg'ae.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Xu kò Juta xu Jeso ba Kaifasem dim nquum koe guu a, Roma ne dim tc'ää-cookg'aim dim nquum koe úú. Gaa x'aèan ãe ka i kò kaisa ntcùúkg'ai cgoa a. Xu kò Juta xu táá xu gha cg'uriga domka nquum q'oo koe táá tcãà, nxãasega xu gha Paseka di tc'õoan tc'õó ka.

²⁹ Khamam kò Pilato ba tcg'oa a sí cgae xu, a tẽe xu a máá: “Dùútsa chibi sa xao ko ncẽem Khòe ba tcee?” témé.

³⁰ Xu xõa me a máá: “Chibi kúrú-kg'ao tamam kò ii ne xae ga kò tsáá koe óá Me tama,” témé.

³¹ Me Pilato nxãaska bìrí xu a máá: “Séèa xao mááse Me, naka xaoa sí gaxao di x'aèan cgoa xgàra Me,” témé. Xu Juta xu xguì a bìrí me a máá: “Igaba xae c'ẽem khòe ba xae gha x'ooan koe xgàra di qari úú tama,” témé.

³² Ncẽe sa kò kúrúse, ãem kò Jeso ba kg'uia hãa, nta iis x'oo sam gha hàà x'óó di kg'uian gha hàà nxãasega tseegukaguè ka.

³³ Me kò nxãaska Pilato ba kabise a nquum q'oo koe tcãà, a Jeso ba tcii, a tẽe Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi x'aiga Tsi?” témé.

³⁴ Me Jeso ba xõa a máá: “Tsáá ka tsi ko ma cuiaga tẽe Tea, kana c'ẽe khòeà Tíí ka tsáá cgoa kg'uia hãa?” témé.

³⁵ Me Pilato xõa a máá: “Kháé tíí ga ra gáé Juta raa? Tsari ne khòe ne hẽe naka Tsari xu kaia xu peresiti xu hẽéthẽeà tíí tshàu q'oo koe tcãà Tsia. Ka Tsia dùú sa kúrúà hãa?” témé.

³⁶ Me Jeso ba xõa a máá: “Tiri x'aia nea ncẽem nqõóm di tama. Ncẽe gatà i kò ii, ne xu ga kò Tiri xu tséé-kg'ao xu ncõo sa x'ãà hãa, nxãasegar gha táá Juta ne tshàu q'oo koe tcãà di sa. Igaba i ncẽeska Tiri x'aian ncẽem nqõóm di tama a,” tam méé.

³⁷ Me Pilato nxãaska tẽe Me a máá: “Kháé Tsia x'aiga Tsia?” témé. Me Jeso ba xõa a máá: “X'aiga Ra a, ta tsi ko méé. Gaas gúús domkaga Ra ábàèa, a Ra a ncẽes gúús domkaga nqõómkg'ai koe hààraa, hààr gha nxãasega tseeguan nxàea tseegukagu ka. Wèé khòeàn ãe tseeguan dia ko kg'uia Te komsana,” tam méé.

³⁸ Me Pilato ba bìrí Me a máá: “Tseegua nea dùúà?” témé.

*Jeso ba ko x'oo sa xgàra mááè
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)*

Ncẽes gúús sam ko mééa xg'ara kam kò tchàa koe tcg'oa, a gaicara Juta xu koe síí, a bìrí xu a máá: “Cúi chibi gar hòò cgae Me tama gaan kam gha chibi-chibiè e.

³⁹ Igaba i gatu di cau u, Paseka di x'aè ka méér c'ẽem chibi-kg'ao ba kgoara máá tu u sa. Ka tu ko tc'ẽe, Juta ne dim X'aiga ba méér kgoara máá tu u sa?” témé.

⁴⁰ Xu q'au a xõa me a máá: “Eẽ-ẽe, Gam ka tamase, Barabase ba máà ta a,” témé. Barabase ba kò ts'ää-kg'ao me e.

19

¹ Nxãaskam kò Pilato ba Jeso ba séè a úú, Me síí qoaè.

² Xu kò ncõo-kg'ao xu dxàman cgoa kúrúeas cábá sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a xu a ncoàm qgái ba hãakagu Me,

³ a tée a qõòà máá Me a ko máá: “Tcgáìò, Juta ne di Tsi X'aiga Tseè!” témé. A xu a tshàua xu cgoa x'ábú góó Me.

⁴ Me kò Pilato ba gaicara tcg'oa a Juta xu bìrí a máá: “Bóò, tcg'òó ra ko a gaxao koe óá Me, nxãasega xao gha q'ãa, tíí ra cúí chibi ga hòò cgae Me tama sa ka,” témé.

⁵ Eẽm ko Jeso ba tcg'oa, dxàman dis cábá sa cábá hãase, a ncoàm qgái ba hana, kam ko Pilato bìrí xu a máá: “Bóò! Ncẽe ga Me e khòe ba!” témé.

⁶ Eẽ xu ko kaia xu peresiti xu hẽe naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu hẽéthẽe ko bóò Me, ka xu kò q'au a máá: “Xgàu Me! Xgàu Me!” témé. Igabam kò Pilato xõa xu a máá: “Gaxao séè naka síí xgàu Me, tíí ra cúí chibi ga hòò cgae Me tama ke,” témé.

⁷ Xu Juta xu xɔa a máá: “X'áèan ta úúá; gaa x'áèan ẽe ka méém x'óós gúù si i, Nqarim dim Cóá Me e tam ko méé khama,” ta xu méé.

⁸ Eẽm ko Pilato ncẽes gúù sa kóm kam kò kaisase q'áò,

⁹ a ba a kàbise a gaicara nquum q'oo koe tcãà, a Jeso ba tẽe a máá: “Nda koe Tsi guua?” témé. Igabam kò Jeso ba táá cúí xɔa ga kúrú.

¹⁰ Me Pilato ba tẽe Me a máá: “Tíí cgoa kg'uian Tsi tc'ẽe tama? C'úúá Tsia, qaria ner úúá, kgoara Tsir gha di i kana xgàu Tsi di i sa?” témé.

¹¹ Me Jeso ba xɔa a máá: “Cúí qari ga tsi Tíí koe úú tama, ncẽe nqarikg'ai koe tsi kò guu naka máàe e tama ne. Gaa domkam gaam ẽe tshàu q'ooa tsi koe tcãà Tea ba chibiga me e, kaías chibi sa,” tam méé.

¹² Gaa koe guus kam kò Pilato ba Jeso bam gha kgoara cgoa dàòan qaa, igaba xu kò Juta xu q'au a ko máá: “Eẽ tsi kòo ncẽem khòe ba kgoara ne tsi *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram ka tcàràse tsi tama tsi i. Wèém khòem ẽe ko máá, x'aiga Me e, témé ba ko Kaesaram cgoa ntcoeku,” témé.

¹³ Eẽm ko Pilato ncẽe kg'uian kóm kam kò Jeso ba tchàa koe tcg'òó, a ba a xgàra-kg'aom dis ntcòó-q'oos koe síí ntcòó, 'Nxòán dim nqám ba' ta ko ma tciièm qgáim koe (Hebera dis kg'uis ka ko Gabata ta ma tciiè ba).

¹⁴ Paseka dim cárn ba kg'ónòsea máá dim cárn me e kò ii, i kò koaba di x'aè e. Kam kò Pilato ba Juta ne bìrí a máá: “Bóò, ncẽe ga Me e gatu dim X'aiga ba,” témé.

¹⁵ Igaba xu kò q'au a máá: “Tcg'òó Me! Tcg'òó Me! Xgàu Me!” témé. Me Pilato tẽe xu a máá: “Kháé méér gaxao dim X'aiga ba xgàu dèe?” témé. Xu *kaia xu peresiti xu xɔa* a máá: “X'aiga ta úú tama, Kaesaram oose,” témé.

¹⁶ Me kò nxãaska Pilato máà xu Me, nxãasegam gha xgàuè ka.

Jeso ba ko xgàuè

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu Jeso ba sèe,

¹⁷ Me Gam dis xgàu sa dcẽe a tcg'oa, a 'Tcúú c'òá' ta ko ma tciiès qgàis koe síí (ncẽe ko Hebera dis kg'uis ka ko 'Gologota' ta ma tciiè sa).

¹⁸ Gaa koe xu kò xgàu Me, naka c'ẽe tsara khòe tsara hẽéthẽe e Gam cgoa, cúí ba c'ẽe xòèa ba za, me c'ẽe ba c'ẽe xòèa ba za, Me Jeso ba nqàe koe téé.

¹⁹ Me kò Pilato x'ái sa góá hãa, a xgàus koe qáéa tòó sia; ncẽetas kòo ma nxárase: “NASARETA DIM JESO BA, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” ta ma ma.

²⁰ Ne kò kái ne Juta ne ncẽes x'ái sa nxárá, ẽem kò Jeso ba xgàuèam qgái ba kò x'áé-dxoom ka cúu me e khama. Si kò x'ái sa Hebera dis kg'uis ka hẽe, Latini dis ka hẽe naka Gerika dis ka hẽéthẽe góáèa.

²¹ Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu Juta ne di xu Pilato ba bìrí a máá: “Táá góá naka máá: 'Juta ne dim X'aiga ba,' témé guu, igaba máá: 'Ncẽem khòe ba kòo máá, Juta ne dim X'aiga Me e,' témé,” ta xu méé.

²² Me Pilato xɔa a máá: “Eẽr góá hãa sar góá hãa,” témé.

²³ Eẽ xu ko ncõo-kg'ao xu Jeso ba xgàu ka xu kò qgáia ba sèe, a 4 zi dtcòò zi cgoa q'aa-q'aa a, si dtcòò sa khòem di sa ii, me q'oo koe ko hãaèm qgáim cúí ba qau. Ncẽem qgái ba kò qgáe-dàò úú tama, a cúí xòe koe tc'amaka guu a nqãaka xõas koe qgãèa.

²⁴ Xu kò bìríku a máá: “Hààn xae táá tòà me guu, igaba hàà naka xae cgúúan ntcòò naka bóò diína gha sèe me sa,” témé. Ncẽe sa kò kúrúse, ẽe *Nqarim dis* Tcgãyas koe góáèas gha nxãasega nxàea tseegukaguè ka, ncẽe kòo máá:

“Qgáia Te xu kò q'aa-q'aaku,
a Tiri qgáian domka cgúúan ntcòò,”
témé sa. Ncẽea ncõo-kg'ao xu kò hẽe ga a.

²⁵ Jesom dis xgàus qàe koes kò xòò sa tẽe, naka Gam ka xòòs ka qõese sa hẽe, Marias ncẽe Kelopasem dis khòe sa, naka Maria Magatalena sa hẽéthẽe e.

²⁶ Eëm ko Jeso ba xòò sa ãe koe bóò, naka xгаа-xгааase-kg'aom ãem kò ncàma hãa ba hěéthěe e me qàea sa koe tēe, kam kò xòò sa bĩrĩ a mǎá: “Khóe seè, sarim cóám ga me e ncēe ba!” témé.

²⁷ A ba a xгаа-xгааase-kg'ao ba bĩrĩ a mǎá: “Bóò, saòs ga si i ncēe sa,” témé. Me kò xгаа-xгааase-kg'ao ba ãem x'aem koe guu a sèe a x'áea ba koe úú si.

Jeso ba ko x'óó

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Wěe gúua nea xg'ara hãa sa q'ana hãasem kò Jeso ba ncēes gúus qǎá q'oo koe mǎá: “Cǎma raa!” témé. Ncēes gúu sa kò kúrúse, *Nqarim di zi Tcgāya zi* gha nxāasega nxàea tseegukaguè ka.

²⁹ Si kò tsau tshàn ka cg'oèa hãas gàba sa hãa, khama xu kò tsau tshàn ka cg'oèa hãas x'úrú sa tcìka-tcamkuan dim hìim koe tòó, a ghùì a kg'áma ba koe úú.

³⁰ Eëm ko Jeso ba tsau tshàn kg'áa xg'ara kam kò mǎá: “Xg'ara-xg'araèa ia!” témé. A ba a tcúúa ba qám, a sònàa tcg'òó.

³¹ Kg'ónòsean dim cǎm me e kò ii, me kò q'uu dim cǎm ba cgáém cǎm Sabata di me e. Ne kò Juta ne Sabata dim cǎm ka i gha tc'ároan xgàuan koe tceesea téé sa tc'ēe tama, khama ne kò Pilato ba dtcàrà c'óán gha khǎàe, i tc'ároan xòòe sa.

³² Xu kò nxāaska ncōo-kg'ao xu hàà, a hàà tc'ǎa dim khòem di c'óán khǎá, ncēe kò Jesom cgoa xgàuèa ba, naka c'ēem dian hěéthěe e.

³³ Igaba ãe xu ko Jesom koe hàà, ka xu kò sao-xg'ae Mem nxāakamaga x'óóa hãa, xu kò táá c'óáa ba khǎa.

³⁴ Igabam kò ncōo-kg'ao xu ka c'ēe ba Jeso ba kg'áo-xgàom cgoa gǎò dxàbè, i kúúga qhǎése c'áòan hěe naka tshàn hěéthěe gaa koe guu a ntcāa.

³⁵ (Khòem ãe kò bóò o ba kò nxàea tseegukagu u, si gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i. Me q'anaa, tseegu sam ko nxàe sa, *a ba a ko nxàea tcg'òó o*, gatu igaba tu gha thěe nxāasega dtcòm ka.)

³⁶ Ncēe zi gúu zia kò kúrúse, ãe *Nqarim di* Tcgāyas koe góáèas gha nxāasega nxàea tseegukaguè ka, ncēe kò mǎá: “C'óáa ba ka cúian ga khǎàe tite,” ta mée sa.

³⁷ Si ko c'ēs Tcgāyas *Nqarim di* sa gataga mǎá: “Bóò xu gha gaam ãe xu gǎò hãa ba,” témé.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Ncēe zi gúu zi qǎá q'oo koem kò Josefam Arimatea di ba, ncēe kò Jesom di xгаа-xгааase-kg'ao ii ba, Jesom dim tc'áro ba xàia hãase Pilatom koe dtcàrà, Juta nem kò q'áo khama. Me kò Pilato ba kgoara mǎá me me. Me hàà a Gam dim tc'áro ba sèe.

³⁹ Nikodemasem ncēe kò kg'aia Jeso ba ntcúú ka dàraa hãa ba kò hãa cgoa mea. Nikodemase ba kò tshāán hěe, naka tcgǎuse di nxúian hěéthěe óá, 30 qóm-q'ooan khama noo o.

⁴⁰ Jesom dim tc'áro ba tsara kò sèe, a tsara a tshāán cgoa xg'ae-xg'ae a q'úú qgái cgoa kúrúèa qòan cgoa tcǎm me. Ncēe sa kò caus Juta ne ko ma kg'aiga kg'ónòkus ga si i.

⁴¹ Eëm kò Jeso ba xgàuèa hãam qgáim koem kò xhàrà ba hãa, me kò kabam hǎem tc'ám di ba xhàrà q'oo koe hãa, ncēe cúí khóe ga qanega gam koe kg'ónòè tama ba.

⁴² Juta ne dim cǎm kg'ónòsean di me e kò ii, si kò tc'ám sa cúú si i, khama ne kò Jeso ba gas koe ga kg'ónò.

20

Kàa gúus tc'ám sa

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Tc'ǎa dim cǎm bekem dim di ntcúúkg'ai cgoa, qanega i ntcúú u koes kò Maria Magatalena sa tc'ám koe hàà, a hàà nxǎa sa bóò si tc'ám-kg'ám koe ghànèa tcg'òóea.

² Si ko Simonem Peterem koe hěé naka c'ěem xгаа-xгааase-kg'aom koe hěéthěé qgóéa síí, ncěe kò Jesom ka ncàmmèa ba, a síí bìrí tsara a a máá: “X'aiga ba xu tc'áms koe séèa tcg'òóa hãa, ta c'úua hãa nda koe xu úú Mea hãa sa!” tas méé.

³ Me kò nxãaska Petere gaam xгаа-xгааase-kg'aom cgoa xgoaba, tsara tc'áms koe qđò.

⁴ Wěéa tsara ga kòo qàrò, igabam kò gaam xгаа-xгааase-kg'ao ba Petere ba qgóéa guu, a tc'áms koe tc'ãa a síí.

⁵ Téem ko a qámse a xhõo a bóò kam kò q'úú qgái cgoa kúrúèa koàn cúí ga bóò i gaa koe hãa, igabam kò táá q'oo koe tcãa.

⁶ Me kò nxãaska Simonem Petere ba kháóka xùri me a hàà, a hàà tc'áms koe tcãa; a q'úú qgálan cgoa kúrúèa koàn bóò i gaa koe xõe,

⁷ naka kg'ónò cgoa òm qgáim ncěe kò Jesom tcúú koe hãa ba hěéthěé e. Qgái ba kò koàn cgoa hãa tama a kò cúíaga qabesea ntcõe.

⁸ Me kò nxãaska gaam xгаа-xгааase-kg'aom, ěe kò tc'áms koe tc'ãa a síí ba, q'oo koe tcãa thěé, a bóò, a dtcòm.

⁹ Qanega tsara kò *Nqarim dis* Tcgãya sa kóma q'ãa tama, Jeso ba méém x'ooan koe těès guú si i ta kòo méé sa.

¹⁰ Tsara kò nxãaska xгаа-xгааase-kg'ao tsara x'áé koe kabise a dìbi.

Jeso ba ko Maria Magatalenas koe x'áise

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Igabas kò Maria sa tc'áms ka tchàa koe téé a ko kg'ae. Eěs hãa a ko qanega kg'ae kas kò qámse a tc'áms q'oo koe xhõo a bóò,

¹² a sa a cámm moengele tsara q'úúse hana tsara bóò, tsara Jesom òm tc'árom kò xõe koe ntcõóa-ntcõe, c'ěe ba kò tcúúa ba kò hãa koe ntcõe, me c'ěe ba nqàrèa ba kò hãa koe ntcõóa-ntcõe.

¹³ Tsara těe si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae?” témé. Si máá: “Tirim X'aiga ba xu tcg'òóa hãa, ra c'úua hãa nda xu úú Mea sa!” témé.

¹⁴ Ncěetas ko méé kas kò kabise a Jeso ba bóò Me tééa-těe, igabas kò Jeso Me e sa táa bóò a q'ãa.

¹⁵ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Khòè seè, dùús domka si ko kg'ae? Dìí ba si ko qaa?” témé. Xhàrà-kg'ao Me e, tas kò tc'ěea hãa khamas kò bìrí Me a máá: “Aboè, ncěe tsáá ga tsi kò séè Mea hãa ne bìrí te nda koe tsi xòò Mea hãa sa, nakar séè Me,” témé.

¹⁶ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Mariaè!” témé.

Si tééa kabise a q'óá-kg'ai Me, a Hebera òm kg'uis ka máá: “Raboni!” témé. (Ncěe sa ko máá: ‘Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè,’ témé.)

¹⁷ Me Jeso ba bìrí si a máá: “Táá qgóó Te guu, qanega Ra Abom koe kabise ta ga hãa ke. Igaba méé si Tíí qđe ga xu koe qđò naka síí bìrí xu naka máá: ‘Kabiser ko Tirim Abom koe, gaxao òm Abo ba; a Tirim Nqari ba, gaxao òm Nqari ba,’ ” témé.

¹⁸ Si kò Maria Magatalena sa xгаа-xгааase-kg'ao xu koe qđò a síí bìrí xu a máá: “X'aiga bar bóò a hãa!” témé. A sa a bìrí xu ncěe zi guú zim bìrí sia sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xгааase-kg'ao xu koe x'áise

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Tc'ãa òm cámm bekem òm di dqòan ka xu kò xгаа-xгааase-kg'ao xu xg'aea hãa, i kò Juta ne di bèean ka nquu-kg'áman qarika tcěekg'ammèa. Kam kò Jeso ba hàà xg'aekua xu koe téé a ba a bìrí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁰ Eěm ko ncěe sa mééa xg'ara kam kò tshàua ba hěé naka xòèa ba hěéthěé x'ái xu. Eě xu kò xгаа-xгааase-kg'ao xu X'aiga ba bóò ka xu kò qãè-tcao.

²¹ Me gaicara Jeso ba bìrí xu a máá: “Tòókuan méé i gaxao cgoa hãa! Ncěem ma Abo ba ma tsééa óá Tea khamaga Ra ko ma tsééa úú xao o ke,” témé.

²² Eětam ko mééa xg'ara kam kò dqòma tcãa cgae xu u, a máá: “Tcom-tcomsam Tc'ěe bar ko màà xao o.

²³ Ncèe c'èe khòean xao kòo gaan di chibian qgóóá máá ne i qgóóá mááèa, a ncèe qgóóá máá a tama xao kò hãa, ne i qgóóá mááè tite,” tam mée.

Jeso ba ko Tomasem koe x'áise

²⁴ Nxãaskam kò Tomasem (ncèe Didimo ta kòo ma tciièm) 12 xu ka c'èe ba gaxu cgoa hãa tama, ãem kò Jeso hààraa ka.

²⁵ Khama xu kò c'èe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí me a máá: “Ncãa xae X'aiga ba bóò!” témé.

Igabam kò bìrí xu a máá: “Cgabian di xg'ama ner kòo tshàua ba koe bóò tama, a tshàua te gaa xg'aman koe tcãa tama, naka tshàua te xòèa ba koe tcãa tama ner cuiskaga dtcòmà hãa tite,” tam mée.

²⁶ Bekem qãá q'oo koe xu kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nquum koe gaicara xg'aea hãa, me kò Tomase ba hãa cgoa xua. Nquu-kg'árí ne kò tcèekg'amsea hãa, igabam kò Jeso ba gaxu xg'aeku koe hàà téé, a máá: “Tòókuan mée i gaxao cgoa hãa!” témé.

²⁷ A nxãaska Tomase ba bìrí a máá: “Tshàua tsi ncèe koe tcãa, naka tsia tshàua Te bóò. Tchoanà tshàua tsi naka xòèa Te koe tcãa a. Káise tc'èe-tc'èesean cgoa q'aa naka dtcòm,” témé.

²⁸ Me Tomase xoa Me a máá: “Tiri Tsi X'aiga Tseè, a tiri Tsi Nqari Tseè!” témé.

²⁹ Me nxãaska Jeso ba bìrí me a máá: “Ncèe tsi ncãa bóò Te ka tsia ko dtcòm? Eè bóò tama igaba ko dtcòm nea ts'ee-ts'ee'g'àièa!” témé.

Dúú domkas ncèes tcgãya sa góàèa sa

³⁰ Jeso ba kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cookg'ai koe kái zi x'ái zi c'èe zi kúrí, ncèes tcgãyas koe góáse tama zi,

³¹ igaba i ncèean góàèa hãa, nxãasega tu gha dtcòm, Jeso ba Krestem Nqarim dim Cóá Me e sa ka, a tu a gha dtcòmà ka Gam dim cg'òèm koe kg'òèan úú ka.

21

Jeso ba ko 7 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'áise

¹ Ncèe zi gúú zi qãá q'oo koem kò Jeso ba gaicara Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'áise, Tiberia dim tshàam koe. Ncèetam ma x'áisea.

² Simonem Petere ba hëé, naka Tomase ba hëé (ncèe kò Didimo ta ma tciiè ba), naka Nataniele ba hëé, ncèe kò Kana koe guua ba, Galilea di i, naka Sebetem di tsara cóá tsara hëé, naka xgaa-xgaase-kg'ao tsara c'èe tsara hëéthëé xua kò xg'aea hãa.

³ Simonem Petere ba kò c'èe xu bìrí a máá: “Qòòr ko a síi x'aùan qgóó,” témé. Xu máá: “Qòò cgoa tsi xae gha,” témé. Xu tcg'oa a xu a síi dxòrom koe q'ábà, igaba xu kò ãem ntcùúm ka táá cúí gúú ga qgóó.

⁴ Kaisa ntcùúkg'ai cgoam kò Jeso ba tshàam-kg'árí koe téé-tëe, igaba xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu táá Jeso Me e sa bóò q'ãa.

⁵ Me Jeso ba tcii xu a máá: “Cóá xaoè, cúí x'aù ga xao gáé hòò tama?” témé. Xu xoa Me a máá: “Eè-èe!” témé.

⁶ Me bìrí xu a máá: “Gaxao dis c'uisí sa kg'áo xòèan dxòrom di koe xaoa tcãa, c'èe gúú xao gha hòò ke,” témé. Xu xaoa tcãa si, a xu a dxòrom q'oo koe tcèèa tcãa sa ka tààè, x'aùan di kái-q'ooan ka.

⁷ Me kò nxãaska xgaa-xgaase-kg'aom ãe Jesom kò ncàma hãa ba Petere ba bìrí a máá: “X'aiga Me e!” témé. Eëm ko Simonem Petere ba kóm X'aiga Me e sa kam kò gam di qgáian hãa (tséé sam kò nxòòà máá ana hãa khama), a ba a tshàan q'oo koe nxàia tcãa.

⁸ Igaba xu kò c'èe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu dxòrom cgoa tshàam tsam-tsáo koe síi, x'aùan ka cg'òèa hãas c'uisí sa tcèè a. Nqòómkg'ai ka xu kò nquú tama, 100 khama noo zi náà-q'oo zi cúí zi kò qaùà hãa.

⁹ Eè xu ko nqòómkg'ai koe hàà ka xu kò gaa koe bóò si c'ee sa dxùúsea hãa, a x'aùan úúa hãa naka péréan hëéthëé e.

¹⁰ Me kò Jeso ba bìrí xu a máá: “C'ěe x'aùan ẽe xao ncãa qgóó xao óá,” témé.

¹¹ Me kò Simone Petere ba q'ábà, a c'uisís x'aùan ka kò cg'òèa sa tcèèa tcg'òò, 153 i kò ii. Káí i kò ii igabas kò c'uisí sa táá tòà.

¹² Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Hàà xao naka hàà tc'òó,” témé. Nxãaska i kò xgaaxgaase-kg'aoman kgoarase tama, tèè Me i gha a máá: “Dìí Tsia?” témé ka. X'aiga Me e sa xu kò q'ana hãa khama.

¹³ Me Jeso ba hàà, a hàà péréan sèè, a máà xu. A ba a gataga hěe x'aùan ka.

¹⁴ Ncèea kò ngoana dim x'aèm ga me e, ncēm kò Jeso ba Gam di xu xgaaxgaase-kg'ao xu koe x'áise ba, ẽem kò x'ooan koe ghùèa ka.

Jeso ba hěe naka Petere ba hěéthěe tsara

¹⁵ Eẽ xu ko tc'òóa xg'ara kam kò Jeso ba Simonem Petere ba bìrí a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncēe xu khóè xu ka tsia ncàn Tea?” témé. Me bìrí Me a máá: “Eè, X'aigaè, ncàn Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba bìrí me a máá: “Tiri ghùu-coan dxòókagu,” témé.

¹⁶ Me kò gaicara Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàn Tea tsia?” témé. Me bìrí Me a máá: “Eè, X'aigaè, ncàn Tsia raa sa Tsi q'ana,” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan kòre,” témé.

¹⁷ Ngoana dis kam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Simoneè, Johanem di tsi cóá tseè, ncàn Tea tsia?” témé. Petere ba kò tshùu-tcao, Jeso ba kò ngoana q'oro tèè me a máá: “Ncàn Tea tsia?” témé khama, kam kò máá: “X'aigaè, wèé zì guù zì Tsi q'ana; ncàn Tsia raa sa Tsi q'ana!” témé. Me Jeso ba máá: “Tiri ghùuan dxòókagu.

¹⁸ Tseegukar ko tseeguan bìrí tsi a ko máá: Eẽ tsi xg'ao cg'aré ii ka tsi xg'ao ko hãakaguse, a ko kg'ama tẽe a qđò ẽe tsi ko tc'ẽe koe. Igaba ncēe tsi kaia hãa ka tsi gha tshàua tsi tchoanà, me gha c'ẽem khóè ba hãakagu tsi, a ba a ẽe tsi tc'ẽe tama koe úú tsi,” tam méé.

¹⁹ (Ncēeta mééan kam kò Jeso ba Peterem gha hàà x'óóm dàò ba nxàe, a ba a Nqari ba x'áakagu.) Kam kò nxãaska bìrí me a máá: “Xùri Te!” témé.

²⁰ Petere ba kò ntcēè, a c'ẽem xgaaxgaase-kg'aom Jesom kò ncànna hãa ba qãáa ba koe bóò, me ko xùri tsara a. (Ncēe ba gam ẽe kò dqò di tc'òoan koe, Jesom koe ghãase ntcōem ga me e, ncēe kò tèè Me a ko máá: “X'aigaè, dìina ko hàà khóè ne tshàu q'oo koe tcàà Tsi?” témé ba.)

²¹ Eẽm ko Petere bóò me, kam kò Jeso ba tèè a máá: “X'aigaè, kháé gam ka ntamaà?” témé.

²² Me Jeso ba xoa me a máá: “Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí k̄abise sar kòò tc'ẽe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe? Tsáá méé tsi xùri Te,” tam méé.

²³ Si kò ncēes tchōà sa khóè qđeku xu koe qòàrase, ncēm xgaaxgaase-kg'ao ba x'óó tite di sa. Igabam kò Jeso ba máá, x'óóm tite, témé tama, kg'amam kòò máá: “Kg'òèasem gha hãa, Ra nxãakg'aiga síí k̄abise sar kòò tc'ẽe ne i ko nxãan tsáá koe dùú sa nxàe?” témé.

²⁴ Ncēm xgaaxgaase-kg'ao ba gam ncēe zì guù zì kò nxàea tseegukaguam ga me e, a kò góá zì ba. Ta q'ana hãa gam dis nxàea tseegukagu sa tseegu si i sa.

Tcgãyas dis chōò-q'oo sa

²⁵ Jeso ba kò gataga thěe c'ẽe zì guù zì káí zì kúrú. Ncēè wèéa zì ga kò cúí-cúí góáèa hãa nem ga kò, bóòr ko ka, nqđóm ga ba kgoana naka wèé zì tcgãya zì ncēe zì qgóó tama, ẽe ga kò góáèa hãa zì.

TSÉÉ ZI

x'áè úú-kg'ao xu di zi

Téé-cookg'ai sa

“Tséé zi x'áè úú-kg'ao xu di zi” dis tcgāya sa ko Lukam dis tcgāya sa còoka qǝòkagu. Luka ba ko ncēes tcgāyas koe góá, ntama ne kò ma Jesom di ne xùri-kg'ao ne tc'āà di ne ma Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tc'āà-cookg'aiès ka, a qǝè tchǝàn Gam ka tsai-tsai: “Jerusalem koe hēé naka Jutea koe hēé naka Samaria koe hēé naka nqǝóm chǝò-q'oo koe hēéthēé e” (1:8). Kaisases ko ncēes tcgāya sa bìrì ta a, Nqarim kò ntama ma kg'aia Juta ne xg'aeku koe ma tséé sa, igabagam kò gaa koe guus ka Gam di x'aian wèém nqǝóm koe ma tsai-tsais ka hēéthēé e.

“Tséé zi” dis tcgāya sa nqoana xǝèan cgoa q'aa-q'aasea hāa, a ko x'ái, Jesom di qǝè tchǝàn kò ma xgaa-xgaaè sa hēé, naka si kò ma kereke sa tshǝòèa sa hēéthēé e:

1. Dtcòm-kg'ao ne kò Jerusalem koe tshoa-tshoa
2. Iseraele di c'ēe xǝèan khama noose ne kò qǝò
3. Càusea ne kò qǝò, a wèém nqǝóm koe sí, Roma khama noose

“Tséé zi” dis tcgāyas koe ta ko kaisase Tcom-tcomsam Tc'ēm di zi tséé zi ka nxará. Qarian cgoam kò xǝa ncēe kò dtcòm-kg'ao ne Jerusalem koe hàna ne koe Pentekoste òm cá m ka hàà a. A ba a kò kereke sa tc'āa-cookg'ai a qari-qari.

X'áè úú-kg'ao xu di xgaa-xgaan hēé naka Nqarim òm kg'uim di qarian hēéthēéa ko “Tséé zi” dis tcgāyas koe qǝèse x'áise.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- Tcom-tcomsam Tc'ēe ba
- nxàea tseegukagu-kg'ao
- kereke sa
- kgoarasea ne
- tǝá zi qhǝò zi di ne khǝè ne

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jesom di nqarikg'ai koe qaò a ne (1)
- Petere ba hēé naka c'ēe xu x'áè úú-kg'ao xu hēéthēé di tsééa ne Jerusalem koe (2-7)
- Filipia xu Peterea xu di tsééa ne Jutea hēé naka Samaria hēéthēé koe (8-12)
- Paulom di tsééa ne wèém nqǝóm koe: (13-28)
 - Paulom di xgaa-xgaan dis qǝòs tc'āà di sa (13:1-14:28)
 - Jerusalem di xg'ae sa (15:1-35)
 - Paulom di xgaa-xgaan dis qǝòs cá m di sa (15:36-18:22)
 - Paulom di xgaa-xgaan dis qǝòs nqoana di sa (18:23-21:16)
 - Paulo ba ko qǝé-nquuan koe tcǝàè, a Roma koe sí (21:17-28:31)

Jesom di nqarikg'ai koe qaò a ne (1)

Jeso ba ko Tcom-tcomsam Tc'ēm gha hàà sa nqǝòkagu

¹ Teofilaè, tc'āà dis tcgāyas tiris q'oo koer kò wèé zi guù zi ncēm kò ko Jeso ba tshoa-tshoa a kú rú a xgaa-xgaa zi ka góáa hāa.

² Me nxāakg'aiga nqarikg'ai koem ko sée a úúèm cá m ba sí tcǝà, ēem kò Tcom-tcomsam Tc'ēm di qarian ka ēem nxará tcg'òó a hāa xu x'áè úú-kg'ao* xu x'áèan máa ka.

³ A ba a kò ēem ko xgārasea xg'ara ka, gaxu koe kái zi dàò zi cgoa x'áise, kg'ǝèam hāa sa. 40 cáma nem kò x'áise xu, a ko Nqarim di x'aian di zi guù zi ka kg'ui cgoa xu.

* 1:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁴ A kò ěem hãa a ko tc'õó cgoa xu ka ncěe x'áèan máa xu a máá: “Táá méé xao Jerusalema koe tcg'oa guu, igaba méé xao *kg'aia* Abom nqòòkagua hãa sa qãà, ncěe xao Tíí koe kóma hãa sa.

⁵ Johane ba kò tshàan cgoa tcguù-tcguu, igaba tu gha gatu cg'orò cáman qãá q'oo koe hàà Tcom-tcomsam Tc'ěem cgoa tcguù-tcguuè,” tam méé.

Jeso ba ko nqarikg'ai koe sée a úúè

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Khama ěe xu ko xg'ae cgoa Me ka xu kò tēè Me a máá: “X'aigàè, ncěem x'aèm ka Tsia gáé ga táá Iseraele ne gane di x'aian kabia máá?” témé.

⁷ Me *Jeso* ba bîrí xu a máá: “Ncěem Abo ba Gam di qarian ka tòóá x'aèan hěé naka cáman hěéthěé xao gha q'ãa sa gaxao di tama.

⁸ Igaba ěem ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hàà cgae xao o ka xao gha qarian hòò, a xao a gha Tiri xao nxàea tseegukagu-kg'ao xao ii: Jerusalema koe hěé, naka wěém xg'aekum Jutea dim koe hěé, naka Samaria dim xg'aekum koe hěé, naka nqòóm chòò-q'oo koe ga hěéthěé e,” tam méé.

⁹ Ncěetam ko mééa xg'ara kam kò téé a xu a ko bóò Me koe ga sée a *nqarikg'ai koe* qàòkaguè, si túú-c'òò sa tcgáí-q'ooa xu koe ga qàbia tcàà Me.

¹⁰ Eẽ xu nqarikg'ai koe tcgáí xu qãea tòóá, ěem ko ma qòò khama ma, ka tsara ko kúúga q'úúse hana tsara khòè tsara hàà qàea xu koe téé,

¹¹ a tsara a máá: “Galilea di xao khòè xaoè, dùús domka xao ncěe koe téé-tēè a téé a ko nqarikg'ai koe bóò? Jesom ncěe gaxao koe sée a nqarikg'ai koe úúèa hãa ba gha gaam dàòm ncěe xao bóò Mem ko qòòm cgoa ga kabise a hàà,” ta tsara méé.

Matiasa ba ko Jutasem dis téé-q'oo sa sée

(Mt 27:3-10)

¹² Ka xu ko nxãaska x'áè úú-kg'ao xu Olife ta ko ma tciièm xàbim koe guu a Jerusalema koe kabise. Xàbim ncěe ba kò Jerusalema ka cúu me e, Sabata dim cámi ka tsi ko kgoara máàè a síi cgae me khama noo qàò-q'ooa ne.

¹³ Eẽ xu ko *Jerusalema koe* tcàà ka xu kò tc'amaka hãam nquum koe síi, ncěe xu kò gaa koe cg'orò cáman hãa ba: Petere ba hěé, naka Johane ba hěé, naka Jakobo ba hěé, naka Anterea ba hěé, naka Filipi ba hěé, naka Tomase ba hěé, naka Baretolomaio ba hěé, naka Mataio ba hěé, naka Jakobom Alefaiom ka cóase ba hěé, naka Simonem ncěe kò tòókuan x'ãà máá ba hěé, naka Jutasem Jakobom ka cóase ba hěéthěé xu u kò ii.

¹⁴ Wèèa xu ncěe xua kò khòè zi hěé, naka Marias Jesom ka xòò sa hěé, naka Gam ka qòese ga xu hěéthěé cgoa xg'ae a tcàà tcáo a cúim tc'ěem cgoa còrè.

¹⁵ Si kò khòè ne dis xg'ae sa 120 khama noo. Me kò ěe xu cámi xu ka Petere ba tēè a qòese ga xu xg'aeku koe téé a ba a máá:

¹⁶ “Tíí qòe ga xaoè, ncěes gúús *Nqarim* dis Tcgāyas koe góásea hãa sa méés tseegukaguè, ncěem kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba Dafitem kg'ám koe guu a Jutasem ka kg'ui sa, gaam ncěe Jeso ba kò hàà qgòó xu khòè xu dim tc'ãà-cookg'ai kò ii ba.

¹⁷ Jutase ba kò sixae ka c'ěe me e, a kò sixae cgoam gha cúis tsée sa kúru ka nxará tcg'òòèa hãa.

¹⁸ Eẽ ko Jutase cg'ãè cauan kúru kam kò ěem kò suruta cgoaè marian cgoa xhàrà ba x'ámá. Ncěem kò gaam koe cg'áé a x'óó, a q'arase nqàè, i wèè q'oo gúua ba tcg'oa ba.

¹⁹ Ne kò wèè ne khòè ne ěe kò Jerusalema koe x'ãèa hãa ne gaas gúu sa q'ãa, me gaa domkaga gaam xhàrà ba gane dis kg'uis ka kò Akele-dama ta ma tciiè. Ncěe sa ko máá, 'Xhàrà c'áòan di ba,' témé.

²⁰ Pesalema zi dis Tcgāyas koe i góásea hãa khama a ko máá: 'Gam di x'áèan méé i nqoo-nqoosam qgái ba ii, naka i táá cúí khòè ga gaa koe x'ãè guu,' téméè, a i a ko gaicara máá:

‘C’ëem khòe ba méém gam di téé-q’oan máàè,’
témée.

²¹ Gaa domkagam kò c’ëem khòe ba qaase, ncêe kò sixae cgoa wèe x’aè ka hãa, ãem kò ko X’aigam Jeso ba qđòà te cgoa xae e ka ba,

²² Johanem di tcguù-tcguukuan dim x’aèm koe guu a tshoa-tshoa, a síí Jesom kò sixae koe guu a *sée a nqarikg'ai koe úúèm* x’aèm koe tcãàn koe. Ncêe xu khòe xu ka c’ëe ba méém sixae cgoa hàà nxàea tseegukagu-kg’ao ba ii, Jesom *x’oan koe* tãea hãa di ba,” tam *Petere* méé.

²³ Xu kò cam khòe tsara nxará tcg’òó, Josefam ncêe kòo Barenabase ta ma tciiè ba, ncêe kò Juseto dis cg’òès ka q’ãàè hãa ba hêé, naka Matiase ba hêéthêé tsara.

²⁴ Ne kò nxãaska còrè a máá: “X’aigaè, ncêe wèe khòeàn di tcáóan q’ana hãa Tseè, x’ái ta a xg’aekua tsara koe Tsi ndaka ba nxará tcg’òóa máásea hãa sa,

²⁵ nakam ncêe tsééan koe tcãà, x’áè úú-kg’ao di i, ncêem kò Jutase aagua a, a ba a ãem ko qaam qgáim koe† qđò,” témé.

²⁶ A ne a kò cgúúan xg’ám, i cgúúan Matiase ba nxáá, me 11 xu x’áè úú-kg’ao xu koe tcãàè.

Petere ba hêé naka c’ëe xu x’áè úú-kg’ao xu hêéthêé xu di tsééa ne Jerusalema koe (2-7)

2

Tcom-tcomsam Tc’ëem di hàà-q’ooa ne

¹ Eẽm ko Pentekoste dim cam ba hàà, ka ne kò wèéa ne ga cúím qgáim koe xg’aea hãa.

² Me kò kúúga tcéé-tcêe ba nqarikg'ai koe guu a tc’irìa ne hãa koe hàà, kaim tc’ãám di ts’oo-q’oan khama xam ba, a hàà ãe ne ko hãam nquum koe cg’òè.

³ I kò c’eean di taman khama ii gúúan hòòse, a tsai-tsai q’aase, a gane koe ntcóó.

⁴ Ne wèéa ne ga Tcom-tcomsam Tc’ëem ka cg’òè cgaèè, a ne a tshoa-tshoa a tãáka zi tam zi kg’ui, ãem kò Tc’ëe ba ma máà nea khama.

⁵ Nxãaska ne kò Nqari-tcáóà ne Juta ne Jerusalema koe x’ãèa hãa, wèe zi qhàò zi nqarikg'ai ka nqãaka hãa zi di ne.

⁶ Eẽ ne ko ncêes tcéé-tcêe sa kóm, ka ne kò kái ne khòe ne hààra xg’ae, wèem khòe ba ne kò kóm me ko gam di taman kg’ui.

⁷ Ne kò are, a xháé, a ne a máá: “Kháé ncêe ko kg’ui ne khòe ne wèe ne gáé Galilea di ne tama nea?”

⁸ Ka ta koáé dùús domka kháé kóm ne ne ko sita dis kg’ui sa kg’ui, ncêe ta ábà cgoaèa hãa sa?

⁹ Paratia ta hêé, naka Mede ta hêé, naka Elame ta hêé, naka Mesopotamia koe x’ãèa hãa ta hêé, naka Jutea di ta hêé, naka Kapatokia di ta hêé, naka Ponto di ta hêé, naka Asia di ta hêé,

¹⁰ naka Ferugia di ta hêé, naka Pamfilia di ta hêé, naka Egepeto di ta hêé, naka Libia di c’ëe xòè di ta hêé, Kurene *ta ko ma tciièm x’áém* qàe koe hàna a, Roma koe guua ta cg’áè-kg’ao ta hêé,

¹¹ Juta ta hêé, naka Juta khama kúrúsea ta hêé, naka Kereta ta hêé, naka Arabia ta hêéthêé e - wèéa ta ga ko kóm ne ne ko are-aresa tsééan Nqarim di sita di taman cgoa kg’ui,” ta ne méé.

¹² Ne kò wèéa ne ga kaisase are a q’ãa tama khama ne kò tãèku a máá: “Dúú sa ko nxàes gúú sa gáé ncêe sa?” témé.

¹³ Igaba ne kò c’ëe ne ncòì ne a máá: “Kái gòéa ne ne kg’áà hãa,” témé.

Petere ba ko khòe ne cgoa kg’ui

† 1:25: ãem ko qaam qgáim koe - Gerika sa ko máá: “qgáia ba koe” témé.

¹⁴ Igabam kò Petere 11 xu cgoa téé-těe, a ba a khòe ne cgoa kaisase tc'amaka kg'ui a máá: “Gaxao khòe xao Jutea di xao hěe, naka gatu wèe tu ncěe Jerusalema koe x'ăe tu hěethěe mée tu komsana te, nakar birí tu u, ncěes gúus ko dùú sa nxàe sa.

¹⁵ Ncěe ne khòe nea nqàre tama, ẽe tu ma tc'ěea khama, qanega i 9 di x'aè e ntcùúkg'ai cgoa di i khama.

¹⁶ Igabas ko ncěes gúu sa porofitim Joelem ka nxàeèas ga si i, ncěem kò *Nqari* ba máá:

¹⁷ ‘Còo di xu cáń xu kar gha Tíi Nqari Ra
wèem khòem koe Tirim Tc'ěe ba ntcăa.
Xu gha gatu di xu cóá xu hěe naka cóá zi hěethěe porofita,
xu gha gatu di xu qáń-kg'ao xu x'ái zi bóò,
xu gha gatu di xu xòòkhoe xu gataga sòokuri zi sòokuri.

¹⁸ Tiri qăan koe ga igaba,
kg'ăan hěe naka dxăean hěethěe
koer gha ẽe xu cáń xu ka
Tirim Tc'ěe ba ntcăa,
ne gha porofita.

¹⁹ Are-aresa zi gúu zir gha tc'amaka x'ái,
nqarikg'ai koe,
a Ra a gha *are-aresa* zi x'ái zi nqăaka x'ái,
nqôómkg'ai koe,
c'ăan hěe naka c'eean hěe naka ts'énèan hěethěe di zi.

²⁰ Cáń sa gha ntcùú sa kúru,
me gha nxoe ba c'ăan khama ii,
Nqarim dim cáń hàà tamas cookg'ai koe,
ncěe kaia hăa a ko x'ăam cáń ba.

²¹ Me gha wèem
ẽe ko X'aigam *Nqarim* dim cg'òe ba tcii ba kgoaraè,
tam Joele méea.

²² “Gaxao khòe xao Iseraele di xaoè, ncěe kg'uiian xao komsana: Jesom Nasareta di ba kò Khòem Nqarim ka xao nxára tcg'òóa máăea hăa Me e; qarian di zi tsée zi hěe, naka are-aresa zi x'ái zi hěethěem kò Nqari ba Jesom koe guu a gaxao xg'aeku koe kúru, ncěe xao ma q'ana khamaga ma.

²³ Nqari ba kò nxăakamaga kăa sa úúa hăa, a ba a bóòa tcg'òóa hăase kò Jeso ba tshàu q'ooa xao koe tcăa, xao kò cg'ôo Me, cg'ăe cau xu khòe xu máa xu xgâus koe tceea ba ka.

²⁴ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghui Me, a ba a x'ooan di thòan koe kgoara Me, x'ooa nea qgóó Me i gha di qarian úú tama khama.

²⁵ “Me kò Dafite ba Gam ka kg'ui a máá:
'X'aigam *Nqari* bar kò wèe x'aè ka cookg'aia te koe bóò.
Tirim x'ôam kg'ăom xòe zam hàna
khamar cuiskaga ntcăa-ntcăaèa hăa tite.

²⁶ Gaa domka i tcáóa te qăè-tcaoa;
i tama te thěe qăè-tcaoa,
me gha tirim tc'aróm ga ba thěe gataga nqòan koe kg'òe.

²⁷ Cuiskaga Tsi tc'ěea te
x'óóa ne khòe ne dim qgăim koe aagua hăa tite,
kana Tsi gataga cuiskaga Tsarim Tcom-tcomsa ba
guu nakam ts'óóa hăa tite khama.

²⁸ Kg'òean koe ko úú te dàan Tsi x'ái tea hăa;
a Tsi a gha hàna Tsi ko hăa ne
qăè-tcaoan ka cg'òe-cg'oe te,' tam Dafite ba méea.

²⁹“Tíí kíí ga xaoè, kgoarasea hãaser gha gaxae ka tsgõosem Dafitem ka bìrì xao o, x’óóam hãa a kg’ónòèa hãa sa, si gam dis tc’ám sa ncêe cáím ka igaba qanega gatá xg’aeku koe hãa.

³⁰ Porofiti me e kò ii, a q'ana hãa Nqarim ma ngòòkagu meã hãa sa, a máá, gam di x'aian dis ntcõo-q'oos koem gha gam dim qhàò ba ntcòò, téméa sa.

³¹ Còokam kò bóòà hãa, a kò gaa domka Krestem di x'ooan koe tẽean ka kg'ui, a mǎá, *Kreste ba* kò x'óóà ne khòè ne dim qgàlm koe táá aaguè, i kò gataga cgàaa ba táá ts'óó, témé.

³² Ncẽem Jeso bam kò Ngari ba x'ooan koe ghùia hãa, ta sita wèéa ta ga gaan di ta nxàea tseegukagu-kg'ao ta a.

³³ Eẽm ko *Jeso ba* tc'amaka dis ntcõó-q'ooos Ngaram dim x'õàm kg'àò xòè dim dis koe ghùi a úuè, kam kò nqòòkaguèam Tcom-tcomsam Tc'èe ba Xõòm koe hòò, a ba a kò wèés guús ncèe tu ko bóò a ko kóm sa ntcãa xòó.

³⁴ Dafite ba kò ngarikg'ai koe gaò tama khama, igabam kò mǎá:

'X'aiga ba kò Tirim X'aiga ba bìrí a máá:

‘Kg’áò x’õàa Te xòè koe ntcõó,

³⁵ nakar gha nxãakg'aiga síí Tsari cg'õo-k g'aoan kúrú

naka i nqàrèa Tsi ka nqãaka hãa,''

témé.

³⁶ “Gaa domka méé ne wée ne Iseraele ne ncée sa q̃àèse q̃’āa: ncée tu kò xgàum Jeso bam Ngari ba X’aiga ba hēē naka Krete ba hēēthēē kúrúá,” tam Petere méé.

³⁷ Eẽ ne ko khòe ne ncẽe sa kóm ka i kò tcáoa ne qhòmse, ne Petere ba hẽe naka c'ẽe xu x'áe úú-kg'ao xu hẽethẽe birì a máá: “Sita ka qõese ga xaoè, nta ta gha hẽe?” témé.

³⁸ Me Petere xɔa a máá: “Tcóóse gatu di chibian koe naka tua wééa tu ga Jeso Krestem dim cg’ôém koe tcguù-tcguuè, nxãasega i gha gatu di chibian qgóóa mááè ke. A tu a gha Tcom-tcomsam Tc’êe ba abas khama hòò.

³⁹ Ngòòkaguku sa gatu hěé, naka gatu di cóán hěé, naka wèéan ěe ngùù ka hàna hěéthěé di si i khama, wèé ne ěem gha X'aigam gatá dim Ngari ba tcii ne,” tam méé.

⁴⁰ A ba a kái kg'uiian cgoa nxàea tseegukagu, a ntcàm ne a máá: “Kgoarase ncêes qhàòs cg'ǎè caus koe,” témé.

⁴¹ Ne kò gane ãe kò gam di kg'uian dtcòm ne tcguù-tcguuè, ne kò 3,000 ne ãem cáim ka càùse.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma kg'õèa xg'ae sa

⁴² Wèè x'aè ka ne kò x'áè úú-kg'ao xu di xгаа-xgaan koe máàse, a kò xg'ae a cúís guù sa kúru, a ne e pérean tc'óó, a còrè.

⁴³ Ne kò wée ne khòè ne q'áòs ka tcãàè, zi kò kái zi guú zi are-aresa zi hěé naka x'ái zi hěéthěé x'àè úú-kg'ao xu ka kúruè.

⁴⁴ Ne kò wèé nè dtcòm-k'ao ne xg'aea hãa, a cúis guù sa xg'aea máána hãa.

⁴⁵ A ne a wèé zi guù zi ěe ne q'òòà hãa zi x'ámágu, a ne a q'aa-q'aaku, ěem ma wèém khòè ba ma tcàòà hãa khama ma.

⁴⁶ A ne a kò wèè cáń ka tempelem koe xg'ae, a kò x'áé xu ma xùrikua khama péréan tc'óó; gāè-tcaoa hãa a auku di tcáóan úúu hãase ne kò tc'óó.

⁴⁷ Ngari ba ne kòo dgom, a ne a kò wèé khòean ka ncàmmèa hãa. Me kò Ngari ba wèé cãm ka gane di nxárase-q'ooan càù ãe kò kgoaraèa hãa ne cgoa.

3

Ngoara hãam dtcàrà-kq'ao ba ko qãèkaquè

¹ *C'ēm cām ka* tsara kò Petere ba hěe naka Johane ba hěéthěe tsara còrè di x'àe ka tempelem koe qǎò, ngoana di x'àe ka.

² Me kò ábà nqais koe ga guu a nqoara hãam khòè ba 'T'òè' ta ko ma tciièm tempelem-kq'ám koe hàna. Wèé cáim kam kò gaa koe sèè a úúè a sí tòòè a ko èe ko tcàà ne khòè ne máàku zi dtcàrà ba.

³ Eëm ko Peterea tsara Johanea tsara bóò tsara ko tempelem-kq'ám koe tcàà kam kò máàku sa dtcàrà tsara a.

⁴ Tsara téé a tcgái-q'ooa ba koe bóò me, ka tsara ko Petere tsara bìrí me a máá: "Bóò tsam m," témé.

⁵ Me khòè ba qãèse bóò tsara a, au me tsara gha di tcoman úúa hãase.

⁶ Igabam kò Petere ba máá: "Selefera ga hëé naka gauta ga hëéthëér úú tama, igabar gha èer úúa hãa sa máà tsi: Jeso Krestem Nasareta òm cg'òè ka tõe naka tsia q'òò te!" témé.

⁷ A ba a kg'àòm x'òàm gam òm cgoa qg'óó ghùì me, i khòèm di nqàrèan hëé naka nq'óó ba hëéthëé kúúga q'am.

⁸ Me nxàà tõe a nqàrèa ba ka téé a tshoa-tshoa a q'òò te, a ba a gatsara cgoa tempelem q'oo koe tcàà; q'òòam ko téé a nxàà a Nqari ba dq'òm.

⁹ Eë ne ko wèé ne khòè ne bóò me, me ko q'òò a ko Nqari ba dq'òm,

¹⁰ ka ne ko bóò q'áa me, me gaam khòèm ncëe kò káíse tempelem 'T'òè kg'ám' ta ko ma tciièm koe ko ntc'ò a ko dtcàrà ga me e sa, ka ne ko kaisas ares ka tcàà, dùús kúrúse cgae mea hãa sa.

Petere ba ko tempelem koe kg'ui

¹¹ Gaam khòèm qanega Peterea tsara Johanea tsara cgoa tc'àmà-tc'amasea hãa ka ne kò khòè ne qàr'ò sí cgae xu, xàò-xaos Solomonem di sa ta ko ma tciiès qg'áis koe, kaisas ares ka tcààèase.

¹² Eëm ko Petere ncëe sa bóò, kam ko bìrí ne a máá: "Khòè xao Iseraele di xaoè, dùús domka sa ko ncëe sa arekagu xao o? Dùús domka xao ko ma bóò tsam máà? Sitsam di qarian hëé kana sitsam di Nqari-tc'áoan hëéthëé domka tsam kúrú mem ko q'òò, ta xao tc'èea?"

¹³ Nqarim Abrahamam di ba, a Isakam di ba, a Jakobem di ba, Nqarim gaxae ka x'òò ga xu di ba, nxàa ba Gam òm Q'ám Jeso ba x'áàkagua. Tcg'óó Me xao kò, síim gha cg'òòè ka, a xao a kò Pilatom cookg'ai koe c'úúse Me, ncëe kò q'òòam gha ka kgoara Mea hãa ba.

¹⁴ A xao a kò Tcom-tcomsa a Tchàno ii ba c'úúse, a dtcàrà máàse cg'òò-kq'aom gha kgoaraè sa.

¹⁵ X'aigam kg'òèan di ba xao kò cg'òò, igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me. Ncëes gúús di xae nxàa tseegukagu-kq'ao xae e.

¹⁶ Dtc'òm ka i kò Jesom di cg'òèan ncëem khòèm, ncëe tu ko bóò a q'ana ba, qarian máàna hãa. I Jesom koe guua dtc'òman ncëem khòè ba gatu wèé tu cookg'ai koe kg'òèkagua.

¹⁷ "Ncëeska, tíí kíí gatuè, q'ana ra hãa, c'úúa tu kò hãa domka tu ncëes gúú sa kúrú hãa sa, gatu di xu tc'àà-cookg'ai xu kò hëéa khama.

¹⁸ Nqari ba wèé xu porofiti xu kg'ám koe guu a kg'aiga nxàa hãa a ko máá, Gam òm Kreste ba gha xgàrà, témé. A ba a kò ncëe kg'uian ncëem dàòm ka tseegukagua.

¹⁹ Gaa domka méé tu gatu di chibian koe tc'óòse, naka *Nqarim koe kàbise*, naka i gha nxàasega chibia tu tch'úua tcg'òòè,

²⁰ nxàasega i gha kàba-kàban tc'èe di x'aèan X'aigam koe guu a hàà ka, a ba a gha Jeso ba tsééa óá, Kreste ii ba, ncëem nxàakamaga nxàrà tcg'òòá máá tua hãa ba.

²¹ Nqarikg'ai koe méém hãa, me gha nxàakg'aiga sí x'aè ba hàà, Nqarim gha wèé zi gúú zi kúrú kàbi di ba, èem ko nc'ísega Gam di xu porofiti xu tcom-tcomsa xu kg'ám koe guu a kg'uia hãa sa ba.

²² Moshe ba kò kg'ui a máá: 'X'aigam gatu dim Nqari ba gha gatu di ne khòe ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim porofiti ba tsééa óá máá tu u. Ke méé tu wèés gúùs ìem gha ko bìrí tu u sa komsana.

²³ Dìim wèém ìe porofiti ba komsana tama ba gha gam di ne khòe ne xg'aeku koe q'áea tcg'òòè, tème.

²⁴ Xu kò ncíisega wèé xu porofiti xu ncèe xu cáím xu ka kg'uia hãa: Samuele ba hêé naka ìe kháóka hààraa xu hêéthêé e.

²⁵ Gatua porofiti xu hêé naka Nqarim kò gatu ka xòò ga xu cgoa kúrúá hãas qáé-xg'ae sa hêéthêé di tu cóá tu u. Ncèem kò Abrahamam cgoa kúrúá hãa sa, a bìrí me a máá: 'Wèé zi qhàò zi nqòómkg'ai di zia gha tsaris qhàòs domka ts'ee-ts'eekg'aiè,' tème.

²⁶ Èem ko Nqari ba Gam ìim Qààm Jeso ba ghùì, kam kò kg'aia gatu koe tséé úú Me, síim gha ts'ee-ts'eekg'ai tu u ka, wèéa tu gam gha gatu di zi dàò zi cg'áè zi koe tcg'òò ka," tam Petere méé.

4

Peterea tsara Johanea tsara kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe

¹ Èe tsara Peterea tsara Johanea tsara hãa a ko khòe ne cgoa kg'ui, ka xu kò peresiti xu hêé naka tempelem di xu kòre-kg'ao xu ka kaia hãa ba hêé, naka Saduke xu hêéthêé xu hàà cgae tsara a,

² xg'aia xu kò hãa, ìe tsara x'áè úú-kg'ao tsara kòò khòe ne xgaa-xgaa, a kòò Jesom x'ooan koe tēas ka khòe ne xgaa-xgaa khama.

³ Dqòà a kò ii khama xu kò qgòó a qáé-nquus koe tcàà tsara a, me nxãakg'aiga síí xùrikom cáím ba hàà.

⁴ Igaba ìe kò Nqarim ìim kg'ui ba kóm ne koe ne kò kái ne dtcòm, i kò khòe xu di nxárase-q'ooan 5,000 khama noo.

⁵ Xùrikom cáím ka xu ko tc'ãà-cookg'ai xu hêé naka khòe ne di xu kaia xu hêé naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêé Jerusalema koe xg'ae.

⁶ Me kò Anase kaia peresiti ba hàna, Kaifase ba hêé, naka Johane ba hêé, naka Alekesantere ba hêé, naka wèé xu khòe xu kaia peresitim x'áè di xu hêéthêé e.

⁷ Xu Peterea tsara Johanea tsara xg'aekua xu koe tòò, a tshoa-tshoa a tē tsara a, a máá: "Dùútsa qarim ka kana cg'òè cgoa tsaoa kò ncèeta hêéa?" tème.

⁸ Me kò nxãaska Petere ba Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oè cgae hãase bìrí xu a máá: "Gaxao khòe ne di xao tc'ãà-cookg'ai xao hêé naka kaia xao hêéthêé xaoè!"

⁹ Ncèem cáím ka tsam kò ko nqòara hãam khòe ba kúrúse cgaeas gúùs ncèes qàès ka ko tēè, ntamam ma qàèkaguèa hãa sa ne

¹⁰ méés nxãaska ncèes gúù sa gaxao hêé naka wèé ne khòe ne Iseraele di ne hêéthêé koe q'áase, Jeso Krestem Nasareta ìim di cg'òèan cgoa a, ncèe xao kò xgàua hãa ba, ncèem kò Nqari ba x'ooan koe ghùia hãa ba, Gam domkam ncèem khòe ba cookg'aia xao koe qàè a tēè-tēè.

¹¹ Ncèe gaxao 'tshàò-kg'ao xao ka xguèa hãam nxõám ga Me e, ncèe cgáés nxõá sa kúrúá hãa ba.

¹² I kgoarakuan c'èe khòe koe ga káà a, me gataga c'èem khòem* ga ba nqarikg'ai ka nqãaka káà me e, ncèe Nqarim ka khòèan xg'aeku koe máàèa hãa ba. Gam dis cg'òès koe méé ta guu naka kgoaraè," tam méé.

¹³ Èe xu ko Peterea tsara Johanea tsara di kgoarasean bóò, a xgaa-xgaase tama tsara hãa sa bóò, a kg'amaga khòe tsara a sa, ka xu ko are, a xu a bóò q'áa, Jesom cgoa tsara kò hãa sa.

¹⁴ Èe xu ko tc'ãà-cookg'ai xu gataga khòem ìe qàèkaguèa hãa ba bóò me gatsara cgoa tēè, ka xu kò kg'ui xu gha gúù ga úú tama.

* 4:12: khòem Gerika sa ko máá, "cg'òè," tème.

¹⁵ A xu a x'áè a máá, *Peterea* xu méé xu xg'aes koe tcg'oa. Ka xu kò tshoa-tshoa a xu a kg'uia xg'ae,

¹⁶ a máá: “Nta xae gha ma ncēe tsara khóè tsara kúrú? Wèém khóèm Jerusalema koe x'ãèa hãa ba q'ana hãa, *are-aresas* x'ái sa tsara kúrú hãa sa, xae gaxae igaba cuiskaga ntcoea hãa tite sa ka.

¹⁷ Igaba ncēes gúús gha khóè ne koe táá còoka tsai-tsaisea qõò domka méé xae ncēe tsara khóè tsara dqàè naka tsara táá cúí khóè cgoa ncēes cg'õès ka kg'ui guu,” ta xu méé.

¹⁸ Ka xu kò nxãaska gaia q'oo koe tciia tcãa tsara a, a x'áè tsara a, táá méé tsara gaia Jesom di cg'õèan ka kg'ui sa, kana gaan ka xgaa-xgaa sa.

¹⁹ Igabaga tsara kò *Peterea* tsara *Johanea* tsara xoa xu a máá: “Gaxao ka bóòà mááse, Nqarim tcgái q'oo koe i tchàno o sa, gaxao méé xao kaisase komsanaè sa, Nqarim ka oose?

²⁰ Sitsama ko tààè, ncēe tsam bóòà a kóma hãa zi gúù zi tsam ga nqoo cgoan ka ke,” ta tsara méé.

²¹ Eẽ xu ko dqàè tsara xg'ara ka xu kò guu tsara a tsara qõò, xu gha ma xgàra tsara a sa kò kàà si i khama, wèè ne khóè nea kò ãe kò kúrúsea hãas gúús ka Nqari ba dqom khama.

²² *Are-aresam* dàòm ka qãèkaguèam khóèm di kuria ne kò 40 sa nqáèa hãa khama.

Dtcòm-k'ao ne dìm còrè ba

²³ Eẽ tsara ko guuè ka tsara kò gatsara ka c'èe ne koe kãbise a sí xààa máá ne, kaia xu peresiti xu hëé naka *khóè ne di xu* kaia xu hëéthëéa ko gatsara ka nta mééa sa.

²⁴ Eẽ ne ko ncēe gúúan kóm kaga ne kò wèèa ne ga cúí koe tchàa-tchaa dòm, a Nqari ba còrè a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, nqarikg'ai hëé, naka nqõókg'ai hëé, naka tshàa ba hëé, naka wèè zi gúù zi gaa koe hàna zi hëéthëé kúrú hãa Tseè.

²⁵ Ncēe ko gatá ka xõòm Dafitem Tsarim qãàm kg'ám koe guu a, Tcom-tcomsam Tc'èem koe guu a kg'ui a máá:

‘Táá zi qhàò zia dùús domka xgòà hãa,
ne ko khóè ne kàà hùì zi kàà zi kúrú?

²⁶ Nqõómkg'ai di xu x'aiga xu
téé-q'ooa xu séèa hãa, *x'ãà xu gha ka*,
xu tc'ãà-cookg'ai xu xg'aea hãa,
X'aigam *Nqari* ba hëé
naka Gam ka ntcãa tcúúèa ba hëéthëé cgoa
xu gha x'ãàku ka,
tam Dafite méé.

²⁷ Tseeguan kaga xu kò ncēm x'áé-dxoom koe Herote ba hëé naka Pontiose Pilato ba hëé, táá zi qhàò zi di ne hëé naka Iseraele di ne hëéthëé nea xg'aea hãa a ko Tsarim tcom-tcomsam Tséé-k'g'aom Jesom cgoa *x'ãàku*, ncēe Tsi ntcãá tcúúa hãa ba.

²⁸ A ne a ãe Tsi kò Tsari qarian koe hëé naka Tsari tc'èean koe hëéthëé bóòà tcg'òóa hãa sa kúrú, ncēe gha hàà kúrúse sa.

²⁹ Ke ncēeska X'aiga Tsi Nqari Tseè, gane di q'aekagukuan koe tòón tcgái, naka Tsia Tsari ta qãa ta di tcáoan ghùì-ghui, naka ta Tsarim kg'ui ba kgoarasea hãase xóé naka kg'ui,

³⁰ naka Tsi Tsari x'òàn tchoanà xòó naka i qãèkagu, naka zi gataga x'ái zi hëé naka are-aresa zi gúù zi hëéthëé kúrú, Tsarim tcom-tcomsam Tséé-k'g'aom Jesom cg'õè koe,” ta ne ma còrè.

³¹ Eẽ ne ko còrèa xg'ara kagam ko ãe ne kò hãam qgài ba cgùru, ne wèèa ne ga Tcom-tcomsam Tc'èem ka cg'oè cgaèè, a Nqarim dim kg'ui ba kgoarasea hãase xóé a kg'ui.

Dtcòm-k'ao ne ko gane di gúúan q'aa-q'aaku

³² Wèè ne dtcòm-k'ao nea kò tcáoà ne hëé naka tc'èea ne hëéthëé koe cúí ne e. Cúím ga ba kò gam q'òóa hãa gúúan cúí kàoa mááse tama, igaba ne kò ãe ne q'òóa hãa gúúan wèèa ne ga q'aa-q'aaku.

³³ Xu kò x'áè úú-k'g'ao xu X'aigam Jeso ba x'ooan koe tēa hãa di tchõan kaisa qarika nxàa tseegukagu; i kò kaisa cgòmkuane gane wèéa ne koe ga hãa,

³⁴ c'ēe guù ko tcào khòèa kò gane xg'aeku koe káa a khama. Wèém khòèm ēe xhàràn úúa kana nquuan úúa hãa ba kò x'ámágu u, a ēe ne ko x'ámágu u ka ne hòòà hãa marian ko úú,

³⁵ a ne a kò x'áè úú-k'g'ao xu di nqàrè-k'g'aman koe hàà tòó o khama, me kò wèém khòè ba ēem ma tcàoa hãa khamaga ma samaè e.

³⁶⁻³⁷ Me kò Josefa ba gataga q'òòam kò hãam xhàrà ba x'ámágua, a kò marian cgoa hàà, a hàà x'áè úú-k'g'ao xu nqàrè-k'g'am koe tòó o. Lefi dis qhàòs di me e kò ii, a Kuperio koe guua hãa, a ba a kò x'áè úú-k'g'ao xu ka Barenabase ta ma tciìe, ncēe ko máá: 'Ghùì-ghui-tcáókuan òm cóá ba,' témèe ba.

5

Ananiasea khara Safira khara

¹ Igabam kò c'ēm khòè ba hàna a kòo Ananiase ta ma tciìe. A ba a kò dxàeses Safiras cgoa hàna, a c'ēe guùan gakhara di x'ámágua hãa.

² A ba a kò c'ēe marian sèe a tòóa mááse, gam dis khòès q'ana hãase, a c'ēe xòèan síi x'áè úú-k'g'ao xu nqàrè-k'g'am koe tòó.

³ Me Petere ba máá: “Ananiaseè, dùús domka tsi ko satana ba *guu me* tcáóa tsi cg'oè-cg'oe, tsi kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba tshúù-ntcōaa máá, a tsi a kò c'ēe marian xhàrà di sèe a tòóa mááse?

⁴ X'ámágu me tama tsi hãa cookg'ai koe ba kò tsari tama? Eēm ko x'ámáguè ka ia kò gataga marian tsari tama? Dùús domka tsi ko nxàaska kháé ncēs guù sa tcáóa tsi koe tcāà? Tíia tsi qàe-qae tea hãa tama, igaba tsi Nqari ba qàe-qaea hãa!” témé.

⁵ Eēm ko Ananiase ncēe zi kg'ui zi kóm kam kò cg'áé a x'óó. Ne kò wèé ne gaas guù sa kóma hãa ne kaias q'áòs ka tcāà.

⁶ Xu qárí-k'g'ao xu hàà tc'áróa ba sèe a tcám a tcg'òó, a síi kg'ónò o.

⁷ Si kò ngoana khama noo aoaran qāá q'oo koe gam ka dxàe sa tcāà, dùú sa kúrúsea hãa sa c'úúa hãase.

⁸ Me Petere ba tēe si a máá: “Bìrí te, gaam marim xhàrà ba khao x'ámágu cgoam ga me e sa?” témé, si máá: “Eè, gaam marim ga me e,” témé.

⁹ Me Petere ba tēe si a máá: “Nta khao gha ma dtcòmku a X'aigam *Nqarim* òm Tc'ēe ba kúrúba bóò? Q'āa méé si: khòè xu sarim khòè ba kò síi kg'ónò xu di dàòà nea nquum-k'g'ám koe hàna, xu gha sáá sèe a tcg'òó si *thēé*,” témé.

¹⁰ Kas ko gaa x'áè kaga qhàésegà nqàrè-k'g'ama ba koe cg'áé a x'óó, xu qárí-k'g'ao xu tcāà, a sao-xg'ae sis x'óóa hãa, xu sèe a tcg'òó a síi dxàesem qàe koe kg'ónò si.

¹¹ Si kò wèés xg'aes dtcòm-k'g'ao ne dis koe hēé naka ēe kò ncēe guùan kóm ne koe hēéthēé kaisas q'áò sa xóé.

X'ái zi hēé naka are-aresa zi guù zi hēéthēé e

¹² Xu x'áè úú-k'g'ao xu kái zi x'ái zi hēé naka are-aresa zi guù zi hēéthēé khòè ne xg'aeku koe kúrú. Ne kò wèé ne *dtcòm-k'g'ao* ne wèé x'áè ka Solomonem dis xàò-xaos koe xg'aea hãa.

¹³ Ne kò c'ēe ne khòè ne ēes xg'aes koe tcāàn bèe, igaba ne kò khòè ne tcom nea hãase qgóó ne.

¹⁴ Eēta i ii igaba ne kò kái ne dtcòm-k'g'ao ne Nqarim koe càùse, kái xu khòè xu hēé naka kái zi khòè zi hēéthēé e.

¹⁵ Ka ne kò tciì-khoe ne tchàa koe tcg'òó, a síi gane di tcoàn cgoa dàòan qàe koe xòòè, nxàasega ne gha ēem kò Petere gaa koe nqáé ne sòma ba gaa sòm-som ne ka.

¹⁶ Jerusalema ba nxama-nxamaa hãa zi nqõó zi koe ne kò khòè ne guu a xg'aeku, a ãe tcìia hãa ne óága, naka dxãwa tc'ëean ka ko xgáèè ne hëéthëé e, ne wèéa ne ga hàà kg'òèkaguè.

X'áè úú-kg'ao xu ko xgáèè

¹⁷ Igabam kò kaïam peresiti ba hëé naka wèé xu gam cgoa kò hãa xu hëé naka Saduke xu dis xg'aes di xu hëéthëé tauan ka tcãàè,

¹⁸ a xu a kò x'áè úú-kg'ao xu qgóó a qáé a síí x'áè-dxoom dis qáé-nquus koe tcãà xu.

¹⁹ Me ntcùú ka X'aigam *Nqarim* òm moengele ba qáé-nquum-kg'ám xgobekg'am, a tcg'òó xu, a bìrí xu a máá:

²⁰ “Qòò xao naka síí tempelem koe téé, naka khòè ne cgoa kg'ui wèé kg'uian ncëe *kaba* kg'òèan di i,” témé.

²¹ Eë xu ko kóm ka xu kò qõò a q'uu i ko ka síí tempelem koe tcãà, a xgaa-xgaa.

Me kò kaïam peresiti ba hëé naka ìem kò hãa cgoa xu hëéthëé ko hàà, ka xu kò tc'ãà-cookg'ai xu hëé naka Iseraele di xu kaia xu dis xg'ae sa hëéthëé tciaa xg'ae, a xu a qáé-nquus koe c'ëe xu tsééa úú, síí xu gha x'áè úú-kg'ao xu tciaa óá ka.

²² Eë ko tséèèa xu ncõo-kg'ao xu ko qáé-nquum koe síí ka xu kò síí táá sao-xg'ae xu, ka xu ko kàbise a síí xàà a, a máá:

²³ “Ncãa xae qáé-nquu ba bóò me qarika tcëekg'ammèa, xu kòre-kg'ao xu wèé xu heke-kg'ám zi koe téé-tëe, igaba ãe xae ko heke-kg'ám zi xgobekg'am ka i kò cúí khòè ga q'oo koe káà a,” ta xu méé.

²⁴ Eë xu ko tc'ãà-cookg'aim tempelem di xu kòre-kg'ao xu di ba hëé naka kaia xu peresiti xu hëéthëé xu ncëe gúùan kóm, ka xu kò are, dùútsa gúùs ko kúrúse sa.

²⁵ Me kò c'ëem khòè ba hàà bìrí xu a máá: “Bóò, gaxao thuu qáé-nquum koe tcana hãa xu khòè xua tempelem koe téé-tëe a ko khòè ne xgaa-xgaa,” témé.

²⁶ Me nxãaska tc'ãà-cookg'ai ba gam di xu kòre-kg'ao xu cgoa qõò, a síí sèè a óága xu, chùì xu tamase, nxõán cgoa xu gha khòè ne ka xaoè sa xu kòò bèe khama.

²⁷ Xu ko óága xu a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú xu. Me kò kaïam peresiti ba tèè xu,

²⁸ a máá: “Qarika xae kò x'áè xaoa a máá, táá xao ães cg'òès ka xgaa-xgaa guu témé, igaba bóò, Jerusalema ba xao gaxao di xgaa-xgaan ka cg'oè-cg'oea hãa, ncëem khòè di chìbian xao gaxae koe óá kg'oana,” témé.

²⁹ Igabam kò Petere hëé naka c'ëe xu x'áè úú-kg'ao xu hëéthëé xoa a máá: “Nqari ba méé ta khòèan ka kaisase qámsea máá.

³⁰ Gaxae ka xõòa xu òm Nqari ba Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa, ncëe xao kò xgàus* koe tceea ba ka cg'òo ba.

³¹ Nqari ba Gam òm x'òàm kaïam xòè koe ghùì Mea, Tc'ãa-cookg'ai a Kgoara-kg'ao bam gha ii ka, a ba a gha Iseraele ne kúrú ne chìbian koe tcóóse, a chìbia ne qgóóa máàè ka.

³² Sixaea ãe zi gúù zi di xae nxàea tseegukagu-kg'ao xae e, sixae hëé nakam Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hëéthëé e, ncëem kò Nqari ba ãe qámsea hãa ne máàa ba,” ta xu méé.

³³ Eë xu ko ncëe sa kóm ka xu kò kaisase xgòà a cg'òo xu kg'oana.

³⁴ Igabam kò c'ëem Farasaim Gamaliele ta ko ma tciiè ba xg'aes koe tèea téé, ncëe kò wèé khòèan ka tcommèam x'áè xgaa-xgaa-kg'ao ii ba. X'áèa nem kò tcg'òó, x'áè úú-kg'ao xu méé xu xòòm x'áè tchàa koe tcg'òóè di i,

³⁵ a ãe q'oo koe hàna xu bìrí a máá: “Gaxao Iseraele di xao khòè xaoè, ãe xao ko hàà ncëe xu khòè xu koe kúrús gúùs ka méé xao q'ãa tc'ëea hãase kúrú.

³⁶ Ncëe xu cáám xu cookg'ai koem kò Tutase ba tèe, a ba a máá khòè cgáé me e témé, xu kò 400 khama noo xu khòè xu xùri me. Igabam kò cg'òòè, i kò wèèan ãe ko xùri me tsai-tsaise, a kaà.

* 5:30: *xgàu* - Gerika sa ko máá: 'hìi' témé.

³⁷ Eẽm khòem qǎá q'oo koem kò Jutasem Galilea di ba tẽe, khòe ne ko nxáráe x'aèan ka, a kò kái ne khòe ne ka xùriè. Me gaam igaba kaà, i kò wèéan ẽe kòo xùri me ga tsai-tsai q'aase.

³⁸ Khamar ko ncẽeska birí xao o a ko máá: ncẽe xu khòe xu koe méé xao tcg'òóse, guu xu méé xao. Ncẽe gaxu dis tséés kana gaxu dis kàas kò khòe ne di sa ii, nes gha kaàkaguè ke.

³⁹ Igaba ncẽe Nqarim dis kò ii ne xao cuiskaga kobe sia hãa tite. Nqarim cgoa ga xao gha ko x'ãaku," témé.

⁴⁰ Xu kò gam cgoa dtcòmku, a x'áè úú-kg'ao xu tcii, a hàà xg'ám qǎá xu, a dqàè xu, táá méé xu Jesom di cg'òèan ka gaicara kg'ui guu sa, a guu xu xu qòò.

⁴¹ Xu kò qǎè-tcaoa hãase xg'aes koe guu a tcg'oa, Jesom di cg'òèan domka xgàràe ne kò kg'ano xua hãa khama.

⁴² A xu a kò wèe cáman ẽe ka tempelem q'oo koe hẽe naka khòe ne x'áè koe hẽéthẽe xgaa-xgaan cgoa chòò tama, a ko xgaa-xgaa Jeso ba *nqòòkaguèa hãam* Krete Me e sa.

6

7 xu kaia xu kerekes di xu ko nxárá tcg'òóè

¹ Eẽ xu cámi xu ka ne ko xgaa-xgaase-kg'ao ne càuse a kái, ka ne ko Gerika di ne Juta ne mǐéku Hebera di ne Juta ne cgoa, wèe cáman tc'òoan ko gàbaè x'aè ka zi kò Gerika di zi dxàe-ntcòa zi qǎèse máàè tama khama.

² Xu 12 xu x'áè úú-kg'ao xu wèe ne xgaa-xgaase-kg'ao ne tcia xg'ae a máá: "Qǎèa i máá xae e tite, Nqarim dim kg'uim di tsééan guu a síi tc'òoan gàbakagu ne.

³ Gaxae ka qòese ga tuè, gatu xg'aeku koe 7 xu khòe xu nxárá tcg'òó, q'ana tu hãa xu *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem ka cg'oèa a tc'èega xu, naka xae ncẽe tsééan máà xu.

⁴ Igaba xae gha sixae còrèan hẽe naka *Nqarim dim* kg'ui ba hẽéthẽe dis tséé sa tcàa tcáoa máá," ta xu méé.

⁵ Me kg'uim ncẽe ba wèes xg'ae sa qǎè-tcaokagu. Ne Stefane ba nxárá tcg'òó, khòem ncẽe kò dtcòmman ka hẽe naka *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem ka hẽéthẽe cg'oèa ba; naka Filipi ba hẽe, naka Perokoro ba hẽe, naka Nikanore ba hẽe, naka Timone ba hẽe, naka Paremenase ba hẽe, naka Nikolao ba hẽéthẽe xu, ncẽe kò Antioke koe kò guua hãa a Juta dis dtcòmms koe máàsea hãa ba.

⁶ Ne kò ncẽe xu khòe xu x'áè úú-kg'ao xu cookg'ai koe tòó, ncẽe kò còrè a tshàua xu tòó cgae xu xu.

⁷ Me kò Nqarim dim kg'ui ba tsai-tsaise. Ne xgaa-xgaase-kg'ao ne Jerusalema di ne qháése càuse a kaisase kái, si gataga thẽe peresiti xu dis xg'aes kaia sa dtcòmman koe máàse.

Stefane ba ko qáèè

⁸ Stefane ba ko Nqarim di cgòmku hẽe naka qarian hẽéthẽe ka cg'oè cgaeèam khòe me e, a kò are-aresa zi gùu zi hẽe naka kaia zi x'ái zi hẽéthẽe khòe ne xg'aeku koe kúrú.

⁹ Igaba xu kò c'ẽe xu khòe xu ncẽe kò còrè-nquum *qǎan di tsééan koe guu a* kgoaraèa xu khòe xu di ba ta ko ma tciiem di xu, ncẽe kò Juta xu Kurene hẽe naka Alekesanteria hẽéthẽe di ii xu hẽe, naka c'ẽe xu Kilikia hẽe naka Asia hẽéthẽe di xu Stefanem cgoa ntcoeku.

¹⁰ Igaba xu kò gam di tc'èean hẽe naka *Tcom-tcomsam* Tc'ẽem ẽem kò ko Gam di hùian ka kg'uim cgoa hẽéthẽe tc'ãòku tama.

¹¹ Nxãaska xu ko c'ẽe xu khòe xu qg'ái, xu Stefanem ka máá: "Ncẽem khòe ba xae kóma hãa me ko Moshem di x'áèan hẽe naka Nqarim ka hẽéthẽe cg'ãèse kg'ui," témé.

¹² Xu kò nxãaska khòe ne hẽe naka kaia xu hẽe naka x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu hẽéthẽe kòbi-kòbi. Ne qgòó me a ne a kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe úú me.

¹³ A xu a tshúù-ntcōan di tééa-máa-kg'aoan qg'ái i máá: “Ncēm khòe ba ncēm tcom-tcomsam tempelem* ka hēe naka x'áèan ka hēéthēe tshúùse kg'uiian cgoa chōo tama.

¹⁴ Kóm mea xae hāa me ko máá: ‘Ncēm Jesom Nasareta di ba gha ncēs qgái sa kōbe, a ba a gha Moshem máa xaea hāa cauan qg'urì,’ témé khama,” ta xu méé.

¹⁵ Xu kò kaia xu wèe xu ēe kò xg'aes q'oo koe ntcōe xu tcgáa xu Stefanem koe qāea tòò, a kg'áa ba bóò i moengelem dian khama ii.

7

Stefane ba ko xqara máase

¹ Me nxāaska kaia peresiti ba tēe me a máá: “Kháe zi ncēe zi *chìbi-chibiku* zi tseegu zia?” témé.

² Me *Stefane* xq̄a a máá: “Tí kii ga xao, àbo ga xaoè, komsana te! X'áan dim Nqari ba kò gatá ka xōm Abrahamam koe hòose, qanegam kò Mesopotamia koe hāa ka, qanegam Harane koe x'āe tamas cookg'ai koe,

³ a bīrì me a máá: ‘Tcg'oa tsarim nqōm koe hēe naka tsari ne qhàò ne koe hēéthēe, naka tsia x'ái tsir gham nqōm koe qōò,’ témé.

⁴ Me nxāaska Kaletea ne dim nqōm koe tcg'oa a ba a Harane *dim x'áe-dxoom* koe síi x'āe. Me Nqari ba xōm dis x'oos qāa q'oo koe gaa koe tcg'òò me, a ncēe tu ncēska x'āe hām nqōm koe tséa óa me.

⁵ Me kò nqōm di c'ēe xòèan ga táa máa me, a cúim nqàrēm ga bam gha tòò qgái ga táa máa me, igabam kò nqòòkagu me, gabá hēe naka qāa ba dis qhàòs ga sa hēéthēm gha ēem nqō ba máa ne q'òò sa, *Abrahama* ba kò cóa úú tama igaba.

⁶ Me kò Nqari ba gam ka ncēeta méé a máá: ‘Tsarìs qhàò sa gha gane di tamam nqōm koe c'úusea hāa, a gha qāa kúrúe, a gha 400 khama noo kurian táa qāese qgòòe.

⁷ Igabar gha ēe ne ko tséa máas qhàò sa xgàra, ne gha ēe zi gúù zi qāa q'oo koe tcg'oa, a hàà ncēs qgáis koe dqm Te,' tam Nqari ba méé.

⁸ A ba a kò q'āe nqāa-qgai khòokus dis qāe-xg'ae sa máa me. Me kò *Abrahama* ba Isaka ba ábà, a ba a kò 8 dim cáim ka q'āe nqāa-qgai khò me; me kò Isaka ba Jakobe ba ábà, me kò Jakobe ba 12 xu cóa xu ábà, ncēe tc'āa di xu tsgōo xu gatá di xu.

⁹ “Xu kò gatá ka tsgōose ga xu, gaxu ka qōesem Josefam cgoa tauan úú, a xu a kò Egepeto koe qāase x'amágu me. Igabam kò Nqari ba hāa cgoa mea,

¹⁰ a kò gam di zi xháe zi wèe zi koe kgoara me, a Egepeto dim x'aigam Farom cookg'ai koe cgómkuan hēe naka q'āan di tc'ēan hēéthēe máa me, me kò *Faro* ba Egepeto koe hēe naka wèem x'ám gam dim koe hēéthēe tc'āa-cookg'ai ba kúrú me.

¹¹ Si kò nxāaska wèem *nqōm* Egepeto dim koe hēe naka Kanana dim koe hēéthēe xàbà sa tcāa, a kaisa thòan óaga, xu kò gatá ka xò ga xu táa tc'ōan hòò.

¹² Eēm ko Jakobe ba kóm i ko máá, Egepeto koe i maberean hāa, témé kam kò gatá ka xò ga xu tc'āa dis dāras gaxu dis koe tséa úú.

¹³ Me kò Josefa ba cáim dis dāras gaxu dis ka káikhoe ga xu q'āakaguse, si kò Josefam dis qhàò sa Farom koe q'āase.

¹⁴ Ncēs gúùs qāa q'oo koem kò Josefa ba khòèan tséa hāa, i síi gam ka xōm Jakobe ba hēe naka gam di qhàòan wèe ga hēéthēe tcii. Wèe ne ga kò 75 ne e.

¹⁵ Me kò nxāaska Jakobe ba Egepeto koe síi, ncēe xu kò gabá hēe naka gatá ka xò ga xu hēéthēe síi x'óo koe.

¹⁶ Gaxu di tc'áróa ne kò kabi a Shekeme koe úúe, a síi ncēm xg'ao Abrahama ba Hamorem di xu cóa xu koe marian tc'āa cgoa x'amás tc'āms koe xòòe.

¹⁷ “Eēm ko Nqarim xg'ao Abrahama ba nqòòkagua hām x'aè ba cúu, ka ne kò khòe ne Egepeto koe kái a càusea.

* 6:13: *tempele* - Gerika sa ko máá: “qgái” témé.

¹⁸ Me kò c'ěem x'aiga ba nxãakg'aiga sí Egepeto koe tc'ãa-cookg'ai, ncěe kò Josefa ba c'úua hãa ba.

¹⁹ A ba a kòo gatá di ne khòe ne cgoa cg'ãem dàom ka tsée, a ko gatá ka xòo ga xu chùì, xu cóa-coan tchàa koe tcg'òó, nxãasega i gha cg'òò ka.

²⁰ “Me kò ěem x'aem ka Moshe ba ábàè, a ba a kò Nqarim cookg'ai koe kaisase t'òe me e. A kò xòom dim nquum koe nqoana nxoean kòrèè.

²¹ Ěem sí tchàa za tòòèa kas kò Farom ka cóase sa sée a gas dim cóám khama ma kaikagua máase me.

²² Me kò Moshe ba Egepeto ne di q'ãan di tc'ěean wée ga xgaa-xgaaè, a ba a kò kg'uiian hěe naka tséean hěéthěe koe qari me e.

²³ “Ěem Moshe 40 kuri ii kam kò bìrìse, gam ka c'ěe ne Iseraele nem gha dàra sa.

²⁴ Me kò gam ka c'ěe ba bóò me ko *Egepetom* ka ghãaè a ko xg'ármè, kam ko ěe ko ghãaè ba hùì, a ncěea máa me, a Egepeto ba xg'ám.

²⁵ Me Moshe tc'ěea máa, gam di ne khòe ne gha bóò q'ãa Nqari ba kò tséeekagu me a ko kgoara ne sa, ta tc'ěea, igaba ne kò táa bóò q'ãa.

²⁶ Me q'uu dim cáń ka Moshe x'ãaku ko tsara Iseraele tsara koe hàà. Kúrúm ko a xg'aekua tsara koe tòókuan óa kg'oana, khamam ko máa: ‘Khòe tsaoè, qòekua tsaoa! Dùús domka tsao ko thòò-thòoku?’ témé.

²⁷ Igabam kò khòem ěe kò c'ěe ba ghãa ba Moshe ba dxùukg'ai za xàbùu tcg'òó a máa: ‘Dìina sitsam koe tc'ãa-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’

²⁸ A cg'òo te kg'oana tsia, ncěe tsi ncãa ma ncãaka cáń ka Egepeto ba ma cg'òo khama ma?’ témé.

²⁹ Ěem ko Moshe ba ncěe sa kóm kam kò Midiane dim nqòóm koe qgóea sí, ncěem kò gaa koe sí x'ãe koe, gaam nqòóm dim khòem tamam iise, a ba a kò gaa koe cáń cóa tsara ábà.

³⁰ “Ěe i ko 40 kurian nqáea xg'ara kam kò Sinai dim xàbim koe moengele ba qãaka hãas hìis karukos koe hòose cgae me.

³¹ Ěem ko Moshe ba ěes gúu sa bóò kam kò ares ka tcãaè, a cúu-cuuse, qãesem gha sí bóò ka, kam kò X'aigam *Nqarim* dim dòm ba kómse a ko máa:

³² ‘Tí Ra Nqarir saò ga xu di Ra a, Nqarir Abrahama ba hěe naka Isaka ba hěe naka Jakobe ba hěéthěe di Ra,’ témé. Me Moshe q'áòan ka cg'òe cgaeè a gaa zam gha bóò sa bèe.

³³ Me X'aigam *Nqari* ba bìrì me a máa: ‘Nqàrèa tsi koe nxàboan tcg'òó, ěe tsi téé-těem qgái ba tcom-tcomsam nqám me e ke.

³⁴ Tseeguan kagar Tiri ne khòe ne Egepeto koe hàna ne di xháé-q'ooan bóò, gane di sònò ntcòose-q'ooa ner kóma hãa, a Ra a hààra hãa, hààr gha kgoara ne ka, ke ncěeska hàà nakar Egepeto koe tséea úu tsi,’ témé.

³⁵ “Ncěe ba gaam Moshem ga me e, ncěe ne kò xguà hãa a máa: ‘Dìina tc'ãa-cookg'ai a xgàra-kg'ao ba kúrú tsia?’ témé ba. Nqari ba kò ncěe ba tséea hãa, tc'ãa-cookg'ai a kgoara-kg'ao bam gha kúrú ka, moengelem ncěe kò *karukos* hìis koe x'áise mea hãam di hùian ka.

³⁶ Me kò Egepeto koe guu a séea tcg'òó ne. Gaa koem kò are-aresa zi gúu zi hěe naka x'ái zi hěéthěe kúrú, naka Ncòam Tshàam koe hěe, naka tchàa-xgóós koe hěéthěe e, 40 kuria ne.

³⁷ “Ncěea gaam Moshem ga me e, ncěe kò Iseraele di ne khòe ne bìrì a máa: ‘Nqari ba gha gatu di ne khòe ne xg'aeku koe guu a tíi khama iim Porofiti ba tséea óa máa tu u,’ témé ba.

³⁸ Gaam ga me e ncěe kò tchàa-xgóós koe Iseraele di ne khòe ne dis xg'aes q'oo koe gaam moengelem cgoa hãa ba, ncěe kò Sinai dim xàbim koe gam cgoa hěe naka gatá ka xòo ga xu hěéthěe cgoa kg'ui ba. Me kò kg'òèa hãa kg'uiian *Nqarim* di hòò, nxãasegam gha hàà gatá koe óaga a ka ba.

³⁹ “Igaba ne kò gatá ka xòò ga ne komsanaa ba xguì. A ne a dxùukg'ai za xàbùà tcg'òó me, a ne a kò tcáóá ne q'oo koe Egepeto koe úú-kg'ai,

⁴⁰ a ne a Arone ba bìrí a máá: ‘Nqàrian kúrúá máá ta a, cookg'aia ta koe gha qòò o. Moshem ncêe kò Egepeto dim nqòóm koe séèa tcg'òó ta am koes dùú sa kúrúsea sa ta c'úúa hãa ke,' tème.

⁴¹ Gaa x'aèan êe kaga ne kò ghòè-coam dis iis koe nqàri ba kúrúá mááse, a ne a dàòà-mááku zi óágaa máá me, a gane di tshàuan kúrúas gúús dis kòè sa kúrú.

⁴² Igabam kò Nqari ba q'aumana ne, a ba a guu ne ne nqarikg'ai di zi tconò zi qámsea máá, ncêe i ma porofiti xu dis Tcgāyas koe ma góàèa hãa a ko máá:

‘Iseraele di tu khòè tuè,

40 kurian ncêe tu kò tchàa-xgóós koe hãa

ka tua gáé kò dàòà-mááku zi hêé

naka qhàea-mááku zi hêéthêé Tíí kúrúá máá Tea?

⁴³ Igaba tu kò wèé zi qgái zi êe tu ko qòò zi koe

Molokem dim còrè-nquu ba hêé,

naka gatu dim nqàrim Rafanem

dim tconò ba hêéthêé tsara dqom,

xommèa nqàrian tu gatu kúrúá máásea,

dqom m tu gha ka.

Gaa domkar gha tòèkagu tu u,

a Babilonem ka ncii za úú tu u,'

témé khamaga ma.

⁴⁴ “Gatá ka xòò ga xu kò tchàa-xgóós koe xgàùèkom còrè-nquu ba úúa, ncêe Nqarim kò khòè ne cgoa kg'ui koe. Nqarim kò Moshe ba ma x'áía, a x'áè mea hãa khama kò ma kúrúèa ba.

⁴⁵ Xu gatá ka xòò ga xu gaam còrè-nquu ba máàèa, a xu a séè a *ncêem nqòóm koe* óá me, Joshuaam kò tc'âa-cookg'ai xua ka. Xu kò nqòó ba séè, Me Nqari ba gaam nqòóm koe kò x'âèa zi qhàò zi gaxu cookg'ai koe xhàiaugu. Gaam xgàùèkom còrè-nquu ba kò hàna, i síí nxãakg'aiga Dafitem di x'aèan ga tcàa,

⁴⁶ ncêe kò Nqarim tcgái-q'oo koe cgòmkuhan hòò ba. A ba a kò *Nqari ba* dtcàrà, còrè-nquu bam gha Jakobem dim Nqari ba tshàoa máá sa,

⁴⁷ me kò Solomone ba nquu ba tshàoa máá Me.

⁴⁸ “Igabam kò kaisase tc'amaka hànám *Nqari* ba khòè tshàu ka kúrúèa hãa nquuan koe x'âèa tama, porofitim ko ma kg'ui khama,

⁴⁹ a ko máá:

‘Nqarikg'ai ne Tiri x'aian dis ntcóó-q'oo si i,

me nqòó ba nqàrèa Ter ko tòó qgái i.

Nta iim nquu ba tu gha tshàoa máá Te?

Kana sãa-q'ooa Te di qgàla nea ndakaa?

⁵⁰ Wèé zi gúú zi ncêe zia gáé Tiri tshàuan ka kúrúèa tama?’

tam X'aigam *Nqari* ba méé.

⁵¹ “Gaxao khòè xao qari-tcúú xaoè, ncêe tcáóá xao hêé, naka tceea xao hêéthêé koe q'ãe nqãa-qgai khòè ta ga hãa xaoè! Gaxao ka xòò ga xu khamaga xao ii: wèé x'âè ka xao ko Tcom-tcomsam Tc'èem cgoa x'âàku!

⁵² Gaxao ka xòò ga xu kò wèé xu porofiti xu xgàraa hãa, a xu a kò ncêe xu *porofiti xu*, ncêe kò x'âè cookg'ai koe tchànóm Khòém di hàà-q'ooan nxàea hãa xu cg'òo, *Jesom* ncêe xao gaxao ncêeska x'amágua, a Gam di xao cg'òo-kg'ao xao ii ba.

⁵³ Gaxao ncêe kò moengele xu ka xao kò máàèa hãa x'âèan kò càmm tshàua máá, igaba kò táá komsana a xao,” tam Stefane méé.

Stefane ba ko nxõán cgoa xaoa cg'õòè

⁵⁴ Ncêe zi gùù zi xu ko kóm ka xu kaisase tcg'aìn tcáó a xu a dqùrì cgae me.

⁵⁵ Igabam kò Stefane ba Tcom-tcomsam Tc'êem ka cg'oè cgaeèa hãase nqarikg'ai koe ghù-i-kg'ai, a ba a Nqarim dim x'áa ba bóò, naka Jeso ba hêéthêe e, Me Nqarim dim kg'ám x'òam xòè za téé-têe.

⁵⁶ Kam ko máá: “Bóò, nqarikg'ai nea xgobekg'amsea ra ko bóò, Me Khóèm dim Cóá ba Nqarim dim kg'ám x'òam xòè za téé-têe,” témé.

⁵⁷ Xu kò khòè xu ncêes gùùs ka tceea xu tcêekg'am, a xu a kaisase q'au a qàròà sí cgae me,

⁵⁸ a xu a x'áé-dxoom qãá koe tceea tcg'òó a úú me, a gaa koe sí nxōán ka xgàrùbe me. Nxàea tseegukagu-kg'ao xu kò gaxu di qgáían Saulo ta ko ma tciièm qáí-kg'aom nqàrè-kg'am koe tòò.

⁵⁹ Eẽ xu hãa a ko Stefane ba nxōá zi cgoa xgàrùbe kam kò *Nqari ba* tcii a máá: “X'aiga Tsi Jeso Tseè, tirim tc'êe ba sèè,” témé.

⁶⁰ Kam ko qhóm tsi qurù a ba a kaiaim dòm cgoa q'au a máá: “X'aigaè, ncêe ne ko tíi koe kúrús gùùs koe táá chibi bóò ne guu,” témé. Eẽm ko gatà méèa xg'ara kam kò x'óó*.

8

¹ Me kò Saulo ba *Stefanem* di cg'òokuan dtcòmà máána hãa.

Filipia xu Peterea xu di tsééa ne, Jutea hêé naka Samaria hêéthêé koe (8-12)

Saulo ba ko kereke sa xgàra

Eẽm cáim kas kò Jerusalema dis kerekes koe kaiax xgàraku sa tshoa-tshoase, ka ne kò wèéa ne ga Jutea hêé naka Samaria hêéthêé di tsara nqóó tsara koe tsai-tsaise, xu x'áé úú-kg'ao xu cúú xu qàù.

² Ne kò Nqari-tcáóa ne khòè ne Stefane ba kg'ónò, a kò kaisase kg'ae cgae me.

³ Igabam ko Saulo tshoa-tshoa a nquu xu koe tcana te a kereke sa dxàùà q'aa, a khòè xu hêé naka khòè zi hêéthêé tcéèa tcg'òó a sí qáé-nquuan koe tcãà.

Qãè tchōà ne ko Samaria koe xgaa-xgaaè

⁴ Ne kò gane èe kò tsai-tsaisea hãa ne, wèè qgáían èe ne ko sí koe qãè tchōàn xgaa-xgaa.

⁵ Me kò Filipi Samaria dim x'áé-dxoom koe sí, a gaa koe sí *nqòòkaguèa hãam* Krestem ka xgaa-xgaa ne.

⁶ Eẽ zi ko xg'ae zi khòè ne di zi Filipi ba kóm a ko kúrúm ko zi x'ái zi *are-aresa* zi bóò, ka zi ko wèéa zi ga cúù-cuuse a qãèse kóm me.

⁷ Dxàwa tc'êea ne kò kái ne khòè ne koe kaiaim q'aum cgoa q'aua tcg'oa khama, ne kò gataga kái ne khòè ne x'óó xòèa kò hãa ne hêé naka nqara kò hãa ne hêéthêé qãèkaguè.

⁸ Si kò èem x'áé-dxoom koe kaiax qãè-tcao sa xóé.

Simonem tsóò-kg'ao ba

⁹ Igabam kò c'êem khóèm Simone ta ko ma tciiè ba gaam x'áé-dxoom koe hàna, tsóò-kg'ao kò ii ba, a kò Samaria di ne khòè ne arekagu. A ba a kò gabá cgáém khòè me e sa koase.

¹⁰ Ne kò wèè ne khòè ne, èe nqãaka hãas téé-q'oos di ne hêé naka tc'amaka hãas téé-q'oos di ne hêéthêé qãèse komsana me, a ne a ko q'aua kg'ui a ko máá: “Ncêem khòè ba Nqarim di qarian úúa, ncêe kaia qari ka q'ãasea a,” témé.

¹¹ Gam koe ne ko qãèse komsana, tc'ãàa kuri nem ko sèè a ko gam di tsoò-kg'áman kàan di cgoa arekagu ne khama.

¹² Igaba èe ne ko Filipi ba dtcòm, èem kò Nqarim di x'aian hêé, naka Jeso Krestem di cg'òèan hêéthêé di qãè tchōàn xgaa-xgaa ka, ka ne kò wèéa ne ga tcguù-tcguuè, kg'áò-khoean ga hêé naka dxàè-khoean ga hêéthêé e.

* 7:60: x'óó - Gerika sa ko máá: “x'óm,” témé.

¹³ Simonem igabam ko thée dtcòm, a ba a kò ãem ko tcguù-tcguuèa xg'ara ka Filipi ba wèe qgàian ãem ko qòò koe xùri. A ba a kò ãem ko *are-aresa zi x'ái zi hée* naka kaia qarian kúrise ko héethée bóò ka kaisase are.

¹⁴ Eẽ xu ko x'áè úú-kg'ao xu Jerusalema koe hàna xu kóm, Samaria di ne khòe nea Nqarim dim kg'ui ba dtcòma hãa sa, ka xu kò Petere ba hée naka Johane ba héethée tsara tsééa úú cgae ne.

¹⁵ Ncẽe kò ãe tsara ko síi ka còrèa máá ne tsara, nxãasega ne gha Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò ka.

¹⁶ *Tcom-tcomsam Tc'ẽe* ba kò qanega cúia ne koe ga hàà tcãà ta ga hãa khama, ne ko kg'amaga X'aigam Jesom dim cg'òè koe tcguù-tcguuèa.

¹⁷ Ka tsara kò nxãaska tshàua tsara tòó cgae ne, ne Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò.

¹⁸ Eẽm ko Simone, Tcom-tcomsam Tc'ẽem ko x'áè úú-kg'ao tsara di tshàuan tòó cgaekus ka máàkuè sa bóò, kam kò marian tcg'òó a máà tsara a, *ẽe qaria nem gha x'ámá ka*,

¹⁹ a máá: “Eẽ qarian tsao thée máà te naka i gha nxãasega wèe khòèan ãe ra ko tshàua te tòó cgae e Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hòò,” témé.

²⁰ Me Petere xoa me a máá: “Maria tsi mée i tsáa cgoa kaà, Nqarim dis máàkus ka tsi tc'èea máá, marian cgoa tsi gha x'ámá si, ta tc'èea ke!”

²¹ C'ẽe xòè-coa ga tsi ncẽes tséés koe úú tama, i tcáóa tsi Nqarim cookg'ai koe tchàno tama khama.

²² Gaa domka mée tsi tsari chibian koe tcóóse naka tsia tsari tsééan cg'ãè tcg'oaragu, naka X'aigam koe còrè, nakam gha ãeta ii tc'èean tcáóa tsi q'oo koe tsi úúa domka qgóóa máá tsi.

²³ Cg'ãèan ka tsi cg'òè cgaeèa, a chibian ka qgóóèa sar ko bóò khama,” tam mée.

²⁴ Me Simone xoa a máá: “Nxãaska tsao gatsao X'aigam *Nqari* ba còrèa máá te, naka i gha nxãasega táá ncẽe tsao ko mée cgae te gúuan kúrise cgae te,” témé.

²⁵ Eẽ tsara ko X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba nxàea tseegukagu, a ko xgaa-xgaaa xg'ara, ka tsara ko Peterea tsara Johanea tsara Jerusalema koe kãbise, a *dàòm q'oo koe tsara hãase* qãè tchòàn kái xu x'áè-coa xu Samaria di xu koe xgaa-xgaa.

Filipi ba hée naka Etiopia dim khòe ba héethée e

²⁶ Me nxãaska moengelem X'aigam di ba Filipi ba bìrí a máá: “Tẽe naka koaba nqàè ka qòò, dàòm ncẽe Jerusalema koe guu a ko Gaasa koe qòòm cgoa, ncẽe tchàa-xgóós di ba,” témé.

²⁷ Me xgoaba a qòò, a gaa x'áè kaga dàòm q'oo koe Etiopia dim khòèm cgoa xg'ae, ábà tama kò hãa ba, kaia mari qgóó-kg'aom Kandakes di ba, x'aigas Etiopia ne di sa. Ncẽem khòe ba kò Jerusalema koe hààraa, a ko hàà Nqari ba còrè.

²⁸ Me kò ãem xóe a ko gam dis karas q'oo koe hãase dìbia qòò ka porofitim Isaiam dis Tcgāya sa ko nxárá qòò.

²⁹ Me *Tcom-tcomsam Tc'ẽe* ba Filipi ba bìrí a máá: “Qòò ãe síi hãas karas koe naka síi qàea sa koe xóén qòò,” témé.

³⁰ Me nxãaska Filipi qàrà síi karas koe, a ba a kóm me ko khòe ba porofitim Isaiam koe ko nxárá. Me *Filipi* tẽe me a máá: “Kóma tsi ko q'ãa dùú sa tsi ko nxárá sa?” témé.

³¹ Me xoa me a máá: “Nta ra gha ma q'ãa, c'ẽe khòe kò qãèse bìrí tchàno-tchano te e tama ne?” témé. A ba a Filipi ba dtcàrà, q'ábam gha a hàà qàea ba koe ntcóó sa.

³² Eẽm khòe ba kò ncẽem tceem *Nqarim* dis Tcgāyas dim koe nxárá, *ncẽe kò ncẽeta ma góáa a ko máá*:

“Ghùu-coam khamam kò ma
cg'òoku dis qgàis koe chùia úúè,
a ba a kò nqoo-nqoosase ko dqòmmèm ghùu-coam khama ma
táá xgobekg'am kg'ám.

³³ Sau-cgaekaguèm gha kam kò táá qãèse qgóóè.

Dìi na gha gam dis qhàòs hààkos cgoa kg'ui?
Ncēe nqōmkg'ai koem kg'ōèa ba sèè cgaeèa ka,"
ta i ma góàèa koe.

³⁴ Me ábà tama kò hāam khòè ba Filipi ba tèè a máá: "Bìrì te, cgómna, dìin ka ba gáé ko porofiti ba kg'ui, gabá ko nxàese kana ba ko c'ēe khòè ka kg'ui?" témé.

³⁵ Me Filipi tshoa-tshoa a kg'ui, a ba a gaam tceem ēem cgoa ga tshoa-tshoa a xgaa-xgaa me qāè tchōàn Jesom di ka.

³⁶ Eē tsara xóé a ko dàòm q'oo koe qōò, ka tsara ko tshàan kò hāam qgáim koe hàà, kam ko ábà tamam khòè ba máá: "Bóò, tshàan ga ncēe e. Ka dùúa ko tàà ra tcguù-tcguuè tite?" témé.

³⁷ [Me bìrì me a máá: "Ncēè wèè tcáóa tsi cgoa tsi kòo dtcòm ne i kgoarasea," témé. Me xọa me a máá: "Dtcòm ra ko Jeso Krete ba Nqarim dim Cóá Me e sa," témé.]

³⁸ Me x'áèan tcg'òò me kara qáé-kg'ao ba téé. Tsara wèèa tsara ga tshàan q'oo koe tcāà, Filipi ba hēè naka ábà tamam khòè ba hēéthēè e, me Filipi tcguù-tcguu me.

³⁹ Eē tsara ko tshàan q'oo koe tcg'oas kagam ko kúúga X'aigam Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'ēè ba Filipi ba sèèa tcg'òò, me ábà tamam khòè ba táá gaicara hòò me, igabagam ko kg'ama qōò qāè-tcaoase.

⁴⁰ Igabam kò Filipi Asetote koe síí hòòse a ko gaa koe caate, a ba a ko wèè xu x'áé xu koe qāè tchōàn xgaa-xgaa, a ba a nxāakg'aiga Kaesarea koe síí tcāà.

9

Saulo ba ko Jesom cgoa xg'ae (Tsee 22:6-16; 26:12-18)

¹ Eē x'áè kam kò Saulo qanega tcg'ai-tcaoa, a X'aigam Nqarim di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne cg'ōò kg'oana, khamam kò kaiaam peresitim koe síí,

² a síí dtcàrà me, Damaseko koe hàna xu còrè-nquu xum gha tcgāya zi góá máá sa, ncēe gha qarian máà me zi, me ēem kòo Nqarim dim dàòm di ne khòè ne síí hòò ne qáé ne a Jerusalema koe úú ne sa - kg'ào khòèa ga ii kana dxàea ga ii igaba.

³ Eēm gam dis qōòs-q'oo koe hànasem ko Damaseko koe cúù, kam ko kúúga x'áà ba dxùukg'aia ba koe nqarikg'ai koe guu a x'áà.

⁴ Me cg'áé gómankg'ai koe, kam ko dòm ba kóm me ko máá: 'Sauloè, Sauloè, dùús domka tsi ko xgàra Tea máá?' témé.

⁵ Me Saulo máá: "Dìi Tsia, X'aigaè?" témé. Me xọa me a máá: "Tíí Ra a Jeso Ra, ncēe tsi ko xgàra Ra.

⁶ Ke ncēeska tēè naka tsia x'áé-dxoom q'oo koe tcāà, gaa koe tsi gha síí bìrìè dùú sa tsi gha kúrú sa ke," tam ma xọa me.

⁷ Xu kò khòè xu ēè kò Saulom cgoa hāa xu kg'ama téé káà kg'uisse, dòm ba xu kò kóm, igabaga xu kò táá cúí khòè ga hòò khama.

⁸ Me Saulo ba gómankg'ai koe tēè, igaba ēem ko xgobekg'am tcgái kam kò cúí gúù ga bóò tama. Ka xu ko qgóó me tshàua ba ka, a Damaseko koe úú me.

⁹ Me kò ngoana cáman sèè, a táá bóò, a ba a táá c'ēè gúù ga tc'óó kana kg'áà.

¹⁰ Me kò Damaseko koe xgaa-xgaase-kg'aom Ananiase ta ko ma tciìè ba hàna. Me kò X'aigam Nqari ba gam koe x'áíse, a tciì me a máá: "Ananiaseè!" témé. Me xọa Me a máá: "Èè, X'aigaè, ncāa ga ra a," témé.

¹¹ Me X'aiga ba bìrì me a máá: "Jutasem x'áé koe ncēm tchànóm cgoa qōò, naka khòèm Tareso koe guua hāam Saulo ta ko ma tciìè ba tèè me, hāa a ba a ko còrè ke.

¹² X'áís koem khòèm Ananiase ta ko ma tciìè ba x'áíèa hāa, me tcāà a ko tshàua ba tòò cgae me, tcgáia ba gha bóò ka ke," tam méé.

¹³ Me kò Ananiase xòa Me a máá: “X'aigaè, kái ne khòè ne koer kóma hãa ãem khòem ka, ntamam kò ma Tsari ne khòè ne tcom-tcomsa ne Jerusalema koe hàna ne koe cg'ãèan kúru sa.

¹⁴ Me ncēska ncēe koe kaia xu peresiti xu di qarian úúa, hàam gha qgóó ãe ko Tsari cg'òèan tcii ne ka,” témé.

¹⁵ Igabagam kò X'aigam *Nqari* ba Ananiase ba bìrí a máá: “Ncēm khòè bar nxará tcg'òóa máásea hãa a ko hàà tséékagu me, me tãá zi qhàò zi di ne hēé, naka x'aiga xu hēé, naka Iseraele di ne khòè ne cookg'ai koe hēéthēé cg'òèa Te úúa te.

¹⁶ Ra gha x'ái me, Tiri cg'òèan domkam gha nta noose xgàrase sa. Ke qđò!” tam méé.

¹⁷ Nxāaskam ko Ananiase qđò a síí nquum q'oo koe tcāà. A ba a Saulom koe tshàua ba tòó a máá: “Saulòè, tíí qđèè, X'aigam Jesom ncēe kò dàòm q'oo koe tsi hāase ko tsáá koe x'áise ba tsééa óá tea, nxāasega tsi gha gaicara bóò, a tsi a gha gataga Tcom-tcomsam Tc'ēm ka cg'oè-cg'oèè ka,” témé.

¹⁸ I kò kúúga tsoro khama ii gúúan tcgáía ba koe q'òàse, me Saulo gaicara bóò, a ba a tēe a tcguù-tcguuè.

¹⁹ Eēm ko tc'òóa xg'ara, kam ko gaicara qarian hòò.

Saulo ba ko Damaseko koe hēé naka Jerusalema koe hēéthēé xgaa-xgaa

Saulo ba kò cg'orò cáman sée a ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu Damaseko koe hàna xu cgoa hàna.

²⁰ A ba a kò kúúga còrè-nquu xu koe xgaa-xgaa, Jesom Nqarim òim Cóám ii sa.

²¹ Ne kò wèé ne ãe ko kóm me ne are, a ne a tēè a máá: “Gaam khòem tama ba gáé ncēe ba, ncēe kò Jerusalema koe tshúù sa óágara hãa ba, gane ãe kò ncēm cg'òè ba tcii ne koe? Ncēe kò ncēe koe hààra ba, hàam gha khòè ne qáé, a kaia xu peresiti xu cookg'ai koe úú ne ka ba?” ta ne ma tēeku.

²² Igabagam kò Saulo càùse qarian koe, a Damaseko koe x'ãèa ne Juta ne arekagu, qāèsem kò x'ái ne, Jeso ba *nqđòðkaguèam* Krestem ga Me e sa khama.

²³ Kái cáman qāá q'oo koe ne kò Juta ne qg'áiku a cg'òo me kg'oana.

²⁴ Igabagam kò Saulo ãe ne kò kúru kg'oana hãa sa q'āakaguè. Ne kò x'áé-dxoom di heke-kg'áman ntcùú ba hēé naka koaba ba hēéthēé q'òé, cg'òo me ne gha ka.

²⁵ Igabaga ne kò gam di ne xgaa-xgaase-kg'ao ne ntcùú ka *ts'āakagu me* gàbas koe *tcāà me a x'áé-dxoom òim xhàrom* tc'amkg'ai koe guu a *xhoròkagua ba ka*.

²⁶ Eēm ko Jerusalema koe síí kam ko xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae kg'oana, igabaga xu kò wèé xu ga bèe me, a xu a kò xgaa-xgaase-kg'ao me e sa tcom tama.

²⁷ Igabagam kò Barenabase sée a x'áé úú-kg'ao xu koe úú me, a *Saulom* ntama ma X'aiga ba dàòm q'oo koe bóò hãas ka bìrí xu, naka *X'aigam* kò ma kg'ui cgoa me sa hēéthēé e. Gatagam kò Damaseko koem kò *Saulo* ma kgoarasease Jesom cg'òè ka ma xgaa-xgaa sa bìrí xu.

²⁸ Nxāaskam ko Saulo hãa cgoa xu, a ba a qđòa te Jerusalema koe, a kgoarasea xóé a X'aigam cg'òè ka kg'ui.

²⁹ Juta ne Gerika *sa ko kg'ui* ne cgoam kò kg'ui a ntcoeku, igabaga ne kò cg'òo me kg'oana.

³⁰ Eē ne ko gam di ne khòè ne ncēs gúù sa bóò q'āa ka ne ko sée a Kaesarea koe úú me, a Tareso koe tsééa úú me.

³¹ Si ko wèes kerekes Jutea di sa hēé, naka Galilea di sa hēé, naka Samaria di sa hēéthēé tòókuan úúa hãa, a sa a kò qari-qariè, a kò Nqari ba q'áò hãa, a kò Tcom-tcomsam Tc'ēm ka ntcàm qaoè, a sa a ko càùse.

Enease ba hēé naka Dorekase sa hēéthēé e

³² Eēm kò Petere wèé xu xòè xu nqđóm di xu koe qđòa te kam kò Lita òim nqđóm koe ko hàna ne dtcòm-kg'ao ne dàra.

³³ Gaa koem kò khòem Enease ta ko ma tciìe ba xg'ae cgoa, nq̄ara kò hãa ba, 8 kurian kò kgàrom koe xõe ba.

³⁴ Me Petere ba bìrí me a máá: “Eneaseè, Jeso Krete ba ko q̄àekagu tsi, ke t̄e naka tsarim kgàro ba kg'ónò,” t̄émé. Me kúúga t̄e.

³⁵ Ne kò w̄é ne khòe ne ẽe kò Lita h̄e naka Sarone h̄éth̄e koe x'ãa hãa ne bóò me, a ne a kò X'aigam *Nqarim* koe k̄abise.

³⁶ Si kò Jopa koe c'ẽes xgaa-xgaase-kg'ao sa hàna, Tabita ta kò ma tciìe sa. *Gerika di* cg'òea sa kò Dorekase ii sa, nc̄ee kg'uia tsi kò k̄abi i ne tsi ga ‘Tcáí’ ta ma tci sa. Nc̄ee kò w̄é x'aè ka q̄àe tséean kúrú a ko dx̄aua ne khòe ne h̄ui sa.

³⁷ Gaam x'aem ẽem kas kò tsàa a sa a x'óó, i kò tc'áróa sa xg'aàe a tc'amaka kò hànám nquum-q'oo koe tòòe.

³⁸ Lita dim nq̄ó ba kò Jopa dim ka cúu me e, khama ne kò ẽe ne ko xgaa-xgaase-kg'ao ne Peterem Lita koe hàna sa kóm, ka ne ko cámm khòe tsara gam koe tséea úú, tsara sí dtcàrà me a máá: “Cgómna táá ão guu naka sita koe hàà,” t̄émé.

³⁹ Me kò Petere xgoaba a q̄ò cgoa tsara a, a ba a ẽem ko gaa koe sí ka tc'amaka hànám nquum-q'oo koe úú. W̄é zi dx̄ae-ntc̄oa zia kò *Peterem* q̄ae koe hàà t̄e a kg'ae, a zi a h̄aeko xu qgáí xu h̄e naka c'ẽe qgáían h̄éth̄e x'ái me, Dorekases kò gazi cgoa qanega hãa x'aè kas kò qḡea hãa a.

⁴⁰ Me Petere w̄ea ne ga tchàa koe xhàiaгу, a ba a qúrúa ba ka ntc̄ó a còrè. Eẽm ko x'óas khòes dim tc'áróm koe k̄abise kam ko máá: “Tabitaè, t̄e!” t̄émé, si tcgáí sa xgobekg'am, a Petere ba bóò a sa a t̄e a ntc̄ó.

⁴¹ Me kò tsh̄aua sa ka s̄e si a ba a nq̄àrèa sa ka téekagu si. A ba a dtcòm-kg'ao ne h̄e naka dx̄ae-ntc̄oa zi h̄éth̄e tciia xg'ae, a kg'òeas h̄ase x'ái ne si.

⁴² Si kò nc̄es gúu sa w̄eem Jopam koe q'ãase, ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe dtcòm.

⁴³ Me kò Petere ba Jopa koe, khò tséé-kg'aom Simone ta ko ma tciìem cgoa tc'ãa cáman s̄e.

10

Petere ba h̄e naka Koniliase ba h̄éth̄e e

¹ Kaesarea koem kò khòe ba hàna Koniliase ta kò ma tciìe ba, tc'ãa-cookg'ai me e kò ii, nc̄o-kg'ao xu nc̄e kò Italea ta ko ma tciìe xu di ba.

² Gabá h̄e naka w̄é ne khòe ne x'áea ba di ne h̄éth̄e kò Nqari-tcáóa ne khòe ne e, a kò Nqari ba q'áo. Khòe nem kò kái aban máa, a ba a kò w̄é x'aè ka Nqari ba còrè.

³ Me kò c'ẽem koabam ka, nqoana di zi x'aè zi ka, x'ái sa bóò nc̄e gaas koem kò q̄aese moengelem Nqarim di ba bóò sa, me ko tc̄a, a ko bìrí me a máá: “Koniliaseè,” t̄émé.

⁴ Me gam koe q̄ea tòón tcgáí a bóò me, a q'áos ka tc̄aè a máá: “Dúú saà, X'aiga Tseè?” t̄émé. Me x̄a a máá: “Tsari còrèan h̄e naka tsari aban h̄éth̄e tc'ẽe-tc'ẽses iise Nqarim koe tc'amaka q̄aà hãa,

⁵ ke nc̄eska khòe xu Jopa koe tséea úú, naka xu sí Simonem nc̄e ko Petere ta ma tciìe ba óa;

⁶ c'ẽem Simonem x'áe koem dàra hãa, khò tséé-kg'ao ba, nc̄e gam dim nquum tsh̄a-dxoom q̄ae koe hàna ba ke,” t̄émé.

⁷ Eẽm ko moengelem ẽe kò kg'ui cgoa me ba q̄ò kam kò gam di xu q̄a xu ẽe kò tséea máa me xu koe guu a cámm q̄a tsara tci, naka Nqari-tcáóam nc̄o-kg'ao ba h̄éth̄e e,

⁸ a ba a w̄es gúus ẽe kúrúsea hãa sa bìrí xu, a Jopa koe tséea úú xu.

⁹ Xùrikom cámm di koaba ka, ẽe xu gaxu dis q̄òs koe hãa, a x'áe-dxoom koe cúu xu u, kam ko Petere nquum tc̄obe koe q'ábà a sí gaa koe còrè. ¹⁰ Si kò xàbà sa tc̄a me, me c'ẽe gúu tc'óom gha tc'ẽe. Eẽ i hãa a ko ts̄aguè kam ko s̄okuris khama xam̄s gúus ka tc̄aè,

¹¹ kam ko nqarikg'aian bóò i ko xgobekg'amse, me c'ẽem gúum q̄òm qgáíam khama ii ba, gaa koe guu a ko nq̄aka x̄a, a ko 4 c'ama ba cgoa gómankg'ai koe xòòe.

¹² Gam koe i kò wèé kg'oo-coa-qhàòan hěé, naka ncāa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hěé, naka tsarān hěéthěé hàna.

¹³ Me nxāaska dòm ba kóm me ko máá: “Těe Petereè; cg'òo naka kg'oo,” témé.

¹⁴ Igabam kò Petere ba máá: “Eě-ěe X'aigaè, qanegar cg'uriga gúùan tc'óó ta ga hāa kana tc'òokuan kg'ano tama gúùan gar tc'óó ta ga hāa thěé,” témé.

¹⁵ Me kò dòm ba cām dis ka gaicara bìrí me a máá: “Eě Nqarim q'ano iise kúrúas ka táá máá, q'ano tama saa, témé guu,” témé.

¹⁶ Ncēe sa kò nqoana q'oro kúrúse, me gúù ba nqarikg'ai koe qháésega séèa kabìè.

¹⁷ Eēm Petere qanega hāa a ko are, ēem ncāa ko bóòs x'ái sa ko dùú sa nxàe sa, ka xu ko kúúga Koniliasem ka tséèa xu khóè xu hàà heke-kg'áms koe téé, Simonem dim nquum ka xu kò tèèa hāa khama.

¹⁸ Q'au xu kò a tèè, Simonem ncēe Petere ta ko ma tciiè ba ēe koe x'āèa hāa sa.

¹⁹ Eēm Petere hāa a ko ēes x'áis ka tc'ēe, kam ko *Tcom-tcomsam* Tc'ēe ba bìrí me a máá: “Bóò, nqoana xu khóè xu hāa a ko qaa tsi.

²⁰ Ke tèe naka xōa, naka tsia qòò cgoa xu, c'ēe gúù tc'ēe-tc'ēese tamase, Tíí ra tséé xua hāa ke,” témé.

²¹ Me Petere xōa a khóè xu koe síí a ba a máá: “Bóò, tíí ga ra a, qaa xao ko ra, dùú sa xao ko qaara máá te?” témé.

²² Xu xōa me a máá: “Koniliasem ka xae tsééa óàèa, ncōo-kg'ao xu dim tc'āa-cookg'ai ba, tchànóm khóèm, Nqari ba ko q'ào ba, ncēe gam ka i ko qāèse kg'uiè ba, wèes qhàòs Juta ne dis ka. Tcom-tcomsam moengelem kam kò q'āakaguè, tsáá koem gha khóèan tsééa úú, tsi síí tciiè, a gam dim nquum koe hàà, me hàà kóm nta tsi ko mée sa ka,” témé.

²³ Me Petere tciiā tcāa xu, a x'óm-q'ooan máà xu.

Q'uu dim cām kam kò tèe a gaxu cgoa qòò, xu kò c'ēe xu dtcòm-kg'ao xu Jopa di xu qòò cgoa me thěé.

²⁴ Xùrikom cām ka xu ko Kaesarea koe tcāa, Konilias ba kò qāa nea, a gam di qhàòan tciiā xg'aea, naka ncāmam hāa a tòóku cgoa khóèan hěéthěé e.

²⁵ Eēm ko Petere tcāa kam kò Koniliasem cgoa xg'ae, me nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a dqom me.

²⁶ Me Petere ghùì me a máá: “Táá ēeta hěé guu, khóè ra a, a tsáá khamaga ii ke,” témé.

²⁷ Eēm ko kg'ui cgoa me, kam kò tcāa a kái ne khóè ne bóò ne hààra xg'aea.

²⁸ Me bìrí ne a máá: “Gatu igaba tu gatu ka qāèse q'ana hāa, x'āèa nea kgoara máá tama, Juta ba gha c'ēe zì qhàò zì dì ne cgoa xg'ae kana dàra ne sa. Igabam Nqari ba x'ái tea, táá méér cúì khóè ga q'ano tama ia kana kg'amaga di i ta ma tcii guu sa,

²⁹ khama ēer ko khóèan tsééa máàèa kar kò xguì tamase kg'ama hàà. Khamar ko ncēeska tèè, dùú sar tciiā máàèa sa,” témé.

³⁰ Me Konilias ba xōa a máá: “4 cāmān ncēe nqáéa koe, ncēe x'aèan nqoana di kaga, ra kò hāa a ko tirim nquum koe còrè, kam kò kúúga tcāa qgáíkom khóè ba cookg'aia te koe hàà téé,

³¹ a máá: ‘Koniliasèè, tsari còrèa ne komsanaèa, i tsari aban Nqarim cookg'ai koe tc'ēe-tc'ēeseèa.

³² Ke nxāaska Jopa koe c'ēe khóèan tsééa úú naka i Simone ba síí dtcàrà, ncēe ko Petere ta ma tciiè ba. Simonem khòò tséé-kg'aom x'áé koem hàna, ncēe tshàa-dxoom qàe koe x'āèa ba,' tam méé.

³³ Ra kò nxāaskaga kúúga khóèan tsáá koe tsééa úú, tsi qāèse hěé a hààraa. Ta ncēeska wèèa ta ga ncēe koe hàna Nqarim cookg'ai koe, a ko hàà komsana wèèan ēe X'aigam *Nqarim* x'áè tsia, tsi ko hàà kg'ui i,” tam méé.

³⁴ Me kò nxāaska Petere tshoa-tshoa a kg'ui cgoa ne a máá: “Tseeguan kagar ko ncēeska bóòa q'āa, Nqari ba khóèan tšákase qgóó tama sa,

³⁵ igaba wèes qhàòs koe, wèém ēe ko q'ào Me, a ko ēe tchàno ii sa kúrú bam ko Gam koe qāèse hààkagu.

³⁶ Q'ana tu hãa, Iseraele di ne khòe ne koem kò kg'uian tsééa úúa hãa sa, Jeso Krestem koe guua tòókuan di qãe tchõa nem kòo xгаа-xгаа, ncêe X'aigam Nqari ba wèea ne di Me e di i.

³⁷ Eẽ tchõa nea kò Galilea koe tshoa-tshoase a síí Jutea koe tsai-tsaise sa tu q'ana, tcguù-tcguukus ncêe Johanem kò nxàes koe guu a,

³⁸ ntam ko ma Nqari ba ma Jesom Nasareta di ba ma Tcom-tcomsam Tc'êe ba hêe naka qarian hêéthêe cgoa ntcãá tcúú sa, ntam ko ma qõda te a qãean kúrú sa, naka êe wèea ne êe kò dxãwam ka qgóòa hãa ne khòe ne wèe nem ko ma kg'òekaguan ka, Nqari ba ko Gam cgoa hãa khama.

³⁹ Ta wèea ta ga ãem kúrú hãas koe nxàea tseegukagu-kg'ao ta a, Juta ne dim nqõóm koe hêe naka Jerusalema koe hêéthêe e. Cg'õo Me ne kò, xgàus* koe tceea ba ka,

⁴⁰ igabam kò Nqari ba nqoana dim cáń ka ghùí Me, a kúrú Mem x'áise,

⁴¹ wèe khòean koe tamase, igaba sixae koe ncêe Nqarim ka ko nxará tcg'òòa xae, nxàea tseegukagu-kg'ao xae gha ii ka, ncêe ko tc'õó, a kg'áa cgoa Me xae, x'ooan koem tãeas qãá q'oo koe.

⁴² Me kò x'áe xae e, khòe ne xae gha xгаа-xгаа ka, a Gam ga Me e sa x'ái, Nqarim ka nxará tcg'òòa ba, a ba a gha êe kg'òea ne hêe naka x'óoa ne hêéthêe dim Xgàra-kg'ao ba ii ba ka.

⁴³ Wèe xu porofiti xu kò Gam ka nxàea tseegukagu, wèem êe ko Gam di cg'òean koe dtcòm ba gha qgóoa-máákuan chibian di hòò sa," tam Petere ba mée.

⁴⁴ Eẽm Petere qanega hãa a ko kg'ui kam kò Tcom-tcomsam Tc'êe ba wèea ne êe kò kg'ui ba komsana ne koe tcãa.

⁴⁵ Ne kò Juta di ne dtcòm-kg'ao ne, ncêe ko Peterem cgoa hàaraa ne kaisas ares ka tcãaè, Tcom-tcomsam Tc'êe ba kò abas iise tãá zi qhàò zi di ne koe igabaga thêe tcãa khama.

⁴⁶ Ne kò kóm ne ne ko tãaka xu tam xu cgoa kg'ui, a ko Nqari ba kaikagu khama. Nxãaskam ko Petere máa:

⁴⁷ "A c'êe ba hàna tshàan gha xguì ba, ncêe ne khòe ne gha táá tcguù-tcguuè ka, ncêe Tcom-tcomsam Tc'êe ba hòò ne, sita khama?" témé.

⁴⁸ Me x'áe, khòe ne gha Jeso Krestem dim cg'òem cgoa tcguù-tcguuè sa. Ne kò dtcàrà me, cáń-coa nem gha x'áe cgoa ne sa.

11

Petere ba ko xqara máase Jerusalema koe hànas kerekes koe

¹ Xu kò x'áe úú-kg'ao xu hêe naka c'êe xu dtcòm-kg'ao xu Jutea di xu hêéthêe kóm, tãá zi qhàò zia gataga thêe Nqarim di kg'uian dtcòma hãa sa.

² Xu kò nxãaska ãem ko Petere Jerusalema koe síí ka q'ãe nqãa-qgai khòòa xu dtcòm-kg'ao xu chibi-chibi me,

³ a xu a máa: "Q'ãe nqãa-qgai khòòa tama xu khòe xu di nquuan koe tsi tcana, a tsi a gaxu cgoa síí tc'õóa," témé.

⁴ Me Petere ba tshoa-tshoa a wèe guùan ma qõda sa chóà máa xu, a máa:

⁵ "Jopa dim x'áe-dxoom koer kò hàna a ko còrè, kar ko sòokuris q'oo koe bóòkaguè, kaiaim qgáim khama iim guù ba, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa ãer hàna koe, 4 c'ama ba cgoa ko xòòe ba.

⁶ Ra kò qãese ntcãa me, kar kò kg'oo-coan bóò, x'áean dian hêe naka qãaka dian hêe, naka ncãa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan hêe, naka tsaràn hêéthêe e.

⁷ Ra kò dòm ba kóm Me ko birí te a ko máa: 'Peterè, tãe naka cg'õo naka kg'oo,' témé.

⁸ Ra kò xqà a máa: 'Eẽ êe X'aigaè, q'ano tama zi hêe kana tc'õókuan kg'ano tama zi hêéthêe qanega tíí kg'ám-q'oo koe tcãa ta ga hãa,' témé.

* 10:39: xgàu - Gerika sa ko máa: 'hìí' témé.

⁹ Me kò dòm ba gaia cà m di sa nqarikg'ai koe guu a kg'ui a máá: 'Eẽ Nqarim q'anos iise kúrúas ka táá máá q'ano tama sa témé guu,' témé.

¹⁰ Ncêe sa kò nqoana q'oro kúrúse, si wèés guù sa gaia séèa ghùie a nqarikg'ai koe kabìe.

¹¹ Eẽ x'aè kaga xu kò nqoana xu khòe xu hànàr kò hãam nquum koe hàà téé, Kaesarea koe guu a tí koe tséèa xu.

¹² Me kò *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba bìrí te a máá, táá méér tãákase khòèan qgóó guu naka qđò cgoa xu, témé. Xu kò ncêe xu dtcòm-k'ao xu 6 xu gataga tí cgoa qđò, xae sí khòem dim nquum koe tcãa.

¹³ Me kò *Koniliase* ba bìrí xae e, moengele bam ma gam dim nquum-q'oo koe bóò sa, naka gaam moengelem kò ma x'áè me a máá: 'Khòèan Jopa koe tséèa úú naka i Simone ba tciì, Petere ta ko ma tciè ba.

¹⁴ Kg'uia nem gha óágara máá tsi, ncêe gha tsáá hêé naka wèés x'áés tsari sa hêéthêé kgoara a ke,' tam méé.

¹⁵ Eẽr ko tshoa-tshoa a ko kg'ui cgoa ne kagam ko *Tcom-tcomsam* Tc'êe ba tcãa cgae ne, ncêem kò ma kg'aia gatá koe ma tcana khamaga ma.

¹⁶ Ra nxãaskaga X'aigam *Jeso* ba nta mééa sa tc'êe-tc'êese, ncêem kò máá: 'Johane ba tshàan cgoa tcguù-tcguua, igaba tu gha gatu *Tcom-tcomsam* Tc'êem cgoa tcguù-tcguuèa,' témé sa.

¹⁷ Ncêe Nqarim kò gatáa cúis aba sa máà ta a, ncêem kò máà ta as khama ii sa, gatá ncêe X'aigam *Jeso* Krestem koe ko dtcòm ta, ne ra tí nxãaska díi raà, Nqarim cgoa ga ntcoeku ra?" tam méé.

¹⁸ Xu êe xu ko ncêe guùan kóm ka táá cúí guù ga kg'ui, a Nqari ba dquò a máá: "Cèè, Nqari ba gáé gatà thêé tãa zi qhàò zi gha gane di chìbian koe tcoóse a zi a kg'òèan hòò sa kgoara máána hãa!" témé.

Kerekes Antioke koe hàna sa

¹⁹ Stefanem kò cg'òès qãá q'oo koe ne kò dtcòm-k'ao ne tsai-tsaise, xgàràe ne kòò khama, ka ne kò nquù ka qđò, Finikia koe hêé, Kupro koe hêé naka Antioke koe hêéthêé e, a ko Juta ne cúí ne Nqarim di kg'uiàn bìrí.

²⁰ Igaba i ko c'èe xu hànà, khòe xu Kupro di xu hêé naka Kurene di xu hêéthêé e, êe xu ko Antioke koe hàà ka xu ko gataga thêé Gerika ne cgoa kg'ui, a ko X'aigam *Jesom* di qãè tchòàn xgaa-xgaa ne.

²¹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba gaxu cgoa hãa, ne kò kái ne khòe ne dtcòm, a X'aigam *Nqarim* koe kabise.

²² I kò tchòàn ncêe *Jerusalem* koe hànas kerekes koe sí kómse, xu *Barenabase* ba Antioke koe tséèa úú.

²³ Eẽm ko hàà a ko hàà cgómkuan Nqarim di bóò, kam ko qãè-tcao, a ba a wèéa ne ga korè, X'aigam Nqarim koe ne gha tseeguse hãa sa, tòón-tcaoase.

²⁴ *Barenabase* ba kò qãem khòe me e khama, *Tcom-tcomsam* Tc'êem ka kò cg'òè cgaeèa ba, kaisa dtcòmàn kò úú ba, ne kò kái ne khòe ne X'aigam *Nqarim* koe óágàè.

²⁵ Me *Barenabase* ba Tareso koe qđò, a sí Saulo ba qaa.

²⁶ A ba a êem ko hòò me kaga Antioke koe úú me. Tsara kò *Barenabase* tsara Saulo tsara nxãaska wèém kuri ba hêé a kerekes di ne khòe ne cgoa xg'ae, a kái ne xgaa-xgaa. Ne kò Nqarim di ne xgaa-xgaase-k'ao ne Antioke koe tc'ãa a dtcòm-k'ao ne ta ma tciè.

²⁷ Eẽ x'aè ka xu kò c'èe xu porofiti xu *Jerusalem* koe guu, a xu a ko Antioke koe sí.

²⁸ Me gaxu ka c'êem porofitim Agabose ta ko ma tciè ba tẽe, a ba a *Tcom-tcomsam* Tc'êem ka cg'òè cgaeèase bìrí ne, kaisas xabà sa gha wèém nqóó ba xõa cgae sa. Si kò ncêe sa kúrúse Kelaodiam ko *Roma* koe tc'ãa-cookg'aia x'aè ka.

²⁹ Ne xgaa-xgaase-k'ao ne wèé ne dtcòmku, gane di kg'òè-q'ooan khama ne gha ma gane ka qđesea ne hùì sa, ncêe *Jutea* koe hànà ne.

³⁰ Ncêe sa ne kò kúrú, a Barenabasea tsara Sauloa tsara cgoa aban gane di kaia xu koe tsééa úú.

12

Herote ba ko kereke sa xgàra

¹ Gaa x'aè kam kò x'aigam Herote ba tshoa-tshoa a kerekes di xu c'êe xu xgàra.

² A ba a x'àèan tcg'òó, me kò Jakobom, Johanem ka káímkhoe ba, ntcàum cgoa cg'òòè.

³ Eëm ko bóò, si ncêe sa Jutea ne tcgái q'oo koe qâe si i, kam kò còoka qòò, a x'àèan tcg'òó, me Petere ba thêe qâée. Cám xu êe xua kò péré gâe-gâe úú tamas pérés ko tc'òòè xu cám xu u.

⁴ Eëm ko qg'óó mea xg'ara kam ko qâe-nquum koe tcâa me, me 4 zi xg'ae zi ncôo-kg'ao xu di zi ka kòrèè. Me kò *Herote* bìrìse, Paseka dis kòès qâá q'oo koem gha khòè ne cookg'ai koe óá me sa.

⁵ Me kò Petere ba gataga ma qâe-nquum koe kòrèè. Igabas kò kereke sa Nqarim cookg'ai koe qarika còrèan kúrúa máá me.

Petere ba ko qâe-nquum koe guu a kgoaraè

⁶ Eëm gha Herote khòè ne koe tcg'òó a úú mem cám dim ntcùum cookg'ai koem kò Petere cam tsara ncôo-kg'ao tsara xg'aeku koe x'óma, a ba a cam tsara táu tsara cgoa qâéèa, kòre-kg'ao xu ko nquum-kg'ám koe hãa, a xu a kò qâe-nquu ba kòrè.

⁷ Igabam kò kúúga moengelem X'aigam *Nqarim* di ba gam koe hàà téé, me qâe-nquum q'oo koe x'àà ba x'àà. Me Petere ba nxàraa ba koe ntcâa-ntcâa, a ghù me, a máá: “Têe qhâése,” témé. I táuan q'óma ba koe guu a kgoarase.

⁸ Me moengele ba bìrì me a máá: “Kg'ónòse naka tsia nxàboa tsi nxàbo,” témé. Me gatà hêé. Me bìrì me a máá: “Hãa tsarim qgái ba naka tsia xùri te,” témé.

⁹ Me Petere xùri me, a tcg'oa cgoa me. Ncêe moengelem ka ko kúrúè sa tseegu si i sam kò c'úua hãa, sòokuris q'oo koem kòò x'ái sa bóò, tam ko tc'êea khama.

¹⁰ Eë tsara ko tc'âa di kòre-kg'aoan nqâé, a ko cam dian nqâé ka tsara ko síi qano dis heke-kg'áms koe tcâa, heke-kg'áms x'âé-dxoom koe i ko tcg'oa a síie sa. Igabas ko kg'ama cuiaga xgobekg'amsea máá tsara a. Tsara tchâa koe tcg'oa, a tsara a c'êem dàòm cgoa tcg'oa, me moengele ba kúúga guu me.

¹¹ Eëm ko Petere síi cuiaga bóò q'âa kam ko máá: “Ncêeskar tseegukaga q'ana hãa, Nqarim Gam dim moengele ba tsééa óágara hãa sa, hààm gha Herotem tshàu-q'oo koe kgoara te ka, naka wêes gúùs Jutea ne kò nqòò cgae teas koe hêéthêe e,” témé.

¹² Eëm ko êes gúù sa tc'êea xg'ara kam ko Marias dim nquum koe síi, Johanem ka xòò sa, Mareko ta ko ma tciie ba. Kái ne khòè nea kò gaa koe xg'aea, a ko còrè.

¹³ Nquu-kg'ám bam kò xg'ám-xg'am kas ko c'êes qâàs, Roda ta ko ma tciie sa síi komsana.

¹⁴ Eës ko Peterem dim dòm ba kóma q'âa kagas ko táá síi xgobekg'ama máá me, a qâe-tcaoan domka qàròà tcâa q'oo koe, a sa a síi Peterem nquu-kg'ám koe tõe sa nxàe.

¹⁵ Ne bìrì si a máá: “Teme si ko,” témé, si gataga cúíga ma bìrì ne, gaan ga a sa. Ne máá: “Gam dim moengele me e,” témé.

¹⁶ Me Petere hãa a nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am. Xgobekg'am ne kò, a bóò me a kaisase are.

¹⁷ Me kò tshàua ba cgoa x'ái ne, nqoo ne gha ka, me chóà máá ne X'aigam *Nqarim* ma qâe-nquum q'oo koe tcg'òó mea sa. Me bìrì ne a máá: “Ncêes gúù sa méé tu Jakobo ba bìrì, tíi qõe ga ne hêéthêe e,” témé. Kam ko tcg'oa, a táá qgái koe síi.

¹⁸ Eë i ko q'uu kas ko kaias xháé sa ncôo-kg'ao xu koe tcâa, Peterem kas dùú sa kúrúsea di sa.

¹⁹ Me Herote qaa a táá hòò me, kam ko kòre-kg'ao xu xgòàse tõe, a cg'òòè xu gha di x'àèan tcg'òó. A ba a Jutea koe tcg'oa a Kaesarea koe síi, a síi gaa koe ão.

Herotem dis x'oo sa

²⁰ Herote ba kò Turea tsara Sitonea tsara di ne khòè ne cgoa mēéku. Gane di tsara nqǒó tsara kò Herotem kò tc'āa-cookg'aia nqǎm koe guu a gane di tc'ōoan hòò. Kas ko xg'aes gane di sa Belasetom koe síí, tcom-tcomsam qǎam x'aigam Herotem di ba, a síí tòókuan drcàrà.

²¹ Eē kò nxárá tòòèam cáim kam ko Herote x'aian di qǎáian hǎa, a síí x'aian dis ntcōó-q'ooos koe ntcōó, a khòè ne cgoa kg'ui.

²² Ne kò khòè ne qǎè-tcaoan ka q'au a máá: “Ncēea Nqarim dim dòm me e, khòèm dim tama me e!” témé.

²³ Herote ba kò Nqari ba táá dqomà máá, khamam kò Nqarim dim moengele ba qháése xg'ám me, me nxáian ka kg'ooé, a x'óó.

²⁴ Me kò Nqarim dim kg'ui ba càuse a kái.

²⁵ Barenabasea tsara Sauloa tsara kò tsééa tsara kúrúá xg'ara ka tsara ko Jerusalema koe kabise, Johane ba tsara ko sée, Mareko ta ko ma tciie ba.

Paulom di tsééa ne wèém nqǒóm koe (13-28) **Paulom di xgaa-xgaan dis qǒós tc'āa di sa (13:1-14:28)**

13

Barenabasea tsara Sauloa tsara ko tsééa tcg'òóè

¹ Antioke koe hánas kerekes q'oo koe xu ko porofiti xu hēé, naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hēéthēé xu hana: Barenabase ba hēé, naka Simonem ncēe ko Nigere ta kò ma tciie ba hēé (*ncēe kg'ua i ko kabie ne i ko máá, ntcúum khòè ba téméè ba*), naka Lukiom Kurene di ba hēé, naka Manaenem ncēe kò tc'āa-cookg'aim Herotem cgoa xg'ae a kaikaguèa ba hēé, naka Saulo ba hēéthēé xu u kò ii.

² Hǎa a xu a kò X'aiga ba dqom a ko tc'ōoan carase, kam ko Tcom-tcomsam Tc'ēe ba bìrì xu a máá: “Nxárá tcg'òóá máá Te Barenabasea tsara Sauloa tsara, naka tsara tsééan tciia Ra máá tsara síí kúrú,” témé.

³ Eē xu ko tc'ōoan carase a ko còrèa xg'aras kaga xu ko tshàua xu gatsara koe tòó a tsééa tcg'òó tsara a.

Barenabasea tsara Sauloa tsara Kupro koe

⁴ Gatsara ēe kò Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tsééa tcg'òóèa tsara ko Selukia koe qǒò, a tsara a gaa koe síí skepe sa q'ábà a tshàam ka nxama-nxamaèam nqǒó-coam Kupro dim koe qǒò.

⁵ Tsara Salamis koe síí a gaa koe Nqarim dim kg'ui ba Jutta ne di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa. Me Johane ba gatsara cgoa hǎa gatsara dim hùì-kg'aom iise.

⁶ Tshàam ka nxama-nxamaèam nqǒóm wèém ēe ba tsara kò caate, a tsara a nxāakg'aiga Pafose *dim x'áém* koe síí tcāà, a gaa koe Jutta dim tsóò-kg'aom cgoa xg'ae, ncēe kò gataga thēé tshúu-ntcōa dim porofiti ii ba, Bare-Jeso ta kò ma tciie ba.

⁷ Me kò tc'āa-cookg'aim Seregio Paulom cgoa ko hǎa, tc'ēega kò iim khòè me e. Me Barenabasea tsara Sauloa tsara tci, Nqarim dim kg'ui bam kò kóm kg'oana khama.

⁸ Igabam ko tsóò-kg'aom Bare-Jeso, Elemase ta ko ma *Gerikas ka ma* tciie ba ntcoe tsara a, a ba a gataga *tc'āa-cookg'ai* bam gha drcòman koe tcg'òó sa tc'ēe.

⁹ Me nxāaska Saulom, ncēe kò gataga Paulo ta ma tciie ba, Tcom-tcomsam Tc'ēm ka ko cg'òè cgaea ba qāea tòon tcgái *Elemasem koe* a máá:

¹⁰ “Tsáá dxāwam di tsi cóá tseè, wèé zi gúu zi tchàno zi di tsi cg'òo-kg'ao tseè! Wèé kàan x'ooan hēé naka xhùukuan hēéthēé di ka cg'òè cgaea tseè, cuiskaga tsi gáé X'aigam *Nqarim* di dàoan ncēe tchàno guua hǎa tite kàma-kama a tamase?”

¹¹ “Ncēeska bóò, X'aigam *Nqarim* dim tshàu ba tsáá cgoa tééa q'aara. Kàa tcgái tsi gha, a gha gataga qǎom x'aè ba sée a táá cáms di x'áan hòò a bóò,” tam méé. Me kúúga qháésega

nqara-nqau sa hěé naka ntcùú sa hěéthěé ka cg'áé-kg'aiè, me qõòà nxama-nxama a qgóó-hì me gha khòèan qaa.

¹² Eēm tc'āa-cookg'aim ko dùús kúrúsea sa bóò kagam kò dtcòm, xgaa-xgaan ěe X'aigam *Nqarim* dia ko kaisas are sa tcāa mea khama.

Pauloa tsara Barenabase tsara Antioke Pisidia di koe

¹³ Pafose koem kò Paulo ba gam ka c'ěea tsara cgoa skepe sa q'ábà, a Perega koe síí, Pamfilia di i. Me kò Johane síí gaa koe q'aa cgoa tsara a, a Jerusalema koe kabise.

¹⁴ Perega koe guus ka tsara kò Antioke Pisidia koe hàna koe síí. Ka tsara ko Sabata dim cáń ka còrè-nquum q'oo koe tcāa, a tsara a ntcõó.

¹⁵ X'áèan hěé naka porofiti xu hěéthěé di zi tcgāya zi ko nxaráèa xg'ara, ka xu kò còrè-nquum di xu tc'āa-cookg'ai xu khòèan tsééa úú, i síí dtcàrà tsara a, a máá: “Gaxae ka káíkhoa tsaoè, ghùì-tcáókuan dim kg'ui ba tsao kò úúa, ncěe khòè ne tsao gaam cgoa x'áè kg'oana ba, ne tsao khòè ne bìrì me,” témé.

¹⁶ Me Paulo ba tēm ko ka, x'òàa ba cgoa nqookagu ne a máá: “Iseraele di tu khòè tuè, naka gatu c'ěe zi qhàò zi di tu hěéthěé e, gatu ncěe Nqari ba ko q'ào tu, komsana te méé tu!

¹⁷ Nqarim, Iseraele di ne khòè ne di ba kò gaxae ka xõò ga xu nxará tcg'òòá máásea, a ko khòè ne di kg'òèan qāèse qõòkagu, Egepeto koe ne ko x'àèa ka, a ba a ko kaisa qarian cgoa gaam nqõóm koe séèa tcg'òó ne,

¹⁸ a ba a kò 40 khama noo kurian tchàa-xgóós koe gane di kg'òòan qáò-tcaoa máá.

¹⁹ A ba a kò Kanana koe ěem ko 7 zi qhàò zi cg'òoa xgāa kam ko khòè ne nqõóan gane di máá, q'òò o ne gha ka.

²⁰ “Wèé zi gúù zi ncěe zia ko 450 khama noo kurian séè. Me kò ncěe zi gúù zi qāá q'oo koe Nqari ba x'aigan máà ne, i kò nxāakg'aiga porofitim Samuelem di x'aèan síí tcāa.

²¹ Ne kò khòè ne nxāaska x'aiga ba dtcàrà, Me Nqari ba Saulo ba máà ne, Kishem ncěe Benjaminem dis qhàòs di ko iim ka cóáse ba, me 40 kurian tc'āa-cookg'ai ne.

²² Saulo bam ko x'aigan koe tcg'òós qāá q'oo koem kò *Nqari ba* Dafite ba x'aiga ba tòó. A gam ka nxàea tseegukagu a máá: ‘Dafitem Jesem ka cóáse bar hòòà, tcáó-c'òáa te dim khòè me e, tíi ko tc'ěes gúùs wèé sam gha kúrú,’ témé.

²³ Ncēm khòèm dis qhàòs koem kò Nqari ba guu a Kgoara-kg'aom Jeso ba Iseraele ne koe tsééa óá, ncēm kò ma nqòòkagua khama.

²⁴ Jesom hàà tamas cookg'ai koem kò Johane ba chìbian koe tcóósean di tcguù-tcguukuan ka wèé ne khòè ne Iseraele di ne xgaa-xgaa.

²⁵ Eēm ko Johane tsééa ba cgoa xg'ara qõò kam kò tēè a máá: “Tíi ra dìi ra, ta tu tc'ěea? *Eě tu nqòòkaguèar* tama ra a, igaba bóò, C'ěe ba ko qāáa te koe hàà, ncěe nxàbo tcāia ba kgoara gar kg'ano tama ba,’ tam méé.

²⁶ “Tíi kíi ga xaoè, a Abrahamam ka cóáse ga xaoè, naka gatu ncěe ko Nqari ba q'ào tu, qhàò zi di tuè, kg'uiian ncěe kgoarasean dia gatá koe tsééa óágaèa.

²⁷ Jerusalema koe x'àèa hàa ne khòè ne hěé naka gane di xu tc'āa-cookg'ai xu hěéthěéa kò Jeso ba bóò q'āa tama kana kóma q'āa tama. Igaba ne kò chibi-chibi a xgàra Me, a ne a ko ncēm dàòm ka porofiti xu di kg'uiian tseegukagu, ncěe wèé cáman Sabata di ka ko nxaráè e.

²⁸ Táa xu kò q'āa, dùútsa dàòm ka xu gha chibi-chibi a cg'òo Me sa, igaba xu kò Pilato ba dtcàrà, cg'òo Mem gha sa.

²⁹ Eě xu ko Gam ka ko goásea gúùan wèé tseegukagua xg'ara ka xu ko xgàus* tc'amkg'ai koe xòo Me, a tc'áms koe tcāa Me.

³⁰ Igabam kò Nqari ba x'ooan koe ghùì Me.

* 13:29: *xgàu* - Gerika sa ko máá: ‘hìi’ témé.

³¹ Me kò gataga kái cáman ga bóòè ãe kò ko Gam cgoa Galilea koe guu a ko Jerusalema koe qòò ne ka. Ncẽes noose ga ne gatá di ne khòè ne koe Gam di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne e.

³² Tsam ncẽe koe hààraa, hàà tsam gha qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u ka. Nqòòkagukus Nqarim gatá ka xòò ga xu máàna hãa

³³ sam ncẽeska tseegukagua gatá ka, gaxu di ta cóá ta, Jeso ba x'ooan koe ghùian ka. Ncẽe i gataga ma cámm dim pesalemam koe ma góásea khama a ko máá:

'Tsáá Tsia Tiri Tsi Cóá Tsi i;

Ra ncẽem cámm koe guu a Tsarir Xòò Ra a,'

téméè khama.

³⁴ Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea, táám gha gaia ts'óó ka, di tseeguan di kg'uiian ga ncẽe e *Baebes koe ncẽe ko máá:*

'Tcom-tcomsa a tseegu di ts'ee-ts'ee kg'aikua

ner gha máà tu u,

ncẽe Dafite bar kò gaan ka nqòòkagua a,'

témé e.

³⁵ I gataga c'ẽe koe ncẽeta ma góásea a ko máá:

'Cuiskaga tsi tcom-tcomsam *Qãàm* tsari ba guu,

nakam ts'óóa hãa tite,' témé.

³⁶ Dafite ba kò gam di x'aèan ka Nqarim ko tc'ẽea sa kúrú, a ba a kò x'óó, a ba a gam ka xòò ga xu cgoa kg'ónòè, i tc'áróa ba ts'óó.

³⁷ Igaba Gaam ãe Nqarim ka kò x'ooan koe ghùìèam di tc'áróa ne kò táá ts'óó.

³⁸ Gaa domka méé xao q'ãa, tíí kíí ga xaoè, qgóóa-máákuan chibian dia ncẽem Khòèm Jesom koe hàna sa. Ncẽe tchõà nea gaan xgaa-xgaa xao o tsam ko ga a. Moshem di x'aèan *qgóóa qari* ka tu kò táá tchàno tu iise bóòè,

³⁹ igabam ko wèém ãe ko *Jesom koe* dtcòm ba Gaam domka tchànóm iise bóòè.

⁴⁰ Ke méé tu q'õése, nakas táá porofiti xu nxàeas gúù sa kúrúse cgae tu u guu, ncẽe ko máá:

⁴¹ 'Bóò, gatu ntcoè-kg'ao tu,

are méé tu naka tua x'óóa xgãáse,

hààr gha gatu di xu cámm xu ka c'ẽes gúù sa kúrú,

c'ẽe ne khòè ne kòò gaas ka bìrí tu u

ne tu dtcòm tite sa,' "

tam Paulo ba méé.

⁴² Tsara kò *Pauloa tsara Barenabase* tsara còrè-nquum koe guu a ko qòò, ka ne kò khòè ne dtcàrà tsara a, kãbise tsara gha a hààkom Sabatam ka gaicara xgaa-xgaa ne sa.

⁴³ Eẽs ko xg'ae sa qòòà q'aa ka ne kò kái ne Juta ne hẽé, naka Nqari-tcáóa ne khòè ne ncẽe Juta di cauan koe dtcòmà ne hẽéthẽé, Pauloa tsara Barenabase tsara xùri, ncẽe ko síí kg'ui cgoa ne, a korè ne, Nqarim di cgómkuan koe méé ne kg'ama gataga cúí ma hãa sa tsara.

⁴⁴ Xùrikom cámm Sabata dim ka ne ko wèé ne khòè ne x'áé-dxoom ãem di ne hàà ne gha X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka qòòà xg'ae *ne kò cg'orò ne táá síí.*

⁴⁵ Eẽ ne ko Juta ne xg'ae zi khòè ne di zi bóò, ka ne ko chìi di tc'ẽean ka cg'oè cgaeè, a ne a Paulo ba ncòi, a ãem ko kg'ui zi gúù zi ka ntcoeku cgoa me.

⁴⁶ Tsara nxãaska Pauloa tsara Barenabase tsara kgoarasease xoa xu a máá: "Kg'aia méé tsam ga kò Nqarim dim kg'ui ba gatua bìrí tu us gúù si i. Igabaga tu xguì Mea, a gataga x'áía hãa, chòò tama kg'òèan tu kg'ano tama sa, khama tsam gha ncẽeska tãá zi qhàò zi di ne koe síí.

⁴⁷ Ncẽea X'aigam *Nqarim* ma x'áè tsama hãa ga a khama a máá:

'Tãá zi qhàò zi dim x'áà bar kúrú tu ua hãa,

nxãasega tu gha Tiri kgoarasean nqòóm chòò-q'oo koe úú ka,'

témé," ta tsara méé.

⁴⁸ Tǎá zi qhàò zi di ne ko ncēe gúuàn kóm ka ne ko qǎe-tcao, a ne a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba dqom̃. Ne kò wèe ne ēe kò nxará tcg'òòea ne chòò tama kg'òèan ne gha hòò ka dtcòm̃.

⁴⁹ Me kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba wèem nqǒóm ēem koe tsai-tsaise.

⁵⁰ Igaba ne kò Juta ne tcom-tcomsa zi khòe zi dtcòma hǎa zi hēe, naka x'áe-dxoom di xu tc'ǎa-cookg'ai xu hēéthēe ntcàma ghùì, a khòe ne kúrú, ne Pauloa tsara Barenabasea tsara cgáe-q'oo koe téé, a ne a gane dim nqǒóm koe xhàigu tsara a.

⁵¹ Tsara nxǎaska gaa koe ga nqàrè tc'amkg'aia tsara di tsharàn qǎe-qǎe, a tsara a Ikonio dim nqǒóm koe qǒò.

⁵² Gatà i ko ii igaba ne kò xgaa-xgaase-k'ao ne qǎe-tcaoan ka cg'oè cgaee, Tcom-tcomsam Tc'ēm ka hēéthēe e.

14

Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio koe

¹ Kg'aiga tsara ko hēe khama tsara ko *Pauloa tsara Barenabasea tsara Ikonio* koe síi còrè-nquum Juta ne dim koe tcǎa. Gaa koe tsara kò qarika kg'ui, ne gaa koe kái ne khòe ne Juta di ne hēe naka Gerika di ne hēéthēe dtcòm̃.

² Igaba ne kò Juta ne ēe kò dtcòm̃an xguì ne tǎa zi qhàò zi di ne kúrú ne cg'ǎe tc'ēan ka tcǎaè, a ne a kò tǎa dtcòm̃-k'ao ne cgoa kómku.

³ Tsara kò *Pauloa tsara Barenabasea tsara* gaa koe tc'ǎa x'aèan sée a hǎa, a tsara a X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kgoarasea xóe a kg'ui, Me Nqari ba x'ái Gam di cgóm̃kuan dim kg'ui ba tseegu me ii sa, qarian máa tsara ka, x'ái zi hēe naka are-aresa zi gúu zi hēéthēe tsara gha kúrú di i.

⁴ Ne kò khòe ne x'áe-dxoom di ne q'aa-q'aaè. C'ēe nea kò Juta ne cgoa kómku, ne c'ēe ne x'áe úú-k'ao tsara cgoa kómku.

⁵ Qhàò zi di ne hēe, naka Juta ne hēe, naka gane di xu tc'ǎa-cookg'ai xu hēéthēe ne kò qg'áikua máa tsara a, xgáe tsara ne gha, a nxǒan cgoa xao tsara a ka.

⁶ Igaba tsara kò gaas kàa sa bóò q'ǎa, a Lukonia di tsara x'áe-dxoo tsara koe bèe a qgóea síi, Lusetera hēe naka Derebe hēéthēe di tsara x'áe-dxoo tsara koe, naka gatsara x'áe tsara nxama-nxamaa hǎa xu x'áe xu koe hēéthēe e.

⁷ A tsara a kò gaa koe qǎe tchòàn xgaa-xgaa.

Pauloa tsara Barenabasea tsara Lusetera koe hēe naka Derebe koe hēéthēe e

⁸ Lusetera koem kò nqàrèa ba koe kò nqàra hām khòe ba hàna, kg'aiga kò gataga ma ábàèa ba, a xg'aom ko ntcǒó a ábàè ne qǒò tama ba.

⁹ Paulo bam kò komsana ēem ko ma xgaa-xgaa khama. Me kò Paulo ba qǎe tòon tcgái gam koe, a bóò me me dtcòm̃an úúa hǎa kg'òèkagu me gha a.

¹⁰ Kam ko q'aua kg'ui cgoa me a máa: “Tēe naka nqàrè ka téé tchànose!” témé. Me kò gaa x'aè kaga khòe ba tc'ǎo ta ma tēe a tshoa-tshoa a qǒò.

¹¹ Eē ne ko khòe ne Paulom ncǎa kúrús gúu sa bóò ka ne ko Lukonia dis kg'uis cgoa q'au a máa: “Nqària ne ncǎa xǎa-k'g'ai ta a, khòèan dis iis koe,” témé.

¹² A ne a kò Barenabase ba Zese ta ma tcii *nqàrim tc'amaka ka ba*, a Paulo ba Heremese ta ma tcii, kg'ui-k'ao me e kò ii khama.

¹³ Me kò peresitim Zesem di ba, ncēe gam dim tempelem kò x'áe-dxoom cookg'ai koe hǎa ba, ghòèan hēe naka x'aa zi hēéthēe óa, heke-k'g'áms x'áe-dxoom dis koe, gabá hēe naka khòe ne hēéthēe ko dàò-a-máaku zi x'áe úú-k'ao tsara kúrú máa kg'oana khama.

¹⁴ Igaba ēe tsara x'áe úú-k'ao tsara Barenabasea tsara Pauloa tsara kò ncēes gúus ka kóm ka tsara ko qgáia tsara tòà q'aa, a khòe ne koe qgóea síi, a tsara a q'au a máa:

¹⁵ “Khòe tuè, dùuska tu ko hēea? Gatsam igaba tsam khòe tsam m gatu khamaga ma ka, qǎe tchòàn tsam ko óàgara máa tu u, cg'ǎa-cg'ana zi gúu zi ncēe zi méé tu guu, naka

kg'òèa hãam Nqarim koe kabise, ncêe nqarikg'ai hêe naka nqôók'g'ai hêe naka tshàa ba hêe naka wèe zi gaan koe hàna zi hêéthêe kúrúba.

¹⁶ Ncêe nqáéa x'aè kam kò wèe zi qhàò zi guu, zi dàòà zi èe zi ko ma tc'èe khama ma qòò.

¹⁷ Gatà i ii igabam kò nxàea tseegukagu, hàna baa sa, qãe zi guù zi kúrúan ka, a ba a nqarikg'ai koe guu a túúan mää tu u, naka tc'òoan ko tcuùe x'aèan hêéthêe e, a ba a kò tcáóa tu tc'òoan cgoa xg'ãakagu, a qãe-tcaokagu tu u," tam méé.

¹⁸ Ncêeta xám kg'uian tsara ko kg'ui igaba i kò qaria mää tsara a, xgàe-kg'am ne tsara ga sa, dàòà-máákuan kúrúba mää tsara an koe.

¹⁹ Nxãaska ne ko c'èe ne Juta ne Antioke koe hêe naka Ikonio koe hêéthêe guua ne xg'ae sa kg'uià tàà a mää, *Pauloa tsara tshúù tsara a, tème*. Ne kò Paulo ba nxōán cgoa xg'ám, a ne a x'áé-dxoom ka tchàa za tcéèa tcg'òò me, x'óóa baa, ta ne kò tc'èea khama.

²⁰ Igaba èe xu ko xgaa-xgaase-kg'ao xu ko qàea ba koe nxama-nxama me kagam ko tée, a ba a x'áé-dxoom koe kabise. Xùrikom cáín kam ko gabá hêe naka Barenabase ba hêéthêe tsara Derebe koe qòò.

Pauloa tsara Barenabasea tsara ko Antioke koe kabise

²¹ A tsara a gaam x'áé-dxoom koe qãe tchōàn xgaa-xgaa, a kái xgaa-xgaase-kg'aoan hòò. Nxãaska tsara ko Lusetera koe hêe naka Ikonio koe hêe naka Antioke koe hêéthêe kabise.

²² A tsara a síí xgaa-xgaase-kg'aoan qari-qari, a ntcám ne, dtcòman koe ne gha qgóóa qari ka. Tsara bìrí ne a mää: "Kái xgàrakuan koe méé ta hãa naka nxãatama Nqarim di x'aian koe tcãà," tème.

²³ Ne kò kaia xu wèes kerekes koe nxará tcg'òóa mááse. A ne a còrè a tc'òoan carase a ne a Nqarim cookg'ai koe tòó xu, ncêe Gam koe xu dtcòma hãa ba.

²⁴ Eè tsara ko Pisidia tchoaba ka tsara ko Pamfilia koe hàà,

²⁵ a ko Perega koe *Nqarim dim* kg'ui ba xgaa-xgaa, ka tsara ko Atalia koe xõa.

²⁶ A tsara a kò gaa koe guu a skepes cgoa Antioke koe síí, ncêe khòè ne kò gaa koe còrèa mää tsara a koe a ne a kò Nqarim di cgómkuan di qarian dòm q'oo koe tsééa úú tsara a, tséés èe tsara kò ncêeska xg'ara-xg'ara hãas koe.

²⁷ Gaa koe tsara ko tcãà ka tsara ko kereke sa xg'ae-xg'ae, a tsara a wèe guù èem Nqari ba kúrú cgoa tsaraà nxàe, naka Nqarim ma tãá zi qhàò zi di ne heke-kg'áms dtcòman di sa kgoara máána hãa sa.

²⁸ Gaa koe tsara kò xgaa-xgaase-kg'ao ne cgoa qáòm x'aè ba sèe a hãa.

Jerusalema dis xg'ae sa (15:1-35)

15

¹ Xu kò c'èe xu khòè xu Jutea koe guu a *Antioke koe* dtcòm-kg'ao ne síí xgaa-xgaa, a kò mää: "Moshem di x'áè-kg'áman ka xao ko q'ãe nqãa-qgai khòòe tama ne xao cuiskaga kgoaraè tite," tème.

² Ncêe sa kò Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêe tsara kúrú tsara ntcoeku cgoa xu, a qarika tèèku cgoa xu. Tsara kò Paulo ba hêe naka Barenabase ba hêéthêe tsara, c'èe xu dtcòm-kg'ao xu cgoa nxará tcg'òòè, Jerusalema koe xu gha qòò ka, a x'áè úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu koe hêéthêe síí ncêes tèes ka kg'ui ka.

³ Si kò kereke sa tsééa tcg'òò xu, xu ko Finikia koe hêe naka Samaria koe hêéthêe tcãà, a xu a nxàe, nta ne ma tãá zi qhàò zi di ne Nqarim koe kabisea hãa sa. Ncêe tchōà nea kò wèe ne dtcòm-kg'ao ne kúrú ne kaisase qãe-tcao.

⁴ Eè xu ko Jerusalema koe tcãà ka xu kò kereke sa hêe naka x'áè úú-kg'ao xu hêe naka kaia xu ka hêéthêe qãèse hààkaguè. A tsara a kò èem Nqari ba gatsara koe kúrúba hãa zi guù zi wèe zi nxàe.

⁵ Igaba ne kò c'ěe ne dtcòm-k'ao ne ncěe kò Farasai xu dis xg'aes koe hãa ne tẽea-tée a máá: “*Nqôóm di zi qhàò zi di* ne méé ne q'ăe nqăa-qgai khòòe, naka nea bìrìe Moshem di x'ăe-k'ămăn méé ne qg'óó qari sa,” témé.

⁶ Xu kò x'ăe úú-k'ao xu hěe naka kaia xu hěéthěe xu ncěes tchõa sa xg'aea máá a nxàe.

⁷ Me kò Petere kaidas nxàes qăá q'oo koe tẽea-tée a bìrì xu a máá: “Tíí ka c'ěe xaoè, q'ana xao hãa me kò kg'aiaka x'ăe ka Nqari ba gatu xg'aeku koe nxára tcg'òó sa kúrúa hãa, tíí kg'ăm koe ne gha tãá zi qhàò zi di ne guu a qăe tchõàn kóm sa, a ne a dtcòm ka.

⁸ Nqarim ncěe khòem dis tcáo sa q'ana ba ko x'ái ne, qăesem ko hàakagu ne sa, Tcom-tcomsam Tc'ěe ba máa ne ka, ncěem kò sixae ka hěe khama.

⁹ Sita hěe naka gane hěéthěe xg'aeku koem kò cúí q'aa-q'oo ga táá kúrú, gane di tcáo nem kò dtcòmăn cgoa q'ano-q'ano khama.

¹⁰ Dùús domka xao ko Nqari ba kúrúa bóò máá? Dùús domka xao ko xgaa-xgaase-k'ao ne qg'áo koe jokoan xóó, ncěe gaxae kana gaxae ka xòò ga xu xu kò gaan dcěe ka tààe e?

¹¹ Igaba xae ko tseeguan kaga dtcòm, cgòmku X'aigam Jesom di ka ta gha gane khamaga ma kgoarae sa,” tam méé.

¹² Xu wée xu khòe xu nqoo, a Barenabase tsara Pauloa tsara komsana, tsara ko ma x'ái zi hěe naka are-aresa zi gúú zi hěéthěe ma nxàe sa, ěem kò Nqari ba tãá zi qhàò zi di ne koe gatsara ka kúrúa zi.

¹³ Eẽ tsara ko kg'uia xg'ara kam ko Jakobo xoa a máá: “Tíí ka c'ěe xaoè, komsana te xao:

¹⁴ Simone ba ko nxàe, me ma Nqari ba ma tãá zi qhàò zi di ne ma kg'aia dăra hãa sa, gaa zi koem gha cg'õea ba domka khòe ne nxára tcg'òó máase ka.

¹⁵ Kg'uiian porofiti xu di igabaga i ko ncěes gúús cgoa dtcòmku, ncěe i ma ncěeta ma góáea koe, *ncěem ko Nqari ba máá:*

¹⁶ ‘Ncěe zi gúú zi qăá q'oo koer gha kăbise,
a Ra a gha Dafitem dim nquu ba kăbase tshàò, ncěe cg'áea ba.

Eẽ cg'áea hãa xòea ba Ra gha gaia tshàoa ghùi,

a gha kúrú me me tchànose téé,

¹⁷ nxăasega ne gha ěe qăua ne khòe ne X'aigam *Nqari* ba qaa ka,
naka wée ne tãá zi qhàò zi di ne hěéthěe e,
ncěe cg'õea Te ka ko tciie ne.

¹⁸ Nqarim ko ma kg'ui i,
ncěe ko ncĩsega ncěe zi gúú zi nxăea tcg'òó zi q'ăaèa ba,' tam méé.

¹⁹ Gaa domkaga ra bóò tcg'òó, a ko còò dis ka ko máá: Ncěe tãá zi qhàò zi di ne kò Nqarim koe kăbise ne méé ta táá xgăe ne guu.

²⁰ Igaba méé xae góá máá ne, naka ne táá kúrú máasea nqàrian máàea hãa zi gúú zi tc'õó guu, naka nea gataga táá cg'ăràn kúrú guu, naka nea táá chúú-chuuea kg'oo-coan di kg'óóan kg'oo guu, naka nea táá c'ăòan tc'õó guu.

²¹ Nciisega i ko Moshem di x'ăean x'ăe-dxoo xu koe xgaa-xgae, ncěe i ko ma còrè-nquuan koe wée Sabatan ka nxárae khama,” tam méé.

Tcgăyas dtcòm-k'ao ne ko góá máàe sa

²² Ka xu ko nxăaska x'ăe úú-k'ao xu hěe, naka kaia xu hěe, naka wées kereke sa hěéthěe bóò i qăe e, cām khòe tsara ne gha xg'aes koe guu a nxára tcg'òó, a Paulo ba hěe naka Barenabase ba hěéthěe tsara cgoa Antioke koe tséea úú sa. Jutasem ncěe kò Baresabase ta ma tciie ba hěe naka Silase ba hěéthěe tsara kò nxára tcg'òó, ncěe kò dtcòm-k'ao ne ka kaisase tcommèa hãa tsara.

²³ Ka xu ko tcgăyas ncěeta ma góasea hãa sa gatsara cgoa tséea úú, ncěe ko máá:

“Gaxae x'áè úú-kg'ao xae hěé naka kaia xae hěéthěéa ko, gataga gatu ka káíkhoe ga xae ko tsgámkagu tu u, gatu dtcòm-kg'ao tu tǎá zi qhàò zi di tu, Antioke koe hěé, Siria koe hěé, naka Kilikia koe hěéthěé hàna tu, a xae a ko máá:

²⁴ Gaxae ka c'ěea xua gaxae dis xg'aes koe tcg'oara hǎa sa xae kóma hǎa, a xu a kg'uian cgoa tcg'ome tcúú tua, a tshúù-tshuu tc'ěe tua sa, gaxae x'áèan máà xu tama koe.

²⁵ Gaa domka xae xg'ae a dtcòmku, a cǎm tsara khòè tsara nxárá tcg'òó, a gatu koe tsééa úúa hǎa, gaxae di tsara ncàm-khoe tsara Barenabase tsara Paulo tsara cgoa tsara gha qǒò ka,

²⁶ khòè tsara ncěe kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem domka gatsara di kg'òèan cg'òè-cg'oegam qgǎim koe tcana hǎa tsara.

²⁷ Gaa domka xae ko Jutase ba hěé naka Silase ba hěéthěé tsara gatu koe tsééa úú, síi tsara gha ncěe koe xae góáa hǎas guú sa kg'áma tsara ka chóà máá tu u ka.

²⁸ Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka gaxae hěéthěéa kò bóò i qǎèa máá xaea hǎa, táá méé xae cúí guú qóm ga xgámkagu tu u guu sa, ncěe zi guú zi gatu koe ko qaase zi ka oose, ncěe ko xùri zi:

²⁹ táá méé tu kúrú mááseèa ngárian ko máàè tc'òoan tc'òó guu, naka tua c'áòan tc'òó guu, naka tua táá chúú-chuu a cg'òèe kg'oo-coan kg'oo guu. Naka tua gataga táá cg'áràn kúrú guu. Ncěe x'áè-kg'áman tu kò ko xùri ne tu gha ko qǎèse hěé. Qǎèse tu hǎa.”

³⁰ Eě xu ko tsééa tcg'òóè ka xu kò Antioke koe síi tcǎà, a xu a kò gaa koe khòè ne xg'ae-xg'ae, a tcgāya sa máà ne.

³¹ Eě ne ko nxárá si ka ne kò ghùì-ghui-tcáókuan di kg'uian qǎè-tcaoa máá.

³² Ka tsara kò Jutasea tsara Silasea tsara, porofiti tsara a kò ii khama qǎò x'aèan sée a dtcòm-kg'ao ne cgoa kg'ui, a ghùì-ghui tcáó ne, a qari-qari ne.

³³ Eě tsara kò gaa koe x'aèan séea hǎa, ka tsara kò dtcòm-kg'ao ne ka tòókuan cgoa tsééa kǎbiè, a tsara a kò gane èe kò tsééa úú tsara hǎa ne koe kǎbise.

³⁴ [Igaba i ko Silase ba qǎèa máá gaa koem gha qaù sa.]

³⁵ Igaba tsara ko Paulo tsara Barenabase tsara Antioke koe qaù, ncěe gatsara hěé naka kái ne khòè ne c'ěe ne hěéthěé kò X'aigam *Nqarim* di qǎè tchòàn xgaa-xgaa koe.

Paulom di xgaa-xgaan dis qǒòs cǎm di sa (15:36–18:22)

Paulo ba hěé naka Barenabase ba hěéthěé tsara ko qǒò a q'aa

³⁶ Cg'orò cǎman qǎá q'oo koem kò Paulo Barenabase ba bìrí a máá: “Hààn tsam kǎbise naka tsama síi wée xu x'áè-dxoo xu koe gatsam ka c'ěe ne kabi, ncěe tsam kò X'aigam dim kg'ui ba xgaa-xgaa hǎa xu, naka bóò nta ne ma hǎa sa,” témé.

³⁷ Me kò Barenabase tc'ěe, Johanem ncěe Mareko ta kò ma tcièem cgoa tsara ga qǒò sa.

³⁸ Igabam kò Paulo tc'ěe a bóò, i qǎèa máá tsara tama gatsara cgoam gha qǒò sa, Pamfilia koem kò q'aa cgoa tsara a, a kò táá còoka tsééa qǒò cgoa tsara a khama.

³⁹ Kas kò kaisas ntcoekus tshúù sa tǎe, tsara kò gaa koe ga q'aa. Me Barenabase ba Mareko ba sée, a ba a Kupro koe sapes cgoa qǒò.

⁴⁰ Me Paulo Silase ba nxárá tcg'òóa mááse, a ba a xgoaba, ne kò dtcòm-kg'ao ne còrèa máá tsara a, Nqarim di cgómkuan gha hǎa cgoa tsara a ka,

⁴¹ tsara kò Siria hěé naka Kilikia koe hěéthěé tcana nqáé a kò gaa koe kereke zi qari-qari.

16

Timoteo ba ko Paulo tsara Silasea tsara cgoa qǒò

¹ Me kò Paulo gataga Derebe koe qǒò, a síi Lusetera koe tcǎà. Gaa koem kò c'ěem xgaa-xgaase-kg'aom Timoteo ta kò ma tcièe ba x'ǎèa, ncěe xòòs kò Juta dis qhàòs di ii, a dtcòm-kg'ao sa ii, me xòò ba Gerika dis qhàòs di ii ba.

² Dtcòm-k'ao ne Lusetera hěe naka Ikonio hěéthěe di nea kò ko qãe zi gùu zi gam ka kg'ui.

³ Me kò Paulo ba tc'ěe, Timoteom gha xùri me sa, khamam kò sée me a q'ãe nqãa-qgai khòo me, Juta ne ẽe zi nqòo zi koe hàna ne domka, xòo ba Gerika me e sa ne kò wěea ne ga q'ana hãa khama.

⁴ Eẽ xu ko ma x'áe-dxoo xu koe ma qõo te khama xu kò ma x'áe úu-k'ao xu hěe naka kaia xu Jerusalema koe hàna xu hěéthěe xu kúrúa hãa x'áean bìrí ne, a xu a qarika méé ne qgóo o sa bìrí ne.

⁵ Zi kò kereke zi dtcòmàn koe qari-qariè, a wěe cáim ka càuse.

Paulom dis bóòkaguè sa Teroa koe

⁶ Xu Ferugia hěe naka Galatia hěéthěe di xu xg'aeku xu koe qõo, Asia dim xg'aekum koe xu ga kg'ui ba xgaa-xgaa sam kò Tcom-tcomsam Tc'ěe ba cara xua hãa khama.

⁷ Eẽ xu ko Misia dim xg'aekum koe cúu, ka xu kò Bitunia dim xg'aekum koe xu gha tcãa sa x'ãa máá, igabam kò Jesom dim Tc'ěe ba táa kgoara máá xu.

⁸ Khama xu kò Misia dim xg'aekum koe tcana nqáe, a Teroa dim x'áe-dxoom koe síi.

⁹ Eẽm ntcùum kam kò Paulo Maketonia dim khòem dis x'ái sa bóòkaguè, me téé-těe a ko dtcàrà me a ko máá: “Tchoaba naka Maketonia koe hàà hùì ta a,” témé.

¹⁰ Eẽm ko Paulo ẽes x'ái sa bóòa xg'ara ka xae kò qháese Maketonia koe xae gha síi sa kg'ónòsea máá, gaa koe xae gha qãe tchòàn síi xgaa-xgaa ne sam kò Nqari ba tciia máá xaea hãa sa xae kò bóòa tcg'òóà khama.

Filipi koes ko Lidia Jesom koe dtcòm

¹¹ Teroa koe xae ko skepes cgoa guu ka xae kò tchànose Samoterake koe qõo, a xùrikom cáim ka Neapolise koe síi.

¹² Gaa koe xae kò guu a Filipi koe síi tcãa, kaia x'áe-dxoom Maketonia dim xg'aekum di ba, Roma dim nqòóm di qarian dòm q'oo koe hãa ba. Eẽm x'áe-dxoom koe xae kò cg'orò cáim-coan sée.

¹³ Sabata dim cáim ka xae kò x'áe-dxoom dis heke-k'áms koe tcg'oa, a tshàam koe síi, còrè di qgála ne ko gaa koe hàna, ta xae kò tc'ěea khama. Khóe zi ẽe kò gaa koe xg'aea hãa zi cgoa xae kò ntcòó a kg'ui.

¹⁴ Gazi ka c'ěe sa kò Lidia si i, Tiatira dim x'áe-dxoom di sa, Nqari ba kò còrè sa, ncěe kò ko ncoà a tcàako qgáian t'òe x'ámágu sa. Paulom ko kg'ui zi gùu zis kò qarika komsana, Nqari ba kò xgobekg'am tcáo sia hãa khama.

¹⁵ Eẽ ne ko gasá hěe naka gas dim x'áe-q'oom di ne hěéthěe tcguù-tcguuè, kas ko x'áea sa koe tciia úu xae e, a máá: “Ncěe X'aigam Nqarim koe dtcòmàr khòer ii sa xao kò bóòà hãa ne méé xao nxãaska x'áea te koe hàà, naka tíi cgoa hãa,” témé. A kò qarika dtcàrà xae e, xae síi cgae si.

Pauloa tsara Silasea tsara qáe-nquum koe

¹⁶ C'ěem cáim ka, ẽe xae xóe a ko còrè dim qgáim koe qõo ka xae kò qãas cgoa xg'ae, ncěe kò tc'ěean úúa sa, hààko zi gùu zi gha nxàe di i sa, ncěe kò ko hààko kúrúse zi gùu zi nxàean ka gas ka q'òose ga ne kái marian kúrúa máá sa.

¹⁷ Ncěes cóá sa kò Pauloa xae q'aua xùri, a ko máá: “Ncěe xu khòe xua kaisase tc'amaka hãam Nqarim di xu qãa xu u, ncěe ko kgoarase tu gha di dàòan ka bìrí tu u xu,” témé.

¹⁸ Kái cáma nes kò sée a ncěes gùu sa kúrú, me Paulo xg'ai a ba a kabise a dxãwa tc'ěe ba bìrí a máá: “Jeso Krestem cg'òe kar ko bìrí tsi, a ko máá, gas koe méé tsi tcg'oa,” témé. Me dxãwa tc'ěe ba gaa x'aè kaga tcg'oa cgae si.

¹⁹ Eẽ xu ko q'òosea xu bóòà q'ãa, gaicara xu marian hòò tite sa, ka xu ko Pauloa tsara Silasea tsara qgóo a x'ámágu dis qgáis koe úu, tc'ãa-cookg'ai xu koe.

²⁰ Eẽ xu ko Roma di xu kaia xu cookg'ai koe síi cgoa tsara a ka xu kò máá: “Ncěe tsara khòe tsara Juta tsara a, a ko x'áe-dxoom koe ncòoan kúrú,

²¹ a tsara a ko gataga tãá cauan khòè ne xgaaxgaax, Roma di ta khòè ta di x'áèan koe tc'ěese tama a, ta dtcòm m tama," témé.

²² Si kò xg'aes khòè ne di sa thěe qaru cgae tsara a, xu kò Roma di xu kaia xu qgáian méé tsara tcg'òó cgaèè naka qoaè sa x'áè.

²³ Eẽ tsara ko thòókase xg'ámmea xg'ara ka tsara kò qáé-nquum koe tcãàè, me kò kòre-k'ao ba qãèse méém kòre tsara a sa x'áèè.

²⁴ Eẽm kò máàèa hãa x'áèa nem kò tséékagu, a ba a kò q'oo koe hànã qáé-nquu-coam q'oo koe tcãà tsara a, a hii-tcúrian koe ngàrèa tsara qáèa ntcò.

²⁵ Ntcúu ngáè ka tsara ko Paulo tsara Silasea tsara còrè, a Ngari ba ciian nxáèa máá, xu kò c'ěe xu khòè xu qáèèa kò hãa xu kóm tsara a.

²⁶ Si kò kúúga kaias cgùrus nqòóm di sa kúrúse, si kò qáé-nquum ko tc'amkg'aia sa koe tshàòèa hãas tshoa-tshoase-q'oo sa kòri, i kúúga wèè qáé-nquuan di kg'árian xgobekg'amse, i wèém khòém di táuan kgoarase.

²⁷ Eẽm ko qáé-nquum dim kòre-k'ao ba tẽe kam kò bóò i qáé-nquum di kg'árian xgobekg'amsea hãa, kam ko ntcàu ba tsgúua tcg'òó a cg'òose ka hěé, khòè xua qgòèa hãa, tam kò tc'ěea hãa khama.

²⁸ Igabam kò Paulo ba kaisase q'au a máá: "Táá tshúu gúu kúrú cgaese guu, wèèa xae ga ncèe koe hànã ke," témé.

²⁹ Me qáé-nquum dim khòè ba x'áà-x'aa-k'g'ai cgoa dis gúu sa dtcàrà a qháèse tcãà, si kò cgùru sa tcãà me, me kò Paulo tsara Silasea tsara ngàrè-k'g'am koe cg'áé.

³⁰ A ba a tchàa koe tcg'òó tsara a, a tẽe tsara a, a máá: "Khòè tsaoè, dùu sa ra gha kúrú a nxãasega *Nqarim* di kgoarakuan hòò?" témé.

³¹ Tsara xoa me a máá: "X'aigam Jesom koe dtcòm, tsáá hěé naka x'áèa tsi di ne hěéthěé tu, nxãaska tu gha kgoaraè ke," témé.

³² Ka tsara kò X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba gabá hěé, naka wèè ne ãe kò gam x'áé koe hànã ne hěéthěé birí.

³³ Eẽm ntcúu kagam kò qáé-nquum dim kòre-k'ao ba sèè tsara a, a sí gatsara di chibian xg'aà-k'g'am, ne kò gaa x'áè kaga gabá hěé naka gam dis x'áé-q'oo di ne hěéthěé tcguù-tcguuè.

³⁴ A ba a gam dim nquum koe úu tsara a, a tc'òoan máà tsara a. Gabá hěé naka gam dis x'áé-q'oo di ne hěéthěé kò qãè-tcaoan ka cg'oè cgaèè, ncèeska ne Ngari koe dtcòm hãa khama.

³⁵ Xùrikom *cám* ka ntcúuk'g'ai cgoa di x'áè ka xu kò Roma di xu kaia xu x'áèan pirisean cgoa tséèa úu ncèe kò máá: "Eẽ tsara khòè tsara kgoara naka tsara qòò," témé e.

³⁶ Me qáé-nquum dim kòre-k'ao ba gaa kg'ui Paulo ba birí a máá: "Kaia xu ncãa kgoaraè méé tsao di x'áèan tcg'òó, ke tsao ncèeska tòókuan cgoa tcg'oa naka qòò," témé.

³⁷ Igabam kò Paulo birí xu a máá: "Khòè ne cookg'ai koe ne kò xg'ám tsam m, qãèse tẽèa cgáé-cgae naka chibi-chibi tsam m tamasega, Roma di tsam khòè tsam m igaba, a kò qáé-nquum koe tcãà tsam m, ka xua ko ncèeska ts'ãà ka tcg'òó tsam m sa tc'ěe? Cuiskaga a! Gaxu méé xu hàà naka hàà gaxu ka tcg'òó tsam m," témé.

³⁸ Pirise xua kò Roma di xu kaia xu ncèe kg'ui birí. Eẽ xu ko Roma di tsara khòè tsara ii sa kóm ka xu kò q'áò,

³⁹ a xu a hàà qgòóa-máákuan dtcàrà, a tcg'òó tsara a, a dtcàrà tsara a, x'áé-dxoom koe tsara gha tcg'oa sa.

⁴⁰ Tsara ãe tsara ko qáé-nquum koe guu ka Lidia sa dàra, ka tsara kò gaa koe dtcòm-k'g'ao ne cgoa xg'ae, a tsara a ghui-ghui tcáo ne ko kg'ui máà ne, a xgoaba.

¹ Eẽ tsara ko *Pauloa tsara Silasea tsara* Amfipolise hěe naka Apolonia hěéthěe tchoaba ka tsara kò sí Juta ne ñim còrè-nquum Tesalonika koe hana hãam koe tcãa.

² Me Paulo caua ba a kò ii khama sí còrè-nquum q'oo koe tcãa, a ngoana xu cáim xu Sabata di xu sée a qarika khóe ne cgoa kg'ui, *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe guu a.

³ A ba a kabì, a biría kg'ónò ne, qaase i ko Krestem ncẽe nqòòkaguèa ba méem xgàrase naka ba x'ooan koe tẽe sa. Birí nem kò a máá: “Jesom ncẽer ko birí tu u ba, Gaam Krestem ga Me e,” témé.

⁴ Ne kò c'ẽe ne *Juta ne* ncẽe kò ncẽe guúan kóm ne kaisase nxùrù-tcáoa máá Pauloa tsara Silasea tsara xùria ne. Kaias xg'aes Nqari ba ko còrè ne Gerika ne di sa hěe, naka kái zi khóe zi tc'amaka hana tée-q'ooan di zi hěéthěe e kò ii.

⁵ Igaba ne kò c'ẽe ne Juta ne tau di ne e khama ne kò c'ẽe ne khóe ne dàòan qàe koe x'ãèa hãa ne cg'ãe cau ne xg'ae-xg'ae a tshúuàn ghùì. Jasonem ñim x'áe ba ne kò qaru cgae, sí ne gha Pauloa tsara Silasea tsara qaara tcg'òó a khóe ne cookg'ai koe úú tsara a ka.

⁶ Igaba ẽe ne kò táá hòò tsara a ka ne kò Jasone ba hěe naka c'ẽe ne dtcòm-kg'ao ne hěéthěe tcéèa tcg'òó, a x'áe-dxoom di xu tc'ãà-cookg'ai xu koe úú ne, a q'au a máá: “Khóe tsara ncẽe kò ko nqòó ba tshúu-tshuu tsara ncẽeska ncẽe koe hana,

⁷ me Jasone ba x'áe ba koe tciia tcãa tsaraa hãa. Xu ko wèèa xu ga *Roma ne ñim x'aigam* Kaesaram di x'áe-kg'áman xguì, a kò máá: ‘C'ẽem X'aigam Jeso ta ko ma tciie ba hãa,’ témé.

⁸ Eẽ ne ko khóe ne hěe naka tc'ãà-cookg'ai xu hěéthěe ncẽes guú sa kóm ka ne kò kaisase xg'ai.

⁹ Xu *kaia xu* Jasone ba hěe naka c'ẽe ne hěéthěe surutakagu, a guu ne ne qòò.

Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe

¹⁰ Eẽm ntcùum kaga ne kò kúúga dtcòm-kg'ao ne, Pauloa tsara Silasea tsara Berea koe tséèa úú. Eẽ tsara ko sí ka tsara kò Juta ne ñim còrè-nquum koe tcãa.

¹¹ Berea di ne khóe ne ko qàe ne khóe ne e Tesalonika di ne khóe ne ka t'òè-tcáo ne, khama ne kò kg'ui ba wèè tcáo a ne ka séea máase, a ne a kò *Nqarim di zi* Tcgãya zi wèè cáim ka nxará, Paulom kg'uia hãas tseegu ii sa ne kò bóò kg'oana hãa khama.

¹² Ne kò kái ne dtcòm, kái zi khóe zi tcom-tcomsa zi Gerika di zi hěe naka kái xu khóe xu Gerika di xu hěéthěe kò dtcòm.

¹³ Igabaga ẽe ne ko Juta ne Tesalonika koe hana ne Paulom ko Nqarim ñim kg'ui ba Berea koe xgaa-xgaa sa kóm, ka ne kò gaa koe sí, a sí ncõoan ghùì.

¹⁴ Ne nxãaska dtcòm-kg'ao ne Paulo ba tshàa-dxoom qàe koe qháese tséèa úú, igaba tsara kò Silasea tsara Timoteo tsara Berea koe qaù.

¹⁵ Eẽ kò Paulo ba úúa tòó xu khóe xua kò Atene noose qòò cgoa me, a sí Berea koe kabise, Silasea tsara Timoteoa tsara méé tsara qháese sí cgae me di x'áe-kg'áman cgoa.

Paulo ba Atene koe

¹⁶ Eẽm kò Paulo qanega Atene koe Silasea tsara Timoteoa tsara qãa hãa, kam kò ẽem ko x'áe-dxoom koe i kúúa máaseèa hãa nqàrian cg'oèa hãa sa bóò ka kaisase tshúu-tcao.

¹⁷ A ba a kò ko wèè cáim ka còrè-nquum koe Juta ne hěe, qhàò zi di ne ncẽe Nqari ba kò ko còrè ne hěe, naka khóe ne ncẽe kò ko wèè cáim ka guú zi ko x'ámáguem qgáim koe nqáe ne hěéthěe cgoa qarika kg'ui.

¹⁸ Xu kò gataga thěe c'ẽe xu Epikuria hěe naka Setoike hěéthěe *di sara dtcòm sara* di xu q'ãa-kg'ao xu ntcoeku cgoa me. C'ẽe xua kò ko máá: “Dùús tc'amkg'ai koe ba gáe ko ncẽem khóe ba kg'ui?” témé. Xu c'ẽe xu xoa a máá: “Kúúa máaseèa nqàrian kam ko kg'ui khama i xám,” témé. Paulo ba kò ko Jesom ka hěe naka x'ooan koe tẽes ka hěéthěe xgaa-xgaa domka xu kò ko ncẽeta méé khama.

¹⁹ Ne nxãaska tc'ãà-cookg'ai xu ñis xg'aes Areopago ta ko ma tciies cookg'ai koe sée a úú me, a máá: “Q'ãa kg'oana ta hãa, dùútsa xgaa-xgaas kabas ka tsi ko kg'ui sa.

²⁰ C'ěe zi guù zi ẽe ta ko kóm tsi tsi ko nxàe zia gatá koe are-aresa zi i, ta dùú zi ko nxàe sa q'ãa kg'oana," ta ne méé.

²¹ Wée ne x'ãe-kg'ao ne Atene di ne hěe naka tãá xu nqóo xu koe guua ne khóe ne, ncěe kò gaa koe x'ãe hãa ne hěéthěe kò ko tc'ěe, gane di x'aean ne gha kabase ne ko nxàe a ko kóm zi guù zi koe nqáékagu sa.

²² Me kò nxãaska Paulo ba Areopagom dis xg'aes nqáe koe tẽe a téé a máá: "Gaxao khóe xao Atene di xao koer ko wée zi dào-kg'ám zi koe bóo, dtcòman xao úúa hãa sa.

²³ Eẽr kòo caate gatu dim x'áe-dxoom koe kar kò ẽe tu ko còrè zi qgái zi bóo kar kò altaram ncěeta ma góásea hãa ba bóo: 'NQARIM C'ÚÛSEA HÃAM DI BA,' ta ko méé ba. Tu kò diim ii sa tu c'úúa hãa igaba còrè Me, ra ko ncěeska Gam kar ga birí tu u sa tc'ěe.

²⁴ "Nqarim ga Me e, ncěe nqóomkg'ai hěe naka wée zi guù zi gaam koe hãa zi hěéthěe kúrúa hãa ba. X'aigam nqarikg'ai hěe naka nqóomkg'ai hěéthěe di ba, khóean tshàu ka kúrúeam tempelem koe x'ãe tama ba,

²⁵ kana c'ěe guù ko qaa khóe khama ma khóean tshàu ka kúrúa mááe tama ba, Gabá ko wée khóean ga kg'òean hěe naka sónòan hěe naka wées guù sa hěéthěe máa khama.

²⁶ Cúim khóem koem guu a nqóom di zi qhàò zi wée zi kúrúa hãa, wèem nqóom koe zi gha x'ãe ka, Me x'aean hěe naka hàà zi ko x'ãe qgáian hěéthěe q'aa-q'aa máá zia hãa.

²⁷ Nqari ba ne gha nqòòan úúa hãase qaa ka, a gha c'ěedaoka ẽe ne ko qaa Me ka hòò Me. Gatàm ma gatá wée ta ka nquù tama igaba.

²⁸ Ncěe ta ko c'ěe ta méé khama a ko máá:

'Gam koe ta kg'òea, a ko qòò te, a hàna hãa.'

Ncěe ne ko gatu di ne dqòm-kg'ao ne méé a ko máá,

'Gatá igaba ta thěe Gam di ta cóá ta a,'

témé khama.

²⁹ "Ncěe ta Nqarim di ta cóá ta ii, ka méé ta táá tc'ěe máá, Nqari ba khóean tshàu ka kúrúea hãa, kana t'òe nxóán tcaàko hěe naka seleferan hěéthěe cgoa kúrúea hãa, ta tc'ěe guu.

³⁰ Nqari ba xg'ao ko khóe ne di tc'irì-tc'irisean bóò guu, igabagam ko ncěeska wée zi qgái zi koe khóean birí, kúrúa mááseèa hãa nqárian méé ne tcg'oaragu, naka gane di chibian koe tcóòse sa.

³¹ Cám bam tòóa hãa, Gam kam gha nqóo ba bóò q'oo a Gam nxará tcg'òóa hãam Khóem cgoa xgàra me ba khama. Ncěe sa tseegu si i sam wée ne khóe ne x'áia hãa, x'ooan koe ghùia ba ka.

³² Eẽ ne ko Paulo ba kóm me ko x'ooan koe ghùies ka kg'ui, ka ne kò c'ěe-kg'áia ne tsaruan kúrú u, igaba ne kò c'ěe ne máá: "Gaicara tsi gha ncěes guùs ka kg'ui sa ta ko tc'ěe," témé.

³³ Me nxãaska Paulo gane xg'aeku koe tcg'oa.

³⁴ Igaba xu kò c'ěe xu khóe xu hàà cgae me, a xu a dtcòm. Gaxu cgoam kò Dionisio, Areopagom x'áe di ba, xg'aes dim tc'ãa-cookg'ai ba hěe naka c'ěes khóes Damarise ta ko ma tciie sa hěe, naka c'ěe ne hěéthěe hàna.

18

Paulo ba Korinta koe

¹ Ncěe zi guù zi qãa q'oo koem kò Paulo ba Atene koe guu a ba a Korinta koe qòò,

² a ba a kò gaa koe Akilam cgoa xg'ae, ncěe kò Juta dis qhàòs di ii ba, Ponto koe kò ábàea ba, me kò gam dis khóes Perisilas cgoa Italea koe guu a kabasega hààraa, Kelaodiase ba kò wée ne Juta ne ẽe Roma koe hãa ne méé ne tcg'oa di x'áean tcg'òóa hãa khama. Me kò Paulo gaa koe síi xg'ae cgoa khara a,

³ a ba a kò síi hãa cgoa khara a, a tsée cgoa khara a, gakhara khamam kò ko ma xgàuèko nquu-coan kúrú khama.

⁴ Wèé cáman Sabata di kam kò ko còrè-nquuan koe khòe ne cgoa qarika kg'ui, a ba a kò ko Juta ne hěe naka Gerika ne hěéthěe tchàno dàòan x'ái.

⁵ Eě tsara ko Silasea tsara Timoteoa tsara Maketonia koe síí tcāa kam kò Paulo qāe tchōan xгаа-xгаа koe tcāan tcāo, a kò Juta ne Jesom ka nxāea tseegukagua máa, *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa.

⁶ Igaba ěe ne kò Juta ne Paulo ba ntcoe, a ne a ko cg'āèse gam ka kg'ui, kam kò qgáa ba di tsharàn qāe-qāe, a ba a birí ne a máa: “Gatu tcúú koe i cúíaga c'áòan cg'oèa hāa, tí ra tchàno ra a. Ncēe koe guus kar ko tǎa zi qhàò zi di ne koe qǒò,” témé.

⁷ Me Paulo ba còrè-nquum koe guu, a ba a c'ēm khòem Titio Juseti ta ko ma tciiem dim nquum ncēe kò qāea ba koe hāam koe síí tcāa, ncēe kò ko Nqari ba còrè ba.

⁸ Ne kò còrè-nquum dim tc'āa-cookg'aim Kerisepo ba gam x'áé-q'oo di ne hěéthěe cgoa X'aigam koe dtcòm. Ne kò kái ne c'ēe ne Korinta koe kò x'āea hāa ne ncēe qāe tchōan kóm, a ne a kò dtcòm, a tcguù-tcguuè.

⁹ C'ēm ntcúum kam kò Paulo X'aigam ka bóòkaguè, Me X'aiga ba kg'ui cgoa me, a ba a máa: “Tǎa bèe guu, igaba méé tsi kg'ama kg'ui naka tǎa nqoo guu,

¹⁰ Tí ra tsǎa cgoa hāa, i cúí khòe ga gaan di tshàuan tòò cgae tsia hāa tite, ncēm x'áé-dxoom koer kái ne khòe ne úúa hāa ke,” tam méé.

¹¹ Me kò nxāaska Paulo gaa koe kuri ba hěe naka 6 nxoean hěéthěe hāa, a khòe ne Nqarim dim kg'ui ba xгаа-xгаа.

¹² Igabaga ěem ko Galio Akaia dim tc'āa-cookg'ai ba tòòe ka ne kò Juta ne Paulo ba xg'aea máa a qaru cgae, a ne a qhàis koe úú me, síim gha chibi-chibiè ka,

¹³ a ne a kò máa: “Ncēm khòe ba ko khòe ne qg'ái, a ko máa, Nqari ba méé ne còrè, témé, sita di x'āeàn koe qaase tamas guù sa,” ta ne méé.

¹⁴ Igaba ěem Paulo ba kg'ui kg'oana hāa kam ko Galio ba Juta ne birí a máa: “Ncēe gatu Juta tu kò cg'āe guùan kúrú dis chibi sa kana xgòas chibi sa kúrú hāa, ner ga kò komsana tua hāa.

¹⁵ Igaba tséekaguèa xu kg'ui xu hěe, naka cg'òeàn hěe naka gatu di x'áe-kg'áman hěéthěe di zi tēe zi i, ke tu gatu bóòa máase tu ga ma kg'ónò zi sa. Cuiskagar tí gaa zi di dàòan bóòa tcg'òòá máa tu u tite ke,” tam méé.

¹⁶ A ba a nxāaska qhàis koe xhàigu ne.

¹⁷ Ne kò wèea ne còrè-nquum dim tc'āa-cookg'aim Sosetenese ba qaru cgae. A ne a qhàis cookg'ai koe xg'ám me. Igabam kò Galio ba tǎa cg'árés kaga nqábé ne.

Paulo ba ko Antioke koe kabise

¹⁸ Paulo ba ko Korinta koe tc'āa x'aè-coan dtcòm-kg'ao ne cgoa x'āe, a ba a nxāaska Perisila khara Akila khara cgoa xgoaba a skepes cgoa Siria koe qǒò. ěem ko Kenkerea koe síis cookg'ai koem kò tcúúa ba dqòm, gaiseam kò hāas gaises domka.

¹⁹ Ne Efeso koe síí tcāa, ncēe gaa koem kò Paulo síí Perisila khara Akila khara qau koe. A ba a gabá síí còrè-nquum koe tcāa, a ba a síí Juta ne cgoa qarika kg'ui.

²⁰ Eě ne ko khòe ne dtcàrà me, cg'áresem gha hāa cgoa ne sa, kam kò xguì.

²¹ Igabaga ěem ko xgoaba kam kò x'áe ne a máa: “Ncēe Nqarim kò ncàma hāa ner gha kabise cgae tu u,” témé. A ba a nxāaska Efeso *dim x'áé-dxoom* koe skepes cgoa qǒò.

²² ěem ko Kaesarea *dim x'áé-dxoom* koe síí skepes cgoa tcāa, kam ko gaa koe guus ka kerekes *Jerusalema koe hānas koe* síí tcāa, a khòe ne tsgámkagu a ba a nxāaska Antioke *dim x'áé-dxoom* koe kabise.

Paulom di xгаа-xgaan dis qǒòs nqoana di sa (18:23–21:16)

Apolose ba Efeso hěe naka Korinta hěéthěe koe

²³ Gaa koem kò x'aè-coa sée a hāa, a ba a nxāaska wèem xg'aekum Galatia dim koe hěe naka Ferugia dim di xu x'áé xu koe hěéthěe tcana te, a ko wèe ne xгаа-xgaase-kg'ao ne qari-qari.

²⁴ Me c'ëem Jutam Apolose ta ko ma tciie ba, Efeso *dim x'áé-dxoom* koe hàà, ncëe kò Alekesanteria *dim x'áé-dxoom* koe ábàèa ba. Qãèse ko kg'uim khòe me e kò ii, Nqarim di zi Tcgãya zi kò qãèse q'ana ba.

²⁵ Gatagam kò Nqarim dim dàò ba qãèse xgaa-xgaaèa, a ko kgoara-tcaoase kg'ui, a ko Jesom ka tseeguse xgaa-xgaa, Johanem di tcguù-tcguukuan ka cúim kò q'ana igaba.

²⁶ Tshoa-tshoam kò a còrè-nquum q'oo koe kgoarasease kg'ui. Eë khara ko Perisila khara Akila khara kg'uia ba kóm kaga khara ko x'áéa khara koe sée a úú me, a síi Nqarim dim dàòm ka qãèse cg'oèase bìrí me.

²⁷ Me nxãaska Apolose Akaia *dim xg'aekum* koem gha qòò sa bìríse, ne kò dtcòm-kg'ao ne Efeso koe hàna ne hùi me, a tcgãya sa dtcòm-kg'ao ne Akaia koe hàna ne góá máá, a kò dtcàrà ne, qãèse ne gha hààkagu me sa. Eëm ko síi gaa koe tcãà kam kò gane èe kò Nqarim di cgómkuan domka dtcòm-kg'ao ii ne kaisase hùi.

²⁸ Wèém khòem cookg'ai koem kòò Juta ne cgoa ntcoeku khama, a *Nqarim di zi Tcgãya* zi cgoa x'ái, Jeso ba *nqòòkaguèam* Krestem ga Me e sa.

19

Paulo ba Efeso koe

¹ Eëm kò qanega Apolose Korinta koe hãa, kam kò Paulo nqòóm nqáè koe tchoaba a nqáé, a ba a Efeso koe síi tcãà. Gaa koem kò c'ëe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu cgoa xg'ae.

² Kam ko tèè xu a máá: “Xg'ao xao ko dtcòm ka xaoa xg'ao Tcom-tcomsam Tc'ëe ba hòò?” témé. Xu xò me a máá: “Qanega xae Tcom-tcomsam Tc'ëem ka kóm ta ga hãa,” témé.

³ Me tèè xu a máá: “Kháé nxãaska xaoa dùútsa tcguù-tcguukus ka tcguù-tcguuèa?” témé. Xu xò me a máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku si i,” témé.

⁴ Me Paulo máá: “Johanem dis tcguù-tcguuku sa chìbian koe tcóóse a Nqarim koe kabisean di si i. Khòe nem kò bìrí, Gaam èe ko gam qãá q'oo koe hààm koe ne gha dtcòm sa, ncëe Jeso ba,” tam méé.

⁵ Ncëe sa xu kò kóm ka xu kò X'aigam Jesom di cg'òèan koe tcguù-tcguuè.

⁶ Eëm ko Paulo gaxu koe tshàua ba tòó kam kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba tcãà cgae xu, xu tãáka tãman ka kg'ui, a xu a porofita.

⁷ Wèéa xu kò 12 xu khòe xu u.

⁸ Me kò Paulo ba còrè-nquum q'oo koe tcãà, a gaa koe nqoana nxoean Nqarim di x'aian ka kgoarasease kg'ui, a ko tèèku a ko xòaku cgoa ne.

⁹ Igaba ne ko c'ëea ne kóman xguì, a ne a táá dtcòm, a ne a ko khòe ne cookg'ai koe *Nqarim dim dàòm* ka cg'ãèse kg'ui. Me kò Paulo ba nxãaska guu ne, a ba a xgaa-xgaase-kg'ao xu sée, a wèém cáim ba Turano dim xgaa-xgaa-nquum koe qarika kg'ui.

¹⁰ Ncëe sa kò cáim kurian sée, nxãasega ne gha wèe ne Asia dim nqòóm koe kò x'ãèa hãa ne Juta ne hëé naka Gerika ne hëéthëe X'aigam *Nqarim* dim kg'ui ba kóm ka.

Sekefam di xu cóá xu

¹¹ Me kò Nqari ba Paulom di tshàuan cgoa are-aresa zi x'ái zi kúrí,

¹² i kò èem kò khùbuan tchùu cgoa qgáian hëé naka tc'amakam ko hãa qgáian hëéthëe tsàako ne khòe ne koe sée a úúè, i tciian guu ne, i dxàwa tc'ëean tcg'oaragu ne.

¹³ Xu kò nxãaska c'ëe xu Juta xu, ncëe kòò nqòó ba nxàma-nxàma a ko caate xu, gane èe kò dxàwa tc'ëean ka cg'oè cgaeèa ne koe tshoa-tshoa a dxàwa tc'ëean tcg'òó, X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba tciian ka, a xu a kò máá: “Jesom cg'òè kar ko x'áé tsi, ncëe Paulom kò Gam ka xgaa-xgaa ba, a ko máá, tcg'oa,” témé.

¹⁴ Juta ne dim kaiaam peresitim Sekefam di xu cóá xu 7 xua kò ncëes guù sa kúrí.

¹⁵ Igabam kò dxàwa tc'ëe ba xò xu a máá: “Jeso bar q'ana, a ra a Paulom ka q'ana, ka xaoa gaxao dii ga xaoa?” témé.

¹⁶ Me kò dxāwa tc'ēan úúam khòe ba nxàì cgae xu, a ba a wèéa xu ga tàà. Xg'ám xum kò a thòò-thòo xu, xu kò nquum koe guu a hāa tamase qg'óea tcg'oa.

¹⁷ Ne kò wèé ne Juta ne hēé naka Efeso koe x'āèa ne Gerika ne hēéthēé ne ncēe gúuan q'āa. Wèéa ne ga kò q'áòs ka tcāàè, i kò X'aigam Jesom di cg'òèan kaikaguè.

¹⁸ Ne kò kái ne dtcòm, a ne a hàà gane di zi tséé zi ēe ne kò kúrú zi cg'āè zi nxàe.

¹⁹ Kái ne ēe kò tsoàn ka xgaa-xgaase nea kò gane di zi tcgāya zi óága, a ne a síí wèé khòèan cookg'ai koe dàò zi. Gaa zi tcgāya zi di mari ne kò nxará xg'ae ne i 50,000 xu qano mari xu selefera di xu khama noo.

²⁰ Me kò ncēm dàòm ka X'aigam dim kg'ui ba kaisase càuse a kaisa qarian úú.

Ncōo sa Efeso koe

²¹ Ncēe zi gúu zi ko kúrúsea xg'ara kam kò Paulo bìríse, Maketonia hēé naka Akaia hēéthēé koem gha nqáé a Jerusalema koe qǫò sa, a máá: “Gaa koer ko síí hēéa xg'ara ne méér Roma koe síí dàra,” témé.

²² Me kò càòm tsara hùì-kg'ao tsara gam di tsara, Timoteo ba hēé naka Eraseto ba hēéthēé tsara Maketonia koe tsééa úú. A ba a gabá x'aè-coa ba Asia dim nqǫóm koe qau.

²³ Gaam x'aèm ēem kas kò kaias ncōo sa *Nqarim dim* dàòm ka tcāà.

²⁴ Me kò c'ēm khòèm Demeterio ta kò ma tciìe ba hàna, seleferan di gúuan kò kúrú ba, tempelem *c'ēs nqáris* Aretamese dis di sere-serean ko seleferan cgoa kúrú ba, i kò gam di tsééan kái marian óága *gam cgoa kò kúrú xu* tséé-kg'ao xu koe.

²⁵ Kam ko gaa xu *tséé-kg'ao xu* hēé naka c'ēe xu gatà iise ko tséé xu hēéthēé tciia xg'ae, a ba a máá: “Khòe xaoè, q'ana xaoa, ncēs tséés koe xae qguù sa úúa hāa sa.

²⁶ Ncēeska xao bóò a kómā hāa, ncēm khòèm Paulo ba kái khòèan qg'áia hāa sa, Efeso dim x'áé-dxoom koe cúí tamase, igaba wèém nqǫóm Asia dim koe ga hēéthēé e, a ba a ko tshàu cgoa kúrúèa nqária ne nqári tama a, témé, a tc'āòā hāa khòèan sèèa kabia hāa.

²⁷ Cg'āès gúu sa gha hàà kúrúse, sixae dis tséés qāè sa cg'āa-cg'ana di iise cúí bóòè tite, igabam gha thēé tempelem kaias nqáris Aretameses di ba kg'amaga káà hùise hāa, i gha gataga thēé gas di dqòmèan, nqǫó xu Asia di xu koe hēé naka wèém nqǫóm koe hēéthēé kaàkaguè!” tam mée.

²⁸ Eē ne ko ncēs gúu sa kóm ka ne kò kaisase xgòà, a ne a tshoa-tshoa a q'au a máá: “Kaia saa Aretameses Efeso di sa!” témé.

²⁹ Me kò kúúga wèém x'áé-dxoo ba kaias tcēé-tcēs ka tcāàè. Ne khòe ne kōèan dim qgáim koe xg'ae a qàròā tcāà, a ne a kò Paulom cgoa ko qǫòā te tsara khòe tsara, Maketonia di tsara, Gaio ba hēé naka Arisetareko ba hēéthēé tsara, kōèan dim qgáim koe tcéèa tcāà.

³⁰ Paulo ba kò xg'aes koe tcāà kg'oana, igabaga xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu xgàè-kg'am me.

³¹ C'ēe xu tc'āà-cookg'ai xu Asia dim nqǫóm di xu, ncēe kò gam di ncàm-khoe ii xua kò thēé kg'uiian tsééa úú, kōèan dim qgáim koe méém táá síí di i.

³² Si kò xg'ae sa dùús ko kúrú sa q'āa tama. C'ēe nea kò cúís gúus ka q'au, ne ko c'ēe ne c'ēs ka q'au. Ne kò kái-kg'aise khòe ne dùús domka ne ko ēe koe xg'aea hāa sa q'āa tama.

³³ Juta ne kò Alekesantere ba xg'aes q'oo koe xàbùā tcāà, ne c'ēe ne xg'aes di ne dùú sam gha kúrú sa bìrí me. Me kò xqara mááse kg'oana kam kò tshàua ba cgoa dtcàrà, nqoo ne gha sa.

³⁴ Igabaga ne kò Juta me e sa bóòā q'āa, ka ne ko càòm aoaran wèéa ne ga cúí koe ntcoon-kg'ám a q'au, a máá: “Aretameses Efeso di sa kaia hāa!” témé.

³⁵ Igabam kò x'áé-dxoom dim góá-kg'ao ba xg'ae sa nqookagu, a ba a máá: “Efeso di tu khòe tuè, wèém khòe ba q'ana hāa*, Efeso dim x'áé-dxoo ba kaia hāas Aretameses dim tempelem dim kòre-kg'ao me e sa, naka nqarikg'ai koe guu a cg'áéa hāas sere-sere sa hēéthēé e!

* 19:35: *Wèém khòe ba q'ana hāa* - Gerika sa ko máá: “Díí ba gáé c'úua hāa?” témé.

³⁶ Ncēe zi guù zia ntcoeè tama, gaa domka méé tu nqooa hãas guù si i, naka táá c'ēe guù ga qháése kúru guu.

³⁷ Ncēe xu khòe xu ncēe tu ncēe koe óágara xua ts'ãà tama, a xu a gataga gatá dis nqári sa còe tama.

³⁸ Khama ncēe Demeterio ba hēe naka gam di xu tsée-kg'ao xu hēéthēe ko c'ēm khòem cgoa ncōoan úúa hãa ne, xu x'aiga-coa xu hàna, i qhàlan xgobekg'amsea. Guu xu naka xu gaa koe síi chibi-chibiku.

³⁹ Igabaga ncēe xao kò c'ēe guù úúa hãa, ncēe xao còoka úú kg'oana hãa a, ne xao gha kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe nxàe e.

⁴⁰ Ncēe i ma ncēe cárn ka ii khama, ta gha ncēe kúrúseas guùs ka kaias cg'ães q'oo koe hãa. Xqara máase ga káa a, gaan cgoa ta ga ncēes tcēe-tcēe sa ncēea máase e khama," tam méé.

⁴¹ Ncēetam ko mééa xg'ara kam kò xg'ae sa qōò a q'aakagu.

20

Maketonia koe hēe naka Akaia koe hēéthēe e

¹ Eēs ko tcēe-tcēe sa chōò kam ko Paulo xgaa-xgaase-kg'aoan tciia xg'ae, a ba a ghui-ghui tcáo ne, a x'áe ne, a ba a tcg'oa a Maketonia koe qōò.

² Eē xu qgái xum ko tchoaba, a kò khòe ne kái kg'uiian cgoa ghui-ghui tcáo, a ba a síi Akaia koe tcāa,

³ a gaa koe síi nqoana nxoean x'ãe. Siria koem kò qōò kg'oana kam kò bóò a q'ãa, Juta xu qg'áikua máa mea hãa sa, khamam kò Maketonia koem gha kabise dis tc'ēe sa kúru.

⁴ Gam cgoa kò hãa xu khòe xua kò Sopaterem Pirom ka cóasem ncēe Berea koe guua ba hēe, naka Tesalonika koe kò guua tsara Arisetarekoa tsara Sekumadua tsara hēe, naka Gaiom Derebe koe ko guua ba hēe, naka Timoteo ba hēe, naka Asia dim nqōóm koe ko guua tsara Tigikoa tsara Terofimoa tsara hēéthēe e.

⁵ Ncēe xu khòe xu kò sixae cookg'ai koe qōò, a síi Teroa koe qāa xae e.

⁶ Igaba xae kò sixae skepes cgoa Filipi koe guu a qōò, péré gāe-gāe úú tamás pérés ko tc'óòes kōes qāa q'oo koe. A xae a 5 cáman qāa q'oo koe Teroa koe síi cgae xu, a xae a kò síi gaa koe 7 cáman hãa.

Paulom dis dàra sa Teroa koe

⁷ Tc'ãà dim cárn bekem dim ka xae kò hààra xg'ae a xae a péréan tc'óó. Paulo ba kò khòe ne cgoa qarika kg'ui, i nxāakg'aiga síi ntcúu nqáèan tcāa, xùrikom cárn kam gha qōò sam kò dtcāasea hãa khama.

⁸ Eē ta kò xg'aea hãam nquum tc'amaka hãam koe i kò kái lampian hàna hãa.

⁹ Me kò qári-kg'ao-coam Etiko ta ko ma tciie ba fensteres koe ntcōe, ncēe kò Paulom kò ko qáòse kg'ui ka ko kaisase x'óma cg'áe ba. Tc'oms ko tàa me kam kò nqoana dim nquum koe guu a gómankg'ai koe cg'áe, a síim ko ghuiè ka x'óóa.

¹⁰ Me kò Paulo ba xōa, a ba a qári-kg'ao-coam tc'amkg'ai koe ncemea xòose, a ba a x'ōàa ba ka xgábé me, a máa: "Táa q'ae guu, kg'òèam hãa ke," témé.

¹¹ A ba a gaicara tc'amaka hãam nquum koe qaò, a síi péréan tc'óó. Kg'ui cgoa nem ko i nxāakg'aiga síi cáman tcg'oa, me xgoaba.

¹² Ne kò khòe ne qári-kg'ao-coa ba kg'òèam hãase x'áéan koe sée a úú, a ne a kò kaisase qgài-qgai tcáoè.

Teroa koe guu a Milete koe qōò a ne

¹³ Xae xgoaba a skepes q'oo koe tcāa a xae a Asose koe qōò, ncēe gaa koe xae kò Paulo ba síi skepes cgoa sée kg'oana koe. Ncēetam kò ma kg'ónòsea, nqàrè cgoam kò ko gaa za síi khama.

¹⁴ Eēm ko Asose koe síi xg'ae cgoa xae e ka xae ko sée me, a xae a skepes cgoa Mitilene koe síi.

¹⁵ Q'uu dim cáń ka xae kò skepes cgoa qđò, a Kiose koe sí tcāa. Eẽm cáń qđá q'oo koe xae kò tchoaba a sí Samose koe tcāa, a q'uu dim cáń ka Mileto koe sí.

¹⁶ Me Paulo Efeso koem gha nqáe a qđò sa bĩrĩse, nxāasegam gha táa Asia dim nqđóm koe sí qđò x'aẽn hāa ka. Pentekoste dim cáń cookg'ai kam gha sí Jerusalema koe tcāa sam kò qháea máana hāa khama.

Paulo ba ko Efeso di xu kaia xu cgoa cđò di sa kg'ui

¹⁷ Mileto koem ko guu kam kò Paulo ba Efeso koe khóean tséea úú, sí i gha kerekes di xu kaia xu tcia máa me ka.

¹⁸ Eẽ xu ko gam koe hāa kam ko bĩrĩ xu a máa: “Q'ana xaoa, ntar kò ko ma kg'đe sa, wèe x'aẽn ncẽer kò gaxao cgoa hāna ka, tcāa dim cáń Asia dim nqđóm koer ko hāam koe guu a.

¹⁹ Juta ne kò kúrúa bóò te, a ne a kaa zi ka qarika xgáe te, igabar X'aigam *Nqari* ba cg'aré-cg'aresean cgoa hēe naka tcgái tshàran cgoa hēéthēe kúrúa máana hāa.

²⁰ *Q'ana xao hāa*, c'ēe gúu gatu ga hui cgoa tuar kò táa gatu koe chóm sa, igabar kò wèe ne khóe ne cookg'ai koe hēe naka x'áea tu koe ga hēéthēe gaan ka xgaa-xgaa tu u.

²¹ Juta ne hēe naka Gerika ne hēéthēer qarika bĩría hāa, gane di chibian koe ne gha tcoóse a Nqarim koe kabise a gatá dim X'aigam Jesom koe dtcóm sa.

²² “Igaba bóò, ncẽskar ko Jerusalema koe qđò Tcom-tcomsam Tc'ēem ka chuiè a, gaa koe gha sí kúrúse cgae te sar c'úua hāase.

²³ Wèem x'áe-dxoom ēer kò tcāam koem kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba qarika bĩrĩ te, qáe-nquuan koe hēe naka qóm cgoa qgóókuan hēéthēea téea máa tea hāa sa.

²⁴ Gatá i ii igabar kò táa tiris kg'đe sa cgáes iise séea máase. Nooase cgáea máa teas gúu sa X'aigam Jesom máa tea hāa tséean xg'ara-xg'ara si i khama. *Wèe qaria te cgoar ko gaan koe tsée, qàrò-kg'aom* kōes koe ko qàròm khama ma. Ncẽes tsée sa ko khóe ne qarika qāe tchōan Nqarim di cgómkuan di ka bĩrian di si i.

²⁵ “Q'ana ra hāa, xao gaicara kg'áia te hòò naka bóò hāa tite sa, gaxao ncẽe wèea xao xg'aeku koer kò qđò te a ko x'aian *nqarikg'ai di ka* xgaa-xgaa xao.

²⁶ Gaa domkar ko ncẽem cáń ka bĩría cgáe-cgae xao o, ncẽe c'ēe-kg'áia tu kò ko aaguse ne i tí chibi tama a gha ii sa.

²⁷ Wèes Nqarim ko tc'ēe sar bĩrĩ tua, c'ēe gúu gar chóm-kg'ai tu u tama.

²⁸ Q'đése mée xao hāa, naka xaoa wèes xg'aes ghùuan di sa thēe q'đe. Tcom-tcomsam Tc'ēe ba kòre-kg'ao iise gaxaoa tòò xaoa hāa, kerekes Nqarim di sa xao gha kòre ka, ncẽ Gam di c'áon kam x'amáa sa.

²⁹ Q'ana ra hāa, qđòar hāa koe i gha bèe-beesa ncuutshaan xg'aekua tu koe hāa tcāa sa, ncẽe cuiskaga ghùuan bóò guua hāa tite e.

³⁰ Gatu xg'aeku koe ga igaba xu gha kàma zi gúu zi ko kg'ui xu khóe xu guu a tcg'oa, a xu a gha xgaa-xgaase-kg'ao ne *tseeguan dim dāom koe* tcg'đò, xuri xu ne gha ka.

³¹ Ke mée tu kókò hāa! Naka tua tc'ēe-tc'ēese, ngoana kurian ncẽe nqáea hāa kar ko koaba ba hēe naka ntcúu ba hēéthēe wèea tu ga tcgái-tshàran cgoa tchàno-tchano sa.

³² “Ncẽskar ko Nqarim tshàu q'oo koe tcāa tu u. Gam dim kg'uim cgómkuan di ba mée tu tc'ēe-tc'ēese. Ncẽe ba qarian úua, tshàom gha ghui tu u di i, a gha gataga ts'ee-ts'ee kg'aikuan máa tu u, wèe ne ēe Nqari ba máasea hāa nem ko ma máa khama.

³³ C'ēem khóem di selefera, kana gauta, kana qgáian gar ncóo ta ga hāa.

³⁴ Gaxao igaba xao q'ana hāa, tiri tshàuan ncẽea ko ēer tcàoa hāa gúuan máa te sa, naka tí ka c'ēea xu tcàoa hāa gúuan hēéthēe e.

³⁵ Wèe zi gúu zi ēer kúrúa hāa zi koer x'ái xaoa, ncẽeta ma tséean ka mée ta ēe kg'amka ne hui sa, naka ta gataga X'aigam Jesom di kg'uiian tc'ēe-tc'ēese, ncẽem kò máa: ‘C'ēem khóe ba c'ēes gúu sa tcg'đò a máa nea kaisase ts'ee-ts'ee kg'aièa, tchoanà tshàu a séean ka,’ témé sa,” tam Paulo mée.

³⁶ Ncẽetam ko méea xg'ara kam kò wèea xu cgoa ga qhóm tsi qurù a còrè.

³⁷ Xu wèéa xu ga kaisase kg'ae, a xu a Paulo ba xgábé, a x'obè me.

³⁸ Me kò ma x'áè xua sa kò kaisase tshúù-tcaokagu xu, ncêe cuiskaga xu gaicara kg'áía ba hòò naka bóòà hãa tite sa.

21

Paulo ba ko Jerusalema koe qõò

¹ Eẽ xae ko gaxu cgoa q'aa, ka xae kò skepes cgoa qõò, a xae a tchàno a Kose koe síí, a xùrikom cáń ka Rotese koe síí tcãà, a gaa koe guus ka Patara koe qõò.

² Xae Finikia koe ko qõòs skepe sa sao-xg'ae, a gaas koe tcãà, a qõò.

³ Eẽ xae ko *tshàan ka nxama-nxamaèa hãam nqõò-coam* Kuperò *dí ba* hòò, ka xae kò dxàe xòè za ntcòo me, a Siria koe qõò, a Ture koe síí tcãà, gaa koes kòo skepe sa èes nqàòà hãa zi gúù zi xòò khama.

⁴ Gaa koe xae kò xgaa-xgaase-kg'ao xu hòò, a xae a kò 7 cáńan gaxu cgoa hãa. *Tcom-tcomsam* Tc'èem di qarian ka xu kò Paulo ba bìrí, táá méém Jerusalema koe nqáé sa.

⁵ Igaba èe i ko gaxae di cáńan xg'ara ka xae kò xgoaba, a dàòà xae koe qõò. Ne kò wèéa ne ga, khòè zi hēé naka cóán ga hēéthēé, úúa tòó xae e. Ta nxãakg'aiga x'áé-dxoom ka tchàa koe síí, a èe ta ko tshàam-kg'ám koe síí ka ta kò qúrúa ta cgoa qomè, a còrè.

⁶ Xae kò nxãaska x'áè ne a skepes koe tcãà, ne gane x'áéan koe kabise a dìbi.

⁷ Eẽ xae ko Ture koe guuam dàòm cgoa xg'ara, ka xae kò Petolemaia koe tcãà, a xae a kò sixae ka c'èea ne tsgámkagu, a gane cgoa cúím cáń ba hãa.

⁸ A xae a q'uu dim cáń ka xgoaba, a Kaesarea koe hàà, a xae a Filipim dim nquum koe síí tcãà, qãè tchòàn dim kg'ui-kg'ao ba, 7 xu *hùì-kg'ao xu Jerusalema koe kò nxará tcg'òòèa xu* ka c'èe ba, a gam cgoa hãa.

⁹ Qanega sèèè ta ga hãa zi cóá zi 4 zim kò úúa hãa, ncêe kòo porofita zi.

¹⁰ Eẽ xae gaa koe cáń-coa xu hãa, kam kò Agabose ta ko ma tciièm porofiti ba Jutea koe guu a hàà.

¹¹ Sixae koem ko hàà kam kò Paulom dim bàne ba sèè a nqàrèa ba hēé naka q'óma ba hēéthēé qáé, a máá: “Ncêea Tcom-tcomsam Tc'èem ko méé ga a: Ncêem bànem dim khòèm gha ma Jerusalema di ne Juta ne ka ma qáèè ga a, a ne a táá zi qhàò zi di ne tshàu q'oo koe tcãà me,” témé.

¹² Eẽ xae ko sixae hēé naka èe koe kò hàna ne khòè ne hēéthēé ncêes gúù sa kóm, ka ta kò Paulo ba dtcàrà, táám gha Jerusalema koe qõò sa.

¹³ Igabam kò Paulo xoa ta a, a máá: “Dùú sa tu ko kúrú ncêe tu ko kg'ae a ko thòò-thòò tcáo te ka? Qáé-nquum koe tcãàèan cúí ra kg'ónòsea máá tama, igaba ra X'aigam Jesom di cg'òèan domka Jerusalema koe x'óóan ga thēé kg'ónòsea máána,” témé.

¹⁴ Eẽ ta ko bóò, kg'uià ta tàà mea hãa tite sa, ka ta kò guu me, a máá: “X'aigam *Nqarim* ko tc'èe sa méés kúrúse,” témé.

¹⁵ Eẽ xu cáń xu qãá q'oo koe xae kò Jerusalema koe abagu, a qõò.

¹⁶ Xu kò c'èe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Kaesarea di xu qõò cgoa xae e, a kò Menaso ta ko ma tciièm khòèm Kuperò dim x'áé koe úú xae e, kg'aiakam xgaa-xgaase-kg'ao ba, ncêe xae gha síí x'áè cgoa ba.

Paulo ba ko qáé-nquuan koe tcãàè, a Roma koe síí (21:17–28:31)

Paulo ba ko Jakobo ba dàra

¹⁷ Eẽ xae ko Jerusalema koe hàà ka ne kò dtcòm-kg'ao ne qãèse-hàakagu xae e.

¹⁸ Xùrikom cáń kam kò Paulo ba sixae cgoa Jakobom koe qõò, xu kò wèé xu kaia xu hànaa.

¹⁹ Eẽm ko tsgámkagu xua xg'ara kam kò wèés gúùs èem Nqari ba gam di tsééan koe guu a qhàò zi di ne koe kúrúa hãa sa cúí cúí qãèse bìrí xu.

²⁰ Eēs guù sa xu ko kóma xg'ara ka xu kò Nqari ba dqòm. A xu a nxãaska bìrí me a máá: “Bóò tsi ko, sixae ka qōese tseè, nta noo tcám-tcáma nea Juta ne xg'aeku koe dtcòma hãa sa, a ne a wèéa ne ga Moshem di x'áèan qgóóa qaria hãa.

²¹ Tsáá ka ne bìríèa hãa, wèé ne Juta ne èe tãá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe hãa ne tsi ko xgaa-xgaa, Moshem di x'áèan ne gha ntcoe sa, a ko bìrí ne, táá ne gha gane di cóán q'ãe nqãa-qgai khòò, kana Jutan di cauan xùri sa.

²² Kháé sa gha nxãaska dùú sa kúrúè? Tseegukaga ne gha kóm, hààraa tsi hãa sa.

²³ Ke ncēe xae ko bìrí tsis guù sa kúrú. Gaisea hãa xu khóè xu 4 xua ncēe koe hàna.

²⁴ Ke gaxu cgoa tempelem koe qōò, naka q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa gaxu cgoa tcana máá. Suruta máá xu naka xu gha nxãasega tcúúa xu dqòm. Nxãaska ne gha wèé ne khóè ne q'ãa, wèé guùan èe tsáá ka ko nxàèè nea tseegu tama sa, igaba tsi ko Nqarim di x'áèan qgóóa qari sa.

²⁵ Igaba tãá zi qhàò zi di ne ncēe dtcòma hãa ne: xae tcgãya sa góá máána hãa, sixae ma bóò hãa sa, a máá, táá méé ne kúrú mááseèa nqárian ko máàè tc'ōoan tc'ōó guu, naka nea c'áòan tc'ōó guu, naka nea táá chúú-chuu a cg'ōòè kg'oo-coan kg'oo guu, naka nea cg'áràn kúrú guu, ta ko méé sa,” ta xu méé.

²⁶ Me kò Paulo ba gaa xu khóè xu sèè, a ba a xùrikom cárn ka gaxu cgoa xg'ae a q'ano-q'anosean dis xg'aàku sa tcana máá. A ba a tempelem koe tcãà, a nxàè, n-cáma i gha gaa q'ano-q'anosean di cáman chòò sa, a gataga nxàè, gaxu di dàò-máákuan gha n-cáma kúrúè sa.

Paulo ba ko qáéè

²⁷ Eē i 7 cáman nqáéa hãa ka xu kò c'ēe xu Juta xu Asia koe guua xu tempelem koe bóò me; a xu a kò wèé xu khóè xu qg'ái, xu tshàua xu cgoa qgóó me,

²⁸ a q'au a máá: “Iseraele di xao khóè xaoè, hùì xae e! Ncãa ga me e khóèm wèé khóèan ko wèé qgáian koe xgaa-xgaa ba, gatá di ne khóè ne hēé, x'áè-kg'áman ga hēé, naka ncēm qgáim kaga hēéthēé ko tshúù guùan kg'ui ba, a Gerikan gataga tempelem koe óágara hãa, a gatà hēés ka ncēm qgáim tcom-tcomsa ba cg'ãè-cg'ãea hãa!” témé.

²⁹ Ncēeta xu kò méé, Terofimom Efeso di ba xu kò Paulom cgoa x'áé-dxoom koe bóò hãa khama, a xu a kò tc'ēea máá, Paulo ba tempelem koe tcãà mea, ta tc'ēea hãa.

³⁰ Me kò wèém x'áé-dxoo ba xháés ka tcãàè, ne khóè ne wèé ne qgóéa xg'ae a tempelem q'oo koe Paulo ba qgóó a tceea tcg'òó, i kò tempelem di nquu-kg'áman kúúga tcēekg'ammè.

³¹ Paulo ba ne kò cg'ōo kg'oana kam ko Roma di xu ncōo-kg'ao xu dim kaia ba bìríè, Jerusalem wèé ba tshúù qgáì koe hãa sa.

³² Kam ko cúí q'oro ncōo-kg'ao xu hēé naka ncōo-kg'ao di xu tc'ãà-cookg'ai xu hēéthēé sèè, a khóè ne koe qgóéa tcãà. Eē ne ko khóè ne ncōo-kg'ao xu cgoa bóò me ka ne kò Paulom xg'ám guu.

³³ Me kò nxãaska ncōo-kg'ao xu dim kaia ba gaa koe síí a Paulo ba qgóó a qáé me, a x'áè, cáman táuan cgoa méém qáèè sa. A ba a tēè, díim ii sa, a gataga dùú sa kúrú hãa sa.

³⁴ Ne kò xg'aes koe c'ēe ne cúís guù sa q'au, ne c'ēe ne tãá sa q'au. Are sa kò hàna khamam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba táá q'ãa, dùús ko kúrúse sa, a kò gam di xu ncōo-kg'ao xu x'áè, Paulo ba xu gha sèè a ncōo-kg'ao xu dim x'áém koe úú sa.

³⁵ Eē xu ko q'ábà qàò dim qgáim koe síí kam kò *Paulo* ba ncōo-kg'ao xu ka qgóóa ghùèè, khóè ne di xgòàn ka.

³⁶ Wèéa ne kò xùri me, a kò q'au a ko máá: “Cg'ōo me,” témé khama.

Paulo ba ko tééa mááse

³⁷ Eē xu ncōo-kg'ao xu gaxu dim x'áém koe tcãà me kg'oana, kam ko Paulo ncōo-kg'ao xu dim kaia ba tēè a máá: “C'ēs guù sa ra gáé ga kg'ui cgoa tsi?” témé. Me máá: “Gerika sa tsi koáé cèè kg'ui?”

³⁸ Kháé tsi nxãaska Egepeto tsi tama tsia, ncêe kò nqááa x'aèan ka tshúu sa ghùia tsi, a 4,000 xu cg'õo-kg'ao xu qãáka úúa tsi?" tam ma tée me.

³⁹ Me Paulo xõa a máá: "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, cgáém x'áé-dxoom dir x'ãè-kg'ao ra. Cgómna guu te nakar khòè ne cgoa kg'ui," témé.

⁴⁰ Me kgoara máá me, me Paulo q'ábà ko qadè qgài koe tēèse tshàua ba cgoa khòè xu x'ái, nqoo xu gha ka. Eè xu ko qhài ta ma nqoo kam ko Paulo Hebera sa kg'ui cgoa xu, a máá:

22

¹ "Tíí kíí ga xao, àbo ga xaoè, ncēeska xao tiris tééa mááse sa komsana, ncēer ko ncēeska gaxao cookg'ai koe nxàe sa," témé.

² Eè xu ko kóm me ko Hebera dis kg'ui sa kg'ui cgoa xu ka xu kò kaisase nqoo.

Me nxãaska Paulo ba máá:

³ "Tíí ra Juta ra a, Tareso Kilikia di koe ábàèa ra, a ra a ncēm x'áé-dxoom koe kaikaguèa, a ra a kò x'áèan àbo ga xu di ka Gamalielelem di nqàrè-kg'aman koe qarika xgaa-xgaaè, a kò Nqari ba qarika tsééa máá, gaxao wèè xao ncēe cámi ka ii khama.

⁴ Xùri-kg'ao ne ncēm dàòm *Jesom* di ner kò x'ooan koe xgàra, kg'àò-khoean hēè naka dxàe-khoean hēéthēér kò qáé, a ra a kò qáé-nquuan koe tcàa a,

⁵ ncēm ga ma kaia peresiti ba hēè naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthēé ma nxàea tseegukagua máá tea hãa khama ma. Tcgāya zi Damaseko di xu Juta xu góá mááèa hãa zir kò sèè, a ra a Damaseko koe úú, a ra a gaa koe síí khòè ne qáé, a sèè a Jerusalema koe óá ne, nxãasega ne gha xgàràè ka.

*Paulo ba ko nxàe, nta ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ "Eèr ko koaba di x'aè ka Damaseko qàe koe hàà, kam ko kúúga kaisase tcààkom x'áà ba nqarikg'ai koe guu a x'áà-x'aa te,

⁷ kar ko gómankg'ai koe cg'áé, a ra a kg'ui ba kóm me ko bìrí te a máá: 'Sauloè! Sauloè! Dùús domka tsi ko xgàra Te?' témé.

⁸ Ra tēè Me a máá: 'Dìí Tsia X'aigaè?' témé. Me xõa te a máá: 'Tíí Ra Jeso Ra a, Nasareta di Ra, ncēe tsi ko tsáá xgàra Ra,' témé.

⁹ Xu kò tíí cgoa kò hãa xu khòè xu x'áà ba bóò, igaba xu ko táá Gaam èe kò tíí cgoa kg'uim di kg'ui-q'ooan kóm.

¹⁰ Ra tēè Me a máá: 'X'aigaè, dùú ra gha kúrú?' témé. Me X'aigam *Nqari* ba bìrí te a máá: 'Tēè, naka tsia Damaseko koe qòò, gaa koe tsi gha síí bìriè wèè zi gúú zi Tíí x'áè tsia hãa zi, kúrú tsi gha zi,' témé.

¹¹ Xu tíí cgoa kò hãa xu khòè xu qgóó hìi a Damaseko koe úú te, x'áàm di tcàa-q'ooa nea ko cg'õo tcgái tea hãa khama.

¹² "Me kò Ananiase ta ko ma tciièm khòè ba hàà bóò te. Nqari-tcáóam khòèm x'áèan ko komsana me e kò ii, a ba a kò wèè ne Juta ne gaa koe x'áèa ne ka kaisase tcommèa.

¹³ Me dxùukg'aia te koe téé a ba a máá: 'Tíí qōe tsi Saulo tseè, bóò gaicara!' témé. Ra kò gaam x'aèm èem kaga bóò me.

¹⁴ Kam ko nxãaska máá: 'Nqarim gatá ka xõò ga xu di ba nxará tcg'òó tsia hãa, x'áèa ba tsi gha q'ãa ka, a tsi a tchànóm Khòèm *Jeso* ba bóò ka, a Gam kg'ám koe guuam kg'ui ba kóm ka.

¹⁵ Eè tsi bóò a kóma hãa zi koe tsi gha Gam dim nxàea tseegukagu-kg'ao ba ii ka, wèè khòèan koe.

¹⁶ Ka ncēeska tsi ko dùú sa qãà? Tēè naka tsia tcguù-tcguuè naka i chibia tsi xg'ààra tcg'òóè, tcii cg'òè Me kose,' témé.

Paulo ba ko tciè a síí qhàò zi di ne xgaa-xgaa

¹⁷ “Eër ko Jerusalema koe kaḅise, a ra a ko tempelem koe còrè, kar ko c'ëes sōokuris ka tcāàè.

¹⁸ A ra a X'aigam Nqari ba bóò Me ko tíi cgoa kg'ui a ko máá: ‘Qháé, naka ncēeskaga Jerusalema koe tcg'oa, cuiskaga ne Tíi ka nxāea tseegukaguan tsari dtcòma hāa tite ke,’ témé.

¹⁹ Ra kò xōa a máá: ‘X'aigaè, ncēe xu khòè xua q'ana, wèém còrè-nquum koer kò ko tcāa a ko ēe ko Tsáá koe dtcòma ne qáé, a ra a ko xg'ám ne sa.

²⁰ Eē i ko Tsarim nxāea tseegukagu-kg'aom Stefanem di c'áòan ntcāaguè, kar ko tíi ga ra gaa koe tééa-tēe a ra a ko gaxu cgoa dtcòmku, a kò ēe ko cg'ōo me xu di qgáían kòrè,’ témé.

²¹ Me nxāaska X'aiga ba bìrì te a máá: ‘Qōò, nqùu kar gha tsééa úú tsi, tǎa zi qhàò zi di ne koe ke,’ témé,” tam Paulo méé.

Paulo ba ko xg'ámmè, Roma dim khòè me e igaba

²² Xu kò khòè xu Paulo ba komsana, me nxāakg'aiga qōò a síi ncēeta méé. Xu kaisase q'au a máá: “Ncēeta iim khòè ba méém nqōómkg'ai koe tcg'òòè, qāè tama ia, kg'ōèm gha sa ke,” témé.

²³ Eē xu ko q'au, a ko qgáíá xu xaoa q'aa, a ko góman dōea kǎé tc'amaka,

²⁴ kam ko tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'aim ncōo-kg'ao xu di ba x'áè, me Paulo síi ncōo-kg'ao xu dim x'áém koe tcāàè, a ba a xg'ámmèkose tēèè. *Tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba kò q'āa kg'oana, dùús domka xu ko khòè xu ēeta ma q'au cgae me sa khama.*

²⁵ Eē xu ko qáéa xòó me, síi xu gha xg'ám me ka, kam kò Paulo ncōo-kg'ao xu dim tc'āà-cookg'aim ēe kò qāea ba koe tēem ncēe nqāaka hānas téé-q'oos dim ka máá: “A x'áèa ne kgoara hāa, Roma dim khòèm gha xg'ámmè sa, ncēe kg'ui zi cgoa kò táá tēèè a nxāata ma chibi-chibiè ba?” témé.

²⁶ Nqāaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'aim ko ncēes guù sa kóm kam ko tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'aim koe síi xàà si, a máá: “Nta tsi gha hēè? Ncēm khòè ba Roma dim khòè me e ka,” témé.

²⁷ Me tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba Paulom koe síi, a tēè me a máá: “Bìrì te, Roma di tsi khòè tsi iì sa?” témé. Me máá: “Èè, gaar ga ra a,” tam ma xōa.

²⁸ Me nxāaska tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba máá: “Tíi ra kaisa surutan surutaa, nxāasegar gha Roma dim x'āè-kg'ao ba kúrú ka,” témé. Me Paulo ba xōa a máá: “Igabar tíi nqōóm ñir x'āè-kg'aor iise ábàèa,” témé.

²⁹ Xu ēe kò tēè me kg'oana hāa xu qháése guu me. Me tc'amaka hānas téé-q'oos dim tc'āà-cookg'ai ba q'ae, ēem ko bóò q'āa, Paulo ba Roma dim khòèm me e, igabam táuan cgoa qáé mea sa ka.

Paulo ba Juta di xu tc'āà-cookg'ai xu dis xg'aes koe

³⁰ Ncōo-kg'ao xu dim kaia ba kò qāése q'āa kg'oana, dùús kam ko Paulo ba Juta ne ka chibi-chibiè sa, khamam kò q'uu dim cáím ka kgoara me, a ba a x'áèan tcg'òó, kaia xu peresiti xu hēé naka kaia xu dis xg'ae sa hēéthēè xu méé xu xg'ae sa. Me kò nxāaska Paulo ba cookg'aia xu koe óága.

23

¹ Me Paulo ba kaia xu dis xg'ae sam qāése téé a ko tcgáí-q'ooa sa koe bóò koe máá: “Tíi kíi ga xaoè, Nqarim cookg'ai koer q'anos tcáós cgoa tchānos kg'ōè sa kg'ōèa hāa ncēes koosega,” témé.

² Kam ko nxāaska kaia peresitim Ananiase ba ēe kò Paulom qāe koe téé-tēe xu bìrì a máá, xg'ám kg'ám me méé xu, témé.

³ Me nxãaska Paulo bìrí me a máá: “Nqari ba gha xg'ám tsi, tsáá ãe q'úuse xg'aàeam nquum cgáé-q'oo khama ii tseé! Eẽ koe tsi ntcõe a ko chibia te bóò x'àean ma ii khama, igaba tsi ko tsáá ga tsi x'àean ntcoe, thõò-thõòè méé ra, ta mééan ka,” témé.

⁴ Eẽ kò Paulom qàe koe téé-tëe xu kò bìrí me a máá: “Kaiam peresitim Nqarim di ba tsi koáé cgúí?” témé.

⁵ Me Paulo ba xqa xu a máá: “Tíí kíí ga xaoè, kaiam peresiti me e sar kò bóò q'ãa tama; góásea i hãa a ko máá: ‘Táá tc'ãà-cookg'aim tsari ne khòe ne dim ka cg'ãè gúù kg'ui guu!’ téméè khama,” tam méé.

⁶ Me kò nxãaska Paulo ba, c'ëea xu Saduke e, xu c'ëea xu Farasai e sam kò q'ana hãa khama xg'aes cookg'ai koe q'aua tcg'óò a máá: “Tíí kíí ga xaoè, tíí ra Farasai ra a, Farasai khara ka cóáse ra a. Tëèkus q'oo koer hãa, x'óóa ne gha x'ooan koe tõe di nqòòà ner úúa hãa khama,” témé.

⁷ Eẽm ko ncëeta mééa xg'ara kas ko Saduke xu hëé naka Farasai xu hëéthëé xg'aeku koe mēéku sa tõe, si xg'ae sa q'aa-q'aase.

⁸ Saduke xu kò máá, x'ooan koe tõe sa káà si i, i moengelean ga káà a, me tc'ëe ba thëé káà me e, témé khama. Igaba xu kò Farasai xu ncëe gúúan wèé ga hàna sa dtcòm.

⁹ Si kò kaisas tcëé-tcëe sa tõe, xu c'ëe xu x'àe xgaa-xgaa-kg'ao xu ncëe kò Farasai di ii xu tõe a kaisase ntcoeku a máá: “Ncëem khòem ka xae cúí gúù tshúù ga hòò tama. Kháé dùú sa gha ii, ncëe c'ëedaokam kò tc'ëe ba kana moengele ba kg'ui cgoa mea ne?” ta xu méé.

¹⁰ Si xg'ae sa kaisase mēéku, me tc'amaka hànas téé-q'oos dim ncõo-kg'ao ba q'áò, Paulo ba xu gha sèe a tòà q'aas gúùs ka, khamam ncõo-kg'ao xu bìrí, xõa xu gha a síí qarika sèea tcg'óò me, a ncõo-kg'ao xu dim x'áém koe úú me ka.

¹¹ Xùrikom ntcùúm kam ko X'aigam Nqari ba Paulom qàe koe hàà téé a máá: “Tòón tcáo! Ncëe tsi kò Tíí ka ma Jerusalema koe nxàea tseegukagua khama méé tsi gataga ma thëé Roma koe nxàea tseegukagu,” témé.

Paulom gha cg'õòè dis kàa sa

¹² Q'uu i ko ka xu ko Juta xu tcúú qáé, a xu a kaias gaises cgoa gaise, cuiskaga xu tc'õó kana kg'áà tite di sa, Paulo ba xu cg'õo tamas cookg'ai koe.

¹³ Ncëes gaise sa kò kúrúa hãa xu khòe xua kò 40 sa nqáéa hãa.

¹⁴ Kaia xu peresiti xu hëé naka *khòe ne di xu* kaia xu hëéthëé koe xu kò síí a máá: “Gaisea xae hãa kaias gaises cgoa, cúí gúù ga xae xám tite sa, Paulo ba xae cg'õo tamas cookg'ai koe.

¹⁵ Ke méé xao ncëeska gaxao hëé naka kaia xu dis xg'aes di xu hëéthëé ncõo-kg'ao xu dim kaia ba bìrí nakam máà xao o me, gam ka xao qãèse q'ãa kg'oana khama ma kúrúse ná. Sixaea ncëe koem hàà tamas cookg'ai koe cg'õoa ba kg'ónòsea máána hãa ke,” témé.

¹⁶ Igaba ãem ko Paulom ka qõeses dim cóá ba gaas kàa sa kóm, kagam ko síí Paulo ba bìrí si, ncõo-kg'ao xu dim x'áém q'oo koe.

¹⁷ Me nxãaska Paulo ba c'ëem tc'ãà-cookg'aim nqãaka hànas téé-q'oos di ba tcii, a bìrí me a máá: “Ncëem qáíí-kg'ao ba sèe naka tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú, c'ëes gúù sam úúa hãa bìrí mem gha sa ke,” témé.

¹⁸ Me nxãaska sèe me, a ba a tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'aim koe úú me. A ba a máá: “Paulom qáéèa ba tséé tea, ncëem qáíí-kg'ao bar gha tsáá koe óá ka, c'ëe gúùm úúa, bìrí tsi kg'oanam hãa a khama,” témé.

¹⁹ Me tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'ãà-cookg'ai ba qáíí-kg'ao ba sèe, a dxùukg'aia ba za tcèea nqáékagu me, a tõe me a máá: “Dùú sa tsi úúa hãa, bìrí te kg'oana tsi hãa sa?” témé.

²⁰ Me máá: “Juta xu kg'uia xg'aea hãa, dtcàrà tsi xu gha, tsi q'uu ka Paulo ba kaia xu dis xg'aes cookg'ai koe óága ka, gam ka xu qãèse tõe kg'ónò kg'oana khama xu kò hëé.

²¹ Igaba táá nqábé xu guu, 40 sa nqáéas xg'aes khòe xu di sa qae mea hãa ke. Gaisea xu hãa, tc'óo a xu a kg'áa tite sa, cg'óo me tama xu hãas cookg'ai koe ke. Kg'ónòsea xu hãa ncēeska, a qãa hãa nxàe tsi ghas cúí sa, gaxu dis dtcàràs koe.

²² Me tc'amaka hànas téé-q'oo dim tc'ãa-cookg'ai ba qáíí-kg'ao ba bírí me qòò, a q'ãa-q'ãa me, a ba a máá: “Táá cúí khòe ga ncēe gúuàn ncēe tsi tíí koe xààa hãa bírí guu,” témé.

Paulo ba ko Kaesarea koe úúè

²³ Me nxãaska c'ēe tsara nqãaka hàna téé-q'ooan di tsara tc'ãa-cookg'ai tsara tcii, a bírí tsara a, a máá: “Kg'ónòse tsao naka 200 xu ncōo-kg'ao xu sée, 70 xu bìi qábì-kg'ao xu hēe naka 200 xu kg'áo xaose xu hēéthēe e, naka xao Kaesarea koe ncēm ntcùúm ka 9 di x'ae ka qòò,

²⁴ Paulo ba bìian qgóóa máá, nakam nxãasega tc'ãa-cookg'aim Felikisem koe qãese úúè,” témé.

²⁵ A ba a kò tcgãya sa ncēeta ma góá:

²⁶ “Tíí ra Kelodias Lisiase ra a,

“Tc'ãa-cookg'aim Felikisem tcom-tcomsa bar ko góá máá:

“Tsgámkua ne!

²⁷ “Khòem ncēer kò tcgãyas cgoa tsée úú ba Juta xu ka qgóóèa, xu kò cg'óo me kg'oana, igabar kò tiri xu ncōo-kg'ao xu cgoa hàà, a hàà hùì me, Roma dim khòe me e sar kò kóma hãa khama.

²⁸ Q'ãa kg'oana ra kò hãa, dùús domka xu ko chìbi-chibi me sa, khamar ko nxãaska gaxu dis xg'aes kaias koe óá me.

²⁹ Ra kò bóò, chìbi-chibi mes gaxu di sa kò gaxu di x'áèan di ii sa, igaba i ko cg'óoem gha kana qáèem gha di chìbia ba kg'anoa hãa di chìbian káa a.

³⁰ Eēr ko ēem khòem koe gha hàà kúrúses kaa sa q'ãakaguè, kar ko cúí q'oro tsáa koe tsééa úú me. A ra a gataga ēe ko chìbi bóò me xu thēe x'áèan máà, chìbian ēe xu úú cgoa mea xu gha tsáa koe úú ka,” témé.

³¹ Xu kò nxãaska ncōo-kg'ao xu gaxu di zi x'áè-kg'ám zi komsana, a xu a Paulo ba sée a ntcùú ka Antipatirise koe úú.

³² Xu q'uu dim cárm ka ngàrè cgoa hàna xu khòe xu, ēe kò bìian qábì hãa xu guu xu Paulo ba úú, xu gaxu ncōo-kg'ao xu dim x'áem koe kábise.

³³ Eē xu ko bìian qábì hãa xu khòe xu Kaesarea koe síí, ka xu kò tc'ãa-cookg'ai-kg'aom koe tcgãya sa tcg'óò a úú, a Paulo ba gam tshàu q'oo koe tcãa.

³⁴ Me tc'ãa-cookg'ai-kg'ao ba tcgãya sa nxará, a ba a ndakam nqóóm koem guua hãa sa tèe. Kilikia koem guua hãa sa kò bóò q'ãase

³⁵ kam ko máá: “Ncēe chìbi ko bóò tsi xu khòe xu kò ncēe koe hàà ner gha hàà tsaris tchõa sa kóm,” témé. A ba a nxãaska x'áè, Paulom gha Herotem dim nquum x'aian dim koe qãese qgóó, a q'óèè sa.

24

Paulo ba ko Juta xu ka chìbi-chibiè

¹ 5 cáman ko nqáé kam kò kaia peresitim Ananiase ba *Kaesarea koe síí*, c'ēe xu kaia xu hēe naka x'áè q'ãa-kg'aom Teretalase ba hēéthēe cgoa, a ko síí gaxu ko ma Paulo ba chìbi bóò sa tc'ãa-cookg'aim koe nxàe.

² Eēm ko Paulo ba tcia tcãà, kam kò Teretalase ba tshoa-tshoa a chìbi-chibi me, a máá: “Qãe-tcaoa ta máána hãa, qáòm x'aēm ncēe ta tsáa dòm q'oo koe tòókuan cgoa x'áèa hãa ba. Tsari tc'ãa-cookg'aia ne kái còoka-kg'óèa-qòòan óágara hãa, sita di ne khòe ne kúrua kabi di i.

³ Felikise tsi kaisase tcom-tcomsa tseè, wèé dàòan koe ga hēe naka wèé za ga hēéthēe ta ko ncēs gúu sa dtcòm, wèé qãe-tcaoan cgoa.

⁴ Igaba nxāaska, nqúu ka tchõa sa úu tamaser ko còrè tsi, tsari qāèan koe tsi gha guu a xòmse komsana xae e sa.

⁵ “Ncēm khòè ba ta ko bóò me ghāaku-k'ao me e, a ba a ko wèém nqõóm koe wèé ne Juta ne qg'ài. A ba a gataga Nasareta dis xg'aes dim tcúú me e.

⁶ A ba a kò gataga tempele bam gha cg'uri-cg'uri di dàòan qaa, ta kò nxāaska qgóó a qáé me.

⁷ *

⁸ Tèèa xamà ba ka tsi gha tsáa ga tsi tseeguan hòò, chìbi zi ncēe zi wèé zi ncēe xae kò tcee me zi koe,” tam méé.

⁹ Xu kò Juta xu gataga chìbi bóò ba koe tcāa, a wèé gúuàn ēea tseegu u sa nxàe.

Paulo ba ko Felikisem cookg'ai koe tééa mááse

¹⁰ Eēm ko tc'āa-cookg'ai ba kg'uim gha di x'aèan máa me, kam kò Paulo ba kg'ui a máa: “Q'ana ra hāa, tsi ncēs qhàò sa tc'āa kurian tc'āa-cookg'aia hāa, ra ko qāè-tcaoase cookg'aia tsi koe xqara mááse.

¹¹ Thamkase tsi gha nxāea cgáékagu u, 12 ga nqáé tama cáman kar kò Jerusalema koe síi ko còrè sa.

¹² Tiri xu chìbi-chibi-k'ao xu kò hòò te nakar cúí khòè cgoa ga tempelem koe ntcoeku tama, kana c'ēe khòè gar kò còrè-nquuan koe qg'ài tama, kana x'áé-dxoom q'oo koe ga igaba.

¹³ Gataga xu cuiskaga qāèse x'ái tsi tite, chìbi-chibia xu kò ko máá tes gúu sa.

¹⁴ Gatà i ii igaba, xu ko ncēs gúus cúis ka tseegu, ncēe xu ko máá, Nqarim ncēe sita ka xòò ga xu di bar ko dqom gaam dàòm ncēe xu ko tshúu-ntcōa iise séem ka. Igabagar ko wèes gúus Moshem di x'aèan koe góáèas koe hēé naka ncēe porofiti xu koe góáèas koe hēéthēé dtcòm.

¹⁵ A ra a gataga ncēe xu khòè xu khamaga ma gaas nqòòs cúis ga sa Nqarim koe úúa hāa, ncēe x'ooan koe tēe sa gha ēe tchàno ne koe ga hēé naka ēe chìbiga ne koe ga hēéthēé hāa di sa.

¹⁶ Ra ko gaa domkaga wèé qaria te cgoa kúrú, Nqari ba hēé naka khòè ne cookg'ai koe hēéthēér gha wèé x'aè ka tchàno tcáòan úúa hāa sa.

¹⁷ “Jerusalema koer kò kái kurian nqáéase hàà, tiri ne khòè ne dxàua ner gha máàku zi óàgara máá ka, a ra a hàà dàò-a-máàku zi kúrú ka.

¹⁸ Eē ne ko tempelem koe bóò ter ko ncēeta hēé kar ko x'aèan koe ko qaase sa kúrúa hāa. Kaias xg'ae sa kò tíi cgoa hāa tama, i kò tcēé-tcēean káa a.

¹⁹ Igaba i kò c'ēe Jutan hàna, Asia dim xg'aekum koe guua a, ncēe tsáa cookg'ai koe ga kò hààraa a, a hàà chìbia te nxàe, úú ana ra kò hāa ne.

²⁰ Kana ncēe koe hàna xu igaba méé xu ēer kò xg'aes cookg'ai koe téé-tēe ka xu kò dùútsa chìbi sa bóò tea hāa sa nxàe.

²¹ Cúis gúus *chìbi-chibi te xu ga ko sa*, ncēer kò q'au si i, ēer ko cookg'aia xu koe tēe ka, a máa: ‘X'ooan koe tēean dis gúu si i, ncēer tíi gaxao cookg'ai koe chìbian q'oo koe hāa sa,’ témé sa,” tam méé.

²² Me kò nxāaska Felikisem, ncēe ko dtcòm-k'aoan di kg'òèan di dàòan ka qāèse q'ana ba gane di còoka-qõòan téékagu, a ba a máa: “Eēm ko Lisiasem ncõo-k'ao xu dim tc'amaka hànas téé-q'oos dim tc'āa-cookg'ai ba hàà ner gha gaxao dis tchõa sa hàà bóò,” témé.

²³ A ba a kò ēe nqāaka hànas téé-q'oos dim tc'āa-cookg'ai ba bìrí, Paulo bam gha kòre sa, igaba méém kgoarasean máa me, naka gam ka c'ēea xu táa cara guu, gam ko tc'ēe gúuàn máa mea ne.

Paulo ba Felikise khara Derusila khara cookg'ai koe

* **24:7:** C'ēe zi tcgāya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uian úúa: “a ta a kò tc'ēe, sita di x'aèan cgoa ta ga xgàra me sa. 7 Igabam kò ncõo-k'ao xu dim kiam Lisias ba hàà a hàà kgāa ka tshàu-q'ooa ta koe séèa tcg'óò me. 8 A ba a ēe ko chìbi-chibi me r

²⁴ C'ěe cáman nqáasem kò Felikise ba gam dis khòès Derusilas cgoa hàà, ncěe Juta kò ii sa. A ba a Paulo ba tcii, a hàà kóm me, me ko Jeso Krestem di dtcòman ka kg'ui.

²⁵ Igabaga ěem ko Paulo ba tchàno sa hěe naka qgóóse sa hěe naka hààkos xgàraku sa hěéthěe ko bìrí me, kam ko Felikise q'áòs ka tcāàe a ba a máá: “Tc'āò a i hāa, ke qđò ncěeska! Eěr ko x'aèan hòò ner gha síi tcii tsi ke,” témé.

²⁶ Eēm x'aèm kam kò gataga tcoma hāa, Paulom gha ts'āà ka mari cgoa x'ámá me sa, khamam kò káise tcii me kg'ui cgoa mem gha ka.

²⁷ Càm kurian nqáea kam kò Porekio Feseto ba ntcōó-q'ooan Felikisem di sèe, igabam kò Felikise Juta ne hùi kg'oana khamam kò Paulo ba qáé-nquuan koe guu.

25

Paulo ba Fesetom cookg'ai koe

¹ Eēm ko Feseto gam dim xg'aekum koe hàà kam kò nqoana cáman qāá q'oo koe Jerusalema koe qđò, Kaesarea koe guu a.

² Xu kò kaia xu peresiti xu hěe naka Juta di xu tc'āà-cookg'ai xu hěéthěe gam cookg'ai koe síi x'áise, a xu a Paulom di chìbian nxàe, a Feseto ba dtcàrà,

³ Paulo bam gha Jerusalema koe úú sa, kàa sa xu kò kg'ónòà, dàòm q'oo koe xu gha cg'ōo me di sa khama.

⁴ Me kò Feseto ba xọa a máá: “Paulo ba Kaesarea koe qgóóèa, ra ko tíi ga ra thěe gaa za qđò.

⁵ Ke guu naka xu gaxao di xu kaia xu c'ěe xu tíi cgoa qđò, naka gaa za síi khòe ba chibi-chibi, ncěe c'ěe gúù tshúùm kò kúrúa ne,” témé.

⁶ Eēm ko 8 kana 10 cáman nqáe tama cáman Jerusalema koe hāa kam kò Kaesarea koe qđò, a q'uu dim cáma ka qhàis koe síi ntcōó-q'ooa ba koe ntcōó, a ba a x'aèan tcg'òò, Paulom gha cookg'aia ba koe tcii óáe sa.

⁷ Eēm ko Paulo hàà ka xu ko Jerusalema koe guua xu Juta xu hàà téea nxama-nxama me, a kái zi chibi zi qóm zi tcee cgae me, ncěe tseegukagu tama xu hāa zi.

⁸ Me nxāaska Paulo xọara mááse a máá: “Cúi chibi ga ra kúrúa hāa tama, Juta ne di x'aèan ntcoean koe, kana tempelem koe ga igaba, kana *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram koe ga igaba,” témé.

⁹ Me Fesetom, ncěe Juta ne ko hùi kg'oana ba Paulo ba bìrí a máá: “Jerusalema koe qđò sa tsia ko tc'ěe, a tsi a síi cookg'aia te koe téé, a chìbian ncěe xọara mááse?” témé.

¹⁰ Me Paulo xọa a máá: “Ncěeskar Kaesaram dis qhàis koe téé-těe, ncěe gaa koe méér ga ko hàà xọara máásekaguè koe. Cúi gúù tshúù gar Juta ne koe kúrúa hāa tama, ncěe tsáa ga tsi ma thěe t'òese q'ana khama.

¹¹ A ncěe chibigar kò ii, x'óó ra gha sa ko qaas chibi sa, ner x'óó sa xguia hāa tite, igaba ncěe chibi ne ko bóò te qgái kò káà ii ne i cúi khòe ga qari úú tama, gane tshàu q'oo koe i gha tcāà te di i. Kaesara bar ko dtcàrà mááse!” témé.

¹² Eēm ko Feseto gam dis xg'aes cgoa chóà xg'ara kam ko nxàe a máá: “Kaesara ba tsi dtcàrà máásea, khama tsi gha Kaesaram koe qđò,” témé.

Paulo ba Ageripa khara Berenise khara cookg'ai koe

¹³ Cg'orò cáma-coan qāá q'oo koe khara kò x'aigam Ageripa ba hěe naka Berenise sa hěéthěe khara Kaesarea koe hàà, a síi Feseto ba tsgámkagu.

¹⁴ Kái cáman khara ko gaa koe hāa kam kò Feseto ba Paulom dis tchōàs ka x'aiga ba chóà cgoa, a ba a máá: “Ncěe koem c'ěem khòe ba hàna Felikisem ka qáé-nquum koe qaùèa ba.

¹⁵ Eěr ko Jerusalema koe síi ka xu ko kaia xu peresiti xu hěe naka kaia xu Juta ne di xu hěéthěe chibi-chibi me, a xu a dtcàrà te, chibiga me e, tar gha méé sa.

¹⁶ Ra ko bìrí xu, Roma ne dis kg'óòs tama si i sa, khòem gha khòe ne máàè, qanegam chibi ko bóò mem khòem cgoa q'oaku naka máàèa baa chìbian koe x'aèan hòò naka xọara mááse tamas cookg'ai koe sa.

¹⁷ Eẽ xu ko ncẽe koe xg'ae, kar kò tchõà sa táá ão-ão, igabar kò q'uuan ka qhàis koe síí ntcõó-q'ooa te koe ntcõó, a ra a khòem gha óágaè di x'áèan tcg'òó.

¹⁸ Eẽ xu ko chibi ko bóò me xu tẽe a ko kg'ui ka xu ko táá cúí guù kaga chibi-chibi me tíí ko ngòòà hãa a.

¹⁹ Gaan téé-q'oo koe xu ko kg'ama kg'uian úúa ntcoeku cgoa me xu kòò o, gaxu dis dtcòm̃s ka naka Khòem x'óóam ka hěéthěe e, Jeso ta ko ma tciè ba, ncẽe Paulom kò máá kg'òèam hãa, témé ba.

²⁰ Agusear kò hãa, ntar ga ma chibian ẽe ma xùri dàò sa, khamar kò tẽe me, Jerusalema koe qõòà nem ko tc'ẽe sa, a gaa koe síí chibian xõara mááse sa.

²¹ Eẽm ko Paulo dtcàrà mááse, Kaesaram dis bóòs koem gha úúe sa, kar ko x'áè, qgóòem gha sa, ra nxãakg'aiga Kaesaram koe síí tsééa úú me,” tam méé.

²² Me nxãaska Ageripa Feseto ba bìrí a máá: “Tíí kar ncẽem khòè ba kóm kg'oana,” témé. Me xõa a máá: “Q'uu ka tsi gha kóm me,” témé.

Paulo ba Ageripam cookg'ai koe

²³ Xùrikom cáń ka khara kò Ageripa ba hěe naka Berenise sa hěéthěe khara hàà, x'ai-x'áisean cgoa, a khara a hàà komsanan dim nquum koe tcàà, tc'amaka hãas téé-q'ooos di xu ncõo-kq'ao xu cgoa, naka q'ãàèa xu khòè xu x'áè-dxoom di xu hěéthěe cgoa. Fesetom di x'áè-kq'áńan kam kò Paulo óágaè.

²⁴ Feseto ba ko máá: “X'aigam Ageripa ba hěe, naka wèe ne khòè ne ncẽe koe gatsam cgoa hãa ne hěéthěe tuè, ncẽem khòè ba tu ko bóò! Wèe ne khòè ne Juta di nea còrè tea gam ka, Jerusalema koe hěe naka ncẽe *Kaesarea* koe hěéthěe e, a ko q'au cgae te, táá méém ga qanega kg'òèas guùs ka.

²⁵ Ra bóò me cúí guù ga kùrúá hãa tama, x'oo sam ga kg'anoa a, igabam ko nxãaska x'aiga-dxoom Roma dim koes gha tchõà sa úúe sa dtcàrà mááse, ra nxãaska bóò Roma koer gha úú me sa.

²⁶ Igabar cúí guù ga úú tama, gam kar gha x'aiga-dxoom tiri ba góá máá a. Khamar gaa domkaga óága mea wèe tu cookg'ai koe, gataga kaisase tsáá x'aiga tsi Ageripa tsi cookg'ai koe, nxãasegar gha ncẽe xùri dàòan di xõan koe c'ẽes guù sa hòò, a nxãan ka góá ka.

²⁷ Bóòr ko i kàà hùì i khama, qáèèam khòè ba tsééa úúa ne, chibi-chibièam ko máàès guù sa qàèse nxàe tamase,” tam méé.

26

¹ Me kò nxãaska Ageripa Paulo ba bìrí a máá: “Kgoara tsi máàèa kg'uia tsi gha mááse sa,” témé. Kam kò nxãaska Paulo x'õàa ba ghùì, a ba a xõara mááse, a máá:

² “X'aiga tsi Ageripa tseè, bóòr ko ts'eekg'ai ra a sa, ncẽer ncẽe cáń ka tsáá cookg'ai koe tẽe ka, a ko wèe chibian tiri ncẽe Juta ne koe guua hãa koe xõara mááse.

³ Qàèse tsi q'ana hãa, Juta ne di kg'òòan hěe naka ntcoeku-kq'áma ne hěéthěe e khama. Gaa domkar ko dtcàrà tsi, qàèse tsi gha komsana te sa.

⁴ “Cg'aré ra a koe ga ne guu a wèe ne Juta ne kg'òè-q'ooa te q'ana hãa. *Q'ana ne hãa, ntar kò ko ma* tiri ne khòè ne xg'aeku koe hěe naka Jerusalema koe hěéthěe tshoa-tshoases koe ga guu a ko ma kg'òè sa.

⁵ Qáò x'áèa ne ne q'ãa tea, a ne a ga nxàea tcg'òó, tc'ẽe ne kòò ne, qari dàòan sita dis dtcòm̃s di koer kò kg'òè sa, Farasai ra iise.

⁶ Ra ncẽeska ncẽe koe tẽe, tẽekus koe, ngòòs ncẽer úúa hãas di sa, ngòòkagukus ncẽe Ngirim kò sita ka xõàa xu ngòòkagua hãas koe.

⁷ Sita di zi qhàò zi 12 zi Iseraele di zi ko koaba ba hěe naka ntcùú ba hěéthěe Ngari ba qarika tsééa máá, ncẽes ngòòkaguku sa ne gha hòò di tcoma ne ne úúa hãa khama. Oo, x'aigaè, ncẽes ngòòs domkar ko Juta ne ka chibi-chibiè.

⁸ Dùús domka tu dtcòm̃ úú tama, Ngari ba ga khòèan x'ooan koe ghùì di i?

⁹ “Igabar kò tíí, tíí ka bóòà hãa, kái zi gúù zi méér ga kúrú naka Jesom Nasareta òm di cg'òèan ntcoé sa.

¹⁰ Ncèea Jerusalema koer kò kúrús ga si i: Kaia xu peresiti xu koer hòòà qarian cgoar kò kái dtcòm-k'aoan* qáé-nquuan koe tcàà, gatagar kò tíí igaba ãer ko kóm cg'òè ne ko sa ka, ães gúù sa dtcòmà máána hãa.

¹¹ Káiser kò ko còrè-nquu xu koe tcana te a xgàra ne, a ra a kò kúrú ne, gane dis dtcòm sa ne gha còe ka. Kaisase gane koe xgòàn kar kò gataga tãá nqòòan di x'áé-dxooan koe ga síí xgàra ne.

*Paulo ba ko nxàe, ntam ma Jesom cgoa xg'aea sa
(Tsee 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ncèes tc'èe sa úúaser kò Damaseko koe qòò, kaia xu peresiti xu koe guua qarian hëé naka x'áèan hëéthëé úúà hãase.

¹³ X'aigaè, koaba di x'aè e kò ii, ãer kò dàò q'oo koe hàna kar kò nqarikg'ai koe guuam x'áà ba bóò, kaisase ko cáms ka x'áà ba, me kò tíí koe x'áà, naka ãe kò tíí cgoa hãa xu koe hëéthëé e.

¹⁴ A ãe xae wèéa xae ga gómankg'ai koe cg'áéa hãa kar kò dòm ba kóm, me ko Hebera dis kg'uis ka kg'ui cgoa te a ko máá: ‘Saulòè, Saulòè, dùú sa tsi ko xgàra Tea máá? Tc'íí tsi kòò kabi ne tsi ko thòò-thòose, ghòèm khama dqàbi hii ba ko tc'íí ba,’ témé. ¹⁵ Ra tõe a máá: ‘Dii Tsia, X'aigaè?’ témé. Me X'aigam Nqari ba xoa a máá: ‘Jeso Ra a, ncèe tsi ko xgàra Ra.

¹⁶ Igabaga tõe naka nqàrèa tsi cgoa tée, ncèes gúùs domkar tsáá koe x'áísea hãa ke: Tiri tsi qãa tsi gha ii kar nxàrá tcg'òò tsia, a Tíí koe tsi bóòà hãa zi gúù zi hëé naka x'ái tsir gha zi gúù zi hëéthëé di tsi nxàea tseegukagu-k'ao tsi ii ka hëéthëé e.

¹⁷ Tsari ne khòè ne koe hëé naka tãá zi qhàò zi di ne koe hëéthëér gha kgoara tsi, ncèer gha gane koe tsééa úú tsi ne,

¹⁸ tcg'áí ne tsi gha xgobekg'am ka, a ntcùúan koe kabi a tcg'òò ne a x'áàn q'oo koe tcàà ne ka, a satanam di qarian koe tcg'òò ne a Nqarim koe úú ne ka, nxãasega ne gha chibian di qgóóa-máákuan hòò, a ne a gha Tíí koe dtcòmàn ka Nqarim di ne khòè ne ii ka,’ témé.

Paulo ba ko gam di xga-xgaan ka nxàe

¹⁹ “Khamar x'aiga tsi Ageripa tseè, nqarikg'ai dis x'ái sa ntcoé tama.

²⁰ Igabar kò kg'aia Damaseko di ne koe síí nxàe si, a nxãaska Jerusalema koe hëé naka Jutea òm nqòòm koe hëé, naka gataga tãá zi qhàò zi di ne koe ga hëéthëé síí nxàe si a ko máá, gane di chibian koe méé ne tcóóse naka Nqarim koe kabise, naka tcóósea ne hãa sa ko x'ái zi tséé zi kúrú.

²¹ Ncèes gúùs domka ne kò Jutea ne tempelem koe qgóó te, a ne a cg'òò te kg'oana.

²² Igaba ra wèé x'aèan ncèe kaga Nqarim koe hùian hòòà, a ncèe koe tõe, a ko wèé ne khòè ne ãe nqãaka hàna ne hëé naka tc'amaka hàna ne hëéthëé koe nxàea tseegukagu. C'èe gúù tíí tc'èe koe tcg'oara hãar nxàe tama, igabar ko porofiti xu hëé naka Moshe ba hëéthëé xu nxàea hãa, a máá, kúrúses gha témés gúù sa nxàe.

²³ Ncèe xu kòò máá, Kreste ba gha xgàrase, a ba a gha tc'ãà a x'ooan koe tõe, a gha ncèem dàòm ka Iseraele di ne khòè ne koe hëé naka tãá zi qhàò zi di ne koe ga hëéthëé x'áàn ka kg'ui, témé sa,” tam Paulo ba méé.

²⁴ Paulom qanega hãa a ko gam di xoara máásean ka nxàe kam kò Feseto ba tcàà kg'ám-q'oo me, a q'au a máá: “Temea tsia, Pauloè! Kaisase xga-xgaasean tsaria temekagu tsia!” témé.

²⁵ Igabam kò Paulo ba máá: “Teme tama raa, tcom-tcomsa tsi Feseto tseè, igaba ra ko tchànò tseeguan kg'ui.

* 26:10: dtcòm-k'ao ne - Gerika sa ko máá: “tcom-tcomsa ne,” témé.

²⁶ Ncêe zi guù zi kam x'aiga ba q'anaa hãa khamar ko gam cgoa kgoarasease kg'ui, a gataga tcoma hãa, c'êe guùan ga kò táá nqáé me sa, ncêe zi guù zia kò xàlase kúrúe tama khamar.

²⁷ X'aiga tsi Ageripa tsee, porofiti xu tsia ko dtcòm? Q'ana ra hãa dtcòm xu tsi ko sa," tam méé.

²⁸ Me kò Ageripa Paulo ba birí a máá: "Xòm x'aè ka tsi gha kúrú ter dtcòm-kg'ao ba kúrú, sa tsi koáé tc'êe!" témé.

²⁹ Me Paulo xoa a máá: "Xòm x'aè kana qáo x'aè i ko sée *igabar tchõa úú tama*, a ko Nqari ba còrè, tsáá cúí tsi tama tsi méé tsi ii sa, igaba gataga wèéa ne ncêe ko ncêe cárn ka komsana te ne méé ne tíí khama *dtcòm-kg'ao ba kúrú sa, igaba ra tc'êe tama tíí khama tu gha ii sa*, ncêe zi táú zi úúan ka," tam Paulo ba méé.

³⁰ Me nxãaska x'aiga ba tõe, naka tc'ãa-cookg'ai ba hěé, naka Berenise sa hěé, naka wèe ne ãe ko gane cgoa ntcõe ne hěéthěé e.

³¹ Eẽ ne ko qõo ka ne ko biríku a máá: "Ncêem khóè ba cúí chìbi ga kúrú tama, cg'õoem gha sa ko qaa a, kana qáé-nquuan koem gha tcãàè di i!" témé.

³² Me kò Ageripa Feseto ba birí a máá: "Ncêem khóè ba ga kò kgoaraèa, ncêe Kaesaram koe tchõa sa úúa nem kò dtcàrà máásea tama ne," témé.

27

Paulo ba ko tshàa ba tchoaba a Roma koe qõo

¹ Eẽ i ko dtcòmkuèa Italea koe xae gha qõo sa, ka xu kò Paulo ba hěé naka c'êe xu ãe kò qáéèa hãa xu hěéthěé, xu ncõo-kg'ao xu dim kaiaam Juliom tshàu q'oo koe tcãàè, ncêe kò Kaesara ta ko mééès xg'aes di ba.

² Xae Aderamitime koe guua hãas skepe sa q'ábà, ncêe kò Asia di xu nqõo-coa xu tshàam qàe koe hàna xu koe qõo sa tééa máána hãa sa. Xae kò tshàan q'oo koe tcãà. Arisetarekom cgoa xae kò hàna, Maketonia dim nqõóm di ba, ncêe kò Tesalonika koe guua ba.

³ Q'uu dim cárn ka xae kò Sitone koe tcãà, me kò Julio ba Paulo ba qãèse qgóóa hãa khamam kò kgoara me, tcàràse ga xu koem gha síí ka, xu síí ãem ko tc'êe guùan koe hùí me ka.

⁴ Eẽ koe guus ka xae kò Kuperò qàe koe síí nqáé, tc'ãá sa kò q'óá-kg'am xaea khama.

⁵ Eẽ xae kò Kilikia hěé naka Pamfilia hěéthěé q'óá-kg'amam tshàa ba tchoaba, ka xae kò Mira koe síí, ncêe kò Likia koe hàna a.

⁶ Gaa koem kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba Alekesanteria dis skepes, Italea koe ko qõo sa hòò, a gaas koe nqàò xae e.

⁷ Kái cáman xae kò kgàesase qõò, a qóm cgoa qgóókua hãase Kenito koe síí tcãà. Tc'ãá ba kò guu xae e naka xae còoka qõò tama, khama xae ko nxãaska *tshàam ka nxama-nxamaèam nqõó-coam* Kereta dim qàe koe síí nqáé, Salemonè q'óá-kg'ama hãase.

⁸ Qóm ba qgóóa hãase xae kò qõò a c'êem qgáim koe síí tcãà, 'Qãem qgáim skepe zi ko téé ba,' ta ko ma tciiè ba, ncêe Lasea dim x'áé-dxoom qàe koe hàna ba.

⁹ Kái x'aèa ne kò nqáéa, skepes cgoa tshàa ba tchoaba nea kò cg'oe-cg'oega a, tc'õoan carasean di x'aèan qãá q'oo o kò ii khama, me kò Paulo ba nxãaska q'ãa-q'ãa xu

¹⁰ a máá: "Khóè xaoè! Bòòr ko kam gha gaxae dim dàò ba cg'oe-cg'oega ii, skepes koe hěé naka guù zi koe hěéthěé cúí tamase, igaba gaxae di kg'òèan koe ga hěéthěé e," témé.

¹¹ Igabam kò ncõo-kg'ao xu dim kaia ba, Paulo bam ga komsana kámá ka, chùí-kg'ao ba hěé naka skepes ka q'òòse ba hěéthěé tsara di biríkuan komsana.

¹² Skepean ko téés qgái sa ko sao di x'aè ka qãè tama, khama xu kò kái xu dtcòmku, kg'ama xu gha qõo sa, c'èedaoka xu gha Fenekise koe síí dis nqòò sa úúa hãase, a sao di x'aè ka gaa koe hãa. Ncêe sa kò skepean ko téés qgái si i, Kereta di sa, dtcèèan xòè hěé naka tcg'aoan xòè hěéthěé dim xg'aekum koe.

Kaiam tc'ãá ba

¹³ Eẽm ko dtcẽe xòe dim tc'ãám nqaea hãa ba tshoa-tshoa a ko tc'ãá, ka xu ko tc'ẽea máá, ncãa xu ncẽeska tc'ẽe xu ko sa nxãwa hòò, ta tc'ẽea, a xu a nxãaska skepe sa ko qgóóa tòò gúùan tcg'òó, a xgoaba a Kereta qàe dim tshàam dxùukg'ai sèe a qõò.

¹⁴ Xòm x'aè qãá q'oo koem kò dxãwa tc'ãám Erakilo ta ko ma tciie ba Kereta koe guu, a kaisase tc'ãá hàà.

¹⁵ Si kò skepe sa tc'ãám ka qgóóe, a kò gãá ba ka tààe. Xae kò nxãaska guu me a *kg'ama q'ooa ba koe ntcõó, i kò tshàan gaan ko tc'ẽe koe* xàbùuá úú xae e.

¹⁶ Eẽ xae ko tshàam ka nxama-nxamaèa hãam nqõó-coam cg'árém Kauda ta ko ma tciiem qàe koe hàà nqáe, ka xae ko skepe-coas ncẽe skepe-dxoos kháó koe hàna sa qóm cgoa qgóókua hãase kgoana a kòre, táás gha kòbese ka.

¹⁷ Eẽ xu ko khòe xu tc'amaka ghùì a ko tcãà sia xg'ara ka xu ko skepes dòm q'oo koe dqùian qáea ntcòò, qgóó xu gha tòó si ka. Siretise di góm dtcõòan koe xu gha síí ncemea tcãàsean bèe ka xu ko skepe sa ko qgóóa tòó qanoan tshàam q'oo di qáú, a xu a skepe sa guu si tshàan ka ghànèa úúe.

¹⁸ Dxãwa tc'ãá ba kò tshúù qgái koe tòó xaea, xu nxãakg'aiga q'uu dim cáím ka skepes q'oo koe xu nqàòà hãa zi gúù zi xaoa tcg'òó.

¹⁹ Ngoana dim cáím ka xu kò skepes ko tséé cgoaè zi gúù zi tshàua xu tc'áro ka xaoa tcg'òó.

²⁰ Cáím sa hẽe naka tconò zi hẽéthẽe kò kái cáíman hòòse tama, i kò tc'ãán qanega tc'ãá, i hùian xae gha hòò di nqòò ga káa a.

²¹ Eẽ xu ko qáòm x'aè ba úú a tc'õó tama kam ko Paulo xg'aekua xu koe tẽe, a máá: “Khòe xaoè, komsana tea xao ga kò hãa, a ga kò táá Kereta koe guu a xgoaba hãa, ncẽeska xao ga kò ncẽe cg'ãèan koe hẽe naka aaguse-cgaesean koe hẽéthẽe tcg'òósea hãa.

²² Igabar ko ncẽeska bìrí xao o a ko máá, tòòn tcáo méé xao, témé! Cúia xao ga kg'òèa xao ka aaguse cgaèa hãa tite ke. Igabas gha skepes cúí sa tshúù-tshuue.

²³ Ncẽe ncãa nqáém ntcùúm kam ncãa, ncẽer Gam di ii a ko gataga tsééa máám Nqarim dim moengele ba hàà qàea te koe téé,

²⁴ a ba a máá: “Táá q'áo guu, Pauloè. *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram cookg'ai koe tsi gha tééa mááse. Bóò, Nqari ba wèe xu ãe tsi ko tshàa ba tchoaba cgoa xu, Gam di cgómkuan ka kg'òèa xu kgoara hãa, témé.

²⁵ Ke xao khòe xaoè, ghùì tcáo, Nqarim koer tcoman úúa hãa ke, ãer ma bìríèa khamaga i gha ii sa.

²⁶ Gatà i ii igaba méé xae tshàam ka nxama-nxamaèam nqõó-coam c'ẽem koe xaoa tcãàe,” tam méé.

Skepes x'oo-q'oo

²⁷ 14 dim ntcùúm ka xae ko qanega Ateria dim tshàam q'oo koe ko ghànèa úúe. Xu skepes di xu nqàri-kg'ao xu nqõó ba xu sao-xg'aea sa ntcùú nqáe ka bóòà q'ãa.

²⁸ Xu kò qàm-q'ooan ko tc'ãò-tc'ãom gúù ba tshàan q'oo koe tcãà a bóò i 40 xu mitara xu di qàman úúa. Xòm x'aè qãá q'oo koe xu ko gaia tc'ãò-tc'ão, i 30 xu mitara xu di qàm-q'ooan qgóó.

²⁹ Nxõá xàbian koe xae gha xg'áma ntcòosean bèe ka xu ko 4 qanoan skepe sa ko qgóóa tòò kháóa sa koe guu a xòò, a xu a q'uu i gha sa còrè.

³⁰ Skepes di xu nqàri-kg'ao xu kò skepes koe ts'ana tcg'oa kg'oana khama xu kò skepe-coa sa tshàan q'oo koe xòò, skepe sa ko qgóóa tòò qanoan xu kò síí skepe sa ko qõòkagus qanos koe guu a xòó témé a.

³¹ Nxãaskam kò Paulo ba ncõo-kg'ao xu dim kaia ba hẽe naka ncõo-kg'ao xu hẽéthẽe bìrí a máá: “Khòe xu ncẽe xu kò skepes q'oo koe hãa tama ne xao cuiskaga kg'òèa hãa tite,” témé.

³² Xu kò nxãaska ncõo-kg'ao xu skepe-coa sa qgóóa hãa dqùian q'ãea qhòm, a guu sis cg'áea tcãà.

³³ Eë i ko qhòase kam kò Paulo ba wèéa xu q'ãa-q'ãa, tc'óó méé xu sa, a máá: “Ncëea 14 dim cáím me e, xae ko kg'ama bóòá mááse ba, a xàbàs cgoa hãa, a cúí gúù ga tc'óó ta ga hãa.

³⁴ Gaa domkar ko ncëeska dtcàrà xao o, tc'óó xao gha sa, kg'òèan di qaria ne i gha máà xao o, gaxao ka c'ëem cúím ga ba gaam dim tcúú-c'òòm cúím kaga aaguse cgaeèa hãa tite khama,” témé.

³⁵ Gatàm ko mééa xg'ara kam ko péréan sèè, a ba a wèé xu cookg'ai koe Ngari ba qāè-tcaoa máá, a khóá q'aa a, a ba a tshoa-tshoa a tc'óó.

³⁶ Xu kò wèéa xu ga ghùì-ghuin tcáoè, a xu a gaxu igaba tshoa-tshoa a tc'óoan tc'óó.

³⁷ Wèéa xae xg'ae-q'ooa kò 276 xae khóè xae e, èe kò skepes koe q'ábà hãa xae.

³⁸ Eë xu ko tc'óóá tc'áo ka xu kò skepe sa xu gha subu-subu ka maberean tshàam q'oo koe ncemea tcāà.

³⁹ Q'uu i ko ka xu ko nqóó ba táá bóòá q'ãa, igaba xu ko tshàam-kg'ám hòò góman úúa a, ncèè qāèse xu kò ko bóò ne xu gha gaa koe skepe sa tòò ka.

⁴⁰ Khama xu kò skepe sa ko tshàan q'oo koe qgóóá tòò qanoan qgóóá ghùì, a xu a gaa x'aè kaga skepe sa ko qđòkagu xu hìi xu koe qáésea hãa xu dquì xu kgoara, a nxāaska còoka hànám sari ba tc'āám úú-kg'aia xòè koe tchoanà a góman hànà qgáian koe síí.

⁴¹ Igabas kò skepe sa góm-dtcòòan koe xg'áma tcāàse. I kò skepes di còo-kg'aian nqāè, a táá qori, i kháoá sa tshàan di qhonèan ka xg'ámmè a khoana tòò-tomse.

⁴² Xu kò ncōo-kg'ao xu èe qáéèa hãa xu khóè xu cg'ōo kg'oana, tshàa ba xu gha bāra a síí tcg'oa a ts'āà khama.

⁴³ Igabam kò ncōo-kg'ao xu dim kaia ba, ncèe kò Paulo ba kg'òèkagu kg'oana hãa ba, gaxu ko tc'ëes gúùs koe cara xu. A ba a bìrì xu, èe bāra q'ana xu méé xu kg'aika tshàan q'oo koe nxàà tcāà naka xua bāra, na gómankg'ai koe síí sa.

⁴⁴ Naka xu èe qaua hãa xu wèé xu nqaoan hēé naka skepes di qàmàn hēéthēé cgoa síí, témé. Xu kò gataga ma wèéa xu gómankg'ai koe bèea síí.

28

Paulo ba Maleta koe

¹ Eë xae ko tshàam ka nxama-nxamaèam nqóóm koe qāèse síí, ka xae ko Maleta me e sa kóm.

² Ne kò gaam nqóóm di ne qāèse qgóó xae e. Tuu i kò ko a gataga qgàisa a khama ne ko c'ee sa dxuúá máá xae e, a wèéa xae ga cg'áè xgàu.

³ Paulo ba kò c'ee-tcaruan sàà a c'eean koe tcāà, kas kò dcàù sa c'eean di kùruan ka tcg'óóè a sa a tshàua ba koe q'ámse.

⁴ Eë ne ko x'āè-kg'ao ne cg'ao sa bóò, si Paulom tshàu koe ntcāà-ntcānasea tēe ka ne ko bìríku a máá: “Tseegukagam ncēm khóè ba khóè cg'ōo-kg'ao me e, tshàam koem qāèse tcg'oara hãa, igaba i Xgàrakuan guu mem kg'òèa hãa tite,” témé.

⁵ Igabam kò Paulo ba cg'ao sa c'eean q'oo koe xaoa tcāà, a ba a táá c'èe gúù ga tsàa.

⁶ Khóè ne kò tc'ëea máá, gāem gha kanam gha qháése ga cg'áé a x'óó, ta tc'ëea. Igaba èe ne qáòm x'aè ba sèè a qāà mea, a ne a bóò i cúí gúù tshuú ga kúrúse cgae me tama ka ne kò tc'ëea kabi a ne a máá, nqári me e, témé.

⁷ C'ëem x'áé ba kò gaa koe cúúse hànà, Pubilio ta ko ma tciièm khóèm di ba, gaam tshàam ka nxama-nxamaèam nqóóm dim x'aiga ba. Ncèe kò x'áéa ba koe qāèse hààkagu xae e ba, a kò nqoana cáman qāèse qgóó xae e.

⁸ Pubiliom ka xòò ba kòò tsàa a kgàrom koe xòe. Cg'òà ba hēé naka c'áòan úúam q'oo ba hēéthēém kò ko tsàa. Me kò Paulo ba síí cgae me, a ba a còrè, a ba a gam koe tshàua ba tòó, a kúrú mem qāè.

⁹ Ncèe gúúan kúrúsea qāá q'oo koe ne kò èem nqóóm di ne khóè ne tcìà kò hãa ne wèéa ne hàà, a ne a kò gataga thēé hàà kg'òèkaguè.

¹⁰ Káí zi aba zi ne kò máà xae e, a ne a kò ěe xae ko xgoaba ka wèé gúùan ěe ko qaase máà xae e.

Paulo ba ko Roma koe hàà

¹¹ Ngoana nxoean qǎá q'oo koe xae ko Alekesanteria dis skepes cgoa xgoaba, ncĕe ko gaam nqǎóm koe saolan nqǎékagua hǎa sa, a ko tcúúa sa koe 'Hò-hore tsara nqǎrì tsara' ta ma góásea sa.

¹² Sirakuse koe xae ko hàà tcǎà a xae a gaa koe ngoana cáman hǎa.

¹³ Gaa koe guus ka xae kò gaia xgoaba a xae a Regume koe síi tcǎà. Me kò q'uu dim cáim ka tc'ǎá ba tshoa-tshoa a dtcĕē xòè koe guu a tc'ǎá. Xae kò cáim dim cáim ka Puteoli dim x'áé-dxoom koe hàà.

¹⁴ Gaa koe xae kò dtcòm-k'ao xu c'ĕe xu cgoa xg'ae, xu ko dtcàrà xae e, 7 cáman xae gha gaxu cgoa hĕé sa. Xae kò nxǎaska Roma koe síi tcǎà.

¹⁵ Xu kò dtcòm-k'ao xu ěe xu ko sixae ka kóm kaga hàà, c'ĕe xua kò Apiom di x'ámágu qǎà hĕé naka 'Ngoana nquuan cg'áèan di' *ta ko ma tcièm qǎà ba* hĕéthĕé khama noose nqúu ka guu a hàà, xg'ae cgoa xae e xu gha ka. Paulom ko bóò xu kam kò Ngari ba qǎè-tcaoa máá, a ba a ghùì-ghui tcáóè.

Paulo ba ko Roma koe xgae-xgae

¹⁶ Ēe xae ko Roma koe hàà kam ko Paulo ba cúísem gha hĕé sa kgoara mááè, ncǎo-k'gom q'ǎé me gham cgoa.

¹⁷ Paulo ba ko ngoana cáman qǎá q'oo koe Juta di xu tc'ǎà-cookg'ai xu x'áé-dxoom di xu xg'aes koe tciia óá, a ba a kò ěe xu hààra xg'aea ka bìrí xu a máá: "Tíí kíí ga xaoè, qanegar cúí gúù ga kúrú tama gaxae di ne khóè ne ka, gaxae ka tsgǎosea ne di kg'óòan igaba gar tsáá hǎa tama, igabar kò Jerusalema koe guu a tcg'òóèa, a kò Roma xu tshàù q'oo koe tcǎàè.

¹⁸ Tĕè tea xu ko xg'ara ka xu ko *Roma* xu kgoara te kg'oana, cúí chibi gar kò úú tama x'oos di xǎarakuan kg'anoa a khama.

¹⁹ Ēe xu ko Juta xu xguì kar kò Kaesaram koe tchǎa sa úúan ka cúí qaùà mááèa. Khóè ne tiri ner gha ma chibi-chibi sa ko kǎà si i igaba.

²⁰ Gaa gúùan domkagar kò dtcàrà máásea, bóò xao or gha sa, a ra a gataga chóà cgoa xao o. Iseraele ta di nqǎòan domkar táùan ncĕe cgoa qǎéèa," tam méé.

²¹ Xu xǎa me a máá: "Tsáá ka ko kg'ui tcǎāyan xae qane cgoa ga hòò tama Jutea koe guua a. Xu sixae ka c'ĕea xu, gaa koe ko guu a ncĕe koe hàà xua tsáá ka cg'ǎè gúù ga xàà tama, kana kg'ui ta ga hǎa.

²² Igaba xae ko tsáá koe kóm sa tc'ĕe, nta tsi ko tsáá ma bóò sa, wèé qǎà koe ne khóè ne ncĕes xg'ae sa ma x'óéa sa xae q'ana khama," ta xu méé.

²³ Xu kò c'ĕem cáim ba tòó Paulom cgoa xu gha xg'ae ba, ka xu ko kái a ěem ko Paulo hĕé koe hàà. Me kò ntcùúkg'ai cgoa koe guu a kg'ui cgoa xu i síi dqòà. A ba a Ngirim di x'aian ka nxàea tseegukagu, a ko Jesom ka kg'uia tàà xu kg'oana, Moshem di x'áèan koe hĕé, naka porofiti xu di Tcǎāyan koe hĕéthĕé guu a.

²⁴ Xu kò c'ĕea xu kg'uia ba dtcòm, xu c'ĕe xu táá dtcòm m.

²⁵ Xu ko ntcoeku cgoaku, a gataga qǎòà q'aa. Paulom ko ncĕem kg'uim còò di ba kg'uia xg'ara, a ko máá: "Tcom-tcomsam Tc'ĕe ba gaxao ka tsgǎose ga xu koe tseeguan kg'uia, ěem kò ko porofitim Isaiam koe guu a ko kg'ui ka a ko máá:

²⁶ 'Khóè ne ncĕe ne koe qǎò naka síi máá:

'Kóm tu gha igaba tu kóma q'ǎa tite,

a tu a gha bóò,

igaba tu cuiskaga bóòà q'ana hǎa tite.

²⁷ Ncĕe ne khóè ne di tcáóà nea x'óóà khama,

ne ko tshúù-xamse tceea ne cgoa kóm,

a ne a tcǎáa ne tcĕekg'ama,

táá ne gha tcgáíá ne cgoa bóò ka,
 a gataga táá tceea ne cgoa kóm ka,
 a ne a gha táá tcáóá ne cgoa kómá q'ãa ka,
 a ne a gha táá Tíí koe kabise ka,
 Ra gha táá qãè-qãe ne ka,
 ta i ma góáèa.'

²⁸ “Khama ra ko tc'ëe, q'ãa tu gha, Nqarim di kgoarakua nea tãá zi qhàò zi di ne koe tsééa úúèa sa, ne gha komsana a,” tam méé.

²⁹ [Ncëetam ko mééa xg'ara ka xu ko Juta xu xgoaba a qõò, kái kg'uiian úú cgoakuase xg'aekua xu koe.]

³⁰ Me kò Paulo ba cáìn kurian x'ãè, ãem kò cgóbèa hãam nquum koe, a ba a gataga wèé ne ãe ko dàra me ne qãèse hààkagu.

³¹ A ba a kò Nqarim di x'aian ka xgaa-xgaa, a ko X'aigam Jeso Krestem ka xgaa-xgaa, kaisase kgoarasease, i kò cúí khòè ga xgáè-kg'am me tama.

ROMA NE Paulom dis tcgāya sa Roma ne koe Tée-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncēes tcgāya sa Roma di ne dtcòm-k'ao ne góá máá, Roma dis kereke sam kò dàra kg'oana khama. Gam dis tc'ēe sa kò dtcòm-k'ao ne cgoa síí gaa koe cg'árése hãa, a nxāwa còoka qòò si i.

Dtcòm-k'ao nem ko qāēse bìrí, dtcòm-k'ao ba ko dùús koe dtcòm sa, naka dtcòm ko wèé cáman di kg'òèan koe dùú sa nxàe sa.

Paulo ba ko 1:17 koe góá, tcgāyas ko nxàe gúùan ka: Baebele sa ko nxàea tcg'òó, Nqari ba ko ntama ma khòè ne Gam ka tchànokagu sa: dtcòm koe guu a, “gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chòò-q'ooan koe tééan koe.”

Me ko nxāaska Paulo ba 1-3 di xu tcee xu koe x'ái, wèé ne khòè ne (Juta ne hēé naka tǎá zi qhàò zi di ne hēéthēéa) cg'āèan di qarian dòm q'oo koe hãa, ke méé ne Nqarim cgoa xg'ae-xg'aese sa. Jeso Krestem koe dtcòm koe cúí ne ko khòè ne guu a Nqarim koe tchànokaguè (3:22).

Dtcòm-k'ao ne ko Krestem koe guu a Nqarim koe tòókuan hòò (5:1), naka kǎbas kg'òè sa hēéthēé e (6 dim tceem koe). Nqarim dim Tc'ēe ba ko dtcòm-k'ao ba kgoara, x'áèan di qarian koe hēé, cg'āèan koe hēé naka x'oos koe hēéthēé e (7-8 di tsara tcee tsara koe).

Me ko nxāaska Paulo góá, nta ne kò ma Juta ne hēé naka qhàò zi di ne hēéthēé ma Nqarim ko ma nqòóm di ne khòè ne ma tc'ēea máás koe ma tcāa sa (9-11).

Còò dis kam ko Paulo ba dtcòm-k'ao ne gha ma kg'òès ka góá, kái-k'aise c'ēe ne khòè ne cgoa tsééa xg'aean ka (12-16 di xu tcee xu koe).

Qaa-qaasa kg'ui a ne:

- dtcòm sa (1:16, 17; 5:1)

- tchànokagu (5:1)

- q'anokagu (6:22)

- cgàa ba - Tc'ēe ba (8:5-9)

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Tée-cookg'ai sa hēé naka tc'ēe-k'ám zi hēéthēé e (1:1-17)

- Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18-3:20)

- Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21-4:25)

- Kǎbas kg'òè sa Krestem koe (5:1-8:39)

- Nqarim dis tc'ēe sa Iseraele koe hēé naka qhàò zi di ne koe hēéthēé e (9:1-11:36)

- Dtcòm-k'ao ne ko ma tséé sa (12:1-15:13)

- Chòò-q'oo sa hēé naka tsgámku zi hēéthēé e (15:14-16:27)

Tée-cookg'ai sa (1:1-17)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir qāà ra, ncēe x'áè úú-k'ao* bar gha ii ka tciièa hãa ra, a ra a Nqarim di qāè tchòàn dise nxárá tcg'òó a cúía tòóèa.

² Nqari ba kò nxāakamaga Gam di xu porofiti xu koe guu a ncēe qāè tchòàn nqòòkagu taà hãa, Tcom-tcomsa zi Tcgāya zi Nqarim di zi koe,

³ ncēe ko Gam dim Cóám ka kg'ui i, ncēe kò khòèan dis iis koe Dafitem ka tsgõose-coa ii ba,

* 1:1: x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁴ a kò ìem kò x'ooan koe tēe ka Tcom-tcomsam Tc'ēem koe guu a qarian cgoa x'áíèa ba, Nqarim dim Cóám ii sa - gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba.

⁵ Ncēe xae kò Gam koe guu a cgómkuan hēe naka x'áè úú-kg'ao xae gha ii sa hēéthēe hòò ba, nxāasega xae gha wēe ne khóè ne qhàò zi di ne Gam di cg'òèan domka tciia óá, ne gha nxāasega dtcòm̃s koe guua komsanan úú ka.

⁶ Tu gatu thēe gane ka c'ēe tu u, Jeso Krestem di iise tciìèa hāa tu.

⁷ Wēèa tu ēe Roma koe hàna tu ncēe Nqarim ka ncàmmèa hāa, a hàà tu gha tcom-tcomsa ii ka tciìèa hāa tu kar ko máá:

Nqarim gatá ka Xòò ba hēe naka X'aigam Jeso Kreste ba hēéthēe tsara koe guua hāa cgómkuan hēe naka tòókuan hēéthēe mēe i gatu cgoa hāa, témé.

Paulo ba Roma koe dàran xgónèa

⁸ Tc'āà dis kar ko Jeso Krestem koe guu a gatu wēe tu domka tirim Nqari ba qāè-tcaoa máá, gatu dis dtcòm̃s sa ko wēem nqòóm koe nxàèè khama.

⁹ Nqarim, ncēer ko wēe tcáóa te cgoa Cóásem di qāè tchòàn xgaa-xgaan koe tséèa máá ba tirim téèa-máá-kg'ao Me e, xòm̃ x'aèser ko tc'ēe-tc'ēese tu u di ba.

¹⁰ Tiri còrèan koer ko wēe x'aè ka dtcàrà, còò dis ka i gha, Nqarim kò ncàma hāa ne, dàòan xgobekg'amsea máá te, ra síí cgae tu u sa.

¹¹ Bóòà tur xgónèa hāa khama, nxāasegar gha c'ēes máàkus Tcom-tcomsam Tc'ēem di sa máà tu u, tu gha qari-qariè ka.

¹² Méér ko saa, tíí hēe naka gatu hēéthēe ta ga korèku si i, ncēe ta gatá wēèa ta úúa hāa dtcòm̃an cgoa, gatu hēe naka tíí ga ra hēéthēe e.

¹³ Tíí qōe ga tuè, q'āa tu gha sar ko tc'ēe, kái q'oro ra ko hàà cgaea tu bìrísea hāa, nxāasegar gha hàà gatu koe ga thēe tc'áróan kúrú ka, ncēer ma tǎá zi qhàò zi di ne c'ēe ne koe hēèa khamaga ma; igabagar ncēes noosega xgáèa tòóèa.

¹⁴ Kúrú méér gas tséés kaia sar úúa hāa, Gerika ne koe hēe naka Gerika tama ne koe ga hēéthēe e, ēe tc'ēega ne koe hēe naka ēe kǎà tc'ēe ne koe ga hēéthēe e.

¹⁵ Gaa domkar ko kaisase tc'ēe, gatu ēe Roma koe hàna tu koer gha gataga thēe qāè tchòàn xgaa-xgaa sa.

Qāè tchòàn di qaria ne

¹⁶ Qāè tchòàn domkar sau-cgaekaguè tama, Nqarim di qari i khama, ēe ko dtcòm̃ wēem gha kgoarase di i, tc'āà dis ka Juta ne koe, naka gataga Gerika ne koe hēéthēe e.

¹⁷ Nqarim di tchànoa ne ko dtcòm̃s koe guu a qāè tchòàn koe x'áíè khama, gaas di tshoa-tshoasean koe guu a síí gaas di chòò-q'ooan koe téèan koe, ncēe i ma góásea a ko máá: “Eē tchàno ii ba gha dtcòm̃s koe guu a kg'òè,” témèè khamaga ma.

Kgoarasean koe ko qaase sa (1:18–3:20)

Wēem khóè ba cg'uri-kg'ao me e

¹⁸ Nqarim di xgòà ne ko nqarikg'ai koe guu a wēes ēe Nqari-tcáó tama sa hēe naka khóèan di cg'āè tcáóan koe hēéthēe x'áíè khama, ncēe ko gaan di cg'āè cauan cgoa tseeguan náà ntcòò o.

¹⁹ Ncēe Nqarim ka ga q'āà sa ne x'áíèa hāa khama, Nqari ba x'ái ne sia hāa domka.

²⁰ Chòò tama qarian Nqarim di hēe naka Gam di ii-q'ooan hēéthēe ncēe hòòse tama, nea kò nqòóm tshoa-tshoase koe guu a ēem Nqari ba kúrú hāa gúuan koe ga bóòà q'āase a ko x'áíse, nxāasega ne gha khóè ne tǎá máá, c'úúa ne kò hāa, témé ka.

²¹ Eēta ne ma Nqari ba q'ana hāa igaba ne Nqarim iise dqom̃ Me tama, kana qāè-tcaoa máá Me tama khama, igaba i gane di tc'ēe-kg'áman kǎà hùis gúu sa kúrú, i gane di tcáóan ncēe kǎà tc'ēe e ntcuú-ntcuuèa hāa.

²² Eēta ne ko máá, tc'ēega ne e, témé, igaba ne kò kǎan tc'ēe,

²³ a ne a kò chòò tamam Nqari ba ne gha dqom kámá ka, chòòko khóèan di zi sere-sere zi hěé, tsaràn di zi hěé, naka kg'oo-coan di zi hěé naka ncãa-kg'aman cgoa ko caate kg'oo-coan di zi hěéthěé dqom.

²⁴ Gaa domkam kò Nqari ba cg'ãè zi gùù zi tcáóa ne ko tc'ěe zi guua máá ne, ne kò cgáé-q'ooa ne koe sau-sauga zi gùù zi kúrú cgaeku.

²⁵ Nqarim di tseeguan ne kò tshúù-ntcōan kúrú, a ne a kò xommèa hãa zi gùù zi dqom a tsééa máá zi, Kúrú-kg'ao ba ne gha dqom khama ii x'aè ka - ncěe ko chòò tamase dqommè ba! Amen.

²⁶ Ncěes gùùs domkam kò Nqari ba tcáóa ne koe ne ko qaa zi gùù zi sau-sauga zi máá ne. Zi kò gane di zi khóè zi gazi khama ma dxàe zi khóè zi cgoa séèkuan kúrú.

²⁷ Gatà iim dàòm kaga xu kò khóè xu thěé khóè zi cgoa séèkuan kúrú guu, a xu a gaxu khama ma kg'àò-khoe xu cgoa séèku di tc'ěean ka tcãàè. A kò gaxu khama ma kg'àò-khoe xu cgoa sau-sauga tsééan kúrú, a kò gaxu di cg'ãè tsééan koe guu a xgàrasean óága cgaese.

²⁸ Ncěe ne khóè ne kò Nqarim q'ãa cgoa tchōà úú tama, khamam kò cg'ãè tc'ěean guua máá ne, ne kúrúe ta ga kò hãa zi gùù zi kúrú.

²⁹ Wěé zi cau zi cg'ãè zi ka ne kò cg'oè cgaee, cg'ãèan hěé, cěèan hěé naka cg'ãè tc'ěean ka hěéthěé e. Wěes ncóó sa cg'oè cgae nea, naka cg'ōo sa hěé, kómku tama sa hěé, kàaku sa hěé naka cg'ãè tcáó sa hěéthěé e. C'amku-kg'ao ne e,

³⁰ ncōiku-kg'aoan hěé, Nqarim di ne hòre-kg'ao ne hěé, dxàesere ne hěé, bóòseko ne hěé, dqomseko ne hěé, cg'ãè zi gùù zi di ne kúrú-kg'ao ne hěé, gane di xōòan ntcoea hãa ne hěéthěé e.

³¹ Káà tc'ěe ne e, a tcom-tcomsa tama, a gane ka c'ěe ne ncàm tama, a ne a thōò-xama-máákuan úú tama.

³² Eēta ne ma tchàno x'áèan Nqarim di q'ana hãa, ěe zi gùù zi ko kúrú khóèa nea x'oos ka kg'anoèa di i, igaba ne ncěe zi gùù zi cúí zi kúrú tama, a ko gataga thěé ěe ko kúrú zi ne cgoa qãè-tcao.

2

Nqarim di xgàrakua nea tchàno o

¹ Gaa domkaga tsi gha méé gúua káà a, tsáá ncěe c'ěe khóèan ko xgàra tsi, dìi tsia ga igaba. Eē tsi ko ma c'ěe khóèan xgàra khamaga tsi ko ma xgàrase, tsáá ěe ko c'ěe khóèan xgàra tsia ko gaan ko hěé khamaga hěé khama.

² Ta q'ana hãa, Nqarim di xgàrakua ne ěe ko ncěe zi gùù zi kúrú ne koe tchàno o sa.

³ Khama tsáá, ncěe kg'ama khóè ii tsi, nxãa tsi kò ko ncěe zi gùù zi ko kúrú khóèan xgàra, a tsi a ko tsáá ga tsi thěé gataga kúrú zi, ne tsi gáé tc'ěea máá, Nqarim di xgàrakuan tsi gha nxànagu, ta tc'ěea?

⁴ Kana tsia ko Gam di qãèan hěé, naka Gam di qgóósean hěé naka Gam di qáo tcáóan hěéthěé dis qguù sa tana? A c'úua tsia Nqarim di qãèa ne ko chìbian koe tcóósean koe úú tsi sa?

⁵ Igaba tsari qari tcúúan hěé naka tcóóse tamas tcáós tsari sa hěéthěé domka tsi ko Nqarim di xgòàn xg'ae-xg'ae cgaese, Nqarim di xgòàn dim cáám ka, ncěe i gha Gam di xgàrakuan tchàno hãa x'áise ba.

⁶ Nqari ba gha wěém khóè ba ěem ma tsééa hãa khamaga ma kabia máá:

⁷ Gane ěe qãèan kúrú koe qáo tcáóa hãa ne, a ko gatà hěéan ka *Nqarim koe dqomkuan* hěé, naka tcomkuan hěé, naka ěe kàà tama sa hěéthěé qaa, nem gha Nqari ba chòò tamas kg'òè sa máá.

⁸ Igaba gane ěe ko xaù, a tseeguan xùri tama, igaba ko cg'ãèan xùri ne koe i gha *Nqarim di xg'aian* hěé naka xgòàn hěéthěé hãa.

⁹ Xgàrase sa hěé naka qóm zi hěéthěéa gha wěém khóèan ěe ko cg'ãèan kúrúm koe hãa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhào zi di ne koe hěéthěé e.

¹⁰ Igaba i gha dqomkuan hěé, naka tcomkuan hěé, naka tòókuan hěéthěé wèém khòem ěe ko qāèan kúrú ko hāa: kg'aika Juta ne koe, naka gataga qhàò zi di ne koe hěéthěé e.

¹¹ Nqari ba tǎákase khòèan qgòó tama khama.

¹² Qhàò zi di nea x'àèan dòm q'oo koe hāa tama, a ne a gha chibian kúrú a x'àèan dòm q'oo koe hāa tamase ga kaàkaguè; ne Juta ne x'àèan dòm q'oo koe hāa, a ko chibian kúrú, a ne a gha x'àèan ka xgàràè.

¹³ Ěe ko x'àèan kóm nea Nqarim cookg'ai koe tchàno ne iise bóòè tama khama, igaba ěe ko x'àèan ko méé sa kúrú ne ko tchàno ne iise bóòè.

¹⁴ Tǎá zi qhàò zi di nea *Moshem di* x'àèan úú tama, igaba ncě ěe ne kò tcáóá ne q'oo koe ne q'ana hāa sa kúrú nes nxāa sa *Moshem di* x'àèan koe ko qaases ga si i, a ne a gane ka x'àèan úúa hāa, ěeta ne ma *Moshem di* x'àèan úú tama igabaga.

¹⁵ Gane di qgòóse-kg'áman koe i ko x'áise, ěe ko x'àèan koe qaase sa tcáóá ne q'oo koe góásea hāa sa. Gataga ne tc'ěe-kg'áman úúa hāa ncěe ko ěe qāè iis ka hěé naka ěe qāè tamasa ka hěéthěé birí ne e. Si ko ncěe sa x'àèa nea tcáóá ne q'oo koe hàna sa nxāea tseegukagu. Gaa kaga i ko gane di tc'ěean c'ěe x'aè ka chibi-chibi ne, a c'ěe x'aè ka kúrú ne ne kg'ua mááse.

¹⁶ Ncěe xgàrakua ne gha hàà kúrúse, Nqarim ko hàà khòèan di zi tsée zi chómsea zi Jeso Krestem koe guu a xgàram cáń ka, ěer ko ma qāè tchòàn koe ma xгаа-xгаа khamaga ma.

Juta ne hěé naka Moshem di x'àèan hěéthěé e

¹⁷ Igaba tsáá, ncěe Juta ka ko tciise tsi, a x'àèan koe dtcāàsea hāa tsi, a ko Nqarim cgoa dqomse tsi,

¹⁸ tsáá ěem Nqari ba tc'ěea hāa sa q'ana tsi, a ko ěe cgáé ii zi bóòá tcg'òó tsi, *Moshem di* x'àèan koe tsi xгаа-xгааase zia hāa khama,

¹⁹ tsáá ěe kàà tcgái ne khòè ne ko qgòó-hii tsi, naka ěe ntcùú q'oo koe hàna ne di tsi x'àà tsi di tcoman úúa hāa tsi,

²⁰ tsáá ěe kàà tc'ěe ne di tsi tchàno-tchano-kg'ao tsi, naka ěe cg'aré ne di tsi xгаа-xгаа-kg'ao tsi, (q'āan di tc'ěean hěé, naka tseeguan hěéthěé tsi x'àèan koe úúa hāa domka).

²¹ Kháé nxāaska tsáá ncěe c'ěe ne ko xгаа-xгаа tsi, te tsi koáé tsáá xгаа-xгааase? Tsáá ěe ts'āan méé i guuès ka ko xгаа-xгаа tsi, nxāa tsia gáé ko ts'āà?

²² Tsáá ěe ko máá, khòè ne méé ne táá cg'aràn kúrú témé tsi, nxāa tsia gáé ko cg'aràn kúrú? Tsáá ěe kúrú mááseèa hāa nqárian ko xguì tsi, nxāa tsia gáé ko tempelean koe tcāa a ts'āà?

²³ Tsáá ěe Nqarim di x'àèan tsi úúa hāa sa ko dqomse tsi, Nqari ba tsia ko sau-cgaekagu Gam di x'àèan ko méé sa kúrú taman ka?

²⁴ Ncěe i ma góásea hāa khama a ko máá: “Gatu domka i ko Nqarim di cg'òèan tǎá zi qhàò zi di ne ka cg'uri-cg'uriè,” téméè khama.

²⁵ Ncěe x'àèan tsi kò komsana nes tsaris q'āe nqāa-qgai khòè sa cgáé si i; igaba ncěe x'àèan tsi kò tsāa nes nxāaska tsaris q'āe nqāa-qgai khòè sa gaas tama si i.

²⁶ Ncěe ěe q'āe nqāa-qgai khòè tama ne kò ko x'àèan ko qaa sa qgòó qari, ne ne gáé ěe q'āe nqāa-qgai khòèa ne khama ma bóòè tite?

²⁷ Tsáá ěe góá tòòèa x'àèan úúa hāa a q'āe nqāa-qgai khòèa hāa tsi, igabaga ko x'àèan khōá tsia gha chibi-chibi a xgàràè, ěe tc'áróá ne koe q'āe nqāa-qgai khòè tama igaba ko x'àèan komsana ne ka.

²⁸ Khòè ba tc'áróá ba koem kò q'āe nqāa-qgai khòèa hāa ne cúíga tseegu dim Jutam tama me e, si gataga tseegu dis q'āe nqāa-qgai khòè sa tchāa di kana tc'aróm koe ko kúrúes tama si i.

²⁹ Igaba tseegu dim Juta ba ěe q'oo za Juta ii me e, si q'āe nqāa-qgai khòè sa ko tcáós koe kúrúè, Tc'ěem ka, góá tòòèa hāa x'àèan ka tamase. Ěeta iim khòè ba khòèan kam gha dqomè sa kg'ano tama, igabam Nqarim kam gha dqomè sa kg'anoa.

3

¹ Kháé nxãaska dùútsa cgáé sa hàna, Juta tsi kò ii ne? Kana i ko q'ãe nqãa-qgai khòoèan dùú sa hùì?

² Wèé zi xòè zi koe ga i kaisase cgáé e! Tc'ãà dis ka ne Juta ne Nqarim di kg'uian máàèa hãa khama.

³ Igaba kháé, ncèè c'èe-kg'áí ne kò xg'ao tcom-tcomsa tama ne i ga kò nta ii? Gane dis tcom-tcomsa tama sa gha Nqarim dis tcom-tcomsa sa kaàkagu?

⁴ Nxãas tama si i! Ncèè sa méés q'ãase: Nqari ba méém tseegu ii, nakam wèém khòè ba tshúù-ntcõa-kg'ao ba ii. Ncèè i ma góàèa a ko máá:

“Nxãasega Tsi gha *Tsáá Nqari Tsi*

Tsari kg'uian koe guu a tchàno Tsi iise bóòè ka,

a gha Tàà-kg'ao ba ii,

èe Tsi kòo *qhàis koe* xgàra ne,”

témèè khama.

⁵ Igaba ncèè gatá di tchàno taman kòo Nqarim di tchànoan x'ái, ne ta gha dùú sa méé? Méé ta gha a máá, Nqari ba qãèse hëé tama, gatá koe xgòan ka? témé. (Khòèan ga méé khamar ko méé.)

⁶ Nxãas tama si i! *Nqarim kò tchàno tama* ne ba gha nta hëés ka nqóo ba xgàra?

⁷ Igaba i ga *c'èe khòèan máá*: “Tiri tshúù-ntcõan kòo Nqarim di tseeguan càù a kaisa dqomkuan máà Me ne, ra ko dùús domka qanega chibi-kg'aom khama ma bóòèa máá?” témé.

⁸ Kháé nxãaska ta ko dùús domka máá: “Hàa naka ta cg'ãè gúùan kúrú, naka i gha nxãasega qãè gúùan hàà,” témé tama? C'èe ne ncèè ko chibi-chibi ta a, a ko máá, ta ko méé ga a témé ne khama. Eè ne ii khamaga ne gha ma xgàràè, si gha èe sa tchàno si i.

Cúí khòè ga tchàno tama

⁹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàè? *Sita Juta ta* gáé cgáé taà? Cg'árés kaga i gatà ii tama! Ncúisegar x'áí hãa, Juta ne hëé naka qhàò zi di ne hëéthëéa cúíta ga ma chibian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁰ Ncèè i ma góàèa khama a ko máá:

“Cúí khòè ga káà a, tchàno o.

¹¹ Cúí khòè ga káà a, kóma ko q'ãa a,

i cúí khòè ga káà a, Nqari ba ko qaa a.

¹² Wèéa ne ga *Nqari ba* q'aumana hãa,

a ne a wèéa ne ga káà hùì ne e,

wèéa ne ga.

Cúím qãè tsééan ko kúrúm ga ba káà me e.”

¹³ “Gane di dòma nea

xgobekg'amsea zi tc'ám zi khama ii,

i ko gane di taman qàe-qaeku sa kúrú.”

“I cg'aoan di dqãèan kg'áma ne koe hãa.”

¹⁴ “Gane di kg'áma nea cgúíkuan hëé

naka xgòan hëéthëé ka cg'oèa hãa.”

¹⁵ “Gane di ngàrèa ne c'áòan ntcãagu ka qháé e.

¹⁶ Eè ne nqáéa hãam dàòm koes kòbe sa hëé

nakas cg'ãa-cg'anakagu sa hëéthëé hàna,

¹⁷ ne tòókuan òm dàò ba c'úù.”

¹⁸ “Tcgáí q'ooa ne koe i Nqarim q'áo ga káà a.”

¹⁹ Ta q'ana hãa, wèés gúús èe i ko x'áèan nxàè sa, i ko èe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne cgoa nxàè sa, nxãasegas gha wèés kg'ám sa nqookaguè, me gha wèém nqóo ba Nqarim koe xòara mááse ka.

²⁰ Gaa domkam *Nqarim* cookg'ai koe cúim khòem ga ba x'àèan komsanan ka, tchànóm iise bóòèa hãa tite; x'àèan koe ta ko guu a chìbian ka q'ãa khama.

Nqarim dim dàòm kgoarasean di ba (3:21–4:25)

Dtcòman koe guua hãa tchànoa ne

²¹ Igaba i ncēeska x'àèan koe guu tama, a Nqarim koe guua tchànoan x'áísea hãa, gatà i ko ma x'àèan hēe naka porofiti xu hēéthēe ma gaan ka nxàea tseegukagu igaba.

²² Ncēe tchànoa ne Nqarim koe guua, Jeso Krestem koe dtcòman ka, wēe ne ēe ko dtcòm ne di iise. Cúí q'aa-q'oo ga kàa a khama,

²³ wēea ne ga chìbian kúrúa hãa, a Nqarim di x'ààn tcàoa hãa domka,

²⁴ a ne a ko Gam di cgómkuan domka tchàno ne iise bóòè, Jeso Krestem koe hàna kgoarakuan koe guu a, si ncēe sa kg'amaga dis máàku si i.

²⁵ Ncēm kò Nqari ba qhàea-máàkus iise tcg'òó ba, nxãasega ta gha Gam koe dtcòman ka, Gam di c'áoan koe guu a gatá di chìbian qgóóa máàe ka. Ncēe sa kòo Nqarim di tchànoan x'ái, kg'aia kò kúrúsea hãa chìbian nem kò kg'ama bóòà guu di i.

²⁶ Ncēe sam kò Gam di qáo tcáoan koe guu a kúrú, Gam di tchànoa nem gha nxãasega ncēm x'àem koe x'ái ka. Gataga i ko thēe x'ái, Gabá tchàno Me e sa, ēe ko Jesom koe dtcòm ba tchànóm iise bóòan ka.

²⁷ Kháé ta gha nxãaska dùús cgoa dqòmse? Gúù cgoa tama a! Dùús domka? X'àèan ko méé sa kúrú domkaà? Nxãan tama a, igaba dtcòman domka a.

²⁸ Khóè ba ko dtcòm koe guu a tchànóm iise bóòè sa ta q'ana hãa khama, x'àèan ko méé sa kúrú ka tamase.

²⁹ Ka ba gáé Nqari ba Juta ne cúí ne di baa, a tãá zi qhàò zi dim tama baa thēe? Tãá zi qhàò zi di Me e gataga thēe,

³⁰ Nqari ba cúí Me e khama, a gha ēe q'ãe nqãa-qgai khòòèa hãa ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò, a gha gataga thēe ēe q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne gane di dtcòman koe guu a tchàno ne iise bóò.

³¹ Ka sa ko nxãa sa nxãaska máá, dtcòman domka ta ko x'àèan aagu, témé? Nxãas tama si i! Igaba ta ko x'àèan qgóóa qari.

4

Abrahamam dis x'ái sa

¹ Dùú sa ta gha kháé nxãaska Abrahamam ka nxàe, khóèan dis iis koe kg'aika dim xòòm gatá di ba. Dùú sa kò kúrúse cgae me?

² Ncēe Abrahamam kò ēem kúrúa hãa zi tséé zi domka tchànóm iise bóòèa hãa, nem ga kò dqòmse cgoam ko sa úúa hãa, igaba Nqarim cookg'ai koe tamase.

³ *Nqarim* dis Tcgãya sa ko máá: “Abrahama ba kò Nqarim koe dtcòm, a ba a kò gam dis dtcòm koe guu a tchànóm iise bóòè,” témé khama.

⁴ Tséé-kg'aom kò tsééa hãa nem gam di surutan máàkus iise máàè tama, igabam ko ēem tséé-kg'am hãa sa suruta-kg'ammè.

⁵ Igaba ēe tséé tama, a Nqarim koe tcoman úúa hãa ba, Nqarim ncēe ēe Nqari-tcáo tama ba ko tchàno iise bóò ba, nxãam di dtcòma nea ko Nqarim ka tchàno iise bóòè.

⁶ Ncēm kò gataga Dafite ma khòem di ts'ee kg'aian ma nxàe khamaga ma; khòem ncēe kò Nqarim ka tchànóm iise bóòè ba, gam di zi tséé zi bóò ka oose, a ko máá:

⁷ “Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea
gane ēe gane di tsééan cg'ãe ko qgóóa máàè ne,
ncēe gane di chìbian ko qàbi-kg'aiè ne!

⁸ Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa
khòem ēe gam di chìbia nem
Nqari ba tcee cgae me tite ba,”

tam méé.

⁹ Ncées ts'ee-ts'ee'g'aiku sa gáé q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne dis cúí saà, kana saa thée q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne di saa? Ncēeta ta ko méé a ko máá: “Abrahama ba kò gam dis dtcòm̃s domka tchànò̃m iise bóòè,” témé ka.

¹⁰ Nta iis téé-q'oos koe ba kò tchànò̃m iise bóòè? Eēm kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa qãá q'oo koea kò ii, kana ēem ko q'ãe nqãa-qgai khòòèa cookg'ai koea kò ii? Eēm kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa qãá q'oo koe tama a kò ii, igaba ēem kò q'ãe nqãa-qgai khòòèa cookg'ai koe e.

¹¹ A ba a kò q'ãe nqãa-qgai khòòèam hãa dis x'áís dtcòm̃an koe guua hãa tchànò̃an ka ko nxàea tseegukagu sa hòò, dtcòm̃an ēem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama kam kò úúa hãa a. Nxàasegam gha wèé ne ēe ko dtcòm̃, igaba qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ne dim xòò ba ii, ne nxàasega tchànò̃ ne iise bóòè ka.

¹² A ba a gataga gane ēe q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne dim xòò me e (ēe q'ãe nqãa-qgai khòòèa ne cúí ne ka tamase, igaba thée ēe dtcòm̃s dim dàòm̃ koe ko qòò ne, ncēm ko gatá ka xòm̃ Abrahama ba úúa hãa sa, ēem kò qanega q'ãe nqãa-qgai khòòèa tama ka.)

Nqarim dis nqòòkaguku sa ko ēe dtcòm̃a hãa ne ka hòòè

¹³ Abrahama ba hēé naka gam dis qhàò sa hēéthēéa kò nqòòm̃ di ne q'òò-kg'ao ne ne gha ii dis nqòòkaguku sa x'áèan domka hòò tama khama, igaba dtcòm̃s koe guua tchànò̃an domka a.

¹⁴ Ncēē Nqarim kò ēem ko nqòòkaguas gúù sa ēe ko x'áèan komsana ne máà, nes nxàaska dtcòm̃ sa káà tséé si i khama, si nqòòkaguku sa thée káà hùì si i.

¹⁵ X'áèa ne ko Nqarim di xgòàn óá khama. Igaba ēe x'áèan káà a koe, i x'áèan tsaa káà a.

¹⁶ Gaa domkagas nqòòkaguku sa dtcòm̃an koe guua, nxàasegas gha cgòm̃ku dis gúù sa ii ka, a sa a gha wèés qhàòs Abrahamam dis koe qarika téé - x'áèan di ne cúí ne ka tamase, igabaga gane ēe Abrahamam dis dtcòm̃s koe hàna ne koe hēéthēé e, gatá wèéa ta dim xòò ba.

¹⁷ Ncēē i ma góásea a ko máá: “Káí zi qhàò zi dim xòò bar kúrú tsia hãa,” téméè khama. Nqarim ncēm kò Gam koe dtcòm̃, Nxàam cookg'ai koem gatá dim xòò me e, - Nqarim ncēē ēe x'óóa hãa ne ko kg'òèkagu, a kò ēe kg'aiga káà ii zi gúù zi kúrú zi hãa ba.

¹⁸ Nqòòà ne kò káà a, igabam kò Abrahama nqòòan úúa hãa, a dtcòm̃, a hàà káí zi qhàò zi dim xòò ba kúrú, ēem kò ma bìríé a máá: “Tsaris qhàò sa gha gatá ii,” téméèa khamaga ma.

¹⁹ Eētam kò ma gam dim tc'áró ba cg'ãa-cg'anasea hãa sam kò bóò, i kuria ba 100 qàe koe hãa, si Sarah sa gataga thée cóán ábà tite, tchòoa sa ko x'óóa hãa khama, igabam kò gam dis dtcòm̃s koe táá xhōen-tcáo.

²⁰ A ba a kò gam dis dtcòm̃ úú tamasa ka Nqarim dis nqòòkagukus ka táá káíse tēēse, a táá gam di dtcòm̃an cgoa ntcoeku, igabam kò dtcòm̃an koe qari-qariè, a kò Nqari ba dqom̃.

²¹ A kò kaisa tcoman úúa hãa, Nqari ba qarian úúa, ēem nqòòkagu mea hãa sam gha kúrú di i.

²² Ncées gúùs domkagam kò “dtcòm̃an koe guu a Nqarim ka tchànò̃m iise bóòèa hãa.”

²³ Me ncēm kg'uim “tchànò̃m iisem bóòèa hãa” di ba gaam cúí ba góá tòóa mááè tama,

²⁴ igabam gatá di me e thée, gatá ncēē gha Nqarim ka tchànò̃m ta iise bóòèa ta, ncēē ko Gam koe dtcòm̃ ta, Gaam ncēē Jesom gatá dim X'aiga ba x'ooan koe ghùia hãa ba.

²⁵ Ncēē kò gatá di chìbian domka x'ooan koe tcààè ba, a kò x'ooan koe ghùie ba, tchànò̃m iise ta gha bóòè ka.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (5:1–8:39)

5

Tòoku sa hēé naka qãè-tcao sa hēéthēé e

¹ Gaas gúùs domkaga a, ncēē ta dtcòm̃an koe guu a tchànò̃m ta iise bóòèa hãa a, domka ta Nqarim cgoa tòókuan úúa, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a,

² Gam koe ta ko guu a dtcòman koe kgoarasea hãase Gam di cgómkuan ncêe koe tcãa, ncêe ta gaan tc'amkg'ai koe téé-têe e, a ko Nqarim dim x'áam dis nqòòkagukus koe qãè-tcao 0.

³ Gaan ka cúí tamase, igaba ta ko gataga thêe xgàrasean ka qãè-tcao, q'ana ta hãa i ko xgàrasean qarika téékagu ta a khama;

⁴ Me gha *Nqari ba*, qarika ta kò téé ne cgáé ta iise bóò ta a; ta gha Nqarim kòo cgáé ta iise bóò ta a ne, nqòò sa úúa hãa.

⁵ Si nqòò sa sau-cgaekagu ta a tama, Gam di ncámkuan cgoam Nqari ba tcáóa ta cg'oè-cg'oea hãa khama, ncêem máà ta a hãam Tcom-tcomsam Tc'êem ka.

⁶ Eê ta ko qanega kg'amka ii kam kò Krete ba qãem x'aem ka Nqari-tcáo tama ne domka x'óó khama.

⁷ Kái-kg'aise i thamka tama, khòem ga tcg'òóse a ãe tchàno iim khòem domka x'óó sa, khòem ãe *kaisase* qãem ka i ga kúrúse, c'êem khòem ga tcg'òóse a gaam domka x'óó sa.

⁸ Igabagam Nqari ba gatá koem úúa ncámkuan x'áía hãa, qanega ta kò chibi-kg'ao ta ii kam Krete ba x'óóa máà ta a hãa di i.

⁹ Khama nxãaska, ncêe ta ncêeska Gam di c'áòan ka tchàno ta iise bóòèa, ka ta gha nta noose Gam koe guu a *Nqarim di* xgòàn koe kgoaraè?

¹⁰ Nqarim di ta cg'òo-kg'ao ta a kò ii, igaba ta kò Gam dim Cóám dis x'oos koe guu a Gam cgoa tòóku. Ncêe ta Gam cgoa tòókua hãa ka ta gha nta noose kgoaraè, *Krestem* dis kg'òès ka?

¹¹ Ncêes gúùs ka cúí tama a, igaba ta ko thêe Nqarim koe qãè-tcao gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a, ncêe ta Gam koe guu a *Nqarim cgoa* tòókuan hòò ba.

X'oo sa cúím khòem (Adam) koe guua, si kg'òè sa cúím Khòem (Krestem) koe guua

¹² Gaa domka i chìbian cúím khòem *Adam* koe guu a nqòóm koe tcana, a i a x'oo sa óágara hãa, si x'oo sa ncêem dàòm ka wèé khòèan koe hààraa, wèé khòèa nea chìbian kúrúa hãa domka.

¹³ X'áèan kò tcg'òóès cookg'ai koe, i kò nqòómkg'ai koe kg'aiga chìbian hàna khama, igaba ãe i x'áèan káà a koe i chìbian x'áise tama.

¹⁴ Igabas kò Adam di x'áèan koe guu a sí Moshem di x'áèan koe chòò koe x'oo sa tc'ää-cookg'aia hãa, gane ãe chìbian gane di kò Adam di zi tséé zi cg'ãè zi khama ii tama ne koe ga igaba, Adam ncêe kò *Krestem* ãe gha hààm dis sere-seres khama ii ba.

¹⁵ Igabas *Nqarim* dis aba sa *Adam* ka kúrúèa cg'ãèan khama ii tama.

Eêm khòem cúím di cg'ãè tsééan domka

ne kò kái ne khòè ne x'óó,
igabas Nqarim dis cgómku sa hêé naka Gam dis abas *ncêem kò cúím Khòem Jeso Krestem di cgómkuan koe guu a máà ta a* sa hêéthêé

kái ne khòè ne koe *kaisase* càùsea.

¹⁶ Nqarim dis aba sa hêé naka cúím khòem dis chibi sa hêéthêé sara xg'aeku koe i gataga q'aa-q'ooan hàna hãa:

Cúís tséés cg'ãès qãá q'oo koe i bóòà tcg'òóèa hãa,

khòè ba méém xgàràè sa,

igaba ne gha khòè ne kái zi tséé zi cg'ãè zi qãá q'oo koe *Nqarim* dis máàkus domka

tchàno ne iise bóòè.

¹⁷ Eêm khòem cúím *Adam* dis tséés cg'ãès domkas kò

x'oo sa gaam khòem cúím koe guu a tc'ää-cookg'aia hãa.

Igaba ncêem Khòem cúím Jeso Krete ba

ncêes gúù sa nqáéa hãase kúrúa hãa: ãe ko kaisa cgómkuan hêé naka abas tchànoan di sa hêéthêé hòò ne gha Gam koe guu a kg'òèan koe tc'ää-cookg'ai ka.

¹⁸ Gaa domka, ncêe ne kò ma wèé ne khòè ne cúím khòem dis tséés cg'ãès koe guu a chìbiga ne iise bóòè, khamaga ne kò wèé ne khòè ne cúím Khòem di tsééan tchànoan di koe guu a tchàno ne iise bóòè, a gha kg'òèan úúa hãa.

¹⁹ Ncêe ne kò ma kái ne cúim khòem di komsana taman domka chibi-kg'ao ne kúrúè, khamaga ne gha ma kái ne cúim Khòem di komsanan domka tchàno ne iise bóòè khama.

²⁰ I kò x'àèan ga thée hàà, nxãasega i gha chibian càù ka. Igaba èe i kò chibian càùse, koe i kò cgómkuan kaisase càùse.

²¹ Nxãasegas gha, èes ma x'oo sa chibian ma tc'ãà-cookg'aia hãa khamaga ma gataga cgómku sa thée tchànoan koe guu a tc'ãà-cookg'ai, a gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a chòò tamas kg'òè sa óá ka.

6

Chibian koe ta guu a x'óóa hãa, igaba ta Krestem koe kg'òèa hãa

¹ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàe? Chibian méé ta x'àèa máá na kúrú saa, naka i gha nxãasega cgómkuan càùse?

² Nxãas tama si i! Chibian x'óóa guua hãa ta khòè ta a, ka ta gha ntama ma gaan koe qanega kg'òè?

³ Kana tua c'úua hãa, wèéa ta èe Jeso Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa ta Gam di x'ooan koe tcguù-tcguuèa sa?

⁴ Gam dis x'oos koe tcguù-tcguuèan ka ta Gam cgoa kãéèa hãa. Igabagam kò Krete ba Xòom di x'ààn ka gataga thée x'ooan koe ghùìè, nxãasega ta gha gatá igaba thée kãbas kg'òè sa kg'òè ka.

⁵ X'oos koe ta Gam cgoa cúí ta a, khama ta gha gataga thée x'ooan koe ghùikus koe Gam cgoa cúí ii.

⁶ Q'ana ta hãa, si gatá dis nciís ii-q'oos khòèan di sa Gam cgoa xgàuèa hãa, nxãasega i gha gatá di tc'áróan ncêe chibian di kaàkaguè, ta gha táá gaicara chibian di ta qãà ta ii ka,

⁷ diím wèém èe x'óóa hãa ba chibian dòm q'oo koe hãa tama khama.

⁸ Ncèè Krestem cgoa ta kò x'óóa hãa, ne ta ko dtcòm, gataga ta gha thée Gam cgoa kg'òè sa.

⁹ Krete ba x'ooan koe ghùìèa hãa sa ta q'ana hãa khama, a cuiskaga gaicara x'óóa hãa tite, si x'oo sa gaia Gam koe qari úú tama.

¹⁰ X'oos èem kò x'óós koem kò chibian koe cúí q'oro x'óó, igaba kg'òès èem kò kg'òè sam kò Nqari ba kg'òèa máá khama.

¹¹ Gaam dàòm cúim kaga méé tu Jeso Krestem koe: chibian x'óóa guua hãa, igaba ko Nqari ba kg'òèa máá tu khòè tu khama ma qgóóse.

¹² Gaa domka méé tu táá chibian hée naka i gatu di tc'áróan ncêe kaàko koe x'aiga ii guu, naka tu cg'ãè zi tc'èe zi gaan di zi komsana guu.

¹³ Táá méé tu gatu di tc'áróan di xòèan chibian tcg'òóa máá guu, cg'ãè zi tséé zi koe gha tséékaguè gúùan iise. Igaba méé tu Nqari ba máàse, khòè ne ncêe x'ooan koe tcg'òòèa a kg'òèan koe tcãàèa hãa ne khama ma, naka tua gatu di xòèan tchàno zi gúù zi koe gha tséékaguè di iise máá Me.

¹⁴ X'àèan dòm q'oo koe tu hãa tama, igaba tu cgómkuan dòm q'oo koe hãa, ke méé i chibian gatu koe táá qarian úú guu.

Tchànoan di ne qãà ne

¹⁵ Kháé méé ta nxãaska nta hée? Chibian méé ta kúrú saa, x'àèan dòm qòò koe ta hãa tama, a cgómkuan dòm q'oo koe hãa domka? Nxãas tama a si i!

¹⁶ C'úua tu gáé hãa, c'èem khòem komsana koe tsi kò máàsea hãa ne tsi gaam *khòem* di tsi qãà tsi i sa? Chibian ncêe ko x'oo sa óága di tsi qãà tsia ga ii, kana tsia ga komsanan, ncêe ko tchànoan óága di tsi qãà tsi ii igaba.

¹⁷ Nqari ba méém qãè-tcaoa mááè, chibian di tu qãà tu u kò ii, igaba tu kò èe tu kò máàè xgaa-xgaan wèè tcáóa tu cgoa komsana domka.

¹⁸ Chibian koe tu kgoaraèa hãa, a tu a ncèeska tchànoan di tu qãà tu u.

¹⁹ Khóèan ga ko méé khamar ko méé, gatu di ii-q'ooan koe tu kg'amka tu u khama, a ra a ko máá: ãe tu kò ma gatu di tc'ároan di xòèan ma kúrua hãa, i cg'urian hãe naka chòò tama zi tsée zi cg'ãe zi hãéthhée di qãa ii, khamaga méé tu ma ncéeska kúru u naka i tchànoan di qãa, naka tu gha nxãasega q'ano-tcáo ii.

²⁰ Qanega tu kò chìbian di tu qãa tu ii, ka tu kò tc'èea máá, kgoarasea tu hãa a ãe tchàno ii sa kúru tite, ta tc'èea hãa khama.

²¹ Dùu sa kò ãem x'aèm ka kabisea máá tu u? Ncéeska zi ko gaa zi gúu zi sau-cgaekagu tu u ka. Si gaa zi gúu zi dis chòò-q'oo sa x'oo si i!

²² Igaba tu ncéeska chìbian koe kgoaraèa, a tu a Nqarim di tu qãa tu u, a gatu dis kabisea mááku sa hòò, si gha q'ano-tcáo kagu tu u, i gha chòò-q'ooa sa chòò tamas kg'òè sa ii.

²³ Chìbian di suruta nea x'oo si i, igabas Nqarim dis aba sa chòò tamas kg'òè si i khama, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe.

7

Séèkuan dis x'ái sa

¹ Tíi qòe ga tuè, gatu ncée x'áèan q'ana hãa, tu gáe c'úua hãa, x'áèa nea khóèm koe qarian úua hãa sa, kg'òèam hãas noose?

² Gaa domkas séèa hãas khóè sa x'áèan koe guu a gas dim khóèm koe qáése hãa, ãem kg'òèa hãas noose; igaba gas dim khóèm kòo x'óó nes séèkuan di x'áèan koe kgoarasea.

³ A ncée gas dim khóèm qanega kg'òèa hãa koes kòo c'èem khóè ba séè, nes ko cg'árà-kg'ao sa ta ma tciie; igaba ncée gas dim khóèm kòo x'óó nes gha ãe x'áèan koe kgoarasea hãa, a c'èem khóè bas kòo séè ne cg'árà-kg'ao tama.

⁴ Tíi qòe ga tuè, gatu ka igabaga i gatà ii, gatu igaba tu kò Krestem dim tc'árom koe guu a x'áèan koe x'óó, nxãasega tu gha C'èem ãe x'ooan koe ghùiea hãam di ii ka, ta gha nxãasega Nqari ba tc'ároan kúrua máá ka.

⁵ Eè ta kò qanega nqóom di ta ii, ka zi kò gúu zi ãe chìbian ka ncàmmèa hãa zi, x'áèan ka kúruè a cgáe-q'ooa ta koe tsée, nxãasega ta gha x'oo sa tc'ároan kúrua máá ka.

⁶ Igaba ta ncéeska x'áèan koe kgoarasea hãa, a ãe kò qáe taa hãa sa x'óóa guua, nxãasega ta gha táa ncíis kg'òès góá tòòèa hãa zi gúu zi dis koe tsée, igaba ta gha kaba kg'òèan Tc'èem di koe tsée ka.

Chìbian cgoa x'ãaku sa

⁷ Kháe ta gha nxãaska dùu sa nxàe? X'áèa nea chibigaa? Nxãas tama si i! X'áèan tama kò ii ner ga kò chìbian c'úua hãa. X'áèan kò méé naka máá, "Táa ncóó guu," témé tama ner ga kò ncóos dùu sa ii sa c'úua hãa khama.

⁸ Igaba i chìbian ncèem x'áè-kg'ám koe guu a kòm ba hòò, a wée zi ncóó-kg'ám zi tíi koe óágara hãa; x'áèan káa a koe i chìbian x'óóa hãa khama.

⁹ Tíi igabar kò c'èe x'aè ka x'áèan káa a koe kg'òèa, igaba ãem ko ncèem x'áè-kg'ám ba hàà ka i kò chìbian tshoa-tshoa a kg'òè,

¹⁰ ra tíi x'óó. Ra kò bóò q'ãa, gaam x'áè-kg'ám ãe kò ko kg'òè sa óága ba, tíi koe x'oo sa óágara hãa sa.

¹¹ Chìbia ne kò ncèem x'áè-kg'ám koe kòm ba hòò a qàe-qae te, a gaam koe guu a cg'òo te khama.

¹² Khama ra ga nxãaska máá, x'áèa ne tcom-tcomsa a, me x'áè-kg'ám ba gataga tcom-tcomsa, a tchàno, a qàe me e, témé.

¹³ Ka sa kò kháe nxãaska gaas gúus ãe qãe sa kabise a tíi koe x'oo sa kúru? Nxãas tama si i! Igaba chibi si i kò ii ncée kò tíi koe x'oo sa kúru sa, nxãasegas gha chibi sa x'áise chibi si i sa ka, ncée kò qàès gúus koe guu a tíi koe x'oo sa óágara hãa sa. Ncèem dàòm kas kò kaisase x'áise, kaisas chibi si i sa, ncèem x'áè-kg'ám koe guu a.

¹⁴ X'áèa nea tc'èem di i sa ta q'ana hãa, igaba ra tíi cgàam cgoa kúruèa, a chìbian koe qãa iise x'ámaguèa,

¹⁵ a ãer ko kúru sa bóòà q'ãa tama. Eãr kúru kg'oana hãa sar kúru tama khama, igaba ãer kúru sa tc'ãe tama sa, gaas kúru ra kos ga si i.

¹⁶ Igaba ncãe ãer kúru sa tc'ãe tama sar kò kúru, ner ko dtcòm, x'ãe ne qãe e sa.

¹⁷ Ncãe i ii khama ra tíi tama ra a ncãe ko kúru u ra, igaba tíi koe x'ãe hãas chibi si i.

¹⁸ Q'ana ra hãa, si cúis gúus qães ga sa tíi koe x'ãe hãa tama khama, nxãa tar ko méé ner ko máá, tirim cgàam koe témé. Ncàna ner úua hãa, qãe ner ga kúru di i, igabar ko gaan kúru ka tààe khama.

¹⁹ Eãr kúru kg'oana hãas gúus qãe sar kúru tama, igaba ãer kúru sa tc'ãe tamas cg'ãe saa, gaas kúru kos ga si i khama.

²⁰ Nxãaska, ncãe ãer kúru sa tc'ãe tama sar kò kúru ner tíi tama ra a ãe ko kúru si ra, igaba tíi koe x'ãe hãa chibi ii *ãe ko kúru si i*.

²¹ Ra ko bóò, i ko ncãe qarian tíi koe tséé: qãe ner kúru kg'oana, igaba i cg'ãe gaa koe ga tíi cgoa hàna.

²² Tcáóa te q'oo koe ra ko Nqarim di x'ãe koe qãe-tcao khama;

²³ igabar ko c'ãe qarian bóò, i ko cgáé-q'ooa te di zi xòe zi koe tséé, a ko tc'ãe te di qarian cgoa x'ãaku, a ko chibian di qarian dim qãa ba kúru te, ncãe cgáé-q'ooa te di zi xòe zi koe hàna a.

²⁴ Tsóágase cgómgar khòe ra gáé! Díi na gha ncãem tc'áróm x'ooan dim koe kgoara te?

²⁵ Igaba méém Nqarim ncãe ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a *kgoara te* ba qãe-tcao mááe!

Ncãe sa gha nxãaska tiris téé-q'oo sa ii: Tc'ãe te koer Nqarim dim x'ãem dòm q'oo koe hãa, igabar cgàa te koe chibian di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

8

Tcom-tcomsam Tc'ãem koe kg'òeà ne

¹ Gaa domka i ncãeska gane ãe Jeso Krestem koe hãa ne koe cúí xgàrakuan ga káa a.

² Kg'òeà dim Tc'ãem di qaria nea Jeso Krestem koe guu a chibian hãe naka x'ooan hãethãe di qarian koe kgoara taa* hãa khama.

³ Moshem di x'ãe ne kò cgàam di kg'amkan domka kgoara ta ka tààe, igabam kò Nqari ba Gam dim Cóám koe guu a kgoara ta a khama. Ncãe kò chibi-kg'aom khama ma tsééa tcg'òeà hãa ba, a ko hàà cgàa ii, a hàà gaam cgàam koe chibian dis tcg'òeà mááku sa ii ba.

⁴ Nxãasega ta gha x'ãe koe ko qaase tchànoan kúru ka, a ta a Tc'ãem ko ma qaa khama ma kg'òe, cgàam ko ma qaas ka tamase.

⁵ Eã cgàam di nea ko gane di tc'ãe cgàam di zi gúu zi koe tcãà, igaba ne ko gane ãe Tc'ãem di ne gane di tc'ãe Tc'ãem di zi gúu zi koe tcãà khama.

⁶ Si cgàam koe tcãà tc'ãe sa x'oo si i, si Tc'ãem koe tcãà tc'ãe sa kg'òe sa hãe naka tòóku sa hãethãe e.

⁷ Cgàam koe tcãà tc'ãe sa Nqarim cgoa kómku tama si i, cgàa ba Nqarim di x'ãe dòm q'oo koe máase tama khama, a máase ana hãa tite.

⁸ Ne gane ãe cgàam koe hãa ne cuiskaga Nqari ba qãe-tcaokagua hãa tite.

⁹ Igaba tu gatu cgàam koe hãa tama, a Tc'ãem koe hãa, ncãe tseeguan kagam kò Krestem dim Tc'ãe ba gatu koe x'ãe hãa ne. Igaba ncãe c'ãem khòem kò Krestem dim Tc'ãe ba úu tama nem Krestem di tama.

¹⁰ Igaba ncãe Krestem kò gatu koe hãa, nem gatu dim tc'ãe ba tchànoan domka kg'òeà hãa, ãetam *ga* ma gatu dim tc'áró ba chibian domka x'óóa igaba.

¹¹ Ncãe Gaam ãe Jeso ba x'ooan koe ghúia hãam dim Tc'ãem kò gatu koe x'ãe hãa, nem gha thãe Gaam ãe Kreste ba x'ooan koe ghúia hãa ba gatu di tc'áróan ncãe kaàko o gha kg'òeà máà, Gam dim Tc'ãem ncãe gatu koe x'ãe hãam koe guu a.

* **8:2:** *taa* - Gerika sa ko máá: “tsi” témé. Ncães gúu sa ko wèe ne dtcòm-kg'ao ne nxãe khamam kò “ta” dim kg'ui ba tséékaguè.

¹² Gaa domka ta kúrú ta gas tséé sa úúa hãa, tí qõe ga tuè - cgàam ko ma tc'ëe khama ma kg'õe di tama sa,

¹³ cgàam ko ma tc'ëe khama tu kòo ma kg'õe ne tu gha x'óó khama, igaba ncèè Tc'ëem di *qarian* ka tu kòo tc'áróm di zi tséé zi cg'õo ne tu gha kg'õe.

¹⁴ Wèéa ne ãe Nqarim dim Tc'ëem ka tc'ãa-cookg'aièa nea Nqarim di ne cóa ne e khama.

¹⁵ Qãàn ko kúrú tu um Tc'ëe ba tu máàè tama khama, gaicara gha q'áòan koe tcãa tu u ba, igaba tu cóa tu gha ii dim Tc'ëe ba máàèa, ncèe ta ko tcii a ko máá, “Aboè, gatá ka Xõò Tseè!” témé ba.

¹⁶ Tc'ëe ba ko Gaam ka gatá dim tc'ëem cgoa xg'ae a nxàea tseegukagu, Nqarim di ta cóa ta a sa.

¹⁷ Ncèè *Nqarim di ta* cóa ta kò ii, ne ta nxãaska *x'aian di ta* q'õò-k'g'ao ta a, Nqarim di *x'aian* di ta q'õò-k'g'ao ta, Krestem cgoa xg'ae a *Nqarim di x'aian* q'õò hãa ta. Igaba méé ta gataga Gam cgoa xg'ae naka xgàràè, naka taa nxãasega Gam di x'áàn koe tcãa.

Hààko x'aè di x'áà ne

¹⁸ Tíi ko bóò ka i gatá di xgàrakuan ncèe x'aè di gúù cgáé tama a, ncèe gha hàà gatá koe x'áíè x'áàn cgoa i kòo tòóa xg'aeè ne.

¹⁹ Wèém nqõó ba kaisa tcoman cgoa Nqarim di ne cóa ne gha hàà x'áíèm x'aè ba qãa hãa khama.

²⁰ Nqõó ba gha hàà cg'ãa-cg'anase domka, ãem gaam nqõóm ga ba ma tc'ëea khama tamase, igaba Gaam ãe kò gaatama ma xgàra mem kò ma tc'ëea hãa khama ma; *me nqõó ba* nqòòan úúa hãa,

²¹ ts'óóm tite di i, a ba a gha kgoaraè a gaicara qãa-khoe ii tite, a gha nxãasega Nqarim di ne cóa ne di kgoarasean hëe naka x'áàn hëéthëé máàè ka.

²² Q'ana ta hãa khama, me ko wèém nqõó ba ncèeskaga igaba thõò-tcaoase kg'ae, ábàn di thõòan koe hãas khóès khama ma.

²³ Me nqõóm cúim tama me e ncèe ko thõò-tcaoase kg'ae ba, igaba ta ko gatá igaba thëé thõò-tcaoase kg'ae, ncèe Tc'ëe ba úúa hãa ta. Me Tc'ëe ba tc'ãa a kúrúsea hãam tc'áró me e, *ncèe hààko x'aè di kg'õèan di nqòòan máà ta a hãa ba*, ta hãa a ko Nqarim gha hàà Gam di ta cóa ta ii sa x'áím cáim ba qãa, tc'áróa tam gha kgoarasean máà ba.

²⁴ Ncèe nqòòan úúa hãase ta kò kgoaraè khama. Si hòòsekos nqòò sa cg'árés kaga nqòòs tama si i: dù na ga ãe i hòò hãas koe nqòò?

²⁵ Igaba ncèè ãeta hòò tamase koe ta kò nqòòan úúa hãa, ne ta ko qáò tcáóan cgoa qãa si.

²⁶ Gatá iim dàòm kagam ko Tc'ëe ba gatá di kg'amkan koe hùì ta a thëé. C'úúa ta hãa dùú sa ta ga còrè a dtcàrà sa, naka ta ga ma còrè sa, igabam ko Tc'ëe ba Gam ka gatá téé-q'oo koe thõò-tcaoase còrèa máá ta a, a ba a ko kg'uiàn cgoa nxàèè tite nxãa kg'uiàn cgoa kg'aea máá ta a.

²⁷ Me Nqarim ncèe ko tcáóa ta q'oo koe hãa zi bóò ba *Tcom-tcomsam* Tc'ëem di tc'ëe-kg'áman q'ana hãa, Gam di ne khóè ne téé-q'oo koem ko Tc'ëe ba ãem ko ma Nqari ba tc'ëe khama ma còrèa máá ne khama.

²⁸ Ta q'ana hãa, wèé zi gúù zia ko gane ãe Nqari ba ncàma hãa ne koe tsééa xg'ae sa, nxãasega i gha qãè ka, gane ãem nxãakamaga Gam di tc'ëean koe guu a tcii hãa ne koe.

²⁹ Gane ãem Nqari ba nxãakamaga q'ana hãa nem nxárá tcg'òóa hãa khama, Gam dim Cóám dis iis koe ne gha hãa ka. Nxãasegam gha *Gam dim Cóá ba* kái qõe ba xg'aeku koe qgáé-kg'ai di ba ii ka.

³⁰ Me Nqari ba nxãaska gane ãem nxárá tcg'òóa hãa ne tcii hãa, a ãem tcii hãa ne ko tchàno ne iise bóò, a ãem ko tchàno ne iise bóò ne Gam di x'áàn máàna hãa.

Nqarim di ncàmku ne

³¹ Kháé ta gha nxãaska ncèe zi gúù zi ka dùú sa nxàe? Ncèè Nqarim kò gatá xòè koe hãa ne i gha diín gatá cgoa x'ãàku?

³² Gaam ã kò Gam òim Cóám tc'áro-tc'aro ga táá bóòà guu, igaba kò gatá wèéa ta domka tcg'óó Me ba, nxãa ba gáé cuiskaga Gam cgoa wèé zi guù zi máà ta a hãa tite thêé?

³³ Dii na gha ã Nqarim ka nxará tcg'óóèa hãa ne chìbi-chibi? Nqari ba ko tchàno ne iise bóò ne.

³⁴ Dii na gha xgàra ne? Jeso Krete ba x'óóa hãa! Si gataga kaisas guù sa: x'ooan koem ghùèa hãa si i, a gataga Nqarim òim kg'ám x'óm x'óm koe hãa, a ko gataga còrèa máá ta a!

³⁵ Dii na gha Krete òim ncámkuan cgoa q'aa-q'aa ta a? A tcabà zia, a qóm zia, a xháé zia, a xàbà saa, a dxàu saa, a cg'ãè saa, a ntcàu baa?

³⁶ Ncèe i ma *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe ma góásea hãa a ko máá:

“Tsáá domka ta ko wèém koaba-dàò ba cg'óòè,

a ta a ko cg'óòè ko zi ghùu zi khama ma bóòè,”

témèè khama.

³⁷ Nxãan tama a, igaba ta wèé zi guù zi ncèe zi koe kaia ta tàà-kg'ao ta a, Gaam ã ncám ta am koe guu a.

³⁸ Kaisa tcoma ner úúa hãa, *Nqarim di ncámkuan cgoa ga q'aa-q'aa ta as guù sa káà si i sa* khama: a kg'óè saa ga igaba, a moengele xua ga igaba, a tc'ãà-cookg'aia ga igaba, a ncèem x'aém di zi guù zia ga igaba, a hààkom x'aém di zia ga igaba, a c'èe qaria ga igaba,

³⁹ a tc'amaka hãam nqóó baa ga igaba, a nqãaka hãa baa ga igaba, a c'èes guùs ncèem nqóómkg'ai di saa ga igaba, nxãa zia cuiskaga Nqarim di ncámkuan cgoa q'aa-q'aa ta a hãa tite, ncèe Jeso Krete gatá òim X'aigam koe hãa a.

Nqarim di tc'èe sa Iseraele koe hêé naka qhàò zi di ne koe hêéthêé e (9-11)

9

Nqari ba Gam di ne khòè ne nxará tcg'óóà

¹ Tseegua ner ko Krete koe kg'ui, a tshúu-ntcõa tama, i ko tiri tcáóan Tcom-tcomsam Tc'èem koe nxàa tseegukagu,

² kaisa tshúu-tcoa ner úúa, a chòò tamas thòò sa tcáó te koe úúa hãa.

³ Ncámàr kò hãa, tí ra ga kò tí ka cg'úèa sa, a ga kò Krete koe guu a q'ãea tcg'óóèa hãa, tí qòe ga ne domka, ncèe tiris qhàòs di ii ne.

⁴ Iseraele di ne khòè nem Nqari ba nxará tcg'óóà Gam di ne cóá ne gha ii ka, a ba a Gam di x'ààn x'ái nea, a gane cgoa qáé-xg'ae sa kúrúa hãa, a Gam di x'àèan máà nea, *a ba a xgaa-xgaa nea hãa nta ne gha ma* dqòm Me sa, ncèem gataga thêé Gam di zi nqòòkaguku zi máàna hãa ne,

⁵ ncèe kò *Nqarim ka tsééa tcg'óóèa xu khòè xuku xu ka tsgõose-coa ne*; khòèan di iis ka i kò kg'uiè nem ncèem Krete ba gane di qhàòs koe guua hãam ga Me e. Nqarim ncèem wèé zi tc'amkg'ai koe hãa ba. Chòò tamase méém dqòmè. Amen.

⁶ Eém kò Nqari ba Iseraele ne nqòòkagua hãas kam tààèa hãa tar méé tama. Wèéa ne ã Iseraele koe ábàèa nea Iseraele di tama khama.

⁷ Ne gataga Abrahamam ka tsgõose-coa ne wèé ne *Nqarim di ne* cóá ne tama ne e. Nqari ba kò Abrahama ba bìrí a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ãer nqòòkagu tsia tsgõo-coan úú,” témé khama.

⁸ Ncèe sa ko máá, cgàam di ne cóá ne tama ne e ncèe Nqarim di ii ne, igaba nqòòkaguku di ne cóá nea, gane Abrahamam di ne cóá ne ne e, témé.

⁹ Ncèea nqòòkaguku kò ma nxàèèa hãa ga a khama: “Tchànom x'aém kar gha kabise, si gha Sarah sa cóá ba ábà,” tam méé.

¹⁰ Ncèes guùs cúis tama si i, igaba tsara kò thêé Rebekas di tsara cóá tsara cúim xòm ka ábàè, gatá ka tsgõosem Isaka ba.

11-12 Nqarim di tciikua ne kaisase cgáé e, i khóèan ko kúru tsééan cgáé tama. Nqari ba ko Gam di tc'ëean koe guu a nxárá tcg'óó - ncëes gúu sa méés qarika tééa mááse sa. Si ko ncëes gúu sa ncëe koe x'áise: qanega tsara cóá tsara ábàè tama cookg'ai koe, a qanega tshúu kana qàè gúu ga kúru tamasa cookg'ai koem kò Nqari ba gatsara ka xòos Rebeka sa bìrí a máá: “Kaia ba gha cg'aré ba tsééa máá,” témé.

13 Ncëe i ma góásea hãa khama a ko máá: “Jakobe bar ncàma hãa, a Esau ba hòrea hãa,” téméè khama.

14 Kháé ta gha dùú sa nxàe? Nqari ba tchàno tama saa? Nxãas tama si i!

15 Moshem kam kò máá:

“Èer ko thòò-xama máá bar gha thòò-xama máá,
a èer ko cgóm ba cgóm,”
témé khama.

16 Khama i nxãaska khóèm dis ncàm s koe kana tsééa ba koe guu tama, igaba i Nqarim di thòò-xama-máákuan koe guua.

17 Si ko *Nqarim dis Tcgãya* sa Faro ba bìrí a máá: “Kaikagu tsia raa, Tiri qaria ner gha tsáá koe x'ái ka, nxãasega i gha Tiri cg'òèan wèém nqóóm koe nxàèè ka,” témé khama.

18 Gaa domkam ko nxãaska Nqari ba èem thòò-xama máá kg'oana hãa ba thòò-xama máá, a ba a ko èem qari-qari tcúú kg'oana hãa ba qari-qari tcúú.

Nqarim di xgóàn hëé naka Gam di thòò-xama-máákuan hëéthëé e

19 Me gha nxãaska gatu ka c'ëe ba bìrí te a máá: “Ncëeta i kò ii ne ba ko nxãaska Nqari ba dùús domka chibi-chibi taa máá? Nqarim tc'ëea hãa sa i gha diín ntcoe?” témé.

20 Ka tsi gáé tsáá tc'ëea máá dií tsi i ta tc'ëea, khóè tseè, Nqarim cgoa ga ntcoeku tsi? Ka sa gáé ga èe xommèa hãa sa èe xom sia hãa ba bìrí naka máá: “Dùús domka tsia ncëer ii khama ma kúru tea hãa?” témé?

21 Gàba zi dìm kúru-kg'ao ba gáé xom cgoa di góman koe, cúis dtcòos koem ga càmm gàba sara kúru di qarian úú tama, si c'ëe sa cgáé zi tséé zi di sa ii, si c'ëe sa kg'amaga di zi tséé zi di sa ii?

22 *Igaba tsi ko nta méé ncëes gúus ka:* Nqari ba kò èem xgóà cgaea hãa gàban, ncëe kaàkagukuan tééa máána hãa koe Gam di xgóàn x'ái kg'oana, a Gam di qarian q'ãakagu kg'oana. Igabam kò qáo tcáóse hãa cgoa ne,

23 Gam di x'ààn kaisam gha nxãasega gataga cgómkuan di gàban koe x'ái ka, ncëem nxãakamaga x'ààn kg'ónòà máána hãa a,

24 gatá ncëem tciia hãa ta koe, Juta ne cúí ne koe tamase, igaba tãá zi qhàò zi di ne koe ga hëéthëé e.

25 Ncëem ko Hoseam *dis Tcgãyas* koe méé khama a ko máá:

“Gane èe kò *kg'aiga* Tiri ne khóè ne tama
ner gha Tiri ne khóè ne ta ma tcii,
a ra a gha gaas èe kò *kg'aiga* ncàmmè tama sa
tiris ncàm-khoe sa ta ma tcii,” témé.

26 “Ne gha gaam qgàlm èe ne kò bìrièa hãa a máá:

‘Tiri tu khóè tu tama tu u,’
téméèam koe ne gha bìriè a máá:
‘Kg'òèa hãam Nqarim di tu cóá tu u,’

téméè.”

27 Me ko Isaia ba Iseraelem ka q'au a ko máá:

“Èèta ne ga ma tshàa-dxoom qàè di góman
khama ma kái ne e igaba
ne gha cg'orò ne kgoaraè,”

témé.

28 X'aigam *Nqari* ba gha xòm x'aè-coan q'oo koe
chòò tamase nqóó ba xgàra khama.

²⁹ Eẽm xg'ao Isaia ba mééa khamaga i ii, ncẽem kòo máá:
 “Ncẽe X'aigam qarim wèém kò xg'ao
 c'èe qhàòan ga qaùà máá ta a tama,
 ne ta ga kò Sodoma khama ii,
 a ga kò Gomora khama ma kúrúsea,”
 témé khama.

Paulo ba ko Iseraele ne còrèa máá

³⁰ Kháé ta gha nxãaska dùú sa nxàe? Tãá zi qhàò zi di ne, ncẽe kò tchànoan qaa tama, nea tchànoan hòòà ka, tchànoan ncẽe dtcòm̃s koe guua a.

³¹ Igaba ne kò Iseraele ne, ncẽe x'áèan koe guua tchànoan kòo qaa ne táá hòò o.

³² Dùús domkaà? Dtcòm̃an koe ne kò guu a qaa a tama, igaba ne kòo tséé zi koe guu a qaa a khama. A ne a kò nxõás tc'amkg'ai koe tcgàba,

³³ ncẽe i ma góásea a ko máá:
 “Q'ãa, nxõá sar ko Sione koe tòó,
 khòè ne gha kúrú ne tcgàba sa,
 nxõám kúrú ne gha ne cg'áé ba;
 me gha diím wèém èe ko Gam koe dtcòm̃ ba
 táá sau-cgaekaguè ka,”
 tam méé.

10

¹ Tíí qõe ga tuè, tcáóa te q'oo koer ko kaisase tc'èe *Iseraele* ne gha kgoaraè sa, a ra a ko gataga Nqarim koe còrèa máá ne.

² Nqarim koe ne máàsea hãa khama, ra ko ncẽe sa nxàea tseegukagu, igabaga i gane di máàsean tseeguan di q'ãan koe guu tama.

³ Nqarim koe guua hãa tchànoan ne bóòà q'ãa tama khama, a ko gane di tchànoan ne gha kúrúa mááse sa qaa, a Nqarim di tchànoan koe máàse tama.

⁴ Krete ba ko x'áèan chõòkagu khama, *nxãasega ta gha táá x'áèan ko qaa sa kúrúan ka tchànokaguè ka*, igabagam gha diím wèém èe ko dtcòm̃ ba tchànokaguè.

Kgoarakuan di qãè tchõà nea wèém khòèm di i

⁵ Moshe ba x'áèan koe guua hãa tchànoan ka ncẽe sa góáa hãa a ko máá: “Diím wèém èe ko x'áèan ko qaa sa komsana ba gha gaan ka kg'õè,” témé khama.

⁶ Igaba i ko dtcòm̃s koe guua tchànoan ncẽeta méé a ko máá: “Táá tcáóa tsi q'oo koe máá, ‘Dií na gha nqarikg'ai koe qaò?’ témé guu” (èe sa Krete ba nqãaka úú si i ke),

⁷ “kana máá: ‘Dií na gha nqãaka hãam nqõóm koe síí?’ témé guu” (èe sa Krete ba x'ooan koe ghùì si i ke).

⁸ Kháé i ko nxãaska dùú sa méé? *Ncẽe si i*: “Kg'ui ba tsáá ka cúù me e, kg'áma tsi koe hẽé naka tcáóa tsi koe hẽéthẽé e,” ta i ko méé. Ncẽe ba dtcòm̃s dim kg'ui me e, ncẽe xae ko gaam ka xgaa-xgaa ba,

⁹ ncẽe ko máá: “Ncẽe tsáá ka tsi kòo kg'áma tsi cgoa nxàea tseegukagu Jeso ba X'aiga Me e sa, a kòo tcáóa tsi koe dtcòm̃ Nqari ba x'ooan koe ghùì Mea hãa sa, ne tsi gha kgoaraè,” témé ba.

¹⁰ Tcáóa ta cgoa ta ko dtcòm̃, a ta a ko tchànokaguè, a ko kg'áma ta cgoa nxàea tseegukagu, a ko ncẽem dàòm ka kgoaraè khama.

¹¹ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Diím wèém èe ko Nqarim koe dtcòm̃ ba cuiskaga sau-cgaekaguè tite,” témé khama.

¹² Juta ne hẽé naka qhàò zi di ne hẽéthẽé xg'aeku koe i cúí q'aa-q'oo ga káà a; cúím Nqari ba X'aigam wèé ne di Me e, a ba a ko wèé ne èe ko tcii Me ne qguúan cgoa ts'ee-ts'ee'ekg'ai khama.

¹³ “Diím wèém èe gha Nqarim dim cg'õè ba tcii ba gha kgoaraè,” *ta i ko méèè khama*.

¹⁴ Kháé ne gha nxãaska ntama ma cg'õèa ba tcii, ncèè Gam koe ne kò dtcòm tama ne? A ne a gha ntama ma Gam koe dtcòm, ncèè qanega ne kò Gam ka kóm tama ne? A ne a gha ntama ma kóm, ncèè xgaa-xgaa ne gha ba ne kò úú tama ne?

¹⁵ Me gha ntama ma gaam èe ko tchõàn xgaa-xgaa ba xgaa-xgaa, ncèè tsééam kò úúè tama ne? Ncèe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi koe* ma góásea a ko máá: “Tsóágase i gáé qãè tchõàn di xàà-k'aoan di hàà-q'ooan t'õèa!” téméè khamaga ma.

¹⁶ Igaba ne kò kái-k'aise táá qãè tchõàn komsana. Isaia ba kò máá: “X'aigaè, dìl ba gaxae di kg'uiian komsana hãa?” témé khamaga.

¹⁷ I ko nxãaska dtcòmàn èe ko kórmès koe guu, si ko èe ko kórmè sa Krestem dim kg'uim ka ko xgaa-xgaaès koe guu.

¹⁸ Igabar ko èe ne kóm ta ga hãas ka tèè. Tseeguan kaga ne kóma hãa! Ncèe *Nqarim di zi Tcgãya zi* ko méé a ko máá:

“Wèém nqõóm koe ga i dòma xu síia hãa,
i gaxu di kg'uiian nqõóm chõò-q'oo koe ga síia hãa,”
témé khamaga ma.

¹⁹ Ra ko gaicara tèè, Iseraele ne kò kóma q'ãa tama sa? *Kóma ne kò q'ana hãa!* Moshe ba kò tc'ãà diis ka máá:

“Kúru tu ur gha tu gane èe qhàòs di tama ne koe tau di,
a ra a gha kàà tc'èes qhàòs di ne cgoa xgòakagu tu u,”
témé khamaga.

²⁰ Me kò gataga Isaia ba kgoarasea hãase *Nqarim mééa hãa sa nxàe a máá*:

“Gane èe qaa Te tama ne kar hòòèa hãa,
a Ra a kò gane èe tc'èe Te tama ne koe x'áísea hãa,”
témé.

²¹ Igabam kò Iseraele ba bìrì a máá:

“Wèém cárn kar tshàua Te tchoanà xòóa máána hãa
khòè ne èe komsana tama a ko ntcoeku cgoa Te ne,”
témé.

11

Nqarim di thõò-xama-máákua ne Iseraele ne koe

¹ Ra ko nxãaska tèè a máá: “Nqari ba gáé kò Gam di ne khòè ne xguì?” témé. Nxãas tama si i! Tíi ga ra thèé Iseraele ra a khamaga, a Abrahamam ka tsgõose-coa ra a, Benjaminem diis qhàòs di ra.

² Nqari ba kò Gam di ne khòè ne ncèe kg'aigam kò q'ana hãa ne táá xguì. C'úua tu gáé hãa *Nqarim diis* Tcgãyas ko Elijam ka méé sa? Me ko ma Nqarim cookg'ai koe Iseraele ne ma chibi-chibi sa, a ko máá:

³ “X'aigaè, Tsari xu porofiti xu ne cg'õoa hãa, a Tsari altaran kòbea hãa, ra tíi cúí ga ra qaùu, ne ko cg'õoa te xaùu,” témé.

⁴ Ka ba kò kháé Nqari ba ntama ma xoa me? *Nqari ba kò xoa a máá*: “7,000 xu khòè xur tòóa máásea hãa, ncèe qanega Baale ba qámsea máá tama xu,” témé.

⁵ Ncèeskaga i gataga ii: qaùu hãa nea hàna, cgómkus koe guu a nxará tcg'òòèa hãa ne.

⁶ Igaba ncèè cgómkus koe i kò guua hãa ne i nxãaska *gane di* tsééan koe guu tama; ncèè gatà i kò ii nes nxãaska cgómku sa cgómkus tama si i.

⁷ Kháé nxãaska dùú saa? Iseraele ne kò èe ne kò qaas guù sa táá hòò. Khòè ne èe nxará tcg'òòèa hãa ne cúí ne kò hòò si, igaba ne kò èe qaùu hãa ne qari-qarin tcúuè.

⁸ Ncèes ko *Nqarim diis* Tcgãya sa méé khamaga a ko máá:

“Nqari ba kò tcáóa ne hèé naka tc'èea ne hèéthèé ntcúu-ntcuu,
a tcgáia ne ga táá bóokagu
a tceea ne ga táá kómkagu
ncèem cárn kaga igaba,”

témé khama.

⁹ Gatagam ko Dafite ba máá:

“Gane dis suu* sa méés ntcóm sa ii naka xhám sa ii,
nxãasega ne gha cg'áéa tcàa,
a gha gane di xgàrasean kabia máàe ka.

¹⁰ Gane di tcgáían méé i ntcùú-ntcuuè

naka ne nxãasega táá bóò,
naka i gane di qhùrian chòò tamase najè,”
tam kò méé.

¹¹ Ra ko nxãaska tèè a máá: Eè ne kòò *Juta ne* tcgàba ka nea gáé kò cg'áé, táá ne gha gaicara tèe ka? Nxãas tama si i! Igaba gane di cg'áé-q'ooan gha táá zì qhàò zì di ne koe kgoarasean óága domka a, nxãasega ne gha *Juta ne* chii ka.

¹² Gane di cg'áé-q'ooa ne kò nqóò ba qguùkagu, i kò gataga tààè-q'ooa ne táá zì qhàò zì di ne qguùkagu. Ka nea gha *nxãaska táá zì qhàò zì di ne* nta noose *qguùkaguè*, ncèè cg'oèas tc'ãò-tc'ãos *Juta ne* dis kò hãa ne?

Táá zì qhàò zì di ne di kgoarasea ne

¹³ Gatu cgoar ko kg'ui, táá zì qhàò zì di tuè: táá zì qhàò zì di ne koer x'áé úú-kg'ao ra a domka ra ko ncèes tséés tiri sa kaikagu,

¹⁴ tiris tséés koer gha c'èedaoka tiris qhàòs di ne khòè ne kúró ne chii di ii domka, ra gha nxãasega c'èe ne kgoara ka.

¹⁵ Ncèè *Nqarim ka* xguèès *Juta ne* dis kò ko dàò ba xgobekg'am, me nqóò ba *Nqarim* cgoa tòókuan úú ne sa gha gane *Juta ne* dis dtcòmme sa dùú sa ii? X'ooan koe guu a kg'òè si i gha ii!

¹⁶ Ncèè tc'ãà dis péré-qàmàs kò *Nqari* ba tcg'òóa máàèa, nem nxãaska wèém péré ba gataga thée *Gam* di me e, a ncèè hìis di tòbean kò *Gam* di ii, ne i nxãan ga thée *Gam* di i.

¹⁷ A ncèè c'èe xu nxãa xu olife dis hìis di xu kòò q'áea tcg'òóè, tsi tsáá ncèe qãáka ka dis olifes di tsi *nxãa tsi* gaa koe q'áma tòòè, a ko c'èe xu cgoa èes hìis tòbe di qguúan q'aa-q'aaku,

¹⁸ ne méé tsi táá gaxu nxãa xu koe bóò-boose guu. Ncèè bóò-boose tsi kòò ne *mée tsi tc'èe-tc'èese*, tsáá tsia tòbean qgóó tòò tama, igaba i tòbean qgóó tòò tsia hãa sa.

¹⁹ Igaba tsi gha máá: “Nxãa xua q'áea tcg'òóèa hãa, nxãasegar gha tí q'áma tòòè ka,” témé.

²⁰ Eè sa tseegu si i. Gaxu di dtcòmman úú taman domka xu q'áea tcg'òóèa hãa, tsi kò tsáá tsari dtcòmman domka tééa hãa. Ke méé tsi táá bóò-boose guu, igaba méé tsi q'áòà hãa.

²¹ Ncèè *Nqarim* kòò hìis kg'aiga úúa hãa nxãan bóòà guu tama, ne tsi tc'èea máá, tsáám gha bóòà guu tsi, ta tc'èea?

²² Ke méé tsi *Nqarim* di qãèan hée naka *Gam* di xgòàn hée thée q'ana hãa. Xgòà Me e èe *chìbian kúró ka* cg'áéa hãa ne koe, igabam tsáá koe qãè Me e, ncèè *Gam* di qãèan koe tsi kòò hãa ne. Tama kò ii ne tsi gha tsáá igaba thée q'áea tcg'òóè.

²³ A ncèè *Juta ne* kò gane dis dtcòmman tamas koe kúúa hãa tama, ne ne gha gaicara q'áma tòòè, *Nqari* ba qarian úúa hãa, gaicaram gha q'áma tòò ne di i khama.

²⁴ Ncèè kg'aiga qãáka ka dis hìis olife dis koe tsi kò tsáá guu a q'áea tcg'òóèa hãa, a olife dis hìis xhàràèas koe q'áma tòòèa hãa, ncèe i ga kg'aiga ii tama khama, ne ba gha *Nqari* ba nxãaska nta noose kabì a kg'aigaka di nxãan gaan dis hìis olife dis koe gaicara q'áma tòó?

Iseraele ba gha kabì a tòóa kg'ónòè

²⁵ Tíí qòe ga tuè, ncèes gúùs chómsea hãa sa tu gha q'ãa sar ko tc'èe, nxãasega tu gha táá tc'èega tu ii sa bìrìse ka. *Ncèes gúùs chómsea hãa sa ncèe si i*: qari tcúúan *Iseraele* di ne khòè

* 11:9: suu - Gerika sa ko máá: “cháà sa” témé - tc'òoan ko tòò a tc'òóès qgáì si i.

ne dia xòm x'aè q'oo† di i, si gha nxãakg'aiga síí cg'oèa hãas nxáráse-q'oos tãá zi qhàò zi di ne di sa *Nqarim* koe hàà.

²⁶ Ne gha ncēm dàòm ka wèé ne Iseraele ne kgoaraè, ncēe i ma góásea hãa a ko máá: “Kgoara-kg'ao ba gha Sione koe guu a hàà, a ba a gha Jakobem *ka tsgõose-coa* ne koe cg'ãè tcáóan tcg'òó.

²⁷ Si gha ncēe sa Tiris qáé-xg'ae sa ii gane cgoa, gane di chibia ner gha ko séèa tcg'òó cgae ne ka,” téméèa khama.

²⁸ *Juta* nea qàè tchõàn *xguà* hãa khama ne *Nqarim* di ne cg'õo-kg'ao ne e, *nxãasega* i *gha qàè tchõàn* gatu *qhàò di tu koe hàà* ka. Igaba ncēe nxará tcg'òóa mááses ka ta kòo kg'ui ne ne *Nqarim* ka ncàmmèa hãa, gane ka tsgõose ga xu *cgoam kúrúa hãas qáé-xg'aes* domka.

²⁹ *Nqari* ba aban ãem ko tcg'òó ka hēé naka ãem ko tcii ne ka hēéthēé tc'ēea kabi tama khama.

³⁰ Gatu qhàò zi di tua kò c'ēe x'aè ka *Nqari* ba komsana tama, igaba tu ncēeska, *Juta* ne di komsana taman domka, *Nqarim* di cgómkuan hòò.

³¹ Gane igabaga ne ncēeska ãeta iim dàòm ka *Nqarim* màa tua hãa cgómkuan domka komsana tama, *nxãasega* ne gha thēé ncēeska *Nqarim* di cgómkuan hòò ka.

³² *Nqari* ba kò wèé ne khòè ne kúrú ne komsana taman koe tòóse, *nxãasegam* gha wèéa ne ga cgómkuan x'ái ka khama.

Nqari ba dqomà ne

³³ Tsóágase i gáé *Nqarim* di qguùan kaia!
Tsóágase i gáé Gam di q'ãan di tc'ēan hēé
naka q'ãa-kg'áma ba hēéthēé tchàà-a!
Díí na gha Gam di zi tc'ēe-kg'ám zi bóò a q'ãa?
Díí na gha Gam di zi dàò zi qaara tcg'òó a xùri?

³⁴ *Nqarim* dis *Tcgãyas* ko méé a ko máá:
“Díí na X'aigam di tc'ēe-kg'áman q'ana?

Díí na ga tchàno-tchano Me?

³⁵ Kana ia xg'ao díín c'ēe gúù màa Me,
Me ga gaa gúùan suruta kabi?”
témé khama.

³⁶ Wèé zi gúù zia Gam ka kúrúèa,
a zi a Gam koe guua,
a Gam domka hàna.
Nqari ba méém chõò tamase dqomèmè! Amen.

Dtcòm-kg'ao ne ko ma tséé sa (12:1–15:13)

12

Nqari ba tsééa máá

¹ Gaa domkar ko *Nqarim* di thõò-xama-máákuan koe guu a dtcàrà tu u, tíí qõe ga tuè, tc'áróa tu tu gha dàò-a-máákus iise tcg'òó sa, kg'õèa hãa, a tcom-tcomsa, a ko *Nqari* ba qàè-tcaokagu sa - ncēea tc'ēm di tsééan gatu ga còrè cgoa ga a khama.

² Táá méé tu ncēm nqóóm di cauan xùri guu, igaba méé tu tc'ēe-kg'áma tu koe kaba-kabaè, naka tua gha nxãasega *Nqarim* dis tc'ēe sa q'ãa, gaas ãe qàè ii, a ko qàè-tcaokagu Me, a tchàno ii sa.

³ Cgómkuan ncēer máàèa hãa domkar ko wèém khòèm ãe gatu xg'aeku koe hãa ba bìrí a ko máá: Táá méém tc'ēe-q'ooa ba koe tc'amakam hãa sa bìrísea hãa guu, igaba méém

† 11:25: xòm x'aè q'oo - kana “c'ēe xòè za”.

wèém khòè ba tc'êe-kg'áma ba koe, ãem Nqari ba máà mea hãas tc'ãò-tc'ãos dtcòmàn dis cgoa qgóóse.

⁴ Cúim tc'áróm koe ta kái xòèan úúa hãa, i wèé xòèan cúis tséé sa kúrú tama khama.

⁵ Ncêem dàòm ka ta ko, ãeta ta ma kái ta a igaba cúim tc'áro ba Krestem koe kúrú, me wèém xòè ba c'êe xu xòè xu cgoa xg'ae-xg'aeà hãa.

⁶ Ke méém wèém khòè ba tãáka zi aba zi ãem Nqari ba Gam di cgómkuan ka máà taà hãa zi tséékagu: ncêè porofitan kò ii ne méém ãem úúa hãa dtcòmàn dis tc'ãò-tc'ãos cgoa tséékagu u.

⁷ Naka ncêè c'êe ne tsééa máás kò ii ne méém tsééa máá ne, naka ncêè xgaa-xgaas kò ii ne méém xgaa-xgaa,

⁸ naka ncêè c'êe ne korès kò ii ne méém korè ne. Ncêè c'êe ne hùis kò ii ne méém kgoarasea hãase hùì ne. Ncêè c'êe ne tc'ãà-cookg'ais kò ii ne méém wèé tcáoà ba cgoa gatà hêé. Ncêè c'êe ne koe cgómkuan x'áis kò ii ne méém qãè-tcaoan cgoa x'ái i.

Dtcòm-kg'ao ne dis kg'òè sa

⁹ Ncàmku sa méés tseegu di sa ii. Eë cg'ãè ii sa hòre, qgóóa qari ãe qãè ii sa.

¹⁰ Gatu ka c'êea ne kaisase ncàm, khòè qõeku ne ga ma ncàmku hãa khama ma. Gatu nqáéase tu gatu ka c'êe ne tcom.

¹¹ Táá méé tu xhòen-tcáo guu; gatu dim tc'êe ba méém karu; X'aiga ba méé tu tsééa máá.

¹² Nqòòan koe méé tu qãè-tcao hãa, naka tua xgàrasean koe qáo tcáo ii, naka còrèan koe qgóóa qari.

¹³ C'êe ne dtcòm-kg'ao ne kòo xháé ne méé tu ãe tu úúa hãa sa gane cgoa q'aa-q'aaku. X'áéa tu koe c'êe ne qãèse hàakaguan koe tu tcãàn tcáo.

¹⁴ Ts'ee-ts'ee kg'ai ãe xgàa tu u ko ne; ts'ee-ts'ee kg'ai ne, táá cgúi ne guu.

¹⁵ Eë ko qãè-tcao ne cgoa qãè-tcao, naka ãe ko kg'ae ne cgoa kg'ae.

¹⁶ Cúita noose tu qgóóku; táá bóò-boose guu, igabaga ãe nqãaka hãnas téé-q'oos di ne cgoa tsééa xg'ae; táá tc'èega tu ii sa bìríse guu.

¹⁷ Táá c'êem khòèm cg'ãèan kúrúa máá tua ba cg'ãèan cgoa kabia máá guu. Eë wèém khòèm koe qãè iis koe méé tu tcãà tc'êe.

¹⁸ Ncêè tààè tama tu kò hãa, i gataga gatu koe guua hãa, ne méé tu wèé khòèan cgoa tòóku.

¹⁹ Ncàm-ncamsa tuè, táá méé tu cg'ãèan kabia máá guu, igaba tu Nqarim di xgòàn guua máá a; ncêe *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko X'aigam ka méé a ko máá:

“Kabia mááku sa Tiri si i,

Ra gha Tíia kabia máá,”

témé khama.

²⁰ Igaba

ncêè gatu dim cg'òo-kg'aom kò xàbà hãa ne

tc'òoan máà me nakam tc'òó,

naka cáman kò hãa ne

tshàan máà me nakam kg'áa.

Eëta hêéan ka tu gha ko kúrú mem saucgae a chìbi bóòse.*

²¹ Táá méé tu cg'ãèan ka tààè guu, igabaga méé tu qãè guùan cgoa cg'ãèan tàà.

13

Tc'ãà-cookg'aian qámsea máá sa

¹ Wèém khòè ba méém tc'ãà-cookg'aian qámsea máá. Nqarim ka *kgoara mááèa* hãa tama tc'ãà-cookg'ai nea káa a ke, igaba ãe hàna ne Nqarim ka tòóèa hãa.

* 12:20: kúrú mem saucgae a chìbi bóòse - Gerika sa ko máá: “karuko zi c'ee ntcom zi tcúúa ba koe xg'ae-xg'ae,” témé.

² Dìim wèém ãe ko tc'ãà-cookg'aian ntcoe ba ko Nqarim nxará tcg'òóa hãa sa ntcoe, me gha dìim wèém gatà ko hëé ba xgàrakuan óága cgaese.

³ Tc'ãà-cookg'ai xua ãe qãèan ko kúrúm ka bèèè tama khama, igaba xu ko ãe cg'ãèan ko kúrúm ka bèèè. Eë tc'ãà-cookg'aia hãam bèe tsi kò tc'ëe tama ne méé tsi nxãaska qãè guùan kúrú nakam gha dqomè tsi.

⁴ Nqarim dim tséé-kg'ao me e, tsari qãèan domka ko tséé ba khama. Igaba ncèè cg'ãèan tsi kòo kúrú ne méé tsi bèe, ntcàum ãem qgóóa hãa bam kg'amaga qgóó tama ke. Nqarim dim tséé-kg'ao me e, a ko Nqarim di xgóàn óá, ãe ko cg'ãèan kúrú ne koem gha xgàrakuan qòòkagu khama.

⁵ Gaa domka méé tsi ãe tc'ãà-cookg'aia hãam koe qámsea hãa, *Nqarim di* xgàrakuan bèe domka cúí tamase, igaba tsari tc'ëe-tc'ëesean domka hëéthëé e.

⁶ Ncèes guùs domkaga tu ko nqòóm ko tcg'òóa mááè marian tcg'òó, tc'ãà-cookg'ai xua Nqarim di xu tséé-kg'ao xu u khama, ncèe ko tsééa xu kúrú xu.

⁷ Ke méé tsi ãe tsi ga wèém khòè ba úú cgoa hãa sa máà me: nqòóm ko tcg'òóa mááè mari kò ii ne tcg'òó o, ncèè mari kò ii ne méé i mari ii, táòkg'aikus kò ii ne méés táòkg'aiku sa ii, naka kaikagukus kò ii ne méés kaikaguku sa ii.

Tsáá ka c'ëe ba ncàm sa

⁸ Táá méés cúí khòè koe ga qanega tsi suruta tamasa chibi sa hãa guu, tsáá ka c'ëe ba ncàms cúis oose. Eë gam ka c'ëe ba ncàma hãa ba ko x'áèan ko qaa sa kúrú ke.

⁹ X'áèan ncèe ko máá: “Táá méé tsi cg'áràn kúrú guu; táá méé tsi cg'òo guu; táá méé tsi ts'ãà guu; táá méé tsi ncóó guu,” naka c'ëe x'áè-kg'ámàn hëéthëéa cúim x'áè-kg'ám koe qgóóa xg'aeèa, ncèe ko máá: “Tsáá ka c'ëe ba ncàm ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma,” témé ba.

¹⁰ Ncàmku sa tsáá ka c'ëe ba chibi kúrú cgaes tama si i. Gaa domkagas ko ncàmku sa x'áèan ko méé sa kúrú.

X'ám q'oo koe kg'òè

¹¹ X'àem ncèe ta ko gaam q'oo koe kg'òè ba tu q'ana hãa, ke méé tu ncèe sa kúrú. Tc'oman koe tu gha tée dim x'áè ba hààraa. X'àem kgoarakus di ba ncèeska kaisase cúu me e ke, ncèe ta kò tshoa-tshoa a ko dtcòm kam kò ii tama khama.

¹² Ntcùú ne nqáéa hãa, i koaban cúu u. Ke hàà naka ta ntcùú-q'oo di tsééan dxùukg'ai za tòò naka taa x'áàn di zi ncòo gàba zi hãa.

¹³ Hàà naka ta qãèm dàòm ka qgóóse, cáms di x'áàn q'oo koe hãa ne khòè ne khama ma, ãe kaisase ko tc'òó, a ko kg'áà ne hëé, naka cg'áràn ko kúrú a kàà qgóóse-q'oo ne hëé, naka méeeku a tau di ii ne hëéthëé ka tamase.

¹⁴ Igaba méé tu X'aigam Jeso Krete ba hãa, naka tua cgàa ba tu ga ma qãè-tcaokagu di zi tc'ëe-kg'ám zi chòòkagu.

14

Kg'amka ne hëé naka qari ne hëéthëé e

¹ Eë dtcòma hãa, igaba gam di dtcòmàn koe kg'amka ba, qãèse hààkagu, ãem tc'ëe hãas koe ntcoeku cgoa me tamase.

² C'ëem khòèm dis dtcòm sa ko kgoara máá me, me wèés guù sa tc'òó, igaba khòèm ãe gam dis dtcòm kg'amka ii ba ko tsòbèan cúí ga tc'òó.

³ Khòèm ãe ko wèés guù sa tc'òó ba méém táá ãe wèés guù sa tc'òó tama ba ntcoea hãase sèè guu, nakam ãe wèés guù sa tc'òó tama ba táá ãe ko wèés guù sa tc'òóm qãèse hëé tama sa bòò guu, Nqari ba qãèse hààkagu mea hãa ke.

⁴ Dii tsia tsáá, c'ëem khòèm dim qãàm qãèse hëé tama ta ko méé tsi? Gam ka q'òòsem koe i guua hãa ãem ko kúrú tsééan koem gha tééa qari kanam gha cg'áé sa. Igabam gha tééa qari, X'aiga ba qarian úúa hãa khama, kúrú mem gham tééa qari di i.

⁵ C'ëem khòem kam c'ëem cárn ba c'ëe xu cárn xu ka cgáé me e, me ko c'ëem khòe ba wèé cárn ga cúíta noose séè. Wèém khòe ba méém tc'ëea ba q'oo koe bìrísea hãa, ãem tc'ëea hãa sa gaas ga si i sa.

⁶ Gaam ãe ko c'ëem cárn ba c'ëe xu ka tãákase séè ba ko X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé. Me ko gaam ãe ko tc'óó ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, Nqari bam ko qãè-tcaoa máá khama. Me ko gaam ãe c'ëe zi tc'óo zi tc'óó tama ba thëé X'aigam gha kaikaguè domka gatà hëé, a ba a ko Nqari ba qãè-tcaoa máá.

⁷ Gatá ka c'ëem cúía ko gam ka kg'òèa mááse ba káà me e, me gataga c'ëem cúía ko gam ka x'óóa mááse ba káà me e khama.

⁸ Ncèè kg'òè ta kòo ne ta ko X'aiga ba kg'òèa máá, a ncèè x'óó ta kòo ne ta ko X'aiga ba x'óóa máá. Khama nxãaska, kg'òè ta ga ko kana ta ga ko x'óó igabaga, ta X'aigam di ta a.

⁹ Krete ba kò ncèes gúús domka x'óó, a kò gaicara kg'òè, nxãasegam gha ãe x'óóa hãa ne hëé naka kg'òèa hãa ne hëéthëé dim X'aiga ba ii ka khama.

¹⁰ Kháé nxãaska tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõem qãese hëé tama sa bóò, kana tsáá, dùús domka tsia ko tsáá qõe ba ntcoea hãase séè? Wèéa ta ga gha Nqarim dis ntcõó-q'os xgàrakuan dis cookg'ai koe hàà téé ka.

¹¹ Ncèeta i ma góásea a ko máá:

“Kg'òèar hãas noosem gha
wèém qúrù ba cookg'aia Te koe qom,
me gha wèém tam ba Nqarir ii sa dqom,”
téméè khama.

¹² Me gha nxãaska wèém khòem gatá xg'aeku koe hàna ba gam ka Nqarim koe xõara mááse.

Táá tsáá qõe ba chibi kúrúagu

¹³ Ke méé ta táá xgàraku guu. Igaba méé ta tc'ëea ta koe bìrísea hãa, gaicara ta gatá ka qõesem cookg'ai koe xgàè-kg'am me gha kana gha chibian koe tcãà me sa tòóa hãa tite sa.

¹⁴ Q'ana ra hãa, a X'aigam Jesom koe kaisa tcoman úúa hãa, cúís gúús gaas ka q'ano tama sa káà si i sa. Igaba ncèè c'ëem khòem dis bóòs kas kò q'ano tama, nes nxãaska gaam koe q'ano tama.

¹⁵ A ncèè tsáá ko tc'óós kòo tsáá qõe ba tshúù-tshuu tc'ëe, ne tsi ncàmkuwan x'ái tama. Táá méé tsi hëé nakas tc'óó tsi ko sa tsáá qõe ba hòákagu guu, ncèe Kretem kò gaam domka x'óó ba.

¹⁶ Táá hëé nakas ãe gatu ka ko qãè iise bóòè sa c'ëe ne ka cg'ãè iise nxàèè guu.

¹⁷ Nqarim di x'aia nea tc'óó sa hëé naka kg'áà sa hëéthëé di tama a khama, igaba i Tcom-tcomsam Tc'ëem koe tchànoan hëé, naka tòókuan hëé naka qãè-tcaon hëéthëé di i.

¹⁸ Dìim wèém ãe ko ncèem dàòm ka Krete ba kúrúá máá ba ko Nqari ba qãè-tcaokagu, a ko khòèan ka tchànóm iise bóòè.

¹⁹ Gaa domka méé ta wèé qaria ta cgoa tòókuan ko óá zi gúù zi hëé naka gatá ka c'ëe ne ko tshàoa ghùì zi gúù zi hëéthëé kúrú.

²⁰ Táá Nqarim kúrúá hãa sa tc'óoan domka kòbe guu. Wèés gúù sa q'ano si i, igaba ncèè c'ëem khòem kòo c'ëes gúù sa tc'óó, si nxãa sa c'ëem khòe ba kúrú me chibiga ii ne i qãè tama.

²¹ Qãès gúù sa, táá méé tsi kg'òóan kg'oo, kana gõéan kg'áà, kana c'ëes gúús tsáá ka c'ëe ba ko chibian kúrúagu sa kúrú guu.

²² Gaa domka méés dùús wèés ãe tsi c'ëes gúús ka dtcòma hãa sa tsáá hëé naka Nqari ba hëéthëé tsao ka cúí ga q'ãaèa hãa. Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa khòem ãe gam koe qãè ii sa kúrúan ka ntcoese tama ba.

²³ Igaba khòem ãe tc'óóm kò ko ne ko káíse tèèse ba xgàràèa hãa, dtcòman cgoam tc'óó tama khama; si wèés gúús ãe dtcòman koe guu tama sa chibi si i.

15

C'êe ne qâè-tcaokagu, tsáá ka tamase

¹ Gatá ncêe qari ii ta méé ta gane êe dtcòma ne koe kg'amka ii ne gane di tààè-q'ooan koe hùi, naka taa táá gatá qâè-tcaokaguse guu.

² Wèém khòè ba méém gam ka c'êe ba qâè-tcaokagu, nxãasegam gha qâèan hòò a tshàoa ghùìè ka.

³ Krestem igabam kò táá qâè-tcaokaguse khama, igaba ncêe i ma góásea a ko máá: “Gane êe cóè Tsia hãa ne di cóèkua nea Tíí koe hààraa,” témée khamaga ma.

⁴ Wèé zi gúù zi ncêe xg'ao góáèa hãa zia góáèa, xgaa-xgaa ta a zi gha ka, nxãasega ta gha *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe guua hãa qáo tcáóan hêé naka ghùi-ghui-tcáókuan hêéthêé koe guu a nqòòan úú ka.

⁵ Nqarim ncêe qáo tcáóan hêé naka ghùi-ghui-tcáókuan hêéthêé di ba méém kg'òèa xg'ae an dim tc'êe ba máà tu u, êe tu ko Jeso Kreste ba xùri ka,

⁶ naka tu nxãasega xg'ae naka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba cúím dòm cgoa dqòm.

Qâè tchòà nea Juta ne hêé naka qhàò zi di ne hêéthêé di i

⁷ Gaa domka méé tu gatu ka c'êe ne qâèse hààkagu, êem ma Kreste ba ma qâèse hààkagu tua hãa khamaga ma, nxãasegam gha Nqari ba dqòmèè ka.

⁸ Bìrí tu ur kò khama a ko máá, Kreste ba kò êe q'ãe nqãa-qgai khòòèa hãa ne dim qãà ba kúrúse, Nqari ba tseegu di Me e sam gha x'ái ka, nxãasega zi gha Abrahama xuku xu kò nqòòkaguèa hãa zi gúù zi tseegukaguè ka,

⁹ naka gataga êe tãá zi qhàò zi di ne gha Nqari ba Gam di cgómkuan domka dqòm ka, ncêe i ma góáèa hãa a ko máá:

“Gaa domkar gha tãá zi qhàò zi di ne xg'aeku koe dqòm Tsi,

a ra a gha cg'òèa Tsi nxáè,”

témée khama,

¹⁰ a i a ko gaicara máá:

“Qâè-tcao tu, tãá zi qhàò zi di tuè,

Gam di ne khòè ne cgoa,” témée.

¹¹ A ko gaicara máá:

“X'aiga ba dqòm, gatu wèé tu tãá zi qhàò zi di tuè,

naka méé ne wèé ne khòè ne dqòm Me,”

témée.

¹² Me ko gaicara Isaia ba máá:

“Jesem dim Tobe ba gha hàà,

Gaam êe gha tãe a tãá zi qhàò zi di ne dim Tc'ãà-cookg'ai ii ba,

ne gha tãá zi qhàò zi di ne Gam koe nqòòan úú,”

témée.

¹³ Nqarim ncêe nqòòan ko Gam koe guu ba méém wèé qâè-tcaoan hêé naka tòókuan hêéthêé cgoa cg'òè-cg'oe tu u, êe tu ko Gam koe dtcòm ka, naka tua gha nxãasega Tcom-tcomsam Tc'êem di qarian ka cg'òèa nqáése nqòòan koe.

Chòò-q'oo sa hêé naka tsgámku zi hêéthêé e (15:14–16:27)

Paulo ba tãá zi qhàò zi dim x'áè úú-kg'ao me e

¹⁴ Tíí qõe ga tuè, tíí igabar gatu ka kaisa tcoman úúa hãa, gatua qâèan ka cg'òèa, a q'ãan di tc'èean wèé ka cg'òè-cg'oeèa hãa sa, a tu a qarian úúa hãa xgaa-xgaaku tu gha di i.

¹⁵ Igaba ra kò c'êe zi qgái zi koe kgoarasea hãase góá máá tu u, a ko tc'êe-tc'èese tu u, cgómkuan ncêe Nqarim ka máàèa domka,

¹⁶ nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Jeso Krestem dim tsée-kg'ao ba ii ka. Peresitim khamar ko ma Nqarim di qâè tchòàn xgaa-xgaa, nxãasega ne gha tãá zi qhàò zi di ne

dàòà-mááku sa ii, ncêe gha Tcom-tcomsam Tc'êem ka qáòà tcg'òó a cúia tòòè, a Nqarim ka qãèse hààkaguè sa.

¹⁷ Gaa domkaga ra ko Jeso Krestem koe, tiri tsééan Nqari bar kúrúá máána hãa domka dɔɔm̩se,

¹⁸⁻¹⁹ a cuiskaga c'êe gúù kaga kg'uia hãa tite, Krestem tíi koe kúrúá hãas tséés ka cúí oose. *Tiri* kg'uian hêé naka tsééan hêé, naka x'ái zi hêé naka are-aresa zi gúù zi di qarian hêéthêé cgoa, naka Nqarim dim Tc'êem di qarian cgoa hêéthêém ko Kreste ba tãá zi qhàò zi di ne kúrú ne *Nqari ba* komsana. Ra kò gatà iim dàòm ka Jerusalema koe guu, a ra a wèém nqòó ba nxàma-nxàma, a Iliriko koe ga síí, a síí Jeso Krestem di qãè tchòàn cg'oèa hãase xgaa-xgaa.

²⁰ Wèé x'aèan kar kò ko òem Kreste ba q'ãaè tama koer gha qãè tchòàn xgaa-xgaa sa tc'êe, nxãasegar gha táá c'êem khòèm dis tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe guu a tshàoa ghùì ka.

²¹ Igaba ncêe i ma góásea hãa a ko máá:

“Gane èe qanega Gam ka birìè tama

ne gha bóò,

ne gha gane èe Gam ka kóm tama

ne kórna q'ãa,”

témèè khama.

²² Ncêes gúùs domkar kòò káíse xgàè-kg'ammè a hàà cgae tu u tama.

Paulo ba ko Roma ne gam di zi kàa zi ka bìrí

²³ Igaba ncêeska, ncêe zi xg'aeku zi koer gha tséé qgàia káà a, ra kò gataga ncìisega hàà cgaea tu xgónèa hãa,

²⁴ khamar bìrísea hãa gatàr gha hêé sa, èer ko Spaine koe qòò ka. Èer ko *Roma koe* tcana nqáé kar gha bóò tu u di nqòòà ner úúa hãa khama, ra gataga nqòòàn úúa, èer kò xòm x'aè-coan gatu ka qãè-tcaokaguèa xg'ara ka tu gha tiris qòòs koe hùì te di i.

²⁵ Igabar ncêeska dàò q'oo koe hãa a ko Jerusalema koe qòò, gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne di hùia ner gha úú ka.

²⁶ Maketonia hêé naka Akaia hêéthêé *di ne dtcòm-kg'ao* ne kò bóò i qãèa máá nea hãa, Jerusalema koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne èe dxàua hãa ne ne ga aban tcg'òóa máá sa khama.

²⁷ Gatà hêéan ka ne kò qãè-tcaokaguèa hãa, i kò gataga kg'anoa hãa gatà ne ga hêé sa. Ncêe *Juta ne* kòò tc'êem di ts'ee-ts'ee kg'aikuan tãá zi qhàò zi di ne máà, ne i gataga thêé kg'anoa hãa *tãá zi qhàò zi di ne* ga nqòóm di zi gúù zi èe ne úúa hãa zi thêé *Juta ne* máà sa khama.

²⁸ Ra gha nxãaska èer ko ncêes tséé sa kúrúá xg'ara, a ko tseeguan kaga ne ncêe aban hòòà hãa sa bóò, kar gha Spaine koer ko qòò ka tcàà cgae tu u a nqáé.

²⁹ Ra q'ana hãa èer ko hàà cgae tu u, ner gha cg'oèa hãa ts'ee-ts'ee kg'aikuan Krestem di cgoa hàà sa.

³⁰ Tíi qòe ga tuè, gatà dim X'aigam Jeso Krestem ka hêé naka Tc'êem di ncàm kuan ka hêéthêé, ra ko dtcàrà tu u, tíi cgoa tu gha xg'ae a qarika Nqari ba còrèa máá te sa.

³¹ Nxãasegar gha èe dtcòm-kg'ao tama ne Jutea koe hàna ne koe kgoaraè ka, i gha gataga tiri tsééan Jerusalema di gaa koe hãa ne dtcòm-kg'ao ne qãè-tcaokagu ka,

³² nakar gha nxãasega Nqarim kò ncàma hãa ne qãè-tcaoan cgoa hàà cgae tu u, naka raa gatu dis xg'aes ka kàba-kàbaè.

³³ Nqarim tòókuan di ba méém gatu wèé tu cgoa hãa. Amen.

16

Tsgámkaguku zi

¹ Gatà ka qòeses Febe sar ko koara máá tu u, Kenkerea koe hànas kerekes dis qãà sa,

² a ko dɬcàrà tu u, X'aigam koe tu gha qǎèse hààkagu si sa, dɬcòm-kɣ'ao ne kɣ'anoa hǎam dàòm cgoa, naka tua ɛes ga ko huìkuan qaa qǎài koe hui si, kái ne khòe nes hùia hǎa domka, tíí ga ra hěéthěé e.

³ Perisila* sa hěé naka Akila ba hěéthěé khara tsgámkagu, ncěe ko Jeso Krestem koe tíí cgoa tsée khara.

⁴ Tíí domka khara kò kɣ'òèa khara cɣ'òè-cɣ'oegas qǎàis koe tcǎa. Tíí cúí ra qǎè-tcaoa máa khara a tama, igaba zi ko tǎa zi qhàò zi di zi kereke zi wée zi thěé qǎè-tcaoa máa khara a.

⁵ Gakhara dim nquum koe ko xg'aes kereke sa thěé tsgámkagu.

Tirim ncàm-khoem Epeneto ba thěé tsgámkagu, ncěe Asia dim khòem tc'ǎa a Krestem koe máàsea hǎa ba.

⁶ Maria sa tsgámkagu, ncěe kaisase tsée tua hǎa sa.

⁷ Anteroniko ba hěé naka Juniase ba hěéthěé tsara tsgámkagu, tiris qhàòs di tsara, ncěe xae kò xg'ae a qǎéèa hǎa tsara. C'ěe xu x'ǎè úú-kɣ'ao xu ka kaisase tcommèa hǎa tsara, a tíí ka kɣ'aia Krestem koe hààraa tsara.

⁸ Ampeliato ba tsgámkagu, tirim ncàm-khoe ba, X'aigam koe.

⁹ Urebano ba tsgámkagu, gatá cgoa ko Krestem koe tsée ba, naka Setakuse ba hěéthěé e, tíí tcáràm ncàm-ncamsa ba.

¹⁰ Apelese ba tsgámkagu, ncěe kò Krestem koe kúrúa bóòè, a tchàno ii ba.

Arisetobulom diis x'ǎé-q'oos di ne tsgámkagu.

¹¹ Tirim qhàòm Herodione ba tsgámkagu.

Narekisom diis x'ǎé-q'oos di ne tsgámkagu, gane ɛe X'aigam koe hàna ne.

¹² Terufena sa hěé naka Terufosa sa hěéthěé sara tsgámkagu, X'aigam di sara tsée-kɣ'ao sara.

Tíí tcáràs ncàm-ncamsas Peresise sa tsgámkagu thěé, ncěe X'aigam koe kaisase tséea hǎa sa.

¹³ Rufase ba tsgámkagu, X'aigam ka nxará tcg'òòèa ba, naka gam ka xòò sa hěéthěé e, ncěe kò gataga tiris xòò sa ii sa.

¹⁴ Tsgámkagu Asunekireto ba hěé, naka Felegone ba hěé, naka Heremese ba hěé, naka Paterobase ba hěé, naka Heremase ba hěé naka tíí qǎe ga xu hěéthěé e, ɛe gaxu cgoa hàna xu.

¹⁵ Tsgámkagu Filolego ba hěé, naka Julia sa hěéthěé khara, naka Nereo ba hěé, naka gam ka qǎese sa hěé, naka Olumpase ba hěé, naka wée ne dɬcòm-kɣ'ao ne ɛe gane cgoa hàna ne hěéthěé e.

¹⁶ Tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tu tsgámkaguku.

Wée zi kereke zi Krestem di zia ko tsgámkagu tu u.

¹⁷ Tíí qǎe ga tuè, dɬcàrà tu ur ko, gane ɛe ko q'aa-q'aasean óága ne, a ko ɛe tu xgaa-xgaaèa hǎa gúùan ko ntcoe zi gúù zi dàò tu q'oo koe tòò ne koe tu gha q'ǎése sa; tcg'oaragu ne.

¹⁸ Eèta ii ne khòe nea gatá dim X'aigam Kreste ba tséea máa tama, igaba ne ko gane di ncǎan kúrúa máa. Gane di kɣ'uiàn t'òè-t'òèèa hǎa, a qǎe khama xam cgoa ne ko ɛe kɣ'amka tc'ěe ne di tcáoan qǎe-qae.

¹⁹ Wèem khòe ba gatu di komsana-q'ooan ka q'ana hǎa, ra gaa domkaga gatu domka qǎè-tcaoa hǎa. Igabagar ko tc'ěe, tc'ěega tu gha ii sa ɛe qǎe iis koe, naka tua gha kàa chìbi ii ɛe cɣ'ǎè iis koe.

²⁰ Nqarim tòókuan di ba gha xòm x'ǎè-coa q'oo koe satana ba nqàrè-kɣ'ama tu koe cɣ'ám-cɣ'am.

Gatá dim X'aigam Jesom di cɣòmkuàn méé i gatu cgoa hǎa.

²¹ Timoteom tíí cgoa ko tsée ba ko tsgámkagu tu u. Xu ko gataga thěé tiri xu qhàò xu Lukio ba hěé, naka Jasone ba hěé naka Sosipatere ba hěéthěé xu tsgámkagu tu u.

²² Tíí Teretio ra, ncěes tcgāyas dir góá-kɣ'ao ra ko X'aigam koe tsgámkagu tu u.

* **16:3: Perisila** - Gerika sa ko "Perisika" témé.

²³ Gaio ba ko tsgámkagu tu u, ncēer x'áéa ba koe x'ãèa hãa ba, si ko wèés kereke sa x'áéa ba koe xg'ae.

Erasetom ncēe kòre-kg'aom x'áé-dxoom di marian di ba ko tsgámkagu tu u, naka gatá ka q̄esem Kareto ba hēéthēé e.

²⁴ †

Còo di dqom̄kua ne

²⁵ Nqari ba méém dqom̄mè! Qãè tchõàn ãer kòo Jeso Krestem ka xgaa-xgaa cgoa gha qari-qari tu u di qarin úúa ba. Xgòre-kg'aisean ncēea kò c'úùsea hãa tseeguan ga a, ncēe kò nqáéa hãa kurian kái ka kò chómsea hãa a,

²⁶ igabaga ncēeska xgòre-kg'aièa hãa a, a porofiti xu ka góáèa zi Tcgãya zi koe guu a x'áièa hãa, a chõò tamam Nqarim tcg'òóa hãa x'áèan koe guu a wèé zi qhàò zi q'ãakaguèa hãa, nxãasega zi gha dtcòm a komsana Me ka.

²⁷ Ncēm Nqarim cúisega tc'ēega ba méém Jeso Krestem koe guu na chõò tamase dqom̄mè! Amen.

† 16:24: C'ēe zi tcgãya zi Gerika di zi ncēe xùri ko kg'uiian úúa: ²⁴Cgóm̄kuan gatá dim X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu wèé tu cgoa hã

1 KORINTA NE Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa Korinta ne koe Tée-cookg'ai sa

Paulo ba kò ncêes tcgãya sa góá, c'êe zi qóm zia kò kerekes Korinta dis koe hàna khama. Gaa x'aè èe kam kò Korinta ba kaia hãam x'áé-dxoom Gerika ne di me e. X'ámágu sa hêé naka x'amá sa hêéthêéa kò Korinta koe hàna. Gaam nqóó ba kò cg'uria ba hêé naka tãáka zi dtcòm zi hêéthêé ka q'ãasea hãa. Paulo ba ko kái zi gúu zi ka góá, ncêe ko xùri zi: q'aa-q'aasean ka hêé (1-4), naka kerekes koe ko kúrúè cg'áràn ka hêé (5-6), naka xóé cgoakuan di tēēan ka hêé naka sēēkuan ka hêé (7) naka kerekes ko ma tséés ka hêé (8-11) naka Tcom-tcomsam Tc'ēm di aban ka hêé (12-14) naka x'oos koe tēēan (15) ka hêéthêé e.

13 dim tcee ba ko ncàmkus ka kg'ui a ko máá, kaisase cgáés abas Nqarim dis ga si i, Gam di ne khóè nem máàna hãa sa, témé. Ncēm tcee ba gaas tcgãyas koe kaisase q'ãàèa hãam ga me e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãan di tc'ēea ne
- kgoarasea ne
- tcom-tcomsa
- Tcom-tcomsam Tc'ēm di zi aba zi

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)
- Sēēkuan di x'áé-kg'aman hêé naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áman hêéthêé e (5-7)
- Dtcòm-kg'ao ne hêé naka dtcòm-kg'ao tama ne hêéthêé e (8-10)
- Kerekes di kg'òèan hêé naka Nqari ba qámsea máan hêéthêé e (11-14)
- X'ooan koe tēe sa (15)
- Dtcòm-kg'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe (1-4)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, tcièa ra Jeso Krestem dim x'áé úú-kg'ao* bar gha ii ka Nqarim ma tc'ēea khama, a ra a gatá ka qōesem Sosetenesem cgoa hãa.

² Tsam ko ncêes tcgãya sa Korinta koe hãnas kerekes Nqarim di sa góá máá. Jeso Krestem domka tu Nqarim di tu khóè tu kúrúèa, a tu a Nqarim ka tcièa Gam khama tu gha ma tcom-tcomsa ii ka. Gatu hêé naka wèé ne khóè ne wèé qgài za hàna ne hêéthêé tsam ko góá máá, ncêe X'aigam Jeso Krestem dim cg'òè ba ko tcii ne - gane hêé naka gatá hêéthêé dim X'aiga ba, a tsam a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hêé naka X'aigam Jeso Krete ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgómkuan hêé naka tòókuan hêéthêé mée i gatu cgoa hãa, témé.

Qãè-tcaoa-mááku sa

⁴ Wèé x'aè kar ko tirim Nqari ba gatu ka qãè-tcaoa máá, cgómkuan ãem Jeso Krestem koe máa tua hãa domka.

⁵ Gam koe tu wèé zi gúu zi koe qguúkaguèa khama - wèé kg'uiian koe hêé naka wèé q'ãan di tc'ēean koe hêéthêé e -

⁶ tchòàs Krestem di sa ncēeska gatu koe nxàea tseegukaguèa khama.

⁷ Gaa domka tu cúis abas Nqarim koe guuas ga sa tcào tama; èe tu hãa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krete ba qãà ka, hàam gha x'áise ka.

* 1:1: x'áé úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁸ Kúrú tu um gha tu chõò-q'oos koe ga igaba qari, a gha nxãasega táá chibi-chibiè gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cárn ka.

⁹ Nqari ba tcom-tcomsa Me e, ncêe tcii tua ba, hàà tu gha Cóásem Jeso Krestem gatá dim X'aigam cgoa xg'ae a cúis guù sa kúrú ka.

Q'aa-q'aasea ne kerekes koe

¹⁰ Tíí qõe ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cg'õèan cgoar ko drcàrà tu u, a ko máá: gatu wèé tu méé tu drcòmku naka i nxãasega xg'aekua tu koe q'aa-q'aasean kaà, naka tu gha qãèse xg'ae naka cúita ma tc'èe, naka cúita ma tc'èe-tc'èese.

¹¹ Tíí qõe ga tuè, c'èe ne Keloas x'áé-q'oo di nea q'ãa-q'ãa tea, xg'aekua tu koe i mēékuan hàna hãa sa.

¹² Méér ko sa ncêe si i: Gatu ka c'èe ne ko máá: “Tíí ra Paulom di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí ra Apolosem di ra a,” témé, ne ko c'èe ne máá: “Tíí ra Peterem† di ra a,” témé, ne qanega c'èe ne máá: “Tíí ra Krestem di ra a,” témé.

¹³ Kreste ba q'aa-q'aaèa ii? Paulo baa kò ii ncêe gatu domka kò xgàuèa ba? Kana tua Paulom cg'õè koe tcguù-tcguuèa ii?

¹⁴ Nqari bar ko qãè-tcaoa máá, gatu ka cúim ga bar tcguù-tcguu ta ga hãa khama, Kerisepoa tsara Gaio tsara oose.

¹⁵ Nxãasega i gha cúí khòè ga táá hãa, tíí cg'õè koe tu tcguù-tcguuèa ta gha méé e ka.

¹⁶ Ra gataga Stefanasem dis x'áé-q'oos di ne tcguù-tcguua, a gaas x'áé-q'oos ka oose ra c'èe khòè ga tc'èe-tc'èese tama, tcguù-tcguua ra hãa a.

¹⁷ Kreste ba hààr gha tcguù-tcguu ka tsééa óá te ta ga hãa, igabam qãè tchõà ner gha hàà xgaa-xgaa ka tsééa óá tea, khòèm di tc'èegan di kg'uian ka tamase, táás gha nxãasega Krestem dis xgàu sa káà hùise bóòè ka.

Kreste ba Nqarim di qarian hēé naka q'ãan di tc'èean hēéthēé Me e

¹⁸ Gane èe aagusea hãa ne koe i xgàus di tchõàn cg'ãa-cg'ana a khama, igaba i gatá ncêe ko kgoaraè ta koe Nqarim di qari i.

¹⁹ Ncēeta i ma góásea:

“Eè tc'èega ne di tc'èea ner gha cg'õo,

a gha èe q'ana ne di q'ãan xguì,”

ta i mééèa khama.

²⁰ Tc'èegam khòè ba ndaà? Góá-kg'ao ba ndaà? Kg'ui q'ãa-kg'aom ncēm nqõóm di ba ndaà? A Nqari ba gáé q'ãan di tc'èean ncēm nqõóm di cg'ãa-cg'anasekagu tama? ²¹ Nqari ba kò Gam di q'ãan di tc'èean ka khòè ne kúrú, ne gane di tc'èegan ka táá bóòà q'ãa Me. Me kò Nqari ba qãè-tcaokaguè, cg'ãa-cg'ana xgaa-xgaan ncêe xae ko tséékagu koe guu a èe ko drcòm ne kgoaran ka.

²² Juta nea ko are-aresa zi x'ái zi ne gha x'áìe sa qaa, ne ko Gerika ne tc'èean ne gha máàè sa qaa khama.

²³ Igabaga ta ko gatá Krestem ncêe xgàuèa hãam ka xgaa-xgaa. I ko ncêe tchõàn Juta ne tomagu tcgái, a táá zi qhàò zi di ne koe cg'ãa-cg'ana di i,

²⁴ igaba èe Nqarim ka tciièa hãa ne, Juta ne hēé naka Gerika ne hēéthēé koem Kreste ba Nqarim dim qari Me e, a ba a gataga Nqarim dim tc'èem q'ãan di Me e.

²⁵ Eè ko cg'ãa-cg'anase bóòès Nqarim di sa cgáé si i, khòèan dis èe ko cgáése bóòès ka, i Nqarim di kg'amkan khòèan di qarian tàà hãa.

²⁶ Tíí qõe ga tuè, tc'èe-tc'èese tu nta tu kò ii sa èem kò Nqari ba tcii tu u ka. Nqõóm di ne cgoa tu kò ko nxará xg'aeè ne tu kò kái-kg'aise tc'èega tama, a cgáé tama, a kò x'aian q'oo koe ábàè tama.

† 1:12: **Peterem** - Gerika sa ko máá: “Kefasem di” témé.

²⁷ Igabagam Nqari ba cg'ãa-cg'ana zi gùù zi nqõómkg'ai di zi nxará tcg'òóá hãa, nxãasegam gha ãe tc'ẽega ne sau-cgaekagu ka. A ba a kg'amka zi gùù zi nqõómkg'ai di zi nxará tcg'òóá, nxãasegam gha ãe qari ne sau-cgaekagu ka.

²⁸ Nqari ba nxará tcg'òóá nqãaka hãnas téé-q'oos di zi gùù zi nqõómkg'ai di zi, ncẽe ntcoeëa hãa zi hẽe naka cgáé tama zi hẽéthẽe e, nxãasegam gha ãe cgáé ii zi kaàkagu ka,

²⁹ nxãasega i gha táá cúí khóè ga Nqarim cookg'ai koe dqom̃se ka.

³⁰ Nqari ba xg'ae-xg'ae tua Jeso Krestem koe khama, a Kreste ba kúrúá, Me hàà gatá koe q'ãan dim tc'ẽe ba ii, ta ko Gam domka tchàno ta iise bóòè, a ko Gam ka q'ano-q'ano tcáoè, a ta a Gam ka x'ámá tcg'òóèa.

³¹ Gaa domkaga i ncẽeta ma góásea hãa a ko máá: “Eẽ *c'ẽem khóè ba dqom̃ kg'oana ba méém X'aiga ba dqom̃,*” témée.

2

Jeso Krestem xgàuèa hãa di tchõà ne

¹ Tíí qõe ga tuè, ãer kò hàà cgae tu u, kar kò táá t'òè-t'òeèa kg'uiian cgoa hàà cgae tu u, kana tc'ẽegan cgoa, ncẽer kò kò hàà chóm̃sea zi gùù zi Nqarim di zi ka bìrí tu u ka.

² Bìrìsear kò hãa, Jeso Krestem ncẽe xgàuèa hãam ka cúír gha tc'ẽe-tc'ẽese a bìrí tu u sa khama.

³ A ra a kò kg'amkan hẽe, q'áòan hẽe naka kaisa cgùruan hẽéthẽe cgoa hàà cgae tu u.

⁴ Tìrì kg'uiian hẽe naka xga-xgaan hẽéthẽe kò khóè ne di kg'uiian tc'ẽegan di tama a, ncẽe khóè ne kò kúrú ne thamkase tc'ẽea kabi i, igaba i kò Tcom-tcomsam Tc'ẽem di qarian x'ái,

⁵ nxãasega i gha gatu di dtcòm̃an táá khóèan di tc'ẽegan koe hãa, igaba Nqarim di qarian koe hãa ka.

Q'ãa di tc'ẽean Nqarim di i

⁶ Gatà i ii, igaba xae ko ãe dtcòm̃an koe q'amà hãa ne koe tc'ẽean di kg'uiian kg'ui, ncẽe tc'ẽea ne ncẽem nqõóm di tama, kana tc'ãà-cookg'ai xu ncẽem nqõóm di xu di tama a, ncẽe kò hàà kaàkaguè xu.

⁷ Igaba xae ko Nqarim di tc'ẽean ncẽe c'úùsea, a chóm̃sea hãa ka kg'ui. Nqõóm qanega kúrúè tamas cookg'ai koem kò Nqari ba bóòá tcg'òóá, ncẽes tc'ẽe sam gha máà ta a sa, Gam di x'áàn koe ta gha nxãasega hãa ka.

⁸ Táá i kò cúí tc'ãà-cookg'aian ncẽem nqõóm di ga ncẽes gùù sa kóma q'ãa. Kóma i kò q'ana hãa, ne i ga kò x'áàn dim X'aiga ba táá xgàua khama.

⁹ Igaba ncẽe i ma góásea, a ko máá:

“Cúím tcgáím ga ba bóò zi ta ga hãa,
me cúím tceem ga ba kóm̃ zi ta ga hãa,
zi cúís tcáós koe ga tcãà ta ga hãa,

gazi gùù zi ãem Nqari ba

ẽe ncàm Mea hãa ne
kg'ónòà máána hãa zi,”
témée khamaga ma.

¹⁰ Igabam ko Nqari ba Tcom-tcomsam Tc'ẽem koe guu a ncẽe zi gùù zi nxàea tcg'òóá máá ta a.

Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba ko wèè zi gùù zi qaara tcg'òó khama, ãe chóm̃sea zi gùù zi Nqarim di zi hẽéthẽe e.

¹¹ Ndakam khóè ba c'ẽem khóèm tc'ẽe q'oo koe hãa sa q'anaa? Gaam khóèm dim tc'ẽem cúí ba q'ana. Gatà iim dàòm kam cúím khóèm ga ba Nqarim tc'ẽea hãa sa c'úù, Nqarim dim Tc'ẽem oose.

¹² Nqõóm di tc'ẽe-kg'áman ta máàè ta ga hãa, igabaga ta Nqarim koe guuam Tc'ẽe ba máàèa, nxãasega ta gha Nqarim máà taà zi gùù zi bóòá q'ãa ka.

¹³ Ta ko nxãa zi ka kg'ui, khòean di tc'ëegan ka ta xgaaxgaaxgaà kg'uian cgoa tamase, igaba Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ta xgaaxgaaxgaà kg'uian cgoa, a ta a ko Tcom-tcomsam Tc'ëem di tseeguan kg'uia tchàno-tchano, ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ne koe.

¹⁴ Khòem ãe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúu tama ba Nqarim dim Tc'ëem di zi guúu zi cgoa xg'ae tama, gaam koe zi cg'ãa-cg'ana di zi i khama. Me gataga kgoana naka bóòa q'ãa zi tama, Tcom-tcomsam Tc'ëem ka cúu zi ko bóòa tcg'òòe khama.

¹⁵ Khòem ncëe Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ba ko wèé zi guúu zi qãèse bóòa tcg'òò, igabagam gabá khòe ne c'ëe ne ka bóòe naka nxàeè tama.

¹⁶ “Dii ba nxãakamaga X'aigam *Nqarim* di tc'ëean q'ana hãa, a ga tchàno-tchano Me?”

Igabaga ta gatá Krestem di tc'ëean úúa.

3

Jeso Krestem ka, sixae ka tamase

¹ Tíi qõe ga tuè, táá ra kò Tcom-tcomsam Tc'ëe ba úúa ne khòe ne khama ma kg'ui cgoa tu u, igaba ra kò nqóòm di ne khòe ne khama ma kg'ui cgoa tu u - Krestem koe cg'aré ne cóa ne khama ma.

² Biián ra kò kg'áakagu tu u, a ra a kò táá qari tc'òoan máa tu u, tc'ãò o tama tu kò hãa khama, ncëe tu qanega ma tc'ãò o tama khamaga ma.

³ Ncëes noosega tu qanega nqóòm di tu u, qanega i tauan hëe naka mēékuan hēéthēe xg'aekua tu koe hãa khama, ka tua nqóòm di tu tama tua? Nqóòm di ne khòe ne ko hëe khama tu gáe hëe tama?

⁴ Ncëe c'ëem khòem kòo máá: “Paulo bar ko xùri,” témé, me c'ëe ba máá: “Apolose bar ko xùri,” témé, ne tua nqóòm di ne khòe ne ko hëe khama hëe tama?

⁵ Kháé ba nxãaska Apolose ba dii baà? Me Paulo ba dii baà? Ncëe kg'ama tsam hùu-kg'ao tsam m ka, sitsam koe tu ko guu a dtcòm tsam, ncëem ma X'aiga ba ma wèéa tsam ga ma tsééan máana hãa khamaga ma.

⁶ Tíi ra kò xhàrà, me kò Apolose *xhàrà* kg'áakagu, igabam kò Nqari ba kaikagu u.

⁷ Gaa domkagam ãe ko xhàrà ba, kana ko *xhàrà* kg'áakagu ba guúu cgáé tama, igabam Nqarim cúu ba cgáé Me e, ncëe ko guúu zi kaikagu ba.

⁸ Khòem ãe ko xhàrà ba hëe naka ãe ko *xhàrà* kg'áakagu ba hēéthēe tsara cúis tsée sa úúa, a tsara a gha wèéa tsara ga surutaè, ãe tsara ma gatsara dis tsée sa ma kúrúu hãa khamaga ma.

⁹ Nqarim cgoa ko tsééa xg'ae tsam khòe tsam m khama, gatua Nqarim di tu xhàrà tu u, a Nqarim di tu nquu tu u.

¹⁰ Nqarim máa tea cgómkuan kar kò tc'ëegan tshào-kg'aom khama ma tshoa-tshoa sa tshào, me ko c'ëem khòe ba tc'amkg'aia sa koe tshào. Igaba méém wèém khòe ba q'òése hãa, ntam ko ma tc'amkg'aia sa koe tshào sa.

¹¹ Cúim khòem ga ba káa me e khama, tshoa-tshoa sa ga tshào ba, ncëe nxãakamaga tshàòeas téé-q'oo koe, ncëe Jeso Kreste ba ii sa.

¹² Dùútsa guús wèes ãe khòem ga ko tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe tshào cgoa sa: a gauta di saa, a selefera di saa, a t'òe nxòán di saa, a hii di saa, a dcãa di saa, kana tc'ãa di saa ga igaba,

¹³ wèém khòem dis tsée sa gha hàà qãèse bóòse, *Jesom ko hàà kabisem* cáni ba gha x'ái si khama, si gha c'ee sa wèém khòem dis tsée sa tcg'òò, a gha kúrúu bóò *dùútsa tsée si i sa*.

¹⁴ Ncëe c'ëem khòem tshoa-tshoas tc'amkg'ai koe kúrúas tsées kò ko c'ees koe guu a kg'òeas tcg'oa nem gha surutaè.

¹⁵ Ncëe c'ëem khòem di tsééan kò dàòà cg'òòe nem gha kaisas xháés koe tcãa, igabam gha gabá kgoaraè, c'ee ba gãa a nqáéa hãam khòem khama ma.

¹⁶ C'úua tu gáé hãa Nqarim di tu còrè-nquu tu u sa, me Nqarim dim Tc'êe ba gatu koe x'ãèa sa?

¹⁷ Ncêe c'êem khòem kò Nqarim dim còrè-nquu ba cg'õo nem gha Nqari ba cg'õo me, Nqarim dim còrè-nquu ba tcom-tcomsa me e khama, tu gatu gaam còrè-nquum ga me e.

¹⁸ Táá méém cúim khòem ga ba qàe-qaese guu. Ncêe c'êem khòem kò gatu xg'aeku koe tc'êea máá, nqõómkg'ai koem tc'êega me e ta tc'êea ne méém “káà tc'êe” ba ii naka baa gha nxãasega tc'êega ba ii.

¹⁹ Ncêem nqõóm di tc'êega nea Nqarim tcgái q'oo koe káà hùì i khama. Góásea i hãa a ko máá: “Nqari ba ko êe tc'êega ne gane di káan koe qgóó,” témée khama.

²⁰ I ko gaia máá: “X'aigam Nqari ba tc'êega ne di tc'êe-kg'áman q'ana hãa, káà hùì i sa,” témée.

²¹ Gaa domkaga méé i cúí khòe ga táá c'êe khòean koe bóòse guu. Wèé zi gúù zia gatu di zi i ke,

²² Paulor ga ii igaba, kana Apolosem ga ii igaba, kana Peterem* ga ii igaba, kana nqõóm ga ii igaba, kana kg'òès ga ii igaba, kana x'oos ga ii igaba, kana ncêeskaga ko kúrúse zi gúù zi ga ii igaba, kana hààko x'aè ka ko hàà kúrúse zi gúù zi ga ii igaba; wèé zi êe zia gatu di zi i.

²³ Tu gatu Krestem di tu u, Me Kreste ba Nqarim di Me e.

4

Krestem di xae tsée-kg'ao xae e, ke xùri xae e

¹ Khòean méé i Krestem di xae tsée-kg'ao xae khama ma qgóó xae e, ncêe chómsea zi gúù zi Nqarim di zi ko q'òé a ko xgaa-xgaa xae.

² Tsée-kg'aom koe ko kái-kg'aise qaases gúù sa tcommè méém si i.

³ Igaba tíi ka kaisase cg'árés gúù si i, gatu ka xgàràe sa, kana khòean dis qhàis ka igabaga, tíi igabar tíi ka xgàrase tama khama.

⁴ Cg'ãès gúùs kúrúar hãa sar tc'êe-tc'êese tama, igabas nxãa sa kúrú te nakar tchàno tama. X'aigam cúí Me e ncêe ko xgàra te ba.

⁵ Gaa domka méé tu táá xgàra guu nxará tòóeam x'aèm cookg'ai koe, X'aigam hàà tamasa cookg'ai koe. Ncêe gha hàà ntcúuan q'oo koe chómsea zi gúù zi x'áan koe óá ba, a ba a gha tcáós q'oo koe hàna zi x'ái. Me gha nxãaska wèém khòe ba Nqarim koe guua dqomkuan hòò.

⁶ Tíi qõe ga tuè, gatu domka tsam Apolosea tsam ncêe zi gúù zi tséekagua, kg'uim ko méé sa tu gha nxãasega sitsam koe xgaa-xgaase ka, ncêem ko máá: “Táá góásea tõe sa tsáa guu,” témé ka. Nxãaska tu cuiskaga c'êem khòe ba tcom naka c'êe ba ntcoea hãa tite.

⁷ C'êe ne ka cgáése kúrú tua ba dii baa? Dùú sa tu úúa, máàe tama tu kò hãa sa? Ncêe máàe sia tu kò hãa, ne tu ko dùús domka máàkus tama si i khama noose dqomsea máá?

⁸ Nxãakamaga tu wèés gúùs tc'êe tu ko sa úúa hãa na! A tu a nxãakamaga qguà! X'aiga tu u, sixae x'aiga tamase ga! X'aiga tu u ga kò ii, xae ga kò nxãasega gatu cgoa xg'ae a x'aiga ii!

⁹ Tíi ko bóò kam Nqari ba sixae x'áè úú-kg'ao xae khaokakas téé-q'oo sa máàna hãa, x'oo sa tòóa máàèa xu khòe xu khama ma, wèém nqõó ba tcgái tòó xaea hãa khama, moengelean ga hée naka i khòean ga hée théé e.

¹⁰ Krestem domka xae káà tc'êe xae e, tu gatu Krestem koe tc'êega tu u! Kg'amka xae e, tu gatu qari tu u! Tcommèa tua, xae sixae tcommè tama!

¹¹ Ncêes noosega xae ko xàbà a ko cáám, a ncòbèan hanaa, a ko xgáèè, a x'ãè-q'ooan úú tama.

¹² Qómse xae ko tshàua xae cgoa tsée. Khòean kò ko sixae ka cg'ãè gúùan nxàe ne xae ko ts'ee-ts'ee kg'ai i. Eè xae ko xgàràe ne xae ko qari-qari-tcaoa máá a.

* 3:22: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

¹³ Ncèè ntcoeè xae kòo ne xae ko qãèse xòa. Ncèem nqõóm di cg'urian xae kúrúèa, a ncèes noosega ko wèéa ne kaga tcg'óbéan khama ma bóòè.

¹⁴ Ncèes gúù sar sau-cgaekagu tu ur gha ka goá tama, igaba tchàno-tchano tu ur gha ka a, tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tu iise.

¹⁵ Eèta tu ga ma 10,000 khóèan Krestem koe ko kòre tu u úúa hãa igaba tu kái xu xòò xu úú tama, qãè tchòàn koer kò guu a Jeso Krestem koe ábà tu u khama.

¹⁶ Gaa domka ra ko dtcàrà tu u, sere te tu gha sa.

¹⁷ Ncèes gúùs domkar tirim cóám Timoteo ba, ncèe X'aigam koe ncàm-ncamsa a tcom-tcomsa ba, gatu koe tsééa úúa. Tiri kg'òè-kg'áman Jeso Krestem di koe gha tc'èe-tc'èe tu u ba, ncèer ko ma wèes kerekes koe ma wèe za xgaa-xgaa a khamaga ma.

¹⁸ Gatu ka c'èe ne tc'èea máá, hàà ra tite, ta tc'èea, khama ne ko bóò-boose.

¹⁹ Igabagar gha qháése hàà cgae tu u, X'aigam *Nqarim* kò tc'èe ne, èe ko bóò-boose ne di kg'uiian hàà qaa ka tamase, igaba hàà gane di qarian qaa ka.

²⁰ Nqarim di x'aia nea kg'ui di tama a, a qari di i khama.

²¹ Dùú sa tu ko tc'èe? Tsám cgoa ra gha hàà cgae tu u, kana ncàmkuhan hée naka kgàeam tc'èem cgoa hēéthēéa?

Séèkuan di x'áè-kg'ama ne naka x'áé-q'oos di kg'òè-kg'áma ne (5-7)

5

Cg'ára ne kerekes di ne koe

¹ Gatu xg'aeku koe i cg'arán hãa sa tseegukaga nxàèèa hãa, cg'arán ncèe dtcòm-kg'ao tama ne koe kúrúse tama a, ncèe khóèm ko gam ka xòòm dis khóès cgoa xóé e.

² Igaba tu ko *qanega* bóò-boose! A tu a tshúù-tcaose kg'ae ta ga hãa. Gaam èe ncèes gúù sa kúrúá hãa ba méém gatu xg'aeku koe séèa tcg'òóè!

³ Eèta i ga ma tc'ároa te gatu xg'aeku koe káà a, igabagam tirim tc'èe ba gatu cgoa hãa. Ra ncèes gúù sa kúrúá hãa ba nxàakamaga xgàraku sa tcg'òóá máána hãa, hàna kò hãam khóèm khamaga ma,

⁴ gatá dim X'aigam Jesom dim cg'òèm koe tu kò xg'aea hãa koe, me tirim tc'èe ba gatu cgoa hãase, i gatá dim X'aigam Jesom di qarian hãa cgoa tua,

⁵ ncèem khóè ba satana ba máà, naka i gam di cg'áè cauan kaàkaguè, nakam gha nxàasega gam dim tc'èe ba X'aigam dim cáín ka kgoaraè.

⁶ Gatu di dqòmse ne qãè tama. C'úúa tu gáé hãa, cg'aré péré gãé-gãe ne ko wèes péré sa gãekagu sa?

⁷ Xg'ààra tcg'òó cg'uria tu ncèe ncíí péré gãé-gãean di i, naka tua gha nxàasega kaba tu péré tu ii, nxàakamaga tu *péré tu* péré gãé-gãe úú tamas pérés di tu u ke, Me gataga gatá dim Ghùu-coam Paseka di ba, ncèe Kreste ii ba, dàòà-máákus di iise úúèa hãa khama.

⁸ Ke tu hàà naka ta kòè sa kúrú, cg'urian hée naka cg'áèan hēéthēé di péré gãé-gãean ncíí cgoa tamase, igaba péré gãé-gãe úú tamas pérés cgoa, péréan ncèe tcom-tcomsa, a tseegu di i.

⁹ Tcgāyas tiris goár kò máá tu us koer goáa hãa, táá méé tu cg'arán ko kúrú khóèan cgoa xg'ae-xg'aese sa.

¹⁰ Ncèes gúù sar ko méé kar máá, táá méé tu cg'arés kaga ncèem nqõóm di ne cg'ará-kg'ao ne, kana hòà-hòànasen-tcáoóko ne, kana ts'áà-kg'ao ne, kana kúrúá mááseèa hãa nqárian ko còrè ne cgoa xg'ae guu, témé tama. Nxàaska méé tu ncèem nqõóm koe tcg'oa si i gha ii khama.

¹¹ Igaba ra ko ncèeska goá máá tu u a ko máá: “Táá méé tu wèém èe ko dtcòm-kg'ao ka tciise igaba cg'ára-kg'ao ba, kana hòà-hòànasen-tcáoóko ba, kana kúrúá mááseèa hãa

nqàrian ko còrè ba, kana c'amku-k'ao ba, kana kg'áà-k'ao ba, kana ts'ãà-k'ao cgoa xg'ae guu. Eëta iim khòem cgoa táá tc'óó ga hěé guu,” témé.

¹² Dùúska ra ga ko kerekes ka tchàa za hàna ne xgàraa máá? Kerekes q'oo di ne tama ne gáé ncěe tu ga ko xgàra ne?

¹³ Nqari ba ko ẽe tchàa za hàna ne xgàra. “Ke cg'ãè caum khòè ba gatu xg'aeku koe xhàiaгу.”

6

Dtcòm-k'ao ne di chibi-chibikuan ne

¹ Ncěe gatu ka c'ẽem kò c'ẽem cgoa kómku tama, ne ba ga kgoara tcáo a ẽe dtcòm tama ne* cookg'ai koe sée a úú me, sí ne gha xgàra me ka, Nqarim di ne khòè ne koem gha úú me khama ii x'aè ka?

² C'úua tua Nqarim di ne khòè ne gha c'ẽem cárm ka nqóó ba xgàra sa? Ncěe nqóó ba tu kò ko xgàra ne tu gáé cg'aré chìbian ga kgoana naka xgàra hãa tite?

³ C'úua tu gáé hãa moengelean ta gha xgàra sa? Ncěe gatà i kò ii ne ta ko kgoana a ncěes kg'òès di zi gúù zi xgàra.

⁴ Kháé nxãaska, ncěe ntcoekuan ncěes kg'òès di tu kò úúa ne tu ko dùús domka kerekes ka nqãaka hãa ne khòè ne koe úú ana máá?

⁵ Ncěe gúua ner ko sau-cgaekagu tu ur gha ka nxàe. Gatu xg'aeku koe i gáé cúí khòè tc'ẽega ga káàa, ncěe gha dtcòm-k'ao ne xg'aeku koe hàna zi kómku tama zi xgàra a?

⁶ Igaba ncěes gúús téé-q'oo koem ko dtcòm-k'ao ba gam khama ma dtcòm-k'ao ba sée a qhàis koe úú, a ncěe sa dtcòm-k'ao tama ne cookg'ai koe kúru!

⁷ Ncěeta ii zi chibi-chibiku zi gatu xg'aeku koe hàna zia ko x'ái, tààèa tu hãa sa. Qãè i gáé tite, ncěe gatu kò ko c'ẽe ne khòè ne ka chibi bóòè ne? Qãè i gáé tite gatu kò ko kààè ne?

⁸ Igaba tu ko gatu c'ẽe ne chibi bóò, a ko khòèan kàa, a ko ncěe zi gúù zi gatu ka qõese ga ne koe kúru!

⁹ C'úua tu gáé hãa ẽe cg'ãè cau nea Nqarim di x'aian q'òò tite sa? Táá qàe-qaeè guu: gane ẽe cg'arán ko kúru ne hěé naka kúrua mááseèa hãa nqàrian ko còrè ne hěé naka dxùukg'ai di séeekuan ko kúru ne hěé naka x'ámáguse ko xu khòè xu hěé naka gaxu khama kg'ào xu cgoa ko xóé xu hěé,

¹⁰ naka ts'ãà-k'ao ne hěé naka hõa-hõanan-tcáoá ne hěé naka kg'áà-k'ao ne hěé naka ntcoe-k'ao ne hěé, naka xaù-k'ao ne hěéthěéa cuiskaga Nqarim di x'aian q'òò hãa tite.

¹¹ Gatu ka c'ẽe ne kò ncěeta ga ii, igabaga tu kò *chibia tu koe* q'ano-qanoè, a tu a ko séea tcg'óó a cúia tòòè, Nqarim di tu gha ii ka, a kò X'aigam Jeso Krestem dim cg'òem koe hěé naka gatá dim Nqarim dim Tc'ẽem koe hěéthěé tchàno tu iise bóòè.

Nqari ba tc'áróm koe hěé naka tc'ẽem koe hěéthěé dqom

¹² C'ẽem khòè ba ga máá: “Wěés gúús kúru ra kgoara máàèa,” témé - igabagar ko tíí máá, wěés gúù sa hùian úúa hãa tama. “Wěés gúús kúru ra kgoara máàèa,” tar ga méé - igabaga ra cuiskaga cúí gúù kaga tcéè-tcereèa hãa tite.

¹³ Gaicaram ga c'ẽem khòè ba máá: “Tc'óoa ne ncãàs di i, si ncãà sa tc'óoan di si i,” témé. Igabam gha Nqari ba wěéan ga kaàkagu. Tc'áro ba cg'arán domka hãa tama, igabam X'aigam domka hàna, Me X'aiga ba tc'áróm di Me e.

¹⁴ Nqari ba X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia, a ba a gha qaria ba cgoa gatá igaba thěé ghùì ta a.

¹⁵ C'úua tu gáé hãa, tc'ároa tua Krestem di zi xòè zi i sa? Ka ra gha kháé nxãaska Krestem di zi xòè zi sée a cg'ára-k'ao di zi cgoa xg'ae-xg'ae? Cuiskaga a!

* 6:1: *dtcòm tama ne* - Gerika sa ko máá: “tchàno tama ne,” témé.

¹⁶ C'ùua tu gáé hãa, ãe ko cg'árà-k'g'aos cgoa xg'ae-xg'aese ba gaas cgoa cúim tc'áro me e sa? Ncẽeta i ma *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe góáa: “Càma ne gha cúim tc'áro ba ii,” téméa khama.

¹⁷ Igaba gaam ãe ko X'aigam cgoa xg'ae-xg'aese ba gha X'aigam cgoa Tc'ẽem koe cúi ii.

¹⁸ Cg'áràn bèe! Wèé chibian c'ẽe, ncẽe khòean ka ko kúrúe nea tc'árom koe kúrúe tama, igaba gaam ãe ko cg'áràn kúrú ba ko gam dim tc'árom koe kúrú u.

¹⁹ C'ùua tua, gatu di tc'ároa nea Tcom-tcomsam Tc'ẽem dim tempele me e sa, ncẽe gatu koe hàna ba, ncẽe tu Nqarim ka máàèa ba, tu gatu q'òòse tama sa?

²⁰ Nqari ba kaiase suruta máà tua, ke tc'ároa tu cgoa Nqari ba dqom.

7

Séèku sa

¹ Ncẽeska gúu zi ãe tu góáa hãa zi ka: khòem ka i qãe e, táá méém khòe sa sée sa.

² Igaba cg'áràn ncẽe kái domka méém wèém khòe ba gam dis khòe sa úúa, nakas wèes khòe sa gas dim khòe ba úúa.

³ Khòe ba méém gam dis khòes ko tc'ẽe sa máà si, nakas gataga thée khòe sa gas dim khòem ko tc'ẽe sa máà me.

⁴ Khòe sa gas di tc'ároan koe qari úú tama, gas dim khòem oose, me gataga thée khòe ba gam di tc'ároan koe qari úú tama, dxàeses oose.

⁵ Táá xóe cgoakuan cẽe cgaeku guu. Igaba còrèan koe máàsean domka khao kò gatà hẽe kg'oana ne méé khao dtcòmku naka xòm x'ae-coa q'oo koe gatà hẽe, naka khaoa gaia xg'ae, nakam nxãasega satana ba táá kúrú ba bóò khao o guu gakhao di qgóóse úú taman domka.

⁶ Ncẽea tí tc'ẽea si i, khamar bìrí tu u tama gatà tu gha hẽe sa.

⁷ Tc'ẽe ra kòò, wèém khòem ga kò tí khama ii sa, igabam wèém khòe ba Nqarim koe guu a tãákase máàèa hãa. C'ẽe ba gam di sa úúa, me c'ẽe ba c'ẽe sa úúa.

⁸ Ncẽeskar ko sée tama khòean hẽe naka dxàe-ntcõan hẽéthée ka máà: Kg'ama hẽea ne qãe e, sée tamase, ncẽer tí hẽea khama, témé.

⁹ Igabaga ncẽe qgóóse tama ne kò hãa ne méé ne sée, sée sa cgáé si i ke, kg'ama hãa a ncóòan ka.

¹⁰ Eẽ séea hãa ner ko ncẽe x'áèan máà, tí ka tamase igaba X'aigam koe guu a: khòe sa méés gas dim khòe ba táá aagu guu.

¹¹ Igabaga ncẽe aagu mes kò ko ne méés kg'ama hẽe sée tamase, kana nxãaska tòókuan kúrú xg'aekua khara koe. Gataga méém khòe ba thée gam dis khòe sa táá aagu guu.

¹² Igaba ncẽea tí ko c'ẽe ne ka méé ga a, X'aigam ka tamase: Ncẽe c'ẽem dtcòm-k'g'aom kò dtcòm-k'g'ao tamas khòe sa úúa, si ko x'áè cgoa ba tc'ẽe ne méém táá aagu si guu.

¹³ Si kò gataga thée khòe sa dtcòm-k'g'ao tamam khòe ba úúa hãa, me ko x'áè cgoa sa tc'ẽe ne méés táá aagu me.

¹⁴ Khòem ãe dtcòm tama ba nxãakamaga gam dis khòes *di dtcòm* koe guu a q'anokaguèa hãa, si gataga khòes ãe dtcòm tama sa nxãakamaga gas dim khòem *di dtcòm* koe guu a q'anokaguèa hãa khama. Ncẽeta i kò ii tama ne i ga kò gatu di cóán q'ano tama, igaba i ncẽeta ii domka i ncẽeska cóáa tu q'anokaguèa hãa.

¹⁵ Igabaga i kòò c'ẽe-k'g'áa khara ãe dtcòm tama a qòò kg'oana ne méé i guuè naka qòò. Dtcòma hãam khòe ba kana dtcòma hãas khòes igabagas ãeta ii zi qgái zi koe xgáè-k'g'ammè tama. Tòókuan tu gha úú kam Nqari ba tcii tua khama.

¹⁶ Nta si ma q'ana, khòe seè, sarim khòe ba si gha kgoara sa? Kana tsi ntama q'ana, khòe tseè, tsaris khòe sa tsi gha kgoara sa?

¹⁷ Wèém khòe ba méém ãem ma X'aiga ba máà mea khama ma kg'òè naka ãem ma Nqari ba tcii mea khama hẽéthée e. Ncẽea wèé zi kereke zi koe tirim x'áem ga me e.

¹⁸ A khòè ba kò kg'aiga q'ãe nqãa-qgai khòèa ãem ko tciiè x'aè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòèem gha sa qaa guu. A khòè ba kò q'ãe nqãa-qgai khòèe tama ãem kò tciiè ka? Táá méém q'ãe nqãa-qgai khòoku sa qaa guu.

¹⁹ Q'ãe nqãa-qgai khòoku sa gúù cgáés tama si i, si gataga thée q'ãe nqãa-qgai khòèe tama sa gúù cgáés tama si i, igabaga cgáés gúù sa Nqarim di x'áè-kg'áman qgóóa qari si i.

²⁰ Wèém khòè ba méém ãem kò Nqari ba tcii mea kam kò hàna hãas téé-q'oos koe hãa.

²¹ Qãà tsia kò ii ãe tsi kòo tciiè ka? Táá hée nakas nxãa sa ntcãa-ntcãa tsi guu. Igabaga kgoarasean òm x'aè ba tsi kòo hòò ne, tséékagu me.

²² Gaam ãe kò qãà ii, ãem ko X'aiga ba tcii me ka ba X'aigam òm khòèem kgoarasea hãa me e, me gataga gaam ãe kò kgoarasea hãa ãem ko tciièm ka, ba Krestem òm qãà me e ke.

²³ Nqari ba kaisase suruta máá tua hãa, ke táá khòèan di qãàn kúru guu.

²⁴ Tíí qõe ga tuè, wèém khòè ba méém ãem kò Nqari ba tcii me kam kò hãas téé-q'oos koe Nqarim cgoa hãa.

Khòèan ãe sée tama a

²⁵ Ncéeska, sée tama ne khòè ne ka. X'aigam koe guua hãa x'áèa ner úú tama, igabagar ko ncée tíí tc'èea hãa sa bìrí tu u, X'aigam di thòò-xama-máákuan ka tcom-tcomsar khòè ra iise.

²⁶ Ncèem x'aèm q'oo koer hàna zi tcabà zi domkar tc'èea máá, qãe e khòèem gha ãem ii khama ma ii sa, ta tc'èea.

²⁷ Khòè sa tsi kò úúa ne, táá aagu si tsi gha sa tc'èe guu, a ncèè khòè sa tsi kò úú tama ne, táá khòè sa tsi gha sée sa tc'èe guu.

²⁸ Igabaga sée tsi kò ko ne tsi chìbi kúru tama, gataga ncèè qanega xóe cgoaè tamas khòès kò ko sée nes chìbi kúru tama. Igaba ãe ko sée ne gha kái zi tcabà zi gaas kg'òès di zi koe tcãà, ra ncée zi tcabà zi koe tcg'óó tu u kg'oana.

²⁹ Tíí qõe ga tuè, méér ko sa ncée si i: *X'aigam ko hàà* x'aèa nea cùu u. Ncèe koe guus ka méé xu ãe khòè zi sèèa hãa xu, úú zi tama khama ma hãa;

³⁰ gataga méé ne ãe ko kg'ae ne kg'ae tama khama ma hãa; naka ne ãe qãè-tcaoa hãa ne, qãè-tcao tama khama ma hãa; naka ne ãe ko x'ámá ne, gúúan ãea gane di tama khama ma hãa;

³¹ ãe ko nqõóm di zi gúù zi tséékagu ne méé ne gataga kaisase gazi koe tsée tama khama ma hãa, ncèem nqõó ba ko ncèem kámám ka chòò ke.

³² Káise tc'èe-tc'èesean koe tu gha kgoarasea hãa sar ko tc'èe. Sée tamam khòè ba X'aigam di zi gúù zi koe tcãà tc'èea, X'aiga bam ga ma qãè-tcaokagus koe.

³³ Igaba ãe sèèa hãam khòè ba nqõóm di zi gúù zi koe tcãà tc'èea, gam dis khòè sam ga ma qãè-tcaokagus koe -

³⁴ i tc'èe-kg'áma ba q'aa-q'aasea. Khòès ãe sèèè ta ga hãa sa kana kg'áò-khoe cgoa qanega xóe tamas khòè sa X'aigam di zi gúù zi koe tcãà tc'èea, nxãasegas gha tc'áróa sa hée naka tc'èea sa hée thée koe X'aigam koe tcom-tcomsa ii ka. Igaba khòès ãe sèèa hãa sa nqõóm di zi gúù zi koe tcãà tc'èea, gas òm khòè bas ga ma qãè-tcaokagus koe.

³⁵ Ncèe gúúa ner ko hùia tu domka nxàe, xgàe-kg'am tu u tamase, igaba tu gha tchànóm dàòm koe kg'òè ka, a tu a X'aigam koe x'ãe a táá wèè za sèèa tòòè.

³⁶ Ncèè khòèem kò tc'èea máá, ãem sèèkuan nqòòkagua hãas dxàe-coas qanega xóe cgoaè tama sa sèèan kam qãès gúù sa kúru tama, ta tc'èea, igabagam kò tcáóa ba q'oo koe kaisase ncàm sia a qgóósean ga úú tama ne méém guuè naka ba ãem tc'èea hãa sa kúru naka baa sèè si, tshúús gúù sam gha kúru tama ke.

³⁷ Igaba khòèem ãe tcáóa ba q'oo koe kgàea a tcomsea ba, c'èe gúù kaga chùèè tama ba, igaba ãem tc'èea a kúru kg'oana hãas koe qgóósea hãa ba, qanega xóe cgoaè tamas khòè sam sèè tite sa bìrísea hãa ba, nxãa ba ko qãès gúù sa kúru.

³⁸ Khama nxãaska ãe ko qanega xóe cgoaè tamasa khòe sa sée ba ko qães guù sa kúrú, igabaga ãe sée tama ba ko kaisase cgáes guù sa kúrú.

³⁹ Khòe sa x'áeàn dòm q'oo koe hãa, gas dim khòem kg'òeà hãas noose. Igabaga ãem ko gas dim khòe ba x'óo nes tc'ees kom khòe ba séeàn koe kgoarasea hãa, igabaga méem X'aigam di ba ii.

⁴⁰ Tíi ko bóò kas gha kaisase qãe-tcaoa, séeè tamases kò hãa ne. Ra gataga tc'ëea máá, tíi igabagar thée Nqarim dim Tc'ëe ba úúa hãa, ta tc'ëea.

Dtcòm-k'ao ne hëe naka dtcòm-k'ao tama ne hëéthëe e (8-10)

8

Kúrú mááseèa nqàrian ko máàe tc'òoa ne

¹ Ncëeska, kúrú mááseèa hãa nqàrian ko máàe tc'òoan dim *kg'uim dim xoa ba*: Q'ana ta hãa, wéea ta ga q'ãan di tc'ëean úúa hãa sa. Q'ãan di tc'ëea ne ko kúrú ta a ta bóò-boose, igabagas ko ncàmku sa tshàoa ghùì ta a.

² Khòem ãe tc'ëea máá, c'ëe guùm q'ana hãa, ta tc'ëea ba qanega cúì guù ga q'ãa tama, ãem ga kò ma q'ãa ana hãa khama.

³ Igabaga khòem ãe Nqari ba ncàma ba Nqarim ka q'ãaèa.

⁴ Khama ncëeska, kúrú mááseèa hãa nqàrian ko máàe tc'òoan tc'òós ka: Q'ana ta hãa, kúrú mááseèa hãa nqària nea nqóómkg'ai koe cg'ãa-cg'ana a sa, i gataga c'ëe nqàri kàa a, igabam cúim Nqari ba hàna.

⁵ Nxãata i ma kái nqàrian nqarikg'ai koe hëe kana nqóómkg'ai koe hëéthëe hàna igaba - ncëe i tseeguan kaga ma kái “nqàrian” hëe naka “x'aigan” hëéthëe ma hàna khamaga ma,

⁶ igabam gatá ka cúim Nqari ba hàna, Xòò ba, ncëe wée zi guù zi kúrú hãa ba, ta Gam ka kg'òeà ba, naka cúim X'aigam Jeso Krete ba hëéthëe e, ncëe wée zi guù zi Gam koe guu a kúrúèa ba, ncëe Gam ka ta kg'òeà ba.

⁷ Ncëes guù sa wée khòe koe q'ãase tama. Igabaga ne c'ëe ne khòe ne qanega tc'ëea máá, kúrú mááseèa hãa nqàri ne kg'òeà, ta tc'ëea. Gaa domkaga ne tc'ëea máá, kúrú mááseèa hãa nqàrian di tc'òoa ne ko tc'òòe, ta tc'ëea. I ncëem dàòm ka gane di tcáóan nxãakamaga cg'uri-cg'urièa, kg'amka a khama.

⁸ Igaba tc'òoa nea Nqarim koe cúu-cuu ta a tama. Tc'òó ta ga ko kana ta ga tc'òó tama igaba ta cgáe tama.

⁹ Q'ana méé tu hãa naka táá gatu di kgoarasean tséekagu naka ãe kg'amka ne kúrú naka ne chibian koe tcàa guu.

¹⁰ Ncëe c'ëem khòem tcáóa ba koe kg'amkam kò ko tsáá tc'ëega tsi bóò, tsi ko kúrú mááseèa hãa nqàrian dim còrè-nquum koe tc'òó, ne sa nxãa sa ghùì tcáó me nakam kúrú mááseèa hãa nqàrian di tc'òoan tc'òó tite?

¹¹ Me gha ncëem dàòm ka kg'amkam qõem tsari ba, ncëe Krestem gaam domka x'óóa hãa ba, nxãa ba gha tsari “tc'ëegan” ka cg'òeè.

¹² Eè tu kò kg'amka tcáóan gatu ka qõese ga ne di thòò-thòo, a ko gatu ka qõese ga ne koe chibian kúrú, ne tu ko ncëem dàòm ka Krestem koe chibian kúrú.

¹³ Khama, ncëe tc'òoan kò ko tíi qõe ba kúrú me ko chibian koe tcàa ner gaicara chòò tamase kg'òóan kg'ooa hãa tite, nxãasegar gha chibian koe táá tcàa me ka.

9

X'áe úú-k'gom di kgoarasease hãa ne

¹ Kgoarasea tama ra gáe hãa? X'áe úú-k'gom ra tama ra gáe? Qanega ra gáe gatá dim X'aigam Jeso ba bóò ta ga hãa? Tiri tsééan X'aigam koer kúrú hãa koe tu gáe guu tama?

² Eëtar ga ma c'ëe ne koe x'áè úú-kg'ao ra tama ra a, igabagar tseeguan kaga gatu koe x'áè úú-kg'ao ra a! Tu gatu X'aigam koe tiri tu x'ái tu u, x'áè úú-kg'ao ra ii di tu khama.

³ Eë tshúù xòèa te ko qaa ne koer gha ncèèa mááse ncēeta ma xòan ka:

⁴ Tc'òòan hēe naka kg'áàn hēéthēe koe tsam gáé kgoarasea hāa tama?

⁵ Dtcòma hāas khòè sa sée a nxāas cgoa caatean koe tsam gáé kgoarasea hāa tama, ncēe c'ëe xu x'áè úú-kg'ao xu hēe naka X'aigam *Jesom* ka qōesea xu hēe naka *Petere** ba hēéthēe xu ko hēe khama ma?

⁶ Kana tíí hēe naka Barenabase ba hēéthēe tsam cúí tsam méé tsam tsée naka kg'òèkaguses gúù saa?

⁷ Ndakam ncōo-kg'ao ba ko gam di tsééan koe suruta mááse? Díí ba ko kg'om xhàrà ba xhàrà a táá tc'áróa ba tc'óó? Díí ba ko piri zi kòre bíia zi kg'áà tamase?

⁸ Ncēe zi gúù zi tíí tc'ëe koe tcg'oa tama, a zi a ko thēe Baebes kaga nxàèè. Tseegu tama raà?

⁹ Moshem di x'áèan koe i góásea khama a ko máá: “Ghòèm kò ko maberean náà gáí a ko dxòó ne méé tsi táá dxòóan cara me guu,” témée. Nqari ba gáé kò ko ghòèm ka *cúí* tc'ëe-tc'ëese?

¹⁰ Gatá ka ba gáé kò kg'ui tama? Eè, gatá domka i ko góáèa hāa, xhàrà-kg'ao ba méém nqòòan úúa hāase xhàrà nakam náà gáí-kg'ao ba nqòòan úúa hāase náà gáí, gaan koe tsara gha kg'òèan hòò di i.

¹¹ *Eë xae ko qāè tchòàn bìrí tu u ka* xae kò Tcom-tcomsam Tc'ëem di cgùrian gatu koe xhàrà. Ka xae gáé nxāaska, gatu koe xae gha gúù zi tcuàan di qarian úú tama?

¹² Ncēe c'ëe xu kò qarian úúa hāa èeta ii hùian xu gha gatu koe hòò di i, ne tsam gáé sitsam gane ka kaisa qarian úú tama gatu koe tsam ga hòò o di i?

Gatà i ii igaba tsam ncēe qarian tséékagu ta ga hāa. Igaba tsam ko kg'ama wèes gúù sa qáò tcáoan cgoa kúú, nxāasega tsam gha táá Krestem di qāè tchòàn di xgaa-xgaan xgàè-kg'am ka.

¹³ C'úúa tu gáé hāa èe ko tempelem koe tsée xua ko gaxu di tc'òòan tempelem koe hòò sa, xu ko èe ko altaram koe tsée xu èe dàòà-máákus ko tcg'òóa mááèan koe gaxu di xòè-coan hòò sa?

¹⁴ Gatà iim dàòm cúím kam ko X'aigam *Nqari* ba x'áèan tcg'òó, èe ko qāè tchòàn xgaa-xgaa xu méé xu gaxu di kg'òèan gaan koe hòò sa.

¹⁵ Igabagar ncēe qarian ka cúían ga tséékagu ta ga hāa. A ra a gataga kúú tu gha máá te zi di nqòòan úúa hāase ncēe zi gúù zi góá tama. Kg'ama ra ga x'óó, c'ëem khòè ba guu nakam hàà tiris koase sa ntcoe ka tamase.

¹⁶ Qāè tchòà ner ko xgaa-xgaa domkar koasea hāa tite, kaisase ko tíí koe qaases gúù si i khama. Cg'áè i gha ii ncēe qāè tchòà ner kò xgaa-xgaa tama ne!

¹⁷ Ncēes gúù sar kò ko tíí tc'ëe koe guu a ko kúú ner ga kò surutan qaa. Igabagar ko tíí tc'ëe koe guua hāa sa kúú tama, a ra a ko kg'ama Nqarim máà tea tsééan kúú.

¹⁸ Ka nxāaska ra gha dùútsa surutaku sa qaa? *Kàà si i!* Gaa domka méér khòèan surutakagu tamase qāè tchòàn xgaa-xgaa. Naka ra táá tiri qarian qāè tchòàn xgaa-xgaa koe tséékagu guu.

¹⁹ Eëtar ma kgoarasea, a c'ëe khòè dir qāàr tama ra a, igaba ra kò wèém khòèm koe qāà ba kúúse, nxāasegar gha kái ne khòè ne Nqarim koe kabi ka.

²⁰ Juta ne koer kò Jutam khama ma qgóóse, nxāasegar gha Juta ne Nqarim koe kabi ka. Ncēe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne koer kò tíí igaba x'áèan dòm q'oo koe hàna khama ma qgóóse, (èetar ma x'áèan dòm q'oo koe hāa tama igaba), nxāasegar gha èe x'áèan dòm q'oo koe hàna ne Nqarim koe kabi ka.

²¹ Eë x'áèan úú tama ne koer kò x'áè úú tamam khama ma qgóóse, nxāasegar gha gane èe x'áèan úú tama ne Nqarim koe kabi ka (ncēe sa máá, Nqarim di x'áèa ner komsana tama témé tama, Krestem di x'áèa ner ko komsana khama).

* 9:5: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

²² Eẽ kg'amka ne koer kò kg'amkam khama ma qgóóse, nxãasegar gha kg'amka ne Nqarim koe kabi ka. Wèés gúu sar wèé khóèan koe kúrúsea, nxãasegar gha wèé zi qgái zi koe c'èea ne ga kgoara ka.

²³ Wèé zi ncèe zir ko qãe tchòàn domka kúrú, nxãasegar gha qãe tchòàn di ts'ee-ts'ee kg'aikuan hòò ka.

²⁴ C'ùua tu gáé hãa, qàròs di qgái koe i ko wèé qàrò-kg'aoan qàrò, igabam ko cúí ba surutan hòò sa? Ke tu gataga qàrò thèé naka tua gha nxãasega surutan hòò.

²⁵ Wèém khóèm èe tàaku dis kòès koe ko tcãa ba ko thòòkas xgaa-xgaases qarís koe tcãa. Eẽ sa ne ko kúrú, nxãasega ne gha chòòkos cába sa cábakaguè ka; igaba ta ko gatá chòò tamás cábas domka kúrú si.

²⁶ Khamar còoka bóò úú tamam qgóé-kg'aom khama ma qgóé tama, a ra a tc'ãám cgoa ko x'ãakum khóèm khama ma x'ãa tama.

²⁷ Igabar ko tirim tc'áro ba qgóó xgáè, a ra a ko qãa ba kúrú me, khóè ner ko xgaa-xgaa qãá q'oo koer gha nxãasega táá xhàiguè ka.

10

Iseraele koe kúrúsea zi gúu zi di dqàèkua ne

¹ Tíí qõe ga tuè, tc'èe-tc'èese tu gha sar ko tc'èe, gatá ka tsgóose ga ne wèé ne kò túú-c'òòs dòm q'oo koe hãa, a kò wèéa ne ga tshàa-dxoo ba tchoaba sa.

² A ne a kò wèéa ne ga túú-c'òòs koe hèé naka tshàa-dxoom koe hèéthèé Moshem koe hãase tcguù-tcguuè.

³ A ne a kò wèéa ne ga cúís tc'òos tc'èem di sa tc'òó.

⁴ A ne a kò wèéa ne ga cúís gúús kg'áa di sa kg'áa tc'èem di sa, èe ko xùri nem nxõám tc'èem dim koe ne kò kg'áa khama; me kò èem nxõá ba Krete Me e.

⁵ Igabam kò Nqari ba kái-kg'áia ne táá qãe-tcaoa máá, i kò tc'ároa ne tchàa-xgóós koe dxàua q'aàe.

⁶ Zi kò ncèe zi gúu zi gatá koe x'ái zi iise kúrúse, nxãasega ta gha cg'ãè zi gúu zi táá tcáoa ta koe tcãa ka, èe ne ko gane hèé khama.

⁷ Táá kúrúa mááseèa hãa nqárian dqom guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hèé khama. Ncèe i ma góásea a ko máá: “Khóè nea kò ntcóó, a tc'óó a kg'áa a ne a ko tõe a ntcãa,” témé khama.

⁸ Táá méé ta cg'áràn kúrú guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hèé khama, i ko cúím cárm ka 23,000 khama noo khóèan x'óó.

⁹ Táá méé ta Krete ba kúrúa bóò guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hèé khama, a ko cg'aoan ka cg'òòe.

¹⁰ Táá méé ta kg'ui-kg'uisse guu, ncèe gane ka c'èe ne kò hèé khama, a ne a kò cg'òokom moengelem ka cg'òòe.

¹¹ Ncèe zi gúu zi kò gane koe kúrúse, gatá koe zi gha x'ái zi ii ka, a ko q'ãa-q'ãa ta a zi gha ka góá tòòè, gatá ncèe chòò dim x'aèm ka hàà cgaeèa ta ka.

¹² Khama ncèe qarika tsi tõe, ta tsi kò tc'èea, ne méé tsi q'óése naka táá cg'áé!

¹³ Wèé kúrúa bóòkuan èe gatu koe ko kúrúse nea khóèan koe ko kúrúsean ga a. Igabam Nqari ba tcom-tcomsa Me e, a ba a cuiskaga guu naka tu tàa tu u kos ka kúrúa bóòè tite, igabam gha èe ko hàà cgae tu us kúrúa bóòkus koe dàò ba máa tu u, tu gha ma nxãa si sa, nxãasega tu gha qáò-tcaoa máá si ka.

Kúrúa mááseèa hãa nqárian dis kòe sa hèé naka X'aigam Nqarim dis tc'òo sa hèéthèé e

¹⁴ Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, gaa domka méé tu kúrúa mááseèa hãa nqárian bèe.

¹⁵ Tc'èega tu khóè tu iiser ko kg'ui cgoa tu u, ke tu bóòà tcg'òóa mááse dùú sar ko kg'ui sa.

¹⁶ Kubis ncêe ts'ee'g'aian di còrèan ko gaas koe nxàèè sa, ncêe ta ko Nqari ba gaas koe qâè-tcaoa máá sa, nxâa sa gáé Krestem di c'áòan cgoa xg'ae-xg'ae ta a tama? I péréan ncêe ta ko khóá Krestem dim tc'áróm koe xg'ae-xg'ae ta a tama?

¹⁷ Cúim péré ba hàna, domka ta gatá ncêe kái ta cúim tc'áro me e, wèéa ta ga ko cúim péré ba tc'óó khama.

¹⁸ Iseraele di ne khóè ne ka tc'êe-tc'êese: gane êe ko altaram koe dàòà-mááku sa tc'óó ne, nxâa nea gáé Nqarim di tsééan altaram koe ko kúrúè koe xg'aea hãa tama?

¹⁹ Kana ra ko dùú sa nxàè? Kúrúá mááseèa nqárian dis dàòà-mááku sa gúù cgáé si i saà, kana kúrúá mááseèa hãa nqári nea gúù cgáé e saà?

²⁰ Eê-êe, nxâas tama si i. Méér kos gúù sa ncêe si i: kúrúá mááseèa hãa nqárian di zi dàòà-mááku zi ko dxâwa tc'êean kúrúá mááè khama zi Nqari ba kúrúá mááè tama, ra tc'êe tama dxâwa tc'êean cgoa tu gha xg'ae sa.

²¹ Cuiskaga tu X'aigam dis kubis koe ko kg'áà, naka tua dxâwa tc'êean dis kubis koe ga thêé kg'áà hãa tite. Cuiskaga tu X'aigam dim tafolem koe ko tc'óó naka tua gataga dxâwa tc'êean dim tafolem koe ga thêé tc'óó hãa tite.

²² Kana ta X'aiga ba taukagu kg'oana? Kana ta tc'êea máá, Gam ka ta qari ta a, ta tc'êea?

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasease hãa ne

²³ *C'êe khóèa ne ga máá:* “Wèés gúùs kúrú ta kgoara mááèa,” témé, igabar ko tíí máá: “Wèés gúù sa hùian úúa hãa tama,” témé. *I ga c'êe khóèan máá:* “Wèés gúùs kúrú ta kgoara mááèa,” témé, *ra ko tíí máá:* “Igabas wèés gúù sa tshàoa ghùì tsi tama,” témé.

²⁴ Táá méém c'êem khóè ba gam ko tc'êes gúù sa qaa guu, igaba méém c'êe ne ko tc'êe zi gúù zi qaa.

²⁵ Wèés gúùs kg'òóan ko x'ámáguè qgàì koe ko x'ámáguè sa tu ga tc'óó, káise tc'êe-tc'êese naka tèè tamase.

²⁶ Nqóó ba hêé naka wèés gúùs êe gaam koe hàna sa hêéthêéa Nqarim di i khama.

²⁷ C'êem khóèm dtcòm-kg'ao tamam kò tc'óóan nqai koe tcii tu u, tu kò síí kg'oana ne méé tu síí naka wèés gúùs cookg'aia tu koe ko tòòè sa tc'óó, káise tc'êe-tc'êese naka tèè tamase.

²⁸ Igaba ncêe c'êem khóèm kò bìrí tu u a ko máá: “Ncêe sa dàòà-máákus koe guua,” témé ne táá tc'óó si guu, gaam khóèm êeta ma bìrí tua hãa ba hêé naka káise tc'êe-tc'êesean hêéthêé domka.

²⁹ Káise tc'êe-tc'êesea ne, tar kò ko méé ner gatu dian nxàe tama, a ko c'êem dian nxàe. Nta i gha ma c'êem khóèm di káise tc'êe-tc'êesean tiri kgoarasean koe xg'àè-kg'am te?

³⁰ Ncêe qâè-tcaoaser kò tc'óó ne ra ko dùús domka cg'âèse kg'ui cgoaèa máá? Nqari bar ko qâè-tcaoa máá ka.

³¹ Igaba nxâaska, tc'óó tu ga ko kana tu ga ko kg'áà kana dùú wèè êe tu ga ko kúrú igabaga, wééan êe ga Nqarim di dqòmàn di iise kúrú.

³² Khóèan *gaan di dtcòmàn koe qómàn qgóókagu* tama tu khóè tu méé tu ii, Juta nea ga igaba, kana Gerika nea ga igaba, kana Nqarim dis kereke saa ga igaba.

³³ Ncêer ko tíí ma wèè zi dàò zi ka ma wèè ne khóè ne qâè-tcaokagu khama ma. Tiri qâèa ner qaa tama igabar ko kái ne di qâèan qaa khama, nxâasega ne gha kgoaraè ka.

11

¹ Serè te tu, ncêer ko ma Kreste ba ma serè khama ma.

Kerekes di kg'òèan hêé naka Nqari ba qámsea máán hêéthêé e (11-14)

Còrèan di qgáian koe qâèse qgóósea ne

² Eêr kò máá tu u xgaa-xgaan tu ko xùri, a tu a ko wèés gúùs koe tc'êe-tc'êese te khamar ko dqòm tu u.

³ Igabar ko tc'ëe, bóòà tu gha q'ãa sa, wèém khòém dim tcúú ba Krete Me e, me khòès dim tcúú ba gas dim khòè me e, Me Krestem dim tcúú ba Nqari Me e sa.

⁴ Khama khòém ãe cábá hãase ko còrè ba kana ko porofita ba ko gam dim tcúú ba sau-cgaekagu.

⁵ Si ko wèés khòès ãe cábá tamase ko còrè kana ko porofita sa, gas dim tcúú ba sau-cgaekagu; tcúúà sas dqòma hãa khamaga i ii khama.

⁶ Khòès ko cábá tama ne méés gataga c'òòà sa thëé dqòm. Igaba ncëè khòès ga dqòma tcg'òòs kò sau-saugas gúù sa ii, ne méés nxãaska cábá.

⁷ Khòè ba méém táá cábás gúù si i, Nqarim dis ii sa hëé naka x'áà ba hëéthëé me e ke, si khòè sa khòém dis x'áà si i.

⁸ Khòè ba khòès koe guu naka kúrúè tama, igabas khòè sa khòém koe guu a kúrúèa hãa khama.

⁹ Me kò gataga khòè ba khòès domka kúrúè tama, igabas kò khòè sa khòém domka kúrúèa hãa.

¹⁰ Ncëes gúùs domka hëé naka moengele xu domka hëéthëé méés khòè sa cábá hãa naka khòém di qarian koes hãa sa x'ái.*

¹¹ Igabas X'aigam Nqarim koe khòè sa khòém ka cúía hãa tama, nakam khòè ba khòès ka cúía hãa tama.

¹² Ncëes ma khòè sa khòém koe guua hãa khamagam ma khòè ba khòès ka ábàèa khama; i wèé gúùan ga Nqarim koe guua.

¹³ Bóòà tcg'òòà mááse: khòès gha cábá tamase Nqari ba còrèa ne qãè e sa?

¹⁴ Gúù zi di ii-q'ooan koe ga i gáé guu naka x'ái tu u tama, khòém kò qáo c'òòan úúa ne i sau-sauga a sa,

¹⁵ igaba ncëè khòès kò qáo c'òòan úúa ne i gas di x'áà a? Qáo c'òòan nes máàèa, qàbi tcúú cgoa as gha ka khama.

¹⁶ Igaba ncëè c'ëe khòèan kò ncëe sa ntcoe kg'oana ner ko máá: 'Sita ãeta ii kg'òòan úú tama, zi Nqarim di zi kereke zi igabaga ãeta ii kg'òòan úú tama,' témé.

X'aigam Nqarim dis tc'òò sa

(Mt 26:26-29; Mk 14:22-25; Lk 22:14-20)

¹⁷ Igabaga ncëe ko xùri zi x'áè zi kar dqòm tu u tama: xg'aea tu kò hãa ne tu ko kaisa cg'ãèan kúrú, qãèan ka khama.

¹⁸ Tc'ãà dis gúùs kar ko kóm, kerekes koe tu ko hààraa xg'aea hãa ne i q'aa-q'aasean gatu xg'aeku koe hàna hãa sa, ra tc'ëea máá c'ëe koe i tseegu u, ta tc'ëea.

¹⁹ Q'aa-q'aasean méé i gatu xg'aeku koe hãa, naka ne gha nxãasega ãe tchàno ii ne bóòà q'ãàè.

²⁰ Eë tu kò hààraa xg'aea hãa ne i nxãan Nqarim dis tc'òòs dqòà dis tama si i.

²¹ Tc'òó tu kò ne tu qãàku tama khama, me ko wèém khòè ba gam ka tc'òóà mááse, me c'ëe ba xàbà, me c'ëe ba nqàre.

²² X'áéan tu gáé úú tama, kg'áà tu ga, a tc'óó di i? Kana tua ko Nqarim dis kereke sa ntcoe, a ãe káà gúù ne sau-cgaekagu? Dùú sa ra gha gatu ka méé? Dqòm tu u méér? Igabar ncëes gúùs koe guu a cuiskaga gatà hëéa tite.

²³ X'aigam Nqarim kar máàèa hãa ncëer ko gataga thëé máà tu u sa khama: X'aigam Jeso ba kò ãem gha hàà khòèan tshàu q'oo koe tcãàem ntcúúm ka péréan sèè,

²⁴ a ãem ko Nqari ba qãè-tcaoa máá ka khóá q'aa si, a máá: "Ncëea Tiri tc'áróan ga a, ncëe gatu di i; ncëeta méé tu hëé, nxãasega tu gha tc'ëe-tc'ëese Te ka," témé.

²⁵ Gaam dàòm cúím kam kò tc'òóà xu ko xg'ara ka kubi sa sèè, a máá: "Ncëes kubi sa kãbas qáé-xg'ae si i c'áà Te koe; ncëeta méé tu hëé, wèé x'aèan ãe tu ko kg'áà ka, nxãasega tu gha tc'ëe-tc'ëese Te ka," témé.

* **11:10:** méés khòè sa cábá hãa naka khòém di qarian koes hãa sa x'ái - Gerika sa ko máá: "Khòè sa méés tcúúà sa koe qarian úúa hãa," témé.

²⁶ Wèe x'aèan ãe tu ko ncẽe péréan tc'óó, a ko ncẽes kubis koe kg'áà, ne tu ko Nqarim dis x'oo sa nxàea tseegukagu, Me nxãakg'aiga síi hàà khama.

²⁷ Gaa domkam gha ãe saucgaekaguko cauan cgoa ko péréan tc'óó a ko Nqarim dis kubis koe kg'áàm khòè ba chibiga ii, a ba a gha ko X'aigam *Nqarim* dim tc'áro ba hẽe naka c'áòà ba hẽéthẽe cg'uri-cg'uri.

²⁸ Gaa domka méém khòè ba kg'aika tcáóà ba q'oo qãèse bóò naka baà nxãwa péréan tc'óó naka baà Nqarim dis kubis koe kg'áà.

²⁹ Ncẽe c'ẽem khòèm kòò tc'óó a ko kg'áà, Nqarim dim tc'áro ba ko dùú sa méé sa bóòà q'ãa tamase, nem gha ko ãem ko tc'óó a ko kg'áà ka gam dis xgàraku sa óága cgaese khama.

³⁰ Gaa domkaga i gatu xg'aeku koe kái-kg'áía tu kg'amka a, a ko tsàà, i c'ẽe-kg'áía tu x'óóà.

³¹ Igaba ncẽe gatá ka ta kòò xgàrase ne ta Nqarim di xgàrakuan dòm q'oo koe hãa tite.

³² Igaba ncẽe X'aigam kò ko xgàra ta a nem ko tchàno-tchano ta a, nxãasega ta gha táá nqóóm di ne cgoa cg'òòè ka.

³³ Ke tu nxãaska tíi qõe ga tuè, ãe tu kò hààraa xg'ae a ko tc'óó ne méé tu qãàku.

³⁴ Ncẽe khòèm kò xàbà hãa ne méém x'áéa ba koe tc'óó, naka tu gha xg'aea tu kò hãa ne nxãasega táá xgàràe guu.

Hààr ko x'aè kar gha hàà c'ẽe zi gúù zi ka qãèse bìríá tchàno-tchano tu u.

12

Tcom-tcomsam Tc'ẽem di zi aba zi

¹ Ncẽeska, tíi qõe ga tuè, tc'ẽe ra ko Tcom-tcomsam Tc'ẽem di zi aba zi ka tu gha q'ãa sa.

² Q'ana tu hãa, qanega tu xg'ao dtcòm-kg'ao tama ka tu xg'ao kúrúa mááseèa hãa nqárian koe tceea úúèa sa, ncẽe kg'ui tama a.

³ Gaa domkar ko tc'ẽe, ncẽes gúù sa méé tu q'ãa sa: Nqarim dim Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka gha kg'uikaguè a máá: “Jeso ba méém cgúíè” témém khòè ba káà me e, me gataga káà me e, Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka hàà cgaèè tamase gha máá: “Jeso ba X'aiga Me e” témé ba.

⁴ Tãáka zi aba zi hàna, igabagam cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba hàna.

⁵ Tãáka zi dàò-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúím Nqari ba hàna.

⁶ Tãáka zi tséé-kg'ám zi Nqari ba tsééa máá di zia hàna, igabagam cúím Nqari ba hàna, ncẽe ko wèéa zi ga wèém khòèm koe kúrú zi tséé ba.

⁷ Wèém khòèm koe i ko Tcom-tcomsam Tc'ẽem di aban tãákase x'áíse, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne tsééa xg'ae ka.

⁸ Tcom-tcomsam Tc'ẽem kam ko c'ẽe ba tc'ẽean di kg'uiian máàè, me c'ẽe ba Gaam Tcom-tcomsam Tc'ẽem kaga q'ãan di tc'ẽean di kg'uiian máàè.

⁹ Me c'ẽe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽem kaga dtcòm sa máàè, me c'ẽe ba Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽem kaga khòèan qãèkagu di zi aba zi máàè.

¹⁰ Me c'ẽe ba are-aresa zi gúù zi kúrú di qarian máàè, me c'ẽe ba porofitan dis aba sa máàè, me c'ẽe ba tãáka xu tc'ẽe xu bóòà q'aa-q'aa dis aba sa máàè, me c'ẽe ba tãás kg'ui sa kg'uiia kabi dis aba sa máàè.

¹¹ Cúí a Gaam cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽem di tséé e ncẽe wèé e, Me ko wèém khòè ba q'aa-q'aa máá a, ãem ko ma Gabá ma tc'ẽe khama.

Cúím tc'árom kái xòèan úúa ba

¹² Ncẽe tc'árom ma cúí ii, igabam kái xòèan úúa, i gam di xòèan kái i igaba i ko cúím tc'áro ba kúrú, khamaga i Krestem ka ii.

¹³ Wèéa ta cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽem ka tcguù-tcguuèa hãa, cúím tc'áro ba ta gha kúrú ka khama, Juta ne hẽe, Gerika ne hẽe, qãà ne hẽe naka ãe kgoarasea hãa ne ne hẽéthẽe e, me kò wèéa ta koe ga cúím Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba ntcãa tcãàèa hãa.

¹⁴ Tc'áro ba cúím xòèm tama me e, igaba kái zi xòè zi i khama.

¹⁵ Ncèè nqàrèm kò xg'ao máá: “Tshàur tama ra a khamar tc'áróm dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúùs domka táá tc'áróm dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁶ Ncèè tceem kò xg'ao máá: “Tcgáír tama ra a khamar tc'áróm dir xòèr tama ra a,” téméa, ne ba ga xg'ao gaas gúùs domka táá tc'áróm dim xòè ba ii? Cuiskaga a!

¹⁷ Ncèè wèém tc'áróm kò xg'ao tcgáí ba ii ne ba ga ko ntama ma kóm? Ncèè wèém tc'áróm kò xg'ao tcee ba ii ne ba ga ko ntama ma hròm xám?

¹⁸ Igabagam Nqari ba wèém tc'áróm di xòèan tchànose tòóá hãa, Gam ko ma tc'èe khama.

¹⁹ Ncèè wèéan ga kò xg'ao cúím xòè ba ii ne ba ga kò tc'áro ba ndaa hàna?

²⁰ Ncèe i ma ii khama i kái xòèan hàna, igabam tc'áro ba cúí me e.

²¹ Tcgáí ba cuiskaga tshàur ba bìrí naka máá: “Tc'èe tsi tama raa,” téméa hãa tite, si tcúú sa cuiskaga nqàrèan bìrí naka máá: “Tc'èe tsao o tama raa,” téméa hãa tite.

²² Igaba, gaa xòèan tc'áróm di ncèe kg'amka khama ii nea gaan kaisase ko qaasean ga a.

²³ Ta ko gataga c'èe xòèan tc'áróm di ncèe cg'arése ncàmmea khama ii i, nxãan kaisa ncàman cgoa qgóó. A ta a ko c'èe xòèan gatá di ncèe chómsea a, cgáése q'óé,

²⁴ i gatá di xòèan ncèe tchàa za hàna a, cgáé q'óékuan qaa tama. Igabam Nqari ba tc'áróm di zi xòè zi gatá ma xg'ae-xg'aea, a ncàmme tama zi xòè zi kaisa ncàman máana hãa,

²⁵ nxãasega i gha q'aa-q'aasean tc'áróm koe táá hãa ka, me gha wèém xòè ba cúíta noose c'èe ba qãèse qgóó ka.

²⁶ Cúím xòèm kòò thòò ne i ko wèè xòèan ga thòò, cúím xòèm kòò dqòmme ne, i ko wèè xòèan ga qãè-tcao cgoa me.

²⁷ Tu gatu Krestem di tu tc'áro tu u, a wèéa tu ga Gam di tu xòè tu u.

²⁸ Me Nqari ba kerekes koe khòè ne tãáka zi téé-q'oo zi koe tòóá: tc'ãà dis koe x'áè úú-kg'ao xu, càm dis koe porofiti ne, nqoana dis koe xgaa-xgaa-kg'ao ne, naka are-aresa zi gúù zi di ne tséé-kg'ao ne hëé, naka qãèkagu di qarian úúa ne khòè ne hëé, naka khòèan ko hùì ne hëé, naka khòèan tc'ãà-cookg'aia ne hëé naka tãáka xu tam xu cgoa ko kg'ui ne hëéthéé e.

²⁹ Ka nea kháé wèéa ne ga x'áè úú-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga porofiti nea? Kana nea wèéa ne ga xgaa-xgaa-kg'ao nea? Kana nea wèéa ne ga are-aresa zi gúù zi di ne tséé-kg'ao nea?

³⁰ Kana nea ko wèéa ne ga aban khòèan qãèkagu di máàèa? Kana nea ko wèéa ne ga tãáka xu tam xu cgoa kg'ui? Kana nea ko wèéa ne ga tãás kg'ui sa kg'uia kabi?

³¹ Igabaga méé tu kaisase kaia zi aba zi qaa.

Ra gha ncèeska kaisase qãèm dàò ba x'ái tu u.

13

Ncàmku sa

¹ Ncèè tãáka taman khòè ne di cgoar kòò kg'ui naka moengelean dian cgoa hëéthéé e,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner nxãaska kg'ama ko tcéé-tcèes qanos khama ii

kana xg'ána ko xg'aeè sara qano sara khama.

² A ncèè porofitan dis aba sar kò úúa,

a ra a wèé zi gúù zi chómsea zi q'ana,

a ra a wèé tc'èean q'ãan di ga úúa,

a ra a wèé dtcòman ga úúa ncèe xàbìan ko nxònokagu u,

igabar kò ncàmkuan úú tama

ner gúù cgáér tama ra a.

³ A ncèè èer q'òòá hãan wèé gar kò ko èe dxàua ne máà,

a ra a ko tc'ároa te tcg'óó, dàòè i gha ka,

igabar kò ncàmkuan úú tama
nes ãe sa cúí gúù ga kabi máá te tama.

⁴ Ncàmku sa
qáo tcáo si i,
a sa a qãe tcáo si i,
ncàmku sa tau di tama,
a sa a bóò-boose di tama,
a sa a koase di tama,
⁵ a sa a tshúù cau tama,
a sa a qaara mááse tama,
a sa a qháése xgóakaguè tama,
a sa a cg'ãe gúùan kúrúèa hãa tcáo sa koe tòó tama,
⁶ a sa a cg'ãe zi gúù zi ka qãe-tcaokaguè tama,
igabagas ko tseeguan di zi gúù zi ka qãe-tcaokaguè,
⁷ a sa a ko wée gúùan koe qgóóse,
a sa a ko wée gúùan koe dtcòm,
a sa a wée gúùan koe ngòòan úúa,
a sa a ko wée gúùan qáo-tcaoa máá.

⁸ Ncàmku sa chõò tite,
si gha porofita sa kaà;
si gha tãá xu tam xu cgoa kg'ui sa chõò;
i gha q'ãa di tc'ëan kaà.

⁹ Gatá di q'ãa di tc'ëa nea tc'ãò tama,
i gatá di porofitan ga tc'ãò tama khama.

¹⁰ Igaba ãe tc'ãòan kò ko hàà,
ne i gha ãe tc'ãò taman kaà.

¹¹ Xg'aor cóá ii kar kòo cóá khama ma kg'ui,
a ra a kòo cóá khama ma tc'ëe,
a ra a kòo cóá khama ma xòa,
a ãer ko hàà kaia m khòè ba kúrú
kar kò cóán di zi dàò-kg'ám zi chõòkagu.

¹² Ncëeska ta ko bóò-kg'áís koe nxòmase bóò khama,
igaba ta gha hàà tchànose q'óáku cgoa *Me* a bóò *Me*.
Ncëeskar cg'árés xòè-coa sa q'ana,
igabar gha ãem x'aèm ka kaisase q'ãa,
ncëer ma kaisase q'ãaèa khamaga ma.

¹³ Zi gha ncëeska
dtcòm sa hëé,
ngòò sa hëé,
naka ncàmku sa hëéthëé zi hãa,
ncëe zi ngoana zi,
si gaa zi ka kaia sa
ncàmku si i.

14

Porofitan hëe naka tam xu cgoa kg'uiian hëéthëe e

¹ Ncàmkuan koe tu tcãàn tcáo, naka Tcom-tcomsam Tc'ëem di zi aba zi tcãàn tcáo hãase
qaa, igabaga méé tu kaisase qaas gúù sa porofita si i.

² Eẽ ko tam xu cgoa kg'ui ba khóèan cgoa kg'ui tama a ko Nqarim cgoa kg'ui ke. Cúi khòe ga kóma q'ãa me tama, Tcom-tcomsam Tc'ẽem di qarian kam ko chómsea zi gúu zi kg'ui khama.

³ Igaba khóem ẽe ko porofita ba ko khóèan cgoa kg'ui, tshàam gha ghù i, a ba a ghùighui tcáo o, a qgài-qgai tcáo o ka.

⁴ Gaam ẽe ko tam xu cgoa kg'ui ba ko gaam cú ba tshàoa ghùise, igaba ẽe ko porofita ba ko kereke sa tshàoa ghù i.

⁵ Ncàmar kò hãa, gatu wèéa tu ga tam xu cgoa kg'ui sa, igabar ko kaisase tc'ẽe porofita méé tu sa. Gaam ẽe ko porofita ba ẽe ko tam xu cgoa kg'uim ka cgáé me e ke, ncèè kg'uia xu ko kabièe tama ne. Igabaga ncèè tam xu kòo kg'uia kabièe nes gha kereke sa tshàoa ghù i.

⁶ Ncèeska tí qõe ga tuè, ncèè gatu koer ko hàà a ko hàà tam xu cgoa kg'ui ne ra gha ko dùús qãe sa kúrúa máa tu u, ncèè méé xu ko sar ko x'ái tu u tama, kana q'ãan di tc'ẽean máa tu u tama ne, kana porofitan máa tu u tama ne, kana c'ẽe gúu ga xgaa-xgaa tu u tama ne?

⁷ Cii cgoa di zi gúu zi kg'òèa hãa tama zi ka igaba, ncèe fulutuan hẽe kana harepan hẽéthẽe khama ii zi, nta ba gha ma c'ẽem khòe ba q'ãa ndakam tcgài ba ko ciie sa, tcgàian koe i kò q'aa-q'oan hãa ne cúiga a?

⁸ Gataga ncèè torompitam ncõoan ka ko q'ãa-q'ãam kò qãèse ts'oo tama ne i gha diin ncõoan kg'ónòsea máa?

⁹ Gataga i gatu koe ii. Ncèè kóma q'ãase tama kg'uiian tu kòo gatu di taman koe kg'ui ne, ba gha ntama c'ẽem khòe ba q'ãa dùú sa tu ko nxàe sa? Kg'ama tu gha ko tc'ãán q'oo koe kg'ui.

¹⁰ Ncèe ta ko ma bóò khama, zi kái zi kg'ui zi tãáka zi nqõómkg'ai koe hàna, a ko wèéa zi ga kóma ko q'ãase gúuan nxàe.

¹¹ Ncèè c'ẽem khóem ko nxàe sar kò kóma q'ãa tama ner gaam koe tãa za guuar khòe ra a, me gabá tí koe tãa za guuam khòe me e.

¹² Khama gatu ka igaba, Tcom-tcomsam Tc'ẽem di zi aba zi tu úú kg'oana, ke méé tu ẽe gha kereke sa tshàoa ghù i zi qaa naka gazi ka cg'oèe cgaeè.

¹³ Gaa domka méém wèém khóem ẽe gha ko tam xu cgoa kg'ui ba aba sa dtcàrà, ẽem ko kg'ui sam gha kg'uia kabi di sa.

¹⁴ Eẽr ko tam xu cgoa còrè nem gha ko Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba tirim tc'ẽem koe còrè, igaba i tiri tc'ẽean tc'áróan kúrú tama.

¹⁵ Kháé ra gha nxãaska dùú sa kúrú? Tc'ẽem koe hãase ra gha còrè, igabar gha gataga thẽe tc'ẽea te cgoa còrè; tc'ẽem koe hãase ra gha nxàe, igabar gha gataga thẽe tc'ẽea te cgoa nxàe.

¹⁶ Ncèè Nqari ba tsi kò ko tc'ẽem koe tsi hãase dqom, ne ba gha ntama ma gaam ẽe kóma q'ãa tsi tama ba tsari qãe-tcaoa-máákuan ka máa: "Amen" témé, c'ùuam hãa dùú sa tsi ko nxàe sa ka?

¹⁷ Qãèse tsi gha ko Nqari ba qãe-tcaoa máa, igabas ẽe sa c'ẽem khòe ba tshàoa ghù i tama.

¹⁸ Nqari bar ko qãe-tcaoa máa, wèé tu nqáeaser ko tam xu cgoa kg'uis gúús domka,

¹⁹ igabar kerekes koe tc'ẽea te cgoa 5 xu kg'ui xu kóma ko q'ãase xu kg'ui kg'oana, a nxãasega c'ẽe ne xgaa-xgaa; tam xu cgoar ko 10,000 kg'uiian kg'ui ka tamase.

²⁰ Tí qõe ga tuè, cg'aré cóa khama ma tc'ẽean tu chòòkagu. Cg'ãè zi gúu zi koe méé tu cóa ii, igaba méé tu tc'ẽea tu koe kaia hãa.

²¹ Nqarim di x'áèan koe i ncèeta ma góásea:

"Ncèe ne khòe ne cgoar gha kg'ui
tãa zi kg'ui zi ko kg'ui ne khòe ne hẽe
naka tãa za guua ne khòe ne di kg'áman cgoa hẽéthẽe e,
igabaga ne komsana Tea hãa tite,"

tam kò X'aigam *Nqari* ba mée.

²² Khamas tam xu cgoa kg'ui sa ãe dtcòm-k'ao tama ne dis x'ái si i, a dtcòm-k'ao ne di tama, igaba porofita sa, nxãa sa dtcòm-k'ao ne dis x'ái si i, a ãe dtcòm-k'ao tama ne di tama.

²³ Khama ncêe wêes kerekes kòo hààra xg'ae, me ko wèém khòe ba tam xu cgoa kg'ui, ne c'êe ne ncêe ãe tu ko kúru sa kóma q'ãa tama a c'êem-k'ám ka dtcòm-k'ao tama ne hàà ne, nea cuiskaga máá, temea tua, ta méea hãa tite?

²⁴ Igaba ncêe wèém khòem kò hãa a ko porofita, me dtcòm-k'ao tama ba kana ãe kóma q'ãa tama ba tcãà, nem gha wèéan koe qãèse x'áise chibi-k'gom ii sa, a *gha kháóa* wèéan koe ga xqara mááse,

²⁵ i gha tchòàn ãe tcáóa ba koe chómsea a tchàa koe tcg'oa. Me gha ncêem dàòm ka kg'áia ba cgoa cg'áé, a *Nqari* ba dqòm, a nxàe a máá: “Tseeguan kagam *Nqari* ba gatu xg'aeku koe hãa,” témé.

Tchànose dqoma ne

²⁶ Dùu sa ta gha kháé nxãaska nxàe, tíi qõe ga tuè? Eẽ tu kò hààra xg'ae nem wèém khòe ba c'êes gúu sa úúa, ciim ga ba, kana xgaa-xgaa sa, kana *Nqarim* x'ái mea sa nxàea tcg'òó sa, kana tam xu cgoa kg'ui sa, kana tam xu ko mée sa kg'uia kabi sa. Wèéan ncêe ga mée i kúruè nakas gha nxãasega kereke sa tshàoa ghùie.

²⁷ Ncêe c'êe khòean kòo tam xu cgoa kg'ui ne mée i cam kana nqoanan cúiga gatà hêe, nakam ko wèe x'aè ka cúí ba kg'ui, nakam gataga cúí ba hànaa kg'uia ko kabi ba.

²⁸ Ncêe kg'uia-kabi-k'gom kò káa ii ne méém kg'ui-k'ao ba kerekean koe nqoo, naka baa gam ka kg'ui cgoase naka *Nqarim* cgoa hêéthêe e.

²⁹ Cam kana nqoana xu porofiti xu mée xu kg'ui, naka ne c'êe ne gane di zi kg'ui zi qãèse bóòa tcg'òó.

³⁰ Ncêe c'êem khòem kò xg'aes koe hãa, a ba a gaa x'aè kaga *Nqarim* ka c'êes gúu sa x'áie ne méém ãe hãa a ko kg'ui ba nqoo.

³¹ Wèéa tu ga gha cúí mana cúí porofita, nxãasegam gha wèém khòe ba xgaa-xgaase, a ba a gha korèe ka.

³² Porofiti xu ko gaxu di tc'ëean gaxu di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa.

³³ *Nqari* ba kómku tamas dim *Nqarim* tama Me e, igabam tòókus di Me e khama.

Ncêe i wèe zi kereke zi tcom-tcomsa ne di zi koe ii khama

³⁴ mée zi khòe zi kerekean koe nqoo. Kg'ui zi gha sa zi kgoara máàe tama, igabaga mée zi máàsea hãa, ncêe i ko Moshem di x'áean mée khamaga ma.

³⁵ Ncêe c'êes gúus ka zi kò q'ãa kg'oana hãa ne, mée zi gazi di xu khòe xu x'áean koe tõe, khòes gha kerekean koe kg'ui sa sau-sauga si i ke.

³⁶ *Nqarim* dim kg'ui ba gáé gatu koe guu a hààraa? Kana baa gatu koe cúiga hààraa?

³⁷ Ncêe c'êem khòem kòo tc'ëea máá, porofiti me e, ta tc'ëea, kana Tcom-tcomsam Tc'ëem di aba nem úúa, ta tc'ëea, ne méém dtcòm ãer ko góá máá tu u sa X'aigam dis x'áe si i sa.

³⁸ Ncêes gúus kam kòo tc'irì-tc'irise ne, i gha gam ka thêé gataga tc'irì-tc'iriseè.

³⁹ Ke ncêeska, tíi qõe ga tuè, porofitan koe tcãà tcáóa tu, naka tua táá tam xu cgoa kg'uiian xgàe-k'gom guu.

⁴⁰ Igaba mée zi wèe zi gúu zi tcom-tcomsam dàòm tchànóm cgoa kúruè.

X'ooan koe tõe sa (15)

15

X'ooan koe tõe Krestem di sa

¹ Tíi qõe ga tuè, qãe tchòàn ncêer kòo xgaa-xgaa tu u kar ko tc'ëe-tc'ëe tu u, ncêe tu kò thêé sèea mááse e, a tu a kò gaan koe téé-têe e,

² ncêe gaan ka tu ko kgoaraè e, ncêer ma xgaa-xgaa tu ana khama tu kòo ma qgóó o ne. Nxãata tu kò hêe tama ne tu kg'amaga káa hùise dtcòma hãa.

³ Eër kò máàèa hãa sar kò gataga thëe kaisase cgáés guùs iise máà tu u khama: ncëe Krestem gatá di chìbian domka x'óóa máána hãa sa, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khamaga ma,

⁴ a ba a kò kg'ónòè, a nqoana cáman qáá q'oo koe x'ooan koe tēe, *Nqarim di zi Tcgãya* zi ko méé khamaga ma,

⁵ a ba a kò Peterem koe* x'áise, naka 12 xu *xgaa-xgaase-kg'ao xu* koe hëéthëe e.

⁶ A kò gaa koe guus ka cúí x'aè ka 500 sa nqáéa hãa ne xùri-kg'ao ne Gam di ne koe x'áise, ncëe kái-kg'aise i gane ka c'ëea ne qanega kg'òèa hãa ne, i c'ëea ne x'óóa† hãa ne.

⁷ A kò gaa koe guus ka Jakobom koe x'áise, a ba a gaa koe guus ka wèé xu x'áè úú-kg'ao xu koe x'áise.

⁸ Wèéa ne ka kháókam kò gataga tíí koe x'áise, c'ëem khóèm x'aèa ba ka ábàè tamam khama ma.

⁹ Wèé xu x'áè úú-kg'ao xu ka cg'árér ga ra a khama, a x'áè úú-kg'ao tar gha ma tciè sa kg'ano tama, *Nqarim* dis kereke sar kò xgàra khama.

¹⁰ Igaba *Nqarim* di cgómkuan kar ncëer ii khamaga ma ii, i kò cgómkuan ëem máà tea hãa a tíí koe táá káàn tséé. Igabagar wèé xu x'áè úú-kg'ao xu ka kaisase tsééa hãa, tiri qari tama a kò ii igaba, a kò *Nqarim* di cgómku u ncëe kò tíí cgoa hãa a.

¹¹ Khama nxãaska, tíí koe i ga guua kana gaxu koe i ga guua igabas ncëe sa wèéa xae ko xgaa-xgaas ga si i, si ncëe sa gaas koe tu kò dtcòm s ga si i.

X'ooan koe tēes ēe x'óóa hãa ne di sa

¹² Ncëeta i ko ma xgaa-xgaàe a ko máá: Kreste ba x'ooan koe tēea, téméè, ka ne gha ntama ma gatu ka c'ëe ne máá, x'ooan koe tēe sa káà si i, témé?

¹³ Ncëe x'ooan koe tēes kò káà sa ii nem nxãaska Krestem ga ba x'ooan koe ghùìè ta ga hãa.

¹⁴ Ncëe Krestem kò x'ooan koe ghùìè ta ga hãa, ne i sixae di xgaa-xgaan káà hùì i, i gatu di dtcòm an ga thëe káà hùì i.

¹⁵ Nxãaska ne gha khóè ne gataga bóòà tcg'óò, tshúù-ntcõa di xae nxàea-tseegukagu-kg'ao xae *Nqarim* di xae e sa, *Nqarim* ka tseeguan nxàe tama xae, *Nqari* ba Kreste ba x'ooan koe ghùia, téméan ka. Ncëe ēe x'óóa ne kò ghùìè tama nem *Nqari* ba Kreste ba thëe ghùì ta ga hãa khama.

¹⁶ Ncëe ēe x'óóa ne kò ghùìè tama nem nxãaska Krestem igabaga ghùìè ta ga hãa khama.

¹⁷ Ncëe Krestem kò ghùìèa hãa tama ne i gatu di dtcòm an káà tséé e, tu qanega gatu di chìbian koe hàna.

¹⁸ Nxãaska ne gane ēe Krestem koe dtcòm a hãase x'óóa‡ hãa ne thëe aagusea hãa.

¹⁹ Ncëes kg'òès koe cúí ta kò Krestem koe nqòòan úúa hãa ne ta wèé khóèan nqáéa hãase cgómga ta a.

²⁰ Igaba, ncëe i ii khamagam Kreste ba x'ooan koe ghùìèa hãa! Tc'ãà a kúrúseam tc'áróm dis x'áís iise ēe x'óóa§ hãa ne gha ghùìè di sa.

²¹ Eës ma x'oo sa khóèm koe guu a hààraa khamagas gha ma x'ooan koe tēe sa thëe khóèm koe guu a hàà khama.

²² Ncëe i ko ma Adam koe ma wèé khóèan ga x'óó khama i gha ma Krestem koe wééan ga kg'òèkaguè khama.

²³ Igabam gha wéém khóè ba gam di x'aèan ka ghùìè: Kreste ba tc'ãà a kúrúseam tc'áróm ga Me e, ne gha nxãaska Gam di ne xùri Me, ncëe hààram kò hãa ne.

²⁴ Si gha nxãaska chòò-q'oo sa hàà. Eëm ko Kreste ba wèé tc'ãà-cookg'aian hëé naka ēe qarian qgóòan hëé naka qarian hëéthëe kaàkagua xg'ara kam gha *Nqarim* Xòò ba hàà x'aian máà.

* **15:5: *Petere*** - Gerika sa ko “Kefasem koe,” témé. † **15:6: *x'óóa*** - Gerika sa ko máá: “x'òma,” témé. ‡ **15:18: *x'óó*** - 6 koe bóò. § **15:20: *x'óó*** - 6 koe bóò.

²⁵ *Kreste ba* méém tc'ää-cookg'ai nakam gha *Nqari ba* nxãakg'aiga sí Gam di cg'õo-kg'aoan wèé ga Gam di nqàrèan ka nqãaka tòó khama.

²⁶ Kháóka dim cg'õo-kg'aom hàà gha cg'õòè ba x'oo si i.

²⁷ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Nqari ba wèé gúùan nqàrèa ba ka nqãaka tòó,” témé khama. Eẽ i kò máá, wèé zi gúù zia Gam qari koe tòóèa, témé ne i tchàno o, Me Gabá q'oo koe káà Me e, Gaam ãe kò wèé zi gúù zi nqàrèa ba ka nqãaka tòó ba.

²⁸ Wèé zi gúù zi kò Gam qari koe tòóèa, nem gha nxãaska Cóám igaba thëé Gam qari koe hãa, Gaam ãe wèé zi gúù zi ko nqàrèa ba ka nqãaka tòó ba, nxãasegam gha Nqari ba wèé ne khòè ne koe wèés gúù sa ii ka.

²⁹ Ncèè ãe x'óóa ne kò tseegukaga ghùìè tama ne, i ko nxãaska dùús domka c'ẽe khòèan qanega ãe x'óóa ne di téé-q'ooan koe tcguù-tcguuè? Dùútsa gúù sa ia ko nxãaska hùì, gane téé-q'oo koe tcguù-tcguuèa ne?

³⁰ Dùús domka ta ko nxãaska wèé x'aè ka tshúù-xam zi qgài zi koe tcãàsea máá?

³¹ Tíi qõe ga tuè, tseegua ner ko bìrí tu u - koasean ncèer gatu domka Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe úúa hãa domkar ko wèé cáám ka x'óó.

³² Dùú sa gha kãbisea máá te, ãer kò Efeso koe qãáka di kg'oo-coan cgoa x'ãàku ne, khòèan di zi tc'ẽe-kg'ám zi cgoa? Ncèè ãe x'óóa ne ko x'ooan koe ghùìè tama ne ta ga nxãaska máá:

“Hàà naka ta tc'õó naka kg'áà

q'uu ka ta ko x'óó ke!”

témé.

³³ Táá qàe-qaeè guu: “Cg'ãè tc'ẽe khòèan cgoa xg'aea ne ko qãè gúùan tshúù-tshuu ke.”

³⁴ Gatu di qãè tc'èean koe kãbise, naka tua táá chìbian kúrú guu. C'ẽe nea Nqarim ka c'úúa hãa ke. Sau-cgaekagu tu ur gha kar ko ncèe gúùan nxàe.

X'ooan koe tẽeam tc'áro ba

³⁵ Igabam ga c'ẽe ba tèè a máá: “Nta iim dàòm ka ne ko ãe x'óóa hãa ne ghùìè? Nta iim tc'áro ba ne gha úúa?” témé.

³⁶ Tsáá káà tc'ẽe tsi khòè tseè! Eẽ tsi ko xháràm cgùri ba méém kg'aika x'óó naka baa nxãwa kg'òè.

³⁷ Eẽ tsi kòo xhàrà, ne tsi kúrúse gham tc'áro ba xhàrà tama, igabaga tsi ko kg'ama cgùri ba xhàrà, c'ẽem kg'amka péréan di ba kana c'ẽe tc'õoan dim ga ba.

³⁸ Igabam ko Nqari ba Gam tc'èea máá ana hãa tc'ároan máà a, gatagam ko wèém cgùri ba gam dim tc'áro ba máà.

³⁹ I cgàan cúíta ii tama: khòèan dia ne hàna, i kg'oo-coan dian hàna, i tsaràn dian hàna, i x'aùan dian hàna.

⁴⁰ Nqarikg'ai di tc'ároa ne hàna, i nqõómkg'ai di tc'ároan hàna; igabaga i nqarikg'ai di tc'ároan di x'áàn cuiaka a, nqõómkg'ai di tc'ároan di x'áàn ka.

⁴¹ Cáám sa c'ẽem x'áà ba úúa, me nxoe ba c'ẽe ba úúa, i tconòn c'ẽe ba úúa. C'ẽem tconòm di x'áà-q'ooa nea c'ẽem dian ka tãáka a khama.

⁴² Ncèeta i gha ii ãe x'óóa ne ko hàà x'ooan koe ghùìè ne. Eẽ ko xhàràè sa ko kaà, igabas ãe ko ghùìè sa kaà tite;

⁴³ Cg'ãès iises ko xhàràè, igabas gha hàà t'òès iise ghùìè; kg'amka iises ko xhàràè, igabas gha hàà qari úúase ghùìè;

⁴⁴ tc'árom kòo xhàràè nem nqõómkg'ai dim tc'áro me e, igabam gha hàà ghùìè a nqarikg'ai dim tc'áro ba ii.

Ncèem ma nqõómkg'ai dim tc'áro ba hàna khamagam gataga thëé nqarikg'ai dim tc'áro ba hàna.

⁴⁵ *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe i ncèeta ma góásea a ko máá: “Kg'aika dim khòèm Adam ba kò kg'òèa hãam khòèm iise kúrúèa,” téméè, igabagam Adam, kháóka ka di ba kg'òèan ko kúrúm Tc'ẽe Me e.

⁴⁶ Tc'ěe ba tc'ää naka hàà tama, igabagam tc'áro ba tc'ää a hààraa, me nxãwa kháóka tc'ěe ba hààraa.

⁴⁷ Tc'ää dim khòe ba kò nqđómkg'ai koe guua, a kò tshàran cgoa kúrúeà, me kò cámm dim khòe ba nqarikg'ai koe guua.

⁴⁸ Khòe ne nqđómkg'ai di nea nqđómkg'ai dim khòem khama ii, ne nqarikg'ai di ne nqarikg'ai dim khòem khama ii.

⁴⁹ Ncěe ta ma nqđómkg'ai dim khòe ba ma tc'ěeà hãa khamaga ta gha ma nqarikg'ai dim khòe ba tc'ěe.

⁵⁰ Bìrí tu ur ko, tí qõe ga tuè, a ko máá: “Cgàa ba hěe naka c'áòan hěéthěeà Nqarim di x'aian q'òò tite, si gataga kaàko sa cuiskaga ěe kaà tama sa q'òòà hãa tite,” témé.

⁵¹ Komsana tu! Chómsea tseegua ner ko bìrí tu u: cuiskaga ta wèeà ta ga x'óó** tite, igaba ta gha wèeà ta ga kúrúà kabìe,

⁵² xòm x'aè-coam q'oo koe, tcgáim di ts'ee-ts'ebean khama, kháóka dim nxãam ko q'au ka. Nxãa ba gha q'aukaguè khama, ne gha ěe x'óóa hãa ne ghùie a kaà tite, ta gha kúrúà kabìe.

⁵³ Eě kaàkoan méé i kaà taman hãakaguè, naka i ěe x'óókoan x'óó taman hãakaguè khama.

⁵⁴ Gaam x'aèm ěem kaàkos gha ko ěe kaà taman hãakaguè, si x'óóko sa ěe x'óó taman hãakaguè kas gha nxãaska ěe *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe góásea hãa sa kúrúse, ncěe ko máá: “X'oo sa tààa a kaàkaguè,” témé sa.

⁵⁵ “X'oo seè, tààa si hãa xòeà nea ndaa? X'oo seè, sari xđóan di thòeà nea ndaa?”

⁵⁶ X'oo sa ko gas di kaà cgoa di qarian chìbian koe hòò, i ko chìbian gaan di qarian x'àean koe hòò.

⁵⁷ Igabaga ta ko Nqari ba qãe-tcoa máá, ncěe ko tàà cgoa di qarian màà ta a ba, gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe guu a.

⁵⁸ Gaa domka, tí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè, qarika méé tu téé, naka táá ntcãa-ntcãe guu, naka tua X'aigam di tséean wèe x'aè ka cg'oeà hãase kúrú, X'aigam koe i gatu di tséean kàà hùì tama sa tu q'ana hãa ke.

Dtcòm-k'ao ne Jutea di ne di zi aba zi (16)

16

¹ Ncěeska aba zi ncěe ko dtcòm-k'ao ne *Jutea di ne* xg'ae-xg'aea máàe zi ka: Gatu igaba méé tu thěe Galatia di zi kereke zir kò ma x'àeà hãa khama hěe.

² Tc'ää dim cámm wèem bekem dim ka méem wèem khòe ba ěem ko gàba marian ka c'ėean tòóa mááse, naka i gha nxãasega ěer kòò hàà ne a i marian xg'ae-xg'ae guu.

³ Ra gha ěer ko hàà ne, ěe tu nxará tcg'òóa hãa xu khòe xu tcgãya zi màà, dìi xu ii sa ko nxàe zi, a ra a gha gatu di aban cgoa Jerusalema koe tsééa úú xu.

⁴ Ncěe tí ga ra méer qđòs kò ko qaase ne xu gha tí cgoa qđò.

Paulom di zi dàò zi

⁵ Maketonia koer ko tcana nqáe ner gha dàra tu u, Maketonia koe méer síi tcana tcg'oa sar bìrísea hãa khama.

⁶ A ra a gha c'ėedaoka gatu cgoa x'aè-coa ba hãa, c'ėedaoka wèes saos ga sa, tu gha nxãasega hùì te ra còoka qđò, ěer ga ko qđò qgài wèe koe.

⁷ Nqáékose bóòà tur ncěeska tc'ěe tama, x'aè bar gha gatu cgoa hãa sar nqòòà hãa khama, ncěe X'aigam *Nqarim* kòò kgoara máá te ne.

⁸ Igabar gha Efeso koe hãa, me gha nxãakg'aiga síi Pentekoste dim cámm ba hàà.

⁹ Kaisam nquu-kg'ám qãe tséean di ba tchàase xgobekg'amsea máá tea khama, i kái ntcoe-kg'aoan hàà.

** 15:51: x'óó - 6 koe bóò.

¹⁰ Timoteom kòo hàà ne méé tu kúrú nakam táá cúí guù ga gatu koe bèe guu, X'aigam di tsééa nem ko kúrú ke, ncêr ko tíí hěé khama.

¹¹ Ke méé i táá cúí khòè ga ntcoe me guu. Tòókuan cgoa tu gam di dàòan koe tsééa úú me, nakam gha nxãasega tíí koe k̄abise. Gabá hěé naka c'ěe xu dtcòm-k'ao xu hěéthěé ra q̄àà hãa ke.

¹² Ncēeska gaxae ka q̄oesem Apolosem ka, kaisaser kò dtcàrà me, gam ka c'ěea xu cgoam gha dàra tu u sa. Igabam kò ncēeskagam gha síí sa wèé tcáóa ba ka tc'ěe tama*. Igaba ěem kòo tchànóm x'aè ba hàà nem gha síí cgae tu u.

Còo di zi x'áèku zi

¹³ Q'òése méé tu hãa, dtcòm̄s koe qarika téé, ghùì-ghuìn tc'ěea hãa, naka qari ii.

¹⁴ Wèés guùs ěe tu ko kúrú sa méé tu ncàm̄kuan cgoa kúrú.

¹⁵ Stefanase ba hěé naka gam x'áé di ne hěéthěéa Akaia koe tc'ãà di ne dtcòm-k'ao ne e, sa tu q'ana hãa; a ne a c'ěe ne dtcòm-k'ao ne tsééa máás koe máàsea hãa. Ra ko dtcàrà tu u tíí q̄oe ga tuè,

¹⁶ gatu igaba tu gha ěeta iis tséé sa ko kúrú xu hěé naka wèém ěe ncēes tséé sa gaxu cgoa xg'aea máána hãa a ko kaisase gaas koe tséém ga ba hěéthěé di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

¹⁷ Stefanase ba hěé naka Foretunato ba hěé naka Akaiko ba hěéthěé xu ncēe koe hààraa domkar q̄àè-tcaoa, gatu téé-q'oo koe xu kò hùì khama.

¹⁸ Tirim tc'ěe ba hěé naka gatu òim tc'ěe ba hěéthěé xu kò k̄aba-k̄aba. Ke méé tu ěeta ii khóèan kaisa tcoman máà.

¹⁹ Asia òim nq̄óm di zi kereke zi ko tsgám̄kagu tu u. Akila ba hěé naka Perisila sa hěéthěé khara ko kaisase tsgám̄ tu u X'aigam koe, si ko kerekes gakhara x'áé koe ko xg'ae sa gataga méé thěé.

²⁰ Wèé ne dtcòm-k'ao ne ncēe koe hãa ne ko tsgám̄kagu tu u. Tsgám̄kaguku tu x'obèkus tcom-tcomsas cgoa.

²¹ Tíí Paulo ra ko tíí tshàu cgoa ncēe tsgám̄kuan góá.

²² Ncēè c'ěem khóèm kò X'aiga ba ncàm̄ tama ne méé i cgúíkuan gam koe hãa. *Maranatha! † - Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè.*

²³ X'aigam Jesom di cgóm̄kuan méé i gatu cgoa hãa.

²⁴ Tiri ncàm̄kuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Jeso Krestem koe. Amen.

* **16:12: wèé tcáóa ba ka tc'ěe tama** - Gerika sa ga máá: “Nqarim dis tc'ěes tama si i,” témé. † **16:22: Maranatha** - Ncēm kg'ui ba Aramaike dis kg'uis di me e, a ko máá: “Hàà, gatá di Tsi X'aiga Tseè,” témé.

2 KORINTA NE

Paulom dis tcgãyas cá m di sa Korinta ne koe Tée-cookg'ai sa

Cám dis tcgãyas Paulom di sa Korinta ne dis kerekes cgoam kò tshúu qgai koe hãa x'ae ka góáa hãa. C'ee ne kerekes di nea kò cg'ãe zi dào zi cgoa Paulo ba qaru cgae, igabam kò Paulo ba gam di qáo tcáoan x'ái, a ba a ko kaisase tc'ee, xg'ae ne gha a tòóku sa. Tcgãyas di xòean tc'ãa di koem ko Paulo ba Korinta dis kerekes cgoam ma tòókua hãas ka kg'ui. A ko nxàe, ntam kò ma cóekuan ka hêé, naka kerekes koe hàna q'aa-q'aasean ka hêéthêé ma xgóase xoa sa, a ba a ko kaisa qãe-tcaoan gam di x'ái, gam di xgóase xoa nea tcóósean hêé naka xg'ae a tòókuan hêéthêé óágara hãa khama.

A ba a ko nxãaska kereke sa dtcàrà, qães tcáós di aban ne gha ãe ko hùikuan qaa ne dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne máa sa (8-9).

Chò di xu tcee xu (10-13) koem ko Paulo ba gam di tséean x'ae úú-kg'aom ii di kg'uia máa, ãe kò máa, ganea tseegu di ne x'ae úú-kg'ao ne e témé ne khòe ne Korinta di ne koe, a ne a ko Paulo ba chìbi-chibi ne, a ko máa: “tseegu di tama baa,” témé ne.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- Xg'ae a tòóku sa

- x'ae úú-kg'ao

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)

- Dtcòm-kg'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máa sa (8-9)

- Paulo ba ko gam di tséean x'ae úú-kg'aom ii di kg'uia máa (10-13)

Paulo ba hêé naka kerekes Korinta koe hàna sa hêéthêé e (1-7)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'ae úú-kg'ao ra, Nqarim ma tc'ëea khama, a ra a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa.

Korinta koe hãnas kerekes Nqarim dis koe hêé naka gane wèé ne tcom-tcomsa ne wèém Akaiam koe hàna ne hêéthêé tsam ko *ncëes tcgãya sa* góá máa, a ko máa:

² Nqarim gatá ka Xò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgomkuan hêé naka tòókuan hêéthêé mée i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko Nqarim di qgai-qgai-tcáo kuan qãe-tcaoa máa

³ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xò ba méém dqomè, Abom thòò-xama-máákuan di ba, Nqarim wèé qgai-qgai-tcáo kuan di ba,

⁴ Gaam ncëe ko wèes qóms gatá dis q'oo koe qgai-qgai tcáo ta a ba, nxãasega ta ga gatá kúrú a gane ãe tãaka zi qóm zi q'oo koe hàna ne qgai-qgai tcáo ka, gaas qgai-qgai-tcáo kus ncëe ta gatá igaba Nqarim koe hòda hãa sa.

⁵ Eẽ i ko ma Krestem di xgàrasean sixae di *kg'òèan* koe kaisase x'áise khamaga i ko Krestem koe guu a sixae di qgai-qgai-tcáo kuan kaisase x'áise khama.

⁶ Ncëe qóman q'oo koe xae kò hàna ne i ko nxãan kúrú tu u tu gha qgai-qgai tcáoè a kgoaraè. Ncëe qgai-qgai tcáoè xae kò ko ne tu gha gatu *igaba thêé* qgai-qgai tcáoè, si gha ncëes qgai-qgai-tcáo ku sa kúrú tu u tu qáo tcáoan cgoa qarika téé, gaa xgàrasean ãe xae sixae igaba thêé hãa-q'ooa koe.

⁷ Si gatu koe xae úúa hãas nqòò sa qarika tõe, xae q'ana hãa, ãe tu ko ma *sixae khama* ma xgàrase khamaga tu gha ma *sixae khama* ma qgai-qgai tcáoè sa thêé.

⁸ Sixae ka qõese ga tuè, qóman ncêe xae kò Asia dim xg'aekum koe úúa hãa ka tu gha q'ãa sa xae kò tc'êe: kaisase qóma nqáe xaea hãa qóman q'oo koe xae kò hãa, xae kò cúí nqòò ga úú tama kg'òè xae gha di i.

⁹ X'ooan xgàrasea máa sa xae kò máàèa hãa, ta xae kò tc'êea hãa. Igabagas kò ncêes gúù sa kúrúse cgae xae e, nxãasega xae gha táa sixae koe dtcãàse, igaba Nqarim koe ka, ncêe kò èe x'óóa hãa ne x'ooan koe ghùì ba.

¹⁰ Ncêeta ma cg'oè-cg'oega x'ooan koem kgoara xaea hãa, a ba a gha qanega kgoara xae e, xae Gam koe nqòò xae tòóa hãa, qanegam gha kgoara xae e di i.

¹¹ Cgómna hùì xae e naka còrèa máa xae e. Naka ne gha nxãasega kái ne khòè ne còrèa máa xae e, nakam gha Nqari ba ts'ee-ts'ee'g'ai xae e, naka ne kái ne qãè-tcaoa máa Me.

Paulo ba ko nxàe, dùús domkam kò gam di zi dàò zi koe tc'êea kabì sa

¹² Ncêe sixae ko dqòmse cgoas ga si i: sixae di tcáóa ne chìbi-chibi xae e tama, igaba i ko nxàe tseegukagu, ncêem nqòòm koe xae tcom-tcomsan hêé naka Nqarim di q'ano-tcáóan hêéthêe cgoa kg'òèa hãa sa. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kaisase kái-kg'aise ncêeta ma kg'òèa hãa, nqòòm ko ma tc'êe khama tamase, igaba Nqarim di cgómkuan koe guu a.

¹³⁻¹⁴ Nxará tu gha a kóma q'ãa gúùan xae ko góá máa tu u. Gatà tu ko ncêeska cg'árése kóma q'ãa xae e igabar nqòòan úúa hãa, hàà tu gha cg'oèase kóma q'ãa xae e sa. Nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jesom dim cárm ka sixae ka dqòmse ka, èe xae ko hàà gatu ka dqòmse khamaga ma.

¹⁵ Qãese ta ko tsééa xg'ae di tcoman ncêer úúa hãa khamar ko kg'aia gatu dàra tu u kg'oana, nxãasega tu gha cárm q'oro dàrakuan di ts'ee-ts'ee'g'aikuan hòò ka.

¹⁶ Tc'êe ra kòò, gatu koer gha guu a Maketonia koe síí sa, a ra a gaa koe guu a gaicara gatu koe hàà sa, a ra a nxãaska gatu ka Jutea koe tsééa úúè sa.

¹⁷ Èèr kòò ncêes tc'êe sa kúrú ka ra gáé kòò kg'ama subusase kúrú si? Kana ra gáé ko tiri tc'êean kg'amaga Nqarim cgoa kg'ui tamase* kúrú? Qháesega ra gáé ko tiris “Èè” sa kabì, si “Èè-èè” sa ìì, si tiris “Èè-èè” sa “Èè” sa ìì?

¹⁸ Igabagam Nqari ba tcom-tcomsa Me e khamaga i ma sixae di tchòàn gatu xae ko bìrí tu u “Èè” sa hêé naka “Èè-èè” sa hêéthêe tama a.

¹⁹ Nqarim dim Cóám Jeso Krestem, ncêe i kò Gam ka gatu xg'aeku koe tíí ka hêé naka Silefanom† ka hêé naka Timoteom ka hêéthêe xgae-xgae ba kò “Èè” sa hêé naka “Èè-èè” sa hêéthêe di tama khama, igabagam Gabá wèè x'aè ka “Èè” Me e‡.

²⁰ Nqari ba ga nta noo zi nqòòkaguku zi kúrú hãa igaba zi wèéa zi ga Krestem koe “Èè” zi i khama. Gaa domka ta ko Krestem koe guu a Gam di kg'uian koe Amen, témé, nxãasega ta gha Nqari ba dqòm ka.

²¹ Me Gaam ncêe ko kúrú xae e xae gatu cgoa Krestem koe qarika téé ba Nqari Me e. A ba a kò gataga ntcãá tcúú ta a,

²² a kò Gam di q'òòkuan gatá koe tòó x'áís iise, a Gam dim Tc'êe ba tc'ãà ko a tcg'òóè gúùan khama ma gatá di tcáóan koe tcãà, ncêe hààko gúùan ko tééa máa a.

²³ Nqari bar kò tirim tééa-máa-kg'aom iise tcii: Korinta koer kò táa kabise, nxãasegar gha táa qóm zi koe tcãà tu u ka.

²⁴ Sixae gha gatu di dtcòman koe x'aiga ka tamase, igabaga tu gha qãè-tcaoan úú ka xae ko tsééa xg'ae. Dtcòman ka tu ko qarika téé khama.

* 1:17: Nqarim cgoa kg'ui tamase - Gerika sa ko máa: “cgàam ko ma tc'êe khama ma,” témé. † 1:19: Silefano - Silefanom di c'êe cg'òèa nea Silase e. ‡ 1:19: Gabá wèè x'aè ka “Èè” Me e - Ncêe zi kg'ui zi ko gataga ncêes gúù sa méé: “Gam koes “Èè” sa kúrúsea hãa,” témé.

2

¹⁻² Ncèè síi *cgae tu ur kòo a ko* thòò-xámkagu tu u, ne ia gha diín qâè-tcaokagu te, gatu ãer thòò-xámkagua tu oose? Gaa domkar kò bìrìsea hãa, gaicarar cuiskaga thòòs dàra sa gatu koe dàra hãa tite sa.

³ Gaa domkar kò *ẽes tçgãya sa* góá máá tua: nxãasegar gha táá gatu ka síi thòò-xámkaguè ka, gatu ẽe ga kò qâè-tcaokagu tea tu. Gatu wèéa tu koer tcoman úúa hãa khama, ncèè qâè-tcaoa ra kò hãa ne tu qâè-tcaoa hãa sa.

⁴ Eër kòo ẽes tçgãya sa góá, kar kòo kaisase thòòan xám a kòo qão tcáo khama. Kái tçgái-tshàran cgoar góá sia, a ra a kò thòò-xámkagua tu tc'ẽe tama, igaba tu gha nxãasega q'ãa, kaisa ncàma ner gatu koe úúa hãa sa ka.

Paulo ba ko Korinta ne ntcàm, chibi-kg'ao ba ne gha qgóóá máá sa

⁵ Ncèè thòòan kúrúa hãam khòè ba tíia kaisase thòò-xámkagu te tama, igabam ko gatu wèé tu c'ẽem dàòm ka thòò-xámkagu (qómkaguar gha máá tu u sar tc'ẽe tama).

⁶ Kái-kg'aise tu ãeta iim khòè ba xgàra hãa khama i nxãakamaga tc'ãò me.

⁷ Ke méé tu ncèeska kãbise naka qgóóá máá me naka tua qgài-qgai tcáo me; tama kò ii nem gha kaisa thòòan ka tààè.

⁸ Khamar ko dtcàrà tu u, ncàm mea tu hãa sa tu gha nxàea tseegukagu sa.

⁹ Ncèes gúùs domkar kò *gaas tçgãya sa* góá máá tu u, nxãasegar gha qâèse bóò a q'ãa wèés gúùs koe tu komsanan úúa hãa sa ka.

¹⁰ C'ẽem khòèm ẽe tu ko qgóóá máá bar ko tíi igaba qgóóá máá. Ncèè gaas kar gha qgóóá máá mes gúùs c'ẽes kò hàna ner ko Krestem cookg'ai koe gatu domka gatà hẽé.

¹¹ Nxãasegam gha satana ba táá tàà ta a ka. Gam di kàan ta q'ana hãa khama.

¹² Eër ko Teroa koe síi Krestem di qâè tchòàn xgaa-xgaa kar ko bóò Me X'aiga ba nquu-kg'ám ba xgobekg'ama máá tea;

¹³ igaba i kò tc'ẽea te táá x'aèan hòò a sãa, tíi qõem Tito bar kò gaa koe táá sao-xg'ae khama. Ra kò nxãaska x'àè ne a Maketonia koe qõò.

Krestem koe xu Paulo xu kare xu xg'ãò xu khama ii

¹⁴ Igabar ko Nqari ba qâè-tcaoa máá, ncèè ko Krestem koe wèé x'aè ka tc'ãà-cookg'ai xae e, a ko wèé zi qgái zi koe Gam dis tàà sa x'áia te ba, a ba a ko sixae koe guu a wèé xu qgái xu koe Krestem ka q'ãan tsai-tsai, karem xg'ãòm iise.

¹⁵ Kare xae xg'ãò xae, Krestem ka tçg'òò a Nqari ba máàèa hãa xae e khama, ncèè ko tsai-tsaise xae, ẽe ko kgoaraè ne xg'aeku koe hẽé naka gane ẽe aagusea hãa ne xg'aeku koe hẽéthẽé e.

¹⁶ Eẽ ko aaguse ne koe xae x'oos di xae xg'ãò xae e, igaba xae ẽe ko kgoaraè ne koe kg'òès di xae xg'ãò xae e, ka ia gha diín ncèè zi gúù zi ka kg'anoèa hãa?

¹⁷ C'ẽe ne ncèè kái ne khama xae ii tama khama, ncèè ko Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaa ne, nxãasega ne gha qguù ka, igaba xae ko Nqarim ka tséèèa xae khòè xae iise q'anos tcáós cgoa hẽé, naka Nqarim cookg'ai koe hẽé naka Krestem di qarian cgoa hẽéthẽé kg'ui.

3

Paulo xu kãbas qâé-xg'aes di xu tséé-kg'ao xu u

¹ A gaicara xae ko tshoa-tshoa a koase? Kana xae ko, c'ẽe ne khòè ne khama ma, q'ãa-q'ãako zi tçgãya zi gatu di zi kana gatu koe guua hãa zi qaa?

² Gatua sixae di tu tçgãya tu q'ãa-q'ãako tu u, tcáo a xae koe góásea hãa tu, a wèém khòèm ka q'ãàèa hãa a ko nxáráè tu.

³ Krestem koe guua hãa tu tçgãya tu u sa tu ko x'ái, sixae ka góáèa hãa tu, góá hìim ka tamase igaba kg'òèa hãam Nqarim dim Tc'ẽem ka góáèa hãa tu, nxõán di tafolean koe tamase igaba khòèan tcáo di tafolean koe.

⁴ Krestem koe xae guu a Nqarim cookg'ai koe gaas gúù sa qarika dtcòma hãa.

⁵ Sixae di qarian koe i guua hãa* ta xae méé tama, igaba i sixae di qarian Nqarim koe guua hãa,

⁶ ncêe ko kúrú xae e xae kãbas qáé-xg'aes di xae tséé-kg'ao xae ii ba. *Ncêes qáé-xg'ae sa góá tòóèa hãa x'áèan dis qáé-xg'aes* tama si i, igabas Tc'êem di si i. Góá tòóèa hãa x'áèa ne ko cg'õo, igabam ko Tc'êe ba kg'õèkagu khama.

⁷ X'áèa ne kò nxõán koe góáèa hãa, i kò èe i ko tcg'òó a ko máàkuè ka Nqarim di x'áàn x'áise. I kò gataga Moshem di kg'áian kaisase x'áà. Xòm x'aèa ne i kòo x'áà igaba i kò Iseraele di ne khòè ne kúrú ne táá bóò me. Khama ncêe x'oo sa ko óága x'áèan kòo èeta ma ma x'áà,

⁸ ne sa nxãaska Tc'êem ko Gam di tsééan koe guu a óágas x'áà sa ntama noose kaia hãa!

⁹ Xgàraku sa ko óám dàò ba kò x'áàn úúa hãa, ka ba ko nxãaska èe ko tchànoan óám dàò ba nta noose kaisase x'áà!

¹⁰ *Kãbas qáé-xg'aes* di x'áà nea *nciis qáé-xg'aes* di x'áàn koe gúù cgáé tama, *kãbas qáé-xg'aes di x'áà ne ko nciis qáé-xg'aes* di x'áàn kaisase nqáé khama.

¹¹ Ncêe èe xòm x'aèan hãas *qáé-xg'aes* kò x'áàn úúa hãa, ne ia gha nxãaska èe chòò tamase hãas *qáé-xg'aes* koe nta noose kaia x'áàn hãa!

¹² Ncêes ngòò sa xae úúa hãa domka xae ko kaisase kgoarasea hãase kg'ui,

¹³ a xae a Moshem khama ii tama, ncêe ko kg'áia ba qgáim cgoa qàbi ba, nxãasega ne gha Iseraele ne kg'áia ba koem ko ma x'áà ba xgãáse sa táá bóò ka.

¹⁴ Igaba i kò gane di tc'èean tcèekg'ammèa; ncêe cáim ka igabas kòo nciis qáé-xg'ae sa nxáráè nem gaam qgái ba qanega hãa, a xgòre-kg'aièa tama, Krestem koe cúígam ko guu a sèèa tcg'òóè khama.

¹⁵ Ncêe cáim ka igaba èes kòo Moshem *dis Tcgãya* sa nxáráè nem qgái ba tcáóa ne qàbia hãa.

¹⁶ Igaba èem kòo khòè ba X'aigam koe kãbise nem ko qgái ba tcg'òóè.

¹⁷ Me X'aiga ba Tc'êe Me e, i èem X'aigam dim Tc'êe ba hàna koe kgoarasean hãa.

¹⁸ Igaba ta ko wèéa ta ga xgòre-kg'aièas kg'áis cgoa Nqarim di x'áàn x'ái. Èem ko ma X'aigam ncêe Tc'êe ii ba gatá koe ma tséé khama ta ko ma kãbise a Gam khama ii, a ko c'èes x'áàs koe guu a c'èes koe síí.

4

Pauloa xu Nqarim di qguàan úúa, góman di gàban koe

¹ *Nqarim di* thòò-xama-máákuan koe xae guu a ncêes tséés *Gam di* sa úúa hãa, domka xae xhòen-tcáo tama,

² igaba xae ko chómsea hãa zi gúù zi saucgaekaguko zi kgoarasea hãase xguì. Kàakuan xae tséékagu tama, a xae a Nqarim dim kg'ui ba kàmakagu tama, igaba xae ko tseeguan tchànose x'ái, nxãasega ne gha wèé ne khòè ne tcáóa ne koe q'ãa a tcom xae e ka, Nqarim cookg'ai koe xae káà chibi xae e sa.

³ Igaba ncêe xgaa-xgaa xae ko qàè tchòàn kò *qanega c'èe ne* koe chómsea hãa ne i gane èe aagusea hãa ne koe chómsea hãa.

⁴ Ncêem ngqóm dim ngári ba gane èe dtcòm tama ne di tc'èean ntcùú-ntcuua hãa, nxãasega ne gha Krestem di x'áàko qàè tchòàn di x'áàn táá bóò ka, *Krestem* ncêe Nqarim *dis* ii sa úúa* ba.

⁵ Sixae ka xae xgaa-xgaa tama khama, igaba xae ko Jeso Krete ba X'aiga Me es ka xgaa-xgaa, xae sixae Jesom domka gatu di xae qãà xae e.

⁶ Nqarim ncêe xg'ao máá: "X'áà ba méém ntcùúan q'oo koe x'áà," témé ba kò Gam dim x'áà ba kúrú me tcáóa xae q'oo koe x'áà, a ko Krestem di kg'áian koe guu a Nqarim di x'áàn q'ãakagu xae e khama.

* **3:5:** *Sixae di qarian koe i guua hãa* - Gerika sa ko máá: "C'èe gúù ga xae úú tama ncêe gha kúrú xae e xae máá, ncêes tséé sa xae gha kgoana a kúrú," témé e. * **4:4:** *Nqarim dis ii sa úúa* - Gerika sa ko máá: "Nqarim *dis* ii sa ii ba," témé.

⁷ Igaba xae ncêe qguàan úúa hãa góman di gàban koe. Ncêes gúù sa ko x'ái, kaisase kaia hãa qaria ne Nqarim koe guua hãa sa, sixae ka tamase.

⁸ Qarika xae ko wèé za tcaòè, igaba xae tòmm-tommè tama; a ko nquu-nquuè, igaba xae bóòà xguise tama;

⁹ xgàràè xae kò, igaba xae aaguè tama; xg'áma xae kò qáúè, igaba xae cg'õoa xgãàè tama.

¹⁰ Wèé x'aèan ncêe kaga xae tc'áróa xae koe Jesom di x'ooan dcêéa hãa a ko caate cgoa, nxãasega i gha thêé Jesom di kg'õèan cgáé-q'ooa xae koe x'áise ka.

¹¹ Sixae ncêe kg'õèa hãa xaea wèé x'aèan ncêe kaga Jesom domka x'ooan tshàu q'oo koe hàna, nxãasega i gha Jesom di kg'õèan sixae dim cgáé-q'oom kaàkom koe x'áise ka.

¹² Gaa domkas ko x'oo sa sixae koe tsééa sa kúrú, igabas ko kg'õè sa gatu koe tsééa sa kúrú.

¹³ Góàèa i hãa a ko máá: “Dtcòmà ra hãa, a gaa domka kg'uia hãa,” témé. Gaam tc'èem èem dtcòmà dim cúí ba úúa hãase xae ko gataga thêé dtcòm, a ko gaa domka kg'ui,

¹⁴ a xae a q'ana hãa Gaam èe kò X'aigam Jeso ba x'ooan koe ghùia hãa ba gha thêé Jesom cgoa ghui xae e sa, a gha gatu cgoa Gam cookg'ai koe óá xae e.

¹⁵ I kò ncêe xgàrasean wèé ga gatu domka kúrúse, nxãasega i gha èe i kòo Nqarim di cgómkuan tchoanàse a kái ne khòè ne koe hàà ne, a ne kaisase Nqari ba qãè-tcaoa máá, nxãasegam gha dqomèmè ka.

Gatá dis x'ãè-q'ooos nqarikg'ai di sa

¹⁶ Ncêes gúùs domka ta xhõen-tcáo tama. Eèta i ga ko ma tchàa za ka di tc'áróa ta xgãáse igaba i ko tcáoà ta wèém q'uum ka kàba-kàbaè.

¹⁷ Subu xgàrasean xòm x'aè dia ko kaisa a chõò tama x'áàn óága máá ta a khama, x'áàn ncêe ko wèes xgàrase sa kaisase nqáé e.

¹⁸ Eè hòò a bóòè tama zi gúù zi koe ta ko tcgáía ta qãea tòó, a ta a èe hòò a bóòè tama zi koe qãea tòó o tama khama. Eè ko hòò a bóòè zi ko xòm x'aè-coan cúí ga hãa, igaba zi ko èe hòò a bóòè tama zi chõò tamase hãa khama.

5

¹ Gatá di tc'áróa ne kgoara-cgae-q'ooos gaas koe ta nqđóomkg'ai koe x'ãèa hãas khama ii. Igaba ncêe kgoara-cgae-q'ooan kò ko kòbèè ne ta q'ana hãa, Nqarim koe ta x'ãè-q'ooan úúa hãa sa. Ncêe x'áéa ne khòè tshàu ka kúrúè tama, a gha chõò tamase nqarikg'ai koe hãa.

² Ta ko ncêes kg'õès koe tshúù-tcaoase kg'ae, gatá di x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguèan ta xgónèa hãa khama,

³ nxãasega ta gha èe ta kò ko hãa a, ne cuiskaga bóòè naka qg'aè-cgaea hãa tite khama.

⁴ Qanega ta ncêes kgoara-cgae-q'ooos koe hàna x'aè ka ta ko tshúù-tcaoase kg'ae, kaisa thõòan q'oo koe hãase. Qgáían ta gha tcg'òó cgaeè sa ta tc'èe tama, igabaga ta x'ãè-q'ooan nqarikg'ai di cgoa hãakaguè kg'oana khama, nxãasegas gha èe ko x'óó sa kg'õèan ka kaàkaguè ka.

⁵ Gaam èe ncêes tséé sa kúrúá máá taa hãa ba Nqari Me e, ncêe Gam dim Tc'èe ba x'áís khama ma máà taa hãa ba, nqòòkaguèa hãa gúùan gha tseegukaga hàà sa.

⁶ Gaa domka ta wèé x'aè ka kaisa tcoman úúa hãa, a q'ana hãa, èe ta tc'áróm koe x'ãèa hãa x'aè ka ta X'aigam koe x'áéan úúa hãa sa, èeta ta ga ma qanega gaan ka nquù ta a igaba.

⁷ Dtcòmà koe ta ko guu a kg'õè khama, èe ta ko bóòs ka tamase.

⁸ Ta kaisa tcoman úúa hãa, a ta a ko tc'èe, gatá di tc'áróan ta gha x'áéan khama ma guu, a gha X'aigam cgoa x'áéan koe hãa sa.

⁹ Gaa domka ta ko kaisase tc'èe, qãè-tcaokagu Me ta gha sa, Gam cgoa ta ga x'áéan koe hãa, kana ta ga Gam ka nquù ka hãa igaba.

¹⁰ Wèéa ta ga méé ta Krestem cookg'ai koe x'áise naka taa Gam ka xgàràè khama. Nxãaska ta gha wèéa ta ga ãe kg'ano ta hãa sa máàè, wèés gúùs ãe ta gatá di tc'áróan koe kúrúa hãas tc'amkg'ai koe guu a, tshúù kana qãe sa.

Nqarim cgoa tòókua ne, Krestem koe guu a

¹¹ Gaa domka xae q'ana hãa, Nqari ba méém q'áòè sa, khama xae ko khòè ne kúrú ne *chìbia ne koe tcóóse*. Nqari ba qãèse q'ana hãa tcáóa xae qãe e sa, ra nqòòan úúa hãa, tcáóa tu koe tu gataga q'ana, tcáóa xae qãe e sa di i.

¹² Sixae gha gaicara dqomè sa xae qaa tama. Igabaga ne c'èe ne hàna ncèe ko tchàa koe hàna zi gúù zi tchòà úú cgoaa ne, tcáóa ne q'oo di zi gúù zi ka tamase. Gaa domka xae ko dàò ba x'ái tu u gatu gha sixae ka dqomse ba, nxãasega tu gha xqara mááse ka.

¹³ Ncèè tc'èea xae kò *koma* nxana hãa ne i Nqarim domka gatà ii. Igaba ncèè tc'èea xae kò *koma* tchàno ii ne i gatu domka gatà ii.

¹⁴ Krestem di ncàmku ne ko tcéè tcuì xae e khama. Xae ncèes gúù sa bóòà hãa: ncèè cúim khòèm *Krestem* kò wèé ne khòè ne x'óóa máána hãa ne, ne nxãaska wèéa ne x'óóa hãa sa.

¹⁵ Me Kreste ba wèéa ta domka x'óóa hãa, nxãasega ne gha ãe kg'òèa hãa ne táá gane ka kg'òèa mááse ka, igaba ne gha kg'òèa máá Gaam ãe kò x'óóa máá nea hãa, a x'óóan koe ghùèa hãa ba ka.

¹⁶ Gaa domka ta ncèeska gatá cúí khòè ga nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòà hãa tite. Nxãata ta xg'ao c'èe x'aè ka ma Kreste ba nqòómkg'ai di tcgáían cgoa bóòà hãa igaba, ta cuiskaga gaicara gatà hëéa tite.

¹⁷ Gaa domkam diím wèém ãe Krestem koe hàna ba kabam nqòóm di me e. Ncií zi gúù zia nqáéa hãa, zi wèé zi gúù zi ncèeska kaba zi i.

¹⁸ I wèéan ncèe Nqarim koe guua, Gaam ncèe ko Krestem koe guu a Gam koe xg'ae-xg'ae ta a, ta tòóku ba, a ba a tsééan máà xaea hãa, c'èe ne xae gha Gam cgoa xg'ae-xg'ae ne tòóku ka.

¹⁹ Ncèe xae ko méé a ko máá: Nqari ba kò nqòóm di ne khòè ne Krestem koe xg'ae-xg'ae ne Gam cgoa tòóku, a kò táá gane di chibian nxará tcàà, a ba a kò tchòàn ncèe tòókuan di máà xaea hãa.

²⁰ Gaa domka xae ko Krestem téé-q'oo koe kg'ui, Me ko Nqari ba sixae di kg'uian koe guu a dtcàrà tu u; Krestem téé-q'oo koe xae ko dtcàrà tu u a ko máá: Nqarim cgoa méé tu xg'ae-xg'aese naka tòóku, témé.

²¹ Kreste ba kò cúí chìbi ga kúrú tama, igabagam kò Nqari ba gatá domka kúrú Me, Me chibian úú, nxãasega ta gha gatá Gam koe guu a Nqarim di tchànoan úú ka.

6

¹ *Nqarim cgoa* ko tsééa xg'ae xu khòè xu khama xae ko ma dtcàrà tu u, gatu ncèe Nqarim di cgòmkuan hòòà tu gha táá káà hùì iise sée e ka.

² *Tcgãyas Gam dis koem ko Nqari ba máá:*

“Eém kò ko cgòmkuan dim x'aè ba hàà
ner kóm tsia hãa.

Eém kò ko kgoarakuan dim cáím ba hàà
ner kòò hùì tsi,”

témé khama. Tseegukagam ncèeska cgòmkuan dim x'aè me e, a tseegukaga ncèeska kgoarakuan dim cáím me e.

Paulom di qóm cgoa qgóókua ne

³ C'èe khòè gha sixae di tsééan ntcoe sa xae tc'èe tama, gaa domka xae c'èe gúù xgàè-kg'am m gha tòò tc'èe tama.

⁴ Igaba xae ko wèé gúùan ãe xae ko kúrú koe x'ái, Nqarim di xae tséé-kg'ao xae ii sa: qáo tcáóan cgoa xae kò qóman q'oo koe hãa, xháé zi q'oo koe hëé naka qóm zi xg'aeku zi koe hëéthëé e.

⁵ Xg'ámmè xae kò ko, a kò qáé-nquuan koe tcãàè, a xae a kò xg'orean koe hãa, a xae a kò tsééa cg'òòè, a xae a kò x'óm tama, a kò tc'òo ga tc'óo tama.

⁶ Sixae di q'anoan hëé naka q'ãa di tc'ëean hëé naka qáo tcáóan hëé naka qãèan hëéthëé ka xae *Nqarim di xae qãa xae e sa x'áí hãa*, Tcom-tcomsam Tc'ëem koe hëé naka tseeguan di ncàmkuuan cgoa hëé,

⁷ naka sixae di kg'uian tseegu di hëé naka Nqarim di qarian ka hëéthëé e. Tchànoan xae ncòo gàba zi khama ma úúa hãa, *x'ãa cgoa xae ko o kg'àòm x'òàm xòè di i*, naka *xg'àèa ko máa xaean* dxàes x'òàs xòè di hëéthëé e.

⁸ Tcommèa xae kò hãa kana xae kò tcommè tama igaba, kana kò ko cóèè kana dqòmèè igaba xae kò *Nqarim di xae tséé-kg'ao xae e*. Tshúù-ntcòo-kg'aoan khama xae kò ma qgóòè igaba xae ko tseeguan nxàe.

⁹ C'ëe ne khòè ne ka xae c'úùèa hãa, igaba xae kò *gatu ka q'ãaèa*. X'óóa khama xae kò ii, igaba bóò, kg'òèa xae hãa. Xgàràè xae kò ko, igaba xae kò cg'òòè tama.

¹⁰ Gatà ma xae kò ko ma thòò-tcaokaguè igaba xae kò wèé x'aè ka qãè-tcaoa hãa. Dxàua xae hãa igaba xae kò kái ne khòè ne qguùkagu. Cúí gúù ga xae kò úú tama igaba xae kò wèé gúùan ga q'òò.

¹¹ Korinta tuè, kgoarasease xae ko gatu cgoa kg'ui, i tcáóa xae tchààse xgobekg'amsea.

¹² Tcáóa xae xae gatu koe tcëekg'am tama, igaba tu gatu tcáóa tu sixae koe tcëekg'ama hãa.

¹³ Tiri tu cóá tu ii khamar ko ma kg'ui cgoa tu u. X'ái xae e xámse-kg'aman gatà ii i, ncëe xae sixae gatu koe úúa hãan khama ii i. Tcáóa tu tchààse xgobekg'am.

Tempele ta Nqarim di ta a ke méé ta q'ano-q'anose

¹⁴ Táá méé tu gane ãe dtcòm tama ne cgoa cúíta noose joko ba tcéè guu. Ntama ia gha tchànoan ãe tchàno taman cgoa tsééa xg'ae? Kana ntama i gha ma x'áàn hëé naka ntcùúan hëéthëé xg'ae, a cúís gúù sa kúrú?

¹⁵ Ntama ba ga ma Krete ba dxāwam* cgoa tòóku? Kana ba ga ntama dtcòma hãam khòè ba ãe dtcòm tamam cgoa tòóku?

¹⁶ Nqarim dim tempele ba ga ntama ma kúrúa mááseèa hãa nqárian cgoa qáé-xg'ae sa kúrú? Gatá tempelem kg'òèa hãam Nqarim di ta a ka. Ncëem kò Nqari ba máá:

“Tiri x'áéa ner gha *Tiri ne khòè* ne cgoa kúrú

a Ra a gha gane xg'aeku koe caate.

Gane dir Nqari Ra a gha ii,

ne gha gane Tiri ne khòè ne ii,”

témé.

¹⁷ Ke “tcg'oa gane xg'aeku koe

naka gane cgoa q'aa,”

tam Nqari ba méé.

A ba a máá:

“Táá c'ëe gúù q'ano tama qgóó guu,

nxãaskar gha qãèse hààkagu tu u.”

¹⁸ “A Ra a gha gatu ka Xòò Ra ii,

tu gha Tiri tu cóá tu ii,

cóá xu hëé naka cóá zi hëéthëé tu,”

tam X'aigam wèé qarian úúa hãa ba méé.

* **6:15:** *dxāwa* - Gerika sa ko “Beliare” témé.

7

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncêe nqòòkagukuan ta úúa hãa, ke hàà naka ta wèés gúùs ãe ko gatá di tc'áróan hêé naka tc'êea ta hêéthêé cg'uri-cg'uris koe q'ano-q'anose, naka taa tcom-tcomsas kg'òè sa cg'oèase kg'òè, Nqari ba q'áoà hãase.

Korinta ne ko komsana domkam Paulo qãè-tcaoa

² Gatu di tcáoan xgobekg'ama máá xae e. Cúi khóè ga xae chibi kúru cgae ta ga hãa, a xae a cúí khóè ga cg'ãèan koe tcãà ta ga hãa, kana xae c'êe khóè kàa naka marian sèè cgae e ta ga hãa.

³ Chibi-chibi tu ur ko domkar ncêe gúúan kg'ui tama. Ncêer kò kg'aika ma bìrí tua hãa khamaga ma: *kaisase xae ncàm tua*, tu wèè x'aèan ncêe kaga tcáoà xae koe hãa, x'óó xae ga ko kana xae ga ko kg'òè igaba.

⁴ Kaisa kgoarasea ner gatu koe úúa hãa kg'ui cgoa tu ur gha di i, a ko gatu cgoa kaisase dqòmse, *tu* kaisa ntcàmkuan tíí koe úúa hãa, ra kái xháéan koe xae ga hãa igaba kaisa qãè-tcaoaan úúa hãa.

⁵ Eè xae kò Maketonia koe hàà ka igaba i kò sixae di tc'áróan táá sãa-q'ooan hòò khama, xae kò wèè x'aè ka xháéan q'oo koe hãa: tchàa za guua zi mēéku zi hēé, naka *tcáoà xae* q'oo koe hànas q'áo sa hēéthēé di i.

⁶ Igabam kò Nqarim, ncêe ko gane ãe nqãaka hàna ne ntcàm ba, Titom di hàà-q'ooan ka ntcàm xae e.

⁷ Gam di hàà-q'ooan cúí tama a kò ii *ncêe kò ntcàm xae e*, igaba *xae kò thēé ntcàmmè* ãem *gatu ka bìrí xaea hãa kg'uiian ka: ntam* ma gatu ka ntcàmmèa sa. Tu ma xgónè tea hãas kam kò bìrí xae e, naka tu ma tshúù-tcaoa hãas ka hēé, naka tu ma tééa máá tea hãas ka hēéthēé e, ra ko kaisase qãè-tcao.

⁸ Eètar kò ma tiris tcgãyas cgoa tshúù-tshuu-tcáo tu u, igabar ães *tcgãyas* ka chibi bóòse tama. Kg'aiar kò chibi bóòse, xòm x'aè-q'oo kas kò tshúù-tshuu-tcáo tu ua hãa sar ko bóò khama.

⁹ Igabar ncêeska qãè-tcaoa hãa, tshúù-tshuu-tcáo tuar hãa domka tamase, igaba gatu di tshúù-tcaoa ne kò hēé tu u tu gatu di dàðan koe tcóóse domka. Nqarim q'áo ka tu kò tshúù-tcaoa, a kò táá sixae ka thòò-thòò khama.

¹⁰ Nqarim q'áo di tshúù-tcaoa nea ko kgoarasean koe ko úú tcóósean óága khama, i gatà ko hēé *khóèan* nxãas koe chibi bóòse tama, igaba i ko nqõóm di tshúù-tcaoaan x'ooan koe úú.

¹¹ Bóò, Nqarim q'áo di tshúù-tcaoaan gatu koe kúrua hãa sa: *hùia te ka tu kò qháé tu u*, tééa máá *te ka*, xgòase *kg'uia máá te ka*, tcoma *te ka*, xgónèa *te ka*, tu ma máase *tea* hãas ka, tu ma tshúùan xgàra kg'ónòsea máána hãas ka hēéthēé e. Wèés gúùs koe tu kàa chibi tu u sa tu x'áía hãa.

¹² Gaa domka ãer kòò góá máá tu u ka i kò chibiga ne kana chibi-chibiè tama ne domka tama a, igabar kò góá hãa, gatu koe i gha tchànose x'áise Nqarim cookg'ai koe, nta tu ma sixae cgoa tchòà úúa hãa sa.

¹³ Wèé zi ncêe zia kò ntcàm xae e.

Xae kò sixae dis ntcàmkuus tc'amkg'ai koe kaisase qãè-tcaoa hãa, Tito ba xae kò bóò me qãè-tcaoa hãa, gam di tc'êea nea gatu wèè tu dian ka *kàba-kàbaèa* hãa khama.

¹⁴ Gatu kar kò gam koe dqòmse, tu kò táá sau-cgaekagu te. Igaba wèés ãe xae bìrí tua hãas ma tseegu ii khamagas ma ãe xae kò Titom koe *gatu ka* dqòmsea hãa sa tseegu si i sa x'áía hãa thēé.

¹⁵ *Tiri x'áè-kg'áma nem kòò gatu koe úú ka tu kò wèéa tu ga komsana me*, a tu a kò q'áðan hēé naka cgùruan hēéthēé cgoa qãèse hàakagu me. Ncêe zi gúù zim ko tc'êe-tc'êese ka i ko gam di ncàmkuan gatu koe càuse.

¹⁶ Kaisa tcoma ner gatu koe úúa hãa domkar ko qãè-tcao.

Dtcòm-k'ao ne Jutea koe hàna ne marian xg'ae-xg'aea máá sa (8-9)

8

Sere-seres Maketonia di zi kereke zi di sa

¹ Ncēeska, tíí qōe ga tuè, Nqarim Maketonia di zi kereke zi koe x'áíá hãa cgómkuan ka tu gha q'áa sa xae ko tc'ēe:

² Ncēeta noose kái zi kúrúá bóòku zi xháéan di zi koe ne hàna igaba i kò gane di qāè-tcaoaan cg'oè a ntcāa, ne kò ēeta ne ma kaisase dxàua hãa igaba gane di qāè tcáóan di qguàan x'áí a máàku zi tcg'òó.

³ Gane kar ko nxàea tseegukagu khama a ko máá: ēe ne ga úúa hãa sa ne kò tcg'òó, a ne a ēe sa nqáéa sa hēéthēē tcg'òó. Gane ka ne kò

⁴ qarika dtcàrà xae e, cgómkuan dis máàkus cgoa ne gha c'ēe ne cgoa xg'ae a Jutea di ne dtcòm-k'ao ne tsééa máá sa.

⁵ A ne a kò táá ēe xae kò ma nqòòà hãa khama cúí ma kúrú, igabaga ne kò kg'aia X'aigam koe máàse, a ne a nxāwa Nqarim di tc'ēean koe guu a sixae koe máàse.

Paulo ba ko dtcòm-k'ao ne ntcàm, máàkua ne ne gha tcg'òó ka

⁶ Tito ba nxāakamaga ncēes máàkus cgómkuan di sa gatu koe tshoa-tshoara hãa, khama xae kò dtcàrà me, gatagam gha ncēes tséé sa xg'ara-xg'ara sa.

⁷ Igaba ncēe tu ma wéé zi gúù zi koe ma kaisase qguúa hãa: dtcòmān koe hēé, kg'uiān koe hēé, q'āan koe hēé, wéés kgoara-tcáós koe hēé, naka ēe xae xgaa-xgaa tua ncāmkuān koe ga hēéthēé, khamaga méé tu thēé ma ncēes máàkus cgómkuan dis koe kaisase qguú.

⁸ X'áèa ner máà tu u tama, igabar ko kg'amaga ncēes sere-seres c'ēe ne ncēe kaisase hùì kg'oana hãa di sa x'áí tu u. Ncēm dàòm kar ko bóò, nta i ma gatu di ncāmkuān tseegu di i sa.

⁹ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem dis cgómku sa tu q'ana hãa khama: qguuām ko hãa igabam ko gatu domka dxàu, Gam dis dxàus koe tu gha gatu nxāasega guu a qguù ka.

¹⁰ Ncēe nqáéa hãam kurim ka tu kò tc'āà a máàkuan tcg'òó tu tu u, a tu a kòò tc'ēe tu kò khama máà. Ke tiri kàan komsana:

¹¹ Eē tu tshoa-tshoara hãas cgoa méé tu ncēeska xg'ara, naka ēe tu ma tc'ēea khama ma xg'ara-xg'ara si - ēe tu ma úúa hãa khama ma máà.

¹² Khòè ba nta noose úúa hãa sa Nqarim koe gúù méé tama khama. Cgáés gúù si i, khòèm ko ēem q'òòà hãa zi gúù zi ka c'ēe sa tcg'òó kg'oana hãa ne. Nxāaskam gha Nqari ba qāè-tcaoa máà dùús wéés ēem ko tcg'òó sa.

¹³ C'ēe ne sākagu, a gatu qóman q'oo koe tcāà tu u sar tc'ēe tama, igabar ko cúíta noose tu gha ii sa tc'ēe:

¹⁴ ncēe x'aè ka tu gatu kaisase tc'āòan úúa hãa, ke méé tu ēe tcàoa hãa ne cg'oè-cg'oea máá. Eē tu gha ko tcào x'aè ka ne gha gane kaisase tc'āòan úúa hãa, a gha nxāasega ēe tu tcàoa koe cg'oè-cg'oea máá tu u. Ncēm dàòm ka tu gha cúíta noo,

¹⁵ ncēe i ma Nqarim di zi Tcgāya zi koe ma góáèa a ko máá: “Gaam ēe kò káíān tcuù ba kò táá kaisase tc'āòan úú, me kò gataga gaam ēe kò cg'oròan tcuù ba táá tcào,” témée khama.

Titoa xu ko Korinta koe tsééa úúè

¹⁶ Tc'ēe-tc'ēeses ncēer tíí úúa máá tua hãas khama ii sam Nqari ba Titom tcáo koe tcana hãa khamar ko Nqari ba qāè-tcaoa máá.

¹⁷ Tito ba kò táá sixae dis dtcàrà sam gha kúrús cúí sa dtcòm, igabam kò thēé gatuam gha hùì tu u sa tc'ēe-tc'ēesēa máá, a ba a kò gam di ncāmān ka bìrísea hãa gatu koem gha síi sa.

¹⁸ Xae ko sixae ka qōese ba gam cgoa gatu koe tsééa úú, ncēe ko gam di tsééan qāè tchòān xgaa-xgaa di koe wéé zi kereke zi ka koaè ba.

¹⁹ Ncêe zi gúù zi ka cúí tamase, igabam kò gataga thêe kereke zi ka nxará tcg'òóèa hãa, ncêe gha sixae cgoa xg'ae a gatu dis máàku sa *úú dis* tséé sa kúrú ba, nxãasegam gha Nqari ba dqòmè ka, si sixae di tcáóan kgoarasea hãase hùi kg'oana hãa sa x'ái thêe ka.

²⁰ *Xg'ae a qòòs ka* xae ko q'òése, nxãasega i gha cúí khòe ga táá ncêes máàkus kaisas ko ma xg'ae-xg'ae a samaès ka chibi-chibi xae e ka.

²¹ Tchàno zi gúù zi kúrú sa xae bìrísea hãa khama. Nqarim tcgái q'oo koe cúí tamase, igaba khòèan tcgái q'oo koe ga hêéthêe e.

²² A xae a ko sixae ka qòese ba gatsara cgoa tsééa úú, ncêe kái q'oro kái zi dàò zi cgoa kgoara-tcáóam hãa sa x'ái xaea ba, me gataga ncêeska gatu koe kaisa tcoman úúa hãa khamam hùi tu um gha sa kaisase kgoara-tcáóa máána hãa.

²³ A ncêe Titom xòè ka: tí ka c'êe me e, a tí cgoa tséé-kg'ao me e gatu koe. A ncêe c'êe tsara sixae ka qòese ga tsara *êe hãa cgoa mea tsara* xòè ka: nxãa tsaraa kereke zi di tsara x'áè úú-kg'ao tsara a, Krestem koe ko dqòmèkuan óága tsara.

²⁴ *Gaa domka méé tu* ncêe xu khòe xu gatu di ncàmèkuan x'ái, nxãasega zi gha kereke zi *gatu di ncàmèkuan* bóò, a q'ãa, tchànose xae ko gatu ka dqòmè sa.

9

Paulo ba ko gaia dtcàrà, marian gha tcg'òóè sa

¹ Qaase tama ia, goár gha máá tu u sa, hùikuan di tsééan ncêe ne ko Nqarim di ne khòe ne *Jerusalema di ne* tsééa máàè ka.

² Hùi ne tu gha sa tu kg'ónòsea máána hãa sar q'ana hãa khama, a ra a ko Maketonia di ne khòe ne cookg'ai koe gatu ka dqòmè, a ra a ko bìrí ne a ko máá, Akaia koe tu gatu ncìisega, ncêe nqáéa hãam kurim koe ga guu a máàkuan tu gha tcg'òó sa kg'ónòsea máána hãa, témé. Si gatu dis kg'ónòse sa *gaa koe* kái ne ghùi-ghuin-tcáóa hãa.

³ Ra kò ncêes *gúùs domkaga* gatá ka qòese ga xu gatu koe tsééa úú. Ncêe kò ma gatu ka ma dqòmè khamaga ma méé tu ma kg'ónòsea hãa sar ko tc'êe. Ncêe sa gha x'ái sa ii, chibiga tama xae gha hãa sa, gatu ka xae kò dqòmè ne.

⁴ A ncêe *gatu* koer kò ko c'êe ne Maketonia ne cgoa síí a sao-xg'ae tu u, tu kg'ónòse ta ga hãa, ne xae gha kaisase saucgae, kaisa tcoman xae kò gatu koe úúa hãa khama. (Gatu di saucgaekaguan kar kg'ui tama...)

⁵ Gaa domkar kò bóò i ko qaase, tí qòe ga xu méér dtcàrà naka xu tc'ãà-cookg'ai te naka síí cgae tu u, naka xua síí bóò, êe tu nqòòkagua hãas máàku sa kg'ónòèa hãa sa. Igabar ko tc'êe, kgoara-tcáóase tu gha *gaas máàku sa* tcg'òó sa, chùiku tamase.

Marian tcg'òó a máà sa ko ts'ee-ts'ee kg'aikuan óága

⁶ *Tc'êe-tc'êese* ncêe sa:

êe ko cg'orò cgùrian xhàrà

ba gha thêe cg'orò tc'òoan tcuù,

me gha gaam êe ko káise xhàrà

ba thêe kái tc'òoan tcuù.

⁷ Wèem khòe ba méém èem gabá tcáóa ba koe ma bìrísea hãa khama ma tcg'òó, tc'êe tama tcáó ka hêe naka chùiem ko domka hêéthêe tamase, Nqari ba gaam êe ko q'ano-tcáóse tcg'òó a máà ba ncàma hãa ke.

⁸ Nqari ba wèe cgómèkua nem gha káise máà tu u di qarian úúa hãa, nxãasega tu gha wèe x'áè ka wèe zi gúù zi koe, wèes êe tu ko qaa sa úúa máásea hãa ka, wèe zi tséé zi qãe zi tu gha nxãasega nqáéase kúrú ka.

⁹ Ncêe i ma *Nqarim di zi Tcgãya zi* koe ma góáèa a ko máá:

“*Khòèm Nqari ba ko q'áo ba* ko aba zi tsai-tsai

a êe dxàua hãa ne máà;

i gam di qãèan chòò tamase hãa,”

témèè khama.

¹⁰ Nqari ba ko xhàrà-kg'ao ba cgùrian máà, a ba a wèé khòèan tc'òoan máà. Gatagam gha gatu di *zi gúù zi càù* máà tu u cgùrian *khama ii zi* a gha kaikagu u, a gatu di qàèan koe guu a kái tc'òoan kúrú.

¹¹ Wèé za ga tu gha qguùkaguè, nxãasega tu gha wèé za ga kgoara-tcáóa hãase máàkuan tcg'òó ka. Ne gha *Jerusalema di ne khòè ne* Nqari ba qàè-tcaoa máà, *gatu di zi* máàku zi xae ko *tcg'òó máà ne x'áè* ka.

¹² Ncèe tu ko kúrú tséé sa Nqarim di ne khòè ne ko tcào sa tu gha cg'oè-cg'oea máà nes cúis tama si i, igaba kái ne khòè ne kúrú ne Nqari ba qàè-tcaoa máà si i thée.

¹³ Tséés ncèe tu kò gaas ka tseegu tu ii sa x'áía hãa sa gha dqomkuan Nqarim koe óága. Krestem di qàè tchòan tu kò dtcòm, a kò komsana a, a tu a kò Nqarim di ne khòè ne hée naka c'èe ne wèé ne hée thée aban tcg'òó máà ka kgoarase.

¹⁴ Còrèa ne gha máà tu u, a gha xgónè tu u, cgómkuan ncèem kò Nqari ba nqáéa hãase máà tua hãa domka.

¹⁵ Gam dis máàkus ncèe kg'uiian cgoa nxàea tcg'òòè tites domka méém Nqari ba qàè-tcaoa máàè!

Paulo ba ko gam di tsééan x'áè úú-kg'aom ii di ka kg'uia mááse (10-13)

10

¹ Tíia Paulo ra ko Krestem di qàèan hée naka qàè tcáóan hée thée ka dtcàrà tu u. Tíi ncèe gatu koer kò hàna ne *koma* kg'amka ii ra, igaba ncèe gatu cgoar kò hãa tama ne ko *koma* xgòase kg'ui cgoa tu u ra.

² C'èe ne khòè ne ko máà, nqòóm ko ma tc'èe khama xae ko ma kg'òè, témé. Bòor ko ka i ko qaase, kaisase xgòaser gha kg'ui cgoa ne sa. Igabar ko dtcàrà tu u, táá tu gha chùì ter ncèem dàòm koe tcàà sa.

³ Tseegu u nqòóm koe ta ga x'ãè sa, igabaga ta nqòóm di cauan cgoa x'ãàku tama.

⁴ Ncòo gàba zi ncèe ta ko x'ãà cgoa zia nqòóm di zi ncòo gàba zi tama zi i, igaba zi Nqarim di qarian úúa, a zi a gúùan zi ga kòbe di qarian úúa hãa.

⁵ Ncèe zi ncòo gàba zi cgoa ta ko kàa-kg'ám zi hée, naka wèés gúùs èe ko dqomse sa hée thée kòbe, gaa zi ncèe ko khòè ne xgàe-kg'am zi Nqari ba q'ãan koe. Ta ko wèém tc'èe ba qgòó a qáé, a kúrú me me Kreste ba komsana.

⁶ Ncèe gatu di komsana-q'ooan kò tc'ãò hãa, ne ta kg'ónòsea máána hãa, wèém khòèm di komsana taman xgàra ne.

⁷ Gúùan di qáán cúíga tu ko bóò. Ncèe gatu ka c'èem kò Krestem di me e sa bìrísea hãa, ne méém gatà ma tcáóa ba koe q'ana hãa, sixae igaba xae thée gaam khama ma Krestem di xae e sa.

⁸ Gaa domkar sau-cgaekaguè tama, gatàr ga ko ma qarian ncèem X'aiga ba máà xaea hãa ka dqomse igaba. Qarian ncèem kò máà xaea hãa, nxãasega xae gha tshàoa ghùì tu u, a táá kòbea q'aa tu u ka.

⁹ Tcgāya zi tiri zi cgoar ko q'aekagu tu u khama i ga kò ii sar tc'èe tama.

¹⁰ C'èe ne ko máà: “Paulom di zi tcgāya zia qarian úúa, a ko xgòase kg'ui, igabaga ncèe cgáé-q'ooa ba kò gatà cgoa hàna nem qari úú tama, i gam di kg'uiian cúí gúù ga méé tama,” témé.

¹¹ Gatà ii ne khòè ne méé ne bóò q'ãa, èe xae ko tcgāya zi koe góá zi xae gha thée kúrú sa. Gatu cgoa xae ga hãa, kana xae ga gatu cgoa hãa tama igaba xae sixae xae e sa.

Táá méé ta dqomse guu

¹² Bèe xae ko, gane èe ko dqomse ne cgoa nxará xg'aesea ne, kana gane hànas téé-q'oos koe tòósea ne. Igaba ne ko gane, gane ka tc'ãò-tc'ãose, a ne a ko gane ka nxará xg'aese. Tsóágase ne gáé kàà tc'èe nea!

¹³ Igaba xae sixae cuiskaga Nqarim máà xaea hãas tc'ão-tc'ãos *kúrí xae gha tsééan* di sa nqáéa hãase dqomse tite, igaba xae gha Nqarim máà xaea hãas tc'ão-tc'ãos cgoa dqomse, tc'ão-tc'ãos ncêe gatu igaba tu gaas koe hãa sa.

¹⁴ Sixaea kò tc'ãa di xae e, Krestem di qãe tchõàn ko gatu koe úúa hãa xae. Khama xae c'ëem khòem kúrí hãa tsééan dim nqõóm koe tcãa tama. Nqari ba máà xae e tua hãa!

¹⁵ C'ëe ne khòe ne kúrí hãa tsééan koe xae nqáéase dqomse tama, igaba xae ko Nqarim máà xaea hãas tc'ão-tc'ãos cgoa dqomse, a xae a nqòòan úúa hãa, gatu di dtcòman gha kai, a gha sixae di tsééan gatu xg'aeku koe kaisase tchàakagu sa.

¹⁶ Nxãasega xae gha qãe tchõàn c'ëe zi xg'aeku zi gatu ka ncí za hãa zi koe síi xgae-xgae ka. C'ëem khòem ãem hãa qgái koe kúrí hãa tsééan koe xae dqomse tc'ëe tama khama.

¹⁷ Igaba ncêe c'ëem khòem kò dqomse kg'oana ne méém X'aigam koe dqomse.

¹⁸ Ncêe khòem kò dqomse, nem tchànóm iise bóòe tama khama. Igaba ncêe X'aigam kò khòe ba dqom nem kò tchànóm iise bóòe.

11

Paulo ba hëé naka tshúù-ntcõa di xu x'áè úú-kg'ao xu hëéthëe e

¹ Tiri kàa tc'ëean koe tu ga qáo tcáo cgoa te sar ko tc'ëe; ke méé tu cgómna gatà hëé.

² Nqarim koe guua hãa taua ner úú cgoa tua hãa khama. Cúím khòem di sèekua ner nqòòkagu tua, Kreste ba, nxãasegar gha cookg'aia ba koe tòó tu u ka, qanega xóe cgoaé tamas dxàe-coas khama ma.

³ Igabar ko q'áo, gatu di tc'ëea ne gha tseegu a q'ano máàsean Krestem di koe tcg'oa sa, ãem kò cg'ao ba ma gam di kàan cgoa Efa sa ma qàe-qaea hãa khamaga ma.

⁴ Thamkase tu ko c'ëe khòean koe máàse khama. Ncêe c'ëe khòean kò hàà cgae tu u, a hàà tãám Jesom, ncêe sixae qanega Gam ka xgae-xgae tu u ta ga hãam ka xgae-xgae, ne tu ko gaan koe máàse, kana tua sixae máà tua hãam tc'ëem ka tãá ba hòòà, kana tua sixae xgae-xgae tu u ta ga hãa qãe tchõàn ka tãán hòòà.

⁵ Tíí ko bóò kar nxãata noose nqãaka hãa tama gaxu x'áè úú-kg'ao xu ncêe cgáé xu u *ta i ko mééè xu ka*.

⁶ Nxãatar ga ma kg'uian xgae-xgaasea máá tama, igabar tc'ëega ra a. Ncêes gúù sa xae wèé zi dàò zi koe qãèse x'ái tua hãa.

⁷ Nqarim di qãe tchõà ner kò xgae-xgae tu u x'áè kar kò surutakagu tu u tama, a ra a kòò cg'aré-cg'arese, nxãasega tu gha gatu kaikaguè ka; ka ra gáé kò ko chibi sa kúrí?

⁸ C'ëe zi kereke zir *koma* xhùua hãa, gaa zi koer gha hùian hòò a gatua tsééa máá tu u zi.

⁹ A ãer kòò gatu cgoa hãa, a c'ëe gúù tcàoa hãa kar kò cúí khòe ga qóm ba qgóókagu tama, ãer tcàoa hãas koe xu kò tíí qõe ga xu ncêe kò Maketonia koe guua hãa xu hùì te khama. Ra kò wèé zi dàò-kg'ám zi koe qgóósea hãa, táár gha qóma máá tu u ka, a ra a gha gatà cúíga hëé.

¹⁰ Ncêer ko ma Krestem koe tseeguan kg'ui khamaga ma i cuiskaga ncêe dqomsean tiri Akaia di xu xg'aeku xu *ncêe gatu x'ãèa hãa xu* koe guu na chòòkaguèa hãa tite.

¹¹ Dùús domka *ra kò gatu koe hùian qaa tama?* Ncàm tu u tamar hãa domkaa? Nqari ba q'ana hãa, ncàm tuar hãa sa!

¹² Khama ra gha ncêer kò kúrí sa kg'ama kúrí *a gatu di hùian qaa tite*, a gha nxãasega gaxu ãe ko sixae cgoa cúíta noose tséé sa dqomse xu sau-cgaekagu.

¹³ Eèta ii xu khòe xua tshúù-ntcõa di xu x'áè úú-kg'ao xu u, qàe-qaequan di xu tséé-kg'ao xu, Krestem di xu x'áè úú-kg'ao xu kúrísea hãa xu.

¹⁴ Arekagu tama i hãa, satanam igabam ko moengelem x'áàn di ba kúrísea hãa khama.

¹⁵ Gaa domka i are-aresa tama, gam di xu qãa xu igaba xu kò tchànóan di xu qãa xu kúrísea hãa ne. Chòò-q'oos koe xu gha gaxu di tsééan khama ma suruta kabìe.

Paulo ba ko gam di xgàrasean ka dqomse

¹⁶ Gaicara ra ko kg'uiian tiri kg'ui a ko máá: Táá méé i cúí khòè ga kàà tc'èer iise qgóó te guu. Igaba ncèè gatà tu kò ko hëé ne méé tu nxãaska kàà tc'èem khòè ba tu ga ko ma qgóó khama ma qgóó te, nakar nxãasega tíí igaba thëé cg'arése dqòmse.

¹⁷ Ncèe dqòmsean tiri koer X'aigam ga ko ma kg'ui khama ma kg'ui tama, igaba ra ko kàà tc'èe iise kg'ui.

¹⁸ Ncãaga i ko kái khòèan ga nqõóm di cauan cgoa dqòmse khamar gha tíí igabaga thëé dqòmse.

¹⁹ Tc'èega tu u *sa tu ko bìrìse*, igaba tu ko èe kàà tc'èe ii ne cgoa qãè-tcaoa hãase tsééa xg'ae ná!

²⁰ Khòèa ne kò qãàn kúrú tu u, a ko tcana máá tu u, a ko ntcóm tu u, a ko náà c'ãa-c'ana tu u, a i a ko x'ábú góó tu u ne tu ko kgoara máá a.

²¹ Ncèe *gúùan kúrú koe* xae kò kg'amka xae e, témé sar ko saucgae.

Igaba ncèè c'èe khòèan kò bìrìsea hãa c'èes gúùs ka i gha dqòmse sa ner tíí igaba bìrìsea hãa (kàà tc'èem khòèm khamar ko ma kg'ui).

²² Hebera dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Iseraele dis qhàòs di xua? Tíí igabar gaar ga ra a. Abrahamam di xu tsgõo-coa xua? Tíí igabar gaar ga ra a.

²³ Krestem di xu tséé-kg'ao xua? (Temeam khòèm khamar ko ma kg'ui a ko máá:) *gaxu kar* cgáé ra a, a ra a gaxu ka kaisase tsééa hãa, a ra a gaxu ka kái q'oro qáéèa hãa, a gaxu ka kái q'oro qoaèa, a kái q'oro x'óó ka hëéa.

²⁴ Juta ne kar 5 q'oro 39 tsaman qoaèa hãa,

²⁵ nqoana q'oro ra kò *Roma ne ka* tsam xu cgoa qoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka nxõán cgoa xaoè, a ra a kò nqoana q'oro skepes ka x'óó cgoaè, a ra a kò c'èe x'aè ka koaba ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé tshàam q'oo koe hãa.

²⁶ Eër kò káise caate a ko dàra kar kò kái zi tcabà zi koe tcãà: tshàan di zi, ts'ãà-kg'aoan di zi, tiri ne khòè ne di zi, tãá zi qhàò zi di zi, x'áé-dxooan di zi, qãáka ka di zi, tshàa-dxooan di zi hëé naka tshúù-ntcõa di dtcòm-kg'aoan di zi hëéthëé koe.

²⁷ Thòokaser kòò tséé, a ra a thëé ko qómse tséé, ra kò kái ntcùúan x'óm tama, a xàbàa hãa, a cáma hãa, a ko kái-kg'aise tc'õoan úú tama, a ra a kòò qgàì, a qg'aè-cgaea hãa.

²⁸ Wèé zi gúù zi oose ra ko wèé cáma ka qóman xám, wèé zi kereke zi tc'èea máás tiris ka.

²⁹ C'èem khòèm kò kg'amka ii ner ko tíí igaba xámse a kg'amka. C'èem khòèm kòò chìbian koe tcãàè ner ko tshúù-tcao.

³⁰ Ncèè qaase i kò ko, dqòmser ga sa, ner gha gúù zi tiri kg'amkan ko x'ái zi cgoa dqòmse.

³¹ Nqarim ncèe X'aigam Jesom ka Xõò ba, ncèe ko chõò tamase dqòmè ba, nxãa ba q'ana hãa tshúù-ntcõar nxàe tama sa.

³² Damaseko koem kò tc'ãà-cookg'aim x'aigam Aretasem dòm q'oo koe hãa ba x'áé-dxoom Damaseko di ba kòre, nxãasegam gha qáé te ka.

³³ Igabar kò x'áé-dxoom dim xhàrom kòm koe guu a q'ores q'oo koe hãase xòóè, a tshàu q'ooa ba koe nxààa tcg'oa.

12

Paulo ba ko x'ái zi bóò ka dqòmse

¹ Dqòmse méers gúù si i, èeta i ga ma cúí gúù qãè ga kúrúa máá te tama igaba. Ncèeskar gha X'aigam bóòkagu tea hãa zi x'ái zi hëé naka xgòre-kg'áise ko zi ka hëéthëé kg'ui.

² Q'ana ra hãa Krestem koe hànám khòè ba, ncèe kò nqáéa hãa kurian 14 ka, sèè a kaisase tc'amaka hãam nqarikg'aim* koe úúèa hãa ba. (C'úúà ra hãa, ncèes gúù sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa† ii – Nqarim cúí ba q'anaa.)

* **12:2:** *kaisase tc'amaka hãam nqarikg'ai* - Gerika sa ko máá: “nqoana dim nqarikg'ai ba,” témé. † **12:2:** *x'ái sa* - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé.

³ Ra ncëem khòè ba q'ana hãa (igabar c'úua hãa, ncëes gúu sa kò cgáé-q'ooa ba koe kúrúse sa, kana sa ko x'ái sa: ii – Nqarim cúí ba q'anaa)

⁴ ntam kò ma sèè a paradaisi koe úuè sa. Nxàèè tite zi gúu zim kò kóm, gúu zi ncëe khóèan kgoara máàè naka nxàe tite zi.

⁵ Ncëem khòèem kar gha dqòmse igabar tíí ka dqòmsea hãa tite, tiri kg'amkan ka cúí ga a gha ii.

⁶ A ncèè dqòmser kòo ner káà tc'ëem khòè ba ii tama, tseegua ner gha ko nxàe khama. Igabar ncëeska dqòmsea hãa tite, nxàasega i gha c'ëe khóèan táá kaisase tc'ëea máá te ka, èe i ko tíí koe bóòs ka hëé naka èe i ko tíí koe kóms ka hëéthëé e.

⁷ Igaba méér táá kaisase kaikaguè guu èer ko bóò zi x'ái zi kaisase kaia hãa zi domka. Gaa domkar dxàm ba cgàaa te koe máàèa hãa, ncëe satanam di tséé-kg'ao ii ba, me ko qhàe te, nxàasegar gha táá kaisase koase ka.

⁸ Ncëes gúus domkar kò X'aiga ba nqoana q'oro còrè, nxàasegas gha tíí koe séèa tcg'òòè ka.

⁹ Igabam kò bìrí te a máá: “Tiri cgómku ne tc'ão tsia hãa, *Tiri* qaria ne ko kg'amkan koe cg'oèase x'áise khama,” témé. Gaa domkar gha tiri kg'amkan koe kaisa qàè-tcaoan cgoa dqòmse, nxàasega i gha Krestem di qarian tíí koe hãa ka.

¹⁰ Gaas gúus domkaga ra ko kg'amkan koe qàè-tcao, naka cóèkuan koe hëé, naka xháé zi koe hëé, naka xgàraku zi koe hëé, naka qóm zi koe hëéthëé e, *ncèè* Krestem domka zi kòo kúrúse ne. Eër kò kg'amka ii ner nxàaska qari ra a khama.

Paulo ba ko Korinta dis kerekes ka káise tc'ëe-tc'ëese

¹¹ Káà tc'ëem gúu bar kò kúrúse, igaba tu kò gatu gaan koe chùia úú te, gatu ka méér ga kò koaèa hãas gúu si i khama. Gúu cgáér tama ra a ga ii, igabar èe xu x'áè úú-kg'ao xu cgáé xu u *ta ko méé* xu ka nqàaka hãa tama.

¹² Tseegu dir x'áè úú-kg'ao *ra a* di zi x'ái zia kò gatu xg'aeku koe qáo tcáoan cgoa x'áíè, x'ái zi cgoa hëé naka are-aresa zi gúu zi cgoa hëé naka kaia hãa qarian cgoa hëéthëé e.

¹³ Cúis gúu sa tu kò c'ëe zi kereke zi ka tcào: ra kò tíí táá qóm ba qgóókagu tu u. Ke méé tu cgómna ncëes chibi sa qgóóa máá te!

¹⁴ Ncëer ii kar nqoana dis dàra sar gha dàra tu u sa kg'ónòsea máána hãa. A ra a cuiskaga qóma máá tu ua hãa tite; èe gatu di ii sar qaa tama, igabar ko gatua qaa tu u khama. Cóan méé i gaan di xòòan táá tsééa máás gúu si i, igaba méé i xòòan gaan di cóan tsééa máá khama.

¹⁵ Ra gha kaisase qàè-tcaoa hãase wèés gúus èer úúa hãa sa gatu koe tséékagu naka tíí ga ra hëéthëé e. Ncèè kaisaser kò ncàm tua hãa, ne tua gha gatu cg'arése ncàm te?

¹⁶ Ncëe tu ma dtcòmaa khamaga ma, táár kò qóm ba qgóókagu tu u sa, igabar kò *koma* kàa sa kúrú, a gaas cgoa qgóó tu u.

¹⁷ Ntama? A gaxu khòè xu èer kò gatu koe tsééa úúa hãa xu ka c'ëem cgoa ra kò c'ëe gúu ga sèè cgae tu u?

¹⁸ Tito bar ko dtcàrà qòòm gha ka, a ko c'ëem dtcòm-kg'ao ba gam cgoa tsééa úú. A Tito ba kò c'ëe gúu ga sèè cgae tu u ii? Cúim tc'ëem cgoa tsam gáé kò tséé tama? Cúim dàò ba tsam gáé kò sèè tama?

¹⁹ A ncëe tu hãa ka tua kò tc'ëea máá, gatu cookg'ai koe xae ko kg'uia mááse, ta tc'ëea? Nqarim cookg'ai koe xae ko kg'ui, èem ga ma Kreste ba ma kg'uikagu xae e khama, si wèés gúus *èe xae ko góó a ko kúrú sa*, gatu di tshàoa ghùìèan di si i, ncàm-ncamsa tuè.

²⁰ *Gatu koe* síía ner ko q'ádò. C'èedaokar èer ko ma qaa tu u khama ma sao-xg'ae tua hãa tite, tu gatu igaba èe tu kòo ma qaa te khama ma sao-xg'ae tea hãa tite. I gha c'èedaoka mèékuan hëé, taukuan hëé, xgóàn hëé, cèèan hëé, cóèkuan hëé, c'amkuan hëé, bóòsean hëé naka kómku taman hëéthëé hãa.

‡ 12:3: x'ái sa - Gerika sa ko máá: “cgáé-q'ooa ba ka tchàa koe,” témé.

²¹ Gaicara ra kòò sí nem gha tirim Nqari ba gatu cookg'ai koe cg'aré-cg'are te sar ko q'áò. Ra gha kái ne ãe kò nxāakamaga chibian kúrú ne kg'ae cgae, gane di chibian koe ne kò táá tcoóse khama. Qanega ne q'ano taman hēé, cg'áràn hēé, naka cg'āèan hēéthēé koe hāa.

13

Còò di zi dqàèku zi

¹ Ncēa nqoana dis dàras ga si i ncēer ko gatu koe dàra sa. *Si ko Nqarim dis Tcgāya sa méé a ko máá:* “Cám kana nqoana tééa-máá-kg'aoan di kg'áma ne gha wèés kg'ui sa nxāea tseegukagu,” témé.

²⁻³ Eē nxāakamaga chibian kúrú hāa ne hēé naka wèé ne c'ēe ne hēéthēér ko dqàè; ēer kò cám di sa dàra nea kar kò ma dqàè ne khamagar ko ma ncēer káà iim x'aèm ka dqàè ne. Krete ba ko tíi koe kg'ui dis x'ái sa tu ko qaa ná? Eēr kò gaicara hàà ner gaa domkaga ncēe ne khóè ne cuiskaga bóò guua hāa tite. *Krete ba* gatu koe kg'amka tama, igabam gatu xg'aeku koe qarian úúa.

⁴ Gatàm kò ma kg'amkan koe guu a xgàuè, igabam ko Nqarim di qarian ka kg'òè. Gataga xae ma Gam koe kg'amka xae e, igaba xae gha Nqarim di qarian ka Gam cgoa kg'òè, a tsééa máá tu u.

⁵ Gatu kúrú bóòse naka tua bóò dtcòman koe tu hàna sa; kúrú tu gatu bóòse. Bóò tu q'āa tama Jeso Krete ba gatu koe hàna sa? Igaba ncēè kúrú tu kòò bóòse a ko tààè nem Jeso Krete ba gatu koe hāa tama.

⁶ Ra tcoman úúa hāa, bóò tu q'ana hāa sixaea kúrú bóòku sa tààa hāa sa di i.

⁷ Igaba xae ko Nqari ba còrè, táá tu gha c'ēe gúù cg'āè ga kúrú sa. Khóè ne gha bóò, kúrú bóòku sa xae tààa hāa sa domkar ncēes gúù sa kg'ui tama, igaba xae ko tc'ēe, ēe tchàno ii sa tu gha kúrú sa, ēeta xae ga ma sixae tààèa hāa khama ii igaba.

⁸ Cuiskaga xae tseeguan cgoa x'āàkua hāa tite khama, igaba xae gha tseeguan kúrú máá.

⁹ Ncēè qari tu iis gúùs cúí sa gha ko qāè-tcaokagu xae e, ēe ta xae ga ma kg'amka khama ii igaba. Còrèa xae ko máá sa gatu gha còoka qòò si i.

¹⁰ Gaa domkar ko ncēer káà ii ka ncēe zi gúù zi góá máá tu u, nxāasegar gha ēer kòò hàà ne táá hàà xgòàse kg'ui a tiri qarian tséékagu ka. X'aiga ba ncēe qarian máà tea hāa, tshàoar gha ghùì tu u ka, a táá tòà-q'aa tu u ka.

Còò di zi tsgámkaguku zi

¹¹ Còò dis ka, tíi qòe ga tuè, qāè-tcao tu. Gúù zi kúrú naka zi qāè, korèku tu, naka cúí tc'ēe ii, tòókuan cgoa kg'òè, nakam gha ncàmkuhan hēé naka tòókuan hēéthēé dim Nqari ba gatu cgoa hāa.

¹² Gatu ka c'ēe ne tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

¹³ Wèé ne dtcòm-kg'ao ne ko tsgámkagu tu u.

¹⁴ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuhan hēé naka Nqarim di ncàmkuhan hēé naka Tcom-tcomsam Tc'ēm di hāa cgoakuan hēéthēé méé i gatu wèéa tu cgoa hāa.

GALATIA NE Paulom dis tcgãya sa Galatia ne koe Tée-cookg'ai sa

Eẽ i ko Jesom di qãe tchõan tshoa-tshoa a ko xga-xgaà, a ko ẽe Juta tama ne ka cam tshãua mááe, kas kò tẽe sa xgoaba: khòe ba méem Juta iise kg'õe naka baà Moshem di x'áean ko méé sa komsana naka baà q'ãe nqãa-qgai khòe, nxãaskam gha tseegu dim dtcòm-kg'ao ba ii di sa. Me kò Paulo ba ncẽes gúus cgoa ntcoeku, a ko máá qaase tama ia témé. Qaasekos gúu sa, Krestem koe dtcòm si i, gaas ka ta gha wèéa ta ga Nqarim ka tchànokaguè. Igaba Galatia koe hàna zi kereke zi xg'aeku koe ne c'ẽe ne khòe ne hãa, Paulo ba ko ntcoe ne, a bìrisea hãa khòe ba méem gataga Moshem di x'áean komsana naka baa nxãasega Nqarim ka tchànokaguè sa.

Paulom dis tcgãya sa kò góáea, tseegu di dtcòm koes gha Galatia ne kabi ka, ncẽe ko tshúu-ntcõa di xga-xgaan ka hoàkaguè ne.

Paulo ba kò tshoa-tshoa (1-2) koe a Jeso Krestem dim x'áe úú-kg'ao ba tam gha ma tciie di qaria nem úúa hãas ka kg'ui. A ba a kò nxàe, gam di tséean x'áe úú-kg'aom ii dia Nqarim koe guua hãa, khama i khòean koe guu tama sa, i gam di tséean ẽe Juta tama ne khòe ne koe hãa sa.

Me kò nxãaska kg'ui sa ghui, ncẽe ko máá, dtcòm ka cúim ko khòe ba Nqarim koe tchànokaguè, témé di sa. Qãe tséea nea khòe ba kgoara tama, igabam ko kgoaraem khòe ba qãe tséean kúru ka (3-4).

Chõo di xu tcee xu (5-6) koem ko Paulo ba x'ái, Krestem koe dtcòm sa ko ncàmkus ncẽe ko kg'õea ta kaba-kaba sa óaga sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãe nqãa-qgai khòoku sa
- x'áea ne
- kgoarasea ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulom di tséea ne x'áe úú-kg'aom ii di i (1-2)
- Nqarim di cgòmkuu di qãe tchõa ne (3-4)
- Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tséea ne hẽéthẽe e (5-6)

Paulom di tséea ne x'áe úú-kg'aom ii di i (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, x'áe úú-kg'ao* ba kúruèa hãa ra: khòe ne koe guu tamase, kana khòem ka tamase, igaba Jeso Kreste ba hẽe naka x'ooan koe ghui Mea hãam Nqarim Abom ka hẽéthẽe e.

² Tíi hẽe naka wèe xu qõe xu ncẽe tíi cgoa hãa xu hẽéthẽea ko ncẽes tcgãya sa Galatia di zi kereke zi góá máá a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xõo ba hẽe naka X'aigam Jeso Kreste ba hẽéthẽe tsara koe guua hãa cgòmkuu hẽe naka tòókuan hẽéthẽe méé i gatu cgoa hãa.

⁴ Ncẽe ko gatá di chibian domka máase ba, nxãasegam gha ncẽe x'aè dim nqõóm cg'ãe tc'ëean dim koe kgoara tcg'òó ta a ka, ncẽem ko ma gatá dim Nqarim Xõo ba ma tc'ëe khama.

⁵ Chõo tamase méem dqomè, Amen.

Cúisega tseegu ii qãe tchõa ne

* 1:1: x'áe úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁶ Gatu kar area hãa! Eẽ Krestem di cgómkuan koe tciia óa tu ua hãa ba tu ncẽeta ma qháésega aagua hãa, a tãá tchõàn koe nxana,

⁷ ncẽe qãe tchõà tama a. Igaba i c'ẽe khóèan hàna ncẽe ko nquu sa tcãa tu u, a Krestem di qãe tchõàn kàmakagu kg'oana.

⁸ Igabar *ko birí tu u a ko máá*: ncẽe sixae igaba kana nqarikg'ai koe guuam moengelem kò c'ẽe tchõàn xгаа-xгаа tu u, ncẽe sixae kòo xгаа-xгаа tu u qãe tchõàn cgoa qõò mááku tama a, ne méém chõò tamase xgàràe!

⁹ Ncẽe xae nxãakamaga mééa hãa khamagar ko ncẽeska gaicara méé a ko máá: ncẽe c'ẽem khóèm kòo ẽe tu xгаа-xгааèa qãe tchõàn cgoa qõò mááku tama qãe tchõàn xгаа-xгаа tu u ne méém chõò tamase xgàràe!

¹⁰ Khóè ne kar gha koaè sa ra koaé qaa kana Nqarim kaa? Kana ra ko khóèan qãe-tcaokagu sa qaa? Ncẽe qanega ra kòo khóèan qãe-tcaokagu ner Krestem dir tséé-kg'aor tama ra a!

Ntam ko ma Paulo ba x'áè úú-kg'ao ba kúrú sa

¹¹ Q'ãa méé tu sar ko tc'ẽe khama, tíi qõe ga tuè, ncẽer kòo xгаа-xгаа qãe tchõà nea khóèan koe guu tama sa.

¹² Khóèan kar máàe e tama khama, a *khóèan ka* xгаа-xгааè e tama, igaba ra Jeso Krestem ko tíi koe x'áise koe guu a máàe ea.

¹³ Kóma tu hãa ẽer kò Juta dis dtcòm̃s koe hãa kar kòo ma kg'òe sa khama: kaisase nqáéaser kò Nqarim dis kereke sa xgàrà, a kòo cg'õoa dqùrì sì.

¹⁴ A ra a kò Juta dis dtcòm̃s koe kái xu tiris tcáràs di xu ka còoka hãar Juta ra a, a kò ẽe ne kò sita ka tsgõose ga ne máà ta a cauan kaisase qgóóa qari.

¹⁵ Qanegar ábàe tama cookg'ai koem kò Nqari ba nxará tcg'òó tea. A ba a kò Gam di cgómkuan ka tciia óa te. I kò qãe-tcaokagu Me

¹⁶ Gam dim Cóá bam x'ái tea sa, nxãasegar gha tãá zi qhàò zi di ne koe Gam di qãe tchõàn xгаа-xгаа ka. Gaa x'aè kagar kò khóèan cgoa táá xg'ae,

¹⁷ a ra a kò gataga Jerusalema koe ga táá qõò, a ẽe xg'ao tíi ka tc'ãà a x'áè úú-kg'ao ii xu koe síi, igaba ra kò Arabia koe qõò, a ra a gaa koe guus ka Damaseko koe kabise.

¹⁸ Ra kò nxãaska nqoana kuri qãá q'oo koe Jerusalema koe qõò, a Petere† ba dàra, a síi 15 cáman gam cgoa x'ãe.

¹⁹ Igaba ra kò cúim x'áè úú-kg'aom ga ba táá bóò, Jakobom oose, ncẽe X'aigam *Jesom* ka qõese ba.

²⁰ Bóò, Nqarim cookg'ai koer ko gaise, ncẽer góá máá tua hãa sa tshúù-ntcõas tama si i sa.

²¹ Kháókar kò Siria hẽe naka Kilikia hẽéthẽe di zi xg'aeku zi koe qõò.

²² Ra kò Jutea di zi kereke zi koe q'ãàe tama, ncẽe Krestem koe hãa zi;

²³ kg'amaga ne kò tíi ka kómaa hãa i ko máá: “Gaam ẽe kòo kg'aia xgàrà ta a ba ko ncẽeska dtcòm̃s ka xгаа-xгаа, ncẽem kòo cg'õoa dqùrì sa,” témée.

²⁴ Ne kò tíi domka Nqari ba dqom̃.

2

Paulom di tchõà ne ko x'áè úú-kg'ao xu c'ẽe xu ka dtcòm̃mè

¹ Ra kò nxãaska 14 kurian qãá q'oo koe gaia Jerusalema koe qõò, Barenabasem cgoa hãase, a ra a kò thẽé Titom ga ba sée,

² a *Nqarim ko x'ái te* sa xùri; a ra a ẽer kò tãá zi qhàò zi di ne xгаа-xгаа hãa qãe tchõàn gaxu cookg'ai koe síi tòó. Kaia ntcõó-q'ooan úúa hãa xu cgoar kò ncẽe sa cúia hãase nxàe; tsééan ncẽer ko wèé qaria te cgoa kúrú hãa a, a ko qanega kúrú u, nea gha kg'amaga di ii sar tc'ẽe tama khama.

† 1:18: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

³ Igaba Titom ncêe kò tí cgoa hãam ka i kò qaase tama, q'ãe nqãa-qgai khòoem gha sa, Gerika me e kò ii igaba.

⁴ Igaba xu kò c'êe xu khòe xu kúrúe i gha sa tc'êe. Dtcòm-k'ao xu khama xu ko ma qgóose, igaba xu tchõa qaase xu iise sixae koe ts'ana tcana. A xu a ko êe ta Jeso Krestem koe úúa hãa kgoarasean hàà bóò, nxãasega xu gha gaxu di qãan kúrú ta a ka.

⁵ Igaba xae kò x'aè-coam di kòm ga táá máà xu, nxãasega tu gha qãe tchõan di tseeguan úú ka.

⁶ Igaba gaxu êe tc'ãa-cookg'aian khama ko ma qgóoe xu - êe xu kò hãas téé-q'oo sa tí koe cúí guú ga méé tama, Nqari ba khòe ne tãákase qgóo tama khama - êe xu khòe xua kò táá bìrì te, cúí guú ga ra gha *êr ko xgaaxgaax qãe tchõan* koe càù sa.

⁷ Igaba xu kò bóò q'ãa, Nqari ba tíá máà tea hãa, qhàò zi di ner gha qãe tchõan xgaaxgaax sa, ãem kò ma Petere ba máàna hãa khamaga ma, Juta nem gha qãe tchõan xgaaxgaax sa.

⁸ Nqarim ncêe kò Petere ba tsééa hãa, me x'áè úú-k'g'aom Juta ne ko qãe tchõan xgaaxgaax ba ii, ba kò tí tséé te, x'áè úú-k'g'aom táá zi qhàò zi di ne ko qãe tchõan xgaaxgaax bar gha ii ka khama.

⁹ Xu kò Jakobo ba hêé, naka Petere* ba hêé naka Johane ba hêéthêé xu, ncêe kò nquu ba ko ghùì-ghui xu hìi xu iise sèèè xu bóò q'ãa Nqari ba ncêes tséé sa máà tea hãa sa, a xu a tíá hêé naka Barenabase ba hêéthêé tsam qgóo tshàu, dtcòmkuaxae hãa dis x'áís iise. Dtcòmkuaxae ko hãa ncêeta xae gha ma tsééa xg'ae sa: Sitsam gha táá zi qhàò zi di ne koe síí, xu gaxu Juta ne koe síí sa.

¹⁰ Cúís guús dtcàrà xu kò sa: êe dxàua hãa ne méé tsam qãese kòre si i, si kò gaas guú sa tcáóa te koe tcàà kúrú sir gha sa.

Paulo ba ko Petere ba ntcoe

¹¹ Igaba ãem ko Petere ba Antioke koe hàà kar kò dtcòm-k'ao ne cookg'ai koe ga ntcoe me, chìbia nem úúa hãa khama.

¹² C'êe xu khòe xu Jakobom ka tsééa óàèa xu ko hàà cookg'ai koem kò táá zi qhàò zi di ne cgoa tc'óó, igaba êe xu ko hàà kam kò q'ãe nqãa-qgai khòokus dis xg'ae sa bèe, a tééa dìbì, a táá zi qhàò zi di ne cgoa q'aa-q'aase.

¹³ Gabá hêé naka c'êe xu Juta xu hêéthêéa kò tshoa-tshoa a ãe xu q'ana hãa si qãe tamagúù sa kúrú, me kò Barenabasem ga ba gaxu di cg'ãe tsééan domka hòà cgoa xu.

¹⁴ Igaba ãer ko qãe tchõan di tseeguan xu xùrì tama sa bóò kar ko wèéa ne cookg'ai koe ga Petere† ba bìrì a máá: “Juta tsi i, igaba tsi ko *gane cgoa tc'óóan ka* táá zi qhàò zi di ne di cauan cgoa kg'òè, Juta ne dian ka tamase. Ka nxãaska dùú saa ncêe tsi ko qhàò zi di ne chùì, Juta ne di cauan ne gha xùrì ka sa?” témé.

¹⁵ Abà nqais koe ga ta guu a Juta ta a, a qhàò zi di tama, ncêe chìbi-k'ao *ta ko ma tciè* ne.

¹⁶ Igaba ta q'ana hãa, khòe ba x'áèan komsana ka tchànò iise bóòè tama, igaba Jeso Krestem koe dtcòmàn ka a sa. Gaa domka ta gatá *Juta ta* igaba thêé Jeso Krestem koe dtcòmà hãa, nxãasega ta gha Krestem koe dtcòmòs ka tchànò ta iise bóòè ka, x'áèan komsana ka tamase; x'áèan komsana kam cúím khòem ga ba tchànò iise bóòè hãa tite khama.

¹⁷ Igaba ncêe Krestem koe *dtcòmàn ka* ta kò tchànò ta iise bóòè kg'oana ne ta gha *qhàò zi di ne khama ii, ncêe* chìbi-k'ao ne *ta ko ma tciè ne*. Kháé êe sa ko nxãaska máá, Krete ba chìbian òm tséé-k'ao Me e, *êe ko kúrú ta a ta chìbi-k'ao ii ba*, témé? Nxãas tama si i!

¹⁸ Ncêe c'êem khòem kò ãem kòbea hãa sa gaia tshàoa ghùì, nem ko chìbian kúrú.

¹⁹ X'áèa ner *kg'òèa máá tama* khama, igabar x'áèan koe guu a x'óóa, nxãasegar gha Nqari ba kg'òèa máá ka. Krestem cgoar xgàuèa,

* 2:9: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé. † 2:14: *Petere* - Gerika sa ko “Kefase” témé.

²⁰ ra tí ncēeska kg'òèa hãa tama, igabam Krete ba tí koe kg'òèa hãa; ra ncēer ko cgàam koe kg'òès kg'òè sa ko Nqarim dim Cóám koe dtcòman koe kg'òè, ncēe kò ncàm tea, a tí domka mààsea ba.

²¹ Ncēè khòèm kò ko *cgómkuan ka tamase, igaba* x'àèan koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguè, nem Krete ba nxãaska kg'amaga kàà hùise x'óóa hãa. Gaa domkar cuiskaga Nqarim di cgómkuan dxùukg'ai za tòóa hãa tite.

Nqarim di cgómkuan di qãè tchõà ne (3-4)

3

Dtcòm sa nooam dàòm kgoaraè ta gham ga me e

¹ Gatu kàà tc'èe tu Galatia tuè! Dìina gáé tsoò tua hãa? Gatu ncēe tcgái q'ooa tu koe gam kò Jeso Krete ba qãèse x'áise xgàuèam hãa sa tu!

² Cúis gùù sar gatu koe q'ãa kg'oana: x'àèan komsana ka tua kò *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba hòò, kana èe tu kóma hãa *qãè tchõàn koe* dtcòm kaa?

³ Tsóágase tu gáé kàà tc'èe tua! *Tcom-tcomsam* Tc'èem cgoa tu tshoa-tshoaa hãa, ka tua ko ncēeska cgàam *di cauan* cgoa chõòkagu?

⁴ A hùì úú tamase tua kaisase xgàrasea hãa? Kháé tseegukaga ia kò hùì úú tama?

⁵ Gaam èe ko *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba màà tu u, a ko gatu xg'aeku koe are-aresa zi tsée zi kúru ba koáé x'àèan tu ko komsana domka gatà hēé? Kháé ba gáé èe tu kóma hãa *qãè tchõàn koe* tu dtcòma hãa domka gatà hēé tama?

⁶ Abrahamam ka i kò ii khamaga i ii: Nqarim koem kò dtcòm, a ba a kò tchànòom iise bóòè!

⁷ Ke nxãaska kóma q'ãa, èe dtcòm sa úúa hãa nea Abrahamam ka cóáse ga ne e sa.

⁸ *Nqarim di zi* Tcgãya zia kò nxãakamaga còoka bóò, Nqari ba gha tãa zi qhàò zi di ne dtcòm koe guu a tchànò ne iise bóò sa, a ba a kò Abrahama ba kámága qãè tchõàn màá, a màá: “Wèé zi qhàò zia gha tsáá koe guu a ts'ee-ts'ee kg'aiè,” témé;

⁹ khama gane èe dtcòman úúa hãa nea kò dtcòma hãam Abrahamam cgoa xg'ae a ts'ee-ts'ee kg'aiè.

¹⁰ Wèé ne èe x'àèan komsanan ka ko *tchànò ne iise bóòè kg'oana* nea cgúisea hãa; *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe i goásea hãa a ko màá: “Wèé x'aè ka èe X'àèan dis Tcgãyas koe goásea hãa zi gùù zi wèé zi kúru tamam khòè ba cgúisea hãa,” témé khama.

¹¹ X'áise i ko, cúim khòèm ga ba x'àèan ka Nqarim cookg'ai koe tchànò iise bóòè ta ga hãa sa; *Nqarim di zi* Tcgãya zia ko màá: “Eè tchànò ii ba gha dtcòm koe guu a kg'òè,” témé khama.

¹² Igaba i x'àèan dtcòman koe guu tama, a ncēe koe guua, *Nqarim di zi* Tcgãya zi ko méé khama a ko màá: “Eè ko ncēe zi gùù zi kúru ba gha gazi koe guu a kg'òè,” témé.

¹³ *Nqarim di zi* Tcgãya zi koe i goásea hãa a ko màá: “Wèém khòèm èe ko hìis koe tceèè ba cgúiea hãa,” téméè khamam kò Krete ba gatá domka cgúie. A ba a kò ncēeta hēéan ka x'àèan dis cgúikus koe x'ámá tcg'òó ta a.

¹⁴ Nxãasega i gha Abrahamam kò nqòòkaguèa hãa ts'ee-ts'ee kg'aikuan Jeso Krestem koe guu a tãa zi qhàò zi di ne koe tcãà ka, ta gha nxãasega dtcòm koe guu a èe ta kò nqòòkaguèa hãam *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba hòò.

X'àèan hēé naka nqòòkagukuan hēéthēé e

¹⁵ Tí qõe ga tuè, wèé cáim dis sere-sere sar gha tséékagu. Khòè ne kò qáé-xg'ae sa kúru a tseegukagu sia hãa ne i cúí khòè ga kòbe si, kana c'èe gùù ga gaas koe càua hãa tite.

¹⁶ Nqòòkaguku zia kò Abrahama ba hēé naka gam ka cóáse ba hēéthēé tsara biríèa hãa. Si *Nqarim di* Tcgãya sa ncēeta méé naka màá: “naka gam ka cóáse ga XU hēéthēé e,” témé tama naka sa kái xu nxàe, igabas ko màá: “naka cóáse BA hēéthēé e,” témé, a ko cúí ba nxàe, ncēe Krete ii ba.

¹⁷ Ncêe sa nxàer kos ga si i a ko máá: Qáé-xg'ae sa Nqarim ka kámága kúrú a tseegukaguèa hãa, i x'áèan 430 kurian qãá q'oo koe hààraa. Ncêe x'áèa ne ães qáé-xg'ae sa kòbe tite, a Nqarim dis nqòòkagu sa kaàkagua hãa tite.

¹⁸ Ncêe Nqarim dis máàkus kò x'áèan koe guua hãa ne i nxãaska gaicara nqòòkagukus koe guu tama khama; igabam kò Nqari ba nqòòkagukus koe guu a Gam di cgómkuan ka Abrahamama ba máà a.

¹⁹ Nxãaska x'áèan di tsééa nea dùú saa? Tcãàèa i kò hãa, *nxãasega i gha x'ái*, chìbian kúrú sa dùú si i sa ka, me gha nxãakg'aiga *Abrahamam* ka Cóáse ba síi hàà, ncêe kò nqòòkagukus koe nxàèa ba. Moengele xu ka i kòo qòòkaguè, *Moshem* ãe ko nqáè koe hãam koe guu a.

²⁰ Igaba ãe nqáè koe hãa ba cúis xg'aes *cgoa cúí tséé* tama, igabam Nqari ba cúí Me e.

Qãan hêe naka cóán hêéthêe e

²¹ Kháé nxãaska ia x'áèan Nqarim di zi nqòòkaguku zi cgoa qòòa mááku tama? Nxãas tama si i! Ncêe kg'òè sa ko óá di qarian úúam x'áèm kò hàna hãa, nem ga kò khòè ba tseegukaga x'áèan komsana koe guu a Nqarim cgoa tchànokaguèa khama.

²² Igabas ko *Nqarim* dis Tcgãya sa nxàea tseegukagu, wèém nqòó ba chìbian koe hãa sa, nxãasegas gha ãe kò nqòòkaguèas abas ncêe ko Jeso Krestem koe dtcòmàn koe guu a máàè sa, ãe ko dtcòm ne máàè ka.

²³ Igaba dtcòm ko hàà cookg'ai koe ta kò x'áèan ka qgóó a qáèèa hãa, nxãakg'aigas gha síi ncêe ko hààs dtcòm sa hòèè ka.

²⁴ I kò gaa domkaga x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a hãa, Me nxãakg'aiga síi Krete ba hàà*, nxãasega ta gha dtcòm koe guu a *Nqarim cookg'ai* koe tchàno iise bóòè ka.

²⁵ Si gaas dtcòm sa hààraa, i ncêeska x'áèan tc'ãà-cookg'ai ta a tama.

²⁶ Wèéa tu ga dtcòm koe guu a Jeso Krestem koe Nqarim di tu cóá tu u khama.

²⁷ Wèéa tu ãe kò Krestem koe tcguù-tcguuèa hãa tua Krete ba hàna khama.

²⁸ Me Juta ba kana Gerika ba hãa tite, me qãà ba kana qãà tama ba hãa tite, me kg'áo ba kana dxàes ga sa hãa tite, wèéa tu ga Jeso Krestem koe cúí tu u khama.

²⁹ A ncêe Krestem di tu kò ii, ne tu nxãaska Abrahamam di tu cóá tu u, a tu a ãe kò nqòòkaguèa hãas x'ais di tu q'òò-kg'ao tu u.

4

¹ Mée ra ko sa: ãe gha ko hàà x'aian q'òòm kò cóá ba ii nem gha hàà kg'amaga qãàm khama ma sèèè, ãetam ga ma wèé zi guù zi q'òò hãa igaba.

² Tchàno-tchanoku-kg'ao xu hêe naka qòòkagu-kg'ao xu hêéthêe dòm q'oo koem hãa, me gha nxãakg'aiga xòòm ka tòòèa hãam x'aè ba síi hàà.

³ Ncêem dàòm ka ta gatá igaba thêé, ãe ta kò cóá ii, ka kò nqòóm di qarian di ta qãà ta a.

⁴ Igaba ãem ko x'aè ba cg'oè kam kò Nqari ba Gam dim Cóá ba tsééa úú, khòès ka ábàèa hãa, a x'áèan dòm q'oo koe kg'òèa hãa ba,

⁵ síim gha ãe x'áèan dòm q'oo koe hãa ne kgoara ka, nxãasega ta gha *Nqarim* di ta cóá ta ii di qarian hòè ka.

⁶ Me kò Nqari ba cóá tu u domka Gam ka Cóásem dim Tc'êe ba tsééa tcg'òó, Me síi tcáoá ta koe tcàà, a ba a q'aua tcii a ko máá: “Aboè, gatá ka Xòò Tseé,” témé.

⁷ Khama tsi ncêeska gaicara qãà tama, igaba tsi cóá tsi i, a cóá tsi kò ii ne tsi gataga thêé Nqarim koe guu a q'òò-kg'ao tsi i.

Paulo ba Galatia ne dis téé-q'os ka area hãa

⁸ Kg'aia, ncêe tu kò Nqari ba c'ùua hãa x'aè ka tu kò guù zi ncêe nqári tama zi di tu qãà tu u.

* **3:24:** Me nxãakg'aiga síi Krete ba hàà - kana “a ko Krestem koe úú ta a”.

⁹ Igaba tu ncēeska Nqari ba q'ana hãa (i ko gataga qaase, nxàer gha a máá: “Nqarim ka tu q'ãaèa hãa,” témé sa), ka tua gha nxãaska ntama ma nqõóm di qarian ncēe kg'amka, a cgóm-cgomsa koe gaicara kabise? A tseegukaga tua gaicara gaan di qãà kg'oana?

¹⁰ C'ēe cáman hēé, naka nxoean hēé naka x'aèan hēé naka kurian hēéthēé tu xaèa kg'ónò a ko kōè zi kúrú.

¹¹ Q'áòkagu te tu ko! Eēr gatu koe kúrú hãa tsééa ne káà hùì khamaga i ii domka.

¹² Tíí qōe ga tuè, còrè tu ur ko a ko máá: Tíí khama méé tu ii, témé, tíí igabar gatu khama ii ke. Cúí cg'ãè ga tu kúrú cgae te tama.

¹³ Q'ana tu hãa, cgáé-q'oom di kg'amkan domkagar kòo kg'aia qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u sa.

¹⁴ Eēta i kò ma tiri tcìlan kúrú bóa tu di ii, igaba tu kò táá ntcoe te ga hēé, a xguì te ga hēé, a kò Nqarim dim moengelem khama ma qãèse hàakagu te, Jeso Krestem khama ma.

¹⁵ Gatu di qãè-tcaoa ne ncēeska ndaa? Tíí ga ra gha nxàea tseegukagu a máá, kgoanase i kò ne tu ga tcgáia tu nxòbea tcg'òó, a máà te, témé.

¹⁶ A ncēeska ra gáé gatu dim cg'õo-kg'ao ba kúrúsea, ncēer ko tseeguan bìrí tu u ka?

¹⁷ Eē xu tshúù-ntcõa-kg'ao xua qãèm dàòm ka tcãà-tcaoa máá tu u tama, igaba xu ko qaa sa sixae cgoa q'aa-q'aa tu u si i, nxãasega tu gha tcãà-tcaoa máá xu ka.

¹⁸ I wèè x'aè ka qãès guùs koe tcãà-tcaoan qãè e, tíí kò gatu cgoa hãa ne cúí tamase.

¹⁹ Tiri tu cóá tu ncàm-ncamsa tuè, gatu domkar gaicara ábàn di thõòn koe hãa, Me gha nxãakg'aiga síí Krete ba gatu koe kúrúse!

²⁰ Nta ra ko ma tc'ēe, ncēeskar ga gatu cgoa hãa sa, a ra a ga kg'ui-q'ooa te kabì! Gatu kar area hãa khama.

Hagare sa hēé naka Sarah sa hēéthēé e

²¹ Bìrí te tu, gatu ncēe x'aèan dóm q'oo koe tu gha hãa sa ko tc'ēe tu: a x'aèan tu komsana tama?

²² Góásea i hãa a kò máá, Abrahama ba ko cáàm cóá tsara úúa hãa, me c'ēe ba qãàs di me e, me c'ēe ba gam dis khóès kgoarasea hãas di me e, témée.

²³ Igabam kò qãàs dim cóá ba cgàam koe guu a ábàè; me kò kgoarasea hãas khóès dim cóá ba nqòòkagukus koe guu a ábàè.

²⁴ Ncēe zi guù zia gha x'áís iise sèèè: ncēe sara khóè sara cáàm sara qáé-xg'ae sara a; c'ēe sa Sinai dim xàbìm dis x'ái si i, a ko hàà gha qãàn kúrú cóán ábà, si nxãa sa Hagare si i.

²⁵ Si Hagares ncēe sa Sinai dim xàbìm Arabia dim nqõóm koe hànám dis x'ái si i, a Jerusalema dis x'ái si i; gas di ne cóá ne cgoas xg'ae a qãà si i khama.

²⁶ Igaba tc'amaka hãas Jerusalema sa kgoarasea, a sa a gasá gatá ka xõò si i.

²⁷ Góásea i hãa khama a ko máá:
 “Qãè-tcao, sáá ábà tama si khóè seè,
 qãè-tcaoan ka q'au,
 sáá ncēe ábàn di thõòn koe hãa tite si;
 ēe aaguèas khóès di cóá nea
 ēe sèèa hãas khóès dian ka kái i khama,”
 témée.

²⁸ Ncēes Jerusalema sa gatá ka xõò si i khamaga tu gatu, tíí qōe ga tuè, Isakam khamaga ma nqòòkagukus di tu cóá tu u.

²⁹ Igaba ēem x'aèm kam kò ēe ko cgàam koe guu a ábàèm cóá ba, ēe Tc'ēem koe guu a ábàèa ba xgàra; si ko gatá iis guù sa ncēe zi cáàm zi kaga igaba kúrúse.

³⁰ Igaba sa ko Nqarim dis Tcgãya sa nta méé? Ncēetas ko méé a ko máá: “Xhàiaqu qãà sa hēé naka gaas dim cóá ba hēéthēé e! Qãàs dim cóá ba cuiskaga ēe kgoarasea hãas khóès dim cóám cgoa xg'ae naka q'òò hãa tite ke,” témé.

³¹ Gaa domka, tíí qōe ga tuè, qãàs di ta cóá ta tama ta a, igaba ta kgoarasea hãas khóès di ta cóá ta a.

Dtcòm-kg'ao ne di kgoarasea ne naka tsééa ne hēéthēé e (5–6)

5

Krestem koe kgoarasea hãa ne

¹ Kreste ba kò kgoara ta a, nxãasega ta gha kgoarasease hãa ka; gaa domka méé ta nxãaska qarika téé, naka taa qãàn dis joko sa gaicara táá kgoara mááse guu.

² Komsana! Tíía, Paulo ra ko bìrí tu u a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòòè tu kòo nem Kreste ba gatu koe cúí hùì ga úú tama, témé.

³ A ra a ko wèém khòèm ãe q'ãe nqãa-qgai khòòèm gha sa máàsea hãam koe gaicara nxàea tseegukagu, nxãaska méém ãe i ko x'áèan méés wèé sa kúrú sa.

⁴ Gatu ncêe x'áèan *komsana* ka gha tchàno tu iise bóòè tua Krestem koe guu a q'ãea tcg'òóèa; cgómkuan tu cg'áé guua.

⁵ Tc'èem koe ta ko guu a dtcòmš koe ta gha tchàno ii dis nqòò sa hãa a qãà khama.

⁶ Q'ãe nqãa-qgai khòòè sa kana q'ãe nqãa-qgai khòòè tama sa Jeso Krestem koe cgáé tama, igaba ncàmš koe ko tséés dtcòm si i.

⁷ Qãèse tu kòo qàrò, ka ia dín xgàè-kg'am tua hãa tseeguan komsana ne?

⁸ Eèta iis xgaa-xgaaku sa Gaam ãe ko tcii tu um koe guu tama.

⁹ Cg'áré péré gãe-gãe ne ko kái péréan kúrú i gãe.

¹⁰ X'aigam koer tcoman úúa hãa, cuiskaga tu c'èe dàò ga sèèa hãa tite di i; me gha gaam ãe ko nqùu sa tcàa tu u ba gam dis xgàrase sa xám, dím ga igaba.

¹¹ Igaba, tí qõe ga tuè, ncêe xgaa-xgaa ra kòo, a ko máá: q'ãe nqãa-qgai khòoku sa ko qanega qaase, témé ne ra ko kháé nxãaska dùús domka xgàràèa máá? Gatà i kò ii, ne i ga kò xgàus *ka xgaa-xgaan* xg'ore sa ghùì tama.

¹² Eè ko tcg'ome tcúú tu u xu khòè xu méé xu qòò naka sí q'ãe khòo-kg'aiè sar ko tc'èe!

¹³ Kgoarasea tu gha hãa ka tu tciièa khama, tí qõe ga tuè; igaba méé tu gatu di kgoarasean táá cgàam di zi tséé zi koe tcàa guu; igaba méé tu ncàmkuan koe guu naka gatu ka c'èean tséèa máá.

¹⁴ Wèé x'áèa ne ko cúím x'áè-kg'ám koe nxàèè a ko máá: “Tsáá ka c'èe ba méé tsi ncàm, ãe tsi ma ncàmsea hãa khamaga ma,” témé khama.

¹⁵ Igaba ãe tu kòo kááku a ko káá kg'ooku, ne méé tu q'õése naka tua gha gatu ka c'èe ne ka táá cg'òòè guu.

Tcom-tcomsam Tc'èem koe kg'òè sa hëé naka cgàam di tsééan hëéthëé e

¹⁶ Igaba ra ko máá: *Tcom-tcomsam* Tc'èem ka méé tu tcèè tcuèè naka tua cgàam ko tc'èe sa táá kúrú guu, témé.

¹⁷ Cgàam ko qaa sa ãem ko *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba qaas cgoa qòòà mááku tama khama, si Tc'èem ko qaa sa cgàam dis cgoa qòòà mááku tama; ncêea ne ko x'áàku khama, nxãasega tu gha ãe tu ko tc'èe sa táá kúrú ka.

¹⁸ Igaba ncêe *Tcom-tcomsam* Tc'èem ka tu kò tc'áà-cookg'aièa hãa ne tu x'áèan dòm q'oo koe hãa tama.

¹⁹ Cgàam di tséé ne ko kg'ama bóòse a i a: cg'árà a, naka cg'ãè zi tséé zi hëé, naka cg'urian hëé,

²⁰ naka kúrúa máàseèa hãa nqàrian dqòmàn hëé, naka tsoòan cii hëé, naka hòrekuan hëé, naka xg'orean hëé, naka tauan hëé, naka xgòàn hëé, naka cèèan hëé, naka kómku taman hëé, naka dtcòò zi cgoa q'aa-q'aasean hëé,

²¹ naka chùikuan hëé, naka nqàrea hãa ne hëé, naka qarika kg'áàn hëé, naka ncêe zi gúù zi khama ii zi hëéthëé e. Ra ko ncêeska bìrí q'ãa-q'ãa tu u, ncêe kò kg'aia ma q'ãa-q'ãa tua hãa khamaga ma, a ko máá: èeta ii zi gúù zi ko kúrú nea cuiskaga Nqarim di x'aian q'òòà hãa tite, témé.

²² Igaba *Tcom-tcomsam* Tc'èem di tc'áróa ne ncàm si i, naka qãè-tcaoan hëé, naka tòókuan hëé, naka qàò tcáoan hëé, naka qãè tcáoan hëé, naka qãèan hëé, naka tcom-tcomsan hëé,

²³ naka tc'aua hãan hêé, naka qãè qgóósean hêéthêé e. Eêta ii zi gúù zi koe i x'àèan tséé úú tama.

²⁴ Ne gane êe Jeso Krestem di ne cgàa ba xgàua hãa, naka gaam cgàam di zi xámse-q'oo zi hêé naka gaam di zi tc'êe zi hêéthêé cgoa.

²⁵ Ncêé Tc'êem ka ta kò kg'òèa hãa, ne méé ta Tc'êem cgoa qõòà te si i.

²⁶ Táá méé ta bóòse gúù kana ghãaku di ii guu, kana chiiku di ii guu.

6

Wèém khòè ba qãèan kúrúa máá ne

¹ Tíí qõè ga tuè, ncêé c'êem khòèm kò cg'ãèan kúrú ka qgóòèa hãa, ne méé tu gatu ncêé Tcom-tcomsam Tc'êe ba úúa hãa tu tc'ausase úúa tcg'òò me. Tsáá igaba méé tsi kòrese a hãa naka tsia táá chibian koe tcãa guu.

² Gatu di zi xgàm zi tu xgàma hùiku, naka tua gha ncêem dàòm ka Krestem di x'àèan komsana.

³ A ncêé c'êem khòèm kò tc'êea máá, gúù cgáé me e, ta tc'êea hãa, gúù cgáé tama baa igaba, nem ko qàe-qaese khama.

⁴ Wèém khòè ba méém gam di tsééan qãèse bóò. Qãè kò ii nem gha nxãwa koase, c'êem khòèm cgoa tòóa xg'aese tamase.

⁵ Wèém khòè ba méém gam di xgàm sa dcêéa mááses gúù si i khama.

⁶ Eê ko Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaaè ba méém gam dim xgaa-xgaa-kg'aom cgoa wèé zi gúù zi qãè zi xg'aea máá.

⁷ Táá méé tu qàe-qaè guu: Nqari ba cuiskaga ncòè tite ke; wèés gúùs êem ko khòè ba xhàrà sa, nxãa sam gha gataga thêé tcuù khama.

⁸ Me gha gaam êe ko gam di cgàan koe xhàrà ba, gaam cgàam koe ga guu a kòbea cg'òò sa tcuù; igaba gaam êe ko Tcom-tcomsam Tc'êem koe guu a xhàrà ba gha Tcom-tcomsam Tc'êem koe guu a chòò tamas kg'òè sa tcuù khama.

⁹ Ke hàà naka ta qãèan kúrú ka táá xhòekaguè guu; kg'anoa hãam x'aèm ka ta gha tcuù ke, ncêé kaàn tcáo tama ta kò hãa ne.

¹⁰ Gaa domka, ncêe ga ta x'aè ba hòò hãa, ke hàà naka ta wèé khòèan koe qãèan kúrú, kái-kg'aise êe dtcòm dim x'áém di ne koe.

Còò di zi dqàèku zi hêé naka tsgàmku zi hêéthêé e

¹¹ Bòò, nta noose kaia hãa góá ner ko tséékagu sa, ncêer ko ncêeska tshàua te cgoa góá máá tu u ka.

¹² Gane êe ko chùì tu u q'ãe nqãa-qgai khòè tu gha ka nea ko cgàam koe qãè-qgóósean cúíga tc'êe, nxãasega ne gha Krestem di xgàus domka táá xgàràè ka.

¹³ Gane êe q'ãe nqãa-qgai khòèa nea gane ka x'àèan qgóóa qari tama khama, igaba ne ko tc'êe gatu méé tu q'ãe nqãa-qgai khòè sa, nxãasega ne gha gatu dim cgàam koe dqòmèe ka.

¹⁴ Igaba tíí ka, cuiskagar c'êes gúùs koe dqòmèsea hãa tite, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di xgàus koe cúí oose. Gaas koer guu a nqóó ba xgàua mááèa, ra tíí nqóó ba xgàua mááèa.

¹⁵ Q'ãe nqãa-qgai khòè sa kana q'ãe nqãa-qgai khòè tama sa gúù méé tama khama, igabam ko Nqari ba kabas kg'òè sa kúrúa máá ta a*.

¹⁶ Tòókuan hêé naka thòò-xama-máákuan hêéthêé méé i gane êe ko ncêem x'àè-kg'ám ba xùri ne cgoa hãa, gane hêé naka Nqarim di ne Iseraele ne hêéthêé e.

¹⁷ Còò di ka méé i c'êe khòè ga táá cg'ãèan kúrúa máá te guu, cgáé-q'ooa te koer Jesom domka xgàrakuan di zi x'ái zi úúa hãa ke.

* **6:15:** kabas kg'òè sa kúrúa máá ta a - Gerika sa ko c'êe zi kg'ui zi tséékagu ncêe ko máá: "kabase kúrúèa hãam nqóóm" khama ma, témé zi.

¹⁸ Cgómkuan X'aigam Jeso Krestem di méé i gatu dim tc'ěem cgoa hãa, tí qõe ga tuè.
Amen.

EFESO NE Paulom dis tcgãya sa Efeso ne koe Tée-cookg'ai sa

Paulom dis tcgãyas Efeso di ne khòe nem góá máána hãa sa tc'ãa dis ka ko Nqarim dis tc'ees ka kg'ui. Nqari ba kò tc'ëe, wèes gúùs èe nqarikg'ai di sa hëé naka nqôómkg'ai di sa hëéthëé gha Krestem koe xg'ae a cúis gúù sa kúrú sa (1:10). Gatagas ko thëé Nqarim di ne khòe ne dtcàrà, Gam ko ma tc'ëe khama ne gha ma xg'ae a Jeso Krestem cgoa cúis gúù sa ii sa.

Tc'ãa di xòean tcgãyas di koem ko Paulo ba cúis iis ka nxàe, Nqarim Abom kò ma Gam di ne khòe ne ma nxará tcg'òó sa hëé, naka ne kò ma Jeso Krestem koe ma chibia ne qgóóa máàe a kgoaraès ka hëé, naka Nqarim dis nqòòkagukus ko ma Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ma máàkuès ka hëéthëé e.

Cám dim xòem koem ko nxará-kg'ao ne bìrí, tseeguse méé ne Krestem dis kg'òe sa nqôómkg'ai koe kg'òe sa.

Tãáka zi dàò-kg'ám zia ko tséékaguè, a ko x'ái, Nqarim di ne khòe ne ko ma Krestem cgoa xg'ae a cúis gúù sa ii sa: kereke sa tc'áróm khama ii, me Kreste ba Tcúú Me e; a sa a nquum khama ii, Me Kreste ba hukuan dim Nxõá Me e; a sa a sèèès kos khòès khama ii, me Kreste ba khòès dim Khòe Me e.

Paulo ba kò káise Nqarim di cgómkuan Jeso Krestem koe hàna ka kg'ui. Wèe zi gúù zia ko Krestem di x'áàn koe guu a bóòe: Gam di ncàmkuu hëé, naka dàò-a-máákuan hëé, naka chibian di qgóó-a-máákuan hëé, naka cgómkuan hëé, naka q'ano-q'anokuan hëéthëé e.

Qaa-qaasa kg'ui ne:

- kereke sa Krestem dim tc'áro me e, Me Kreste ba Tcúú Me e
 - Krestem di zi qguù zi
 - (tc'áróm di) kai-q'ooa ne
 - Nqarim dis tc'ëe sa
 - tòókua ne
 - cúis gúù sa ii
- Tcgãyas q'oo koe hàna zi:
- Kreste ba hëé naka kereke sa hëéthëé e (1-3)
 - Kãbas kg'òe sa Krestem koe (4-6)

Kreste ba hëé naka kereke sa hëéthëé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áe úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama.

Efeso koe hãa ne tcom-tcomsa, a Jeso Krestem koe dtcòma hãa ner ko ncëes tcgãya sa góá máá, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xõò ba hëé naka X'aigam Jeso Kreste ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Krestem koe guua ts'ee-ts'eekg'aikua ne

³ Dqòmme méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xõò ba, ncëe kò Krestem koe guu a nqarikg'ai koe hàna zi qgái zi di ts'ee-ts'eekg'aikuan Tc'ëem di wèe cgoa ts'ee-ts'eekg'ai taa ba.

⁴ Nqôóm kúrúe tamás cookg'ai koem kò Gam koe guu a nxará tcg'òó mááse ta a khama, tcom-tcomsa ta gha, a tcgái q'ooa ba koe kàa chibi ii ka.

* 1:1: x'áe úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁵ Ncàmkuan cgoam kò bóòà tcg'òó a nxàea hãa, Jeso Krestem koe ta gha guu a Gaam di ta cóá ta ii sa, ãem kò ma tc'ëea hãa a ma ncàma hãa khama,

⁶ nxãasega ta gha x'áàko cgómkuan Gam di dqòm ka, ncẽem *Gam dim Cóám* ncàmam hãam koe kgoarasea hãase máa taa a.

⁷ Krestem koe ta chibian di qgóóá-máákuan dis kgoarase sa úúa. Gam di cgómkuan dis qguùs koem guu a Gam di c'áòan cgoa x'ámá tcg'òó ta a hãa khama.

⁸ Cgómkuan ncẽem tchààse máa taa hãa a, wèé tc'ëean Gam di cgoa hëé naka bóòà q'ãan cgoa hëéthëé e.

⁹ Nqari ba kò Gam di zi tc'ëe zi chómsea hãa zi q'ãa-q'ãa ta a, ãem kò ma *Krestem* koe guu a ncàma hãa khama ma:

¹⁰ Eẽm Nqari ba nxará tcg'òó hãam x'aèm kam gha wèé zi gúù zi Krestem koe xg'ae-xg'ae a cúis gúù sa kúrú ka, wèés gúùs ãe nqarikg'ai di sa hëé naka nqóómkg'ai di sa hëéthëé e.

¹¹ Nqari ba nxará tcg'òó taa, Krestem koe ta gha Gaam di ta ii ka, ãem kò ma bîrísea hãa khama, wèé zi gúù zim kò Gaam ko ma tc'ëe khama hëé naka Me ko ma bóòà tcg'òó zi khama hëéthëé ma kúrú khama,

¹² nxãasega ta gha Gaam di x'áàn dqòm ka, gatá ncẽe kò *nqòòkaguèa hãam* Krestem koe tc'ãa a nqòòan úúa hãa ta.

¹³ Gatú igaba tu Krestem koe hãa, ãe tu kò tseeguan dim kg'uim, ncẽe qãè tchòàn gatu di kgoarakuan di ba ko kóm ka. Gam koe dtcòman ka tu kò Gaam di tu ii dis x'ái sa tòò cgaeè, nqòòkaguèa hãam Tc'ẽem Tcom-tcomsa ba.

¹⁴ Tcom-tcomsam Tc'ëe ba x'ái Me e, nqòòkaguèa hãa gúùan gha tseeguan kaga hàà sa. Gaam x'aèm kaga ta gha kgoarakuan cg'oèase hòò, nxãasega ta gha Gam di x'áàn dqòm ka.

Paulo ba ko Efeso ne còrèa máá

¹⁵ Ra ko ncẽes gúùs domka còrèa máá tu u. X'aigam Jesom koe dtcòman gatu di kar kóma hãa, naka wèé khóèan tcom-tcomsa koe tu úúa hãa ncàmkuu ka hëéthëé e.

¹⁶ Gaa domkar gatu domka Nqari ba qãè-tcoa máán chòòkagu tama, a ko tiri còrèan koe tc'ëe-tc'ëese tu u.

¹⁷ Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem di ba, x'áàn ka Xòò bar ko dtcàrà, bóòà q'ãan dim Tc'ëe bam gha máa tu u sa, Me nxãasega *Nqarim di zi gúù zi xgòre-kg'aia* máá tu u, tu qãèse q'ãa Me ka.

¹⁸ Còrèr ko, tcáóá tu gha x'áàkaguè, tu nxãasega q'ãa, dùútsa nqòòs koem tcii tua hãa sa hëé, naka Gam dis qguùs x'áàko sa nta noose kaia hãa sa hëéthëé e, ncẽe tcom-tcomsa ne khóè ne Gam di nem nqòòkagua hãa sa.

¹⁹ *Gatagar ko còrè, q'ãa tu gha* nta noose i Gam di qarian gatá ncẽe ko dtcòman ta koe kaia, a nxaráè tite sa. Gam di qarian ncẽe ko kaia qarian cgoa tséé e,

²⁰ qarian ãem kò Krestem koe tséékagua hãa a, ãem kò x'ooan koe ghùì Me, a nqarikg'ai koe kg'áòm x'òàm Gam dim xòè koe ntcòò Me ka.

²¹ *Nqari ba gaa koe* wèé ne khóè ne ntcòó-q'ooa ne hëé, naka x'aigan hëé, naka tc'ãa-cookg'aian hëé naka wèé qarian hëé, naka wèé zi cg'òè zi hëéthëé tc'amkg'ai koe ntcòò Mea, ncẽem nqóóm koe cúí tamase, igaba ncẽe ko hààm nqóóm koe ga hëéthëé e.

²² Nqari ba wèé zi gúù zi *Krestem di nqàrèan* ka nqãaka tòóá, *a kerekes dim tc'ãa-cookg'ai ba kúrú Mea*, Me wèé zi gúù zi *tc'ãa-cookg'aia hãa*. Ncẽem dàòm kam kerekes dim Tcúú Me e,

²³ ncẽe Gam di tc'áró ii sa. Si Gam cgoa cg'oè-cg'oeèa hãa, Gaam ncẽe ko wèé ne khóè ne wèé gúùan cgoa cg'oè-cg'oe ba.

2

Chibian koe ta kò hãa a x'óóá hãa, igabagam kò Nqari ba Krestem koe kg'òèkagu ta a

1-2 C'êe x'aè ka tu kò x'óóa hãa, gatu di cg'ãe cauan hêé naka chibian hêéthêé koe tu kò hãa ka, a tu a kòo cg'ãem dàòm koe kg'õè, ncêem nqõóm di ne khòè ne khama ma, a kò tc'ãá-q'oo dim tc'ãà-cookg'aim di qarian dòm q'oo koe hãa, tc'êem ncêe ko ncêeska khòè ne êe Nqari ba kóm tama ne koe tsée ba.

3 Gataga ta kò wèéa ta ga gane khama ii, a kòo gatá di cgàan ko tc'êe sa xùri, a kòo cgàa ba hêé naka tc'êean hêéthêé ko tc'êe zi gúù zi kúrú, a kò gatá iim dàòm ka ncìisega kg'õèa ta q'oo koe *Nqarim* ka xgòà-cgaekuan tééa máána hãa ta khòè ta a, c'êe ne khòè ne khamaga ma.

4-5 Igabagam kò Nqari ba Gam dis ncàmkus kaias cgoa ncàm ta a, a kò cg'ãe cau ta ii a x'óóa hãa koe Krestem cgoa xg'ae a kg'õèkagu ta a. A kò ncêes gúù sa thõo-xama-máákuan kam cg'oè cgaèa hãa domka kúrú. Cgómkuan domka tu kgoaraèa!

6 A ba a kò Gam cgoa xg'ae a x'ooan koe ghùì ta a, a kúrú ta a, ta kò Gam cgoa xg'ae a nqarikg'ai di zi qgái zi koe ntcõó, Jeso Krestem koe.

7 Nxãasegam gha hààko zi x'aè zi ka Gam di cgómkuan dis qguùs nxará chõòè tite sa x'ái ka, ncêem kò Jeso Krestem koe guu a Gam di qãèan koe máa ta a sa.

8 Dtcòmàn koe tu guu a cgómkuan domka kgoaraèa khama, si ncêe sa gatu koe guu tama, a Nqarim dis aba si i,

9 a gatu di tsée-q'ooan koe guu tama, nxãasega i gha táá cúí khòè ga dqomse ka.

10 Nqarim tshàu ka ta kúrúèa khama, a Jeso Krestem koe kúrúèa, qãè tsééan ta gha kúrú ka, ncêem kò Nqari ba nxãakamaga kg'ónòa tòóa a, gaan q'oo koe ta gha qõò ka.

Krestem koe cúís gúù sa kúrúa ne

11 Gatu ncêe tãá zi qhàò zi di iise ábàèa* tu cgoar ko kg'ui. *Juta* ne kò q'ãe nqãa-qgai khòè, ncêe khòè ko tshàua ba cgoa cgáé-q'ooa ba koe kúrús gúù sa, a ne a ko nxãaska 'q'ãe nqãa-qgai khòèa ne' ta ma tciise, igabaga tu ko gatu 'q'ãe nqãa-qgai khòè tama ne' ta ma tciie. Ke méé tu tc'êe-tc'êese,

12 êe x'aè ka tu kò Kreste ba úú tama sa, a tu a kò Iseraele di ne khòè ne ka tãá nqõó di tu khòè tu u, a kò qáé-xg'aes nqòòkagukuan dis koe c'ùùsea tu khòè tu u, a tu a kò nqòòan ga úú tama, a kò nqõómkg'ai koe Nqari úú tama.

13 Igaba tu ncêeska gatu êe kò nqúù ii tu, Jeso Krestem koe, cúùse óáèa hãa, Krestem di c'áòan ka.

14 *Kreste* ba gatá dim tòóku Me e khama, ncêe kúrú ta a ta cúí ii ba, cam xg'ae sara a kò ii igaba, a ba a hòrekuan dim xhàrom q'aa-q'aa ta a kò ba xg'aekua ta koe khòá hãa. Gam di cgàan koem kò

15 *Juta* ne di x'áèan hêé, naka gaan di x'áè-kg'áman hêé naka dqàè-kg'aman hêéthêé cg'õo, a cúim tc'áróm kaba ba Gam koe kúrú, cam tc'áróan téé-q'oo koe, tòóku sa kúrúan ka.

16 Xgàus koe x'óóan Gam di kam kò wèé sara qhàò sara cúim tc'áróm koe Nqarim cgoa tòókukagu, a kò gane di hòrekuan gaas xgàus cgoa ga cg'õo.

17 Me kò hàà tòókuan di qãè tchõàn xgaa-xgaa: gatu êe kò nqúù ii tu koe hêé, naka gane êe cúù ne koe hêéthêé e.

18 Gam koe ta ko guu a wèéa ta ga cúim Tc'êem cgoa kgoarasease Abom koe síí khama.

19 Khama tu ncêeska tãá za guua kana c'ùùsea hãa tu khòè tu tama tu u, igaba tu ncêeska êe tcom-tcomsa ne cgoa cúim nqõóm di tu khòè tu u, a tu a gataga Nqarim dim nquum di tu x'áè-kg'ao tu u.

20 Gaam nquum dis tshoa-tshoase-q'oo sa x'áè úú-kg'ao xu hêé naka porofiti xu hêéthêé ka kúrúèa hãa, Me Jeso Kreste ba nquum huku dim nxõá Me e.

21 Gam koem ko wèém nquu ba qgóóa xg'ae a kaikaguè, a ba a gha nxãasega X'aigam koe tcom-tcomsam tempele ba ii.

22 Gam koe tu ko gatu igaba *c'êe ne dtcòm-kg'ao ne cgoa* tshàoa xg'aeè, nxãasega tu gha Tc'êem koe guu a Nqarim gha x'áèan qgái ba ii ka.

* 2:11: *ábàèa* - Gerika sa ko máá: "cgàam koe," témé.

3

Paulo ba ko tãá zi qhàò zi koe Krestem ka xgaa-xgaa

¹ Ncëes gúús domkar kò tííá Paulo ra, Jeso Krestem domka qáéèa hãa ra, gatu tãá zi qhàò zi di tu domka ra... *ko máá:*

² Nqarim máà tea hãas tséés cgómkuan xgaa-xgaa dis ka tu gáé kóma hãa, *ra gha gaa cgómkuan* gatu koe *tséékagu*.

³ Nqari ba kò Gam dis tchõàs chómsea hãa sa x'ái tea hãa, ra kò gaas ka kg'aia xòmse góá máá tua hãa.

⁴ Eẽ tu kòo ncëer tíí góá hãas gúú sa nxará ne tu gha q'ãa, Krestem dis tchõàs chómsea hãa sar q'ana hãa sa.

⁵ Ncëe nqáéa zi x'àè zi kas kò cúim khòem ga ba q'ãa-q'ãaè tama, igabam ncëeska *Nqari ba* Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guu a Gam di xu tcom-tcomsa xu x'áè úú-kg'ao xu hëé, naka porofiti xu hëéthëé koe x'ái sia hãa.

⁶ *Si ncëes tchõàs chómsea hãa sa ncëe si i:* Jeso Krestem koe ne kò tãá zi qhàò zi di ne qãè tchõàn koe guu a *Juta ne* cgoa xg'ae a Nqarim di zi gúú zi di ne q'òò-kg'ao ne kúrúèa, a hàà gane cgoa xg'ae a cúim tc'áró ba kúrú, a ne a kò *Nqarim nxàea hãas* nqòòkaguku sa gane cgoa xg'aea máá.

⁷ Nqarim di qarian di tséé-kg'áman koem kò guu a Gam di cgómkuan máà te, ncëes tchõàs qãès dim tséé-kg'ao bar gha kúrú di i.

⁸ Wèé ne èe tcom-tcomsa ne kar nqãaka hãas téé-q'oos di ra a, igabar ncëe cgómkuan máàèa hãa, tãá zi qhàò zi di ne koer gha Krestem di zi qguù zi ncëe nxará chõòè tite zi di qãè tchõàn xgaa-xgaa ka,

⁹ a wèé ne khòè ne q'ãa-q'ãa, Nqarim ko ma Gam dis tchõàs chómsea hãa sa ma qòòkagu sa. Nqarim ncëe wèé zi gúú zi kúrú hãa ba kò ncëes gúú sa kúrú si kuri xu kuri xu táá q'ãase,

¹⁰ nxãasegam gha *Nqari ba* ncëem kámám ka kerekes koe guu a bódse tamam nqòóm* di xu tc'ãà-cookg'ai xu hëé naka qarian hëéthëé koe, Gam di q'ãan di tc'ëean kúrú i q'ãase ka - *Gam di q'ãan di tc'ëean ncëe kò* kái zi tãáka zi dàò zi ka x'áise e.

¹¹ Nqòóm kúrúè tamas cookg'ai koem kò ma tc'ëea hãa khamam kò ma Nqari ba Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe guu a ncëes gúú sa kúrú.

¹² Gam domka ta gha Gam koe dtcòmè koe guu a kgoarasease Nqarim hàna koe tcãà, tcoman úúa hãase.

¹³ Gaa domkar ko dtcàrà tu u, táá tu gha xgàrasean tiri ka xhòen-tcáo sa; gatu domkar ko kúrú u, qãè-tcao tu gha máá a ka.†

Paulo ba ko gaia Efeso ne còrèa máá

¹⁴ Gaa domkar ko *gatá ka* Xòòm cookg'ai koe qúrú te cgoa qámse,

¹⁵ ncëe nqarikg'ai hëé naka nqòómkg'ai hëéthëé di zi qhàò zi wèé zi cg'òèan máàna hãa ba.

¹⁶ Ncëem ko ma x'áàkos qguù sa úúa khamar ko ma còrè *Me*, Gam dim Tc'ëem koem gha guu a tcáoá tu q'oo koe qari-qari tu u sa.

¹⁷ *Ra ko gataga còrè*, Krestem gha dtcòmàn koe guu a gatu di tcáoan koe x'ãè sa, nakas gha ncàmku sa gatu di tóbè sa hëé naka tshoa-tshoase-q'oo sa hëéthëé ii sa.

¹⁸ *Còrè ko*, qarian méé tu úú naka nxãasega wèé ne èe tcom-tcomsa ii ne cgoa Krestem di ncàmku di tc'ãò-tc'ãoan bóò q'ãa sa: gaan di tchàà-q'ooan hëé, qáò-q'ooan hëé, naka qàm-q'ooan hëéthëé e,

* **3:10:** *bódse tamam nqòóm* - Gerika sa ko máá: “nqarikg'ai di zi *qgái zi*,” igabam ko ncëem kg'ui ba Nqarim di x'ãè-q'oo ka kg'ui tama, domkam ko “bódse tamam nqòó ba” ta ma ma góáè. Gataga thëé 6:12 ba bóò. † **3:13:** *qãè-tcao tu gha máá a* - Gerika sa ko máá: “gatu di x'áà a,” témé.

¹⁹ nxãasega tu gha ncàmkuwan ncêe q'ãa sa nqáéa hãa q'ãa ka. *Ncêe zi gúù zi kar ko còrè*, nxãasega tu gha wèe cg'oè-q'ooan Nqarim di cg'oèan di ka cg'oè-cg'oè ka.

²⁰ Qaria nem úúa, wèes ãe ta ko dtcàrà kana tc'êe-tc'êese sam gha kaisase tc'amaka nqáéa hãase kúrú di i, ncêe ko gatá koe tsée qarian koe guu a.

²¹ Kerekes koe hêe naka Jeso Krestem koe hêéthêe méém dqomlème, wèe zi qhàò zi *khòe ne di zi ko ma xùriku khama*, chòò tamase. Amen.

Kabas kg'òè sa Krestem koe (4-6)

4

Krestem dim tc'árók koe cúis gúù sa kúrú ne

¹ Gaa domkar ko tíí, ãe X'aigam domka qáéèa ra dtcàrà tu u, qãese tu gha kg'òè sa, ãem Nqari ba tcii tua hãas kg'òè sa kg'anoa hãas kg'òè sa.

² Wèe x'aè ka méé tu cg'aré-cg'arese, naka tua qãe tu khòe tu ii, qàò tcáo tu, ncàmkuwan cgoa qgóókua hãa tu,

³ qáé-xg'aes tòókuan dis koe ko guu a wèe qaria tu cgoa Tc'êem koe cúí ii sa qgóóa qari tu.

⁴ Cúim tc'áró ba hãa, me cúim Tc'êe ba hãa, ãe tu kò ma gataga cúis nqòòs koe ma tciièa hãa khama, ãem kò Nqari ba tcii tua hãa ka.

⁵ Me cúim X'aiga ba hãa, si cúis dtcòm sa hãa, si cúis tcguù-tcguuku sa hãa,

⁶ cúim Nqari ba hãa, wèea ta dim Xòò ba, wèe zi gúù zi ka tc'amaka hãa ba, wèe za ga hêe, naka wèean koe ga hêéthêe e.

⁷ Igabaga ta wèea ta ga aba sa máàèa, eem Kreste ba Gam dis tc'ãò-tc'ãos koe guu a q'aa-q'aa máa taa hãa sa.

⁸ Gaa domka i ko máá:

“Eem xg'ao ko tc'amaka qàò

kam xg'ao Gam di xu cg'òo-kg'ao xu qáé

a ba a kò khòe ne aban máà,”

témée.

⁹ Ncêe i ko máá: “Xg'aom tc'amaka qàò,” témée ka sa ko dùú sa nxàèè? Kg'aikam kò nqãaka hàna xu qgái xu nqóòm di xu koe xòana hãa sa ko nxàèè.

¹⁰ Eẽ kò xòana hãa ba kò Gam ga Me e, ncêe kò wèe nqarikg'aian ka tc'amaka qàò hãa ba, nxãasegam gha wèe gúuan cg'oè-cg'oe ka.

¹¹ Aba zi ãem kò tcg'òóa hãa zia kò c'êe xu gha x'áè úú-kg'ao xu ii, xu c'êe xu porofiti xu ii, xu c'êe xu qãe tchòàn di xu tsai-tsai-kg'ao xu ii, xu c'êe xu xg'ae zi di xu kòre-kg'ao xu hêe naka xgaa-xgaa-kg'ao xu hêéthêe ii di zi ii.

¹² A kò ncêem dàòm ka tcom-tcomsa ne khòe ne kúrú ne *Nqari ba hêe naka c'êe ne hêéthêe tsééa máán kg'ónòsea máána hãa*, nxãasegam gha Krestem dim tc'áró ba kaikaguè ka,

¹³ ta nxãakg'aiga síí wèea ta ga dtcòm koe cúis gúù sa kúrú, a kaia ta khòe ta ii, Nqarim dim Cóa ba q'ana hãa ta, nxãasega ta gha cg'oèa hãas tc'ãò-tc'ãos Krestem dis téé-q'os dis koe síí ka.

¹⁴ Nxãasega ta gha táá cg'aré cóán khama ii, a tshàan di qhonèan ka wèe za xàbùèa te ka, naka táá wèes xgaa-xgaas di tc'áán ka wèe za dqòmèa te guu. Khòean di zi kàa-kg'árín zi hêe naka hoàkaguko zi dàò zi hêéthêe cgoa ne ko tsáákagu tu u, a ko qãem dàòm koe tcg'òò tu u.

¹⁵ Hàan ta táá gatà ii guu, gabà méé ta ncàmkuwan cgoa tseeguan nxàe, naka ta nxãasega kai naka wèe zi gúù zi koe Gam khama ii, Krestem ncêe Tcúú ii ba.

¹⁶ Gam koe i ko guu a wèe tc'áróan kai, i ko wèe xòean cgáé-q'oom di qòò xg'ae a q'amku-q'oo zi koe qarika qgóóku. Eem ko wèem xòem cgáé-q'oom di ba ma gam dis tsée sa cúia kúrú khamam ko ma cgáé-q'oo ba kai, a ko ncàmkuwan koe tshàoa ghùise.

Kabas kg'òè sa Krestem koe

¹⁷ Gaa domkar ko wèé tcáóa te cgoa ncêe gúùan X'aigam cookg'ai koe bìrí tu u a ko máá: Táá méé tu tǎá zi qhàò zi di ne khòè ne dis kg'òè sa kg'òè guu, ncêe cg'ǎa-cg'anasea tc'èean úúá ne.

¹⁸ Gane di komsana taman hêé naka gane di tc'irì-tc'irisean hêéthêé domka ne ntcùú-ntcuu tcáóèa, a ne a Nqarim dis kg'òès cgoa qǒòá mááku tama.

¹⁹ Sau-cgaean di tc'èe ne úú tama, a ne a qgóóse tamás koe máàsea hǎa, wèé gúùan cg'ǎè ne gha nxǎasega kúrú ka, a ko wèé x'aè ka ncêe gúùan qaara mááse.

²⁰ Igaba tu kò gatu ncêeta iim dàòm ka táá Kreste ba xgaea-xgaase.

²¹ Tseeguan kaga tu Gam ka kómáa hǎa, a Gam ka xgaea-xgaeà hǎa, tseegua ne Jesom koe hǎa khama.

²² Ncií cauan gatu dis kg'òès kg'aiakas di méé tu aagu, ncóó-kg'ám zi ncêe ko hòakagu tu u zi ka ko cg'ǎè-cg'ǎè e.

²³ Naka i gatu di tc'èean hêé naka tcáóan hêéthêé kǎba-kǎbaè,

²⁴ naka tu kǎbase hǎa, Nqarim dis iis khama ma, tseeguan di tchànoan koe hêé naka q'anoan koe hêéthêé e.

²⁵ Gaa domka méé tu nxǎaska gatu di tshúù-ntcōan aagu nakam wèém khòè ba gam ka c'èem cgoa tseeguan kg'ui, wèéa ta ga cúim tc'áróm di ta a ke.

²⁶ Xgóà tsi kò hǎa ne táá tsari xgóàn hêé naka i chìbian koe tcǎa tsi guu. Táá wèém cáím ba xgóà hǎa naka i síí dqòà guu.

²⁷ Táá dxǎwa ba kòm máá guu.

²⁸ Eè ko ts'ǎàm khòè ba méém táá gaicara ts'ǎa guu, igabaga méém tséé naka baa qǎè gúùan tshàua ba cgoa kúrúa mááse, naka baa gha nxǎasega èe gha ko hùian qaa ne c'èe gúùan máà.

²⁹ Táá cg'ǎè kg'uián hêé naka i kg'áma tu koe tcg'oa guu, igaba méé i qǎè kg'uián cúí ii, ncêe ko tshàoa ghùì tu u, a ko c'èe ne qaaseko gúùan máá a, nxǎasegas gha èe tu ko kg'ui sa èe ko kóm si ne qǎèan kúrúa máá ka.

³⁰ Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'èem Nqarim di ba thòò-xámkagu guu, ncêe tu kò q'òòkuan dis x'ái sa Gam ka tòó cgaeè ba, nxǎakg'aigam gha síí kgoarakuan dim cáím ba hàà di sa.

³¹ Cg'ǎè tcáóan hêé naka qǎo-qǎo-tcáókuan hêé naka xgóà-cgaekuan hêé naka q'au-kg'aikuan hêé naka cóèkuan hêéthêé méé i gatu koe kaà, naka hòrekuan di zi tc'èe zi cg'ǎè zi hêéthêé e.

³² Igaba méé tu gatu ka c'èean koe qǎè tu ii, naka tua gatu ka c'èe ne tcáóá tu xgobekg'ama máá, naka qgóóá máá tsáá ka c'èe ba chibia ba, èem ma Nqari ba ma Krestem koe chibia tu ma qgóóá máá tua hǎa khama.

5

X'ám koe kg'òèa ne

¹ Ke méé tu Nqarim di tu serè-kg'ao tu ii, ncàm-ncamsa tu cóá tu iise,

² naka tua ncàmkuán cgoa kg'òè, ncêem ma Kreste ba ma ncàm taa hǎa khama ma, a ba a kg'òèan Gam di máàna hǎa gatá domka, qǎè hmǐms dàòá-máákus iise, a ba a qhàea-mááku Me e, Nqarim koe.

³ Igaba méé i táá gatu xg'aeku koe cg'áràn kómse guu, kana c'èe cg'uri ga igaba, kana ncóókuan ga igaba, gatà iis kg'òè sa tcom-tcomsa ne kg'anoa hǎa ke.

⁴ Cg'ǎè cauan ga igaba kana kǎà hùì kg'uián ga igaba, kana tshúù kg'uián ga igaba, ncêe qaase tama a, igaba méé i qǎè-tcaoa máákuán hǎa.

⁵ Ncêean méé tu q'ǎas gúù si i khama: diím wèém èe ko cg'áràn kúrú ba, kana q'ano tama ba, kana èe ko c'èe ba ncóó ba (ncêe kúrúa mááseèa nqárian ko dqòm ba) hêéthêéa cuiskaga nqòòkaguèa hǎa gúùan hòò tite, x'aian Krestem di hêé naka Nqarim di hêéthêé koe.

⁶ Táá hěé naka i c'ěe khòe ga qàe-qae tu u guu, káà hùì kg'uiàn cgoa, ncěes gúùs domka i ko Nqarim di xgóàn ẽe komsana Me tama ne hàà cgae ke.

⁷ Ke nxãaska gane cgoa táá xg'ae guu.

⁸ C'ěe x'aè ka tu kò ntcùúan di tu u, igaba tu ncěeska X'aigam koe x'áàn di tu u, ke méé tu x'áàn di tu cóá tu iise kg'òe.

⁹ X'áàm di tc'òoa ne ko hòè wèes ẽe qãès koe naka wèes ẽe tchànos koe hěé naka ẽe tseegus koe hěéthěé e khama.

¹⁰ Kúrú naka bóò dùú sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu sa.

¹¹ Káà tc'òo tsééan, ntcùúan-q'oo di méé tu tchòà úú cgoa guu, igaba méé tu cg'ãè e sa x'ái.

¹² Gúù zi ẽe ne ko chómsease kúrú zi ka kg'uiàn igaba i sau-sauga a khama.

¹³ Igaba wèes gúùs ẽe ko x'áàn cgoa x'áà-x'aaè sa ko bóòse,

¹⁴ wèes gúùs ẽe ko bóòse sa x'áàn di tséé e khama. Gaa domkaga i ko máá:

“Kókò, tc'om-kg'ao tseè,
naka tẽe x'ooan koe,
nakam gha Krete ba x'áà-x'aa tsi,”
témée.

¹⁵ Ke méé tu qãese bóò, nta tu ko ma kg'òe sa, táá káà tc'ěe ne khòe ne khama ma kg'òe guu, igaba tc'ěega khòe khama ma.

¹⁶ Qãese wèem x'aè ba tséékagu, cáń zia cg'ãè zi i ke.

¹⁷ Gaa domka méé tu táá káà-tc'ěekaguse guu, igaba kúrú naka X'aigam *Nqarim* dis tc'ěe sa dùú si i sa q'ãa.

¹⁸ Táá gőéan ka nqàrekaguè guu, nxãaska tu q'ãa tama dùú sa tu ko kúrú sa ke, igaba méé tu Tcom-tcomsam Tc'ěem ka cg'oè-cg'oèè,

¹⁹ naka pesalema zi ka gatu ka c'ěea ne cgoa kg'ui, ciian cgoa hěé naka Tcom-tcomsam Tc'ěem di ciian cgoa hěéthěé e, naka tua nxáè naka tcáóa tu koe X'aigam *Nqari* ba ciian kúrú máá.

²⁰ Wèé x'aè ka, wèé zi gúù zi koe Nqarim Abo ba qãè-tcaoa máá, gatá dim X'aigam Jeso Krestem cg'òe koe.

Khòe zi hěé naka khòe xu hěéthěé e

²¹ Krestem di q'áòan domka tsáá ka c'ěe ba máàse.

²² Khòe saoè, gasao di xu khòe xu koe máàse, ncěe sao ko X'aigam *Nqarim* ka hěé khama.

²³ Khòe ba khòes dim tcúú me e, ncěem Krete ba ma gataga Tcúú ba hěé naka Kgoara-kg'ao ba hěéthěé ii khama, Gam dis kerekes ncěe tc'áróa ba iis koe.

²⁴ Ncěes kereke sa ma Krestem koe máàsea hãa khamaga méé zi khòe zi gataga thěé wèé gúùan koe gazi di xu khòe xu koe máàse.

²⁵ Khòe xaoè, gaxao di zi khòe zi méé xao ncàm, ncěem ma Krete ba ma kereke sa ma ncàm hãa khama, a Gam di kg'òèan gas domka máàna hãa,

²⁶ nxãasegam gha kúrú si si tcom-tcomsa ii ka, a ba a kò tshàan cgoa xg'aà si, Gam dim kg'uim cgoa,

²⁷ nxãasegam gha x'áàkos kereke sa úú ka, cg'uri úú tama sa, kana nqàia hãa tama sa, kana c'ěe gúù gatá ii igaba. Igaba mées tcom-tcomsa ii, naka cúí chibi ga úú tama.

²⁸ Gaam dàòm cúím ka méé xu khòe xu gaxu di zi khòe zi ncàm, gaxu di tc'áróan khamaga ma. Khòem ncěe gam dis khòe sa ncàm hãa ba ncàmsea.

²⁹ Gatá ka cúím ga ba qanega gam dim cgáé-q'oo ba hòrea hãa ta ga hãa, igabam ko tc'óókagu me, a ko gataga kòre me, ncěem ko Krete ba ma kerekes ka hěé khama.

³⁰ Wèéa ta ga Gam dim tc'áróm di ta xòè ta a khama.

³¹ Ncěem dàòm kam gha khòe ba gam ka xòò ba hěé naka xòò sa hěéthěé guu, a ba a gha gam dis khòes cgoa cúí ii, khara gha gakhara cáń khara cúím cgàa ba kúrú.

³² Ncëes kàas chómsea sa kaisa si i, igabar ko Krete ba hěe naka kereke sa hěéthěe ka kg'ui.

³³ Gatà i ii igaba méém wèém khòè ba gam dis khòè sa ncàm, ěem ma ncàmsea hãa khamaga ma, nakas wèes khòè sa gataga gas dim khòè ba tcom.

6

Cóán hěe naka xòò ga ne hěéthěe e

¹ Cóá tuè, X'aigam *Nqarim* koe gatu ka xòò ga ne komsana, ncëe sa tchànos gúù si i ke.

² Saò ba hěe naka saò sa hěéthěe khara tcom (ncëe tc'ää dim x'áè-kg'ám ga me e nqòòkagukus cgoa *ncëe ko máá*.)

³ “naka i gha nxãasega wèéan ga qãèse qõòà máá tsi naka tsi gha nqõómkg'ai koe qáòse kg'òè,” témé ba.

⁴ Cóán ka xòò ga xaoè, gaxao di cóán táá kúrú naka i xgóà guu, igaba kaikagu u dqàè e kose naka X'aigam *Nqarim* di x'áèan koe hěéthěe e.

Qãàn hěe naka x'aigan hěéthěe e

⁵ Qãà tuè, gatu di x'aigan nqõómkg'ai di komsana, q'áòan hěe naka cgùruan hěéthěe cgoa, cúí tcáóà tu cgoa, ěe tu ga ko Krestem ka hěe khamaga ma.

⁶ Tcgái cgoa tu kò bóòè ne cúí ka tamase, qãè-tcaokagu ne tu gha ka, igaba qãà tu Krestem di tu iise, *Nqarim* dis tc'ěe sa ko tcáóà tu koe guu a kúrúse.

⁷ T'òè tcáóan cgoa tsééa tu kúrú, ncëe tu ga ko ma X'aigam *Nqari* ba ma kúrúá máá a khama, khòèm ka tamase.

⁸ Q'ãa méé tu qãès gúùs ěem ko c'ěem khòè ba kúrús kam gha X'aigam *Nqarim* ka kabi mááè sa, qãàm ga ii, kana qãà tama baa ga ii igaba.

⁹ Gaxao x'aiga xaoè, gane koe gataga hěe, naka xgáèkuan tòóà dìbi, q'ana hãase X'aigam gane di, a gataga gatu di ba nqarikg'ai koe hàna sa, ncëe tãákase khòèan qgóó tama ba.

Cg'ãè qarian cgoa x'ãàkua ne

¹⁰ Còò dis ka, X'aigam *Nqarim* koe méé tu qari ii naka Gam di qarian kaisa koe hěéthěe e.

¹¹ *Nqarim* máà ta a zi qgái zi xgáèa mááse di zi wèé zi méé tu hãa, naka tua gha nxãasega dxãwam di zi qàe-qaeku zi cg'ãè zi koe tééa mááse.

¹² Cgàa ba hěe naka c'áò ba hěéthěe cgoa ta x'ãàku tama, a ta a ko x'aiga xu hěe, naka qarian hěe, naka tc'ää-cookg'ai xu ntcùúan dim nqõóm di xu hěe, naka cg'ãè tc'ěean di qarian bóòse tamam nqõóm* di hěéthěe cgoa x'ãàku khama.

¹³ Ke méé tu nxãaska *Nqarim* máà ta a qgáían xgáèa máásean di wèé ga sèè naka hãa, naka tua gha nxãasega cg'ãèm cáám ka xgáèa mááse, naka tua gha wèé gúù ga kúrúá hãase tééa mááse.

¹⁴ *Qarika* méé tu téé nxãaska, naka tseeguan kháóà tu koe bànem khama ma qáé, naka tchànoan tcãà, dxùua tu ko xgáèa máá di gúúan khama ma.

¹⁵ Tcãà nqàrè nxàboa tu koe, x'áís iise, qãè tchòàn tòókuan di tu kg'ónòsea máána hãa di sa.

¹⁶ Ncëe zi gúù zi wèé zi koe méé tu dtcòman xgáèa mááse di gúúan iise sèè, ncëe gaan cgoa tu gha kàruko kg'áóan ěe cg'ãè iim di qgài-qgai i.

¹⁷ Naka cábás kgoarakuan di sa sèè, xgáèa ko máá tu us cábás khama ma, naka ntcàum *Tcom-tcomsam* Tc'ěem di ba hěéthěe e, ncëe *Nqarim* dim kg'ui ba ii ba,

¹⁸ naka tu gataga wèé x'aè ka Tc'ěem koe còrè, wèé còrèan koe hěe naka dtcàràn koe hěéthěe e. Gaas gúùs ka méé tu wèé qari ka kòresea hãa naka wèé ne tcom-tcomsa ne khòè ne còrèa máá.

¹⁹ Còrèa máá te gataga, nakam gha nxãasega, ěer kòò kgóà kg'ám a kg'ui ne, *Nqari* ba kg'uiian máà te, nakar gha qãè tchòàn di chómsean kgoarasea hãase kg'ui.

* **6:12:** bóòse tamam nqõóm - 3:10 koe bóò.

²⁰ Gaa domkar gaan dir kg'uia máá-kg'ao ra a, a táùan cgoa qáéèa, nxãasegar gha q'áo tamase nxàe e ka, ncēer ga ko ma kg'ui khama ma.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tigikom ncàm-ncamsam qõe ba, a X'aigam *Nqarim* koe tcom-tcomsam tsée-kg'ao ba gha tíi ka wée gúùan birí tu u, nxãasega tu gha gatú igaba q'ãa, dùú sar ko kúrú sa ka.

²² Gatu koer tsééa úú mea ncēes tsées domkaga, nxãasega tu gha q'ãa nta ta ii sa ka, me gha gataga tcáóa tu ghùì-ghui ka.

²³ Dtcòm-kg'ao ne koe méé i tòókuan hãa, naka ncàmkuhan hēéthēé e, dtcòman cgoa, Nqarim Xõòm koe guua a, naka X'aigam Jeso Krestem koe hēéthēé e.

²⁴ Cgómkuhan méé i wée ne ēe gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ncàma hãa ne koe hãa, chõò tama ncàmkuhan cgoa.

FILIPÍ NE Paulom dis tcgãya sa Filipi ne koe Téé-cookg'ai sa

Kerekes Filipi koe hana sa kò tc'ãa dis kerekes Yuropa koe hana ga si i.

Paulo ba kò ncêes tcgãya sa qáèèam hãa x'aè ka góá. C'êe ne dtcòm-k'ao ne di ne tséé-k'ao ne kò Paulo ba ntcoe, i kò tshúù-ntcôa di xga-xgaan hana Filipi koe. Gatá i kò ii igabam kò Paulo kaisa qãè-tcaoan cgoa hêe naka tcoman ka hêéthêe góá - Jeso Krestem koe guua hãa dtcòm cgoa.

Ncêes tcgãya sam góá hãa, Filipi di ne dtcòm-k'ao nem gha qãè-tcaoa máá domka, ncêe ne kò êem ko hùian qaa x'aè ka tsééa máá mes abas domka. Me ko ncêem x'aè ba tséékagu a biría cgáé-cgae ne, êeta ii zi qóm zi koem hãa igaba ne gha ghùi-ghui tcáósea hãa, a tcoman úúa hãa ka (tce tsara tc'ãa di ba hêe naka 4 di ba hêéthêe di tsara koe).

Dtcàrà nem kò, gane dim tc'êe ba méem Jesom dim khama ii sa, ncêe kò cg'aré-cg'arese ba, naka nea gane ka c'êe ne, gane ka cgáése sêe (2 dim tceem koe)

Tc'êe-tc'êesekagu nem kò, gane dis kg'òes Krestem di sa abas Nqarim di cgómkuan di ii sa, ncêe ne dtcòm koe guu a hòda hãa sa, Moshem di x'àèan komsana ka tamase (3 dim tceem koe).

4 dim tceem koem ko qãè-tcaoan hêe naka tòókuan hêéthêe Nqarim máa nea hãa ka kg'ui.

Ncêes tcgãya sa ko x'ái, Paulom kò kerekes Filipi ne dis ka úúa hãas ncàmkus ka.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãè-tcao sa

- ntcoeku sa hêe naka kaikaguku sa hêéthêe e

Tcgãyas q'oo koe hana zi:

- Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

- Paulom hãa cgoa zi qóm zi (1:12-26)

- Krestem khama ma kg'òe (1:27-2:18)

- Paulo ba gha Timoteo ba hêe naka Epaferadito ba hêéthêe tsara tsééa úú (2:19-30)

- Dqàèkuan hêe naka qãè-tcaoan hêéthêe e (3:1-4:9)

- Paulo ba Filipi di ne khòe ne qãè-tcaoa máá (4:10-23)

Téé-cookg'ai sa (1:1-11)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Timoteom cgoa hana, Jeso Krestem di tsam qãa tsam, a tsam a ko ncêes tcgãya sa wèe ne khòe ne ncêe Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ii ne, ncêe Filipi koe hana ne góá máá, tc'ãa-cookg'ai xu hêe naka hùi-k'ao xu hêéthêe cgoa, a ko máá:

² Nqarim gatá ka Xòò ba hêe naka X'aigam Jeso Krete ba hêéthêe tsara koe guua hãa cgómkuan hêe naka tòókuan hêéthêe méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-k'ao ne Filipi di ne còrèa máá

³ Wèe x'àèan êer ko tc'êe-tc'êese tu u kar ko Nqarim tiri ba qãè-tcaoa máá,

⁴ a ra a ko gataga wèe x'àèan êer ko còrèa ka wèe tu ga qãè-tcaoase còrèa máá,

⁵ êe tu ko tíi cgoa tsééa xg'ae, a Jesom di qãè tchòan khòe ne koe úú ka, tc'ãa dim cárm êe tu kò dtcòm koe guu a, a hàà ncêem cárm koe tcàa ka.

⁶ Nqari ba qães tséé sa tshoa-tshoaà gatu koe. Ra kaisa tcoman úúa, xg'ara-xg'ara sim gha sa, Jeso Krestem ko kabise a hààm cárm ka.

⁷ Tcáóá te koe tu hàna khama i qãèa máá tea, ncēetar gha ma wèéa tu tc'ēea máá sa. Wèé tsééan ēe Nqarim kò Gam di cgómkuan koe máá tea tu kò tíí cgoa xg'aea hãa: qáéèa ra kò hãa ka hēé, naka Nqarim di qãè tchõà ner ko tééa máána hãa x'aè ka hēé, naka ēer kò Nqarim di qãè tchõàn tseegu ii sa x'áíá hãa ka hēéthēé e.

⁸ Nqarim ga ba q'ana khama, tseegua ner ko nxàe sa, ēer kò ko máá: Jeso Krestem dis tcáós koer guu a wèéa tu xgónèa hãa, témé ne.

⁹ Ncēea tiri còrè e, gatu dis ncàmkus gha kaisase càuse di i, q'ãan koe hēé naka qãèse bóòá q'ãas koe hēéthēé e,

¹⁰ qãè zi guù zi tu gha nxãasega bóòá tcg'òó, a tu a gha q'ano ii a káà chìbi ii ka, me gha nxãakg'aiga síí Krestem dim cáám ba tcãà.

¹¹ *Ra ko gataga còrè*, Jeso Krestem koe tu gha guu a tchàno zi tséé zi ka cg'oè-cg'oeè sa, nxãasegam gha Nqari ba x'áàkaguè a dqòmè ka.

Paulom tc'áró di zi qóm zi (1:12-26)

Krestem ka méé i xgaa-xgaaè

¹² Q'ãa tu ghas guù sar ko tc'ēe, tíí qõe ga tuè, ncēe kúrúse cgae teas guù sa qãè tchõàn qõòkagua khama.

¹³ I hàà ncēeska wèé kòre-kg'aoan x'aigam dim nquum di hēé naka wèé ne khòè ne koe hēéthēé q'ãasea, Krestem domkar qáéèa sa.

¹⁴ Tiri qáékua ne ko tíí qõea ne kái ne X'aigam *Nqarim* koe hàna ne kúrú ne tcoman úú, a *Nqarim* dim kg'ui ba q'áo tamase kg'ui, kgoarasease hēéthēé e.

¹⁵ Eèta ne ko ma c'ēe ne Krestem ka ko tauan hēé naka mēékuan hēéthēé cgoa xgaa-xgaa, igaba ne ko c'ēe ne qãè tc'ēean cgoa Gam ka xgaa-xgaa.

¹⁶ Ncēe *Gam ka ko qãè tc'ēean cgoa ko xgaa-xgaa* ne ko ncàmkuu cgoa kúrú u, qãè tchõàn tééa máá dise ra ncēe koe tòòèa hãa sa ne q'ana khama.

¹⁷ Igaba ne ko *mēékuan di ne* Krestem ka xgaa-xgaa q'ano-tcáo cgoa tamase, cúíá ga ne cgáékaguse kg'oana hãa domka, tiris qáékus koe ne gha qarian cgoa qgóókukagu te ka.

¹⁸ Ka ra gha kháé nxãaska nta méé? Eèta ga i wèé qgáían koe ga ii ka, tshúù-ntcõase ga igaba, kana tseeguse ga igaba, i ko Krestem ka xgaa-xgaaè. Ra ko ncēes guùs domka qãè-tcao, eè, a ra a gha kg'amaga qanega qãè-tcao.

¹⁹ Eè, q'ana raà, gatu di còrèan ka hēé naka Jeso Krestem dim Tc'ēem di hùian ka hēéthēes gha ncēe kúrúse cgae teas guù sa *tiri* kgoarakuan koe kàbise sa.

²⁰ *Kreste ba kò wèé x'aè ka kaikaguè*, ra ko wèé tcáóá te cgoa ga tcom a ko nqòò, cúí guù kagar sau-cgaekaguè tite sa, igabagam gha Kreste ba ncēeskaga igaba cgáé-q'ooa te koe kgoarasease kaikaguè, kg'òèa ra ga hãa kana ra ga x'óóá hãa igaba.

²¹ Tíí ko bóò ka kg'òè sa Kreste Me e, si x'oo sa kàbisea mááku si i khama.

²² Ncēè qanegar kò cgàam koe kg'òèa ne, hùigas tséé si i gha ii tíí koe, igaba dùú sar gha nxárá tcg'óóá mááse sar c'ùúá.

²³ Qóms xháés cáám guù sara dis koer hàna. Tc'ēer ko, x'óór gha a Krestem cgoa síí hãa sa, nxãa sa kaisase qãè si i khama.

²⁴ Igaba cgàam koer gha hãa sa ko kaisase qaase gatu domka.

²⁵ Tcoms ncēer úúas kar q'ana, gatu cgoar gha hãa sa, a ra a gha wèéa tu cgoa qanega hēé, gatu *di dtcòman* gha còoka qõò ka, naka gatu di dtcòman di qãè-tcaoan hēéthēé e.

²⁶ A ncēè gaicarar kò gatu cgoa hàna ne tu gha tíí domka Jeso Kreste ba kaisase dqòm.

Krestem khama ma kg'òè (1:27-2:18)

Krestem koe méé tu kg'òè

²⁷ Igaba kaisase ko qaase sa, kg'òèa tu di kg'òòan méé i Krestem di qãè tchõàn kg'anoa hãa. Hàà ra ga ko hàà bóò tu u, kana ra ga káà ra a igaba méér kóm, kg'òè-q'ooa tua qarika

cúim tc'ëem koe hàna sa, tu ko gataga qãè tchòàn di dtcòmàn koe cúis tcáós cgoa qarika tséé sa.

²⁸ Ra kóm kg'oana, cuiskaga tu ntcoeko ne ka q'aekaguè tite sa. Ncëe sa bóòsekos x'ái si i gane di kaàkaguèan di sa, igabas gatu di kgoarakuan di si i. Si ncëe sa Nqarim koe guua.

²⁹ Cgómkuan tu máàèa hãa khama, Krestem koe tu gha dtcòmàn ka cúí tamase, igaba gataga Gam domka xgàrases ka hëéthëé e.

³⁰ Gatu hëé naka tíí hëéthëé ta ko cúis ncõo sa x'ää khama. Nciísegar kò ncëes ncõo sa x'ää, ncëe tu ko ma bóò khama, a ra a ko ncëe tu ko ma kóm khamaga ma qanega ncëeska x'ää si.

2

Krestem di cg'aré-cg'aresean hëé naka Gam di kaian hëéthëé e

¹ Krete ba ko ghúi-ghui tcáo tu u. Si ko Gam dis ncàmku sa qgài-qgai tcáo tu u, Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ko xg'ae-xg'ae tu u, tu thõò-xama-mááku sa hëé naka cgómku sa hëéthëé úúa hãa.

² Ncëe zi gúù zi tu kò úúa hãa ne méé tu nxãaska tiri qãè-tcaoan kaisakagu, cúíta ma tc'ëean ka, naka tu ncàmku naka cúíta cúíga xám, naka tua cúis tcáo sa úú.

³ Táá méé tu cëe di guu, naka bóòse guu, igaba méé tu cg'aré-cg'arese, naka gatu ka c'ëe ne, gatu ka cgáése sée.

⁴ Wèém khóè ba méém táá gam di zi gúù zi cúí zi q'õé guu, igabaga méém c'ëe ne khóè ne di zi gúù zi gataga q'õé.

⁵ Gatu dim tc'ëe ba méém Jeso Krestem dim khama ii.

⁶ Ncëe xg'ao Nqarim dis iis koe hàna

a Gam cgoa cúí ii ba,

igabam ko Nqarim cgoa tòóa xg'aesean táá qgóóa qari, kúrúm gas gúù sa.

⁷ Igabam xg'ao cg'ãa-cg'anasekaguse

a qãàm dis téé-q'oo sa sée,

a khóèm dis iis koe ábàèa.

Eëm ko khóèan di iian koe sao-xg'aeè

⁸ kam kò cg'aré-cg'arese,

a x'ooan koe ga igaba máàse,

xgàus dis x'oos koe ga igaba.

⁹ Gaas gúùs domkam kò Nqari ba kaisase kaikagu Mea,

a ba a wèé zi cg'õè zi ka kaías cg'õè sa máà Mea.

¹⁰ Nxãasegam gha wèém qúrù ba Jesom dis cg'õè sa qomà máá ka,

wèé gúúan nqarikg'ai di hëé,

naka nqõómkg'ai di hëé,

naka nqõóm ka nqãaka hánan hëéthëé e.

¹¹ Nxãasega zi gha wèé zi tam zi gataga nxàe,

Jeso Krete ba X'aiga Me e sa ka,

Nqarim Xõòm gha x'áàkaguè ka.

Nqõómkg'ai di x'áàn khama méé tu x'ää

¹² Ncàm-ncamsa tu tiri tuè, wèé x'aè ka tu kò komsana, ãer hàna hãa ka cúí tamase, igaba kaisase kàà ra a x'aè kaga. Ke méé tu ncëeska gatu di kgoarasean koe tséé, q'áòan hëé naka cgùruan hëéthëé cgoa.

¹³ Nqari ba ko gatu koe tséé, tc'ëe tu kos koe hëé naka kúrú tu kos koe hëéthëé e, qãè-tcaokaguèm gha ka.

¹⁴ Wèé zi gúù zi méé tu kg'ui-kg'uise tamase kana mēéku tamase kúrú,

¹⁵ naka tua gha nxãasega káàn chibi naka q'ano ii, qãe tu cóá tu Nqarim di tu iise, tshúù caus qhàòs hòàra hãas xg'aeku koe. Gane xg'aeku koe méé tu x'áà, nqarikg'ai di tconòan khama ma,

¹⁶ kg'òèan dim kg'ui ba qgóóa hãase. Ncēeta tu kò hěé ner gha Krestem dim cárn ka *gatu* ka dqom̃se. *X'ái i gha* tiri qgóéan kò kg'amaga di tama sa, i kò qóm tsééan tiri kōēs di tama a sa.

¹⁷ A ncēe tiri c'áòan kò dàò-a-máákus dis gúùs khama ma ntcãaguè ne, ncēe gatu dis dtcòm̃s ko Nqari ba kúrúa máá sa, gatà i kò ii ner gha qãe-tcao, a gha tiri qãe-tcaoan gatu wèé tu cgoa xg'aea máá.

¹⁸ Gatu igaba méé tu gatà ma qãe-tcao. Naka tua tíi cgoa gataga qãe-tcao.

Paulo ba gha Timoteo ba hěé naka Epaferadito ba hěéthěé tsara tsééa úú (2:19-30)

¹⁹ X'aigam Jesom koer nqòòan úúa hãa, Timoteo bar gha gatu koe qháése tsééa úú di i, nxãasega ra gha ěem ko kabise ne tíi igaba qãe-tcao ka, gatu kam gha hàà bìrí te khama.

²⁰ Gam khama ii tcáo khòer úú tama, tseegukaga gha gatu di zi gúù zi tc'ěe-tc'ěese e.

²¹ Wèéa ne ga ko gane di zi gúù zi cúí zi qaa khama, Jeso Krestem di zi tamase.

²² Gatu igaba tu q'ana, ntam kò ma gam ka x'áise sa, cóám xòò ba ko tsééa máám khamam kò ma tíi cgoa Nqarim di qãe tchòàn koe tséé.

²³ Ra gaa domka nqòòan úúa, gaam ga bar gha tsééa úú di i, ěer kò ko gúù zi ko ma tíi ka qòò sa q'ãa ne.

²⁴ Ra X'aigam koe tcoman úúa hãa, tíi igabar gha qháése síi sa.

²⁵ Igabar kò bóò, kaisase i ko tc'ěese sa, Epaferodito bar gha gatu koe tsééa úú sa, ncēe tíi qōe ba, a tíi khama ma tséé-kg'ao ba, a tíi khama ma ncōo-kg'ao ba, ncēe gatu dim tséé-khoe ba gataga, ncēe tu kò tsééa óá ba, hààm gha ěer ko tcào zi q'óé ka ba.

²⁶ Wèéa tu gam xgónèa hãa, a ba a gataga thòò-tcaoa hãa, tsàam ko sa tu kóma hãas gúùs domka.

²⁷ Tseegukagam kò ko tsàa a ba a kò x'oos qàe koe hãa, Me kò Nqari ba thòò-xama máá me, gaam cúim tamase igabaga tíi ga ra hěéthěé e, nxãasegar gha táá gaia c'ěes tshúù-tcaos tshúùs koe hãa ka.

²⁸ Ra kò ncēes gúùs domka qháése tsééa úú me, nxãasega tu gha ěe tu ko bóò me ne qãe-tcao ka, nakar gha nxãasega gataga tiri tshúù-tcaoan ka kaà cgaèè.

²⁹ Ke méé tu kaisas qãe-tcaos cgoa Nqarim koe qãese hààkagu me, naka tua ěeta ii khòèan tcom,

³⁰ gam dis kg'òè sam kò cg'ãè zi qgái zi koe tcãà, a ba a kò Krestem di tsééan domka x'óó ka hěé, gatu kúrúa máá tea hãa tite tsééan kúrú koe.

Dqàèkuan hěé naka qãe-tcaoan hěéthěé e (3:1-4:9)

3

Tseegu di tchànoan ncēe Nqarim koe guua a

¹ Còò dis ka, tíi qōe ga tuè, Nqarim koe qãe-tcao! Cúis gúùs ncēer ko góá máá tu u sa xhòekagu te tama, a sa a gha qãèa máá tu u.

² Q'óése méé tu haghuan koe, naka q'óése cg'ãè cau ne koe, naka q'óése cgàan ko gáo ne khòè ne koe.

³ Gatáa tseeguka q'ãe nqãa-qgai khòèa ta ta a khama, gatá Nqari ba kò Tcom-tcomsam Tc'ēm̃ koe dqom̃ a Jeso Krestem koe koase ta, a cgàa ba dtcãàse tama.

⁴ Tíi igabar ga koase. Tíi xòè za ka, ncēe c'ēm̃ khòèm kò cgàan koe dtcãàsea hãa, ner gha tíi igaba kaisa dtcãàsean úúa:

⁵ Q'ãe nqãa-qgai khòèa raa 8 dim cárn ka, Iseraele dis qhàòs koer guua, Benjaminem dis qhàòs koe. Heberar tc'áró-tc'aro. *Moshem di* x'áèan xùri koe ra Farasai ra a.

⁶ Wèé tcáóá te koer kò kerekes cgoa x'ãàkua. X'àèan koe tsi kòò chìbia te qaa ne tsi gha bòò ra chibi úú tama.

⁷ Igabaga wèés gúús ãer ko bóò si ga kàbisea máá te sa, nxãa sar ko káà hùì iise bóò Krestem domka.

⁸ Èè, tseegukar ko wèé zi gúù zi káà hùise sée, Jeso Krestem tirim X'aiga ba q'ãa nea gaa zi gúù zi ka kaisase cgáé e khama. Gaam domkar wèé gúúan aagua, a ra a ko cg'uri khama ma sée e, nxãasegar gha Krestem cúí ba hòò ka,

⁹ a ra a gha Gam koe hánase sao-xg'aeè ka. Nqarim di x'àèa ner kò kúrús gúús koer guu a tchàno iise bóòè tama, igabaga Krestem koe dtcòman ka a. Nqarim koe guua tchànoan ga ncèe e, dtcòman di i.

¹⁰ Kreste bar q'ãa kg'oana, tãe-q'ooa ba di qarian ka hěé, naka Gam di xgàrasean ka hěéthěé e. Gam khamar ii kg'oana Gam dis x'oos koe,

¹¹ a ra a gha nxãasega x'ooan koe tãean hàà sao-xg'ae ka.

Tcg'òó tcúú sa qàràà máá

¹² Sao-xg'ae ta ga ra hãa, a ra a qanega tc'ãò tama. Gabagar ko ncèes gúù sa qgóó a qaa, Jeso Kreste ba gaas ka qgóó tea khama.

¹³ Tíí qõe ga tuè, qgóóar xg'ara tar méé tama. Igabagar ko cúís gúù sa kúrú. Ncèetar ko méé: kháóka hàna zi gúù zir ko q'aa cgoa, a ra a ko kóé còoka hàna zi gúù zi.

¹⁴ Còokar ko qarika kúrú xám, tcg'òó tcúúr gha ka. Nqari ba tc'amaka hãas kg'òès ncèes koe tciia úú tea hãa Jeso Krestem koe.

¹⁵ Gatá ncèe dtcòman koe kaia hãa ta méé ta gatà ma tc'èe. Igabaga ncèe c'èes gúús ka tu kò tãáka zi tc'èe zi úúa hãa nem gha Nqari ba gaas gúù sa thée x'ái tu u.

¹⁶ Igaba méé ta èe ta sao-xg'aeam dàòm cgoa cúí ga còoka qòò.

¹⁷ Tíí qõe ga tuè, wèé tu méé tu serè te, naka tua khòè ne èe ko sixae dis x'áis khama ma kg'òè ne xaèa kg'ónò.

¹⁸ Kái q'oror ncèes gúù sa bìrí tua, ra ko ncèeska tcgáí-tshàran cgoa bìrí tu u, a ko máá: kái ne khòè ne hãa, Krestem dis xgàuku sa hòrea ne, témé.

¹⁹ Gane dis chòò-q'oo sa kaàkaguè si i. Gane dis nqàrí sa èe tc'áróa ne ko tc'èes gúús ga si i*. Saucgae di gúúan koe ne ko dqòmse. Nqóómkg'ai di gúúan koe i tc'èea ne tãe.

²⁰ Igabas gatá dis x'áé sa nqarikg'ai koe hàna, ncèe Kgoara-kg'aom gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba ta ko guu a qãà koe.

²¹ Gabá gha kg'amka tc'áróa ta, Gam dim tc'áróm x'áàkom cgáém khama ma kúrú kabi i. Ncèe gúúa nem gha kúrú, qaria nem úúa wèé gúúa nem gha Gam dòm q'oo koe tòó di i khama.

4

Tãáka zi x'áè-kg'ám zi

¹ Ke méé tu ncèeska, ncàm-ncamsa tuè, X'aigam Nqarim koe qarika téé! Tíí qõe ga tu u, ncàmàr hãa a xgónèa tu, qãè-tcaokagu te tu ko, a tu a gataga dqòmkuhan dis cábás khamaga ii.

² Odia sa hěé naka Sentuke sa hěéthěé sara ra ko wèé tcáóá te cgoa dtcàrà, a ko máá, méé sara cúí tcáóá sara cgoa X'aigam Nqarim koe x'ãè, témé.

³ Èè, tsáá igaba ra ko dtcàrà tsi, tcom-tcomsa tsi joko xgàm-kg'ao tsi, khòè sara èe sara hùì, qãè tchòàn Nqarim di koe sara tíí cgoa tsééa hãa, Kelemente ba hěé, naka c'èe ne tséé-kg'ao ne hěéthěé e, ncèe gane di cg'òèan tcgãyas kg'òèan dis koe hàna ne.

⁴ Wèé x'áè ka méé tu X'aigam koe qãè-tcao. Gaiar ko ncèeta méé: qãè-tcao tu!

⁵ Gatu di qãè cauan méé i wèé ne khòè ne koe q'ãàè. X'aigam Nqari ba cúú Me e ke.

* 3:19: èe tc'áróa ne ko tc'èes gúú si i - Gerika sa ko máá: "gane dis ncàa sa," témé.

⁶ Táá méé tu cúí gúù kaga káíse tc'ěe-tc'ěese guu, igaba méé tu wèés gúùs koe gatu di dtcàràn kúrú nakam Nqari ba q'ãa a, còrèan koe hěé naka dtcàràn koe hěéthěé e, qǎè-tcaoa-máákuan cgoa.

⁷ I gha kóma q'ãan ka tc'amaka hãa tòókuan Nqarim di, tcáóa tu hěé naka tc'ěea tu hěéthěé Jeso Krestem koe kòre.

⁸ Còo dis ka, tíí qǎe ga tuè: tc'ěea tu méé tu cg'oè-cg'oe qǎè zi gúù zi hěé naka dqomkuan kg'anoa hãa zi gúù zi hěéthěé cgoa: wèé zi gúù zi tseegu di zi hěé, naka wèé zi dqomè ko zi gúù zi hěé, naka wèé zi tchàno zi gúù zi hěé, naka wèé zi gúù zi q'ano zi hěé, naka wèé zi ncàm-ncamsa zi gúù zi hěé, naka wèé zi gúù zi qǎè zi iise ko nxàèè zi hěéthěé cgoa.

⁹ Tíí koe tu xgaa-xgaasea zi gúù zi hěé, a gataga máàèa zi gúù zi hěé, a tu a gataga kóma zi hěé, a tíí koe bóòà zi hěéthěé méé tu tséékagu, nxãaskam gha tòókuan dim Nqari ba hãa cgoa tu u.

Paulo ba Filipi di ne khòè ne qǎè-tcaoa máá (4:10-23)

¹⁰ Kaisaser ko Nqarim koe qǎè-tcao, tíí ka tu gha tc'ěe-tc'ěese di x'aèan tu gaia hòòà khama. Kg'aiga tu kò tc'ěe-tc'ěese te, igaba tu ko x'aèan úú tama.

¹¹ Ncées gúù sar ko méé kar máá, qaar kos gúù si i témé tama. Wèés téé-q'oos ãer hãas koer gha qǎè-tcaoa hãa sar xgaa-xgaasea hãa khama.

¹² Tòò dìbiku sar q'ana hãa; a ra a gataga tòó ghùiku sa q'ana hãa. Ncées kàa sar xgaa-xgaasea: wèé qǎi hěé naka wèé x'aè hěé kar gha qǎè-tcao ka. Xg'ãà ra ga hãa kana xàbà ra ga hãa igaba, q'òòà ra ga hãa kana ra ga kàà gúù ra a igaba.

¹³ Wèé zi gúù zir gha ãe ko qari-qari tem cgoa kgoana.

¹⁴ Eẽta i ii igabaga tu qǎèse hěéa, a kò tíí cgoa xg'aea máána, qǎóóar kò hãa qóma ne.

¹⁵ Gatu igaba tu q'ana, gatu Filipi tu, qǎè tchòàn kò tc'ãà a gatu koe hàà x'aè ka, Maketonia koer ko tcg'oa, kas kò cúis kerekes ga sa kàà si i, tíí cgoa ko tòókua sa aban marian di ka kò hùì te sa, gatu ka oose.

¹⁶ Tesalonika koe igaba tu xg'ao ãer tcàoa hãa koe hùian úúa máá te, x'aèan ko ma ntcóóa xùriku khama.

¹⁷ Aba ner ko qaas tama si i, igabar ko tc'ěe, khòè ne gha kaisase koa tu u sa, qǎè tsééan ncée tu kúrúá hãa kái domka.

¹⁸ Wèé aban ãe tu kò Epaferoditom cgoa tsééa máá tea hãa ra hòòà, i kaisase tc'ãò tea, a tc'ãòà nqáéa. Dàòà-máákus *Nqarim dis qǎè hmàm xg'ãòs khama zi xám*, ncée Nqarim koe ko qaase sa, Nqari ba ko qǎè-tcaokagu sa.

¹⁹ Igabagam gha tirim Nqarim, ncée qguàa hãa ba, Gam di x'aian koe guu a wèés gúùs ãe tu tcàoa hãa sa máà tu u, Jeso Krestem koe.

²⁰ Gatá dim Nqarim Xòò ba méém chòò tamase dqomè! Amen.

Còo di zi tsgámkaguku zi

²¹ Tsgámkagu wèém Jeso Krestem koe tcom-tcomsa ba. Tíí qǎe ga ne tíí cgoa hàna nea ko tsgámkagu tu u.

²² Wèé ne tcom-tcomsa ne khòè nea ko tsgámkagu tu u, *Roma ne dim x'aigam* Kaesaram dim nquum di ne tc'áró ga.

²³ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu di tc'ěean cgoa hãa.

KOLOSA NE Paulom dis tcgãya sa Kolosa ne koe Tée-cookg'ai sa

Ncëes tcgãya sa kò Kolosa koe hànas kereke sa góá mááèa hãa. Ncëes kereke sa kò Paulom ka tshoa-tshoàe tama, igabas kò Paulom kò xámse a ko tséém xòèm koe hàna, me kòò tsée-kg'aoan kaiaam x'áé-dxoom Asia dim Efesom koe guu a tsééa tcg'òó.

Paulo ba kò bóòà q'ãa, tshúù-ntcõa di xgaa-xgaa-kg'aoa ne Kolosa dis kerekes koe hàna sa, ncëe kòò khòè ne xgaa-xgaa, tãá nqárian ne gha qámsea máá ka a.

Ncëes gúùs cúís tama si i, igaba xu kòò ncëe xu xgaa-xgaa-kg'ao xu máá: khòèan méé i q'ãe nqãa-qgai khòòè, naka tc'õoan di x'áé-kg'áman xaèa kg'ónò, témé.

Paulo ba kò dtcòm-kg'ao ne di tchõàn tseegu di góá, a ncëe xu xgaa-xgaa-kg'ao xu cgoa ntcoeku. A ba a kòò máá: Jeso Kreste ba ko cg'oèa hãa kgoarasean máá ta a, zi ko c'èe zi xgaa-xgaase-kg'ám zi Krestem koe séèa tcg'òó ta a.

Krestem koem Nqari ba guu a nqõómkg'ai kúrúá hãa, a ba a ko gataga Gam koe ga guu a nqõó ba séèa kabia mááse. Krestem cgoa xg'ae a cúí iian ka cúí ta gha nqõómkg'ai koe kgoarasean úúa hãa.

Gaa koe guus kam ko Paulo ba Krestem koe kg'òè sa ko wèé cáím di kg'òèan koe dùú sa nxàes ka góá. Ncëes tcgãyas Kolosa ne góá mááèa hãa sa Efeso ne góá mááèas hãas tcgãyas cgoa cúí si i.

Tigiko ba kò ncëes tcgãya sa séè a Kolosa koe úú, a ba a kò Onesimom cgoa hãa, qãàm ncëem kò Paulo ba tcgãya sa Filemone ba téé-q'ooa ba koe góá máá ba.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- nqõó ba (1:15-20)
- tc'áró ba (1:18-24)
- nciís kg'òè sa, kabas kg'òè sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Nqõóm dis kg'òè sa hěé naka Krestem di tsééan hěéthěé e (1-2)
- Kabas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

Nqõóm dis kg'òè sa hěé naka Krestem di tsééan hěéthěé e (1-2)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áé úú-kg'ao* ra Nqarim ma tc'èea khama, a gatá ka qõesem Timoteom cgoa hãa.

² Kolosa koe hàna ne dtcòm-kg'ao ne, gatsam ka qõese ga ne ncëe Krestem koe tcom-tcomsa ne tsam ko ncëes tcgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim gatá ka Xòòm koe guua hãa cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Paulo ba ko dtcòm-kg'ao ne Kolosa di ne còrèa máá

³ Eě tsam kò ko còrèa máá tu u ne tsam ko wèé x'áé ka Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba qàè-tcaoa máá,

⁴⁻⁵ Nqarim koe tu nqòòan úúa hãa, a gaa domka Jeso Krestem koe dtcòmaa, a gataga wèé ne tcom-tcomsa ne ncàma hãa sa tsam kóma hãa khama. Ncëe nqòòan tu nqarikg'ai

* 1:1: x'áé úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

koe tòóa mááèa hãa. Nxãakamaga tu gaa nqòòan ka kóma hãa, tseeguan di qãè tchõàn tu kòo xgaa-xgaaè ka.

⁶ Eë i ko qãè tchõàn gatu koe hààm cáím ka tu kò kóm m a tu a kò *tshoa-tshoa* a Nqarim di cgómkuan tseeguan kaga gatu ka q'ana hãa. Ncëe i ko ma wèém nqõóm koe tc'aróan kúrú a kai khama i ko gataga gatu xg'aeku koe hëé.

⁷ Epaferasem koe tu kò xgaa-xgaase e, qãàm sixae ka c'ëem ncàm-ncamsa ba, ncëe gatu domka tcom-tcomsam tsée-kg'aom Krestem di ba.

⁸ Ncëe kò gataga *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka tu mááèa hãa ncàm kuan ka bìrí xae e ba.

⁹ Ncëes gúús domka xae kò táá chòò cgoa còrèa máá tu ne, gaam cáím èe xae kò kóm m ka, xae kò Nqari ba dtcàrà Me kúrú tu u, Gam ko tc'ëe sa tu gha cg'oèase q'ãa ka, nakam gha Tcom-tcomsam Tc'ëem ka hëéthëé cg'oè-cg'oe tu u, ncëe gha kúrú tu u tu wèé za ga tc'ëega, a kóma q'ãa ba.

¹⁰ Nxãasega tu gha X'aiga ba kg'anoa hãas kg'òè sa kg'òè, a wèé za ga qãè-tcaokagu Me, a tu a gha qãè zi tsée zi wèé zi koe tc'aróan kúrú, a Nqari ba q'ãan koe càuse ka.

¹¹ A xae a ko còrè, wèé qarian cgoa tu gha qari-qariè sa, Gam di qarian x'ààm di koe guua ka, qóman xg'aeku koe tu ko qarika téé a tu a qáo tcáo, qãè-tcaoan cgoa.

¹² Xae ko còrè, Abo ba tu gha qãè-tcaoa máá sa, Gaam ncëe kúrú tua tu kg'ano-kg'anosa ii ba, èe tcom-tcomsa ne q'òòà hãa sa tu ko gataga thëé q'òò sa, ncëe x'ààn di x'aian koe hãa sa.

¹³ Ntcùúan di qarian koem kgoara tcg'òó taa, a ìem ncàma hãam Cóám di x'aian koe tsééa óá taa hãa,

¹⁴ ncëe Gam koe ta kgoarakuan úúa hãa ba, chibia ta di qgóóa-máákuan di i.

Krestem dii ii sa hëé naka dùú sam kúrúa máá taa sa hëéthëé e

¹⁵ Bóòse tamam Nqarim dis ii sam úúa†, wèé zi gúú zi ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa‡ ba.

¹⁶ Wèé zi gúú zia Gam koe guu a kúrúèa khama, nqarikg'ai koe hàna zi hëé naka nqõók'g'ai di zi hëéthëé e, hòòse ko zi hëé naka hòòse tama zi hëéthëé e, x'aian di ntcõó-q'ooan hëé kana tcéè-tcuì-kg'aoan hëé kana tc'ãà-cookg'ai-kg'aoan hëé kana qarian hëéthëé; wèé zi gúú zia Gam koe guu a kúrúèa, a Gabá kúrúa mááèa.

¹⁷ Wèé zi gúú zi cookg'ai koem hàna, zi ko wèé zi gúú zi Gam koe qgóóa xg'aese.

¹⁸ Me Tcúú Me e tc'aróm di ba, ncëe kereke ii ba: Tshoa-tshoam ga Me e, tc'ãà a x'ooan koe guu a ghùèa ba, nxãasegam gha wèé gúúan koe tc'ãà dis téé-q'oo sa úú ka.

¹⁹ Nqari ba i ko qãè-tcaokagu, Gam tc'aróa gha cg'oèase *Krestem* koe x'ãè khama.

²⁰ Gam dis xgàus di c'áòan koem kò guu a tòókuan kúrú, nxãasegam gha wèé zi gúú zi *Krestem* koe guu a xg'ae-xg'ae zi tòóku Gam koe, nqõómkg'ai koe hàna zi gúú zi hëé naka nqarikg'ai koe hàna zi hëéthëé e.

²¹ C'ëe x'aè ka tu kò Nqarim cgoa q'aara hãa tu khóè tu u, a tc'ëe-kg'árma tu koe Gam di tu cg'òo-kg'ao tu u, cg'ãè zi tsée zi kúrú tu kòo zi koe.

²² Igabam ncëeska *Krestem* dis x'oos koe guu a Gam cgoa xg'ae-xg'ae tua, tu Gam koe tòókua, Gam dim tc'aróm koe guu a§, nxãasegam gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa tu ii, a wèé za ga káà chibi iise tòó tu u ka.

²³ Igaba i ko qaase, tshoa-tshoases dtcòman dis koe tu gha wèé x'aè ka qarika hãa sa, táá tu gha ntcãa-ntcãaè a qãè tchõàn di nqòòan koe tcg'òòè ka. Ncëe qãè tchõàn tu kóma hãa, nqarikg'ai ka nqãaka hàna hãa khóèan wèé** ko xgaa-xgaaè e, ra tí Paulo ra gaan dir tsée-kg'ao ra a.

† 1:15: Nqarim dis ii sam úúa - Gerika sa ko máá: "Nqarim dim ii Me e," témé, igabas ncëe sa tchàno tamas Naro si i.

‡ 1:15: tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa - Gerika dis kg'ui sa ga Naros koe "tc'ãà a ábàèa ba" ta ma góá kabiè, igabas ko ncëes kg'ui sa méé a ko máá: "tc'amaka hãas téé-q'oo sa úúa hãa ba," témé. § 1:22: Gam dim tc'aróm koe guu a - Gerika sa ko "tc'aróm cgàam dim koe guu a" témé.

** 1:23: nqarikg'ai ka nqãaka hàna hãa khóèan wèé - Gerika sa ko máá: "kúrúèas gúús wèes nqarikg'ai ka nqãaka hàna sa," témé.

Paulom di tsééa ne kerekes koe

²⁴ Ncēskar ko ēer ko gatu domka xgàràè zi xgàraku-kg'ám zi ka qāè-tcao. Eē kò Krestem di xgàrakuan koe tcào sar ko tirim cgàam koe guu a cg'oè-cg'oe, Gam dim tc'áróm domka, ncēe kereke sa ii ba. ²⁵ Gas dim tsée-kg'ao bar kúrúá, Nqarim máà tea hãa tsééán khamaga ma, Nqarim di kg'uia ner gha cg'oèa hãase máà tu u ka.

²⁶ Kuri xu kuri xu, naka qhàò zi ko ma xùriku khama zi kò ncēe zi guù zi chómmeà, igaba zi ncēeska Nqarim di ne khòè ne x'áíèa hãa.

²⁷ Nqari ba kò x'áàkos qguùs chómseà zi guù zi di sa q'ākagu ne kg'oana, ncēm ko tãá zi qhàò zi di ne úúa máána hãa sa. Si kò ncēes kàa sa, Kreste ba gatu koe hãa si i, ncēe x'áàn di nqòòan ii ba.

²⁸ Ncēe xae ko Gam ka xgae-xgae ba, a xae a ko wèém khòè ba tchàno-tchano, a wèém khòè ba wèé q'āan di tc'ēan ka xgae-xgae, nxāasega xae gha kúrú me wèém khòè ba Krestem koe wèé za ga kai ka.

²⁹ Ncēes guùs koer ko qarika tsée, a ko Gam di qarian koe guu a wèé qaria te tséékagu, ncēe ko tíi koe qarian cgoa tsée e.

2

¹ Q'āa méé tu sar ko tc'ēe, nta nooser ko gatu domka hēé, naka ēe Laodikea koe hàna ne hēé, naka wèé ne ēe tíi cgoa qanega xg'ae tama ne hēéthēé domka qarika tsée sa.

² Nxāasega i gha tcáóa ne ntcàmmè ka, ne ncàmkuàn koe guu a cúis guù sa kúrúè, nxāasega ne gha qguù a cg'oèa hãase kóma q'āa ka, chómseà zi guù zi Nqarim di zi ne gha gane ka q'āa ka, ncēe Kreste ii zi,

³ ncēe Gam koe i wèé qguàn q'āan di tc'ēan di hēé naka tc'ēegan hēéthēé di chómseà hãa ba.

⁴ Ncēes guù sar ko bìrí tu u, cúí khòè ga gha nxāasega táá kàa tu u ka, ncōé zi kg'ui zi ntcoekuan di zi ka igaba.

⁵ Eētar ma tc'áróa te cgoa gatu koe káà ra a igabar tc'ēa te koe gatu cgoa hàna, a ra a ko qāè-tcao, gatu di tsée-kg'áman hēé naka gatu di dtcòman Krestem di koe qarika téé sa hēéthēér kò bóò khama.

Kreste ba ko cg'oèas kg'òè sa óága

⁶ Ke nxāaska, ēe tu ma Jeso Kreste ba ma X'aigam iise séèa hãa khamaga ma méé tu Gam koe kg'òè.

⁷ Gam koe méé tu *hùis khama ma* tobega naka *nquum khama ma* tshàoa ghùè; gataga méé tu dtcòman koe qari-qariè, ēe tu ko ma xgae-xgaeà khama, naka tua qāè-tcaoa-máákuan cgoa cg'oèa nqáése.

⁸ Bóò méé tu, naka i cúí khòè ga táá khòèan di xgae-xgaan hēé, naka káà hùì qàe-qaekuan hēéthēé tséékagu naka qáé tu u guu. Khòèan di tc'ēe-kg'áman hēé naka ncēm nqòóm di qarian hēéthēé ne ko xùri, a Kreste ba xùri tama.

⁹ Nqari ba cg'oèa hãase Gam koe x'āèa hãa ke, Gam dim tc'áróm koe,

¹⁰ tu Gam koe Gam di cg'oèa kg'òèan máàèa hãa, ncēe wèé qarian hēé naka wèé tc'āà-cookg'aian hēéthēé di Tcúú ii ba.

¹¹ Gam koe tu kò gataga q'āe nqāa-qgai khòèa hãa, q'āe nqāa-qgai khòokus khòèan tshàu ka kúrúè tama sa, igaba Krestem ka kúrúèas q'āe nqāa-qgai khòokus koe tu guu a tc'áróm dim cgàam koe tcg'òóèa.

¹² Krestem cgoa tu kò tcguù-tcguukus koe kg'ónòè, igaba tu kò Nqarim ncēe Kreste ba x'ooan koe ghùiam di qarian koe dtcòm, a gaas dtcòmè koe guu a *tcguù-tcguukus koe* Gam cgoa ghùèa.

¹³ Gatu di chìbian koe hēé naka gatu dim cgàam di q'āe nqāa-qgai khòèè taman hēéthēé koe tu kò x'óóa hãa, Me kò Nqari ba Krestem cgoa kg'òèekagu tu u, a gatá di chìbian wèé ga qgóóa máá taa hãa,

¹⁴ a kò ãe gatá di chibian góáeas tcgãya sa tchùua tcg'òó, gaas di x'áè-k'áman cgoa, a ba a xgãus koe xgàu ana hãa.

¹⁵ *Gaas xgãus koem kò Nqari ba tc'ëean di xu tc'ãà-cookg'ai xu qariga xu di ncõo-gàban xhùu cgae xu a qg'aè-cgaekagu xu, a ba a wèém khòèm cookg'ai koe sau-cgaekagu xu, a kò Tàà-k'g'aom ii sa x'ái xu.*

Krestem cgoa x'óó sa hëe naka Gam cgoa kg'òè sa hëéthëe e

¹⁶ Gaa domka méé tu táá cúí khòè ga kgoara máá naka i xgàè-k'g'am tu u guu ãe tu ko tc'òó a ko kg'áas koe, dtcòm-k'g'ao ne dis kòès dim cáám ka igaba, kãbam nxoem dis kòès ka igaba, Sabata dim cáám kaga igaba.

¹⁷ Ncëea hààko zi gùù zi di sòm-c'ana a, igabagam tc'áró ba Krestem di me e.

¹⁸ C'ëe khòèa ne hàna, cg'aré-cg'arese kg'oana a, a moengelean i gha dqom sa ko qaa. Eë ne bóòà hãa gùùan ka ne ko bóò-boose, a ne a ko gane dim cgàam di tc'ëean ka káà hùise tc'amaka bóòse. Táá méé ne téé-q'òos ãe tu úúa sa sèè cgae tu u guu.

¹⁹ *Tc'áróm dim Tcúú ba ne qg'óó tama. Wèém tc'áró ba ko Gaam Tcúúm koe guu a kai, a ba a q'amku-q'ooa ba hëe naka qg'áía ba hëéthëe ka qari-qari a qg'óó xg'aè, a ba a ko ãem ko ma Nqari ba tc'ëe khama ma kai. Ke méé tu gane ka nqúù ka hãa.*

²⁰ Krestem cgoa tu x'óóa hãa, a nqòóm di qarian koe kgoaraèa hãa. Dùús domka tua ko nxãaska ncëem nqòóm di tu iise kg'òèa máá, a gaam di x'áè-k'áman komsana, ncëe ko máá:

²¹ “Táá tshàu cgoa qg'óó guu! Táá xám guu! Táá cúù-cuuse guu!” ta ko méé e.

²² Ncëe x'áè-k'áma nea ko gùù zi ka kg'ui ncëe tséékaguè zi ko xg'ara ne gha kaà zi, x'áè-k'áman hëe naka xgaa-xgaan hëéthëe khòèan koe guua.

²³ Ncëe ne khòè ne ko nqárian qámsea máá, a ne a ko cg'aré-cg'arese, a gane di tc'áróan koe qg'óósea hãa, khama i ncëe x'áè-k'áman q'ãa di tc'ëean koe guua khama ii, igaba i qarian úú tama, cgàam ncàma hãa sa i gha xgàè di i.

Kãbas kg'òè sa Krestem koe (3-4)

3

¹ Nxãakamaga tu kò Krestem cgoa ghùìèa hãa ne méé tu nxãaska gùù zi tc'amaka hàna zi koe tòón tcáó, ncëe Krestem hàna, a kg'áòm x'òàm Nqarim dim xòè koe ntcõe koe.

² Gùù zi tc'amaka hàna zi koe tu tc'ëea tu tòó, nqòómk'g'ai di zi gùù zi ka tamase.

³ X'óóa tu hãa, i gatu di kg'òèan Krestem cgoa Nqarim koe chómsea hãa ke.

⁴ Ncëe Krestem, ncëe gatu dim kg'òèm kò x'áise, ne tu gha gatu igaba thëe nxãaska Gam cgoa x'áan koe x'áise.

⁵ Gùù zi ãe nqòómk'g'ai di ii zi méé tu nxãaska x'ooan koe tcãà: cg'áràn hëe, cg'ãè cauan hëe, tshúù zi tc'ëe zi hëe, cg'ãè tc'ëean hëe, naka cëèan hëéthëe e, ncëe kúrúá mááseèa hãa nqárian qámsea máá di i.

⁶ Ncëe gùùan domka i ko Nqarim di xgòàn ãe komsana Me tama ne koe hàà ke.

⁷ C'ëe x'aè ka tu kò gazi gùù zi ka tc'ãà-cookg'aiè, a gazi koe kg'òè.

⁸ Igaba méé tu ncëeska gatu igaba wèè gùùan ncëeta ii aagu: xgòàn hëe, c'ee-c'ëean hëe, cg'ãè tc'ëean hëe, cóèkuan hëe, saucgaekaguko kg'uiian hëéthëe e; gùùan ncëe wèè méé tu kg'áma tu koe táá tcg'òó guu.

⁹ Táá tshúù-ntcõa-mááku guu, gatu dim tc'áróm ncii ba tu nxõoa tcg'òóa hãa, gam di zi tséè-k'g'ám zi cgoa ke,

¹⁰ a tu a kãbam tc'áró ba hàna hãa, nxãasega tu gha kãba-kãbaè, a gatu ka q'ãa Me, a bóòse-q'ooan Gaam ãe Kúrú-k'g'aom ii di x'áía hãa ka.

¹¹ Gerikan hëe naka Jutan hëéthëe di q'aa-q'ooa nea Gam koe hãa tite, q'ãe nqãa-qgai khòèa ne hëe kana q'ãe nqãa-qgai khòèè tama ne hëe, c'ëe zi qhàò zi di ne hëe, nqúù ka

x'ǎèa khòèan* hěé, qǎàn hěé naka qǎà taman hěéthěé e, igabam Krete ba wèé Me e, a ba a wééan koe ga hàna.

¹² Gaa domka, Nqarim nxára tcg'òóa máásea hǎa tu khòè tuè, tcom-tcomsa naka ncàm-ncamsa tu, hǎakaguse tu thòò-xama-máákua ne, qǎèan hěé, naka cg'aré-cg'aresean hěé, naka kgàesase qgóósean hěé naka qáo tcáóan hěéthěé cgoa.

¹³ Gatu ka c'ěe ne cgoa méé tu tsééa xg'ae, naka ncèè c'ěe khòèan cgoa tu kò c'ěes guu sa úúa hǎa ne méé tu qgóóa mááku. Eëm ma Nqari ba ma qgóóa máá tua khamaga ma méé tu gatu igaba gatà ma kúrú.

¹⁴ Wèé zi gúù zi ncèe zi tc'amkg'ai koe méé tu ncàmkuhan hǎa, ncèe ko wèé zi gúù zi cg'oèase qáéa xg'ae e.

¹⁵ Krestem di tòókuan méé i tcáóa tu tc'ǎà-cookg'ai, ncèe tu ma cúím tc'áróm di ii, a tòókuan koe tciièa khama. Ke tu qǎè-tcaoa máá Me.

¹⁶ Krestem dim kg'ui ba méém gatu koe qguàase x'ǎè. Xgaa-xgaaku tu naka tchàno-tchanoku wèé tc'èean cgoa, naka tua Pesaleman hěé, naka ciian hěé, naka tc'èean di ciian hěéthěé tcáóa tu q'oo koe qǎè-tcaoa-máákuan cgoa Nqari ba nxáèa máá.

¹⁷ Naka dùús wèés ẽe tu ko kúrú sa, kg'uian koe ga igaba kana tsééan koe ga igaba, méé tu wééa sa ga X'aigam Jesom dim cg'òèm koe kúrú, naka tua Gam koe guu na Nqarim Xòò ba qǎè-tcaoa máá.

Khòè zi hěé naka khòè xu hěéthěé e

¹⁸ Khòè saoè, gasao di xu khòè xu sao máàse, ncèe i ma X'aigam koe ma kg'anoa hǎa khama.

¹⁹ Khòè xaoè, gaxao di zi khòè zi xao ncàm naka xaoa táá thòò-xamkagu zi guu.

Cóán hěé naka xòò ga ne hěéthěé e

²⁰ Cóá tuè, gatu ka xòò ga ne wèé zi gúù zi koe komsana, nxǎa sa ko X'aiga ba qǎè-tcaokagu ke.

²¹ Cóán ka xòò ga xaoè, táá cóán xgàè guu, naka i nxǎasega táá tshúù-tcao guu.

Qǎàn hěé naka x'aigan hěéthěé e

²² Qǎa tuè, gatu ka q'òòse ga ne nqòóm di ne tu komsana wèé zi gúù zi koe. Ncèe gúùan méé tu kúrú, gaan di tcgáían gatu koe tòóa hǎas ka tamase, kana cgòmkuhan tu gha hòò cgae e domka tamase, igaba méé tu wèé tcáóa tu cgoa kúrú u, X'aiga ba q'áòà hǎase.

²³ Dùús wèés ẽe tu ko kúrú sa méé tu wèé tcáóa tu cgoa tséé, X'aiga ba ko tsééa máá khama, khòèm ka tamase.

²⁴ X'aiga ba gha ẽem Gam di ne khòè ne tòóa máána hǎa sa kabi máákus iise máà tu u sa tu q'ana hǎa khama. X'aigam Krete Me e ncèe tu ko tsééa máá ba khama.

²⁵ Wèém khòèm ẽe ko cg'ǎèan kúrú ba gha suruta kabiè gam di cg'ǎèan domka, Nqari ba khòèan tǎákase qgóó tama khama.

4

¹ X'aiga xaoè, gaxao di qǎàn méé xao ẽe tchàno ii a qǎè ii sa máà, gaxao igaba xao q'ana hǎa, X'aiga ba xao nqarikg'ai koe úúa hǎa sa ke.

C'ěe x'ǎè-kg'árna ne

² Gatu di còèan tu qarika qgóó, naka gaan koe kòresea hǎa, naka Nqari ba qǎè-tcaoa máá.

³ Naka tu gataga còèa máá xae e, nakam gha nxǎasega Nqari ba gaxae di kg'uian nquu-kg'áman xgobekg'ama máá, naka xae Krestem ka chómsea tseeguan nxàe, ncèer gaan domka qáèèa a.

⁴ Còrè nakar nxǎasega tchànose nxàea tcg'òó o, ncèe i ko ma qaase khama.

⁵ Eẽ tchàa koe hàna ne méé tu tc'èegase tséé cgoa, wèém x'aè ba cg'oèase tséékagu na.

* 3:11: nqúù ka x'ǎèa khòèan - Gerika sa ko "Sekithia" témé.

⁶ Gatu di kg'uiian méé i wèé x'aè ka cgómkuan ka cg'oèa hãa, tãbean cgoa tsãubeèa hãase, nxãasega tu gha q'ãa, ntama tu gha ma wèém khóè ba xõa sa ka.

Còo di zi tsgámkaguku zi

⁷ Wèé tchõà nem gha Tigiko ba tíí ka bìrí tu u, ncàm-ncamsam qõe ba, a tcom-tcomsam tséé-kg'ao ba, a gaxae khama ma qãà ba X'aigam koe.

⁸ Gaa domkar ko gatu koe tsééa úú me, ntama xae ma hãa sa tu gha nxãasega q'ãa ka, me gha gataga gatu di tcáóan ghùì-ghui.

⁹ Onesimom cgoam ko síí, tcom-tcomsa, a ncàm-ncamsam qõe ba, ncêe gatu ka c'êe ba. Wèé zi gúù zi ncêe koe ko kúrúse zi ka tsara gha bìrí tu u.

¹⁰ Tíí khama qáéèàm Arisetareko ba ko tsgámkagu tu u, me ko Marekom Barenabasem ka qõese ba thêé tsgámkagu tu u (nxãakamaga tu x'áè-kg'áman hòòà, ncêè hààm kò ne méé tu qãèse hàákagu me di i).

¹¹ Jesom, ncêe ko Juseto ta ma tciiè ba, nxãam igabam ko tsgámkagu tu u. Nooa xu Juta* xu xu u ncêe ko Nqarim di x'aian koe tíí cgoa tsééa xg'ae xu, a gataga tíí koe kaisa hùikuan úúa hãa xu.

¹² Epaferasem ncêe gatu ka c'êe ba, a Jeso Krestem dim qãà ba ko tsgámkagu tu u. Wèé x'aè kam ko qarika còrèa máá tu u, wèéan ãem ko Nqari ba tc'êe koe tu gha qarika téé, a gha *dtcòma tu koe* kaia hãa, a wèé tcáóa tu cgoa Gam koe dtcòm ka.

¹³ Kaisa tsééan ãem ko gatu hêé naka Laodikea di ne hêé naka Hierapolise di ne koe hêéthêé tcãà tcáó a kúrú koe ra ko gam ka nxàea tseegukagu.

¹⁴ Ncàm-ncamsam Lukam naaka di ba hêé, nakam Demase ba hêéthêé tsara ko tsgámkagu tu u.

¹⁵ Tíí qõe ga ne Laodikea koe hàna ne méé tu tsgámkagu, naka Nimefase sa hêé naka kerekes gas dim nquum koe ko xg'aes ga sa hêéthêé e.

¹⁶ Ncêes tcgãya sa tu ko nxará máàèa xg'ara ne méé tu kúrú nakas gataga thêé kerekes Laodikea di sa nxará máàè si. Naka tu gatu tcgãyas Laodikea koe guua sa nxará.

¹⁷ Naka gataga Arekipo ba bìrí naka máá: “Q'õé méé tsi naka ãe tsi ko X'aigam koe máàèa tsééan xg'ara-xg'ara,” témé.

¹⁸ Tíí Paulo ra ko ncêe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Tiri táùan tu tc'êe-tc'êese. Cgómkuan méé i gatu cgoa hãa.

* **4:11: Juta** - Gerika sa ko máá: “q'ãe nqãa-qgai khòòèa xu,” témé.

1 TESALONIKA NE

Paulom dis tcgãyas tc'ää di sa

Tesalonika ne koe

Tée-cookg'ai sa

Tesalonika ba kò x'áé-dxoom Roma ne di me e, Maketonia koe hàna ba. Paulo ba kò gaa koe xgaa-xgaa, ãem ko Filipi koe guu ka, si kò kereke sa gaa koe tshoa-tshoase (Tsee 17:1-9).

Kái ne qhàò zi di ne kò Juta ne di cauan koe tcãàn tcaoa hãa, a kò Paulom di xgaa-xgaan komsana, igaba ne kò Juta ne tshoa-tshoa a tauan tcãà a ne a ntcoeku. Paulo ba kò Tesalonika koe chùia tcg'òòè, a ba a Berea koe qòò (Tsee 17:10). Gaa koem kò hànaa, a síí Korinta koe tcãà, kam kò Paulo ba gam ka c'ẽem Timoteom koe tchõàn kóm, Tesalonika koe hànas kerekes di téé-q'ooan ka.

Tc'ää dis tcgãyas Paulom di sa kò Tesalonika ne góá mááèa hãa, gaa koe hãa ne dtcòm-k'ao nes gha ghùi-ghui tcáo, a sa a ntcàm ne ka. Gane di dtcòmàn hěe naka ncàmkuan hěéthěé di tchõa nem ko qãè-tcaoa máá. Tc'ẽe-tc'ẽesekagu nem ko, kg'òès ãem kò gane cgoa hãa x'aè kam kò kg'òè sa, a ba a kò nxãaska Krete ba gha n-cáma hàà di zi tée zi ãe kò ghùièa hãa zi xoa. C'ẽes tée sa kò máá: “Dtcòm-k'gom ncẽe kò Kretem hàà tama cookg'ai koe x'óóa hãa ba gha kháè chõò tama kg'òèan úúa?” témé sa. Si kò c'ẽes tée sa máá: “N-cáma ba gha Krete ba gaicara kabise a hàà?” témé. Paulo ba kò ncẽem x'aè ba sée a birí ne, nqooa hãase méé ne tsée sa, nqòò sa úúa hãase Krete ba gha kabise a hàà di sa.

Qaa-qaa sa kg'uia ne:

- ncàmku

- Jeso ba ko gaicara kabise a hàà (1:10; 3:13; 4:13-5:11)

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Qãè-tcaoa máákuan hěe naka dqòmkuan hěéthěé e (1-3)

- Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

- Xgaa-xgaan Kretem di hààn di i (4:13-5:11)

- Còò di ghùi-ghui-tcáoqua ne (5:12-28)

Qãè-tcaoa-máákuan hěe naka dqòmkuan hěéthěé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, a Silefano* ba hěe naka Timoteo ba hěéthěé tsara cgoa hãa, xae ko ncẽes tcgãya sa Tesalonika dis xg'aes ncẽe Nqarim gatá ka Xòò ba hěe naka X'aigam Jeso Krete ba hěéthěé tsara koe hãa sa góá máá, a ko máá: Cgòmkuan hěe naka tòókuan hěéthěé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Tesalonika ne dis kg'òè sa hěe naka dtcòm sa hěéthěé e

² Wèéa tu domka xae ko wèè x'aè ka Nqari ba qãè-tcaoa máá, a ko sixae di còrèan koe gatu ka kg'ui,

³ a ko Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe wèè x'aè ka tc'ẽe-tc'ẽese: gatu kúrúa hãa tsééan dtcòmàn di hěé, naka gatu di tsééan ncàmkuan di hěé, naka gatá dim X'aigam Jeso Kretem koe nqòòan ka tu qarika tées ka hěéthěé e.

⁴ Tíí qòe ga tu Nqarim ka ncàmmèa tuè, q'ana xae hãa nxárám tcg'òó tua hãa sa Gam di tu gha ù ka.

* 1:1: **Silefano** - Silefanom di c'ẽe cg'òèa nea Silase e.

⁵ Sixae di qâe tchõà nea kò gatu koe kg'ui iise cúí hàà tama khama, igaba i kò qarian cgoa hěé, Tcom-tcomsam Tc'ěem cgoa hěé naka kaisa tcoman cgoa hěéthěé hàà. Tu q'ana hãa nta xae kòo ma gatu xg'aeku koe gatu domka kg'òè sa.

⁶ A tu a kò hàà sixae hěé naka X'aiga ba hěéthěé di tu serè-kg'ao tu kúrúse. Eěta i kò ma xgàrakuan hãa igaba tu kò Tcom-tcomsam Tc'ěem koe guua qâe-tcaoan cgoa kg'ui ba séèa mááse khama.

⁷ A tu a kò ncěem dàòm ka, wèé ne dtcòm-kg'ao ne Maketonia hěé naka Akaia hěéthěé koe hàna ne koe x'ái sa kúrúse.

⁸ X'aigam dim kg'uim gatu koe guua ba kò Maketonia hěé naka Akaia koe hěéthěé cúí síí tama, igabaga i kò gatu di Nqarim koe dtcòmàn wèé za ga q'ãàè, nxãasega i gha c'ěe gúù xae gha nxàe sa táá qaase ka.

⁹ Gaa nea ko gane ka nxàe, nta tu kò ma hààkagu xae e sa khama. A ne a ko gataga nxàe, nta tu kò ma kúrúá mááseèa hãa nqàrian ma tcg'oaragu a Nqarim koe ma kabise sa, a síí kg'òèa hãa a tseegu dim Nqari ba tséèa máá sa,

¹⁰ naka tu ma Cóásem nqarikg'ai koe gha guu a hàà ba ma qãà hãa sa, ncěem kò x'ooan koe ghùì ba, Jesom ncěe hààko xgòàn koe ko kgoara ta a ba.

2

Paulom di tséèa ne Tesalonika koe

¹ Tíí qõe ga tuè, q'ana tu hãa, sixae dis dàras gatu xae kò dàra tu ua hãa sa kò kg'amaga di tama sa.

² Hàà tama xae hãa cookg'ai koe xae kò ma Filipi koe xgàràè sa hěé, naka xae kò ma sau-saugase qgóòè sa hěéthěé tu q'ana hãa. Igaba xae kò sixae dim Nqarim koe qarian hòò, a qâe tchõàn kgoarasease kg'ui cgoa tu u, eeta i kò ma kaisa ntcoekuan hãa igaba.

³ Sixae di xgaa-xgaa ne kàma, kana cg'urigam dàòm di, kana kàan di tama khama.

⁴ Igaba xae ko Nqarim ka tcommèa hãa, a xae a qâe tchõàn xgaa-xgaan dis tséé sa máàèa hãa khama ma kg'ui, khòèan xae gha qâe-tcaokagu ka tamase, igabaga xae gha Nqari ba qâe-tcaokagu ka, ncěe ko tcáóa xae kúrúá bóò ba.

⁵ Tu q'ana hãa, wèé x'aè ka xae kò táá qàe-qaekuan di kg'uiian cgoa hàà cgae tu u sa, a xae a kò táá sixae di tsééan kúrú, c'ěe gúù xae gha gatu koe hòò domka - Nqari ba sixae dim téèa-máá-kg'ao Me e!

⁶ Gataga xae kò khòèan ka xae gha dqòmè sa qaa tama, gatu kaga igaba kana c'ěe khòèan kaga igaba.

⁷ Krestem di xae x'áè úú-kg'ao* xae iise xae ga kò kái gúùan qaa cgae tua hãa, igaba xae kò gatu xg'aeku koe tc'aua xae khòè xae e, khòès gas di cóán ko qâèse q'òés khama ma.

⁸ A xae a kò kaisase xgónè tua hãa, domka xae kò kg'ónòsea hãa, táá xae gha Nqarim di qâe tchõàn cúí máà tu u ka, igabaga xae gha thée sixae di kg'òèan tcg'òóa máá tu u ka, tseegukaga tu kò sixae koe kaisase ncàm-ncamsa tu u khama.

⁹ Qanega tu q'ana hãa, tíí qõe ga tuè, sixae di tsééan hěé naka qóm cgoa qgóókuan hěéthěé ka. Nqarim di qâe tchõàn xae kò xgaa-xgaa tu u, a xae a kò ntcùú ba hěé naka koaba ba hěéthěé tséé, táá xae gha gatu ka c'ěe ga qóm ba qgóókagu ka.

¹⁰ Gatu hěé naka Nqari ba hěéthěéa gha ncěes gúù sa nxàea tseegukagu, sixae di qgóòse-kg'árna ne kò gatu dtcòm-kg'ao tu koe q'ano o, a tchàno o, a cúí cg'uri ga úú tama khama.

¹¹ Gataga tu q'ana hãa, xae ko ma gatu ka c'ěem wèé ba ma qgóó sa, eem ko ma cóán ka xòò ba ma cóán qgóó khamaga ma,

¹² naka xae kò ko ma ntcàm, a korè, a ko Nqarim koe ma qarika bìrí tu u sa hěéthěé e, Nqari ba kg'anoa hãas kg'òè sa tu gha kg'òè ka, ncěe ko Gam di x'aian hěé naka x'ààn hěéthěé koe tcii tu u ba.

* 2:7: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

¹³ Nqari ba xae ko chõò tamase qãè-tcaoa máá, ãe xae kò kg'ui ba xga-xga tu u ka tu kò cam tshàua máá me khama. Khòèan koe guua hãam kg'uim iise tamase, igaba Nqarim koe guuam kg'uim iise, ncẽem tseeguan kaga ii khamaga ma, *Nqarim* ncẽe ko gatu dtcòm-kg'ao tu koe tséé ba.

¹⁴ Tíí qõe ga tuè, Jutea koe hàna zi kereke zi Nqarim di zi, ncẽe Jeso Krestem di zi koe kúrúsea hãa sa gatu koe thẽe kúrúsea. Gatu di ne khòè ne ka tu kò xgàràè, ncẽe gane kò ma Juta ne ka ma xgàràè khamaga ma.

¹⁵ *Juta* ne ncẽe kò X'aigam Jeso ba hẽe naka porofiti xu hẽéthẽe cg'õo, a xhàigu xae e ne, ncẽe Nqari ba qãè-tcaokagu tama ne, a ko wèe khòèan cgoa ga ntcoeku ne.

¹⁶ Xgàè-kg'am xae e ne ko, nxãasega xae gha táá tãá zi qhàò zi di ne cgoa kg'ui, ne kgoaraè ka. Ncẽem dàòm ka i ko wèe x'àè ka gane di chibian càuse a cg'oè. I ncẽeska Nqarim di xgòàn cò dis ka hàà cgae nea.

Paulo ba gaicara Tesalonika ne dàra kg'oana

¹⁷ Tíí qõe ga tuè, xòm x'àè-coan xae kò gatu cgoa q'aa-q'aaèa hãa, i kò tc'áróa xae gatu xg'aeku koe káa a, tc'èea xae ka tamase. Xae gaa domka kaisase xgónè tua hãa, a ko wèe qaria xae cgoa x'ää máá, gaicara xae ga bóò tu u sa,

¹⁸ síí cgae tu u kg'oana xae kò hãa khama. Tíí Paulor tc'áróa kò kái q'oro tc'èea hãa, síí cgae tu ur gha sa, igabagam kò satana ba xgàè-kg'am xae e.

¹⁹ Kháé sa nxãaska sixae dis nqòò sa, kana qãè-tcao sa, kana x'aian dis cába sa, ãe xae gha X'aigam Jesom kò hàà ne xae gha dqòmse cgoa sa dùú saa? Gatu tama tua?

²⁰ Tseeguan kaga xae ga dqòmse cgoa tu u, tu ko qãè-tcaokagu xae e.

3

¹⁻² Eẽ xae ko ncẽes gúù sa qóma máá xaea hãa sa bóò, ka xae kò nxãaska bóò tcg'òó, sixae ka qõesem Timoteo ba xae gha tsééa úú sa, ncẽe sixae khamaga ma Krestem di qãè tchõàn xga-xga koe Nqarim dim tséé-kg'ao ba, xae gha sixae cuiaga Atene koe hãa ka. Ncẽes gúù sa xae kò bóò tcg'òó, síím gha gatu di dtcòmàn koe qari-qari, a korè tu u ka,

³ nxãasega i gha táá cúí-kg'áa tu ga ncẽe zi xgàraku zi domka tééa dìbi ka. Gatu igaba tu qãèse q'ana hãa, ãe zi xgàraku zim Nqari ba kgoara máá taà hãa sa khama.

⁴ Eẽ xae ko qanega gatu cgoa hãa ka xae kò x'àèan cookg'ai koe ga bìrí tua hãa, hààko x'àè ka ta gha xgàràè sa, si ncẽe sa kúrúsea, ãe tu ma q'ana hãa khamaga ma.

⁵ Gaa domkar kò, ãer ko bóò si ncẽes gúù sa qóma máá tea hãa ka, *Timoteo* ba gatu koe tsééa úú, nxãasega xae gha gatu di dtcòmàn ka q'ãa ka, qàe-qaeku-kg'ao ba gha c'èedaoka qàe-qae tu u, i ga kò sixae di tsééan kg'amaga di i khama.

⁶ Igabam ncẽeska Timoteo ba kabisea hãa, a qãè-tcaokagu xae e ko kg'uiian cgoa hààra máá xaea hãa, gatu di dtcòmàn hẽe naka ncàmkuhan hẽéthẽe di i. Gatagam kò thẽe bìrí xae e, wèe x'àè ka tu ko qãè-tcaoan cgoa tc'èe-tc'èese xae e, a bóò xae xgónèa hãa sa, ncẽe xae ma sixae igabaga ma bóò tu xgónèa hãa khamaga ma.

⁷ Tíí qõe ga tuè, gaa domka xae kò gaxae di qóman hẽe naka xgàrakuan hẽéthẽe wèe q'oo koe gatu di dtcòmàn ka qgài-qgai tcáòè.

⁸ Ncẽe X'aigam koe tu kòò qarika tẽe, ne xae gha nxãaska ncẽeska sònòà dìbi a kg'òèan hòò khama.

⁹ Nqari ba xaea gha ntama ma tc'ãòase gatu domka cam tshàua máá! Kaisase xae ko Gam cookg'ai koe gatu ka qãè-tcao.

¹⁰ Koaba ba hẽe naka ntcùú ba hẽéthẽe xae ko qarika còrè, gatu cgoa xae ga xg'ae a bóò tu u sa, nxãasega xae gha ãe gatu di dtcòmàn koe tcàoa hãa sa càua máá tu u ka.

¹¹ Ke méé tsara ncẽeska gatá dim Nqarim, ncẽe gatá ka Xòò ba hẽe, nakam gatá dim X'aigam Jeso ba hẽéthẽe tsara dàò ba kg'ónòà máá xae e gatu koe xae gha síí di ba.

¹² Gataga méém X'aiga ba gatu ka c'ëea ne koe hëé naka wèé khòèan koe ga hëéthëé kúru naka i gatu di ncàmkuàn càuse naka kái, ncëe xae sixae ma ncàm tua hãa khamaga ma.

¹³ Nxãasegam gha Nqarim gatá ka Xòò ba gatu di tcáóan qarian máà, tu gha káàn chibi, a tu a gha Gam cookg'ai koe tcom-tcomsa ii, ìem gha ko gatá dim X'aigam Jeso ba Gam di ne tcom-tcomsa ne wèé ne cgoa hàà ka.

Nqari ba ko qãè-tcaokagus kg'òè sa (4:1-12)

4

¹ Ncëeska còo dis ka, tíi qõe ga tuè, sixae koe tu xgaa-xgaasea hãa, nta méé tu ma kg'òè naka tua X'aiga ba qãè-tcaokagu sa, si ncëe sa gaas kúru tu kos ga si i. Igaba xae ko X'aigam Jesom koe dtcàrà a ko korè tu u, a ko máá: ncëes gúu sa méé tu qarika kúru, témé.

² X'aigam Jesom di qarian ka xae kò x'áè-kg'ámán máà tu u sa tu q'ana hãa khama.

³ Ncëea Nqarim ko ma tc'ëe ga a khama, tcom-tcomsakaguè tu gha sa: nxãasega tu gha cg'áràn koe ncèèsea hãa ka,

⁴ nakam wèém khòè ba tcom-tcomsa a tcommèa hãam dàòm ka gam dis khòès cgoa kg'òè,

⁵ cg'áè zi tc'ëe-kg'ám zi tcáóa ba ka ncàmmèa hãa zi kúru ka tamase, cg'áè tc'ëe ne khòè ne Nqari ba c'ùua hãa ne ko hëé khama.

⁶ Nakam gha nxãasega táá cúim khòèm ga ba ncëes gúus ka gam ka c'ëe ba chibian kúru cgae guu, kana kàa me guu. X'aiga ba gha ìeta ii chibian wèé ko kúru ne xgàra ke, ncëe xae nxãakamaga ma birí tua hãa a ma nxàea tseegukagua hãa khamaga ma.

⁷ Hàà ta gha q'ano tamase kg'òè kam Nqari ba tcii ta a tama khama, igaba ta gha hàà tcom-tcomsas kg'òè sa kg'òè ka a.

⁸ Gaa domkam gha ìe ko ncëe xgaa-xgaan xguì ba, khòèm ko méé sa xguì tama, igabam gha ko Nqarim ko méé sa xguì, *Nqarim* ncëe ko Gam dim Tcom-tcomsam Tc'ëe ba máà tu u ba.

⁹ Ncëeska gatu ka ncàmkuàn ka: qaase tama ia góá xae ga máá tu u sa; Nqarim ka tu nxãakamaga xgaa-xgaaèa hãa, tu ga ma ncàmku sa khama.

¹⁰ A tu a ko tseeguan kaga wèé ne dtcòm-kg'ao ne Maketoniam wèém di ne koe ncëe sa kúru, igaba xae ko dtcàrà tu u, tíi qõe ga tuè, kaisase tu gha gatà hëé sa.

¹¹ Gataga xae ko thëé korè tu u, kgàea hãas kg'òè sa tu ga kg'òè sa, nakam wèém khòè ba gam di zi tséé zi gam ka kúru naka baà tshàua ba cgoa tsééa mááse, ncëe xae ma x'áè tua hãa khama.

¹² Naka tua gha nxãasega c'ëe ne khòè ne ka tcommè, naka tua táá c'ëe khòèan dtcãàsea hãa guu.

Xgaa-xgaan Krestem di hààn di i (4:13-5:11)

¹³ Tíi qõe ga tuè, tc'ëe tama xae hãa ìe x'óma hãa ne ka tu gha c'ùua hãase hãa sa, nxãasega tu gha táá thòò-tcaoase kg'ae ka, gane ìe nqòòan úu tama ne khama ma.

¹⁴ Ncëe Jesom xg'ao x'óó a x'ooan koe tãea hãa sa ta kòò dtcòm, ne ta ko thëé dtcòm, Nqarim gha gane ìe Gam koe x'óma hãa ne Jesom cgoa óa sa.

¹⁵ Ncëea X'aigam dim kg'uim nxàe xae kom ga me e khama, ncëe ko máá: gatá ncëe kg'òèa a qaùu hãa ta cuiskaga ìe x'óma hãa ne ka tc'áà naka síia hãa tite, ìem gha ko X'aiga ba hààm cáim ka.

¹⁶ X'aiga ba gha nqarikg'ai koe guu a kaiaam dòm cgoa xõa, kaiaam moengelem dim dòm ba hëé naka Nqarim dim nxãàm di q'auan cgoa hëéthëé e, ne gha ìe Krestem koe x'óóa hãa ne tc'áà a ghùie khama.

¹⁷ Nxãaska ta gha gatá ìe kg'òèa a qaùu hãa ta gane cgoa xg'ae-xg'ae a túú-c'òòs q'oo koe hãase ghùie, a síi X'aigam cgoa tc'áà q'oo koe xg'ae, a ta a gha gaa koe guus ka chòò tamase X'aigam cgoa hãa.

18 Gaa domka méé tu ncêe kg'uiian cgoa qgài-qgai tcáóku.

5

X'aigam di hààn kg'ónòsea máá

1 Tíí qõe ga tuè, ncêe zi gúù zi gha hàà kúrúse x'aèan hěé naka cáman hěéthěé ka xae ga góáa máá tu u sa qaase tama.

2 Gatu igaba tu qãese q'ana hãa, X'aigam dim cáím ba gha ts'ãà-kg'aom ko ma ntcùú ka hàà khama ma hàà cgae tu u sa khama.

3 C'êe ne khòè ne gha máá: “Wèé zi gúù zia qãese hãa, ta qãè qgài koe hãa,” témé. I gha kúúga cg'ãèan hàà cgae ne, ncãàn úúas khòès ábàn di thòòan ka ko kúúga hàà cgaeès khama ma, ne cuiskaga nxanagu ana hãa tite.

4 Igabaga tu gatu ntcùús q'oo koe hãa tama, tíí qõe ga tuè, me cuiskaga ãem cáím ba ts'ãà-kg'aom ga ma arekagu tua hãa khama ma arekagu tu u tite.

5 Wèéa tu ga x'áàm di tu cóá tu u, a koaba di tu cóá tu u khama. Ta ntcùú kana dcùú-qoms di ta cóá ta tama ta a.

6 Ke méé ta táá x'ómà hãa guu, c'êe ne khama, igabaga méé ta kókòà hãa, naka qgóósean úúa hãa.

7 Eẽ ko x'óm ne ko ntcùú ka x'óm, ne ko ãe ko nqàre ne ntcùú ka nqàre khama.

8 Igaba ta gatá koaba di ta a, ke méé ta qgóósean úúa hãa naka ta dtcòmàn hěé naka ncàmkuàn hěéthěé dxùua ta ko ncèèa máás gúús khama ma hãa, naka taa kgoarakuan dis nqòò sa tcúúa ta ko ncèèa máás cábás khama ma cábá.

9 Nqari ba Gam di xgòàn ka ta gha xgàràe ka nxará tcg'òó ta a tama khama, igabaga ta gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem koe kgoarasean hòò ka a.

10 Ncêe kò x'óóa máá ta a ba, ãem ko hàà x'aè ka ta gha nxãasega Gam cgoa xg'ae a kg'òè ka, kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba*.

11 Ke méé tu gaa domkaga ncêe tu ko hěé khamaga ma korèku naka hùiku.

Còò di ghùì-ghuì-tcáókua ne (5:12-28)

12 Tíí qõe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, ãe ko gatu xg'aeku koe tséé ne khòè ne méé tu tcom sa, gane ãe X'aigam koe tc'ãà-cookg'ai tua hãa a ko tchàno-tchano tu u ne.

13 Eẽ ne ko kúrú tsééan domka méé tu kaisa tcoman hěé naka ncàmkuàn hěéthěé cgoa qgóó ne. Gatu xg'aeku koe méé tu tòókuan cgoa hãa.

14 Tíí qõe ga tuè, dtcàrà tu u xae ko, a ko máá: Eẽ ko xg'ám-kg'aiate ne tchàno-tchano, ãe ko sau-cgaese ne korè, ãe kg'amka ne hùì, naka wèé ne khòè ne koe qáo tcáó ii.

15 Bòò méé tu naka i táá cúí khòè ga c'èean kúrú cgae ana cg'ãèan domka cg'ãèan kúrú cgae e guu, igaba méé tu wèé x'aè ka, gatu ka c'êe ne hěé, naka wèé khòèan ga hěéthěé tu ga ma qãèan kúrúa máá sa x'ãà máá.

16 Wèé x'aè ka méé tu qãè-tcaoa hãa,

17 naka tua wèé x'aè ka còrè.

18 Wèé zi xg'aeku zi koe méé tu Nqari ba qãè-tcaoa máá, ncêea gatu kam ma Nqari ba Jeso Krestem koe ma ncàma hãa ga a ke.

19 Táá méé tu Tcom-tcomsam Tc'êe ba xgàè-kg'am guu,

20 naka tua táá porofitan ntcoé guu.

21 Wèés gúù sa méé tu qãese bóòà tcg'òó, naka ãe qãè ii sa qgóóa qari.

22 Qgóóse méé tu wèés gúús ãe cg'ãè iis koe.

23 Nqarim tòókuan di ba méém Gam tc'áró-tc'aro ka kúrú tu u naka tu wèé zi dàò zi koe tcom-tcomsa ii: gatu di tc'èean hěé, naka tcáóan hěé, naka tc'áróan hěéthěé wèé méé i qãese qgóóè, naka ia táá cúís chibis ga sa úú guu nakam nxãakg'aiga síí gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hàà.

* 5:10: kg'òèa ta ga hãa kana ta ga x'óóa hãa igaba - Gerika sa ko máá: “kókòà ta ga hãa kana ta ga x'ómà hãa igaba,” témé.

²⁴ Ngarim ncêe tcii tua hãa ba tcom-tcomsa Me e, khamam gha ãem nqòòkagu tua hãa sa kúrú.

²⁵ Tíí qõe ga tuè, còrèa tu máá xae e.

²⁶ Wèé ne dtcòm-kg'ao ne tu tcom-tcomsas x'obèkus cgoa tsgám.

²⁷ Ra ko X'aigam di cg'òèan koe dtcàrà tu u, ncêes tcgãya sa méé tu wèé ne dtcòm-kg'ao ne nxárá máá sa.

²⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

2 TESALONIKA NE

Paulom dis tcgãyas cá m̃ di sa Tesalonika ne koe Téé-cookg'ai sa

Khóè ne kerekes Tesalonika koe hãnas di nea kò kái zi tèè zi úúa hãa Jesom di kãbisean ka. C'èe nea kò Jeso ba nxãakamaga kãbisea hãas ka dtcòm̃a hãa.

Paulo ba kò ncēm̃ tc'èe ba qãèse nxàea kg'ónò, a ko máá, Krestem qanega hàà tama cookg'ai koes gha ntcoeku sa tèe, me gha khòem̃ x'àèan komsana tama ba x'áíse. I gha cg'ãè cauan hêé naka x'àèan úú taman hêéthêé càuse. Paulo ba kò gam di nxará-kg'aoan x'àè, gane di dtcòm̃an koe ne gha qarika téé sa, qóm̃an hêé naka xháèan hêéthêé di zi x'aè zi ka. Gatagam ko dtcàrà ne, kg'òè sa ne gha tsééa máá sa, Paulom ma gam di ne tséé-kg'ao ne cgoa hêéa khama.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- cg'ãè, x'àèan úú tama sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko dtcòm̃-kg'ao ne dqom̃ (1)

- Krestem di hàan ka (2)

- Paulo ba ko dtcòm̃-kg'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tsééa máá sa (3)

Paulo ba ko dtcòm̃-kg'ao ne dqom̃ (1)

Tsgám̃kaguku zi

¹ Tíi Paulo ra hêé, naka Silefano* ba hêé, naka Timoteo ba hêéthêé xae ko ncēs tcgãya sa Tesalonika dis kerekes, ncēe Nqarim gatá ka Xõò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe hãa sa goá máá

² a ko máá: Nqarim gatá ka Xõò ba hêé naka X'aigam Jeso Kreste ba hêéthêé tsara koe guua hãa cgóm̃kuan hêé naka tòókuan hêéthêé méé i gatu cgoa hãa, témé.

Qãè-tcaoa-máákuan hêé naka còrèan hêéthêé e

³ Tíi qõe ga tuè, ncēe i ko ma qaase khama méé xae wèè x'aè ka gatu domka Nqari ba qãè-tcaoa máás guú si i, gatu di dtcòm̃a ne ko kaisase càuse, i ko gataga gatu ka c'ēm̃ wèem̃ koe tu úúa hãa ncàm̃kuan thêé kai khama.

⁴ Gaa domka xae ko Nqarim di zi kereke zi koe gatu di qarika tééan ka hêé naka dtcòm̃an ka hêéthêé dqom̃se, ncēe tu ko xgàraku zi hêé naka xháé zi ncēe kúrúse cgae tua hãa zi hêéthêé koe x'áí hãa a.

⁵ Wèé zi ncēe zia ko Nqarim di xgàrakua ne tchàno o sa x'ái, tu gha gazi domka Nqarim di x'aian kg'anoa hãa, ncēe tu gaan domka xgàrasea hãa a.

⁶ Nqari ba tchàno Me e, a ba a gha gane èe xgàra tua hãa ne thêé xgàra.

⁷ A ba a gha gatu di xgàrasean koe sãakagu tu u, a sixae thêé sãakagu xae e. Ncēe sam gha kúrú, X'aigam Jesom gha Gam di xu moengele xu qari xu cgoa nqarikg'ai koe guu a hàà ka.

⁸ Kàrùkom c'eem̃ cgoam̃ gha hàà, a hàà gane èe Nqari ba ko xguì ne hêé naka gane èe gatá dim X'aigam Jesom di qãè tchõàn komsana tama ne hêéthêé xgàra.

⁹ Ne gha chòò tamase tòmm̃-tomm̃, a gha Nqarim cookg'ai koe hêé naka Gam di qarian di x'ààn hêéthêé koe tcg'òòè,

¹⁰ èem̃ gha ko hàà, a hàà Gam di ne tcom-tcomsa ne ka kaikaguè, a ba a thêé wèè ne dtcòm̃-kg'ao ne ka dqom̃m̃em̃ cá m̃ ka. Tu gha gatu igaba gane xg'aeku koe hãa, èe xae ko gatu koe nxàea tseegukagus tchõà sa tu kò komsana khama.

* **1:1: Silefano** - Silefanom di c'èe cg'òèa nea Silase e.

¹¹ Ncëes noosega xae ko wèé x'aè ka còrèa máá tu u, gatá dim Nqarim gha kúrú tu u, tu Gam dis tciiku sa kg'anoa hãa tu khòè tu ii ka, a wèés gúús tcáóa tu tc'èea hãa sa hëé naka èe tu ko kúrú tsééan dtcòmàn di hëéthëé Gam di qarian ka xg'ara-xg'ara ka.

¹² Gataga xae ko còrè, nxãasega i gha gatá dim X'aigam Jesom di cg'òèan gatu koe x'áàkaguè ka, tu gha gatu igaba thëé Gam koe x'áàkaguè, gatá dim Nqari ba hëé naka X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara di cgòmkuàn koe guu a.

Krestem di hààn ka (2)

2

X'àèan komsana tamam khòè ba

¹ Ncëeska gatá dim X'aigam Jeso Krestem di hààn ka hëé naka gatá di xg'aeàn hàà ta gha xg'ae cgoa Me di ka hëéthëé e: dtcàrà tu u xae ko, tíí qõè ga tuè,

² táá méé tu tc'èea tu koe thamkase ntcãa-ntcãaè kana arekaguè guu, porofitan ka, kana xàà zi ka, kana tcgãya zi ncëe ga c'èedaoka sixae koe guua hãa zi kaga igaba, ncëe ko máá, X'aigam dim cáím ba nxãakamaga hààraa, témé zi.

³ Táá hëé naka i cúí khòè ga c'èem dàòm kaga qàe-qae tu u guu. Eëm cáím ba cuiskaga hààraa hãa tite ke, si gha nxãakg'aiga síí ntcoeku sa hàà, me gha x'àèan komsana tamam khòè ba x'áíse, khòèm kaàkaguè gha ba.

⁴ Ncëe ba gha wèés gúús èe ko Nqarim ka tciise sa kana ko dqòmè sa ntcoe, a gaas tc'amkg'ai koe kaikaguse. A ba a gha Nqarim dim tempelem koe tcãà a ntcõó, a gabá Nqari me e sa khòè ne bìrí.

⁵ Tc'èe-tc'èese tama tu gáé hãa, èer kò gatu cgoa hãa kar kòò ncëe zi gúù zi ka bìrí tu u sa?

⁶ Tu ncëeska q'ana hãa, dùús xgáèa tòó mea hãa sa, nxãasegam gha hàà gam di x'aèan ka x'áíse ka.

⁷ X'àèan komsana tama di chómsea hãa qaria ne ko ncëeska tséé khama, me gha gaam èe kò xgáèa tòó o ba qanega gatà hëé, a gha nxãakg'aiga síí dàòm koe tcg'òòè.

⁸ Me gha nxãaska èe x'àèan komsana tama ba hàà x'áíse, ncëem gha X'aigam Jeso ba kg'ám q'ooa ba di sònò-q'ooan cgoa dqòma cg'òo, a Gam di x'áàko hààn cgoa cg'òo ba.

⁹ Eè x'àèan úú tama ba gha satanam di qarian cgoa hàà, a ba a gha kàan di qarian hëé naka x'ái zi hëé naka are-aresa zi gúù zi hëéthëé kúrú,

¹⁰ a gha wèé kàakuan cg'ãè tséékagu, ncëe gha gane èe aagusea hãa ne hqàkagu u. Aaguse ne gha, tseeguan ncàm ne ko xguì khama, ncëe gha kgoara ne e.

¹¹ Gaa domkam gha Nqari ba qaris tséés dàòm koe ko tcg'òó ne sa gane koe tsééa úú, nxãasega ne gha tshúù-ntcõan dtcòm ka,

¹² nxãasega ne gha wèéa ne èe tseeguan dtcòm tama, igaba ko èe tchàno tamasa ka qàè-tcaokaguè ne xgàràè ka.

Qarika tu téé

¹³ Igaba méé xae, tíí qõè ga tuè, chòò tamase wèé x'aè ka gatu domka Nqari ba qàè-tcaoa máá, gatu ncëe X'aigam ka ncàmmèa tu, tshoa-tshoases koe gam kò Nqari ba guu a nxará tcg'òó tua khama, kgoaraè tu gha ka. Nqari ba kòò tc'èe, Tc'èe ba gha tcom-tcomsakagu tu u, tu tseeguan koe dtcòm sa.

¹⁴ Me kò èe xae kò xgaa-xgaa tu u qàè tchòàn cgoa ncëes gúús koe tciia óá tu u, nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krestem di x'áàn q'òò ka.

¹⁵ Ke tu ncëeska, tíí qõè ga tuè, qarika téé, naka èe xae kòò kg'ám xae cgoa xgaa-xgaa tu u zi cau zi hëé, naka èe xae kòò góá máá tu u sa hëéthëé qgóó qari.

¹⁶ Nqarim gatá ka Xòò ba ncàm taa hãa, a Gam di cgòmkuàn koe guu a chòò tama thòò-xama-máákuan máà taa hãa, a qàès nqòò sa máà taa. Gabá hëé naka gatá dim X'aigam Jeso Krete ba hëéthëé tsara méé tsara

¹⁷ tcáóa tu ghùì-ghui, naka qari-qari tu u, nxãasega tu gha wèé qãè tsééan hêé naka wèé qãè kg'uian koe hêéthêé hãa ka.

Paulo ba ko dtcòm-k'ao ne dtcàrà, kg'òèa ne ne gha tsééa máá sa (3)

3

Còrèa máá xae e

¹ Còò dis ka, tíí qõè ga tuè, còrèa máá xae e, nakam gha nxãasega X'aigam dim kg'ui ba qháése qõò naka tcommè, èe i kò gatu ka ii khamaga ma.

² Khóèan ncèe cg'ãè tc'èe koe còrèa máá xae e, naka xae gha qãè qgài koe hãa. Wèém khòè ba dtcòmà hãas tama si i ke.

³ Igabagam X'aiga ba tcom-tcomsa Me e, a ba a gha qari-qari tu u, a èe cg'ãè tc'èe iim koe kòre tu u.

⁴ Ngqarim koe xae tcoman úúa hãa gatu ka, èe xae kò x'áè tu u zi gúù zi tu ko kúrú, a tu a gha qanega kúrú zi di i.

⁵ X'aiga ba méém gatu di tcáóan Ngqarim di ncàmkuhan koe hêé naka Krestem di qarika tééan koe hêéthêé tcèèa úú.

Kg'òèa tu tu tsééa máá

⁶ Tíí qõè ga tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem dim cg'òèm koe xae ko x'áè tu u, wèém dtcòm-k'ao ne èe kg'òès koe kg'amka ii, a èe xae kò máà mea hãa xgaa-xgaan komsana tamam koe méé tu tééa dìbi sa.

⁷ Gatu igaba tu q'ana hãa, nta méé tu ma serè xae e sa ke. Gatu cgoa xae ko hãa ka xae kò kg'amka tama.

⁸ Gataga xae c'èem khòè di tc'òoan ga suruta me tamase tc'óó ta ga hãa, igaba xae kò ntcúú ba hêé naka koaba ba hêéthêé qarika tséé, a ko khùbu, táá xae gha dìim ga ba qóm ba qgóókagu ka.

⁹ Ncèes gúù sa xae kúrú hãa, èeta ii hùian xae gha qaa di qarian xae úú tama domka tamase, igaba xae kò máàse tu u kg'oana, nxãasegas gha x'ái sa ii ka, serè tu gha sa.

¹⁰ Eè xae ko gatu cgoa hãa ka xae kò ncèe x'áèan máà tua hãa, a máá: "Ncèè c'èem khòè kò tséé tc'èe tama nem tc'óó tite," témé khama.

¹¹ Ncèes gúù sa xae ko góá, gatu ka c'èe ne kg'òès koe kg'amka ne e, a tsééan kúrú tama, a c'èe khòèan di tsééan koe tcana tée, sa xae kóma hãa domka.

¹² X'aigam Jeso Krestem di cg'òèan koe xae ko ncèe ne khòè ne x'áèan máà, a ko bìrí ne a ko máá, ngoo-ngoosase méé ne tsééan kúrú, naka nea kg'òèkaguse, témé.

¹³ Igaba gatu, tíí qõè ga tuè, táá méé tu qãèan kúrú ka xhòe guu.

¹⁴ Ncèè c'èem khòè kò ncèes tcgãyas koe xae ko nxàe sa dtcòm tama ne méé tu èem khòè ba qãèse bóò naka tcg'oaragu, nakam gha nxãasega saucgae.

¹⁵ Táá hòrea tu hãam khòè khama ma qgóó me guu, igabaga méé tu gatu ka qõesem khama ma tchàno-tchano me.

Còò di zi tsgámkaguku zi

¹⁶ X'aigam tòókuan di ba méém wèé x'aè ka Gam ka tòókuan máà tu u, wèé dàò-k'áman cgoa. X'aiga ba méém gatu cgoa hãa.

¹⁷ Tíí Paulo ra ko ncèe tsgámkagukuan tshàua te cgoa góá máá tu u. Ncèe sa wèes tcgãyas tiris koe x'ái si i, ra ko ma góá ga a.

¹⁸ Gatá dim X'aigam Jeso Krestem di cgómkuhan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

1 TIMOTEO

Paulom dis tcgãyas tc'ãà di sa

Timoteom koe

Tée-cookg'ai sa

Timoteo ba kò qari-kg'ao-coa me e, dtcòm-kg'aom Asia dim nqõóm koe guua ba, a kò Juta dis khóès ka hěe naka Gerika dim khóèm ka hěéthěé ábàèa hãa (Tsee 16:1-3). Paulom cgoam kò xg'ae a tsééan kúrú, a ba a kò Paulo ba qãe tchõàn xgaa-xgaa koe hùi.

Paulom dis tc'ãà di sa ko nqoana zi guù zi ka kg'ui:

1. Kg'aikas ko tcgãya sa tshúù-ntcõan di xgaa-xgaan ka kg'ui. Ncěe xgaa-xgaa nea kò c'ěe xòè za Juta ne di i, a c'ěe xòè za Juta tama ne di i, a i a ko máá, ncěem nqõóm di zi guù zi tshúù zi i, témé. Ncěe khóèan kò gaxu di tc'ěe-kg'ámá chómsea qgóóa qari ne cúí i gha kgoarakuan hòò o, naka qgóóse-kg'áman ncěe c'ěe zi tc'õo zi tsi tc'õó tama hěe, a sèè taman hěéthěé ko kúrú ne.
2. Tcgãya sa ko kerekes di tsééan ka hěé, naka còrèan ka hěé, naka tsée-kg'ám zi kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu gha kúrú zi hěe naka hùi-kg'ao xu hěéthěé gha kúrú di x'áèan tcg'òó.
3. Còò di kam ko Timoteo ba bìríá kg'ónòè, Jeso Krestem dim qãàm qãe bam gha kúrú sa, naka òem gha ko kúrú zi tsée-kg'ám zi ka hěe naka tãáka zi xg'ae zi dtcòm-kg'ao ne di zi koem gha kúrú zi ka hěéthěé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgaa-xgaa sa
- dtcòm sa
- Nqari-tcáóa ne
- kerekes di xu tsée-kg'ao xu

Tcgãyas q'oo koe hana zi:

- Tsée-kg'ám zi kerekes di zi hěe naka gas di tsée-kg'aoan hěéthěé e (1-3)
- X'áè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-6)

Tsée-kg'ám zi kerekes di zi hěe naka gas di tsée-kg'aoan hěéthěé e (1-3)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim gatá dim Kgoara-kg'ao ba hěe naka Jeso Krete ba hěéthěé tsara ma x'áèa khama, ncěe ta Gam koe nqòòà hãa ba.

² Timoteo, dtcòman koe tiri tsi cóá tsi tseegu di tsi ra ko ncěes tcgãya sa góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hěe naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuan hěe, naka thòò-xama-máákuan hěe naka tòókuan hěéthěé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tshúù-ntcõan xgaa-xgaa di sa dqàèku sa

³ Maketonia koer ko qòò kar kò bìrí tsi, Efeso koe méé tsi hãa sa, naka tsia c'ěe ne khóè ne xgàè-kg'am, táá méé ne táá zi guù zi tshúù-ntcõan di zi xgaa-xgaa sa.

⁴ Tshúù-ntcõan di huwan koe hěe naka chòò tama qhàòkuan khóè ne di ka kg'uian koe hěéthěé méé ne tcg'òóse, Nqarim di tsééan dtcòman di koe i káà hùi i ke, a ko mēékuan cúíga ghùi.

⁵ Ncěe x'áè-kg'áman koer ko nxàes guù sa ncàmku si i: q'anos tcáó sa hěe, tchànos tc'ěe-kg'ám sa hěe, naka q'anos dtcòm sa hěéthěé koe guua sa.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁶ C'êe ne khòè ne ncêe zi gúù zi tcg'oaragua, a káà hùì zi kg'ui zi koe tòósea.

⁷ X'áè xgaa-xgaa-kg'aoa ne ne gha kúrú sa ne ko tc'êe, igabaga ne êe ne ko kg'ui sa c'ùua hãa. Kgoarasea hãase ne ko gúù zi ka kg'ui igabaga ne dùú sa zi ko méé sa c'ùua hãa.

⁸ Q'ana ta hãa x'áèa ne qãè e sa, khòèan kò ko qãèse tséékagu u ne.

⁹ Ncêe sa ta thêé q'ana hãa khama: x'áèa nea qãè khòèan kúrúa máàè tama, a x'áèan ko khóá khòèan hêé, uù khòèan hêéthêé kúrúa máàèa, Nqari-tcáo taman hêé naka cg'ãè cauan hêéthêé, tcom-tcomsa taman hêé naka Nqarim ka ko cg'ãè gúùan kg'ui ne hêéthêé, kg'áo xòòan hêé naka dxàe xòòan hêé ko cg'òoan hêéthêé, cg'òo-kg'aoan hêé,

¹⁰ cg'ará-kg'aoan hêé, gaan khama ma kg'áo khòèan cgoa ko séèkuan hêé, ts'ãà-kg'ao xu khòèan di xu hêé, tshúù-ntcòo-kg'aoan hêé, naka khòèan c'êe gúùan qãè xgaa-xgaan cgoa qòòà mááku tama ko kúrú hêéthêé i kúrúa máàèa.

¹¹ Ncêe qãè xgaa-xgaa ne ko ts'ee-ts'ee kg'aièam Nqarim di qãè tchòàn x'áàko koe hòòse, qãè tchòàn ncêem máà tea hãa koe.

X'aigam Nqarim di cgòmku ne Paulom koe

¹² Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba, ncêe kò qarian máà te bar ko qãè-tcaoa máá, tcom-tcomsa ra a sam kò bóò, a kò nxárá tcg'óò te Gam di tsééa ner gha kúrú ka khama.

¹³ Eêtar xg'ao ko ma Nqarim ka cg'ãèse kg'ui, a xgáèku-kg'ao ra a, a tshúù-kg'ao ra a, igabagar xg'ao thòò-xama máàè, ncêe zi gúù zir ko c'ùùase kúrúa, a dtcòman úú tama khama.

¹⁴ I kò cgòmkuan gatá dim X'aigam di tíí koe ntcana tcàà, a dtcòman hêé naka ncàmkuan hêéthêé máà te Jeso Krestem koe.

¹⁵ Kg'uian ncêe tseegu u, a kg'anoa wèé za ga i ga dtcòmme sa, ncêe ko máá: Jeso Krete ba nqóómkg'ai koe hààraa, chibi-kg'ao nem gha hàà kgoara ka, ta ko méé e, ncêe ra tíí gane ka kaisase chibiga ra a ne.

¹⁶ Tíí koem gha Jeso Krete ba Gam di qáo tcáoan wèé ga x'ái domkar kò thòò-xama máákuan hòò, tíí ncêe kò kaisase chibiga ii ra, nxãasegar gha êe gha Gam koe dtcòm a chòò tamasa kg'òè sa hòò ne koe x'ái sa ii ka.

¹⁷ X'aigam, ncêe tshoa-tshoase-q'oo, a chòò-q'oo úú tama, a x'óó tama, a bóòèa hãa tite ba, ncêe cúí iim Nqari ba méém chòò tamase tcomkuan hêé naka x'áàn hêéthêé máàè. Amen.

¹⁸ Timoteo, tiri cóáè, ncêe x'áè-kg'áma ner ko máà tsi, porofiti xu kò tsáá ka porofita kg'uian cgoa ko qòòà mááku u, nxãasega tsi gha gaa kg'uian cgoa qãès ncòo sa x'ãà ka.

¹⁹ Qgóóa qari dtcòm sa hêé naka tchànos tcáo sa hêéthêé e. C'êe ne khòè ne aagu sia, a gatà hêéan ka dtcòm gane di sa chúú-chuua hãa ke.

²⁰ Gane xg'aeku koe tsara ko Humenaioa tsara Alekesanterea tsara hãa, ncêe satanam tshàu q'oo koe tcana hãa tsara, nxãasega tsara gha xgaa-xgaaè a Nqari ba táá cg'ãèse kg'ui cgoa ka.

2

Nqari ba dqomàn di x'áè-kg'áma ne

¹ Wèé zi gúù zi cookg'ai koer ko gaa domka dtcàrà tsi, wèé khòèan ga tu gha còrèa máá sa, a còrèa mááku, a c'êean téé-q'oo koe còrè, a tu a Nqari ba qãè-tcaoa máá di còrèan còrè sa.

² X'aigan ga hêé naka wèéan êe tc'amaka hàna zi téé-q'oo zi dian ga hêéthêé méé i còrèa máàè, naka ta gha nxãasega kgàea hãas kg'òès tòókuan di sa kg'òè, Nqari-tcáoase naka qãè qgóósean úúase, wèé zi qgái zi kg'òèa ta di zi koe.

³ Ncêe sa ta kò ko kúrú ne i gha qãè e Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom cookg'ai koe, a i a gha qãè-tcaokagu Me,

⁴ Nqarim ncêe wèém khòèm gha kgoaraè, a tseeguan q'ãa sa ko tc'êe ba.

⁵ Cúim Nqari ba hàna khama, Me gataga cúim Khòe ba hàna, khòean hêe naka Nqari ba hêéthêe ko xg'ae-xg'ae ba, Khòem Jeso Krete ba,

⁶ ncêe kò kg'òea ba máana hãa ba, wêe ne khòe ne di kg'òea nem gha x'ámá kabi ka, a kò gatà hêean ka qãem x'aem ka Nqarim ka nxára tcg'òóeas x'ái sa ii ba.

⁷ Ra ncêes gúus domka tsée sa máàea, Nqarim di kg'uia ner gha nxàe, a x'áè úú-kg'ao ba ii ka (tshúù-ntcôa tamar hãa a ko tseeguan nxàe), a gha tãá zi qhàò zi dim xgaa-xgaa-kg'ao ba ii ka, dtcòman hêe naka tseeguan hêéthêe koe.

⁸ Khòe xu méé xu wêe qgáian koe, tcom-tcomsa tshàuan ghùia hãase còrè sar ko tc'êe, xgòà naka ntcoeku tamase.

⁹ Naka zi thêe khòe zi t'òè-t'òese qãese hãan ka, sauha hãase naka tcomkuan kg'anoa hãam dàom ka hêéthêe e, naka táa kaisase t'òè-t'òè c'òò guu, kana gautan hêe kana t'òè nxòan hêe kana kái marian ko qaa qgáian hãa guu.

¹⁰ Igabaga qãe tsée-kg'áman cgoa méé zi t'òè-t'òese, Nqari-tcáóa zi hãa sa x'áísea hãa zi khòe zi khama ma.

¹¹ Khòe sa méés nqooa hãase xgaa-xgaase, wêe tcáóa sa cgoa máàsea hãase.

¹² Ra khòe sa kgoara máá tama xgaa-xgaas gha sa, kanas gha khòem tc'amkg'ai koe qarian úú sa, igabaga méés nqooa hãa.

¹³ Adam ba tc'ãa a kúrúeam ga me e, si Efa sa kháóka kúrúèa khama.

¹⁴ Me kò Adam tama me e ncêe kò qàe-qaeè ba, igaba dxàes khòe si i ncêe kò qàe-qaeèa, a cg'ãean koe tcana sa.

¹⁵ Igabagas gha khòe sa cóán ábà ka kgoaraè, ncêe dtcòman hêe, ncàmkuhan hêe, q'ano-q'anoSean hêe naka qãe qgóóSean hêéthêe cgoas kò ko còoka qòò ne.

3

Kerekes di xu tc'ãa-cookg'ai xu hêe naka hùì-kg'ao xu hêéthêe e

¹ Kg'uim ncêe ba tseegu me e ncêe ko máá: Khòem kò kerekes dim tc'ãa-cookg'ai ba téé kg'oana nem ko qães tsée sa tc'êe, ta ko méé ba.

² Kerekes dim tc'ãa-cookg'ai ba méém khòem c'êe gúù domka ga chibi-chibiè tite ba ii, naka ba cúis khòes dim khòe ba ii, qgóóse ko ba, tc'êe-kg'áma ba tchàno ii ba, qãe kg'òò ba, khòe ne ko x'áéa ba koe qãese hàakagu ba, a khòean xgaa-xgaa di tcáóan úúa ba,

³ kg'áa-kg'ao tama ba, a xgàeku di tama ba, igaba méém tc'aua hãam khòe ba ii, ncòo di tama ba, mari ncàm tama ba,

⁴ gam dim x'áé ba qãese tc'ãa-cookg'aia hãa ba, a ko gam di cóán kúrú i komsana me ba, a wêe qgái koe ga qãe qgóóSean úúa ba.

⁵ (X'áém gam di bam gha ma tc'ãa-cookg'ai sam kò c'úua hãa ne ba gha mtama ma Nqarim dis kereke sa ma q'òé?)

⁶ Táa méém dtcòman koe kaba ii, naka ba gha nxãasega táa bóò-bóòse, naka dxãwam di xgàrakuan koe cg'áéa tcãa guu.

⁷ Khòe ne kerekes ka tchàa koe hàna ne ka tcommèa hãam khòe ba méém ii, naka ba gha nxãasega táa sau-cgaekaguè, naka ba táa dxãwam dim dàom koe cg'áéa tcãa guu.

⁸ Kerekes di xu hùì-kg'ao xu méé xu gataga tcom-tcomsa xu khòe xu ii, cam kg'ám-tsharà tama xu, kái gòean kg'áa koe tòóse tama xu, a mari ka cg'aré tcáó tama xu.

⁹ Chómsea zi gúù zi dtcòman di zi ncêe tseegu ii zi méé xu qarika q'ano-tcáóan cgoa qgóóa hãa.

¹⁰ Gataga méé xu kg'aika kúrúá bóòè thêe, a ncêe káa chibi xu u sa i kò bóòèa hãa ne méé xu nxãwa kerekes di xu hùì-kg'ao xu kúrúè.

¹¹ Khòe zi méé zi gataga tcom-tcomsa zi i, naka táa cg'ãè zi gúù zi c'êe ne ka nxàe, igaba méé zi qgóóSean úúa, naka wêe gúúan koe tcommèa hãa.

¹² Kerekes dim hùì-kg'ao ba méém cúis khòes dim khòe ba ii, naka cóáa ba hêe naka x'áéa ba hêéthêe qãese tc'ãa-cookg'aia.

¹³ Kerekes di xu hùì-kg'ao xu kò ko gaxu di tsééan qǎèse kúrú ne xu ko qǎès téé-q'oo sa hòòà mááse, a kgoarasease gaxu di dtcòmàn ka kg'ui Jeso Krestem koe.

¹⁴ Tcoma ner úúa, hààr gha qháése xg'ae cgoa tsi di i, igabar ko ncée zi gúù zi góá máá tsi,

¹⁵ ncée ãor kò ko ne tsi gha q'ãa ka, khóèan méé i ntama ma Nqarim di ne khóè ne xg'aeku koe qgóóse sa, ncée kg'òèa hãam Nqarim dim kereke ba, tseegus di qhùri-c'óá ii, a tshoa-tshoase-q'oo sa ii ba.

¹⁶ Ntcoe gham khóè ba káà me e, chómsea zi gúù zi gatá dis dtcòmòs di zia kaia hãa sa: Nqari ba kò khóèan dis iis koe x'áíse, a Tcom-tcomsam Tc'ëem ka tchànòom ii sa x'áíè, a moengelean ka bóòè, a qhàò zi di ne koe xgaa-xgaaè, a nqóòmkg'ai koe dtcòmè, a x'ààn koe qaòkaguè.

X'áè-kg'áman Timoteom ko máàè e (4-6)

4

Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu

¹ Tcom-tcomsam Tc'ëe ba ko qǎèse bìrí ta a, còò di x'aè ka ne gha c'ëe ne khóè ne dtcòmàn aagu, a ne a gha hòàkaguko tc'ëean koe hěé, naka dxāwa tc'ëean di xgaa-xgaan koe hěéthěé máàse sa.

² Ncée xgaa-xgaaku ne cg'ǎè cau xu tshúù-ntcõa-kg'ao xu koe guua, ncée gaxu di tcáóan kùrusam qanom cgoa dàoèa khama ii xu.

³ Khóèan xu ko séèkuan cara, a xu a ko x'àèan tcg'òó, táá ne gha c'ëe tc'òo-ghàò ga tc'òó di i, tc'òoan ncée Nqarim kúrú hãa a, ãe dtcòmàa a tseeguan q'ana hãa ne gha qǎè-tcaoan cgoa tc'òó ka a.

⁴ Nqarim kúrúas gúùs wée sa qǎè si i, khama i cúí gúù ga xguè tite, ke méé ta qǎè-tcaoan cgoa tc'òó o.

⁵ Nqarim dim kg'ui ba hěé naka còrèan hěéthěé cgoa i ko qǎè-qǎè ke.

Qǎèm tséé-kg'aom Jeso Krestem di ba

⁶ Ncée ncée zi gúù zi ka tsi kò tsáá ka c'ëe ne q'ãa-q'ãa ne tsi gha Jeso Krestem di tsi tséé-kg'ao tsi qǎè tsi i. Gataga méé tsi dtcòmàn hěé naka cgáé xgaa-xgaan ãe tsi xùria hãa hěéthěé di kg'uian cgoa xáròse.

⁷ Dxāwam di huwan káà hùì koe méé tsi tcg'òóse, naka tsia Nqari-tcáóan koe qari-qarise.

⁸ Tc'áróa tsi kòèan di zi gúù zi cgoa qari-qari sa cg'árése cgáé si i, igaba Nqari-tcáóà hãase kg'òè sa wée zi gúù zi koe cgáé si i, ncées kg'òès koe hěé naka ncée gha ko hààs kg'òès koe ga hěéthěés nqòòan úúa hãa khama.

⁹ Ncée kg'ui ne tseegu u, a wée za ga i ga dtcòmè sa kg'anoa hãa.

¹⁰ Kg'òèa hãam Nqarim koe ta nqòòà ta tòóa, wée ne khóè ne dim Kgoara-kg'ao ba, gatà hěés ka gane ãe dtcòmà hãa ne di ba. Gaa domka xae ko kaisase tséé a ko xhõe.

¹¹ Ncée zi gúù zi méé tsi khóè ne bìrí naka gazi ka xgaa-xgaa ne.

¹² Táá hěé naka i khóèan cg'aré tsi i domka ntcoe tsi guu, igaba méé tsi dtcòm-kg'ao ne koe x'ái sa ii, kg'ui-kg'áma tsi ka hěé, qgóóse-kg'áma tsi ka hěé, ncàmkuuan x'áia tsi ka hěé, dtcòmà tsi ka hěé, naka q'ano-tcáóse kg'òèa tsi ka hěéthěé e.

¹³ Gataga méé tsi Nqarim di zi Tcgāya zi nxáran koe hěé, khóè ne ghùì tc'ëean koe hěé, naka khóè ne xgaa-xgaan koe hěéthěé tòóse, nakar nxāakg'aiga síi hàà.

¹⁴ Tsáá koe hãas abas, ncêe porofiti xu kò porofitas kg'uis koe tsi guu a máàèa sa, ãe xu kò kerekes di xu kaia xu tshàua xu tòò cgae tsi x'àè ka, sa táá hêé nakas aaguse cgae tsi guu.

¹⁵ Tséé zi ncêe zi koe méé tsi máàse, naka qarika tséé zi, naka gazi koe hãa, naka i nxãasega còoka tsééa qõò-q'ooa tsi wéé khóèan ka bóòè.

¹⁶ Tsáá hêé naka ãe tsi ko xgaa-xgaa sa hêéthêé méé tsi kòre. Qáo tcáóan cgoa méé tsi kúrú si. Gatà tsi kò hêé ne tsi gha tsáá hêé naka ãe ko komsana tsi ne hêéthêé kgoara ke.

5

Dxàe-ntcõa zi hêé naka kaia xu hêé naka qãàn hêéthêé e

¹ Kaiam khóè ba méé tsi táá dqàè guu, igaba méé tsi tsarim xõòm khama ma kg'ui cgoa me, qãè qgóósean cgoa, naka qárí-kg'ao xu tsáá qõea xu khama ma qgóó.

² Kaia zi khóè zi méé tsi tsari zi xõò zi khama ma qgóó, naka dxàe-coa zi tsáá qõea zi khama ma qgóó, q'ano-tcáóan cgoa wéé za ga.

³ Dxàe-ntcõa zi, ncêe tseeguan kaga ko hùian qaa zi méé tsi tcomkuan cgoa qgóó.

⁴ Igaba ncêe dxàe-ntcõas kò cóán kana tsgõo-coan úúa hãa ne méé i dtcòm̃s koe ko qaase sa kg'aia xgaa-xgaase, naka gaan di khóèan q'óé, naka xõò ga ne hêé naka tsgõose ga ne hêéthêé kúrúa máá, ncêe sa ko Nqari ba qãè-tcaokagu ke.

⁵ Dxàe-ntcõas ncêe tseeguan kaga ko hùian qaa a qhàò ga úú tama sa, nxãa sa nqòò sa Nqarim koe tòóa hãa, a sa a ko ntcúú ba hêé naka koaba ba hêéthêé còrè, a ko Nqari ba dtcàrà hùì sim gha ka.

⁶ Igabaga dxàe-ntcõas ncêe nqõóm di kãrean cgoa ko qgóé sa x'óóa hãa, kg'õèas hãa igaba.

⁷ Ncêe zi x'àè-kg'ám zi méé tsi máà ne, naka ne nxãasega c'êe gúù domkaga táá chibi-chibiè guu.

⁸ A ncêe c'êem khóèm kò gam di qhàòan kúrúa máá tama, kana gam x'áé di ne kúrúa máá tama, nem dtcòm̃an ntcoea hãa, i qgóóse-kg'áma ba ãe dtcòm̃an tamam dian ka cg'ãè e.

⁹ Dxàe-ntcõas kò 60 kurian nqáéa hãa a sa a xg'ao cúim khóèm ka sèèèa ne cúis gha dxàe-ntcõa zi di xg'aes koe tcãàè.

¹⁰ Gataga méés gas di zi tséé zi qãè zi ka q'ãàèa, ncêe cóán kaikagu di khama ii zi, khóèan qãèse qgóóan ka hêé naka c'êe ne dtcòm̃-kg'ao ne qám̃sea máán ka hêé* naka qóman koe hànà ne hùian ka hêé naka qãè zi tséé zi wéé zi koe tcãàn ka hêéthêé e.

¹¹ Cg'aré zi dxàe-ntcõa zi méé tsi gaas xg'aes koe táá tcãà guu, hêé zi gha a Krestem tc'êe tama sa kúrú, a zi a gha tcáóa zi tc'êea sa xùri, a kg'áo-khoean sèè ke.

¹² A zi a gha gatà hêéan ka tc'ãà di nqòòkagukus gazi di sa aagua, a gha ncêem dàòm ka xgàrasean óaga cgaese.

¹³ Gataga zi ko káà hùì zi gúù zi koe tcãàse, a ko x'áé xu koe qõòate, káà hùì zi gúù zi cúí zi koe tamase, igabaga zi ko khóèan c'amate, a ko khóèan di tsééan cuiaka koe ga tcãà, a ko kg'ui tama zi ga hãa gúúan ga kg'ui.

¹⁴ Gaa domkar ko tc'êe, cg'aré zi dxàe-ntcõa zi gha sèèè, a cóán úú sa, a x'áéa zi kòre sa, naka zia gha nxãasega táá cg'õo-kg'aoan tshúù gúúan kg'ui di x'aèan máà guu.

¹⁵ C'êe zia nxãakamaga nxana hãa a ko satana ba xùri.

¹⁶ C'êes khóès dtcòm̃-kg'aos ko x'áéa sa koe dxàe-ntcõa zi úúa ne méés hùì zi, nakas gha nxãasega kereke sa táá tsééan ka qóma máàè guu, naka sa dxàe-ntcõa zi tseeguan ka ko hùian qaa zi hùì.

¹⁷ Kaia xu ncêe ko kereke zi qãèse qõòkagu xu méé xu kaisa tcoman máàè, kaisase qarika ãe ko Nqarim dim kg'uim koe tséé a ko xgaa-xgaa me xu.

* 5:10: dtcòm̃-kg'ao ne qám̃sea máá - es ko Gerika sa máá: "tcom-tcomsa ne di nqàrèan xg'aa," témés gúù sa.

¹⁸ *Nqarim* dis Tcgãya sa ko máá: “Ghòem kò ko maberean náà gáí a ko dxòó ne méé tsi táá qhóm kg'án me guu,” témé ke. A sa a ko gaicara máá: “Tsée-kg'ao ba gam di surutan ka kg'anoèa hãa,” témé. ¹⁹ Kerekes dim kaíam kò ko *cúim khóem* ka chibi-chibiè ne méé tsi táá tseegu iise sée e guu. Càm kana ngoana khóèan kò ko nxàea tseegukagu u ne cúí méé tsi tseegu iise sée e.

²⁰ Eë ko chibian kúru xu méé tsi wée khóèan tcgáí q'oo koe dqàè, naka ne gha nxãasega c'èe ne gaa koe *x'ái sa bóò naka bèe*.

²¹ Nqarim koe hée naka Jeso Krestem koe hée, naka nxará tcg'òóea xu moengele xu hée hée cookg'ai koer ko kgoara-tcáoase x'áè tsi, ncèe x'áèan tsi gha qgóóa qari ka. Ncèe zi guú zi tsi kò kúru ne méé tsi khóèan táá tákase qgóó guu, naka gataga táá c'èe khóèan ncàm naka c'èean hòre guu.

²² C'èem khóem tc'amkg'ai koe tsi kò tshàua tsi tòó *a tsi a Nqarim di tsééan màa me* kg'oana ne méé tsi táá qháé ii guu. Naka tsia gataga c'èe ne khóè ne di chibian koe táá tcàa guu. Tsáa ka qgóóse naka q'ano ii.

²³ Tsari ncàan di thòan hée naka káise tsàan hée hée domka méé tsi táá tshàn cúí ga kg'aa guu, igaba méé tsi cg'aré góè-coan ga tséékagu.

²⁴ C'èe ne khóè ne di chibia ne ko bóòse, a ko xgàrakus cookg'aia ne koe hãnas koe úú ne, igaba i ko c'èe ne khóè ne dian còò ne.

²⁵ Gatà iim dàòm ka zi ko qàè zi tsée zi bóòse, a ncèe qàèse zi kò bóòse tama ne zi chómsea hãa tite.

6

¹ Wéem khóem èe qààm ii dis joko sa ko tcèe ba méém gam ka q'òòse ba wée tcoma nem úúa sa x'ái, naka i gha nxãasega Nqarim di cg'òèan hée naka Gam di xгаа-xgaan hée hée táá cg'uri-cg'uriè guu.

² C'èe ne qàa nea dtcòman úúa hãa q'òòsean úúa; nxãa ne méé ne táá cúis dtcòms di ne e domka cg'aré tcoman màa ne guu. Igabaga méé ne tc'èe-tc'èese naka bìrise naka máá: “Q'òòse ga nea dtcòm-kg'ao ne e, a ncàm-ncamsa ne e thée, a ko wée qaria ne cgoa kúru, qàa ne ne gha hùi ka,” témé. Ncèes guús domka méé ne kaisase tsééa máa ne.

Tshúù-ntcòan di xгаа-xgaakuan hée naka tseegu di qguùan hée hée e

Ncèe zi guú zi ka méé tsi khóè ne ntcàm naka xгаа-xгаа.

³ C'èe ne khóè ne ko táa zi guú zi tshúù-ntcòan di zi xгаа-xгаа, a ne a kg'òèkaguko kg'uian gatá dim X'aigam Jeso Krestem di koe dtcòm tama, a gataga xгаа-xgaasean khóèan ga ma Nqari-tcáoase kg'òè di koe dtcòm tama.

⁴ Ncèeta ne kò ko hée ne ne ko bóò-boose, a cúí guú ga kóma q'ãa tama, a ntcoeku a mée ku sa ncàma. Ncèe mée kuan di zi kg'ui zi ko tauan di kg'uian hée, ncòan hée naka cóekuan hée naka cg'áè zi tc'èe zi hée hée ghùi.

⁵ Gataga zi ko ncèe zi kg'ui zi mée kuan di zi cg'áè tc'èe khóèan, ncèe tseeguan ka aaguse cgaeèa koe xòm x'áè di zi xg'ore zi ghùi. Ncèe ne khóè ne ko tc'èea máa, khóèan di Nqari-tcáoa nea qguùan dim dàò me e, ta tc'èea.

⁶ Khóem kò Nqari-tcáoá hãa nes ko nxãa sa qguúkagu me. Ncèe sa gha kúru me me qàè-tcao èem úúa hãas guús domka khama.

⁷ Cúí guú ga ta nqóómkg'ai koe óa ta ga hãa, a ta a gataga cúí guú ga nqóómkg'ai koe sèea tcg'óóa hãa tite.

⁸ Igabaga ta kò tc'òoan hée naka qgáian hée hée úúa ne ta gha gaan ka qàè-tcao.

⁹ Khóè ne èe qguù kg'oana ne ko dxãwam di qàè-qaekuan koe tcàase a ne a ko ntcòms tshúù-xam a káa hùi zi tc'èe zi dis koe cg'áea tcàa. Ncèe zi tc'èe zi ko khóèan di kg'òèan tshúù-tshuu a zi a ko cg'òo o.

¹⁰ Marian di ncàma nea wée zi cg'áè zi dim tóbe me e khama. C'èe ne khóè ne ncèe ko marian kaisase qaa ne dtcòman koe hoàkaguèa a kái thòò-tcaoan óága cgaesea.

Qãès ncõos dtcòmàn di sa x'ãà

¹¹ Igaba tsáá, Nqarim di tsi khóè tseè, wèè gúùan ncêe koe qgóóa tcg'oa, naka tchànoan hêé, Nqari-tcáoase kg'òèan hêé naka dtcòmàn hêé naka ncàmkuàn hêé naka qáo tcáoase hãan hêé naka qãè tcáoase kg'òèan hêéthêé x'ãà máá.

¹² Qãès ncõos dtcòmàn di sa x'ãà. Chõò tamas kg'òè sa qgóóa qari. Gaas kg'òès domkaga a kò ii, ncêe tsi kò tciia óáèa hãa ka, a tsi a ko gaa domka dtcòmà tsi kái ne khóè ne cookg'ai koe nxàea hãa, ncêe ga nxàea tseegukagu u ne.

¹³ Nqarim ncêe wèé zi gúù zi ko kg'òèan máàm cookg'ai koer ko ncêe x'áèan máà tsi, naka Jeso Krestem cookg'ai koe hêéthêé e, ncêe kò Pontiose Pilatom cookg'ai koe Gam dis dtcòm sa nxàea tseegukagua ba,

¹⁴ a ra a ko máá: ncêem x'áè-kg'ám ba méé tsi káà chìbi iise, naka chìbi-chibiè titesè qgóóa qari, nakam nxãakg'aiga gatá dim X'aigam Jeso Kreste ba síi x'áise.

¹⁵ Nqari ba gha kúrú Me Me Gam tòóa hãam x'aèm ka síi x'áise, Nqarim ncêe tcom-tcomsa a cúisega tc'ãà-cookg'aia ba, Gaam wèé xu x'aiga xu dim X'aiga ba, a wèé xu nqári xu dim Nqari ba.

¹⁶ Gaam cúí Me e ncêe x'óó tite ba, Gaam ncêe cúù cgaeè titem x'áàm koe x'ãèa ba, Gaam ncêe cúí khóè ga bóò ta ga hãa ba kana bóò tite ba. Gam koe méé i tcoman hêé naka qarian hêéthêé chõò tamase hãa. Amen.

¹⁷ Ncêem nqõóm koe hàna ne khóè ne qguùà ne méé tsi x'áè-kg'áman máà naka ne táá kái-kaise guu kana gane di nqòòan tcommè tamas qguùs koe tòó guu, igabaga méé ne gane di nqòòan Nqarim koe tòó, wèé zi gúù zi qãè-tcaokagu ta a ko zi ko tc'ãòase máà ta a ba.

¹⁸ Gaa ne khóè ne qguùà ne méé ne qãè zi gúù zi kúrú, naka qãè tsééan kúrú ka qguù, naka khaàsa ii, naka ko gúùan q'aa-q'aaku ka tc'êe.

¹⁹ Ncêem dàòm ka ne gha ko qguùan kúrúa mááse, si gha gane dis tshoa-tshoase-q'oo sa hààkom x'aèm ka qari ii, nxãasega ne gha tseegu dis kg'òè sa qgóóa qari ka.

²⁰ Timoteoè, máàèa tsi hãa sa méé tsi kòre. Káà hùi kg'uiàn hêé naka ntcoekuan di zi tc'êe-kg'ám zi hêéthêé méé tsi nxanagu, dxãwam di zi i ke. Gazi ncêe c'êe ne khóè ne ko c'úùà hãase máá, 'tseegu di tc'êe e' témé zi.

²¹ C'êe ne khóè ne kò ncêe tc'êean dtcòm, a ne a kò dtcòm s koe hoà. Nqari ba méém gam di cgómkuàn máà tu u.

2 TIMOTEO

Paulom dis tcgãyas cá m di sa Timoteom koe Tée-cookg'ai sa

Paulom dis tcgãyas cá m di sa kò Timoteom ka q'ãa-q'aa, cg'árém tcáràm gam dim iise. Paulo ba kò ncêes tcgãyas koe kaisase qáo tcáoan ka kg'ui. Timoteo ba kò bìriëa hãa, a ba a ntcàmmèa hãa:

- tseegusem gha Jeso Krestem ka nxàea tseegukagu sa,
- a gataga tseeguan qãe tchõa di xgaa-xgaan hëe naka Nciis Qáé-xg'aes dian hëéthëém gha qarika qgóó ka,
- naka ba gam di tsééan kúrú xgaa-xgaan di i naka Nqarim di kg'uiian khóè ne máa di hëéthëé e,
- xgàrasean hëe naka ntcoekuan hëéthëé koem kò hàna igaba.

Paulo ba kò Timoteo ba q'ãa-q'aa, táá méém tchõa úú cgoa guu káa tc'ëe a kg'amka zi ntcoeku zi (2:23), ncêe qãean cúí ga kúrú tama zi, igaba ko kg'ama khóèan ëe ko komsana a ko cg'uri-cg'uri zi.

Gatagam kò q'ãa-q'aa me, ncêe zi guú zi wèe zi koe méém Timoteo ba Paulom dis kg'òès ka hëe, naka gam di dtcòmàn di tsééan ka hëe, naka qáo tcáoan ka hëe, naka ncàmkuhan ka hëe, naka xgàrasean ka hëéthëé x'áis iise tc'ëe-tc'ëese sa.

Qaa-qaasa kg'uiia ne:

- dtcòm sa
- tseegua ne
- xgàrase sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)
- Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14-4:5)
- Paulom dis tée-q'oo sa (4:6-22)

Xgàrakuan koe méé tsi còoka qõò (1:1-2:13)

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem dir x'áè úú-kg'ao* ra, Nqarim ma tc'ëea khama. Tsééar óàea, hàar gha Nqarim nqòòkagua hãas kg'òè sa nxàe ka, kg'òès ncêe Jeso Krestem koe hàna sa.

² Timoteo tsi tiri tsi cóá tsi ncàm-ncamsa tsir ko *ncêes tcgãya sa* góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hëe naka Jeso Krestem gatá dim X'aiga ba hëéthëé tsara di cgòmkuhan hëe, thòò-xama-máákuan hëe naka tòókuan hëéthëé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Tcom-tcomsa tsi gha ii dis ghùì-ghui-tcáóku sa

³ Nqari bar ko qãe-tcaoa máá, ncêe ko q'anós tcáós cgoa tsééa máá ba, tiri ne tsgõo ne hëéa khama, ëer kò ntcúú ba hëe naka koaba ba hëéthëé tiri còrèan koe káise tc'ëe-tc'ëese tsi ka.

⁴ Eër ko tcgái-tshàraa tsi tc'ëe-tc'ëese ner ko bóò a tsi xgónè, nxãasegar gha qãe-tcaoan ka cg'oè cgaèè ka.

⁵ Tsaris dtcòmès káa di tama sar ko tc'ëe-tc'ëese, ncêe xg'ao kg'aia tsáá tsgõos Loises koe hàna sa naka saòs Enikes koe hëéthëé e, ra ncêeska tcoma hãa tsáá koes gataga thëé hàna sa.

⁶ Gaa domkar ko tc'ëe-tc'ëe tsi, Nqarim di aban tsi gha c'ees khama ma ntcàm sa. Tiri tshàua ner còrèan cgoa tòò cgae tsia hãa, kg'aiga i gaa aban tsáá koe hàna khama.

⁷ Nqari ba q'áo-q'áòsean dim tc'ëe ba máa ta a tama khama, igabam qarian hëe, ncàmkuhan hëe naka qgóósean hëéthëé dim tc'ëe ba máa taa hãa.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁸ Ke méé tsi gatá dim X'aigam ka nxàea tseegukaguan ka sau-cgaekaguè guu, kana tíí ka hěéthěé e, ncěe Gam domka qáé-nquus koe hàna ra, igabaga méé tsi Nqarim di qarian koe qāè tchōàn domka tíí cgoa xgàrasean koe hāa,

⁹ Gaam ěe kgoara taà ba, a kò tcom-tcomsas tciikus cgoa tcii ta a ba, gatá di tsééan domka tamase, igaba Gam di tc'ěean hěé naka Gam di cgómkuan hěéthěé domka, ncěem kò nqđóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe Jeso Krestem koe máà taa hāa a,

¹⁰ i gaa cgómkuan ncěeska gatá koe x'áíèa hāa gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di x'áísean koe, ncěe kò x'oo sa kaàkagu ba, a ba a kàà tites kg'òè sa óága, ncěe kò hàà qāè tchōàn koe guu a q'uu-q'uuase x'áà sa.

¹¹ Ncěe qāè tchōàn dir kg'ui-kg'aor gha ii, a x'áè úú-kg'ao ra ii, a xgaa-xgaa-kg'ao ii kar nxará tcg'óòèa.

¹² Gaa domkagar ko ncěe zi gúù zi koe xgàrase. Igabar saucgae tama, q'ana ra hāa Dìím koer ko dtcòm sa khama, a tcoman úúa hāa ěer máàèa hāa sam gha kòre di qari nem úúa sa, me gha nxāakg'aiga síí ěem cáím *Jesom ko hàà* ba tcāà.

¹³ Qgóóá qari kg'òèkaguko kg'uiian ěe tsi tíí koe kóma hāa a, naka x'áís iise séè e, naka xùri dtcòmàn hěé naka ncànkuan hěéthěé e, ncěe Jeso Krestem koe hāa a.

¹⁴ Gatá koe x'āèa hāam Tcom-tcomsam Tc'ěem di hùian ka méé tsi qāè gúùan ěe tsi máàèa hāa kòre.

¹⁵ Q'ana tsia, wèé ne ncěe Asia dim nqđóm koe hāa ne q'aumana tea hāa sa, gane koe tsara Fugelo tsara Heremogene tsara hàna.

¹⁶ X'aigam *Nqari* ba méém Onesiforom dim x'áé ba thōò-xama máá, wèé x'aè kam kòo ghùì-ghui tcáo te khama. A kò gataga qáékuan di táùan tiri ka sau-cgaekaguè tama,

¹⁷ igaba ěem ko Roma koe hàà kam kò kgoara tcáo a qaa te, a síí hòò te.

¹⁸ X'aiga ba méém kgoara máá me nakam *X'aigam Jesom ko hààm* cáím ka, Gam koe thōò-xama-máákuan hòò - qāèse tsi q'ana hāa, wèé tsééan ěem Efeso koe kúrúa hāa a.

2

Qāèm ncōo-kg'aom Jeso Krestem di ba

¹ Timoteo, tiri cóàè, Jeso Krestem di cgómkuan koe méé tsi qari ii.

² Káí zi gúù zi tsi kò kóm ra kò xgaa-xgaa, ncěe kò káí ne khóè ne ka nxàea tseegukaguè zi. Ncěe zi gúù zi tcom-tcomsa ne khóè ne xgaa-xgaa, ncěe gha gataga kgoana a c'ěe ne xgaa-xgaa zi ne.

³ Xgàrasean koe *sita* cgoa hāa, qāèm ncōo-kg'aom Jeso Krestem dim khama ma.

⁴ Wèém ncōo-kg'aom ěe tsééan koe hāa ba, ěe ncōo-kg'ao tama ne khóè ne di tsééan koe tcāà tama - gam dim tc'āà-cookg'aim cúí bam qāè-tcaokagu kg'oana hāa khama.

⁵ Ncěe khóèm kò ko qàròs koe qàrò nem tàà-kg'ao ba kúrúè tama khamaga ma, igaba qàròs di zi x'áè-kg'ám zím kò xùria hāa ne cúíga a.

⁶ Eè ko xhàrà̀m koe qarika tséém xhàrà̀-kg'ao ba méém gam tc'āà a ko xhàrà̀m di tc'ōoan tc'ōó ba ii.

⁷ Tc'ěe-tc'ěese kg'uir ko zi gúù zi, X'aigam *Nqari* ba gha wèé zi ncěe zi koe kóma q'āan máà tsi ke.

⁸ Jeso Krete ba tc'ěe-tc'ěese, x'ooan koe ghùìèa hāa ba, Dafitem dis qhàòs koe guua hāa ba. Ncěe sar ko qāè tchōàn koe xgaa-xgaa,

⁹ ncěer ko gaan domka xgàrase e, a gaan domka táùan cgoa qáé a síí qáé-nquuan koe tcāàèa, chìbi-kg'aom khama ma. Igabam Nqarim dim kg'ui ba qáèèa hāa tite.

¹⁰ Gaa domkar ěe nxará tcg'óòèa ne khóè ne domka wèé qóman xg'aeku koe qarika tēe, nxāasega ne gha gane igaba Jeso Krestem koe hànas kgoaraku sa hěé, naka chōò tama x'áàn hěéthěé hòò ka.

¹¹ Ncěea tcom-tcomsam kg'uim ga me e ncěe ko máá:

“Ncěe Gam cgoa ta kòo x'óóa hāa ne

ta gha gataga theé Gam cgoa kg'õe.

¹² A ncèè qóman xg'aeku koe

ta ko qarika tééa hãa ne

ta gha gataga Gam cgoa tc'ãa-cookg'aia hãa.

Ncèè c'úu me ta kòo

nem gha Gam igaba c'úu ta a.

¹³ A ncèè tcom-tcomsa tama ta kò hãa

nem gha Gabá tcom-tcomsa ii,

cuiskagam c'úusea hãa tite khama,"

ta ko méé ba.

Tshúu-ntcõa di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu (2:14–4:5)

Tcom-tcomsam tsée-kg'ao ba

¹⁴ Khòè ne méé tsi ncèè zi gúu zi tc'èe-tc'èesekagu. Nqarim cookg'ai koe méé tsi mēékuan di kg'uian koe dqàè ne, ncèè kàà hùì i, a ko èe ko kóm m ne koe cg'ãè tc'èean cúí ga tcãa a.

¹⁵ Wèè tcáóa tsi cgoa kúrú naka Nqarim koe x'áise, kúrúa bóòku sa tsi tààa hãa a tchàno ii sa. Saucgae ga úu tama tsi tsée-kg'ao tsi méé tsi ii, ncèè ko tseeguan òm kg'ui ba tchànose xgaa-xgaa tsi.

¹⁶ Kàà hùì kg'uian dxāwam di koe tcg'oa, èe ko gatà ma kg'ui ne gha cg'ãè tcáóan ka kaisase cg'òè cgaèè ke.

¹⁷ Gane di xgaa-xgaa ne gha q'ombe dis tcìis khama ma tsai-tsaise. Gane xg'aeku koe tsara Humenaio ba hēè naka Fileto ba hēéthēè tsara hàna,

¹⁸ ncèè tseeguan koe hòàra hãa tsara, a ko máá, x'ooan koe tèe sa nxāakamaga kúrúsea hãa, témé, a tsara a ko c'èe ne di dtcòman cg'õo.

¹⁹ Gatà i ii igabas kò Nqarim dis tshoa-tshoase-q'oo sa qarika téé, gas di kg'uian tc'àmà tòó cgaèèase, ncèè kòo máá: "X'aigam Nqari ba èe Gam di ii ne q'ana" témé e, naka "Wèém khòèm èe ko X'aigam Nqarim cg'òè tcii ba méém cg'ãèan cgoa q'aa," ta ko méé e.

²⁰ Kaiam nquum koe i gautan hēè naka seleferan hēéthēè di gaban cúí hãa tama, igaba i hùian hēè naka góman hēéthēè cgoa kúrúean ga thēè hãa. C'èea ne cgáé zi tsée zi di i, i c'èean kg'amka zi tsée zi di i. ²¹ A ncèè khòèm kò ko cg'ãè zi gúu zi kúrúan koe tcg'òóse a ko q'ano-q'anose nem gha cgáé tsééan òm gaba ba ii, ts'ee-ts'ee kg'aièa ba, a ba a q'òòsem koe tsééan úúa, a kg'ónósea máána hãa wèè tsééan qāèm gha kúrú sa.

²² Tcg'oaragu cg'ãè zi qgóóse-kg'ám zi qáí-kg'ao-coan di zi, naka tsia tchànoan hēè, dtcòman hēè, ncàm kuan hēè naka tòókuan hēéthēè x'ãà máá, gane èe ko Nqari ba q'anos tcáós cgoa tcii ne cgoa hãase.

²³ Táá tchòà úú cgoa guu kàà tc'èe a kg'amka zi ntcoeku zi, q'ana tsi hãa zi ko mēékuan óaga ke.

²⁴ Nqarim òm qāà ba méém táá mēéku di ii guu, igaba méém wèè khòèan koe qāè ii. Gataga méém kgoana naka ko xgaa-xgaa, naka baa tc'aua hãa.

²⁵ Gane èe ko ntcoe me ne méém kgàesase x'áè-kg'áman máà. C'èedaokam gha Nqari ba gane di chibian koe tcóósekagu ne, ne gha tseeguan q'ãa,

²⁶ a ne a gha qāèse tc'èea kabi, a dxāwam dis ntcóm sa nxāa. Ntcóms ncèè dxāwam ka ne kò qgóóèa hãa sa, wèès gúus gam ko tc'èe sa ne gha kúrú ka.

3

Còo di xu cáám xu

¹ Ncèès gúu sa méé tsi q'ana hãa: Còo di xu cáám xu ka i gha cg'ãè x'aèan hãa sa.

² Khòè ne gha gane ka ncàmse, a marian ncàm, a koase, a bóòse, a cgúíku di, a gane di xòòan táá komsana, a táá qāè-tcaoa mááku, a táá q'ano,

³ a táá ncàmku, a táá qgóóa mááku, a c'amku di, a kàà qgóóse, a cg'ãè tcáó, a táá qāèan ncàm,

⁴ a kàaku di, a tchòà úú tama, a bóòsean ka cg'oè cgaeè, a Nqari ba ne gha ncàm x'aè ka karean ncàm.

⁵ Nqari-tcáoà ne hãa dis bóòse-q'oo sa ne úúa hãa, igabaga ne gha gaan di qarian xqase. Táa tchòà úú cgoa ne guu.

⁶ Gane xg'aeku koe xu c'èe xu hàna hãa, khòè ne ko tc'iri-tc'iri a gane di x'áéan koe tcãà xu, a kg'amka zi khòè zi di tc'èean cgoa qgóé xu, cg'ãè cauan ka cg'oè cgaeèa zi, a wèé tc'èean cg'ãè ka qgóó qarièa hãa zi;

⁷ wèé x'aèan ncèe kaga ko xgaa-xgaase, igabaga kgoana naka tseeguan bóòà q'ãa tama zi.

⁸ Khòè ne ncèe ne ko tseeguan ntcoe, Janesea tsara Jamberesea tsara kò ma Moshe ba ma ntcoea khamaga ma. X'óó-x'oo tc'èèa ne khòè ne e, dtcòmàn koe cg'ãa-cg'ana ne.

⁹ Igabaga ne cuiskaga nqúú ka qòòà hãa tite. Gane di káà tc'èe ne gha wèém khòèm koe q'anose bóòse khama, *Janesea tsara Jamberesea* tsara ka i kò ma ii khamaga ma.

Còò di x'áè-kq'áma ne

¹⁰ Igabaga méé tsi tsáá wèés gúús ãer ko xgaa-xgaa sa kúrú: kg'òè-kq'áma te hëé, bìrísea ra hãa sa hëé, tiri dtcòmàn hëé, tiri qáo tcáoan hëé, tiri ncàmkuhan hëé, qáo x'aèan qgóóse a tsééan hëéthëé e.

¹¹ Q'ana tsi hãa qóm cgoa qgóókuan tiri ka, naka wèé xgàrasean ncèe Antioke koe hëé, Ikonio koe hëé, naka Lusetera koe hëéthëé kúrúse cgae tea hãa ka. Qóm cgoa qgóókuan ncèe koer kò qáo tcáoase hãa, igabagam kò X'aiga ba ãe zi gúú zi wèé zi koe kgoara te.

¹² Tseegukaga, wèé ne khòè ne ãe Jeso Krestem koe Nqari-tcáoà hãase kg'òè kg'oana ne gha c'èe ne ka xgàràè.

¹³ Ne gha cg'ãè tc'èe ne hëé naka khòèan ko kàa ne hëéthëé gane di cg'ãè cauan ka càuse cgaeè. Khòèan ne ko qàe-qae, a ne a ko thëé qàe-qaeè khama.

¹⁴ Igabaga méé tsi tsáá ãe tsi xgaa-xgaasea hãa, a kaisase dtcòma hãa zi koe hãa, diín koe tsi xgaa-xgaase zia hãa sa tsi q'ana hãa ke.

¹⁵ Cg'áré-q'ooa tsi koe tsi kò guu a tshoa-tshoa a ma tcom-tcomsa zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* ma q'ana hãa khama, ncèe ko kgoana a qãè tc'èean q'ãa di máà tsi zi, Jeso Krestem koe dtcòm a kgoaraèan di i.

¹⁶ Wèés Tcgãya sa Nqarim koe guua hãa, a xgaa-xgaan hëé, naka dqàèkuan hëé, naka tchàno-tchanokuan hëé, naka tchànoan ka xgaa-xgaan hëéthëé di tsééan úúa;

¹⁷ nxãasegam gha Nqarim dim khòè ba tc'ãòà hãa xgaa-xgaasean úú, a gha wèés tséés qãè sa kg'ónòsea máána hãa ka.

4

¹ Jeso Krestem ko kháóa hàà qhúi a X'aigam khama ma tc'ãà-cookg'ai nem gha kg'òèa ne hëé naka x'ooa ne hëéthëé bóò q'oo a xgàrà. Nqari ba hëé naka Jeso Kreste ba hëéthëé tsara cookg'ai koer ko ncèem x'aè ba máà tsi:

² Nqarim dim kg'ui ba méé tsi xgaa-xgaa, naka tsia qgóóa qari me, x'aè zia ga qãè zia kana zia ga x'aè zi tshúú zi i igaba, naka khòè ne tchàno-tchano, naka *qaase i ko koe* dqàè ne, naka korè ne. Wèé x'aè ka méé tsi qáo tcáoan cgoa xgaa-xgaa ne.

³ X'aè ba gha hàà, khòè ne cuiskaga qãè xgaa-xgaan komsana tite ba, igaba ne gha gane ko tc'èe zi xùriate, a ne a gha kái xgaa-xgaa-kg'aoan qaara mááse, ncèe gha ãe ne gane kóm kg'oana hãa sa bìrí ne e.

⁴ Tseeguan ne gha táà komsana, a gha huwan koe tòóse.

⁵ Igaba méé tsi tsáá wèés téé-q'ooos koe qgóóse, naka tsia xháé zi koe qarika téé, naka tséé-kg'aom qãè tchòàn di ba kúrú, naka tsaris tséés Nqarim di sa qãèse kúrú.

Paulom dis téé-q'oo sa (4:6-22)

⁶ X'aè ba hààraa kg'òèa te ko kg'áàèkos dàòà-máákus khama ma ntcãàè ba, me ncèes kg'òès koer gha guu a xgoaba dim x'aè ba tíí koe hààraa.

⁷ Qãès ncõo sar x'ãà hãa, a qàrò sa xg'ara-xg'ara hãa, a ra a dtcòm sa qgóóa qaria hãa.

⁸ Ncêe koe guus kar tààa ra hãa dis cába sa tòóa mááèa, tchànos kg'òè sar kg'òèa hãa khama. X'aigam tchànoan dim Xgàra-kg'ao ba gha *Jesom ko hààm* cámba ka máà te si; igabagam tíí cúí ra máà sia hãa tite, a gha wèé ne èe qhúím gha ka hãa a ko ncàmkuàn cgoa qaa Me ne thèé máà si.

⁹⁻¹⁰ Demase ba aagu tea, ncêem nqõóm *di karea nem* ncàma hãa khama, a ba a Tesalonika koe qõòa. Me Keresekene ba Galatia koe qõòa, me Tito ba Dalemata koe qõòa, ke méé tsi qarika kúrú naka qháése hàà cgae te.

¹¹ Me Lukam cúí ba tíí cgoa hãa. Mareko ba méé tsi qaa naka hàà cgoa, tiris tséés koem hùian úúa hãa ke.

¹² Tigiko bar Efeso koe tsééa úúa.

¹³ Hàà tsi kòo ne, Teroa koer Karepom koe qaúa hãam qgáím cgoa hàà, Tcgāya zi hēéthēé e, kái-kg'aise khòo cgoa kúrúèa hãa zi.

¹⁴ Alekesanterem qano tséé-kg'ao ba èem kúrú cgae tea hãa cg'ãèan ka kaisase thòò-xamkagu tea. Kúrú baa zi tséé zi domkam gha X'aiga ba xgàra me.

¹⁵ Tsáá igaba méé tsi thèé q'ãa mea hãa, kaisasem ko gaxae ko kg'ui gúúan ntcoe ke.

¹⁶ Tc'ãà dim cámba kg'uiar ko máásem ka i kò táá cúí khóè ga tcãà dòm q'oo te, igaba ne kò wèéa ne ga aagu te. Nqari ba méém táá chìbi bóò ne guu.

¹⁷ Igabagam kò Nqari ba téé dxùukg'ai te, a qarian máà te, nxãasegam gha Gam dim kg'ui ba tíí koe guu a qãèse nxàèè ka, táá zi qhàò zi di ne wèé ne gha qãèse kóm me ka. Ra kò gàman kg'ám-q'oo koe kgoaraè.

¹⁸ Me gha X'aiga ba wèé zi tséé zi cg'ãè zi koe kgoara te, a gha kgoarasease nqarikg'ai di x'aian gam di koe úú te. Chòò tamase méém dqòmè. Amen.

¹⁹ Tsgámkagu Perisila khara Akila khara, naka Onesiforom dis x'áé-q'oo di ne hēéthēé e.

²⁰ Eraseto ba kò Korinta koe qaú, ra kò Terofimo ba Mileto koe qaú, tsàam kò ko khama.

²¹ Kúrú méé tsi qarika naka ncêe ko hààs saos cookg'ai koe hàà.

Ebolo ba hēé, naka Putenese ba hēé, Lino ba hēé, Kelaudia sa hēé, naka tsáá qõe ga xu wèé xu hēéthēéa ko tsgám tsi.

²² X'aiga ba méém tsarim tc'èem cgoa hãa. Cgómkuàn méé i gatu cgoa hãa.

TITO Paulom dis tcgãya sa Titom koe Tée-cookg'ai sa

Tito ba kò qhàò zi dim dtcòm-k'ao me e, ncêe kò gam khama ma ko ma tsée ba, a kò Paulo ba Nqarim dim kg'ui ba xgaa-xgaan koe hùì. Paulo ba kò ncêes tcgãya sa Tito ba góá máá, ãem kò Kerete koe qaù mea ka, kereke di tsééa nem gha tc'ãà-cookg'ai ka.

Tcgãya sa ko nqoana zi gúù zi ka kg'ui:

1. Kg'aika dis kam ko Tito tsée-k'ám zi tc'ãà-cookg'aim kerekes di xu gha kúró zi ka kg'ui.
2. Gaiam ko Tito bìríá kg'ónòè, ntamam gha ma tãáka zi xg'ae zi ma kerekes koe xgaa-xgaa sa: kaia xu khóè xu hěé, naka kaia zi khóè zi hěé (ncêe ko hàà dxàe-coa zi xgaa-xgaa zi), qárí-k'ao xu hěé naka qãàn hěéthěé e.
3. Còò dis kam ko Paulo Tito ba bìríá tchàno-tchano dtcòm-k'ao ne di tsééan ka: kái-k'aise méé ne tòókua hãa naka ncàmkuu hãa, naka hòreku di i guu, naka ntcoekuan di i guu, naka kerekes koe q'aa-q'aase guu sa.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tc'ãà-còokg'ai sa
- xgaa-xgaa ne
- cgómkuu ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)
- Tãáka zi xg'ae zi di xgaa-xgaa ne, kerekes koe (2)
- Tchànoan xgaa-xgaa ne (3)

Kerekes di xu tc'ãà-cookg'ai xu (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Paulo ra a, Nqarim dir qãà ra, a Jeso Krestem dir x'áè úú-k'ao* ra. Tsééa óáèa ra, Nqarim ka nxará tcg'òóèa ner gha hàà gane di dtcòm koe hùì, a kúró ne ne tseeguan q'ãa, a Nqari-tcáóa hãase kg'òè ka.

² Chòò tamás kg'òès di nqòòan úúa hãase, ncêem kò Nqarim ncêe tshúù-ntcõa di tama ba, nqòóm tshoa-tshoase tama cookg'ai koe nqòòokagu *taa* hãa sa.

³ Gam qáòà tcg'òóà hãam x'aèm kam kò Gam dim kg'ui ba *tiri* xgaa-xgaan koe x'ái. Nqarim gatá dim Kgoara-k'ao ba ncêes tsée sa máà tea, ãem kò ma x'áèa hãa khama mã.

⁴ Títóè, gatá dis dtcòm koe tseegu di tsi cóá tsi tiri tsir ko *ncêes tcgãya sa* góá máá a ko máá:

Nqarim Abo ba hěé, naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-k'ao ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuu hěé naka tòókuan hěéthěé méé i tsáá cgoa hãa, témé.

Titom di tsééa ne Kereta koe

⁵ Eè kò xg'ara-xg'araè tama zi gúù zi tsi gha qaù a tchàno-tchano domkar kò Kereta koe qaù tsia, a tsi a ãer ko ma x'áè tsia khama ma wée xu x'áè-dxoo xu koe kerekes di xu kaia xu nxará tcg'òó.

⁶ Kerekes dim kaia ba méém káà chibim khóè ba ii, cúis khóès dim khóè ba méém ii, gam di cóán méé i dtcòm-k'ao ii, naka ia táá uúan hěé naka ntcoekuan hěéthěé ka q'ãàèa hãa guu.

* 1:1: x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

⁷ Nqarim di tsééan ko kúrúm khòè me e domka méém káà chìbi ba ii, táá méém ko dqomse guu kana xgòà-xgoase guu, kg'áà-kg'ao ba méém ii guu, naka ncõo di ii guu, naka táá kàa cgoa qguù di ii guu.

⁸ Igaba méém qāèse ko khòèan hààkagum khòè ba ii, qāè gúùan ncàmam khòè ba méém ii, qgóóse ko ba, a tchàno ba, a tcom-tcomsa ba, a xaèa kg'ónòsea hãa ba.

⁹ Tcom-tcomsam kg'ui ba méém qgóóa qari, ãem ma xgaa-xgaaè mea hãa khama, naka baa gha nxãasega c'èe ne ghùì-ghuin tcáó kómseko xgaa-xgaan cgoa, naka èe ko ntcoe e ne tchàno-tchano.

¹⁰ X'áèan ntcoe hãa ne khòè ne kái nea hãa ke, kg'uia xám-kg'ao ne, a kàa-kg'ao ne, kái-kg'aise gane èe Juta dis dtcòm koe guua hãa ne.[†]

¹¹ Nqookaguè méé ne, gúù zi èe ne ga kò xgaa-xgaa tama zi xgaa-xgaan ka ne ko wèém x'áé ba cg'āè-cg'āe ke, a ko ncèe xgaa-xgaan kúrú, c'èes gúù sa ne gha kàan cgoa hòòà mááse ka.

¹² Gaxu porofiti xu ka c'èem tc'áro ga kò máá: “Kereta di nea wèé x'aè ka tshúù-ntcõa-kg'ao ne e, a cg'āè cau ne kg'oo-coa ne e, kúrúa mááse tama nea igaba ne kg'ama tc'õó-kg'ao ne e,” témé.

¹³ Ncèe ko nxàèè sa tseegu si i, ke qarika dqàè ne, naka ne gha nxãasega tchàno dtcòman úú,

¹⁴ naka nea Juta ne di huwan táá gúù cgáé khama ma sèè guu, kana gane èe ko tseeguan ntcoe ne di x'áè-kg'áman igaba.

¹⁵ Gane èe q'ano ne ka i wèé gúùan q'ano o, igaba gane èe cg'āè tc'èe ne ncèe dtcòm tama ne ka i cúí gúù ga q'ano tama. Gane di tc'èean hëé naka tcáóan hëéthëéa cg'āè-cg'āèa.

¹⁶ Nqari ba ne q'ana hãa sa ne ko nxàea tseegukagu, igaba ne ko gane di tsééan ka xguì Me. Cg'āè kg'òò ne e, a komsana tama, a ne a qāè gúùan kúrú kg'ano tama.

Tséé-kg'áma ne tãáka zi xg'ae zi di i kerekes koe (2)

2

Titom ga ko xgaa-xgaa sa

¹ Igabaga méé tsi tsáá qāè xgaa-xgaan kg'anoa zi gúù zi ka kg'ui.

² Kaia xu khòè xu xgaa-xgaa naka xu qgóóse, naka tcom-tcomsa ii, naka i tc'èe-kg'áma xu tchàno ii, naka xu dtcòman koe hëé naka ncàmkuan koe hëé naka qáò tcáóan koe hëéthëé tchàno ii.

³ Gataga méé tsi thëé kaia zi khòè zi xgaa-xgaa naka zi kg'òè-kg'áma zi koe qgóóse, naka táá c'amku di ii, naka gòéan kg'áà koe káise tòóse guu, igaba méé zi tchàno gúùan xgaa-xgaa.

⁴ Nxãasega zi gha khòè zi gazi ka cg'aré zi xgaa-xgaa, gazi di xu khòè xu hëé naka gazi di cóán hëéthëé méé zi ncàm sa,

⁵ naka zia qgóósean úúa hãa, naka q'ano ii, naka zia x'áéa zi qāèse xaèa kg'ónò, naka zia gazi di xu khòè xu máàse, nakam gha nxãasega táá Nqarim dim kg'ui ba cóèè guu.

⁶ Gataga méé tsi thëé qáí-kg'ao-coa xu ntcàm naka xu qgóósean úú.

⁷ Wèés gúùs qāès kúrú koe méé tsi x'ái sa ii. Tsari xgaa-xgaan koe méé tsi x'ái, tcáóa tsi qāè e sa, naka wèé tcáóa tsi cgoa gúùan kúrúan ka hëéthëé e.

⁸ Kómseko kg'uian ncèe ntcoeè tite tséékagu, naka ne gha nxãasega gane èe ko ntcoe e ne sau-cgaekaguè, cúí gúù tshúù ga káà a gane gha gatá ka kg'ui i ke.

⁹ Qāàn méé tsi xgaa-xgaa naka i wèé zi gúù zi koe gaan ka q'òòsean komsana, naka qāè-tcaokagu u, naka táá kg'ui-kg'ám-q'oo o guu,

¹⁰ naka táá ts'āa cgae e guu. Igaba méé i x'ái, wèé zi dào zi koe i kaisase tcom-tcomsa a sa, naka ia gha nxãasega Kgoara-kg'aom gatá dim Nqarim di xgaa-xgaan wèé zi qgáì zi koe t'òè-t'òe.

[†] 1:10: èe Juta dis dtcòm koe guua hãa ne - Gerika sa ko máá: “èe q'āe nqāa-qgai khòò-kg'aièa ne dis xg'aes koe hãa ne,” témé.

¹¹ Nqarim di cgómkua ne x'áísea hãa, a ko wèé ne khòè ne koe kgoarakuan óá.

¹² A i a ko xgaa-xgaa ta a, cg'ǎè tcáóan hěé naka nqóóm di zi tc'ěe zi hěéthěé ta gha xguì ka, naka taa gha ncēm kámám dim nqóóm koe qgóósea hãase kg'òè, naka tchàno ii, naka Nqari-tcáóa hãa;

¹³ ěe ta hãa a ko ts'ee-ts'ee kg'aièas nqòò sa qǎa ka, Nqarim ka iam, Kgoara-kg'aom gatá dim Jeso Krestem dis x'áàkos x'áíse-q'oo sa,

¹⁴ ncěe kò gatá domka máàsea hãa ba, nxãasegam gha wèé chibian koe x'ámá tcg'òó ta a ka, a ba a gha Gam di khòèan q'ano-q'anoa máase, Gam di gha ii ka, a gha gataga qǎe tsééan kúrú koe kaisase máàsea hãa.

¹⁵ Ncěe zi guù zi méé tsi xgaa-xgaa, naka wèé qaria tsi ka khòèan ntcàm naka dqàè e. Táa hěé naka i khòèan ntcœ tsi guu.

Tchàno gúùan kúrú ne (3)

3

¹ Khòè ne tc'ěe-tc'ěe naka ne gane di xu tc'ǎa-cookg'ai xu hěé naka gane di xu kaia xu hěéthěé qámsea máá, naka nea komsana, naka nea wèes gúùs qǎe sa kúrúan kg'ónòsea máá.

² Táa méé ne c'ěe khòè ka cg'ǎèse kg'ui guu, kana mēeku cgoa a guu, igaba méé ne qǎe cau ii, naka qámsea ne hãa sa wèé khòèan koe x'ái.

³ C'ěe x'aè ka ta kò gatá igaba kǎa tc'ěe ta a khama, a kò komsana tama, a kò hoàkaguè, a ta a kò ěe ta ko tc'ěe zi hěé, naka tǎaka zi kǎre-kg'ám zi hěéthěé kúrú koe tòósea hãa, a kò cg'ǎè tc'ěe hěé naka chikuan hěéthěé cgoa kg'òè, a ta a kò khòèan ka hòrèa, a kò thěé hòrekua hãa.

⁴ Igabaga ěe i ko Nqarim gatá dim Kgoara-kg'aom di qǎèan hěé naka ncàmàn hěéthěé x'áíse,

⁵ kam kò kgoara ta a, ěe ta kò gatá kúrú hãa zi guù zi tchàno zi domka tamase, igaba Gam di thòò-xama-máákuan domka. Kgoara ta am kò kǎbase ábàkuan dis xg'aàkus koe hěé naka kǎba-kǎbakus koe hěéthěé e, Tcom-tcomsam Tc'ěem koe guu a,

⁶ ncēm kò gatá koe kaisase ntcǎa tcana hãa ba, gatá dim Kgoara-kg'aom Jeso Krestem koe guu a.

⁷ Ncěes gúùs domka ta Gam di cgómkuan ka *Nqarim cookg'ai koe* tchàno ta iise bóòèa hãa, a Gam di zi guù zi kàoa, chòò tama kg'òèan dis nqòò sa úúa hãase.

⁸ Ncěe kg'uia nea tcom-tcomsa a.

Ra ko ncěe zi guù zi méé tsi qarika nxàe sa tc'ěe, naka ne nxãasega ěe Nqarim koe tcoma hãa ne kòrese naka nea qǎe gúùan kúrúan kgoara tcáóa máá. Ncěe zi guù zia qǎe zi i, a wèé khòèan koe hùian úúa.

⁹ Igabaga méé tsi kǎa hùì ntcoekuan hěé naka qhàò zi ko ma xùrikus ka hěé, naka tēeku-kg'ám zi hěé, naka x'áèan di mēékuan hěéthěé téekagu, kǎa hùì i, a cg'ǎa-cg'ana a ke.

¹⁰ Khòèm kereke sa ko tsǎi-tsǎia q'aa ba méé tsi tc'ǎa di sa dqàè, naka càm di sa hěéthěé e. Gaa koe guus ka táa tchǎa úú cgoa me guu,

¹¹ q'ana hãase, ěeta iim khòè ba dàòm q'oo koe tcg'oara, a chibiga me e sa, a ba a gaam ga ba gam ka bóòà xguìsea hãa.

Còo di x'áè-kg'áma ne

¹² Ēr kò Aretemase ba kana Tigiko ba tsáa koe tsééa úú ne méé tsi qarika kúrú naka Nikopolise koe hàà cgae te, sao kar gha gaa koe hãa sar bìrísea hãa ke.

¹³ Kúrú wèes gúùs ěe tsi ga kúrú sa naka Senasem x'áè q'ǎa-kg'ao ba hěé, naka Apolose ba hěéthěé tsara gatsara dis qòòs ka hùì, naka bóò c'ěe guù ga tsara tcào tama sa.

¹⁴ Gatá di khòèan méé i thěé xgaa-xgaase naka ia qǎe gúùan kúrú kgoara tcáóa máá, naka ia gha nxãasega qaase ko zi kúrú, naka ia táa kǎa hùis kg'òè sa kg'òè guu.

¹⁵ Wèé ne khòè ne ncěe tí cgoa hãa ne ko tsgámkagu tsi. Tsgámkagu méé tsi ẽe dtcòman
koe ncàm taa ne.
Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

FILEMONE Paulom dis tcgãya sa Filemonem koe Téé-cookg'ai sa

Filemone ba kò tchànòom dtcòm-k'ao me e, a ba a kò kerekes Kolosa koe hàna ne ka c'ée me e, a ba a kò qãàm Onesimo ta ko ma tciièm dim kaia me e. Ncëem qãà ba kò gam ka q'òòsem koe qgóéa tcg'oa, a ba a Paulom cgoa síi xg'ae, ncëe kò qáé-nquuan koe hãa ba. Paulom koem kò guu a dtcòm-k'ao ba kúrú. Paulom dis tcgãyas Filemone bam kò góá máá sa kò dtcàrà si i, Filemonem koem gha guu a qãàm cgoa gha tsééa xg'ae sa, ncëem kò Paulo gam koe tsééa kàbia ba, a ba a kò qãèse hààkagu me, qgóóá mááèam qãàm cúim khama tamase igaba dtcòman hãam qòem khama ma.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- qãà

- tséé

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Paulo ba ko Filemone ba dqom (1-7)

- Paulo ba ko Onesimo ba dtcàrà máá (8-25)

Paulo ba ko Filemone ba dqom

¹ Paulo ra a, Jeso Krestem domka qáéèa ra, a gatá ka qòesem Timoteom cgoa hãa, tsam ko ncëes tcgãya sa góá máá tsi tsáá Filemone tsi ncàm-ncamsa tsi, a sitsam cgoa tséé-k'ao ii tsi,

² naka gatá ka qòeses Afia sa hëé, naka Arekipom tíi khama ma ncõo-k'ao ba hëé, naka kerekes tsarim nquum koe ko xg'ae sa hëéthëé tu, a ko máá:

³ Nqarim gatá ka Xòò ba hëé naka X'aigam Jeso Kreste ba hëéthëé tsara koe guua hãa cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hãa, témé.

⁴⁻⁵ Kómr ko, Nqari-tcáoá ne khóè ne wèè ne tsi ma ncàma hãa sa, a ra a ko gataga kóm tsari dtcòman X'aigam Jesom di ka. Gaa domkar ko tirim Nqari ba qãè-tcaoa máá a ra a ko wèè x'aè ka tiri còrèan q'oo koe tc'èe-tc'èese tsi.

⁶ Q'ana tsi hãa, Krestem koe ta wèés gúùs qãè sa máàèa sa. Gaa domkar ko còrè, tsari dtcòman tsi gha c'ée ne cgoa qarika q'aa-q'aaku sa.

⁷ Tíi qòèè, Nqari-tcáoá ne di zi tcáo zi tsi kàba-kàbaa. Tseegukaga i tsari ncàmkuuan kaisase qãè-tcaokagu tea, a i a qgài-qgai tcáo tea.

Paulo ba ko Onesimo ba kg'uia máá

⁸ Nxãatar ga ma Krestem koe kgoarasea xóé a x'àè tsi, tsi èe ko qaase sa kúrú,

⁹ igaba ra gha ncàmkuuan domka kg'ama dtcàrà tsi tsi kúrú si. Tíi Paulo ra ncëeska kaia, a Jeso Krestem domka qáéèa hãa.

¹⁰ A ra a ko dtcàrà tsi tirim cóám domka, ncëer kò qáéèa a táùan koe hãa kar kò gam dim xòò ba kúrú ba, Onesimo ba.

¹¹ Kg'aiam kò tsáá koe káà hùì me e, igabam ncëeska tsáá koe ga hëé naka tíi koe ga hëéthëé kaisa hùian úúa hãa.

¹² Tsáá koer ko tsééa kàbi me, tirim cóám tcáo-c'òáa te di ba.

¹³ Qãè tchòàn domkar ncëe táùan koe hàna; gaa domkar kò ncàma hãa, tíi cgoam ga ncëe koe hãa sa, a nxãasega tsáá téé-q'oo koe tsééa máá te.

¹⁴ Igabagar cuiskaga cúí gúù ga dtcòm tama tsi hãase kúrú hãa tite. Tc'èe ra ko, kúrú tsi gha qãèan méé i tcáoá tsi q'oo koe guua hãa sa khama, chùiku ka tamase.

¹⁵ C'èedaokam kò gaa domkaga xòm x'aèan tsáá cgoa q'aa-q'aaèa hãa, nxãasega tsi gha chõò tamase hãa cgoa me ka,

¹⁶ qãàm iise tamase, igaba qãà ba nqáéa hãase, ncàm-ncamsam qõem khama ma. Ncèè tíi koem cgáé ba ii ka ba gha nta noose tsáá koe cgáé ba ii, tsarim qãàm iise naka gataga X'aigam *Nqarim* koe tsáá qõem iise.

¹⁷ A ncèè tsáá ka c'èem khama tsi kò ko ma sèè te ne méé tsi qãèse hààkagu me, tíi ka tsi ga ko hëé khama.

¹⁸ A ncèè c'èe gùù cg'ãèm kò kúrú cgae tsia, kana chìbian úú cgae tsia ne méé tsi tíi tcúú koe gaa a.

¹⁹ Tíi Paulo ra ko ncèe gùùan tshàua te cgoa góá máá tsi, a ko máá: “SURUTAR GHA KABI I,” témé. (Cuiskagar tc'èe-tc'èesekagu tsi naka máá: kg'õèa tsi cgoa suruta te, ta mééa hãa tite.)

²⁰ Eè, tíi qõèè, ncèes gùùs qãè sa X'aigam *Nqarim* domka kúrúa máá te, naka i gha nxãasega tcáóa te Krestem koe kàba-kàbaè.

²¹ Komsana te tsi gha di tcoma ner úúa, a ko nxãata ma góá máá tsi, a gataga q'ana, káían tsi gha kúrú sa dtcàrà tamar hãan cgoa ga.

²² Gataga méé tsi cg'áè-nquuan kg'ónòa máá te; gatu di còrèan kar gha máàè tu u sar nqòòà hãa ke.

²³ Epaferase ba ko tsgámkagu tsi, ncèe ra gam cgoa Jeso Krestem domka qáé-nquus koe xg'ae a qáéèa hãa ba.

²⁴ Xu ko gataga thëé tíi cgoa ko tséé xu tsgámkagu tsi, Marekoa xu, Arisetarekoa xu, Demasea xu, Luka xu.

²⁵ X'aigam Jeso Krestem di cgómkuan méé i gatu dim tc'èem cgoa hãa.

HEBERA NE Tcgãyas Hebera ne góá mááèa sa Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-k'ao ne di sa góá mááèa, ncêe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòm an aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòm koe ntcàm ne, a ko Jeso Krete ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana guàn cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chòò tamam Cóá Me e Nqarim di ba, ncêe kò tseegu di komsanan xgaaxgaase ba, Xòòm koe guu a, ãem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóám iisem, Jeso ba moengelean koe hêé, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hêé, naka Moshem koe ga hêéthêé cgáé Me e.
2. Càm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òòèa hãa, chòò tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iise.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean óágara hãa, me dtcòm-k'ao ba gaa domka chibian koe hêé, naka q'áòan koe hêé, naka x'ooan koe hêéthêé kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áiè, igabas ncêeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-k'ao ba ko dtcòm an di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-k'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncêeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcàm, gane di tcgáian ne gha Jesom koe qãea tòó, xháé zi hêé naka qóm zi hêéthêé èe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'ui ne:

- peresiti, chibi, dàò-a-mááku, còrè-nquu
- qáé-xg'ae
- dtcòm
- Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)
- Krete ba Moshe ba hêé naka Joshuam ka hêéthêé cgáé Me e (3-4)
- Krete ba peresiti xu ka cgáé Me e (5-7)
- Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)
- Krestem di dàò-a-máákua ne cgáé e (10)
- Dtcòm sa (11-12)
- Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

Krete ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

Nqarim dim Cóá ba kaiam ga Me e

¹ Ncií kuri kam kò Nqari ba kái xu dào xu tãáka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgõose ga xu cgoa kg'ui,

² igabagam ncêeska cò di x'aèan ka ko Gam dim Cóám koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncêem kò Gam koe guu a nqõó ba kúrú, a wèé zi gúù zi dim q'òò-k'ao ba kúrú Me ba.

³ Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gúù zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eẽm ko *gatá di* chibian koe q'ano-q'anokuan kúrúa xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèém dim x'òàm kg'áòm xòè koe síi ntcõó.

Nqarim dim Cóá ba moengele xu ka kaia hãa

⁴ Ncêes ma Gam dis cg'òè sa ma moengele xu di cg'òèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'oos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa mááèa.

⁵ Gatagam Nqari ba qanega c'ẽem moengele ba bìrí naka máá:
“Tsáá tsia Tiri tsi cóá tsi i,

Ra ncēm cám koe guu a tsarir Xõò Ra a,”
 témé ta ga hãa,
 kanam Nqari ba qanega c'ēm moengele ba bìrí na máá:
 “gam ka Xõò bar gha ii,
 me gha Tirim cóá ba ii,”
 témé ta ga hãa khama.

⁶ Igabagam kò Nqari ba ãem ko Gam dim Cóám tc'ãà di ba nqõóm koe tsééa óá ka máá:
 “Wéé moengelean Nqarim di mée i dqomè Me,”
 témé.

⁷ Moengele xu kam kòo kg'ui nem ko máá:
 “Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúrú xu tc'ãán khama ii,
 a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúrú xu c'eean di k̄aru t̄aman khama ii,”
 témé,

⁸ igabam kòo Cóám ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,
 Tsaris ntcõó-q'oos x'aian di sa
 gha chõò tamase hãa.
 Tsari ne khóè ne
 Tsi ko tchànò dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai.

⁹ Eè tchànò ii sa Tsi ncàma hãa,
 a èe cg'ãè ii sa hòrea.
 Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,
 Tsáa ka c'èe xu nqáéa hãase nxárá tcg'òó Tsia,
 a qãè-tcaoan di nxúlan cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,”
 témé.

¹⁰ A ba a ko máá:
 “X'aigàè,
 Tsáa Tsia tshoa-tshoases koe nqõó ba kúrú hãa,
 i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,
 igabaga Tsi gha Tsáa chõò tamase hãa.
 Wééan ga gha qgáian khama ma cg'ãa-cg'anase,
¹² hãaèkom qgáim khama Tsi gha ma kabèa xg'ae e,
 i gha qgáian ko ma hãaè a tcg'òóè
 i c'èean hãaè khamaga ma k̄abi-k̄abiè,
 igabaga Tsi gha Tsáa èe Tsi ii khama cúíga ii,
 i kuria Tsi chõò tite,”
 tam mée.

¹³ Qanegam Nqari ba c'ēm moengelem kaga máá:
 “Ncēe koe ntcõó Tirim x'òàm kg'áòm xòè koe,
 nakar gha nxãakg'aiga síi tsari cg'òo-kg'aoan kúrú
 naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcõó-q'oos koe ntcõó,”
 témé ta ga hãa.

¹⁴ Kháé i nxãaska moengelean dùúa? *Kg'amaga* xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'èe xu u,
 ncēe Gam ka tsééa óáèa hãa xu, hàà xu gha khóèan hùì i kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

¹ Gaa domka méé ta ncêe ta kò kóma hãa tchõàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tcg'oa na hoà guu.

² *Gatá ka tsgõose ga xu* kò moengelean ka máàèa hãa tchõà nea kò kaisa qarian úúa, ne kò gane èe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò.

³ Ncêe èe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nxanagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma nxanagu u, ncêe ncêeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hãas* cgoa ta kò tchõà úú tama ne? Ncêem kò X'aigam *Jeso ba* kg'aia gaas ka kg'uia hãa, ne kò èe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa.

⁴ Nqarim igabagam kò thêé kái zi x'ái zi hêé, naka are-aresa zi gúù hêé, naka tãáka qarian hêé, naka Tcom-tcomsam Tc'êem di zi aba zi ncêe ne kò Gam di ncàman ka máàèa hãa zi ka hêéthêé ncêe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncêe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me e

⁵ Nqari ba ncêe ko hààm nqõóm ncêe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãa-cookg'ai tama khama.

⁶ Igabaga i *Nqarim di* zi Tcgãya zi koe c'êe koe góásea hãa a ko máá:

“*Nqariè*, khòè ba dìi baa,

Tsi ko gam ka tc'êe-tc'êese,

me khòèm dim cóá ba dìi baa,

Tsi tchõà úú cgoa mea?

⁷ Xòm x'aè ka Tsi kò moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me, a Tsi a kò x'ààn hêé naka tcoman hêéthêé dis cábá sa cábákagu me,

⁸ a kò wèé zi gúù zi gam di qarian dóm q'oo koe tòóa hãa,”
témé.

Nqari ba kò wèé zi gúù zi *khòèm* di qarian dóm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dóm q'oo koe hãa tamas gúù sa káà si i. Igabaga ncêe i ii khama, wèés gúùs gam di qarian dóm q'oo koe hãa sa ta qanega bóò tama.

⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncêe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máàèa ba, nxãasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khòèm domka x'oo sa xám ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máá domka x'ààn hêé naka tcomkuan hêéthêé dis cábá sa cábákaguè.

¹⁰ Nqarim ncêe ko wèés gúù sa kúró, si wèés gúù sa Gam domka hãa, ba i kò qãèa máána hãa, Jeso bam gha kúró Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'oos koe hãa sa. A ba a kò ncêe sa kúró, kái ne cóá nem gha kúró ne x'ààn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama.

¹¹ Gaam èe ko khòèan kúró i tcom-tcomsa ba hêé, naka khòè ne èe ko kúruè a tcom-tcomsa ne hêéthêéa cúis x'áé-q'oos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba ‘Tíí qõe ga tuè’ ta ma tciiia ne ka sau-cgaekaguè tama,

¹² a ko *Nqarim ka* máá:

“Tíí qõe ga ne koer gha Tsari cg'õèan ka kg'ui;

a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm Tsi,”

témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:

“Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,”

témé.

A ba a ko gaia máá:

“Ncãa ga Ra a,

Nqarim máà Tea hãa ne cóá ne cgoa,”

témé.

¹⁴ Cóá nea c'áòan hěé naka cgàan hěéthěé cgoa kúrúèa hãa ne khóè ne e, khamam kò Gaam igaba thěé khóè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam gha x'oos koe guu a x'ooan di qarian úúa hãa ba kaàkagu ka, ncěe dxãwa ii ba,

¹⁵ a ba a kò ncěe sa kúrú, nxãasegam gha gane ěe kò wèè kg'òèa ne q'oo koe x'oos bèe koe qáésea hãa ne, gane di q'áòan koe kgoara ka.

¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgõose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa.

¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wèè zi dàò zi koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kúrúe sa, nxãasegam gha Nqarim di tsééan koe kaïam peresitim tcom-tcomsa a cgòmkuuan úúa hãa ba ii ka, a khóè ne dàò-a-máákuan kúrúa máá, ne nxãasega gane di chìbian koe qgóóa mááè ka.

¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kúrúa bóòè, khamam gha thěé gane ěe ko kúrúa bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshua ba hěéthěé tsara ka cgáé Me e (3-4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tí qõe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncěe nqarikg'ai di tciikuan koe hãa tuè, Jesom ka tc'ěe. Jesom ncěe kò Nqarim ka tsééa tcg'òóèa hãa ba, a Kaïam Peresiti ba ii ba, ncěe ta ko Gam ka gatá di dtcòmàn nxàea tseegukagu ba.

² Gaam ěe kò nxará tcg'òó Mea hãam koem kò tcom-tcomsa Me e, ěem kò ma Moshe ba ma Nqarim òm nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma.

³⁻⁴ Wèém nquu ba khóèan ka tshàòèa hãa, Me Nqari ba wèés guù sa tshàòèa hãa. Me ěem ma nquum òm tshàò-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuuan hòòèa hãa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hãase tcomkuuan hòòèa hãa.

⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim òm nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zi guù zi ka nxàea tseegukagu.

⁶ Igabagam Kreste ba Nqarim òm nquum koe Gam òm Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncěe *Nqarim* koe tcoman hěé naka nqòòs ěe ta ko gaas cgoa bóòses koe hěéthěé ta kò qgóóa qaria hãa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu ěem ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba méé a ko máá:

“Ncěe cáím ka ěe tu kòò dòmà ba kóm

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu,
ěe komsanan úú tama ne kò hěé khama,
ěe ne kòò tchàa-xgóós koe kúrúa bóòè ka.

⁹ Ncěe gatu ka tsgõose ga xu kòò kúrúa bóò Te koe,
a kò 40 kurian sèè a Tiri tsééan bóò.

¹⁰ Ra kò gaa domka ěes qhàò sa xgòà cgaea hãa,
a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáoà ne ko wèè x'aè ka hòàkaguè,
ne Tiri x'áè-kg'áman komsana tama,’
témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá:
‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'oos koe tcana hãa tite,’
témé.”

¹² Q'ana méé tu hãa, tí qõe ga tuè, naka i cúía tu ga táá cg'ãè, a dtcòm ùú tamas tcáo sa úúa hãa guu, ncěe gha kúrú tu u tu kg'òèa hãam Nqarim koe tcg'oa sa.

¹³ Igaba méé tu wèé cárn ka korèku, ‘ncēem cárn ba’ ta i kò ko mééès noose, naka i gha nxāasega táá c’ēe-kg’áia tu ga cg’āèan ka hoàkaguè naka qari-qari-tcúuè guu.

¹⁴ Ncēè Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncēe ta kò ko kg’aia hēé khama a sí chōò-q’oos koe tcāà ne ta gha Krestem koe xg’aea hāa.

¹⁵ Ncēe i ma *Nqarim dis* Tcgāyas koe ma góásea hāa khama a ko máá:

“Ncēem cárn ka tu kòo Nqarim di dòman kóm

ne méé tu táá gatu ka tsgōose ga xu

Nqari ba kò komsana tama xu

khama ma qari-qari tcáo guu,”

témé.

¹⁶ Kháé dii ga nea ēe kò dòma ba kóma hāa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ēe kò Egepeto koe guu a tcg’oara hāa ne tama ne gáé kò ii, wèea ne ncēe kò Moshem ka tc’āa-cookg’aièa hāa ne?

¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba diin 40 kurian xgòà cgaea hāa? Gane ēe kò cg’āèan kúrúa hāa ne tama nea gáé kò ii, ncēe i kò gane di tc’áróan tchàa-xgóós koe x’óóku ne?

¹⁸ Kháé ba kò dii ga ne koe gaise, ncēem kò bìrì ne a máá, Gam dis sākagukus-q’oo koe ne cuiskaga tcana hāa tite témé ne? Gane ēe komsana tama ne koe cúí ga a.

¹⁹ Si kò ncēes gúù sa x’ái ta a, dtcòm úú tamas domka ne kò táá sākagukus-q’oo koe tcāà sa.

4

¹ Gam dis sākaguku-q’oos koe tcāàn dis nqòòkaguku sa hāa, ke méé ta q’ana hāa naka i cúia ta ga táá gaa koe tcāàn ka tààè naka kháóka qaùà hāa guu.

² Qāè tchōà ne kò hàà cgae ta a ke, ēe i kò ma sí cgae nea khamaga ma, igaba ēe ne kóma hāa kg’uia nea kò gane koe cgáé tama, ēe ne ko kóm m ka ne kò táá dtcòm m khama.

³ Ncēe sa ko máá, ēe dtcòma hāa ta gha ēes sākaguku-q’oos koe tcāà, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgòàn koer gaisea hāa,

cuiskaga ne gane

Tiris sākaguku-q’oos koe tcana hāa tite sa,”

témé khama. Eēta i kò ma Gam di tsééan nxāakamaga nqōóm tshoa-tshoase-q’oo koe ga xg’ara hāa, me kò sana hāa igaba.

⁴ 7 dim cárn ka i *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe c’ēe koe góásea hāa a ko máá: “Nqari ba kò 7 dim cárn ka Gam di tsééan wèé koe sana hāa,” témé khama.

⁵ A ba a kò gaicara ncēem qgáim koe máá: “Cuiskaga ne Tiris sākaguku-q’oos koe tcana hāa tite,” témé.

⁶ Gane ēe kò tc’āà a qāè tchōàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman domka gaas sākaguku-q’oos koe táá tcāà. Ne c’ēe ne hànaa, tcāà sa kgoara mááèa hāa ne.

⁷ Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c’ēem cárn ba tòó, “Ncēem cárn ba” ta ko ma tciie ba. Kái xu kuri xu qāà q’oo koem kò Dafitem koe guu a kg’ui, ncēe i nxāakamaga *Nqarim di zi* Tcgāya zi koe ma nxàèa hāa khamaga ma a máá:

“Ncēem cárn ka tu kòo dòma ba kóm,

ne méé tu táá tcáoà tu qari-qari guu,”

ta ko méé e.

⁸ Ncēè Joshuam kò xg’ao sākaguku-q’oo sa mää nea hāa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a kháóka c’ēem cárn ka kg’uia hāa.

⁹ Gaa domkagas Nqarim di ne khòè ne koe Sabata dis sākaguku-q’oo sa téé-tēe.

¹⁰ Diim wèém ēe ko Nqarim dis sākaguku-q’oos koe tcāà ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, ēem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hāa khamaga ma.

¹¹ Ke méé ta gaa domka ncêes sãakaguku-q'ooos koe tcãàn x'ãà máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncêe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'òèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'èè me e, a ko khòèan koe qhàea tcãàse, a tcáo sa hêé naka tc'èe ba hêéthêé gáòà q'aa, a q'amku-q'oo zi hêé naka tcgaèan hêéthêé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hêé naka tc'èe-kg'ámán hêéthêé bóòà tcg'òó.

¹³ C'èes gúús Nqarim tcgái-q'oo koe chómsea hãas ga sa káà si i, wèés gúús èe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-têe a ko tcgái-q'ooa ba koe hòòse, Gaam ncêe Gam koe méé ta xòara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaiaam peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴ Q'ana ta hãa, kaiaam peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncêe Nqarim dim Cóá ba, ncêe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncêe ta nxàea hãa dtcòman qarika qgóó.

¹⁵ Kaiaam peresitim gatá di kg'amkan koe thòò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaiaam peresiti ba úúa hãa, ncêe kò èe ta gatá ma kúrúá bóòèa hãa khamaga ma wèé za kúrúá bóòè ba, igaba kò táá chibi kúrú ba.

¹⁶ Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'ooos x'aian dis koe cúu-cuuse, ncêe cgómkuan hãa koe, nxãasega ta gha gaa koe thòò-xama-máákuan hêé naka cgómkuan hêéthêé hòò, ncêe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5

¹ Wèém kaiaam peresitim ncêe khòè ne xg'aeku koe guu a nxará tcg'òòèa ba nxará tcg'òòèa hãa, khòè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chibia ne domka aba zi hêé naka dàòà-máákuan hêéthêé tcg'òóa máá ne ka.

² Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane èe cúí gúú ga c'úúa hãa a ko tsàa ne cgoa tc'ause tséé.

³ Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chìbian domka hêé, naka gam di chìbian domka hêéthêém gha dàòà-máákuan kúrú sa.

⁴ I cúí khòè ga ncêes tcomku sa sèèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tciièa hãa, ncêem kò ma Arone ma tciièa hãa khamaga ma.

⁵ Krestem igabam kò táá kaiaam peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxará tcg'òóè Gaam èe ko máá:

“Tiri Tsi Cóá Tsi i;

Ra ncêe cáím koe guu a Tsarir Xòò Ra a,”

témém ka.

⁶ Ncêem ko c'èe qgái koe kg'ui a ko máá:

“Chòò tamase Tsi peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”

témé.

⁷ Jesom di kg'òèan nqóómkg'ai di koem kò còrèan hêé naka dtcàran hêéthêé q'aua kg'aeen cgoa nxàea tcg'òó, Gaam èe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úúa hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòà hãa domka komsanaè.

⁸ Gatàm kò ma Cóá ba ii, igabam kò èem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaaxgaase.

⁹ Èém hààraa máána hãa sam ko kúrúá xg'ara kam ko chòò tamas kgoaraku sa wèéa ne èe ko komsana Me ne koe óága.

¹⁰ A ba a kò kaiaam peresiti bam gha ii dis ntcõó-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

¹¹ Kái zi gúù zi xae ga ncēes gúùs ka nxàe, igaba xae ga ma bìríá tchàno-tchano tu u sa qari si i, kóma tu q'āa tama khama.

¹² Ncēe x'aè ka tu ga kò xgaa-xgaa-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'ēm khòem tseegu dis tshoa-tshoase-q'oos Nqarim di kg'uian di sa gha gaicara xgaa-xgaa tu u ba qaa. Bīlan tu ko qaa, a qari tc'ōoan qaa tama.

¹³ Wèém khòem ēe ko bīlan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xgaa-xgaan ka kg'anoè tama.

¹⁴ Igaba i qari tc'ōoan kaia ne di i; nxāakamaga ne kò kúrú xám m khama ne ko ēe qāè ii sa ēe tshúù iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'āà di zi gúù zi ēe ta kò Krestem ka xgaa-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qōò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: káà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòman di sa hēé,

² tcguù-tcguukuan ka xgaa-xgaakuan di sa hēé, naka tshàuan tòó cgaekuan di sa hēé, naka x'ooan koe tēean di sa hēé, naka chòò tamas xgàrakus di sa hēéthēé e.

³ Nqarim kòo kgoara máá ta a ne ta gha ncēes gúù sa kúrú.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane ēe kò gane di dtcòman aagua hāa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncēe kò c'ēe x'aè ka Nqarim di x'àan máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qāèan hēé naka hààko x'aèan di qarian hēéthēé xám ne, ncēe ko gane di dtcòman aagu ne. Thamka tama i hāa, chibian koe tcóósean koe ne gha úúè sa. Nxāata i kò ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóa ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcāà Me khama.

⁷ Ncēè nqōóm kò ko gam koe ko ntcāa túú tshàan ko kg'āà, a ēe ko gaam koe xhàrà ne tc'ōoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò.

⁸ Igaba ēem kòo dxàman hēé naka tc'ēese tama tsòman hēéthēé ka tsòm cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúíkuan ka tééa máàè, a ba a gha còo dis ka dàòè.

⁹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúù zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hāa.

¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga ēe tu kúrú hāa tsééan hēé naka ēe tu Nqari ba x'áía hāa ncàmkuàn hēéthēé c'úúa hāa tite. Ncēe tu kò tcom-tcomsa ne kúrú máána hāa, a tu a ko qanega tsééa máá ne ka.

¹¹ Kaisase xae ko tc'ēe, gatu ka c'ēm wèém gha ncēe zi gúù zi koe tcāà tcáo sa, nakam gha nxāakg'aiga còo dim x'aè ba sí hàà, naka tu gha nxāasega ēe tu nqòò hāa zi gúù zi ka cg'oè-cg'oeè.

¹² Kg'amka tu gha ii sa xae tc'ēe tama, igaba xae ko tc'ēe, gane ēe kò dtcòm sa hēé naka qáo tcáo sa hēéthēé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòòkaguèa hāa zi gúù zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

¹³ Eēm kòo Nqari ba Abrahama ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'òès ka gaise, cúí khòe ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e,

¹⁴ a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgōo-coan máá tsi,” témé.

¹⁵ Me kò Abrahama ba qáo tcáoan cgoa qāà, a ba a kò ncēm dàòm ka ēem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

¹⁶ Khòèa ne ko kuri ēe gaan ka kaia hāan ka gaise, si ko gaise sa ēe ko nxàèè sa qari-qari a wèè ntcoekuan ga kaàkagu khama.

¹⁷ Gane ãem ko nqòòkagua hãa* nem ko Nqari ba qãese x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrúa kabí tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù.

¹⁸ Nqari ba cuiskaga tshúù-ntcõan nxàe tite. I *Gam di nqòòkagukuan hěe naka gaisean hěéthěe* cam sara gúu sara kúrúa kabíe tite sara a. Nqarim koe ta bèe sía hãa, *qãe qgái koe ta gha hãa ka*. Gam di nqòòkagukuan méé i qarika korè ta a, naka ta gha nxãasega cookg'aia ta koe hãas nqòò sa qgóóa qari.

¹⁹ Tcáóa ta ko qgóóa tòós gúùs† khama ta ncēes nqòò sa úúa hãa. Ncēes nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám q'ane koe síi, qgáim q'aa-q'aakom di c'ěe xòèan koe.

²⁰ Ncēe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncēe gatá ka tc'ää a qđòa hãa ba. A ba a kò chđò tamase kaia peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

¹ Ncēm Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti me e. Eēm kò Abrahamama ba x'aiga xu ncōos koe tàà, a ko kabise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'ee kg'ai me.

² Me kò Abrahamama ba ãem kò ncōoan koe séèa hãa gúúan wèé koe cúis tshàu-q'oo sa máa me. Tc'ää dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò kabíe ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxãa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé.

³ *Gam ka góásea hãa gúù ga káa a*: kg'áo xđòa ba ka ga hěe kana dxàe xđòa ba ka ga hěe kana qhàda ba ka ga hěéthěe e, ábàèam hãa kana x'óóam hãa cam gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chđò tamase peresiti me e.

⁴ Tc'ěe-tc'ěese naka bóò ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgōosem Abrahamam ga ba kò ãem kò ncōos koe tàà a séèa hãa gúúan ka cúis tshàu-q'oo dian máa me koe ga.

⁵ Xu kò ãe xu khóè xu Lefim dis x'áé-q'oo di xu, ncēe peresiti ii xu ka i ko x'áèan koe qaase, cúis tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khóèan (ncēe gaxu di qđean) koe séè sa, gatà ne ma gane igaba thěe Abrahamam ka tsgōose-coa ne e igaba.

⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'oo koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúis tshàu-q'oo sa séè, a kò ts'ee-ts'ee kg'ai me, Abrahamam ncēe kò *Nqarim ka gúú zi* nqòòkaguèa hãa ba.

⁷ Ntcoekuè tama ia, ãe nqãaka hãa ba ko kuri ãe kaia hãam ka ts'ee-ts'ee kg'aiè sa.

⁸ *Peresiti xu* kò ko cúis tshàu-q'oo sa máàè. Igaba xu gha wèé xu peresiti xu x'óó, *Meleki-setekem* cúim oose, si ko *Nqarim dis Tcgãya* sa nxàea tseegukagu, kg'òèam ko hãa sa, témé khama.

⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncēe ko *gam ka tsgōose-coa ga ne ka* cúis tshàu-q'oo dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a *Meleki-seteke ba* cúis tshàu-q'oo sa tcg'òóa máá, témé.

¹⁰ Eēm kò Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncēe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgōosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'oo di khóèan ii, témé, *i kò ncēean Aronem di x'áè-kg'áman ga a thěe*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tséèan *chđò tama qgóóa-máákuan óága* di xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ēm peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe guuam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase.

¹² Ncēe peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kabíe ne méé i gataga thěe x'áèan góá kabíe.

* **6:17**: *gane ãem ko nqòòkagua hãa* - Gerika sa ko máá: “gane ãem ko nqòòkagua hãa ne gha máàè e,” témé. † **6:19**: *qgóóa tòós gúù sa* - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòós gúù si i.

¹³ *Gatá dim X'aigam* ncêe zi guù zi ko Gam ka nxàeè ba tãás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa.

¹⁴ Q'ãasea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba ães qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí guù ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncêe c'ẽem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòòsea hãa, nes ko *ncêe xae ko nxàe sa qãèse x'áise*:

¹⁶ khòèan di x'àèan kam kò táá peresiti ba kúrú, igaba chòò tamas kg'òès di qarian ka a khama.

¹⁷ *Nqarim dis Tcgãya* sa ko ncêe sa nxàea tseegukagu a ko máá:

“Chòò tamase Tsi Peresiti Tsi i,
Meleki-setekem di x'àèan koe guu a,”

témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'àèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama i kò tcg'òòè.

¹⁹ Moshem di x'àèa ne kò táá Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara khama. Igabagam ncêeska Nqari ba cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, ncêe ta gha gaas koe Nqarim koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari ba* kò gaisean tséékagu. C'ẽe xu peresiti xu kò táá gaisean cgoa peresitian koe tòòè,

²¹ igabam kò *Jeso ba* gaisean cgoa peresiti ba tòòè, ãem kò Nqari ba bìrí Me a máá:

“X'aigam *Nqari* ba gaisea hãa,
a cuiskaga tc'ẽea kabia hãa tite,
Tsi gha chòò tamase Peresiti Tsi i,”

témé ka.

²² Ncêes gaisés domka ta tseegukaga q'ana hãa, Jeso ba gha cgáés qáé-xg'aes ãe nxàeèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgáé-kg'am xu táá hãa, *c'ẽe xu ko x'óó ne xu kò ko c'ẽe xu tòòè khama*. Gaa domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa.

²⁴ Igabam ko *Jeso ba* Gam dis tséés peresitian di sa chòò tamase kúrú, chòò tamasem gha hãa khama.

²⁵ Gaa domkam qarian úúa hãa, wèéa ne ãe ko Gam koe guu a Nqarim koe cúù-cuuse nem gha chòò tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam chòò tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, ãeta iim peresitim kaia ba ta ga úú sa: ncêe tcom-tcomsa, a chìbi úú tama, a q'ano, a chìbi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba.

²⁷ C'ẽe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèé cáám kam ga kg'aia gam di chìbian domka dàòà-mááku sa kúrú a nxãwa khòè ne domka c'ẽe sa kúrú sa. Cúís dàòà-mááku sam kò wèé khòèan di si i domka cúí q'oro kúrú, ãem ko dàòà-máákus iise tcg'òòse ka khama.

²⁸ Moshem di x'àèan koe i ko guu a kg'amka khòèan nxará tcg'òòè a kaia peresitian kúrú; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncêe kò x'àèan ka kháóka hàà ba Cóá ba nxará tcg'òò, ncêe ko chòò tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8–9)

8

Kreste ba kaia Peresiti Me e

¹ Cgáés guùs ncêe koe xae ko nxàe sa ncêe si i: kaia peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém dim kg'àòm x'òàm xòè dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcõóa-ntcõe ba,

² ncêe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúrúèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèém peresitim kaia ba nxará tcg'òòèa hãa, nxãasegam gha aba zi hëé naka dàòà-máákuan ko kúrúè zi kg'oo-coa zi hëéthëé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàòm ka i ko qaase, gataga méém thëé gatá dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús guù sa úúa hãa sa.

⁴ Ncëè nqõómkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'ëe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'áè-kg'áman ko gatà méé domka.

⁵ Eë xu ko kúrú tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúrúèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncëe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eëm kò xgàùèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú dim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'ãakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wëes guù sa èe tsi kò xàbim tc'amkg'ai koe x'áíèa hãas khama ii,” témé.

⁶ Igabagam ncëeska Jeso ba Nqari ba hëé naka khòè ne hëéthëé xg'aeku koe téé-tëe, a ncëem dàòm ka ncìis qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrú hãa. A ba a gataga thëé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eëm ko Nqari ba kãbas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò ncìis qáé-xg'aes di zi guù zi ka cgáé zi *khòè ne* nqòòkagu khama.

⁷ Ncëè tc'ãà dis qáé-xg'aes kò xg'ao káà chibi sa ii, nes ga kò xg'ao cààm di sa táá qaaèa hãa khama.

⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khòè ne koe chibian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bóò, x'aè ba gha hàà,

Iseraele di ne khòè ne hëé naka Juta di ne khòè ne hëéthëé
cgoar gha kãbas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncëes qáé-xg'aes kãba sa cuiskaga ncìis qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgõose ga xu cgoar kò kúrú hãa sa,

ëer kò qgóó x'òà xu a tc'ãà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òó xu ka.

Qáé-xg'aes ëer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama
khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra

Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncëe sa:

Tc'ëea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcãà,

a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòó o.

Gane dim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

¹¹ Me cuiskaga dìím ga ba gane xg'aeku koe tõe

naka gam ka c'ëe ba xgaa-xgaa hãa kana bìrí mea hãa naka máá,

'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèéa ne ga gha q'ãa Tea hãa khama,

cg'árém koe guu a tshoa-tshoa

a síí kaiaam koe chòò koe.

¹² Gane di chibian koer gha thòò-xama máá ne,

a cuiskaga gaicara gane di chibian ka tc'ëe-tc'ëesea hãa tite khama,”

tam méé.

¹³ Eëm ko máá, ncëes *qáé-xg'ae* sa kãba si i, témé kam ko Nqari ba máá, tc'ãà di sa ncìi si i, témé. Si gha guùs èe ncìi a cg'ãa-cg'anasea hãa sa kháóa cgáéga kaà.

9

Nqõómkg'ai koe hëé naka nqarikg'ai koe hëéthëé còrèa ne

¹ Tc'ãà dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-kg'áman úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hëéthëé e.

² Còrè-nquum *cám q'oo* ba kò kúrúè, me kò tc'ãà dim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis guùs ko tòòès guù sa hëé, tafole ba hëé, naka ts'ee-ts'eekg'aíèa hãa pérean hëéthëé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tcièe.

³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba hàna, ncêe kò gam qǎá koe cam dim q'oo ba úúa hãa ba, me kòo gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciìe.

⁴ A ba a kò gautan cgoa kúruèam altaram qǎè hm̀m̀ xg'ǎò gúùan ko gaam koe dàòè ba hēé, naka gautan cgoa tcgáùèam káá-dxoom qǎé-xg'aes di ba hēéthēé úúa hãa. Me kò gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúruèam kubi-dxoom tc'ōan* kò úúa hãa ba hēé, naka Aronem dim dxòm ncêe kò tōaran ka tsom cgaeèa ba hēé, naka tafole di sara nxōá sara tcaba sara, ncêe kò x'áè-kg'ám̃an gasara koe góá tòòèa hãa sara hēéthēé úúa hãa.

⁵ Gaam káá-dxoom qǎé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cam moengele tsara x'ààn di tsara di sa hàna, Kherubime ta ko ma tciìe tsara, ncêe kò tcgàmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcōó-q'oo sa qábà tcana hãa tsara. Igabaga ta ncēeska ncêe zi gúù zi ka qáòse kg'uia hãa tite.

⁶ Wèé zi gúù zia kò ko ncēm dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti xu wèé x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ǎà dim q'oo koe tcǎa a gaxu di tsééan kúru.

⁷ Igabagam kò ko cam dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcǎa. A ba a kò ko wèé x'aèan ãem ko tcǎa ka gabá hēé naka khóè ne c'úúa hãase kúrua hãa chibian hēéthēé domka síi ko tcg'òó c'áòan cgoa tcǎa.

⁸ Me kòo Tcom-tcomsam Tc'ēe ba ncēm dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'ee kg'aièam qgáim koe ko síim dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ǎà dim hãas noose.

⁹ Si ncêe sa x'ái síi i ncēm x'aèm koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'ái, ãe tcg'òòèa hãa zi aba zi hēé naka máàku zi hēéthēéa cuiskaga còrè-kg'aom di tcáóan tchàno-tchanoa hãa tite sa.

¹⁰ Kg'amaga zi x'áè-kg'ám̃ zi i, tc'ōo sa hēé, kg'áà sa hēé naka tǎáka zi dàò zi q'ano-q'anosean hēéthēé di zi. A zi a tcáós q'oo di tama zi x'áè-kg'ám̃ zi i, ãe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxāakg'aiga síi Nqari ba wèé zi gúù zi kaba-kaba.

¹¹ Igabam kò Krete ba kaim peresitim khama ma hàà, qǎè zi gúù zi ncêe hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim còrè-nquum koe tcǎa, ncêe khóè tshàu ka tshàòè naka ncēm nqōómkg'ai di tama ba.

¹² Piri kana ghòè-coan di c'áòan cgoam kò táá tcǎa, igabam kò cúí q'oro hēé naka cò di sa hēéthēé Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcǎa, a ãem dàòm ka chòò tamas kgoaraku sa óá.

¹³ Ncêe pirian hēé, naka ghòè-xòòan hēéthēé di c'áòan hēé naka ghòè-coan di tháúan hēéthēé kò ko q'ano tama khóèan koe cgàlè a cgàa ba q'ano-q'ano, *i khóèan kabise a gaicara X'aiga ba còrè,*

¹⁴ ne ia gha nxāaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncêe kò chòò tamam Tcom-tcomsam Tc'ēm ka Nqarim koe káà chibi iise máàse ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáóan q'ano-q'ano ba, nxāasega ta gha kg'òèa hãam Nqari ba kúrua máá ka.

¹⁵ Gaa domkam Krete ba kabas qǎé-xg'ae sa óágara hãa, ncēm gaas koe khóè ne hēé naka Nqari ba hēéthēé xg'aeku koe téé-tēe sa, nxāasega ne gha gane ãe tciìèa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúùs ãe x'óóa guuèa sa chòò tamase q'òò ka. Me Krete ba x'óóa hãa, nxāasega ne gha *gaa ne khóè ne* tc'ǎà dis qǎé-xg'aes koe kúruèa hãa chibian koe kgoaraè ka.

¹⁶ Eẽ x'óóa hãam khóèm ka góá a qàùèa hãas tcgāyas, ncêe gam di kg'uiian úúa hãa sa méés x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxāwa tséékaguè.

¹⁷ Tcgāyas ãe x'óóa hãam khóèm di x'áè-kg'ám̃an úúa hãa sa, ãem khóèm kòo x'óó ne cúigas tséé ga síi khama, igaba ãem khóèm kg'òèa hãas nooses káà qari síi.

¹⁸ Gaa domkas kò tc'ǎà dis qǎé-xg'ae sa c'áòan ntcāaguè tamas cookg'ai koe káà qari síi i.

* 9:4: tc'ōan - Gerika sa ko "mana ne" témé.

¹⁹ Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ãem kò ncãa wèé ne khóè ne wèém x'áè-k'ám ãe x'áèan koe guua hãa ba xgaa-xgaa xg'ara ne, ghòè-coan hëé, naka pirian hëéthëé di c'áòan sèè a tshàan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm hìim hisopo ta ko ma tciiè ba hëé naka ncoàm x'ábà ba hëéthëé tséékagu a tcgãya sa hëé naka wèé ne khóè ne hëéthëé gaan cgoa cgái,

²⁰ a ba a máá: “Eẽm kò Nqari ba x'áè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae sa ko tc'àmà-tcëekg'am c'áòan ga a ncëe e,” témé.

²¹ A ba a kò thëé gaam dàòm ãem cúim kaga c'áòan cgoa xgàuèkom còrè-nquu ba hëé naka wèé zi gàba zi ãe kòo còrèan koe tséékaguè zi hëéthëé cgái.

²² Tseeguan kaga i ko x'áèan koe qaase khama, wèés gúùs gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'ëe zi gúù zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcãaguè tama ne i chibian di qgóóa-máákuan káa a.

Krestem dis dàò-a-mááku sa ko chibian sèèa tcg'òó

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gúù zi ncëe nqóómk'g'ai koe hàna, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncëeta ii dàò-a-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gúù zi nqóómk'g'ai di dàò-a-máákuan ka cgáéan qaa.

²⁴ Krete ba kò táá khóèan tshàu ka kúrúèam còrè-nquum, ncëe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànam dim sòm-c'ana iim koe tcãà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áró síí, a ba a ncëeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hãa.

²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxãasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàò-a-máákus iise tcg'òóse ka, ncëem ko kuri kaim peresiti ba hëé khama, ãem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà a c'áòan ncëe gam di tama úú ka.

²⁶ Nxãata i kò ii nem ga kò xg'ao nqóóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgàrasea hãa khama. Igaba ncëe i ii khama, cúí q'orom x'áísea hãa x'áèan chòò-q'oo koe, nxãasegam gha dàò-a-mááku sa tcg'òóan ka chibian kaàkagu ka.

²⁷ Ncëe i ma khóèm cookg'ai koe ma tòòèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ães qãá q'oo koe xgàràè,

²⁸ khamagam kò thëé Krete ba ãeta iim dàòm ka cúí q'oro dàò-a-máákus iise tcg'òóè, nxãasegam gha kái ne khóè ne di chibia sèèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cam di sa x'áíse, hààm gha khóè ne di chibian sèèa tcg'òó dise tamase, igaba gane ãe qãà Mea hãa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàò-a-máákua nea cgáé e (10)

10

¹ X'áè-k'ámán Juta ne dia qãè zi gúù zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áró-tc'aro tama a. Ncëe x'áè-k'ámán nea cuiskaga Nqarim koe ko cúù-cuuse khóèan chibian koe chòò tamase kgoara hãa tite. Gaa domka i ko qaase, dàò-a-mááku zi méé zi wèé x'áè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa.

² Ncëe Nqari ba ko còrè ne khóè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chibian koe q'ano-q'anoèa hãa, nxãasega i gha gane di tcáóan táá chibi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàò-a-mááku zi téékaguèa hãa.

³ Igaba zi ko ncëeska ncëe zi dàò-a-mááku zi wèém kurim q'oo koe khóè ne gane di chibian ka tc'ëe-tc'ëe.

⁴ Ghòè-xòòan hëé naka pirian hëéthëé di c'áòan ne cuiskaga khóè ne di chibian xg'aàra tcg'òó hãa tite khama.

⁵ Gaa domkam kò Krete ba nqóómk'g'ai koem ko hàà ka Nqarim ka máá:

“Qhàea-mááku zi hëé

naka mááku zi hëéthëé

Tsi kò tc'ëe tama,

igaba Tsi kò tc'áró ba máà Te.

⁶ Dàò-a-mááku zi dàòèko zi hëé

naka dàòà-mááku zi
chìbian ko tcg'òóá mááè zi hěéthěé
Tsi kò táá qāè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxāaska máá:
'Nqariè, ncāa ga Ra a,
Tsáá ko tc'ěe sar gha hàà kúrú ka,
ncēe i *Tsari zi Tcgāya zi koe*
Tíi ka ma góásea hāa khama,' témé,"
tam mée.

⁸ Tc'āà dis kam kò máá: "Qhàea-mááku zi hěé naka mááku zi hěé naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóá mááè zi hěéthěé Tsi kò tc'ěe tama, a Tsi a kò táá qāè-tcao máá zi," témé. A ba a kò ncēe sa nxāe, ēeta zi kòo ma x'áèan koe qaase igaba.

⁹ A ba a kò nxāaska máá: "Ncāa ga Ra a, Tsáá ko tc'ěe sar gha hàà kúrú ka," témé. *Ncēe kg'uian kam kò ko tc'āà di zi dàòà-mááku zi sèè a dxùukg'ai za tòó, nxāasegam gha gaa zi tée-q'oo koe hàà tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa cām di dàòà-mááku sa kúrú ka.*

¹⁰ Jeso Krestem dim tc'áróm ncēe kò cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, *Nqarim* ncàma hāa sam kò kúrú khama.

¹¹ Wěém peresiti ba ko cāmān ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi *ncēe zi dàòà-mááku zi* cuiskaga khóèan di chìbian xg'aàra tcg'òóá hāa tite.

¹² Igabagam kò Krete ba cúís dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncēe gha chōò tamase hāa sa, a ba a kò síi Nqarim dim kg'áòm x'òàm xòè koe ntcōó.

¹³ A ba a gaam x'aèm ēem koe guu a Gam di ne cg'ōo-k'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqāaka tcāàè sa qāàa hāa.

¹⁴ Gane ēe ko kúrúè a q'ano nem kò cúís dàòà-máákus cgoa chōò tamase kgoara khama.

¹⁵ Me ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gatá koe thěé ncēe sa nxāea tseegukagu. Tc'āà dis kam ko Nqari ba máá:

¹⁶ "Hāàkom x'aèm kar gha Tíi X'aiga Ra
gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa:
Tiri x'áè-k'áma ner gha tcáóa ne q'oo koe tcāà,
a Ra a gha tc'ěea ne q'oo koe góá tòó o,"
témé.

¹⁷ A ba a gaicara máá:
"Cuiskagar chìbia ne hěé
naka gane di zi tséé zi cg'āè zi hěéthěé
ka tc'ěe-tc'ěese tite,"
témé.

¹⁸ Ncēè ncēe zi gúù zi ka i kò khóèan qgóóá mááèa hāa, ne i nxāaska dàòà-máákuan chìbian di gaicara qaase tama.

Hàan ta Nqarim koe cúù-cuuse

¹⁹ Tíi qōe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áòan domka kgoarasea hāase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcāà.

²⁰ Jeso ba q'aa-q'aakom qgáim ncēe Gam dim tc'áróm iim koe guu a k̄abam dàòm kg'òèan di ba xgobekg'ama máá taa hāa khama.

²¹ Ta kaim peresitim Nqarim dim nquu ba tc'āà-cookg'aia hāa ba úúa hāa,

²² ke hàan ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cúù-cuuse, cg'òèa hāas nqòòs dtcòman di sa úúa hāase, tcáó zi chìbi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hāa zi hěé, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hāa hěéthěé cgoa.

* **10:22:** *q'ano-q'anoèa* - Gerika sa ko máá: cgái-cgaièa hāa. Ncēe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgái-cgaièa hāa zi.

²³ Gaam ãe nqòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta nqòòs ncêe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase.

²⁴ Hààn ta gatá ka c'êe ne ta ga ma ntcãms ka tc'êe-tc'êese, naka i gha nxãasega ncàmkuhan hêe naka qãe zi tsée zi kúrúan hêéthêe càuse.

²⁵ Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chòòkagu guu, ncêe ne ko c'êe ne kuri hêe khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatà hêe, ãem ko ma X'aigam dim cámba ma cúu ta ko ma bóò me khama ma.

²⁶ Ncêe tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chibian x'ãèa máa a ko kúrú, ne i cúí dàò-a-máákuan chibian di ga hãa tite,

²⁷ igaba q'áo-q'aosas xgàraku sa hêe naka xgòàm c'ee ba hêéthêe cúí ga gha hãa, ncêe gha ntcoe-kg'ao ne cg'òo o.

²⁸ Ncêe c'êem khòèm kò Moshem di x'áè-kg'áman ntcoea hãa, i cámba kana nqoana tééa-máa-kg'aoan di kg'uihan ko ncêes gúu sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'òòè, thòò-xama máaè tamase.

²⁹ Kháè nxãaska ncêe c'êem khòèm kò Nqarim dim Cóá ba náa c'ãa-c'ana ne? Khòèm ncêe ko qáè-xg'aes di c'áoan cg'ãa-cg'ana iise sée ba, ncêem kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khòèm ncêe ko cgòmkuan ko máa ta am Tc'êem koe bóò-boose ba? Tc'êe naka bóò, nta noose i gha gam di xgàrasean ma kaisase tshúua máa me sa!

³⁰ Gaam ãe ko máa: “Tshúuan kabi máa sa Tiri si i, Ra gha surutaa kabi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim dis Tcgãya sa máa*: “Nqari ba gha Gam di ne khòè ne xgàra,” témé khama.

³¹ Nqarim kg'òèa hãam tshàu q'oo koe cg'áéa tcãa sa q'áo-q'aosas gúu si i.

³² Tc'ãa di xu cámba xu ãem kò Nqari ba x'áa ba máa tu u xu ka tu tc'êe-tc'êese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncòos thòòkas koe hãa, igaba tu kò qarika tée.

³³ C'êe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàràè, ne kò c'êe x'aè ka c'êe ne khòè ne ncêem dàòm ka qãèse qgòòè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne.

³⁴ Gane ãe qáèèa hãa ne tu kò thòò-tcaoa máa, a tu a kò ãe tu kò gatu di zi gúu zi xhùu cgaèè ka, qãè-tcaoa cgoa sèèa máase e, nqarikg'ai koe tu qãe zi gúu zi chòò tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama.

³⁵ Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncêe kaisas kabi mááku sa úúa hãa a.

³⁶ Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòòkagu tua hãa sa hòò ka, ãem ko tc'êe sa tu kò ko kúrú xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ãe ko hàà
ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
a ão tite khama.

³⁸ Tiri ne khòè ne ãe tchàno ii
nea gha dtcòm ka kg'òè,
igaba ncêe c'êem khòèm kò ko
dtcòm koe tééa dìbi
ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite.”

³⁹ Igaba ta gatá khòè ta ãe dtcòm koe tééa dìbia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm sa úúa hãa a kgoaraèa ta khòè ta a.

Dtcòm sa (11–12)

11

¹ Dtcòm sa ãe tsi nqòòà hãa zi gúu zi koe tcoman úu si i, naka ãe hòòse tama zi gúu zi hàna hãa sa q'ãa sa hêéthêe e.

² Ncií kuri di ne khòè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm domka qãe zi gúu zi nxàe.

³ Dtcòm ka ta ko bóò q'ãa, wèém nqòó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hãa sa, nxãasega gha ãe ko hòòse sa ãe hòòse tama zi koe guu a kúrúè ka.

⁴ Dtcòms kam kò Abele ba Kainem dis dàòà-máákus ka qãès dàòà-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànom khòèm iise bóòè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hãa igaba qanega dtcòms koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòms kam kò Enoke ba *ncēes kg'ōēs koe* séèa tcg'òòè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khòè ga táá hòò me, Nqari ba kò séèa tcg'òó mea khama. *Nqarim dis* Tcgãya sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'òòès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa témé khama.

⁶ Dtcòms ka oosem khòè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khòèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kabi sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóòè tama zi gúù zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòms ka Nqari ba komsana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò dtcòms koe guu a nqõó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòms koe guu a tchànom iise Nqarim ka bóòè.

⁸ Dtcòms kam kò Abrahama ba ãem kò tciìe ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha kháóa hàà q'òòm koe qõò, gatàm kò ma qõòm ko qgài c'úúa hãa igaba.

⁹ Dtcòms kam kò nqòòkaguèam kò hãam nqõóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgàuèko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khòè xuku tsara Isaka tsara Jakobe tsara thèé gaa koe ga x'ãè, ncēe ko Nqarim koe cúíta iis nqòòkaguku sa hòò tsara.

¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncēe gam dim kúrú-kg'ao ba hēé naka tshào-kg'ao ba hēéthēé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòms kam kò Abrahama, ãetam kò ma gàesea hãa a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarian hòò a cóán úú, Gam ãe kò nqòòkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóòà hãa khama.

¹² Ncēem khòèm cúím, ncēe kò x'oos qàe koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncēe gane di kái-q'ooan nqarikg'ai di tconòan hēé, naka tshàa-dxooan-kg'ám di góman di *nxõá-coan* ncēe nxáràse tite hēéthēé di kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèé ne khòè ne ncēe ne kò dtcòmàn úúa hãa a ko x'óó. Eè ne kò nqòòkaguèa zi gúù zi ne kò táá hòò, igaba ne kò nqúù ka zi hãase bóò zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàe, nqõóm koe ne dàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa.

¹⁴ Eèta ko méé ne khòè ne ko x'ái, c'ãem nqõóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama.

¹⁵ A kò táá nqõóm ãe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'èe-tc'èese. Gatà ne kò xg'ao hēéa ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha di x'aèan úúa hãa khama.

¹⁶ Igaba ne kò ãem nqõóm ka qãem nqõóm nqarikg'ai di ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa domkaga gane dim Nqari ba ta ma tciìèan ka sau-cgaekaguèa tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòà máá nea hãa khama.

¹⁷ Dtcòms kam kò Abrahama, ãem kò Nqari ba kúrúa bóò me ka, Isaka ba dàòà-máákus iise tcg'òó. Me kò gaam ãe kò nqòòkaguèa hãa ba gam dim cóám cúíse ábàèa hãa ba dàòà-mááku sa kúrú cgoa ka hēé,

¹⁸ ãetam kò ma Nqari ba bìrí mea hãa a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ncēer nqòòkagu tsia hãa tsgõo-coan úú,” téméa hãa igaba.

¹⁹ Nqari ba ãe x'óóa hãa nem gha ghùì di qarian úúa hãa, sam kò Abrahama ba bìrísea hãa khama. Si ko ncēe sa c'ãem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòò, témé.

²⁰ Dtcòms kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'ee'g'aikuan Jakobe tsara Esau tsara nqòòkagu.

²¹ Dtcòms kam kò Jakobe, ãem ko x'óós cookg'ai koe wèé tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'ee'g'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qari-qarisea hãase, Nqari ba dqòm.

²² Dtcòms kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khòè ne dis qõòs Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'áè-kg'áman nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di mää ne.

²³ Dtcòms ka khara kò Moshem ka xòò ga khara táá x'aigam di x'áè-k'áman wèé xu cóá xu méé xu cg'òòè di bèe, a khara a kò ìem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoean chóm me, t'òem cóá me e sa khara kò bóòà hãa khama.

²⁴ Dtcòms kam kò Moshe ba, ìem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tciìe sa xguì,

²⁵ a kò táá xòm x'aèan ka chìbian di kàrean tc'òós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxará tcg'òóà máàse.

²⁶ Gatagam kò hààkom x'aèm dis máàkus koe tòón tcgáíà hãa, khamam kò Krete bam gha xgàrasea máá sa bìrise, a ba a kò ìe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i.

²⁷ Dtcòms kam kò x'aigam di xgòàn bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ìe hòòse tama bam kò qgóóà qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma.

²⁸ Dtcòms kam kò Paseka dis kòè sa kúrú, a c'àòan méé i nquuan-k'ám koe cgàìè di x'aèan tcg'òò, nxãasegam gha moengelem cg'òokus di ba táá tc'ää a ábàèa cóán Iseraele di cg'òo ka.

²⁹ Dtcòms ka ne kò Iseraele ne Ncòà Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óòà hãam qgáìm koe ko nqáé khama ma, igaba ìe xu kò Egepeto di xu khòè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tòmmè.

³⁰ Dtcòms ka i kò nxõá di xhàroan Jeriko di cg'áé, ìe ne ko Iseraele ne 7 cáman nxama-nxama ana xg'ara ka.

³¹ Dtcòms kas kò cg'árà-k'g'aos Rahabe sa Nqarim di x'aèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ìes kò táá za guu a ko nqóò ba ntcàa tsara khòè tsara tòókuan cgoa qãèse hààkagu ka.

³² Dùú sa ra gha qanega nxàè? Ncèe Giteone ba hëé, Baraka ba hëé, Samsone ba hëé, Jafete ba hëé, Dafite ba hëé, Samuele ba hëé naka porofiti xu hëéthëé kar gha c'èe guú nxàè di x'aèa ner úú tama ka,

³³ ncèe kò dtcòms koe guu a x'aian x'ää tàà, a kò ìe tchàno ii sa kúrú, a ìe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncèe kò gàman di kg'áman tcèekg'am,

³⁴ a c'eean di kàru taman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám-c'aman nxanagu xu, ncèe kò kg'amka ii igaba kò kàbise a qari-qariè xu, ncèe kò ncòoan koe tàà xu, a kò táá nqóò di xu ncòo-k'g'ao xu x'ää tàà xu qgóé xu.

³⁵ Khòè zi kò ìe kò x'óóà hãa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùìèa hãa ne koe hòò. C'èe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxãasega ne gha ìe ne ko x'ooan koe tèe ka qãès kg'òè sa kg'òè ka.

³⁶ C'èe nea kò ncòìè a ne a kò xg'ámmè, a kò thëé táùan cgoa qáèè a qáè-nquuan koe úúè.

³⁷ C'èe ne kò nxõán cgoa xaoè, ne c'èe ne gáòà q'aaè, ne c'èe ne ntcàuan cgoa cg'òòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò hãa a ko caate. Dxàua ne kò hãa, a kò qóm cgoa qgóókua hãa, a ne a kò tshúùse qgóòè.

³⁸ Nqóò ba ko qãèa máá ne tama. Hòàra ne ko te tchàa-xgóóan koe hëé naka xàbian koe hëé naka nxõán dòm q'oo koe hëé naka dqòò hãéan koe hëéthëé e.

³⁹ Wèéa ne ga kò Nqari ba qãè-tcaokagu gane di dtcòman ka, igaba ne kò táá ìe ne ko nqòòkaguèa hãa sa hòò.

⁴⁰ Nqari ba kaisase qãès guús c'èe sa kg'ónòà máá taa hãa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a Nqarim máà ta kg'oana sa cg'oèa hãase hòò ka.

12

Jesom koe tòón tcgáí

¹ Ta ncèeta noose kaias túú-c'òòs nxàea tseegukagu-k'g'ao ne dis ka nxama-nxamaèa hãa, ke méé ta wèés guús ìe ga ko xgàè-k'g'am ta a sa hëé naka ncèe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'ãè zi hëéthëé aagu, naka taa ncèe ta máàèa hãas qàrò sa qáò tcáòan cgoa qàrò,

² Jesom koe tçgáíá ta tòóa hãase, ncêe ko gatá di dtcòman tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncêe kò qáo tcáoan cgoa xgàukuan koe máase ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãe-tcaoran hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncêeska Nqarim dis ntcõó-q'oos dim kg'òm x'òam xòe koe ntcõóá-ntcõe ba.

³ Gaam ncêe kò chibi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncêeta noo thõòan q'oo koe qáo tcáoase hãa ba. Gabá méé tu tc'êe-tc'êese, naka tua gha nxãasega táá tau naka xhõen-tcáo guu.

⁴ Gatú dis dqùrìs ncêe tu ko chibian cgoa x'ãàkus koe tu qanega c'áòà tu ntcãagu tu gha xguìs téé-q'oos koe síí ta ga hãa.

⁵ Ghùì-ghui-tcáoókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úúa hãa? Ncêe ko gatu cgoa *Gam di tu* cóá tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóá tseè,
táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoe guu,
naka ìem kò ko dqàè tsi ne táá xhõen-tcáo guu,

⁶ X'aiga ba ko gaam ìem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,
a wèem ìem ko Gam dim cóám khama ma sèè ba xgàra ke,”
témé ba.

⁷ Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qáo tcáo ii, Nqari ba ko Gam di tu cóá tu iise qgóó tu u ke. Ndakam cóá ba hãa, ncêe xòòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba?

⁸ Wèem cóá ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncêe dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãem dàòm ka ábàè tama tu cóá tu u, cg'áràn koe guu a ábàèa tu, a tseegu di tama tu cóá tu u.

⁹ Gataga ta wèéa ta ga nqõómkg'ai koe kg'áo xòòan úúa hãa, ncêe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncêes guús domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xòòm tc'èem dim koe máase a kg'òè?

¹⁰ Gatá ka xòò ga ne ko xòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, ìe ne ko gane ma tc'êe khama ta gha ii ka, igabaga ìem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùì di i, nxãasega ta gha Gam di q'ano-tcáoan hòò ka.

¹¹ Ncêe c'êe x'aè ka ta kòo dqàèa kg'ónòè ne i thòòka khama xam, a qãe-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane ìe kò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úúa hãa ba máàè.

¹² Gaa domka méé tu x'òàa tu hêé naka qúrùà tu ncêe xhõea hêéthêé qari-qari.

¹³ Nqàrèa tu tchàno dàòan kúrúa máá, naka ne nxãasega ìe nqòara ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguàn dis dqàèku sa

¹⁴ Wèé qaria tu cgoa kúrú naka wèé khòèan cgoa tòókua hãase x'ãè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hãa ne tu cuiskaga X'aiga ba bóòà hãa tite ke.

¹⁵ Q'ãa méé tu naka i táá cúí khòè ga Nqarim di cgómkuan tcào guu, nakam táá cúím tòbem kg'aum ga ba tsòm guu, ncêe gha tshúùan ghùì ba, ncêe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba,

¹⁶ naka i táá cúí khòè ga cg'árà di ii guu kana Esaum khama cg'ãè tcáo ii guu, ncêe kò qgáé-kg'ai dim cóám ii dis téé-q'oo sa cúís gàbas tc'òoan dis domka x'ámágu ba.

¹⁷ Ncêe ta ma q'ana hãa khama, ìe koe guus kam kò ts'ee-ts'ee kg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ìem kúrú hãa sam gha kúrúa kabi dim dàò ba hòò, gaa domka i kò ts'ee-ts'ee kg'aikuan xguì me, gatàm kò ko ma wèé tcáoá ba ka tçgáí-tshàran cgoa qaa a igaba.

¹⁸ Ncêe tu gam koe hààra hãam *xàbì ba Sinai dim xàbìm* khama ii tama khama, ncêe gatu ga qgóó a xám ba, ncêe c'eean ko gaam koe kàru, me ntcùú sa hêé, dcùú-qom sa hêé, kiam tc'áá ba hêé,

¹⁹ nxãàm di ts'oo-q'ooan hêé naka dòm di kg'ui-q'ooan hêéthêé úúa hãa ba. Ncêe khòè ne ko gaam dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò dtcàrà, táá ne gha gaicara c'êe kg'uia ba ga kóm sa ba,

²⁰ Ëe ne kò x'áèèa hãa sa kò qómá máá nea hãa khama, ncêe kò ko máá: “Ncêe kg'oo-coa ga ii, a kò ncêem xàbì ba qgóó igaba méé i nxõán cgoa xaoa cg'òòè,” témé sa.

²¹ Eë kòò bóòè sa kò kaisase q'ae-q'aesa si i, me kò Moshe ba máá: “Q'aeen kar tcãàèa, a ko cgùru,” témé.

²² Igabaga tu *ëm xàbim koe hàà tama, a* Siona dim koe hààraa, nqarikg'aian dim Jerusalema ba, kg'òèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu a gataga tcàm-tcàm moengelean qãè-tcaoa hãase xg'aea hãa koe hààraa.

²³ A tu a gataga tc'ãà a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncêe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèé khòèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne* di tc'èean koe hààraa.

²⁴ A tu a gataga Jesom koe hààraa, kãbas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hëé naka khòè ne hëéthëé xg'aeku koe ko tòókuan kúru ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hãa koe hààraa, ncêe ko Abelem di c'áòan ka qãè kg'uian kg'ui i.

²⁵ Q'ãa méé tu naka táá Gam Ëe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncêe gane Ëem kò nqõómkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncêe nqarikg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ta a ba?

²⁶ Gaam ncêem Ëe x'aè ka kò dòma ba cgoa nqõómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncêeska nqòòkagu taa hãa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqõómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hëéthëé ntcãa-ntcãa,” témé ba.

²⁷ Ncêem kg'uim, ncêe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúruèa hãa zi gúu zia gha ntcãa-ntcãaè a tcg'òòè sa x'ái, nxãasega zi gha gúu zi ntcãa-ntcãaè tite zi qau ka.

²⁸ Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncêe cuiskaga ntcãa-ntcãaè tite ta máàèa hãas gúu sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hëé naka q'áòan hëéthëé cgoa.

²⁹ Gatá dim “Nqari ba dàòà ko cg'òos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qõekua ne khòè ne khama tu ma ncàmku.

² Táá méé tu c'urù guu, táá za guua hãa khòèan x'áéa tu koe qãèse hààkagua ne; gatà hëéan ka i kò c'èe khòèan c'úua hãase moengelean cg'áè-khoe iise qãèse hààkagu ke.

³ Gane Ëe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'èe-tc'èese naka Ëe ne hànas téé-q'oos koe tòóse, naka tua gataga gane Ëe xgáèè ko ne tc'èe-tc'èese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wèé khòèan ka méé i séèkuan tcommè nakam kgàrom séèkuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúru ne hëé naka wèé cg'árà qhàòan ga hëéthëé ko xgàra ke.

⁵ Kg'òèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wèés gúus Ëe tu úua hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

“Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,”

témé ke.

⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúu ga bèe tite,

dùú ba ga khòè ba kúru te?”

témé.

⁷ Tc'èe-tc'èese tu gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu, ncêe kò Nqarim di kg'uian xgaa-xgaa tu u xu. Tc'èe-tc'èese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

* 12:23: *tchàno ne khòè ne* - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncêe “Nqarim ko ma tc'èe ne khama ma kúruèa ne khòè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

⁸ Jeso Krete ba Gam cúim ga Me e, ncãaka dim cáim ka hěé, ncēm cáim ka hěé, naka chõò tamase hěéthěé e.

⁹ Táá méé tu cg'ãè na tãáka xgaa-xgaa-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáoan gha Nqarim di cgómkuan ka qari-qariè sa qãè si i ke, tc'õoan di x'áè-kg'áman komsanan ka tamase, ncēe gane ēe ko tc'õó o ne koe cúí hùì ga úú tama a.

¹⁰ Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncēe Juta ne ko còrèm qgáim koe ko tsée xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'õó di ba.

¹¹ Kaia peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan sée a chibian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgáim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàòè.

¹² Gaa domkagam kò Jesom igaba thée gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàràè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khóè ne kúrú ne gane di chibian koe q'ano a tcom-tcomsa ka.

¹³ Kè hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè.

¹⁴ Ncēe koe ta kúúa ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

¹⁵ Kè hààn ta nxãaska wée x'aè ka Nqari ba dqomàn di dàò-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàò-máákus ncēe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúrúè sa.

¹⁶ Naka tua táá qãèan kúrúan hěé naka aukuan hěéthěé c'urù guu, gatà ii dàò-máákuan kam ko Nqari ba qãè-tcaokaguè ke.

¹⁷ Gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áé-kg'áman koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khóèm gatu ka gha Nqari ba chóà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxãasega tséea xu qãè-tcaoan cgoa kúrú, tshúù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuiskaga hùì tua hãa tite ke.

¹⁸ Còrèa máá xae e, tcáoá xae q'oo koe xae tcoman úúa hãa chibian xae bóòse tama di i, a xae a ko wée qgáì koe xae gha qãès kg'òè sa kg'òè sa tc'ēe ke.

¹⁹ Ra ko wée qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxãasega qháésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hěé naka tsgámkaguku zi hěéthěé e

²⁰ Chõò tamas qáé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncēe kaia hãam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabì a óága. Ncēm Nqarim tòókuan di ba méém

²¹ wées gúùs qãè sa máà tu u, naka tu nxãasega ēem Gabá tc'ēea hãa sa kúrú. Gataga méém Jeso Kretem koe guu naka tsée zi qãè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chõò tamase méém Jeso Krete ba dqomèmè! Amen.

²² Tíí qõe ga tuè, ghùì-ghuin tcáo tu u ghas tcgãyas xòrè sar góá máá tua hãa, a ko dtcàrà tu u qáò-tcaoa tu gha máá si sa.

²³ Gatá ka qõesem Timoteom kgoaraèa hãa sa tu gha q'ãa sar ko tc'ēe. Ncēè qháesem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u.

²⁴ Wée xu tc'ãà-cookg'ai xu gatu di xu hěé naka wée ne tcom-tcomsa ne hěéthěé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thée tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wée tu cgoa hãa.

JAKOBO

Jakobom dis tcgãya sa Téé-cookg'ai sa

Jakobom dis tcgãya sa gúù zi kúrú ta ko kg'õèa ta q'oo koe zi di x'àèan úúa hãa. Tcgãyas Jakobom dis ka tsi kò xòmse kg'ui kg'oana ne tsi gha máá: “Ncèè dtcòm tsi kòo ne méé tsi gataga thée èe tsi dtcòma hãa sa kúrú. Kg'uiian hée naka tsééan hēéthēé méé i qõòa mááku. Tsaris dtcòm sa méés tsari kg'õèan q'oo koe tsée. Tsaris dtcòm sa méés tsari zi tsée-kg'ám zi koe x'áíse.”

Tãáka zi gúù zi kam ko kg'ui: qguù sa hée naka dxàu sa hée, kúrúá bóòku sa hée, qãè tchàno-tchanokuan hée, tãákase khóè ne qgóó sa hée, naka tam di tsée-kg'áman hée, q'ãa di tc'èean hée, mēékuan hée, dqomsean hée naka cg'aré-cg'aresean hée, c'èe ne bóò a nxàe sa hée, qáo tcáoan hée, naka còrèan hēéthēé e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- q'ãa di tc'èea ne

- dtcòm sa hée naka tsée zi hēéthēé e

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm sa hée naka q'ãa di tc'èean hēéthēé e (1:2-8)

- Dxàu sa hée naka qguù sa hēéthēé e (1:9-11)

- Kúrúá bóòkuan hée naka qàe-qaekuan hēéthēé e (1:12-18)

- Kóm sa hée naka kúrú sa hēéthēé e (1:19-27)

- Táa méé ta tãákase khóèan qgóó guu (2:1-13)

- Dtcòm sa hée naka tsée zi hēéthēé e (2:14-26)

- Dtcòm-kg'ao ba hée naka tam ba hēéthēé e (3:1-18)

- Dtcòm-kg'ao ba hée naka nqóó ba hēéthēé e (4:1-5:6)

- Tãáka zi x'àè-kg'am zi (5:7-20)

Dtcòm sa hée naka q'ãa di tc'èean hēéthēé e (1:2-8)

¹ Tsgámkagu tu ur ko, tíí Jakobo ra, qãàr Nqarim di ra, a X'aigam Jeso Krestem di ra, nxãa ra ko 12 zi qhàò zi, ncèem nqóóm koe tsai-tsaisea hãa zi *ncèes tcgãya sa* góá máá.

² Tíí qõè ga tuè, ndaka x'aè ga igaba tu ko tãáka zi kúrúá bóòku zi cgoa xg'ae igaba méé tu kaisase qãè-tcaoa máá zi.

³ Q'ana tu hãa, gatu di dtcòmàn di kúrúá bóòkua ne ko qarika-téékagu tu u sa ke.

⁴ Igaba méé i *gatu di qarika* tééan tchànos tsée sa kúrú, naka tu gha nxãasega wée za ga tchàno ii, naka kàan chibi ii, naka tua gha c'èe gúù kaga táa tcàòè guu.

⁵ A ncèè gatu ka c'èem kòo tc'èean tcào ne méém Nqarim ncèe ko qãè-tcáoase hée naka cgómaase hēéthēé wéém khóè ba máa ba dtcàrà, nxãaskam gha máàè e ke.

⁶ Igaba méém dtcòmàn úúa hãase dtcàrà, kái tc'èe tamase, gaam èem kái tc'èe ba tshàan di qhonèan khama ii ke, ncèe ko tc'áan ka xàbùè, a ko kabi-kabise e,

⁷⁻⁸ èem khóè kái zi gúù zi ko tc'èe ba kana gam di zi dàò zi koe kgòe tama ba méém táa tc'èea máá, cúí gúù gam gha X'aigam *Nqarim* koe hòò, ta tc'èea guu khama.

Dxàu sa hée naka qguù sa hēéthēé e (1:9-11)

⁹ Dtcòm-kg'aom èe nqãaka hàna ba méém dqomse, tc'amaka hànas téé-q'oos èe *Nqarim máa mea hãas* domka.

¹⁰ Gataga méém qguuam khóè ba Nqarim cookg'ai koem nqãaka hàna sa q'ãa, dcãan di x'aan khamam gha ma kaà ke.

¹¹ Cárín sa ko kùruan cgoa qàò, a sa a dcãan nqaikagu, i gaan di x'aan tcheè, i gaan di t'òèan kaà khama. Gatagam gha ma qguuam khóè ba ma kaà gam di tsééan koe hãa a.

Kúrúá bóòkuan hěé naka qàe-qaekuan hěéthěé e (1:12-18)

¹² Ts'ee-ts'ee'kg'aièa baa, khòem ẽe ko kúrúá bóòkuan koe qarika téé ba. Ncẽe kúrúá bóòkua nem kò tààa hãa nem gha cábás kg'òèan di sa cábákaguè khama, ncẽe Nqarim ẽe ncàm Mea hãa ne nqòòkagua hãa sa.

¹³ Khòem ẽe ko kúrúá bóòe a ko chibian koe tcãàè ba méém táá máá: “Nqari ba ko chibian koe tcãà te,” témé guu. Nqari ba cuiskaga cg'ãèan ka chibian koe tcãàè tite, a ba a gataga Gabá cuiskaga khòèan chibian koe tcana hãa tite ke.

¹⁴ Igaba i ko khòèan ncẽeta iim dàòm ka chibian koe tcãàè: khòe ba ko gam tc'áró-tc'aro di tc'èean ka cg'ãèan koe tcéèa úúè, a síí ntcòms koe qàe.

¹⁵ I ko nxãaska gam di cg'ãè tc'èean ẽe i kòo càùse ne chibian xàm, ne i ko chibian ẽe kai, a x'ooan óá.

¹⁶ Táá méé tu qàe-qaèè guu, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè.

¹⁷ Wèés kamas cgáé sa hěé, naka wèés abas tchàno sa hěéthěé sara tc'amaka guua, a ko xõa Xòòm x'ààn dim koe guu a, ncẽe Gam koe i cúí gúù kabièa ga káà a ba, kana sóman khama kabi-kabise tama ba.

¹⁸ Gam di tc'èean koem kò ábà ta a, kg'uim tseeguan dim koe guu a, nxãasega ta gha *Gam di ta khòè ta tc'ãà di ta ii* ka, Gam ka kúrúèa zi gúù zi koe, tc'ãà di tc'òoan xháràm di khama.

Kóm sa hěé naka kúrú sa hěéthěé e (1:19-27)

¹⁹ Q'aa méé tu ncẽe sa, tíí qõe ga tu ncàm-ncamsa tuè. Wèém khòe ba méém qháé ii komsanan koe, naka kg'uian koe ão ii, naka ba ão ii xgòàn koe.

²⁰ Khòem di xgòà ne Nqarim ko tc'èe tchànoan koe síí tama khama.

²¹ Gaa domka méé tu cg'ãè gúùan kúrúan hěé naka cg'ãèan kaikaguan hěéthěé chòòkagu, naka cg'aré-cg'arese naka *Nqarim dim* kg'uim gatu koe xháràèa ba hòòà mááse, ncẽe kgoara tu um gha di qarian úúa ba.

²² *Nqarim dim* kg'ui ba ko komsana tu méé tu ii. Kg'ui ba kóms cúí sa tu kò kúrú, ne tu gha ko qàe-qaese.

²³ Khòem kò *Nqarim dim* kg'uim dim kóm-kg'ao ba ii, a ba a kúrú-kg'ao ba ii tama nem ncẽeta iim khòem khama ii khama: ncẽe ko ábà cgoaèa bas kg'ái sa bóò-kg'áis koe bóò ba.

²⁴ Ntcáàssem ko xg'ara a qòò, a ba a kúúga c'urù ntam kò ii sa khama.

²⁵ Igaba gaam ẽe ko tchàno x'àèan koe bóò ba, x'àèan ncẽe kgoara tu u ko o, a ba a ko qgóóa qari i ba, nxãa ba gha gam di kúrúan koe ts'ee-ts'ee'kg'aiè, ncẽe x'àèan c'urù tamam kóm-kg'ao ba, igaba kúrú-kg'ao ii ba.

²⁶ A ncẽe khòem kò bóò, dtcòma nem úúa sa ne, igabam ko gam dim tam ba qgóó tama, a ko tcáóa ba qàe-qaè, ne i gam di dtcòman cg'ãa-cg'ana di i.

²⁷ Dtcòms ncẽe Nqarim gatá ka Xòòm cookg'ai koe q'ano a chibi úú tama sa ncẽe si i: khãadoma cóán hěé naka dxàe-ntcòan hěéthěé gaan di xháèan koe kòre si i, naka nqòóm koe káà cg'urise qgóóse sa hěéthěé e.

Táá méé ta khòe ne tãákase qgóó guu (2:1-13)

2

¹ Tíí qõe ga tuè, gatá dim x'ààkom X'aigam Jeso Krestem koe tu kò dtcòman úúa hãa, ne méé tu táá tãákase khòèan qgóó guu,

² C'èedaokam kòo gautan di tcãà tshàuan hěé naka t'òè qgáían hěéthěé hānam khòe ba gatu dim còrè-nquum koe tcãà, me gataga dxàuam khòem cg'ãa-cg'ana qgáían hāna ba thěé hàà cgae tu u,

³ tu kò ẽe t'òè qgáían hāna ba qāèse qgóó, a bìrí me a máá: “Ncẽe qgáían qāè koe ntcóó,” témé, a tu a ẽe cg'ãa-cg'anasea ba bìrí a máá: “Tsáá méé tsi ẽe koe téé,” témé, kana máá “Nqàrè-kg'ama te koe gómankg'ai koe ntcóó,” témé.

⁴ Eëta tu kò hěé ne tu q'aa-q'aasean xg'aekua tu koe úúa, a tu a ncěeska cg'ǎè tc'ěem xgàra-kg'ao ba kúrú hǎa!

⁵ Komsana tu, tí qǒe ga tu ncàm-ncamsa tuè. A Nqari ba gǎé nqǒómk'g'ai koe dxàua ne khòè ne nxára tcg'òó hǎa tama, dtcòmàn koe ne gha qguù ka, a ne a gha x'aian di ne q'òò-kg'ao ne ii, ncěem kò ěe ncàm Mea ne nqòòkagua hǎa a?

⁶ Igaba tu ko dxàua ne khòè ne sau-cgaekagu. A qguù ne tama ne gǎé ěe ko nqǎaka úú tu u ne, gane tama nea ncěe ko qǎé-nquuan koe úú tu u ne?

⁷ A gane tama nea ncěe ko t'òès cg'òès *Krestem di* sa cg'ǎèkagu ne, ncěe gatu koe kò ěe tu ko tcguù-tcguuè x'aè ka tciìe sa?

⁸ A ncěe tseegukaga tu kò *Nqarim di* x'aian di x'àèan qgóó qaria hǎa ne, ncěes ko *Nqarim dis* Tcgāya sa mée khama, a ko máá: “Tsáa ka c'ěe ba mée tsi ncàm, ěe tsi ma ncàmsea khamaga ma,” témé, ne tu ko qǎèse hěé.

⁹ Igaba tu kò khòè ne tǎákase qgóó ne tu ko chìbian kúrú, a tu a gha x'àèan ka bóòè, chibi kúrú-kg'ao tu iise.

¹⁰ Dìim wèem ěe ko wèe x'àèan qgóó qari, igaba ko cúis qgǎis koe tsǎa a ba wèéan koe ga chibiga me e khama.

¹¹ Gaam ěe ko máá: “Táa cg'ǎràn kúrú guu,” témé ba ko gaicara máá: “Táa cg'òo guu,” témé khama. A ncěe cg'ǎràn tsi kò kúrú tama ne, igaba tsi kò cg'òo, ne tsi x'àèan koe chibi kúrú-kg'ao tsi i.

¹² Dùús wèes ěe tu ko kg'ui a ko kúrús ka mée tu tc'ěe-tc'ěese, ncěe gha kgoara tu um x'àè-kg'ám ka tu gha xgàraè sa.

¹³ Nqarim kò hàà ko khòè ne di zi tsée zi bóò q'oo, qǎè zi i sa kana tshúù zi i sa, nem gaam ěe kò thòò-xama-máákuan úú tamam koe thòò-xama-máákuan x'áía hǎa tite khama. Igaba ěe thòò-xama-máákuan úúa hǎam khòè ba chibi bóòè tite.

Dtcòm̃s tsée tama sa x'óó hǎa (2:14-26)

¹⁴ Dùú sa i ko hùi, tí qǒe ga tuè, ncěe khòem kò ko máá, dtcòm̃a nem úúa, témé, igabam tséeekagu u tama ne? A gam di dtcòm̃a nea gha kgoara me?

¹⁵ C'ěedaokam kò tsáa qǒe ba kana tsáa qǒes igaba qg'aè-cgaea, a tc'òo úú tama tc'òó ne gha a,

¹⁶ me gatu ka c'ěe ba gaa khòèan ka máá: “Tòókuan cgoa qǒò, hǎa tu gha, a tu a gha tsáú ke,” témé, ěe ko cgǎé-q'ooa ne koe qaase gúùan máà ne tamase, ne i ko nxāan dùú sa hùi?

¹⁷ Gatà iim dàòm ka i dtcòm̃an x'óó hǎa, ncěe cúise i kò hàna ne, a tsari tséean cgoa qǒò mááku tama ne.

¹⁸ Igabagam gha c'ěem khòè ba xǒa a máá: “C'ěe khòè nea dtcòm̃an úúa, i c'ěean tséean úúa,” témé.

Ra gha nxāaska tēè a máá: “X'ái te, ntamam gha ma c'ěem khòè ba dtcòm̃an úú, igabam tséea ba koe x'ái i tama sa. Nxāaskar gha tíia tiri tséean koe guu a tiri dtcòm̃an x'ái tsi,” témé.

¹⁹ A dtcòm̃ tsi ko Nqari ba cúí Me e sa?

Qǎèse tsi ko hěé, igabaga tsi tcàoa, dxāwa tc'ěean ga ko dtcòm̃, a ia a q'áòan ka cgùru khama.

²⁰ A x'áie kg'oana tsia, tsáa kàà tc'ěe tsi khòè tsi, tsée tama dtcòm̃a ne kàà hùi i sa?

²¹ Ntama ba kò ma Abrahamam gatá ka xòò ba Nqarim koe tchàno iise bóòè? Gam di tséean ka a kò ii, ěem kò ko gam ka cóásem Isaka ba altaram koe úú ka.

²² Bòò tsi ko, dtcòm̃a ne kòò gam di zi tsée zi cgoa tséea xg'ae sa, i kò gam di dtcòm̃an tsée zi ka cg'òè-cg'oeè.

²³ Si kò *Nqarim dis* Tcgāya sa tseegukaguè, ncěeta kò mée sa: “Abrahama ba kò Nqari ba dtcòm̃, Me Nqari ba gam di dtcòm̃an ka tchànòom iise sèè me,” témé. Me kò Nqarim dìm tcàrà ba ta ma tciìe.

²⁴ Bòò tu ko, khòè ba ko gam di zi tsée zi koe guu a tchànòom iise bóòè, dtcòm̃s ka cúí tamase.

²⁵ Rahabes cg'árà-k'g'ao sa kò tǎá za guu a ko nqǒó ba ntcáa tsara khòe tsara sée, a sa a tǎám dàòm cgoa ts'ǎakagu tsara a. A ncēeta hēéan ka sa gǎé kò gataga gas di tsééan koe tǎá tchànos iise bóòè?

²⁶ Tc'ēe ba úú tamam tc'áró ba x'óó hǎa, i gatà iim dàòm ka dtcòman ncēe tsééan úú tama a x'óó hǎa thēe.

Dtcòm-k'g'ao ba hēe naka tam ba hēéthēe e (3:1-18)

3

Tam ba xгаа-xгаа ne

¹ Táa méé tu wééa tu ga xгаа-xгаа-k'g'aoan kúru guu, tí qǒe ga tuè. Q'ana tu hǎa, sita ncēe ko xгаа-xгаа ta ko hàà kaisase thòse Nqarim ka xgàràe sa ke.

² Wééa ta ga ko kái chìbian kúru khama. Ncēe c'ēm kò cúí chibi ga kúru tama ēem ko kg'uis gúus koe nem tchànóm khòe me e, kgoana ko a gam dim tc'áróm wéé ba kòre ba.

³ Bìian kg'ám-q'oo koe ta ko tóm sa tcǎa, nxǎasega i gha komsana ta a ka. Ncēeta hēéan ka ta ko wéé tc'áróan gaan di ga tchàno-tchano.

⁴ Bóò skepe zi gataga, gatà zi ma kaia igaba, a ko kaia tc'ǎán ka qǒòkaguè, igaba zi ko kaisase cg'árem hìim tchàno-tchano dim cgoa nqàriè, a nqàri-k'g'aom ko tc'ēm xòem za qǒò.

⁵ Gatà iim dàòm kam tam ba cg'árem gúu me e, igabam ko kaia zi gúu zi ka koase.

Tc'ēe naka bóò, kalias hìi-k'g'ai sa ko cg'árem c'ēm ka dàòe sa.

⁶ Tam igabam c'ee me e, a cg'ǎès dim nqǒó me e. Ncēea me ko ma tséé ga a, gatà cg'áé-q'oo koe, a ba a ko wéem tc'áróm khòeàn di ba cg'ǎè-cg'ǎe. C'ees koem ko wées kg'òès khòem di sa tcǎa, a ba a ko chòò tamas c'ees dxǎwam dis ka tcǎa-dòmme.

⁷ Khòe ta gha kgoana a xгаа-xгаа wéem kg'oo-coa-qhàò ba hēe, naka tsaràn hēe, naka ncǎa cgoa ko qǒòan hēe, naka tshàn q'oo di gúuan hēéthēe e khama, a ta a gataga xгаа-xгаа ana.

⁸ Igaba i cúí khòe ga kgoana naka tam ba xгаа-xгаа hǎa tite, sǎa tamam cg'ǎè ba, cg'òoko gúuan ka cg'òea hǎa ba.

⁹ Gaam cgoa ta ko X'aigam Nqarim Xòò ba dqòm, a ta a ko gaam cgoa Nqarim dis iis koe kúruèa ne khòe ne cgúi.

¹⁰ Dqòm kuan hēe naka cgúíkuan hēéthēe ko cúis kg'áms koe tcg'oa. Tí qǒe ga tuè, ncēe sa méés táa gatà ii guu.

¹¹ A tsàum koe i ga kǎre tshàn hēe naka tsau tshàn hēéthēe cúí x'aè ka tcg'oa?

¹² Tí qǒe ga tuè, a faia dis hìi sa ga olife di tc'áróan kúru, kana sa ga chòó-k'g'om dis hìi sa faia di tc'áróan kúru? Tsau tshàa ne cuiskaga kǎre tshàn kúrua hǎa tite.

Cám tsara dàò tsara tc'ēan di tsara

¹³ Dii ba tc'ēga baa, a ba a ko kóma q'ǎa gatu xg'aeku koe? Gam di kg'òeàn qǎe ka méém x'aí, gam di tsééa ne ko cg'áre-cg'aresean cgoa kúruè sa, tc'ēan cgoa hēéthēe e.

¹⁴ Igaba tu kò gatu di tcáóan koe xgòam tau ba hēe naka cēèan hēéthēe úúa ne táa koase guu, naka táa tseeguan tshúù-ntcǒakagu guu.

¹⁵ Gatà ii tc'ēa nea nqarikg'ai koe guu tama, igaba i nqǒómkg'ai di i, a khòem di i, a dxǎwam di i.

¹⁶ Eè tauan hēe naka cēèan hēéthēe hàna qgài koe, i gha kómku taman hǎa khama, naka wéé cg'ǎè-qhàòan kúruan hēéthēe e.

¹⁷ Igaba i nqarikg'ai koe guua tc'ēan tc'ǎa dis ka q'ano o, a cám dis ka gataga tòókuan úúa, c'ēe ne khòe ne ka i ko tc'ēe, a i a komsanan koe hēe naka tc'ēa kǎbian koe hēéthēe kgoarasea hǎa, a cgómkuan ka cg'òea hǎa, a i a ko qǎe zi tséé zi di tc'òoan máa ta a, a i a khòe ne tǎákase qgóó tama, a i a kgoarasease ko qgóóse.

¹⁸ Tòókuan di ne khòe ne ncēe ko tòókuan di cgùrian xhàrà ne gha tchànoan tcuù.

Dtcòm-k'g'ao ba hēe naka nqǒó ba hēéthēe e (4:1-5:6)

4

Nqôô ba ncàm guu

¹ Dùú sa ko ncôoan ghùì, si ko dùú sa x'ãàkuan ghùì gatu xg'aeku koe? A gatu ko tc'êe zi gúù zi tama zia, ncêe ko gatu di tc'áróan koe ncôoan ghùì zi?

² Ncôó tu ko, igaba tu úú tama. Cg'ôo tu ko, a tu a ko kaisase xaù, igaba tu kgoana naka hòò tite. X'ãà tu ko, a tu a ko ncôoan ghùì. Gúù tu úú tama, Nqari ba tu dtcàrà tama domka.

³ Dtcàrà tu ko, igaba tu hòò tama, tchàno tamase tu ko dtcàrà khama, êe tu ko hòò gúùan tu gha nxãasega êe tu ko ma gatu tc'êe khama ma tséékagu ka.

⁴ Cg'árà-k'ao tuè! A c'úùà tua, nqôóm cgoa ncàmkuà ne Nqarim cgoa hòreku si i sa? Nxãaska, ncêe nqôóm di tsi ncàm-khoe tsi kò ii ne tsi Nqarim di tsi cg'ôo-k'ao tsi i.

⁵ *Nqarim dis* Tcgãya sa ko máá: “Tc'êem ncêem Nqarim gatá koe tòóa hãa ba kaisa zi tc'êe zi ka cg'oèa hãa,” témé. Ncêe kg'ui ne tseegu u, ná?

⁶ Igabam ko *Nqari ba* kaisa cgómkuà máà *ta a*. Gaa domkas ko *Nqarim dis* Tcgãya sa ncêeta méé:

“Nqari ba ko êe tcomsea ne ntcoe,
igabam ko êe ko cg'aré-cg'arese ne cgómkuà máà,”
témé.

⁷ Ke tu ncêeska Nqarim koe máàse. Dxãwa ba xguì, nakam gha gatu koe guu ná qgóé.

⁸ Nqarim koe cúù-cuuse, nakam gha Gam igaba gatu koe cúù-cuuse. Xg'aà tshàua tu, gatu chibi-k'ao tuè, naka tu gatu khòè tu cámm tc'êe tu, tcáóa tu q'ano-q'ano.

⁹ Tshúù-tcao méé tu, naka kg'ae, naka ntcãà tcgái-tshàra. Gatu di kg'ãèan méé i kàbise naka kg'ae ii, naka i gatu di qãè-tcaoan kàbise naka tshúù-tcao sa ii.

¹⁰ X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe méé tu cg'aré-cg'arese nakam gha nxãasega kaikagu tu u.

Tsáá ka c'êe ba xgàra guu

¹¹ Táá méé tu gatu ka c'êe ne cgoa cg'ãèse kg'ui guu, tí qõe ga tuè. Gaam êe ko qõesem cgoa cg'ãèse kg'ui ba kana ko qõese ba xgàra, ba ko x'áèan cgoa cg'ãèse kg'ui, a ko x'áèan xgàra. X'áèan tsi ko xgàra ne tsi gaa x'áèan di tsi tséékagu-k'ao tsi tama tsi i, igaba tsi x'áèan di tsi xgàra-k'ao tsi i.

¹² X'áèan hêé naka xgàrakuan hêéthêé dim tcg'òó-k'ao ba cúí Me e, Gaam êe ko kgoara, a ko kòbe di qarian úúa ba. Igaba tsi tsáá díí tsia, ncêe tsáá ka c'êe ba ko xgàra tsi?

Táá koase guu

¹³ Hàà tu ncêeska, gatu êe ko máá: “Ncêe cámm ka kana q'uu ka ta gha ncêeta iim x'áé-dxoom koe qõò, a síí gaa koe kuri ba x'ãè, a gaa koe síí x'ámágu, a gha nxãasega marian hòò,” témé tu.

¹⁴ Igaba tu q'uu ka dim cámm ka i gha gatu di kg'òèan nta ii sa c'úùà hãa. Nqôara-nqáuan khama tu ii khama, ncêe ko xòm x'áè-coa séè a hãa a, a i a gaia kaà.

¹⁵ Khama tu ga ko ncêeta mééa: “X'aigam *Nqarim* kò tc'êe ne ta gha kg'òè, a ta a ncêe sa kana êe sa kúrú,” témé.

¹⁶ Ncêe i ii khama, tu ko koase a ko dqòmse. Eêta ii dqòmsean wèé ga cg'ãè e.

¹⁷ Gaa domkam wèém khòèm êe qãè gúùan kúrú q'ana, igaba kúrú u tama ba, nxãa ba chibiga me e.

5

Qguùà khóèan dqàèa ne

¹ Hàà tu ncêeska, gatu khòè tu êe qguùà tu, kg'ae méé tu naka xòò, cg'ãè zi ncêe ko hàà cgae tu u zi domka.

² Gatu di qguùà ne ts'óóa hãa, i gatu di qgáían tcg'ãàn ka tc'òóèa hãa.

³ Gatu di gautan hěe naka seleferan hěéthěe ncàbà hãa, i gha gaan di ncàbàn gatu koe x'ái sa ii, a i a gha c'ees khama ma gatu di cgàan tc'òóa xgãá. Gatu di x'aian tu tòóá máásea hãa, cò di xu cáń xu u igaba.

⁴ Bòò, surutan gatu di tséé-kg'aoan di i, ncěe gatu di xhàràn koe kò tséé e, ncěe tu kò táá suruta a, nxãa nea kg'aea tcg'òóá hãa, i kg'ae-q'ooan ěe kòo gaa xhàràn khòá ne di X'aigam *Nqarim* qarim wèém tcee-dòm koe tcana hãa.

⁵ Nqòómkg'ai koe tu karean koe hěe, naka qãe-tcaoan koe hěéthěe x'ãèa. Tsáúkagua tu hãa tcáó tu, *a tu a gha ghòèan ko ma cg'òòe khama ma xgàràè*, cg'òokus òim cáń ka.

⁶ Tchàno khòèan tu ko chibi-chibi a xgàrà, a cg'òo, gatu cgoa ne kò ntcoeku tama igaba.

Tãáka zi x'áè-kg'am zi (5:7-20)

Qào tcáó ne

⁷ Gaa domka méé tu qào tcáo ii, tíi qõe ga tuè, naka i nxãakg'aiga X'aigam di hàà-q'ooan síi tcãà. Bòò, xhàrà-kg'ao ba ko góm ba qãa me xhàrà di tc'òoan tcg'òó. Qào tcáo cgoa am ko, i nxãakg'aiga síi tc'ãà di túúan hěe naka kháóka di túúan hěéthěe tuu.

⁸ Gatu igaba méé tu qào tcáo ii. Qari méé tu ii tcáó tu koe, X'aigam *Nqarim* di hàà-q'ooa ne cùu u ke.

⁹ Tíi qõe ga tuè, gatu ka c'ěe ne cgoa méé tu táá káise kg'ui-kg'uisse guu, naka tua gha nxãasega táá xgàràè. Bòò, Xgàrà-kg'ao ba nquu-kg'ám koe hãa!

¹⁰ Tíi qõe ga tuè, tc'ěe-tc'ěese porofiti xu ncěe kò X'aigam *Nqarim* cg'òè ka kg'ui xu. Sere-seres iise sèè xu, qào tcáo xu khòè xu u kò ii di sa, ěe xu kòo xgàrase ka.

¹¹ Bòò, ts'ee-ts'ee kg'aiea xu, ta ta ko ma tcii xu, ěe kò *xgàrakuan di x'áè ka* qarika tééa hãa xu. Jobem di qarika tééa máásean ka tu kóma, a tu a kò X'aigam *Nqari* ba còo dis ka dùú sa kúrú sa bóò. X'aigam *Nqari* ba thòò-xama-máákuan hěe naka cgómkuan hěéthěe ka cg'òèa hãa khama.

¹² Igaba wèé zi gùu zi tc'amkg'ai koe, tíi qõe ga tuè, nqarikg'aian cgoa igaba kana nqòómkg'ai cgoa igaba, kana c'ěe gaisean cgoa ga igaba táá gaise guu. Igaba méés gatu dis 'eè' sa, 'eè' sa ii, nakas gatu dis 'ěe-ěe' sa, 'ěe-ěe' sa ii, naka tua gha nxãasega táá xgàrasean koe tcãà guu.

Dtcòman di còrèa ne

¹³ Gatu xg'aeku koem kò c'ěe ba qóman q'oo koe hàna ne méém còrè. A ncěe c'ěem kò qãe-tcaoa hãa ne méém dtcòman di ciian nxàè.

¹⁴ A ncěe c'ěem kòo gatu xg'aeku koe tsàa ne méém kaia xu kerekes di xu tcii, naka xu còrèa máá me, naka nxúian cgoa tcgáu me, X'aigam *Nqarim* òim cg'òè koe,

¹⁵ naka i gha dtcòman di còrèan tsàakom khòè ba kg'òèkagu, nakam gha X'aiga ba ghùì me, a ncěe chibia nem kò kúrú hãa nem gha qgòóa máàè e.

¹⁶ Ke tu nxãaska bìríku gatu di chibia ne, naka còrèa mááku, naka tua gha nxãasega kg'òèkaguè. Tchànóm khòém di còrèa ne kaisa qarian úúa, *Nqari ba ko* gaan koe tséé khama.

¹⁷ Elija ba kò kg'ama khòè me e, gatá khamaga ma, a ba a kò qarika còrè, túúan gha táá tuu ka, i kò nqòómkg'ai koe túúan táá tuu, ngoana kurian hěe naka 6 nxoean hěéthěe e.

¹⁸ Me gaicara còrè, i nqarikg'aian túúan tuukagu, me kò nqòó ba kaisase tc'òoan kúrú.

¹⁹ Tíi qõe ga tuè, ncěe gatu ka c'ěem kò tseeguan hòàra guua hãa, me kò c'ěe ba kabi me

²⁰ méém q'ãa, òim wèém ěe ko chibi-kg'ao ba gam di dàòan hòàm ko koe kabi ba gha ko kgoara me, táám gha tc'ěe ba cgoa ga igaba x'óóá xgãase ka, a ba a gha kái chibian gam di qgòóa máàè.

1 PETERE

Peterem dis tcgãyas tc'ãà di sa Téé-cookg'ai sa

Peterem di ne nxará-kg'ao ne xg'ao gane di dtcòman domka kái xgàrakuan hěe naka xháean hěéthěe q'oo koe hana.

Petere ba kò ghùì-ghui tcáo ne, a ko máá, Nqarim nxará tcg'òóà hãa ne khòe ne e, témé. A ba a kò Jeso Krestem ka tc'ěe-tc'ěe ne, ncěe Gam di x'ooan hěe, naka x'ooan koe tēan hěe, naka Gam di hàan hěéthěe di nqòòan máa nea hãa ba.

Gane di xgàrase ne ko Jesom ka dcěe. Ncěeta méé ne ma qarika téé naka qáo tcáo. Ncěem nqòóm koe i ko gane di dtcòman kúrúa bóòe, igaba ne gha ěem gha Jeso Kreste ba x'áísem cárn ka kabia máàe e.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- xgàrakua ne
- komsana ne
- tcom-tcomsa
- nqòò sa
- kg'òèa hãa nxóá ne

Tcgãyas q'oo koe hana zi:

- Nqarim di kgoarakua ne (1:3-12)
- Tcom-tcomsase kg'òèa ne (1:13-2:10)
- Dùú sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháean koe ne kò hãa ne (2:11-4:19)
- Cg'aré-cg'aresea ne (5:1-14)

Nqarim di kgoarakua ne (1:1-12)

Tsgámkaguku zi

¹ Petere ra a, x'áè úú-kg'aor* Jeso Krestem di ra,

a ra a ko ncěes tcgãya sa Nqarim nxará tcg'òóà mááse ne khòe ne góá máá, ncěe tsai-tsaisea hãa ne, a cg'áè-kg'ao khama x'áèa hãa ne: xg'aekum Ponto dim koe hěe, naka Galatia dim koe hěe, naka Kapatokia dim koe hěe, naka Asia dim koe hěe, naka Bitunia dim koe hěéthěe hana ne.

² Nqarim Abo ba nxāakamaga q'ana hãase nxará tcg'òóà mááse tua, Me ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba tcom-tcomsakagu tu u, nxāasega tu gha Jeso Kreste ba komsana a Gam di c'áòan cgoa cgàìe ka:

Cgómkuan hěe naka tòókuan hěéthěe méé i gatu koe càùse.

Kg'òèas nqòò sa

³ Dqonmè méém Nqarim gatá dim X'aigam Jeso Krestem ka Xòò ba. Jeso Kreste ba x'ooan koe ghùian kam Gam di kaisa thòò-xama-máákuan ka kabase ábà taa hãa, nxāasega ta gha kg'òèas nqòò sa úú ka.

⁴ Ncěe nqòòan ta úúa hãa, nqarikg'ai koe ta gha q'òò ts'ee kg'aian di i, kaà tite, a ts'óó tite, a cg'ãa-cg'anasea hãa tite e. Nqari ba gaa koe tòóà máá tu ana,

⁵ gatu ncěe ko dtcòman koe guu a Nqarim di qarian ka qãese qgóó a kòrèe tu, nxāakg'aiga tu gha sí kgoarakuan hòò ka, ncěe gha còò di xu x'aè xu ka tseegukaga x'áíe e.

⁶ Ncěe gúúan domka tu ko qãe-tcao, gatà i ga ko ma qaase, xòm x'aè-coa ka tu ga ncěeska tãáka zi kúrúa bóòku-qhàò zi ka tshúù-tcaokaguè igabaga.

* 1:1: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

⁷ Gazi di tsééa ne gatu di dtcòman tseegu ii sa x'ái si i. Gautan igaba, ncêe gha kaàkaguè, ne gha c'eean cgoa kúrúá bóòè. Gataga méé i dtcòma tu, ncêe kaisase gautan ka qaa-qaasa a, kúrúá bóòè. Nxãaska tu gha Jeso Krestem ko x'áíem cárn ka dqòmkuhan hêé naka x'áàn hêé naka tcomkuan hêéthêé hòò.

⁸ Ncêe bóò Me ta ga tu hãa igaba tu ncàma hãa ba, ncêe tu ncêeska bóò Me tama igaba tu ko Gam koe dtcòm ba, a tu a x'áàko qãè-tcaoan ncêe kg'ui a nxàèè tite cgoa qãè-tcaoa.

⁹ Gatu dis dtcòm ko qaa sa tu ko hòò khama, ncêe kgoarakuan gatu di tcáoan di sa.

¹⁰ Porofiti xu kò ncêe gatu koe gha hààs cgómkus ka porofita, a xu a kò ncêe kgoarakuan koe tcãa tcáo a qarika qaa a.

¹¹ Kúrúá xu kò bóò, dùútsa x'aè ka i gha hàà sa, a i a gha ntama hàà sa. Me kò gaxu koe ko hànám Tc'êem Krestem di ba x'aèan cookg'ai koe nxàea tseegukagu Krestem di xgàrasean ka, naka xùri gha ko x'áàn ka hêéthêé e.

¹² I kò gaxu koe x'áísea hãa, ncêe zi gúù zi xu tsééa mááse tama, a ko gatua tsééa máá tu u sa; gúù zi èe tu ko ncêeska bìríèa zi, èe ne kò èe qãè tchõàn xgaa-xgaa tu u x'aè ka, ncêe ko nqarikg'ai koe guu a tsééa óáèam Tcom-tcomsam Tc'êem ka. Moengelean ga ko ncàma hãa, ncêe zi gúù zi i ga kò bóò sa.

Tcom-tcomsas kg'òè sa (1:13–2:10)

¹³ Tc'êea tu kg'ónò, naka qgóósea hãa, naka tua gatu di nqòòan cg'oèase úú cgómkuhan koe, èe tu gha Jeso Krestem kò x'áíse x'aè ka máàè e.

¹⁴ Komsanako cóán khama méé tu hêé, naka zi cg'ãè zi tc'êe zi táá tc'ãà-cookg'ai tu u guu, èe tu kò *Nqari ba* tu c'úua hãa x'aè ka kg'aia úua zi.

¹⁵ Igaba èe kò tcii tu um ma tcom-tcomsa ii khamaga ma méé tu ma wèé gúùan èe tu ko kúrú koe tcom-tcomsa ii.

¹⁶ Góásea i hãa a ko máá: “Tcom-tcomsa méé tu ii, Tíí Ra tcom-tcomsa Ra a ke,” témèè khama.

¹⁷ Ncêe *Nqarim*, ncêe khóèan tãákase xgàra tama, a ko khóèan di zi tséé-kg'ám zi ka khóèan xgàra ba tu kò Abo ta ma tcii ne, méé tu nxãaska *ncêem nqóómkg'ai koe* tu cg'áè-khoean khama ma x'ãèas noose Nqari ba q'ádase kg'òè.

¹⁸ Q'ana tu hãa, dùús cgoa tu kò káà hùis kg'òè-kg'áms gatu dis koe x'ámá tcg'òóèa sa, èe tu kò gatu ka tsgóósea xu koe hòò sa. Seleferan hêé kana gautan hêéthêé khama ii zi gúù zi káàko zi cgoa tu x'ámá tcg'òóè ta ga hãa,

¹⁹ igaba qaa-qaasa c'áòan Krestem di ka a kò ii, ghùu-coam chìbi úú tama a q'ano ba.

²⁰ Gaam ncêe nxãakamaga nqóóm ko tshoa-tshoases cookg'ai koe kò *Nqarim ka* q'ãàèa ba, igabam kò còò di xu x'aè xu ka hàà x'áíè ba.

²¹ Gam koe tu ko guu a Nqarim koe dtcòm, ncêe ko x'ooan koe ghùì Me a x'áàkagu Mea ba, nxãasega i gha gatu di dtcòman hêé naka nqòòan hêéthêé Nqarim koe hãa ka.

²² Tseeguan komsana ka tu q'ano-q'anosea hãa, a tu a gatu ka qõesean koe tseegu di ncàman úua, ke tu q'ano-tcáoase qarika ncàmku.

²³ Kãbase tu ábàèa hãa khama, kaàkom cgùrim koe guu tamase, igaba kaà tamam cgùrim koe guu a: kg'òèa hãa a chòò tamam kg'uim Nqarim dim koe guu a.

²⁴ *Nqarim dis Tcgãyas ko méé a ko máá:*

“Wèém khòè ba dcãan khama ii,

i wèé x'áàn gam di, qãáka di zi x'aa zi khama ii.

Dcãa ne ko c'óò,

i x'aan tcheè,

²⁵ igabam ko X'aigam dim kg'ui ba

chòò tamase hãa,”

témé khama. Ncêe ba gaam kg'uim ga me e, ncêe tu kò qãè tchõàn koe guu a xgaa-xgaaè ba.

2

¹ Gaa domka méé tu wée gúùan cg'ǎè koe tcg'òóse, naka táá c'ěe koe ga kàaku di ii guu, naka táá qǎè khóèan khama ko ma kúrúse guu, naka táá tauku di ii guu, naka gataga táá c'ěe koe ga cóèku di ii guu.

² Kǎbase ábàèa cóán khama méé tu ii, *Nqarim di* kg'uiian di bílan xgónèa a, kàa úú tama a, gaan koe tu gha nxǎasega kai a kgoaraè ka.

³ X'aiga ba qǎè Me e sa tu xáma hǎa ke.

Kg'òèam nxǒá ba hěé nakas tcom-tcomsas qhàò sa hěéthěé e

⁴ X'aigam koe hàà, kg'òèa hǎam nxǒá ba, ncěe ko khóè ne ka bóòà xguìè, igaba kò Nqarim ka nxárá tcg'òóèa ba, a ba a Gam koe qaa-qaasa ii.

⁵ Ke tu gatu igaba kg'òèa nxǒán khama ma tshàòè, naka tua *Tcom-tcomsam* Tc'ěem dim nquu ba ii, *gaa koe* tu gha tcom-tcomsa xu peresiti xu ii, a ko Tc'ěem di zi dàòà-mááku zi kúrú, ncěe ko Jeso Krestem koe guu a Nqari ba qǎè-tcaokagu zi.

⁶ *Nqarim di* Tcgǎyas q'oo koe i ko máá:

“Bóò, Sione koer ko nxǒá ba tòó,
nxárá tcg'òóèa a qaa-qaasam nxǒám tcúú di ba,
me cuiskaga wéém ěe ko Gam koe dtcòm ba,
sau-cgaekaguè tite,”
témée khama.

⁷ Gatu ěe ko dtcòm tu kam ncěem nxǒá ba cgáé me e. Igaba ěe dtcòm tama ne *mée ne ncěe kg'uiian komsana, ncěe ko máá:*

“Nxǒám ěe tshàò-kg'ao xu ka bóòà xguìèa ba,
nxǎa ba tcúú dim nxǒá ba kúrú,”
témé e.

⁸ Si ko c'ěe koe *gaia máá:*

“Ncěe ba nxǒá me e khóè ne gha kúrú ne tcgàba ba,
a khóè ne ko cg'áékagum nxǒá me e,”
témé.

Tcgàba ne ko, kg'ui ba ne kò ntcoe khama - si nxǎa sa tc'ěea ne máàèa hǎas ga si i.

⁹ Igaba tu gatu nxárá tcg'òóèa tu khóè tu u, x'aiga tu u, a peresiti tu u, tcom-tcomsas qhàò sa, Nqarim ka q'òòèa tu khóè tu, nxǎasega tu gha cgáé zi gúù zi Nqarim di zi xgaa-xgaa ka, ncěe ko ntcúúan q'oo koe tciia tcg'òó tu u a Gam di are-aresa x'áàn koe tciia óa tu u ba.

¹⁰ C'ěe x'aè ka tu kò khóè tu tama tu u, igabaga tu ncěeska Nqarim di tu khóè tu u; c'ěe x'aè ka tu kò cgómkuan hòò tama, igaba tu ncěeska cgómkuan hòòà hǎa.

**Dùú sa méé ne dtcòm-kg'ao ne kúrú xháéan koe ne kò hǎa ne
(2:11–4:19)**

Nqarim di ne tsée-kg'ao ne khama ma kg'òè

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, dàra-kg'aoan hěé naka táá nqǒó koe guua khóèan hěéthěé khamar ko ma dtcàrà tu u, cg'ǎè zi tc'ěe zi cgàam di zi koe tu gha tcg'òóse sa, ncěe khóèm di tc'ěean cgoa ko x'ǎàku zi.

¹² Eèta ne ko ma táá zi qhàò zi di ne cg'ǎè zi gúù zi ko kúrú tu khóè tu khama ma tshúù kg'uiian gatu ka kg'ui igaba méé tu gatu gane xg'aeku koe qǎèse kg'òè, naka ne nxǎasega gatu di zi qǎè zi tsée zi bóò, naka Nqari ba ěem gha ko hààm cáam ka x'ǎàkagu.

¹³ X'aigam *Nqarim* domka méé tu wée qarian khóèm di koe máàse: x'aiga-dxoom koe ga igaba ncěe tc'amaka hàna ba,

¹⁴ kana tc'ǎà-cookg'aian koe igaba, ncěe gaam ka tséea tcg'òóèa a, a ko hàà ěe ko chìbian kúrú ne xgàra, a i a ěe ko qǎèan kúrú ne dqòm.

¹⁵ Nqarim di ncàma ne gatà ii, qǎè gúùan kúrúan ka tu gha ěe kóma q'ǎa tama a kàà tc'ěe khóèan nqookagu.

¹⁶ Kgoarasea ne khòè ne khama méé tu ma kg'òè, igaba táá gatu di kgoarasean kúrú naka i c'èe cg'āèan qàbi tcāa guu; kg'òè méé tu Nqarim di tu tsée-kg'ao tu iise.

¹⁷ Wée khòèan tu tcom. Gatu ka c'èean tu ncām. Nqari ba tu q'ào. X'aiga-dxoo ba tu tcom.

Krestem dis xgàrakus dis sere-sere sa

¹⁸ Qāan méé i gaan ka q'òðsean wée tcoman cgoa komsana; èe qāè a tc'auan koe cúí tamase, igabaga èe xgàrá ne koe ga hēéthēé e.

¹⁹ Ncèè c'èem khòèem kò Nqari bam máàsea hāa domka káa chibise xgàràèa, a ba a qáo tcáo ii, nem gha *Nqari ba* dqom me.

²⁰ Ncèè chibian tu kò kúrú a ko gaan domka xg'ámme, a tu a qáo tcáo ii ne tua gha gaan domka dqomme? Igaba ncèè qāèan kúrú domka tu kò xgàràè, a gaan koe qáo tcáo ii nem gha Nqari ba dqom tu u.

²¹ Ncèes guús domka tu kò tciièa, gatagam kò thée Krete ba gatu domka xgàràè khama, sere-sere sam kò guua máá tu u, nxāasega tu gha xùri dào Me ka,

²² “cúí chibi ga kúrú tama ba, i ko táá cúí kàaku ga kg'áma ba koe tcg'oa.”

²³ Eēm kò cóèè kam kò táá cóèkuan kàbia máá ne, a ba a kò èem kò xgàràè ka táá bìrí ne, kabisem gha a hàà xgàra ne sa, igabam kò èe ko tchānose xgàra Mem koe máàse.

²⁴ Gam ncèe kò gatá di cg'urian tc'áróa ba ka xg'au hìis koe xgàma hāa ba, nxāasega ta gha cg'urian x'óóa máá, a ta a gha tchānoan kg'òèa máá ka. Gam di chibian ka tu kg'òèkaguèa hāa.

²⁵ Hoàko zi ghùu zi khama tu kò ii, igaba tu ncèeska gatu dim Kòre-kg'aom koe kabisèa hāa khama, Q'òé-kg'aom gatu di tc'èean di ba.

3

Khòè zi hēé naka khòè xu hēéthēé e

¹ Khòè saoè, gaam dàòm cúím kaga méé sao gasao di xu khòè xu máàse. Ncèè cúí-kg'áía xu ga kò *Nqarim dim* kg'ui ba dtcòm tama ne, xu ga nxāaska káa kg'uise gaxu di zi khòè zi di kg'òàn ka kúrúè a dtcòm,

² ncèè nta sao ko ma *Nqari ba* q'ào a tcom-tcomsa ii sa xu kò bóò ne.

³ Gasao di t'òèan méé i tc'áróa sao ka tchāa koe táá guu, tóróèa c'òðan hēé, naka gautan cgoa kúrúèa guúan hāa di hēé, naka t'òè qgáian hāan ka hēéthēé koe.

⁴ Igaba méé sao tcáo sa q'oo koe t'òè sa ii, t'òèan chòò tama a, qāè a tc'aua tc'èean di i, ncèe Nqarim tcgái q'oo koe kaisase qaa-qaasa a.

⁵ Ncèea gaam dàòm khòè zi tcom-tcomsa zi kg'aika di zi, ncèe kò gazi di nqòðan Nqarim koe tòóa hāa zi kò ma t'òè-t'òese ga a, gazi di xu khòè xu máàsean ka khama.

⁶ Sarahs khama méé sao ii, ncèe kò Abrahama ba komsana sa, a sa a kò gas dim x'aiga ba ta ma tcii me. Ncèè qāè guúan sao kò kúrú a c'èe guù kaga q'àòkaguè tama ne sao gha gas di sao cóá sa ii.

⁷ Khòè xaoè, gatà iim dàòm cgoa méé xao gazi cgoa kg'òè naka q'āa, kg'amka tc'áro zi i sa. Gaxao cgoa zi *Nqarim di* aban kg'òèan di di zi q'òð-kg'ao zi i ke méé xao tcomkuan cgoa qgóó zi, nxāasega i gha gakhao di còrèan táá cúí guù kaga xgáèè ka.

Qāèan kúrú domka xgàrasea ne

⁸ Chòò dis ka méé tu wée tu ga cúí tc'èe, naka thòò-xama-mááku, naka ncàmku qòekua hāa khòè khama ma, naka cgómku di ii, naka cg'árè-cg'arese.

⁹ Táá méé tu chibi sa chibis cgoa suruta kabi guu, kana cóèku sa cóèkuan cgoa kabi guu; igaba méé tu ts'ee-ts'ee kg'aikuan cgoa kabi i; gaan domka tu tciièa hāa ke, nxāasega tu gha ts'ee-ts'ee kg'aikuan q'òò ka.

¹⁰ *Nqarim dis Tcgāyas ko méé khama a ko máá:*
“Dìim wèem èe gha ko kg'òèan ncām ba,

a ba a q̄àè cáman bóò kg'oana ba
méém gam dim tam ba cg'ǎè gúuan koe h̄éé
naka kg'ána ba kàa di kg'uiian koe h̄ééth̄éé xgàè.

¹¹ Cg'ǎè gúuan koe méém tcg'oa naka q̄àèan kúrú,
tòókuan méém qaa naka baa x'ǎà máá a.

¹² X'aigam di tcgáíá nea ǎe tchàno ne koe hàna,
i ko Gam di tceean gane di còrèan komsana,
igaba i X'aigam di kg'áían
ǎe ko cg'ǎèan kúrú ne cgoa tsééa xg'ae tama,"
témé.

¹³ Nc̄èè q̄àè gúuan kúrú tu kòò x'ǎà máá ne i gha d̄iín thōò-thōo tu u?

¹⁴ Tchànoan kúrú domka tu ga ko xgàrase igaba tu ts'ee-ts'ee kg'aièa h̄aa. Táá méé tu ǎe
ne ko bèe sa bèe guu, táá q'aekaguè guu.

¹⁵ Igaba méé tu tcáóa tu koe Krete ba X'aigam iise nxará tcg'òó naka dqom̄ Me. Nc̄èè
c'ǎem khóèem kòò ǎe tu úúa h̄aa nqòòan ka t̄èè tu u ne méé tu wèè x'aè ka x̄oa me tu gha
sa kg'ónòsea máána h̄aa.

¹⁶ Igaba méé tu qámsean h̄éé naka tcomkuan h̄ééth̄éé cgoa nc̄èè gúuan kúrú, naka
tchàno tcáóan úúa h̄aa, nxāasega ne gha dùús wèés cg'ǎès ǎe ne ko gatu ka kg'uis koe, ǎe
ko Krestem koe q̄àèse kg'òèan gatu di ka ko kg'ui ne, saucgae ka.

¹⁷ Gatà ma tu ga ko ma q̄àèan kúrú igaba tu gha xgàrase, nc̄èè Nqarim kòò tc'ǎe ne. Nc̄èes
gúu sa cgáé si i, cg'ǎèan kúrú domka xgàrasean ka khama.

¹⁸ Krestem igabam kò cúí q'oro ch̄ibian domka xgàràè khama, tchànom Khóèem iise
tchàno tama ne khóè ne domka, Nqarim koem gha nxāasega úú tu u ka. Nc̄èè kò tc'áróm
koe x'ooan koe tcāàè, a Tc'ǎem ka kg'òèkaguè ba.

¹⁹ Gaam Tc'ǎem koe h̄anasem kò síí ǎe q̄áèèa tc'ǎean q̄áè-nquuan koe xgaa-xgaa.

²⁰ Nqari ba xg'ao komsana tama ne di tc'ǎe e kò ii, nc̄èem kò Nqari ba tcóóse ne gha ka
q̄ào tcáóse q̄àa ne, Nowam ko araka ba tshào x'aè ka. Cg'orò ne khóè ne 8 ne cúí nea kò
arakam koe hàà, a tshàam koe guu a kg'òèkaguè.

²¹ I gaa tshàan tcguù-tcguukus dis x'ái si i, nc̄èeska igaba ko kg'òèkagu tu u sa, cgáé-q'oom
di cg'urian xg'aàra tcg'òós ka tamase, igabas tchànos tcáós dis dtcàrà si i Nqarim koe.
X'ooan koe t̄èes Jeso Krestem dis ka i ko kgoara tu u,

²² nc̄èè nqarikg'ai koe q̄òò ba, a ba a kg'áòm x'òàm Nqarim dim xòè koe hàna,
moengelean h̄éé naka tc'ǎà-cookg'aian h̄éé naka qarian h̄ééth̄éé Gam dòm q'oo koe h̄aa.

4

Nqari ba kg'òèa máá

¹ Nc̄èem ma Krete ba Gam dim cgàam koe xgàràèa khamaga ma méé tu gatu igaba Gam
di tc'ǎe-kg'áman úúa, gaam ǎe cgàam koe xgàràèa h̄aa ba ch̄ibian cgoa xg'ara h̄aa ke.

² Gaa domkagam nc̄èeska nq̄ómkg'ai di kg'òè-q'ooa ba koe cg'ǎè zi tc'ǎe zi khóèan di zi
kg'òèa máá tama, a ko Nqarim di ncàman kg'òèa máá.

³ Nc̄èè nqáéam x'aèm ka tu kò tc'ǎàa x'aèan kg'òè a ko t̄áá zi qhào zi di ne ko tc'ǎe sa kúrú
khama, a ko cg'áràn kúrúate, cg'ǎè zi tc'ǎe zi h̄éé, kg'áà nqáésean h̄éé, nqàrean h̄éé, kg'áàè
ko zi qgài zi koe h̄aa sa h̄éé, naka kúrúa mááse di nqárian dqom̄an nc̄èè ntcoe-ntcoesa
h̄ééth̄éé e.

⁴ Gane cgoa tu kò táá xg'ae a tchòà úú tamas kg'òè sa kg'òè domka ne ko are tu u, a ko
gatu ka cg'ǎèse kg'ui.

⁵ Igaba ne gha ǎe x'ooan h̄éé naka kg'òèan h̄ééth̄éé xgàran kg'ónòsea máána h̄aam
Nqarim koe x̄oara mááse.

⁶ Ncëes gúùs domka i qãè tchòàn ãe x'óóa khòèan koe ga thëé xgaaxgaàe hãa khama: nxãasega ne gha cgàam koe khòèan khama ma xgàràe, a ne a gha tc'ëem koe Nqarim *ko ma kg'òè* khama ma kg'òè ka.

⁷ Wèé zi gúù zi di chòò-q'ooa ne cúu u. Ke tu q'ano-tcáo naka qgóósea hãa, nxãasega tu ga còrè ka.

⁸ Wèé zi gúù zi tc'amkg'ai koe méé tu kaisase ncàmku, ncàmku sa ko kái zi chibi zi qàbia tcàa ke.

⁹ Qãèse méé tu x'áéa tu koe hààkaguku, kg'ui úú tamase.

¹⁰ Eëm ma Nqari ba tãáka dàòan cgoa Gam di cgómkuan máa tua hãa khama méé tu ãe zi máaku zi qãèse tséékagu naka c'ëe ne tsééa máa.

¹¹ Ncèè c'ëem khòèm kò kg'ui ne méém Nqarim di kg'uian *ko kg'uim khòèm* khama ma kg'ui. C'ëem khòèm kò tséé ne méém Nqarim máa mea qarian cgoa tséé, nakam gha nxãasega Nqari ba wèé zi qgái zi koe dqòmme, Jeso Krestem koe. Gam koe méé i chòò tamase dqòmkuan hëé naka qarian hëéthëé hãa. Amen.

Dtcòm-kg'ao tsi i domka xgàrasea ne

¹² Ncàm-ncamsa tuè, thòòkas kúrúá bóòkus ãe tu ko xgàràes ka méé tu táá arekaguè guu, c'úua tuas gúùs kúrúse cgae tu u kos khama ma.

¹³ Igaba méé tu qãè-tcao, ncèè tu kò ma Krestem kò ma xgàrasea hãa khama ma xgàrases ka, naka tua gha nxãasega Gam dim x'áam ko x'áise ka kaisase qãè-tcao.

¹⁴ Krestem dim cg'òèm domka tu kò còèè ne tu ts'ee-ts'ee kg'aièa hãa, Tc'ëem x'áam di ba hëé naka Nqarim di ba hëéthëéa gatu koe hãa khama.

¹⁵ Igaba ncèè gatu ka c'ëem kò xgàrase ne méém táá cg'òo-kg'ao ba ii, kana ts'ãà-kg'ao ba ii, kana cg'ãè kúrú-kg'ao ba ii, kana khòè ne di gúúan koe káise tcààseam khòè ba ii guu.

¹⁶ Gaa domka, Krestem di tsi khòè tsi iise tsi kòo xgàràe ne méé tsi táá saucgae guu, igaba méé tsi ãe tsi úúam cg'òèm domka Nqari ba dqòm.

¹⁷ X'àè ba hààra hãa, xgàrakuan gha Nqarim dim nquum *di ne* cgoa tshoa-tshoa di ba. A ncèè gatá cgoam kò tshoa-tshoa ne sa gha dùú sa kúrúse ãe Nqarim di qãè tchòàn komsana tama ne koe?

¹⁸ “Ncèè tchànóm khòèm koe i kò qari ii kgoaraèm gha sa, ne ia gha nxãaska ãe Nqari-tcáo tamam khòèm koe hëé naka chibi-kg'aom koe hëéthëé dùú sa kúrúse?”

¹⁹ Gaa domka méé ne, ãem ma Nqari ba tc'ëea khama ko ma xgàrase ne, tcom-tcomsam kúrú-kg'ao ba máàse, naka nea qãèan kúrú cgoa còoka qòò.

Cg'aré-cg'aresea ne (5:1-14)

5

Kaia ne hëé naka cg'aré ne hëéthëé e

¹ Eë gatu xg'aeku koe *hàna xu* kaia xu *kerekes di xu* cgoar ko kg'ui, ncëer tíi thëé gaxu ka c'ëe ii ra. Krestem di xgàrasean tcgáía te cgoa bóòà hãa a gha gataga ncèe ko hàà x'áíè x'áàn koe hãa ra,

² *domkar ko kaisase dtcàrà xao o a ko máá:* Ghùu zi Nqarim di zi xao kòre. Q'óé zi, qaase i ko domka tamase, igaba tcáoá xao di tc'ëean domka, ãem ma Nqari ba ncàma hãa khama. Ncëes tséé sa kúrúan di ncàmán úúa hãase méé xao kúrú si, surutan qaa tamase.

³ Ghùu zi ãe tshàu q'ooa xao koe tcààèa hãa, kòre zi xao gha ka zi koe, méé xao táá x'aigan kúrúse guu, igaba méé xao gazi koe x'ái sa ii.

⁴ Naka xaoa gha nxãasega, ãem ko kaia Kòre-kg'ao ba hàà ne, kaà tama x'áàn dis cába sa hòò.

⁵ Gatu ãe cg'aré tu méé tu gataga ãe xu kaia xu komsana. Wèéa tu ga méé tu cg'aré-cg'aresean cgoa hãakaguse gatu ka c'ëea ne koe, “Nqari ba ko ãe ko bóòse ne xguì

igabam ko ãe ko cg'aré-cg'arese ne cgómkuan máá” ke.

⁶ Gaa domka méé tu cg'aré-cg'arese Nqarim dim kaiaa x'õám dòmm q'oo koe, nxãasegam gha hààkom x'aèmm ka ghùu tu u ke.

⁷ Gatu di káise tc'ëe-tc'ëesean wèé ga Gam koe ncemea úú, gatu cgoam tchõà úúá ke.

⁸ Qgóósea méé tu hãa naka kókòà hãa. Gatu dim cg'õo-kg'aom dxãwa ba ko kg'aekom gàm khama ma caate ke, a ko c'ëe khóèan qaa, kg'oom gha a.

⁹ Xguì me naka dtcòmman koe qarika téé, q'ana tu hãa, ne gatu ka c'ëe ne nqõómkg'ai koe gatà ìi xgàrasean koe hàna hãa ke.

¹⁰ Eẽ tu xòm x'aè-coan xgàrasea hãa qãá koem gha Nqarim wèé cgómkuan di ba, ncëe ko Gam di chõò tama x'áan koe Jeso Krestem koe tciia úú tu u ba, Gam ka kàba-kàba tu u, a gha kúrú tu u tu qari, a qarika téé, tchànose.

¹¹ Qarian méé i Gam koe chõò tamase hãa. Amen.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Silefanom* di hùikuan cgoar xòmse góá máá tua hãa, ncëer ko máá tcom-tcomsam qõe me e témé ba. Korè tu ur ko a ko nxàea tseegukagu, ncëea Nqarim dis cgómkus tseegu di si i sa. Gaas koe qarika téé.

¹³ Eẽ Babilone koe hànas *kerekes*, ncëe gatu cgoa nxará tcg'òòèa sa ko tsgám tu u, me ko gataga thëé tirim cóám Mareko ba tsgám tu u.

¹⁴ Tsgámku tu x'obèkus ncàmkuan dis cgoa.

Tòókuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa, Krestem koe hàna tu.

* **5:12: Silefano** - Silefanom di c'ëe cg'õèa nea Silase e.

2 PETERE

Peterem dis tcgãyas cá m di sa Téé-cookg'ai sa

Ncêes tcgãyas koem kò Petere ba dtcòm-k'ao ne tshúù-ntcõan di xu xgaa-xgaa-k'ao xu ka q'ãa-q'ãa, naka cg'ãèan gazi xgaa-xgaa zi koe ko guu a tcg'oa zi ka hěéthěé e.

Petere ba kò gam di ne nxará-k'ao ne ntcám, tseegu di xgaa-xgaan Nqarim di ne gha qgóóa qari ka, tseeguan ncêe kò Jeso ba bóòà hãa a kóma hãa xu khóè xu ka nxàèè e.

Petere ba ko káise gane ěe kò bìrísea, Krete ba cuiskaga kabise tite témé ne ka ko kg'ui. Krete ba qanega kabise tama, qáò tcáo Me e khama: Cúi-k'áía ne ga gha kaàkaguè sam Nqari ba tc'ěe tama, igabam ko wèém khóèm gha chibian koe tcóóse sa tc'ěe (3:9).

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- cg'ãèa ne

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Dtcòm-k'ao di tciìe ne (1)

- Tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaa-k'ao xu (2)

- Còo dis hàas Krestem di sa (3)

Dtcòm-k'ao di tciìe ne (1)

Tsgámkaguku zi

¹ Tíi ra Simone Petere ra a, qãa a x'áè úú-k'ao^{*} Jeso Krestem di ra.

A ra a ko gatu dtcòm-k'ao tu ncêes tcgãya sa góá máá. Gatá dim Nqari ba hěé naka Jeso Krestem gatá dim Kgoara-k'ao ba hěéthěé di tchànoan koe tu guu a ncêes dtcòm sa hòòà, ncêe sixae dis dtcòm khamaga ma cgáé ii sa.

² Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatu xg'aeku koe càùse, Nqari ba hěé naka Jesom gatá dim X'aiga ba hěéthěé tu gha gatu ka q'ãa ka.

Nqarim dis tciiku sa hěé naka Gam di nxará tcg'óóa máásean hěéthěé e

³ Nqari ba Gam di x'áàn koe hěé naka Gam di qãèan koe hěéthěé tciia óá taa hãa, ta gatá ka q'ãa Mea hãa, a Gam di qarian ka kg'òèan hěé naka Nqari-tcáoan hěéthěé di gúùan wèé máàèa hãa.

⁴ Ncêem dàòm kam kò kaisase cgáé a kaia zi nqòòkaguku zi máà ta a, nxãasega tu gha gaa zi gúù zi koe guu a Nqarim khama ii[†] ka, a tu a cg'ãè zi tc'ěe-k'ám zi koe qgóóa tcg'oa, ncêe nqóòmkg'ai koe hàna hãa a ko x'oos koe úú tu u zi.

⁵ Ncêe gúùan domka méé tu qarika tséé naka gatu di dtcòm koe qãèan càù, naka gatu di qãèan koe q'ãan càù,

⁶ naka q'ãan koe qãè qgóósean càù, naka qãè qgóósean koe qáò tcáoan càù, naka qáò tcáoan koe Nqari-tcáoan càù,

⁷ naka Nqari-tcáoan koe gatu ka c'ěean ncàman càù, naka gatu ka c'ěean ncàman koe ncàmku sa càù.

⁸ Ncêe zi gúù zi tu kò tc'ãòase úúa hãa ne zi gha kúrú tu u tu táá káà hùi, igaba tc'áróan kúrú, nxãasega tu gha gatá dim X'aigam Jeso Krete ba qãèse q'ãa ka.

⁹ Igaba ncêe c'ěem khóèm kò úú zi tama nem káà tcgái me e, a ko kg'ama cúùse bóò, a gam di chibian ncìi koem xg'aàèa sa c'urúa hãa.

¹⁰ Gaa domka, tíi qõe ga tuè, qarika tséé naka tua x'ái, *Nqarim* tciì tua hãa a nxará tcg'óóa mááse tua hãa sa[‡]. Ncêe zi gúù zi tu kò kúrú ne tu cuiskaga cg'áéa hãa tite ke.

^{*} **1:1:** x'áè úú-k'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé. [†] **1:4:** *Nqarim khama ii* - Gerikas ka ta ga gataga ncêeta ma góá kabì a máá: "Nqarim di ii-q'ooan tu máàèa," témé. [‡] **1:10:** x'ái *Nqarim* tciì tua hãa a nxará tcg'óóa mááse tua hãa sa - Gerika sa ko "gatu di tciikuan hěé naka nxará tcg'óókuan hěéthěé qarikagu," témé.

11 Ncēm dàòm ka tu gha chòò tama x'aian gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di koe cgáés hààkaguku sa hòò.

Krestem di x'ààn hēe naka Nqarim dim kg'ui ba hēéthēe e

12 Gaa domkar gha ko wèè x'aè ka ncēe zi gùù zi ka tc'ēe-tc'ēe tu u, q'āa zia tu hāa, a tseeguan ēe tu úúa hāa koe qari-qarièa hāa igabaga.

13 Tíí ko bóò si tchàno ii sa, ncēm tc'áróm[§] koer kg'ōèa hāas nooser gha tc'ēe-tc'ēe tu u, a ncēm dàòm ka ntcàm tu u si i.

14 Xòm x'aè q'oo koer gha nxōo me sar q'ana hāa, ncēm ma gatá dim X'aigam Jeso Krete ba ma q'āa-q'āa tea hāa khama.

15 A ra a gha qarika tsée a bóò, x'óóar ko hāa ne^{**} tu gha wèè x'aè ka ncēe zi gùù zi ka tc'ēe-tc'ēese sa.

16 Eē xae kò gatá dim X'aigam Jeso Krestem di qarian hēe naka Gam di hàà-q'ooan hēéthēe ka bìrí tu u ka xae kò huwa zi chóà^{††} tama khama; igabaga xae kò tcgáía xae cgoa Gam di kaia x'ààn bóò hāa.

17 Nqarim Abo ba kò koa Me a dqom Me khama, ēem kò gatá iim dòm ba kaisase tc'amaka hāam x'ààm koe guu a Gam koe hàà ka, a ko máá: “Ncēe ba Tirim Cóá Me e, ncàmàr hāa ba, ncēer Gam koe kaisase qāè-tcao hāa ba,” ta ko méé ba.

18 Sixae ka xae ko ncēm dòm ncēe ko nqarikg'ai koe guu a hàà ba kóm, Gam cgoa xae kò tcom-tcomsam xàbim koe hāa ka.

19 Ta porofitian òm kg'ui ba úúa hāa, ncēe tseegukaguèa hāa ba. Qāèse tu gha ko hēé, ncēè tcáóá tu tu kò ncēm kg'uim koe tòó ne, ntcùús qgáís koe ko x'áà-x'aas lampis khama, i nxāakg'aiga qōò a síí q'uu, Me Q'úú Tcōnò ba síí tcáóá tu koe x'áíse.

20 Kaisase cgáés gúús q'āa méé tu sa ncēe si i: *Nqarim dis* Tcgāyas koe hààna porofita ne cuiskaga gaan ka nxàesea hāa tite.

21 Porofita ne qanega khóèan di ncàmàn koe guu ta ga hāa khama; igaba i kò Nqarim di khóèan Tcom-tcomsam Tc'ēm ka tcéè-tcùèa hāase kg'ui i.

Tshúù-ntcōan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu (2)

2

1 Igabaga i kò gataga thēe tshúù-ntcōa di porofitian khóè ne xg'aeku koe hààna hāa, ncēe i gha gatu xg'aeku koe ma tshúù-ntcōa di porofitian ma hāa khamaga ma. Ncēe gha tshúù-ntcōa di zi xgaa-xgaa zi cg'ōoko zi óága xu, a gha X'aigam ncēe x'ámá tcg'òó xua ba xōase xu, a gha gatá hēéan ka kias cg'āès qhāése gha hàà sa tciaa óá cgaese.

2 Ne gha kái ne gaxu di zi dào zi cg'áràn di zi xùri, me gha tseeguan òm dào ba gaxu domka cg'uri-cg'uriè.

3 Ncēe xu porofiti xua hōa-hōana-tcao hāa khama xu gha kúrúa mááseèa zi tchōà zi chóà máá tu u, nxāasega xu gha gatu koe surutan hòò ka. Gaxu di xgàrakua ne ncísega hāa a ko qāà xu, i gaxu di cg'ōokuan cùu u, a gha tseegukaga hàà.

4 Nqari ba kò táá moengelean ēe kò chibian kúrú cgóm, igabam kò chòò tamam c'eem q'oo koe xaoa tcāà a, i gaa koe ntcùús di táúan cgoa qáéa ntcòóèa hāa, a hāa a ko xgàrakuan òm cárm ba qāà.

5 Nqari ba kò gataga táá ncím nqōó ba cgóm, a kò khóè ne ēe Nqari-tcáo tama ne koe tshàa ba óága, igabam kò Nowa ba hēe naka c'ēe ne 7 ne hēéthēe guu. Nowam ncēe kò tchànoan òm xgaa-xgaa-kg'ao ba ii ba.

6 A ba a Nqari ba Sodoma ba hēe naka Gomora ba hēéthēe di tsara x'áé-dxoo tsara xgàra, a dàòà cg'ōo tsara a, tsara tháúan kúrú, a ēe gha hàà Nqari-tcáo tama ne khóè ne koe x'ái sa kúrú tsara a,

§ 1:13: tc'áró - Gerika sa ko tc'áróm ka máá: “xgàùèkom nquu ba,” témé.
 “qōòar ko hāa ne” témé. †† 1:16: chóà - Gerika sa ko “xùri” témé.

** 1:15: x'óóar ko hāa ne - Gerika sa ko

⁷ a kò tchànòom khòè Lote ba kgoara, ncêe kò cg'âè cau a x'âè-kg'ám úú tama ne khòe ne di qgóósean ka thòòka xháéan koe hãa ba.

⁸ Eëm khòè tchàno ba kò gane xg'aeku koe x'âè hãa, a ba a kò ko cáim xu ko ma q'uu khama ko ma gane di zi tséé zi x'âèan úú taman di zi ka thòò-xamkaguè, ncêem kò ko gane koe bóò a ko kóm zi.

⁹ Ncêeta i ko ii nem nxãaska X'aiga ba dtcòm-kg'ao nem gha gane di kúrúa bóòkuan koe ma kgoara sa q'ana hãa, naka gane èe cg'âè cau nem gha ma xgàrakuan tòóa máá sa hêéthêe e, me gha nxãakg'aiga síí xgàrakuan dim cáim ba tcãà.

¹⁰ Si gha ncêe sa kaisase kúrúse, gaxu èe cg'âè zi gúù zi tcáóa xu ka ncàmmèa hãa zi ko kúrú xu koe, ncêe gataga *Nqarim di qarian ntcoea* hãa xu.

Ncêe xu xgaa-xgaa-kg'ao xu tshúù-ntcôa di xua ko bóò-boose a qari tcúú xu u, a xu a nqarikg'ai di tc'ãà-cookg'aian q'áo tama a ko cóe e.

¹¹ Moengelean ncêe qari, a gaxu ka kaisa qarian úúa hãa igaba i kò táá *èe tc'ãà-cookg'aian* chibi-chibi, a kò gataga táá X'aigam cookg'ai koe cóe e.

¹² Igaba xu kò ncêe xu khòe xu qãáka ka di kg'oo-coan ncêe káà tc'èe khama ma qgóóse, ncêe qgóó i gha a cg'òòè domka xammèa hãa a, a xu a ko c'úúa xu hãa gúúan koe cóekuan nxàe. Gaas cg'òokus èes cúís *kg'oo-coan dis khama iis* kaga xu gha cg'òòè.

¹³ Eë xu kúrú hãa thòòan domka xu gha thòòan cgoa suruta kabìè. Gaxu di tc'áróan tc'èea hãa gúúan xu ko cáman téé-têe koe kúrú, a xu a ko nxãan ka qãè-tcaokaguè. Khòe ne xu ko hòakagu, a ko gatu cgoa xu kòò tc'óó ne sau-sauga zi gúù zi kúrú.

¹⁴ Cg'áràn dim tcgáim cgoa xu ko khòe zi bóò*, a chibian kúrú chòòkagu tama, a xu a ko gane èe *gane di dtcòm* koe qari tama ne cg'âèan dis ntcóms koe tcéèa úú, a hòà-hòànan-tcao xu gha sa xgaa-xgaasea hãa. Nxãakamaga xu Nqarim di cgúíkuan dòm-q'oo koe hãa.

¹⁵ Tchànoan dim dàò ba xu guua hãa, a hòàra hãa, a ko Beorem ka cóásem Balame dim dàò ba xùri, ncêe cg'âè gúúa nem ko kúrú domkam ko surutaè marian ncàma hãa ba.

¹⁶ Igabam kò gam di cg'âè cauan q'oo koe, donghim ka dqàèè. Kg'ui tamam kg'oo-coa ba, igaba kò khòèan dim dòm cgoa kg'ui, a porofitim di temean chòòkagu ba.

¹⁷ Ncêe xu khòe xua c'óòà hãa xu tsgóre xu khama ii, túú-c'òò zi kaïam tc'ãám ka ko xàbùèate zi khama xu ii, ncêe ts'èe-ts'èes dcùú-qom sa tòóa máàèa hãa xu.

¹⁸ Gaxu di kg'áma ne dqomsean di kg'uian ncêe káà hùì ka cg'oèa hãa. Xu ko cg'âè zi gúù zi tc'áróm ka ncàmmèa hãa zi tséékagu, a gazi cgoa èe nxãwaga tshoa-tshoa a ko cg'âèm dàòm koe tcg'oa khòèan gaicara hòakagu.†

¹⁹ Kgoarasean xu ko khòe ne nqòòkagu, èeta xu gaxu ma cg'òokus di cg'âè cauan di xu qãà xu u igaba. Dùús wèes èe ko khòe ba qaria sa ka tàà sa ko gaas dim qãà ba kúrú me khama.

²⁰ Ncêe khòè kò ko nqõóm di cg'âèan nxanagu, gatá dim X'aigam Kgoara-kg'aom Jeso Krestem q'ãa ka, a kabise a gaicara gaan ka qgóó a tààè, nem nxãaska èem kòò tshoa-tshoa kam kò hãnas téé-q'oos ka kaisase cg'âès koe hànaa.

²¹ Eë khòèan koe i ga xg'ao qãè e, táá i ga tchànoan dim dàò ba q'ãa sa, q'ãa me naka kabise na gaicara tcom-tcomsam x'âè-kg'ám, ncêe i kò máàèa hãa ba xòasean ka tamase.

²² Ncêe khòèan koe kúrúsea hãa sa ko ncêe kg'uian nxàea tseegukagu, ncêe ko máá: “Haghu ba ko gam di cgòèan koe kabise, me ko xgùum èe xg'aàèa hãa ba kabise a síí gaicara tcoàn koe dibí-dibise,” témé.

X'aigam Nqarim dim cáim ba (3)

3

¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncêea ncêeska cáim dis tcgãyas tiris ga si i gatu koe. Wèé sara tcgãya

* **2:14:** *Cg'áràn dim tcgáim cgoa xu ko khòe zi bóò* - Gerika sa ko máá: “gaxu di tcgáia nea cg'áràn ka cg'oèa hãa,” témé.

† **2:18:** Gerika sa ko máá: “Xu ko tc'áróm ka ncàmmèa hãa zi gúù zi cg'âè zi tséékagu, a ko gazi cgoa hòakagu gane èe tseeguan dim dàòm koe hòàra hãa ne koe nxãwaga tshoa-tshoa a ko tcg'oaku ne,” témé.

sara ncëer góá hãa sara koer gatu di tc'ëean ghùì-ghùia hãa, tc'ëe-tc'ëe tu u tu q'ano zi gúù zi ka tc'ëean ka.

² Ra ko tc'ëe, kg'uian ncëe nqáéa hãa x'aè ka kò tcom-tcomsa xu porofiti xu ka kg'uiè hëé naka x'aè-kg'ámán X'aigam Kgoara-kg'aom ka tu kò máàè hëéthëé tu gha tc'ëe-tc'ëese sa, ncëem kò gatu di xu x'aè úú-kg'ao xu ka máà tu u.

³ Kg'aika dis gúùs ka méé tu q'ãas gúù saa, cò di xu cáím xu ka i gha c'ëe ncòi-kg'aoan x'áise, ncëe i gha gaan di kg'òèan gaan di tcáóan ncàma hãa zi gúù zi ka qòòkaguè e, i gha ncòi tu u,

⁴ a gha tée tu u a máá: “Gaam ëe kò nqòòkagu tua hãa kabisem gha a gaicara hàà sa ba ndaa? Gatá ka tsgoose ga xu ncíse x'óóa hãa, igabagas wées gúù sa qanega ëem kò xg'ao ntcóó a nqóó ba tshoa-tshoase nes ii khamaga ii,” témé.

⁵ Q'ãa tc'ëease ga ne ko ncëe tseeguan koe tc'irì-tc'irise, ncëe ko máá, ncíi kuri ka i kò nqarìkg'aian hãa, me kò nqóó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúse, a kò tshàan ka kúrúe, naka tshàan cgoa hëéthëé, témé e.

⁶ Me kò nqóóm ncíi x'aè di ba gaa tshàan ncëe kaga kaàkaguè, tshàan kam kò tòmme khama.

⁷ Ncëe hàna hãa nqarìkg'aian hëé naka nqóó ba hëéthëéa gaam kg'uim ncëem cúím kaga c'ee ba tòóa máàèa hãa. A xgàrakuan dim cáím ba hëé naka Nqari-tcáó tama ne gha hàà cg'òòem cáím ba hëéthëé tòóa máàèa hãa.

⁸ Igaba ncàm-ncamsa tuè, táá tu cúís gúùs ncëe sa c'urù guu: X'aigam *Nqarim* kam cúím cáím ba 1,000 kurian khama noo, i 1,000 kurian cúím cáím khama noo sa.

⁹ X'aiga ba ëem nqòòkagua hãas koe ão tama, ncëe ne c'ëe ne ma tc'ëea hãa khama, igabam gatu koe qáo tcáó Me e. A cúí-kg'áía tu ga gha kaàkaguè sa tc'ëe tama, igabam ko wèem khòem gha chìbian koe tcóóse sa tc'ëe.

¹⁰ Igabam gha X'aigam dim cáím ba ëem ko ts'ãà-kg'ao ba ma hàà khama ma hàà. Nqarìkg'ai ne gha kaìam tcëé-tcëem ka kaàkaguè, zi gha gaan q'oo koe hàna zi gúù zi c'eem ka cg'òòè, me gha nqóó ba hëé nakas wées gúùs ëe gam koe hàna sa hëéthëé dàoa cg'òòè!

¹¹ Kháé nxãaska, ncëe wées gúùs kò ko hàà ncëem dàòm ka cg'òòè, ne méé tu nxãaska gatu mta ii tu khòè-x'òà tuas gúù saà? Gatu dis kg'òè sa méés tcom-tcomsa ii naka tu Nqari-tcáó hãa tu khòè tu ii,

¹² ëe tu hãa a ko Nqarim dim cáím ba qãà, a ko gaam cáím di hàà-q'ooan qháé-qhae ka. Cáím ncëe gaam ka i gha nqarìkg'aian c'eean ka dàoa cg'òòè, a tòòm-tommè, i gha nqarìkg'ai koe hàna gúùan kùruan ka kgomse ba.

¹³ Igaba ta gatá hãa a ko ëem Gabá nqòòkagu taà hãa nqarìkg'aian kaba hëé naka kaba nqóòkg'aian hëéthëé qãà, ncëe tchànoan x'ãèa hãa koe.

¹⁴ Gaa domka tu, ncàm-ncamsa tuè, ëe tu hãa a ko ncëe gúùan qãà ka, wèé qaria tu ka kúrú naka tua q'ano ii, naka kàà chibi ii, naka tua Gam cgoa tòókuan úúa hãa.

¹⁵ Tc'ëea tu q'oo koe tu guu naka bóóa q'ãa, gatá dim X'aigam di qáo tcáóa nea ko kgoarasean nxàe sa, ncëem kò ma gatá ka káíkhoem ncàm-ncamsam Paulo ba ma Nqarim ka tc'ëean máàèa hãa a kò ma góá máá tu u khamaga ma.

¹⁶ Gam di zi tcgãya zi wèé zi ëem góáa hãa zi koem ko ncëe zi gúù zi ka tíi ko méés gúùs ga sa kg'ui, zi c'ëe zi qari gúùan ncëe thamkase kóma q'ãàe tama úúa hãa, ne ko c'ëe ne, ncëe xgaa-xgaase ta ga hãa ne hëé naka gane ëe *dtcòman* koe qarika téé tama ne hëéthëé ko qg'urì zi, ncëe ne ko nxãakamaga c'ëe zi Tcgãya zi *Nqarim di zi* ka hëé khama, a ko cg'òòku sa óaga cgaese.

¹⁷ Gaa domka méé tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, ncëe zi gúù zi tu nxãakamaga q'ana hãa ke, q'óèsea hãa, naka tua x'aè-kg'ám úú tama khòèan di tsaan ka táá hoàkaguè, naka gatu dis téé-q'oos ncëe tu gaas koe qarika tées koe tcg'òòè guu.

¹⁸ Igaba méé tu gatá dim X'aiga a Kgoara-kg'aom Jeso Krestem di cgómkuan hěé naka q'ãan hěéthěé koe kai. Ncěeska hěé naka chõò tamase hěéthěé méé i Gam koe dqomkuan hãa! Amen.

1 JOHANE

Johanem dis tcgãyas tc'ãà di sa

Téé-cookg'ai sa

Tc'ãà di sa tcgãyas Johanem di sa cam sara tsée sara kaia sara úúa hãa:

1. Gas di ne nxará-k'ao nes ko ntcàm, Jeso Krestem koe ne gha guu a Nqarim cgoa kg'òè ka.
2. Gas di ne nxará-k'ao nes ko dqàè, ãe gha ko tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaa-k'ao xu xùri ne. Ncêe xu xgaa-xgaa-k'ao xu kò xgaa-xgaa, ncêem nqõóm di zi gúù zi tshúù zi i sa, Me Jeso ba gaa domka cuiskaga khòè ba iia hãa tite. Eẽ xu xgaa-xgaa-k'ao xu kò xgaa-xgaa, kgoaraèa tsi kò hãa ne tsi ncêem nqõóm di zi kg'òè-k'ám zi koe kgoarasea hãa sa; a xu a kò gataga xgaa-xgaa, tseegu di dtcòmà nea nqõóm di dtcòm tama a sa, i gúù méé tama, nta ma tsi ga ko ma kg'òè igaba. Igabam ko Johane x'ái, Jeso Kreste ba kò tseegukaga khòè Me e sa, a ba a ko náà-k'ám a ko máá, wèè ne ãe ko Jesom koe dtcòm, a Nqari ba ncàm hãa ne méé ne gane ka c'èea ne ncàm, témé.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- ncàmku sa
- x'áà ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé e
- tseegu sa hëé naka tshúù-ntcõa sa hëéthëé e
- Krestem koe hãa sa

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- X'áà ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé e (1-2)
- Nqarim di ne cóá ne hëé naka dxāwam di ne hëéthëé e (3)
- Tseegu sa hëé naka tshúù-ntcõan hëéthëé e (4:1-6)
- Ncàmku di tsééa ne (4:7-21)
- Tààs dtcòm di sa (5)

X'áàn hëé naka ntcùúan hëéthëé e (1-2)

Kreste ba kg'òèam dim Kg'ui Me e

¹ Gaas ãe kò nqõóm ko tshoa-tshoase koe guu a hàna hãa, ta gaas ka kóma hãa, a tcgáía ta ka bóda hãa, a tshàua ta cgoa qgóó a xáma hãa sa, nxāas ka xae ko xgaa-xgaa tu u, ncêe kg'òèan dim Kg'ui ba ii sa.

² I kò kg'òèan x'áise; xae kò bóò o, a kò gaan ka nxàea tseegukagu, a xae a kò chòò tama kg'òèan ka xgaa-xgaa tu u, ncêe kò Abom cgoa hãa a, a kò sixae koe x'áise e.

³ Ncêe xae kò kóm, a bóda hãa sa, gaas sixae ko xgaa-xgaa tu us ga si i, nxāasega tu gha sixae cgoa cúis gúù sa kúrú ta tsééa xg'ae, si gatá di cúis gúù sa kúrú a tsééa xg'ae sa Abo ba hëé naka Cóásem Jeso Kreste ba hëéthëé di sa ii ka.

⁴ Xae ko ncêes gúù sa góá máá tu u, nxāasega xae gha cg'oèase qãè-tcao ka.

X'áàn hëé naka ntcùúan hëéthëé e

⁵ Xae ncêe tchòan Gam koe kóma hãa, a ko gaan ka xgaa-xgaa tu u, ncêe ko máá: Nqari ba x'áà Me e, i Gam koe cúí ntcùú ga káà a, témé e.

⁶ Ncêe Gam cgoa ta cúis gúù sa kúrú hãa a ko tsééa xg'ae, ta ta kò méé, igaba ta kò ntcùúan q'oo koe qõò, ne ta ko tshúù-ntcõa, a tseeguan kúrú tama.

⁷ Igaba ncêe x'áàn koe ta kò qõò, ncêem ma Gabá x'áàn koe hãa khama, ne ta gatá ka c'èe ne cgoa cúis gúù sa kúrú hãa a ko tsééa xg'ae, i ko Gam dim Cóám Jesom di c'áàn wèè chibian koe q'ano-q'ano ta a.

⁸ Ncêe káà chibi ta a, ta ta kò méé, ne ta ko qàe-qaese, i tseeguan gatá koe káà a.

⁹ Ncêe chibia ta ta kò nxàea tcg'òó, nem tseegu a tchàno Me e, a ba a gha gatá di tchàno taman koe qgóó máá ta a, a gha thëé wèè chibia ta koe q'ano-q'ano ta a.

¹⁰ Ncèè chìbian ta kúru tama, ta ta kòo méé, ne ta ko tshúù-ntcōakagu Me, Me Gam dim kg'ui ba gatá koe káà me e.

2

Kreste ba gatá dim Tééa-máá-kg'ao Me e

¹ Tiri tu cóá tuè, ncèe zi gúù zir ko goá máá tu u, nxãasega tu gha táá chìbian kúru ka. Igaba ncèe c'èem khòem kò ko chìbian kúru, ne ta Abom koe Tééa-máá-kg'ao ba úúa hãa: ncèe Jeso Kreste ii ba, Tchàno-kg'ao ba.

² Gaam ncèe gatá di chìbian domka dàò-a-máákus iise tcg'òóèa hãa ba, chìbia ta ta gha qgóóá máàè ka; gatá cúí ta dian ka tamase, igaba thée wèem nqōóm dian kaga hēéthēe e.

³ Ncèe Gam di x'áè-kg'áman ta kò qgóóá qari ne, ta q'ana hãa, q'ãa Mea ta hãa sa.

⁴ Ncèe c'èem khòem kò máá, Nqari bam q'ana hãa, témé, igabagam kò Nqarim di x'áè-kg'áman qgóó qari tama nem èem khòè ba tshúù-ntcōa-kg'ao me e, i tseeguan gam koe káà a.

⁵ Igabaga diim wèem èe ko Gam dim kg'ui ba qgóóá qarim koe i tseegukaga Nqarim di ncàmkuàn cg'oèase hàna. Ta ncèes gúùs koe guu a q'ana hãa, Gam koe ta hãa sa.

⁶ Ncèe c'èem khòem kò máá, Nqarim koem hàna hãa, témé ne i ko qaase, Jesom khamam gha ma kg'òè sa.

Kabam x'áè-kg'ám ba

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, kabam x'áè-kg'ám bar goá máá tu u tama, igaba ncíim x'áè-kg'ám me e, ncèe tu kò ncísega tshoa-tshoases koe úúa hãa ba. Me ncèem x'áè-kg'ám ncíi ba èe tu kóma hãam kg'uim ga me e.

⁸ Ra ko gataga kabam x'áè-kg'ám ba goá máá tu u, ncèe Krestem koe hēe naka gatu koe hēéthēe tseegu ii ba, ntcúú sa ko nqáé, i tseeguan di x'áàn ko nxãakamaga x'áà khama.

⁹ Khòem èe ko máá, x'áàn koem hàna hãa, témé, igaba qōese ba hòrea hãa ba, qanega ntcúúan q'oo koe hàna, ncèeskaga igaba.

¹⁰ Diim wèem èe qōese ba ncàma ba x'áàn koe hãa, i cúí gúù tcgàbakagu me gha ga káà a.

¹¹ Igaba ncèe c'èem khòem kò qōese ba hòrea hãa, nem ntcúúan q'oo koe hàna, a ba a ko ntcúúan q'oo koe qōò, a c'úúa hãa ndam ko qōò sa, ntcúú ne tcgáí-q'ooa ba kaàkagua hãa khama.

¹² Tiri tu cóá tuè, Krestem di cg'òèan domka tu chìbia tu qgóóá máàèa hãa domkar ko goá máá tu u.

¹³ Abo ga xaoè, Gaam èe tshoa-tshoases koe ga guu a hãa ba xao q'ana hãa domkar ko goá máá xao o.

Qáí-kg'ao xaoè, gaam ncèe cg'áè tc'èe ii ba xao tààa hãa domkar ko goá máá xao o.

¹⁴ Cóá tuè, Abo ba tu q'ana hãa domkar ko goá máá tu u.

Abo ga xaoè, tshoa-tshoases koe ga xao guu a q'ãa Mea hãa domkar ko goá máá xao o.

Qáí-kg'ao xaoè, xámse xao hãa domkar ko goá máá xao o, me Nqarim dim kg'ui ba gaxao cgoa hãa, xao gaam ncèe cg'áè tc'èe ii ba tààa hãa.

¹⁵ Táá nqōó ba ncàm guu kana nqōóm koe hàna zi gúù zi igaba. Ncèe khòem kò nqōó ba ncàma hãa ne i Abom di ncàmkuàn gam koe hãa tama.

¹⁶ Wèé zi gúù zi èe nqōómkg'ai koe hàna zia Abom koe guu tama, igaba zi nqōóm koe guua hãa khama; gúù zi ncèe cgàam ka hēe, naka tcgáim ka hēéthēe ncàmmèa hãa zi hēe naka khòèan ko gaan di kg'òèan q'oo koe dqòmse cgoa zi hēéthēe zi.

¹⁷ Me ko nqōó ba gam koe hàna zi gúù zi cgoa káà, igabaga diim wèem èe ko Nqarim ko tc'èe sa kúru ba gha chòò tamase hãa.

Krestem cgoa ko ntcoekum khòè ba

¹⁸ Cóá tuè, còo dim x'aè me e. Kóma tu kò hãa, Krestem cgoa ko ntcoekum khòe ba gha hàà sa, ncēeska igaba i Krestem di ntcoeku-kg'aoan kái hààraa. Gaa domka ta q'ana hãa, còo di x'aè e sa.

¹⁹ Gatá koe ne tcg'oara hãa, igaba ne kò gatá di ne tama ne e. Ncēe gatá di ne kò ii ne ne ga kò qanega gatá cgoa hãa khama. Igaba *gane di qōda* nea kò x'ái, cúí-kg'áia ne ga kò gatá di tama sa.

²⁰ Igabam Tcom-tcomsam *Tc'ēe* ba gatu koe ntcãa tcãàèa hãa, tu wèe tu *tseeguan* q'ana hãa.

²¹ Tseeguan tu c'úua hãa domkar góá máá tu u tama, igabaga tu q'ãa ana hãa domka a, i gataga tseeguan tshúu-ntcōan úúa hãa káa a khama.

²² Dii ba tshúu-ntcōa-kg'ao baa? Khòem ēe ko xōase a máá: Jeso ba Krestem tama Me e, ta ko méé me e. Eēta iim khòe ba ko Krestem cgoa ntcoeku - a ko *Nqarim gatá ka Xōo* ba hēe naka Cóáse ba hēéthēe xōase.

²³ Dii wèem ēe ko Nqarim dim Cóá ba xōase ba ko *Nqarim gatá ka Xōo* ba thēe xōase. Eē ko Nqarim dim Cóám ka nxàea tseegukagu ba thēe *Nqarim gatá ka Xōo* ba úúa hãa.

²⁴ Eē tu tshoa-tshoases koe kóma hãa sa méés wèe x'aè ka gatu koe hãa. Ncēe ēe tshoa-tshoases koe tu kóma hãas kò wèe x'aè ka gatu koe hãa ne tu gha nxãaska Nqarim dim Cóám koe hēe naka Xōom koe hēéthēe wèe x'aè ka hãa.

²⁵ Si ncēe sa nqòòkagu taam hãas ga si i: chòò tamas kg'òe sa.

²⁶ Ncēe sar ko gane ēe qàe-qae tu u kg'oana ne domka góá máá tu u.

²⁷ Igabam *Kreste ba Gam dim Tc'ēe* ba gatu koe ntcãa tcana hãa, Me gatu koe wèe x'aè ka hãa, i qaase tama, cúí khòe ga ga xga-xga tu u sa; ncēm ko ma Gam dim Tc'ēe ba wèes gúu sa ma xga-xga tu u khamaga ma, i ncēe xga-xgaan tseegu u, a tshúu-ntcōa di tama. Ncēm ma xga-xga tua hãa khamaga méé tu Gam koe wèe x'aè ka hãa.

²⁸ Ncēeska méé tu cóá tuè, wèe x'aè ka Gam koe hãa, naka taa gha nxãasega ēem kò ko x'áise ne, kgoarasease hãa, naka táá ēem kò ko hàà ne saucgae guu.

²⁹ Tchàno Me e sa tu kò q'ana hãa ne tu thēe q'ana hãa diim wèem ēe ko tchànoan kúru ba Gam ka ábàèa hãa sa.

Nqarim di ne cóá ne hēe naka dxāwam di ne hēéthēe e (3)

3

¹ Tsóágase kaia hãas ncàmku sa ba gáé Abo ba máa taa hãa, ncēe Gam di ta cóá ta gha ii di sa! Ta tseegukaga Gam di ta a! Gaa domkam nqōó ba c'úu taa hãa, Nqari bam c'úua hãa khama.

² Ncàm-ncamsa tuè, ncēeska ta Nqarim di ta cóá ta a, igaba i qanega nta ta gha ii sa x'áise tama. Igabaga ta q'ana hãa, ēem kò ko x'áise ne ta gha Gam khama ii sa, ēem ma ii khama ta gha ma bóò Me khama.

³ Me ko diim wèem ēe ncēs nqòò sa Gam koe úúa hãa ba ko q'ano-q'anose, ncēm ma Gabá ma q'ano ii khama.

⁴ Diim wèem ēe ko chìbian kúru ba x'àèan ko méé sa komsana tama, chìbian kúru sa x'àèan komsana tama si i khama.

⁵ Tu q'ana hãa, *Kreste ba kò* x'áisea hãa sa, nxãasegam gha gatá koe chìbia ta séèa tcg'òó ka, i Gam koe cúí chibi ga káa a.

⁶ Diim wèem ēe Gam koe hãa ba wèe x'aè ka chìbian kúru tama. Igaba diim wèem ēe ko wèe x'aè ka chìbian kúru ba, bóò Me ta ga hãa kana q'ãa Me ta ga hãa.

⁷ Tiri tu cóá tuè, táá hēe naka i cúí khòe ga qàe-qae tu u guu. Gaam ēe ko tchànoan kúru ba tchàno me e, ēem ma Gabá ma tchàno ii khamaga ma.

⁸ Gaam ēe ko chìbian kúru ba dxāwam di me e, dxāwa ba ncíisega tshoa-tshoases koe ga guu a chìbian ko kúru khama. Me kò Nqarim dim Cóá ba x'áisea hãa, nxãasegam gha dxāwam di tséèan kaàkagu ka.

⁹ Dìim wèém ã Nqarim ka ábàèa ba wèé x'aè ka chìbian kùrú tama, *Nqarim* dis ii-q'oo* sa gam koe hãa khama, me cuiskaga wèé x'aè ka chìbian kùrú hãa tite, Nqarim kam ábàèa hãa khama.

¹⁰ Ncëes gúús ka ne gha Nqarim di ne cóá ne ndaka ne e sa x'áise, ne dxãwam di ne cóá ne ndaka ne e sa: dìim wèém ã tchànoan kùrú tama ba, kana dìim ã qõese ba ncàm tama ba Nqarim koe guu tama.

Hàa ta ncàmku

¹¹ Ncëe tchòàn tu tshoa-tshoases koe ga kóma hãa: ncëe ncàmku méé ta di i khama.

¹² Táa méé ta Kainem khama ii guu, ncëe kò dxãwam di ii ba, a ba a kò gam ka qõese ba cg'õo ba. Ka ba kò dùús domka cg'õo me? Gam di zi tsée-k'ám zia kò cg'ãè zi i, i kò qõesem dian tchàno o domka a.

¹³ Tíi qõe ga tuè, táa tu are guu, ncëe nqõóm kò ko hòre tu u ne.

¹⁴ Q'ana ta hãa, x'ooan koe ta tcg'oara hãa a kg'òèan koe tcana hãa sa, gatá ka c'ëe ne ta ncàm hãa domka. Dìim wèém ã c'ëe ba ncàm tama ba x'oos koe hãa.

¹⁵ Dìim wèém ã gam ka qõese ba hòrea ba, cg'õo-k'ao me e, tu q'ana hãa, cg'õo-k'ao ba gam ka chòò tamasa kg'òè sa úú tama sa.

¹⁶ Ncëem dàòm ka ta ncàmku sa q'ana hãa: *Jeso Kreste* ba kò gatá domka kg'òèa ba tcg'òóa máa ta a sa. I ko qaase, gatá igaba ta gha thée kg'òèa ta gatá ka qõese ga ne domka tcg'òó sa.

¹⁷ Ncëe c'ëem khóèm kò x'aian úúa hãa, a ba a ko bóò me gam ka c'ëe ba qarian cgoa qgóókua hãa, igabagam kò tc'ëe-tcao naka au me tama, ne i gha ntama Nqarim di ncàmkuan gam koe hãa?

¹⁸ Tiri tu cóá tuè, táa méé ta kg'ama kg'áma ta ka cúí kg'ui naka ko ncàmkuan x'ái guu, igaba méé ta tsééan cgoa hée naka tseeguan cgoa hée thée x'ái i.

¹⁹ Ncëeta héean ka ta gha q'ana hãa, tseeguan di ta a sa, si gha ncëes gúù sa Nqarim cookg'ai koe qgàì-qgai tcáo ta a.

²⁰ Nda koe ga igaba ã tcáo ta ko chibi-chibi ta a koem Nqari ba gatá di tcáoan ka kaia hãa, a ba a wée gúúan ga q'ana hãa.

²¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncëe tcáo ta kò chibi-chibi ta a tama, ne ta Nqarim cookg'ai koe kgoarasease hãa,

²² a ta a gha dùús wées ã ta ko dtcàrà sa Gam koe guu a hòò, Gam di x'áè-k'áman ta qgóóa qaria, a ta a ko qãè-tcaokagu Me ko gúúan kùrú khama.

²³ Me ncëe ga me e Gam dim x'áè-k'áman ba: Cóásem *Jeso Krestem* di cg'òèan koe ta gha dtcòm, naka taa ãem ma x'áè taa hãa khamaga ma ncàmku di ba.

²⁴ Ne gane ã ko Gam di x'áè-k'áman qgóóa qari ne Gam koe hãa, Me Gam igaba gane koe hãa. Tcom-tcomsam Tc'ëem ãem máa taa hãam ka ta q'ana hãa, gatá koem hãa sa.

Tseegu sa hée naka tshúù-ntcõan hée thée e (4:1-6)

4

Tc'ëe xu kùrú bóò sa

¹ Ncàm-ncamsa tuè, táa tu wée xu tc'ëe xu dtcòm guu, igaba méé tu kg'aia kùrú bóò, ã xu tc'ëe xu Nqarim koe guua sa. Kái porofitin tshúù-ntcõan dia nqõómkg'ai koe síia hãa ke.

² Ncëes gúús ka tu gha Nqarim dim Tc'ëe ba q'ãa: Wèém tc'ëem ã ko nxàea tseegukagu a ko máá, *Jeso Kreste* ba cgàam koe guua hãa, ta ko méé ba Nqarim di me e,

³ igabam wèém tc'ëem ã Jesom ka nxàea tseegukagu tama ba Nqarim di tama. Ncëem tc'ëe ba *Krestem* dim ntcoe-k'aoam di me e, ncëe tu kò kóma hãa me gha hàà ba, Me ncëeska nxàakamaga nqõómkg'ai koe hàna hãa ba.

* 3:9: ii-q'oo - Gerikas ka i ko máa: "cgùri," témée.

⁴ Tiri tu cóá tuè, gatua Nqarim di tu u, a tu a *tshúù-ntcōan di xu porofiti* xu tààa hãa, Tc'ēm ēe gatu koe hãa ba gaam ēe nqōómkg'ai koe hànám ka kaia hãa khama.

⁵ Gaxua nqōóm di xu u, khama ēe xu ko nxàe sa nqōóm di si i, me ko nqōó ba komsana xu.

⁶ Gatáa Nqarim di ta a. Diím wèém ēe Nqari ba q'ana hãa ba ko komsana ta a, me gaam ēe Nqarim di tama ba komsana ta a tama. Ncēs gúús ka ta q'ana hãa Tc'ēm tseeguan di ba hēe naka tc'ēm qàe-qaekuan di ba hēéthēe e.

Nqari ba ncàmkuàn di Me e (4:7-21)

⁷ Ncàm-ncamsa tuè, hààn ta ncàmku, ncàmkuà nea Nqarim di i, me diím wèém ēe ko c'ēe ba ncàm ba Nqarim koe guu a ábàèa, a Nqari ba q'ana hãa ke.

⁸ Gaam ēe c'ēe ba ncàm tama ba Nqari ba c'úua hãa, Nqari ba ncàmkuàn di Me e khama.

⁹ Ncēea Nqarim ma Gam di ncàmkuàn gatá koe x'áíá hãa ga a: Gam dim Cóám cúí* bam kò nqōómkg'ai koe tsééa óá, nxāasega ta gha Gam koe guu a kg'òè ka.

¹⁰ Ncēea ncàmkus ii ga a: Nqari ba ta ko gatá ncàms tama si i, igabagam Gabá gatáa ncàm taa hãa, a ba a kò Gam dim Cóá ba dàòà-máákus iise tcg'òóa máá ta a, hààm gha chibia ta qgóóa máá ta a ka.

¹¹ Ncàm-ncamsa tuè, ncēe Nqarim kò ncēeta noose ncàm taa hãa ne i ko qaase, gatá igaba ta gha gatá ka c'ēe ne ncàm sa.

¹² Cúí khòe ga qanega Nqari ba bóò ta ga hãa, igaba ncēe gatá ka c'ēe ne ta kò ncàma hãa nem Nqari ba gatá koe hãa, i Gam di ncàmkuàn gatá koe xg'ara-xg'araèa.

¹³ Ncēs gúús domka ta q'ana hãa, Gam koe ta hãa, Me Gabá gatá koe hãa sa: Gam dim Tc'ēm bam máá taa hãa domka a.

¹⁴ Ta kò bóò hãa, a ta a ko nxàea tseegukagu, Abo ba kò Cóáse ba nqōómkg'ai koe tsééa óágara hãa sa, hààm gha Kgoara-kg'ao ba ii ka.

¹⁵ Ncēe c'ēm khòem kò ko nxàea tseegukagu, Jesom Nqarim dim Cóá ba ii sa, nem gha Nqari ba gam koe hãa, Me gabá Nqarim koe hãa.

¹⁶ Ncàmkus ēem Nqari ba gatá koe úua hãa sa ta q'ana hãa, a ko gaas koe dtcòm khama. Nqari ba ncàmkuàn di Me e, me diím wèém ēe ko ncàmkuàn cgoa hãa ba Nqarim koe hãa, Me Nqari ba gam koe hãa.

¹⁷ Ncēm dàòm ka ta ko bóò si ncàmku sa gatá koe xg'ara-xg'araèa hãa sa: xgàrakuan dim cáím ka ta gha kgoarasease hãa, ncēm nqōóm koe ta *Krestem* khama ii khama.

¹⁸ Ncàmkuàn koe i cúí q'áo ga kàa a, igabas ko tchànos ncàmku sa wèe q'áoan ga xhàiaigu, q'áo sa ko thòòan óá khama. Ncēe c'ēm khòem kò ko q'áo nem tchànos ncàmku sa úú tama.

¹⁹ Ncàmkuàn ta úua hãa, Gabá tc'āa a ncàm taa hãa domka.

²⁰ Ncēe c'ēm khòem kò ko máá: “Nqari bar ncàma hãa,” témé, igabagam kò gam ka qōese ba hòrea hãa nem tshúù-ntcōa-kg'ao me e. Ncēe gam ka qōesem ēem ko bóò bam kò ncàm tama nem cuiskaga Nqarim gaam bóò ta ga hãa ba ncàm tite.

²¹ Ta ncēm x'áè-kg'ám ba Gam koe guu a hòòà: Eē Nqari ba ncàma hãa ba méém qōese ba gataga thēe ncàm di ba.

Tààs dtcòm di sa (5)

5

Nqarim dim Cóám koe dtcòma ne

¹ Diím wèém ēe ko Jeso ba Kreste Me e sa dtcòm ba Nqarim ka ábàèa, me diím wèém ēe cóán ka xòò ba ncàma hãa ba gha thēe ēem khòem di cóán ncàm.

² Ncēe Nqari ba ta kò ncàma hãa a ko Gam di x'áè-kg'ámán kúru ne ta gha ncēm dàòm ka q'āa, Nqarim di ne cóá ne ta ncàma hãa sa.

* 4:9: cúí - kana “cúíse ábàèa”.

³ Ncèè Nqari ba ta kò ncàma hãa ne ta gha Gam di x'áè-k'áman qgóó qari khama, i Gam di x'áè-k'áman qóm tama.

⁴ Dìim wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba nqóóm dim tàà-k'ao me e khama. Si gatá dis dtcòm sa nqóó ba ta ko tàà cgoas ga si i.

⁵ Dìi ba nqóóm dim tàà-k'ao baa? Gaam ãe ko dtcòm, Jesom Nqarim dim Cóá ba iim cúí me e.

Jeso ba dìi Me e sa

⁶ Jeso Krete ba Gaam tshàan hěé naka c'áòan hěéthěé cgoa hààram ga Me e. Tshàan cgoa cúim kò hàà tama, igabaga tshàan hěé naka c'áòan hěéthěé cgoa a. Me *Tcom-tcomsam* Tc'ěe ba ko nxàea tseegukagu u, Tc'ěe ba tseegu Me e khama.

⁷ Nqoana gúua nea ko nxàea tseegukagu khama:

⁸ Tc'ěe ba hěé, naka tshàan hěé, naka c'áòan hěéthěé e; i ncěe gúuan nqoana ko cúis gúu sa nxàe.

⁹ Eēs khòè ne ko nxàea tseegukagu sa ta ko dtcòmà mááse, igabagas ães Nqarim ko nxàea tseegukagu sa gaas ka kaia hãa; si ncěe sa gaas Gam dim Cóám koem kò nxàea tseegukagus ga si i.

¹⁰ Dìim wèém ãe ko Nqarim dim Cóám koe dtcòm ba ko Nqarim ko nxàea tseegukagu sa tcáóa ba q'oo koe dtcòm; igaba ncěe c'ěem khòem kò Nqarim koe dtcòm tama nem *Nqari ba* tshúù-ntcôa-k'ao ba kúrú; Nqarim ko Gam dim Cóám ka nxàea tseegukagu sam dtcòm tama khama.

¹¹ Si ncěe sa *Nqarim* ko nxàea tseegukagus ga si i: Chõò tamas kg'òè sam máà taa hãa di sa, si ncěes kg'òè sa Gam dim Cóám koe hãa.

¹² Dìim wèém ãe *Nqarim dim* Cóá ba úúa hãa ba kg'òèan úúa hãa, me dìim wèém ãe Nqarim dim Cóá ba úú tama ba kg'òèan úú tama.

Chõò tamas kg'òès ka q'ãa sa

¹³ Ncěe zi gúu zir ko góá máá tu u, nxãasega tu gha q'ãa, chõò tamas kg'òè sa tu úúa hãa sa. Gatú ncěe Nqarim dim Cóám dim cg'òem koe ko dtcòm tur ko nxàe.

¹⁴ Si ncěe sa Gam koe ta úúa hãas tcoms ga si i: ncěe dtcàrà Me ta kò ko Gam di ncàman koe guu a nem ko kóm ta a di sa.

¹⁵ A ncěe q'ana ta kò hãa, kóm ta am ko sa, dùús wèés ãe ta ko dtcàràs koe, ne ta q'ana hãa, ãe ta ko dtcàrà sa ta ko hòò sa.

¹⁶ Ncěe c'ěem khòem kò gam ka qōese ba bóò, me ko x'ooan koe úú me tama chìbian kúrú, ne méém còrè; Nqari ba gha kg'òèan máà me ke. Gane ãe gane di chìbian x'ooan koe úú ne tama ner ko nxàe. Si x'ooan koe ko úú tsis chibi sa hàna; gaas chibi sam gha còrèa máá sar nxàe tama.

¹⁷ Wèés cg'ãè sa chibi si i, igaba i chìbian hàna hãa x'ooan koe úú tama a.

¹⁸ Q'ana ta hãa, dìim wèém ãe Nqarim ka ábàèa ba *wèé x'aè ka* chìbian kúrú tama sa, igabam ko gaam ãe Nqarim ka ábàèa ba kòrese, me gaam ãe cg'ãè tc'ěe ii ba thõò-thõo me tite.

¹⁹ Q'ana ta hãa, Nqarim di ta a, me wèém nqóó ba ãe cg'ãè tc'ěe iim di qarian dòm q'oo koe hãa sa.

²⁰ Ta gataga q'ana hãa, Nqarim dim Cóá ba hààra hãa, a kóma q'ãan di tc'ěean máà taa hãa sa, nxãasega ta gha ncěe tseegu ii ba q'ãa ka. Ta Gaam tseegu di iim koe hãa, ncěe Gam dim Cóám Jeso Krete ii ba. Ncěe ba tseegu dim Nqari Me e, a chõò tamam kg'òè Me e.

²¹ Tiri tu cóá tuè, kúrú mááseèa nqàrian koe méé tu xgáè-k'g'amse.

2 JOHANE

Johanem dis tcgãyas cáàm di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncēes tcgãyas cáàm di sa kaiaam kerekes dim iise góáa hãa, a ba a kò “ncam-ncamsas khóè sa hěé naka cóáa sa hěéthěé” góá máá sia hãa – sì ko ncēe sa kereke sa hěé naka gaas kerekes di khóèan hěéthěé nxàe.

Johane ba ko ncēes kerekes di ne khóè ne ntcàm, ncàmku ne gha sa, a ba a ko tshúù-ntcōa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu koe q'ãa-q'ãa ne.

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Ncàmku di xòèa ne (1-6)

- Tshúù-ntcōan di xgaa-xgaan ka dqàèku sa (7-13)

Tsgámkaguku zi

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ko ncēes tcgãya sa khóès* nxará tcg'òòèa hãa sa hěé naka gas di cóán hěéthěé góá máá, ncēer tseeguan kaga ncàma hãa sa; tíi ka cúí ncàmmè tama sa, igabaga thěé wèé ne ncēe tseeguan q'ana hãa ne ka ncàmmèa hãa sa,

² tseeguan ncēe gatá wèé ta ta koe hãa, a i a gha gatá koe chòò tamase hãa domkar ko máá:

³ Ngirim Abo ba hěé naka Gam ka Cóásem Jeso Krete ba hěéthěé tsara koe guua hãa cgómkuan hěé naka thòò-xama-máákuan hěé naka tòókuan hěéthěé méé i gatá koe tseeguan hěé naka ncàmku hěéthěé cgoa hãa, témé.

Tseegu sa hěé naka ncàmku sa hěéthěé e

⁴ Eër ko kóm, sari cóán† c'ěea ko tseeguan xùri sa, ěem kò ma Abo ba ma x'áèa hãa khamaga ma, kar kò kaisase qàè-tcao.

⁵ Ra ko ncēeska khóè seè, dtcàrà tu u, ncàmku méé ta sa. Kabam x'áè-kg'ám bar góá máá tu u tama, igabagar ko ncíim x'áè-kg'ám ba góá máá tu u, ncēe ta kò tshoa-tshoases koe ga úúa hãa ba.

⁶ Sì ncàmku sa ncēe si i: Gam di x'áè-kg'ámán cgoa ta gha kg'òè si i. Ncēe tu kò tshoa-tshoases koe ga guu a kóma hãa me ko x'áè-kg'ám ba máá, ncàmku cgoa méé tu hãa, témé khamaga ma.

Tshúù-ntcōan di xgaa-xgaan dis dqàèku sa

⁷ Kái xu qàe-qaeku-kg'ao xua nqóómkg'ai koe síia hãa khama, ncēe kò Jeso Krete ba cgàam koe guua hãas ka nxàea tseegukagu tama xu. Gatá ii xu khóè xua qàe-qaeku-kg'ao xu u, a xu a Krestem di xu ntcoe-kg'ao xu u.

⁸ Gaa domka méé tu q'óèsea hãa, naka tua gha táá ěe xae kúrúa hãa tsééan ka aaguse cgaeè guu, naka tua gha nxàasega cg'òèase surutaè.

⁹ Díim wèém ěe Krestem di xgaa-xgaan qgóóa qari tama, igabaga ko càua mááse e ba Ngari ba úú tama. Igaba díim wèém ěe ko Krestem di xgaa-xgaan qgóóa qari ba, Abo ba hěé naka Cóásem ga ba hěéthěé úúa hãa.

¹⁰ Ncēe c'ěem khóèm kò ko hàà cgae tu u, a ncēe xgaa-xgaan xgaa-xgaa tu u tama ne méé tu táá kgoara máá me nakam nquua tu q'oo koe tcàà guu, kana qàèse hààkagu me guu‡.

* **1:1:** khóè sa hěé naka gas di cóán hěéthěé e - ncēe sa ko kereke sa hěé naka kerekes di ne khóè ne hěéthěé nxàe. † **1:4:** sari cóán - ncēe sa ko kerekes di ne khóè ne nxàe. ‡ **1:10:** qàèse hààkagu me guu - Gerika sa ko máá, “tsgámkagu me guu,” témé.

¹¹ Dìim wèém ěe ko qãèse hààkagu me ba ko gam di zi tsée zi cg'ãè zi koe tsééa xg'ae cgoa me ke.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹² Kái zi gúù zir úúa hãa, gazi kar ga góá máá tu u zi, igabagar tcgãya ba hěé naka góá hì ba§ hěéthěér ga tséékagu sa tc'ěe tama. Igabagar nqòòan úúa hãa, dàra tu ur gha ta síí xg'ae a chóà di i, nxãasega ta gha cg'oèase qãè-tcao ka.

¹³ Sáá kíís nxará tcg'òòea hãas di ne cóá nea** ko tsgámkagu si.

§ 1:12: góá hì ba - Gerika sa ko c'ěem kg'ui ba tséékagu ncěe ko máá, tcgáù cgoa di gúùan ntcùú u.
di ne cóá ne - ncěe sa ko Johanem dis kereke sa hěé naka gas di ne khòe ne hěéthěé nxàe.

** 1:13: Sáá kíís

3 JOHANE

Johanem dis tcgãyas nqoana di sa Téé-cookg'ai sa

Johane ba kò ncêes tcgãyas nqoana di sa kaïam kerekes dim iise góáa hãa, a ba a kò Gaio ta ko ma tciièm tc'ãa-cookg'aim kerekes di ba góá máá sia hãa.

Johane ba kò Gaio ba koa, gam di hùian c'êe ne dtcòm-k'ao ne di ka, a ba a ko Dioterefese ta ko ma tciièm khòem ka q'ãa-q'ãa me.

Tcgãyas q'oo koe hàna zi:

- Gaio ba ko dqomèmè (1-8)
- Dioterefese ba ko ntcoèè (9-10)
- Demeterio ba ko koaè (11-12)
- Còo di kg'uia ne (13-15)

Gaio ba ko dqomèmè

¹ Kerekes dir kaia ra a,

a ra a ko ncêes tcgãya sa tirim ncàm-khoem Gaiom ncêer tseeguan kaga ncàma hãa ba góá máá, a ko máá:

² Tiri tsi ncàm-khoe tseè, còrèar ko máá tsi, wèé zi gúù zi gha tsáá koe qãèse qõò, tsi gha qãèse hãa ka, ncêe i ko ma tcáóa tsi qãèse qõò khamaga ma.

³ C'êe ne dtcòm-k'ao nea kò hàà, a ne a tseeguan tsáá koe hãa ka nxàea tseegukagu, ãe tsi ko ma tseeguan koe ma kg'õè khamaga ma. Eër ko ncêes gúù sa kóm kar kò kaisase qãè-tcao.

⁴ Tiri ne cóá nea ko tseeguan koe kg'õè sar ko kóm kar ko kaisase qãè-tcao. Ncêes gúù sa nqáéa hãase ko qãè-tcaokagu tes gúù sa káà si i.

Tsééa xg'ae sa hée naka ntcoeku sa hēéthēé e

⁵ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, wèé zi gúù zi ãe tsi ko dtcòm-k'ao ne kúrúa máá zi koe tsi tcom-tcomsa tsi i, gatà ne ga ma tsáá koe táá za guua ne khòe ne e igaba.

⁶ Kerekes di ne khòe ne cookg'ai koe ne kò tsari ncàmkuana ka nxàea tseegukagu. Ncêe Nqari ba ko qãè-tcaokagum caum ka tsi kò ko gane dim dàòm koe qõòkagu ne, ne tsi gha ko qãèse hēé.

⁷ Nqarim dim cg'òèm domka ne kò qãè tchòàn ne gha xgaa-xgaa ka nqõómkg'ai koe síía hãa, a ne a kò dtcòm-k'ao tama ne koe táá cúí gúù ga hòòà mááse.

⁸ Gaa domka i ko qaase, gatà ii khòèan ta gha x'áéa ta koe qãèse hààkagu sa, nxãasega ta gha tseeguan cgoa tsééa xg'ae ka.

Dioterefese ba ko ntcoèè

⁹ Kereke sar kò ko góá máá, igabagam kò Dioterefesem ncêe kò gane dim tc'ãa-cookg'ai bam gha ii sa ncàma hãa ba, táá komsana xae e.

¹⁰ Gaa domka, ncêe hààr kò ko ner gha hàà kereke sa tc'êe-tc'êe dùúm ko kúrú sa: sixae kam ko cg'ãè kg'uiian kg'ui. Ncêeta hēéa nea kò tc'ãò me tama, khamam kò nqõó xu koe ko caate ne dtcòm-k'ao ne táá qãèse hààkagu. A ba a kò gataga thēé gane ãe kò c'êe ne qãèse hààkagu kg'oana ne xgàè-kg'am, a ba a kerekes koe xhàïagu ne.

Demeterio ba ko koaè

¹¹ Tiri tsi ncàm-khoe tseè, táá méé tsi ãe cg'ãè ii sa serè guu, igaba méé tsi ãe qãè ii sa serè. Dìím wèém ãe ko ãe qãè ii sa kúrú ba Nqarim koe guua. Me dìím wèém ãe cg'ãè ii sa ko kúrú ba Nqari ba bóò ta ga hãa.

¹² Wèé ne khóè ne hěé, naka tseeguan tc'áro-tc'aro ga hěéthěéa ko Demeteriom ka nxàea tseegukagu. Xae ko sixae igaba thěé gam ka nxàea tseegukagu, tsi q'ana hãa ěe xae ko nxàe sa tseegu ii sa.

Còo di zi tsgámkaguku zi

¹³ Kái zi gúù zi gazi kar ga góá máá tsi zir úúa hãa, igabagar ga góá hì ba* tséékagu sar tc'ěe tama.

¹⁴ Igabagar nqòòan úúa hãa, qháéser gha xg'ae cgoa tsi di i, tsam gha xg'ae a chóà.

¹⁵ Tòókuan méé i tsáá cgoa hãa.

Tsari ne ncàm-khoe nea ko tsgámkagu tsi. Gatá di ne ncàm-khoe ne cg'òèa ne ka tsgámkagu.

* **1:13:** *góá hì ba* - Gerika sa ko cam dim kg'ui ba tséékagu ncěe ko máá, tcgàù cgoa di gúùan ntcùú u.

JUTA

Jutam dis tcgãya sa Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Jutam di sa kò góáèa hãa, tshúù-ntcõa di xu xgaa-xgaa-kg'ao xus gha q'ãa-q'ãa ka. Ncêes tcgãyas koe cúita iim xg'aeku ba cam dim Peterem koe hana. Góá-kg'ao ba ko gam di nxará-kg'aoan ntcâm, “d̀tcòm̃s nc̃em Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máàna hãa sa méé ne x'ãà máá sa.”

Qaa-qaasa kg'ui ne:

- xgàraku sa

Tcgãyas q'oo koe hana zi:

- Tshúù-ntcõan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu (1-16)

- Xgaa-xgaasean qgóó qari dis dqàèku sa (17-25)

Tsgámkaguku zi

¹ Juta ra a, Jeso Krestem dir qãà ra, a Jakobom ka qõese ra.

Ra ko gane èe tciièa hãa, a Nqarim Abom ka ncàm̃mèa hãa, a Jeso Kreste ba tòóa máàèa hãa ne nc̃es tcgãya sa góá máá, a ko máá:

² Thòò-xama-máákuan h̃é, tòókuan h̃é naka ncàm̃kuan h̃éth̃é méé i gatu koe càuse, témé.

Tshúù-ntcõan di xu xgaa-xgaa-kg'ao xu

³ Ncàm-ncamsa tuè, èetar kò ko ma wèé qaria te ka kgoarakus nc̃e ta xg'aea máàna hãas kar ga góá máá tu u sa dqùrì cgae, igabar kò bóò i ko qaase, góá méér naka korè tu u naka tu d̀tcòm̃s nc̃em Nqari ba cúí q'oro Gam di ne khòè ne máàna hãa sa x'ãà máá.

⁴ C'èe xu khòè xu, nc̃e gaxu di xgàrakuan ka i ncìí x'aè ka kg'uièa hãa xua tc'irì-tc'irì tua a xg'aekua tu koe tcana hãa khama. Nc̃e xu khòè xu Nqari-tcáo tama xua Nqarim di cgóm̃kuan qg'urì a cg'áràn kúrú ana hãa, a ko Jeso Krestem gatá ka Q'òðsem cúisega X'aiga ii ba xqase.

⁵ Eèta tu ga ma wèé zi gúù zi nc̃e zi ka nxãakamaga q'ana hãa, igaba ra kg'ama X'aigam kò ma Gam di ne khòè ne Egepeto koe guu a kgoara, a èes qãá q'oo koe gane èe kò d̀tcòm̃s tama ne cg'òos ka tc'èe-tc'èe tu u kg'oana hãa.

⁶ Moengelean nc̃e kò táá gaan di téé-q'ooan qgóó qari a kò gaan di x'ãè-q'ooan aagum kò chòò tamase táùan cgoa qáéa ntcòó, i nc̃eska igabaga gaa koe ntcúús q'oo koe hãa a ko kaiaam cam xgàrakuan di ba qãà.

⁷ Sodoma ba h̃é, naka Gomora ba h̃é, naka èe nxama-nxama tsaraa hãa xu x'áé-dxoo xu h̃éth̃éa kò th̃é gatà iim dàòm cúím kaga cg'áràn h̃é naka tchàno tamam dàòm ka h̃éth̃é séèkuan kúrú, a xu a chòò tamam c'èem dis xgàrakus q'oo koe hãa, c'èe ne koe x'áís iise.

⁸ Nc̃em dàòm cúím kaga xu th̃é nc̃e xu xgaa-xgaa-kg'ao xu tshúù-ntcõa di xu sòokuri zi úúa hãa, nc̃e ko kúrú xu xu gaxu di tc'áróan cg'uri-cg'uri zi, a tc'ãà-cookg'aian xguì, a moengelean cóè zi.

⁹ Moengele xu ka kaiaam moengelem Mikaelem igabagam kò dxãwa ba cóè bèe, èem kò ko Moshem dim tc'áróm gha diín ka séèès ka ntcoeku cgoa me ka, igabam kò bìrí me a máá: “Nqari ba méém dqàè tsi,” témé.

¹⁰ Igaba xu ko nc̃e xu khòè xu wèés gúùs èe xu kóma q'ãa tamas koe cóèkuan cgoa kg'ui. Káa tc'èe zi kg'oo-coa zi khama xu ii, a ko èe xu ko xàm̃s ka kg'òè, a xu a ko nc̃e zi gúù zi ka kaàkaguè.

¹¹ Tsóágase i gáé gha cg'ǎè ii gaxu ka! Kainem dim dàò ba xu xùria hǎa, a xu a marian di ncàman ka ìem Balame kúrúa hǎas cg'ǎès khama ii sa kúrúa. A kò qari-qari tcúú ìem Kora hēéa khama, a xu a gha ìem ma cg'òòèa khamaga ma cg'òòè.

¹² Gatu di kōèan ncàmkuàn di koe xu ko kgoarasea hǎase sau-sauga zi guù zi kúrú, a gaxu cúí xu q'ǒése hǎa. Káà tshàa zi túú-c'òò zi tc'ǎán ka ko wée za xàbùateè zi khama xu ii, a tc'òoan ko tcuèem x'aèm ka tc'ároan kúrú tama zi hìi zi khama ii, hìi zi ncēe tǒbea zi cgoa q'òèa tcg'òòèa hǎa a nxǎakamaga x'óóa hǎa zi.

¹³ Kobi-kobiseko qhonèan tshàa-dxooan di khama xu ii, i gaxu di tsééan ncēe sau-sauga ko x'áise, ncēe *tshàa-dxooan* di xùbuan ko ma tcg'oa khamaga ma. Tcheèko xu tconò xu khama xu ii, ncēe chòò tamase dcúú-qom sa tòóa mááèa hǎa xu.

¹⁴ Enokem ncēe kò Adam koe guus ka 7 dis qhàòs di ii ba kò ncēe guùan ka gaxu koe porofita a máá: “Bòò, X'aiga ba ko tcám-tcám *moengelean* Gam di tcom-tcomsa cgoa hàà,

¹⁵ a ba a ko hàà wée ne koe xgàrakuan óága, a wée ne ìe cg'ǎè tcáo ne chibi-chibi, gane di zi tséé zi cg'ǎè-tcáoan di zi koe, naka ìe cg'ǎè tcáo ne chibi-kg'ao ne koe hēéthēé e, wée zi kg'ui zi cg'ǎè zi Gam ka ne kg'uia hǎa zi domka,” tam méé.

¹⁶ Ncēe xu khóè xua ko kg'ui-kg'uisse a ko c'èean ncóó. Gaxu di tcáoan ncàma hǎa cg'ǎèan xu ko xùri, a xu a ko qǎè tamam dàòm ka kg'áma xu cgoa koase, a ko c'èe ne koe qǎè-qǎese, nxǎasega xu gha qǎè-qǎe-tcáo ne ne c'èe guù màà xu ka.

Xgaa-xgaasean qgóóa qari dis dqàèku sa

¹⁷ Igabaga tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatá dim X'aigam Jeso Krestem di xu x'áè úú-kg'ao* xu, ncēe nqáéa hǎa x'aè ka nxàea hǎa kg'uiàn ka tc'èe-tc'èese.

¹⁸ Bìrì tu u xu kò a máá: “Còò di xu cáam xu ka i gha ncoiku-kg'aoan hǎa, khóèan ncēe ko gaan di cg'ǎè tcáoan ncàma hǎa cg'ǎèan xùri i,” témé.

¹⁹ Ncēea gaa ne khóè ne q'aa-q'aasean ko óága ne ne e, ncēe ìe ne gane tc'èea hǎas ka i ko kg'òèa ne qòòkaguè ne, ncēe *Tcom-tcomsam* Tc'èe ba úú tama ne.

²⁰ Igaba tu gatu, ncàm-ncamsa tuè, gatu di dtcòmàn ncēe kaisase ts'ee-ts'ee kg'aièa koe tshàoa ghùise, naka tua Tcom-tcomsam Tc'èem koe còrè,

²¹ naka tua Nqarim di ncàmkuàn qgóóa qari, ìe tu hǎa a ko gatá dim X'aigam Jeso Krestem gha cgóm tu u, a chòò tamas kg'òè sa màà tu u sa qǎa ka.

²² Gane ìe ko káise tc'èe-tc'èese ne méé tu cgóm;

²³ c'èe ne tu kgoara, c'eean di tshúùan q'oo koe tcg'òóa ne ka; naka tua q'áò hǎase c'èe ne cgóm, igabaga méé tu gane di qgáian ga hòre, ncēe gane di tcáoan ka ncàmmèa hǎa cg'ǎèan ka cg'uri-cg'urièa hǎa a.

Dqomkuan dim cii ba

²⁴ Nqari ba qarian úúa hǎa, qgóó tu um gha, tu táá cg'áé di i. *Gatagam qarian úúa hǎa*, kúrú tu um gha, tu hàà qǎè-tcaoan cgoa káà chibise Gam di x'áàn cookg'aia koe téé.

²⁵ Jeso Krestem gatá dim X'aigam koe méé i guu naka dqomkuan hēé, x'aian hēé, qarian hēé naka tc'ǎà-cookg'aian hēéthēé, gaam gatá dim Nqarim Kgoara-kg'aom cúim koe chòò tamase hǎa, nqòòm tshoa-tshoase tamas cookg'ai koe guu naka ncēeska hēé naka chòò tamase hēéthēé e. Amen.

* 1:17: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

XGORE-KG'AI Chómsea zi gúù zi xgòre-kg'ai sa Téé-cookg'ai sa

Chómsea zi gúù zi xgòre-kg'ais Johanem di sa kò góáè, dtcòm-kg'ao ne kò gane di dtcòman Jeso Krestem koe hàna hãa domka xgàraèm x'aèm ka. Johane ba ko x'ái, Jeso ba wèé zi gúù zi nqóòm di zi Gam dim tshàu q'oo koe qgóóa hãa sa, a ba a gataga nxará-kg'ao ne nqòòkagu, a ghùì-ghui tcáo ne kg'oana.

Ncêes tçgãyas koem ko Nqari ba Gam di ne khòè ne chómsea zi gúù zi xgòre-kg'aia máá. Kái zi sere-sere zim kò tséékagu, nxãasega ne gha dtcòm-kg'ao ne kóma q'ãa, ne c'êe ne khòè ne táá kóma q'ãa ka.

Ncêes tçgãyas koe kaisase cgáém kg'ui ba ncêe me e, ncêe ko máá, Nqari ba gha X'aigam Jeso Krestem koe guu a còo dis ka Gam di cg'õo-kg'aoan tàà, dxãwam ga ba hěéthěé e, témé ba. A ba a gha Gam di ne khòè ne tcom-tcomsa ne ts'ee-kg'aian máá - kãbam nqarikg'aim koe hěé naka kãbam nqóòmkg'ai koe hěéthěém gha kúrú u.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- tàà sa, x'áia ne, qari ne, dqom
- Ghùu-coa ba
- moengele ne
- tçgãya sa

Tçgãyas q'oo koe hàna zi:

- X'áis xgobekg'am ko sa (1)
- Tçgãya zi 7 zi kereke zi koe ko síi zi (2-3)
- Tçgãyas 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcéekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa (4-7)
- 7 xu torompita xu (8-11)
- Cg'ao-dxoo ba hěé naka cãm kg'oo-coa tsara cg'õo ko tsara hěéthěé e (12-13)
- Tãáka zi x'ái zi (14-15)
- 7 zi gàba zi Nqarim di xgòàn di zi (16)
- Babilonem dis kòbeku sa hěé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hěé, tshúù-ntcõa di xu porofita xu hěé, naka dxãwa ba hěéthěé e (17:1-20:10)
- Còo dis xgàraku sa (20:11-15)
- Kãbam nqarikg'ai ba hěé naka kãbam nqóó ba hěé naka kãbam Jerusalema ba hěéthěé e (21:1-22:5)
- Còo di kg'uia ne (22:6-21)

X'áis xgobekg'am ko sa (1)

Tshoa-tshoa dis nxàe sa

¹ Ncêes tçgãya sa ko Jesom nxàea hãa zi gúù zi xgòre-kg'ai. Ncêe zi gúù zi xgòre-kg'ai sam Nqari ba máá Mea, Gam di xu qãà xum gha x'ái, dùú zi gha qháése kúrúse sa ka. Jeso ba kò Gam dim moengele ba Gam dim qãàm Johanem koe tsééa úú a ncêe zi gúù zi ka q'ãakagu me.

² Ncêes tçgãyas koem ko Johane wèé zi gúù zi ěem ko bóòa hãa zi nxàea tseegukagu: Nqarim di kg'uian hěé naka Jesom kò nxàea tseegukagu sa hěéthěé ka.

³ Ěẽ ko ncêes tçgãya sa nxará ba ts'ee-ts'ee-kg'aièa, ne gataga ěe ko porofitan di kg'uian ncêe komsana, a ko ěe góásea sa qgóóa qari ne ts'ee-ts'ee-kg'aièa, x'aè ba cúù me e khama.

Johane ba ko 7 zi kereke zi tsgámkagu

⁴ Tíia Johane ra ko 7 zi kereke zi nqóòm Asia dim koe hàna zi góá máá a ko máá:

Cgómkuan hěé naka tòókuan hěéthěé mée i gatu cgoa hãa, ncěe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hààm *Nqarim koe guua a*, naka 7 xu Tc'ěe xu koe guuan hěé, ncěe ntcōó-q'ooos Gam di x'aian dis cookg'ai koe hàna xu,

⁵ naka Jeso Krestem koe guuan hěéthěé e, ncěe Nxàea-tseegukagu-kg'aom tcommèa ba, tc'ãa a x'ooan koe ghùiea ba, a ba a Tc'ãa-cookg'aim x'aiga xu nqōómkg'ai di xu di ba.

Gaam ěe ncàm taa ba, a ba a kò c'áòa ba cgoa chibia ta koe kgoara taa ba,

⁶ a ba a kò x'aian koe hěé naka peresiti ne koe hěéthěé kúrú ta a, Nqarim Gam ka Xòò ba ta gha tsééa máá ka, Gam koe mée i dqómkuan hěé naka qarian hěéthěé chòò tamase hãa! Amen.

⁷ Bóò, túú-c'òò zi q'oo koem ko hàà, i gha wèe tcgáian bóò Me, ěe gáo Mean ga hěéthěé e. Zi gha wèe zi qhàò zi nqōóm di zi Gam domka kg'ae. Gatà i gha ii. Amen!

⁸ “Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, ncěe sa ko máá: tc'ãa di Ra a, a Ra a còò di Ra a,” tam ko X'aigam Nqari ba mée, ncěe hàna, a kg'aiga hàna, a ko kháóa hàà ba, qarim wèé ba.

Johane ba ko Krestem cgoa xg'ae

⁹ Tíía Johane ra, gatu ka káikhoe ra, ncěe ko gatu cgoa xgàrakuan Jesom di xgàraèa ra, a ra a gatu khama Nqarim di x'aian dir khòè ra a. Tíí hěé naka gatu hěéthěé mée ta qáo tcáo ii, naka ta qarika téé. Nqarim dim kg'ui bar xgaa-xgaaa, a ra a Jesom ka nxàea tseegukagua khamar tshàam ka nxàma-nxàmaèam nqōó-coam Patemose ta ko ma tciièm koe tòòèa.

¹⁰ X'aigam *Nqarim* dim cáím kam kò Nqarim dim Tc'ěe ba cg'oè cgae tea, ra kò qãáa te koe c'ěem dòm ba kóm me ko torompitam khama ma q'au,

¹¹ a ko máá: “Eě tsi gha bóò sa mée tsi tcgãyas koe góa naka tsia 7 zi kereke zi koe tsééa úú: Efeso koe hěé, naka Semurena koe hěé naka Peregamo koe hěé naka Tiatira koe hěé, naka Saredise koe hěé, naka Filadelefia koe hěé, naka Laodikea koe hěéthěé e,” témé.

¹² Nxãaskar kò tééa kãbise, ěe ko kg'ui cgoa tem dòm bar gha bóò ka. Eěr ko tééa kãbise kar kò 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi bóò.

¹³ Gaa zi lampi zi di téé-q'ooan nqáè koer kò Khòèm dim Cóám khama iim Khòè ba bóò, me qáòm qgái ba hàna, a ba a dxùua ba koe gauta dim bàne ba xòóa.

¹⁴ Tcúúa ba di c'òòa ne kò q'úú u, ghùuan di c'òòan khama ma, a i a tsõán khama ma q'úú u, i Gam di tcgáian karukos c'ees khama ii.

¹⁵ Gam di nqàrèa nea kòò tchùuèas qanos khama ma x'áà, ncěe kò c'ees q'oo koe xgài cgaeèa sa, i kò dòma ba tòèko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xam.

¹⁶ Me kò Gam dim x'òàm kg'àò xòè dim koe 7 zi tconò zi qgóóa, me kò kg'áma ba koe ts'èèm ntcàum cáím kg'ám ba tcg'oa, i kò Gam di kg'áian koaba dis cáíms x'áà khama ma tcàà.

¹⁷ Eěr ko bóò Me kar ko nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, x'óóam khòèm khama ii a. Me Gam dim kg'àò tshàu ba tíí koe tòò, a ba a máá: “Táá q'áo guu. Tc'ãa di Ra a, a còò di Ra a ke,

¹⁸ a Ra a ěe kg'òèa Ra a, x'óóa Ra kò hãa, igaba bóò, chòò tamase Ra kg'òèa hãa! A Ra a x'ooan di xgobekg'aman qgóóa, naka x'óóa ne khòè ne dim qgáim dian hěéthěé e.

¹⁹ Góa nxãaska ěe tsi bóóa gúua ne, ncěeska ko kúrúsean hěé naka ncěe zi gúu zi qáá q'oo koe ko hàà kúrúsean hěéthěé e.

²⁰ Eě tsi ko bóò Ra qgóóa hãa zi tconò zi 7 zi hěé naka 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi hěéthěéa tchòàs chómsea hãas dis x'ái sa ncěe si i: tconò zi 7 zia moengele xu 7 zi kereke zi di xu u, zi 7 zi lampi téé-q'oo zi 7 zi kereke zi i.”

Tcgãya zi 7 zi kereke zi koe ko sí zi (2-3)

2

Efeso dis kerekes koe ko qòòs tcgãya sa

¹ Me Jeso ba máá: Efeso koe hànas kerekes dim moengele ba góa máá naka máá:

Ncëea kg'uian Gaam di ga a, ãe 7 zi tconò zi kg'àòm x'òàm Gam dim koe qgóóba ba, a ba a ko 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi xg'aeku koe qđòba te ba. Ncëetam ko méé:

² Gatu di zi tséé zi Ra q'ana, ãe tu ko qómse tséé zi hěé, naka gatu di qáo tcáóan hěéthěé e. Q'ana Raa, khóèan ãe cg'ãè cau tu tchòà úú cgoa tama sa, a tu a kúrúa bóòba khóè xu ãe ko máá, x'áè úú-kg'ao* xu u témé xu, igaba xu gaxu tama xu u, a tu a tshúù-ntcõa-kg'ao xu ii sa hòòba hãa.

³ Qáo tcáóan cgoa tu kò qarika tẽe, a tu a kò qóm cgoa qgóókua hãa Tirim cg'òem domka, a tu a kò táá xhõen-tcáo.

⁴ Igabar ko gatu koe c'ees gúùs tshúù sa bóò, a gaas ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: “Gatu di ncàmkuian tc'ãà di tu aagua,” témé.

⁵ Tc'ẽe-tc'ẽese *gatu di ncàmkuian kò kg'aia* hànám qgài ba. Tsóágase tu gáé tshúùse cg'áéa! Tcóóse tu gatu di chibian koe, naka kúrú tsééan kg'aiga tu kò kúrú u. Gatà tu kò hěé tama ner gha gatu koe hàà, a Ra a gha gatu di lampian gaan di téé-q'ooan koe tcg'òò, ncëè tcóóse tama tu kò hãa ne.

⁶ Igaba tu ncëes gúùs qãès tééa gha máá tu u sa úúa: Nikolae ne di tsééan tu hòrea, ncëe Tíi ka hòrèa a thěé.

⁷ Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ẽem ko kereke zi birí sa. Gaam ãe ko tàà bar gha kgoara máá me kg'òèan dis hìis koe tc'òò, ncëe Nqarim dim paradaisim koe hàna sa.

Semurena dis kerekes koe ko qđòs tcgãya sa

⁸ *Me Jeso ba máá:* Semurena koe hànás kerekes dim moengele ba góá máá naka máá: Ncëea kg'uian Gaam di ga a, ãe tc'ãà di ba, a còò di ba, ãe kò x'óóba ba, a ba a kg'òè ba. Ncëetam ko méé:

⁹ Gatu di xgàrasea ner q'anaa, naka gatu di dxàuan hěéthěé e, igaba tu qguùba. Q'ana Raa cg'ãè zi gúù zi ãe ko máá Juta ne e témé ne ko méé cgae tu u zi, igaba ne Juta ne tama ne e, si c'ees xg'aes satanam di si i.

¹⁰ Táá cúí gúù ga q'áo guu ãe tu gha hàà ko xgàra máàès gúùs ka. Birí tu ur ko, dxãwa ba gha c'ẽe-kg'áía tu qáé-nquuan koe tcãà, nxãasega tu gha kúrúa bóòè ka, tu gha 10 cáman xgàràè. Tcom-tcomsa méé tu ii, x'ooan di xg'aeku koe ga igaba, nakar gha cábás kg'òèan di sa máà tu u.

¹¹ Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ẽem ko kereke zi birí sa. Gaam ãe ko tàà ba cuiskaga càmm dis x'oos ka thòò-xamkaguèa tite.

Peregamo dis kerekes koe ko qđòs tcgãya sa

¹² *Me Jeso ba máá:* Peregamo koe hànás kerekes dim moengele ba góá máá naka máá: Ncëea Gaam ãe ts'èè a càmm kg'ám ntcàu ba úúam di kg'uian ga a. Ncëetam ko méé:

¹³ Q'ana Raa nda koe tu x'ãèa sa: satanam dis ntcõó-q'ooos hàna koe e, igaba tu ko Tiri cg'òèan qarika qgóóba, a tu a kò gatu di dtcòman Tíi koe táá ntcoe, Antipasem Tirim tcom-tcomsa iim nxàea-tseegukagu-kg'aom di cáman kaga igaba, ncëe kò satanam x'ãèa hãa koe gatu xg'aeku koe ga cg'òèè ba.

¹⁴ Igabar ko gatu koe c'ẽe zi gúù zi cg'orò zi tshúù zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóè ne c'ẽe ne tu ãe koe úúa hãa Balame di xgaa-xgaakuan qgóóba hãa ne, ncëe ko Balake ba x'ái, Iseraele di ne khóè nem gha ntama ma chibian koe tcãà sa ba, qàe-qae nem ko ne kúrúa máàseèa hãa nqàrian dàòba máàèa tc'òòan tc'òò, a ne a ko cg'áràn kúrú.

¹⁵ Gataga tu c'ẽe ne úúa hãa Nikolae ne di xgaa-xgaan qgóóba hãa ne.

¹⁶ Ke nxãaska tcóóse gatu di chibian koe! Gatà i kò ii tama ne, Ra gha gatu koe qháése sencgaga hàà, a Ra a hàà ncõoan kúrú gane cgoa, kg'árma Te dim ntcàum cgoa.

¹⁷ Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ẽem ko kereke zi birí sa. Gaam ãe ko tàà bar gha chómmeà tc'òòan mana di máà, a Ra a gha q'úús nxõá sa máà me, i gaas koe kaba cg'òèan góásea, cúí khóè ga c'úua hãa a, gaam ãe ko sèè sim cúím oose.

* 2:2: x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko “apostolo” témé.

Tiatira dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

¹⁸ *Me Jeso ba máá:* Tiatira koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêea Nqarim dim Cóám di kg'uiian ga a, ncêe Gam di tcgáian karukos c'ees khama ii ba, i Gam di ngàrèan tchùuèas qanos khama ii. Ncêetam ko méé:

¹⁹ Gatu di zi tséé zi hêé, naka ncàmkuian hêé naka dtcòmàn hêé, naka tséé-kg'áman hêé, naka qáo tcáoan cgoa qarika tééan gatu di hêéthêé Ra q'anaa. A Ra a q'ana hãa, kg'aika tu thu ko ma tséé sa tu nqáéa hãa sa, a tu a ko ncêeska kaisase tséé sa.

²⁰ Igabar ko gatu koe c'êe zi guù zi tshúù zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóès Jesabele sa tu kgoara máána hãa, ncêe ko porofiti si i ta ma tciise sa, si ko xgaa-xgaa a ko Tiri qãàn hoàkagua i ko cg'áràn kúrú, a ko tc'òoan ncêe kúrúa mááseèa hãa nqàrian dàòà mááèa tc'óó.

²¹ X'aèa ner máà sia hãa tcóóses gha di i, igabas gas di cg'áràn koe tcóóse tc'êe tama.

²² Khamar gha xaoa tcãa si kgàrom *xháes dim* koe, a Ra a gha êe ko gas cgoa cg'áràn kúrú ne kaisa xgàrasean koe tcãa, gas di zi dàò-kg'ám zi koe ne kò tcóóse tama ne.

²³ A Ra a gha gas di cóán x'oos cgoa cg'òo. Zi gha wèé zi kereke zi q'ãa Tíí ga Ra a sa, ncêe ko tc'èean hêé naka tcáoan hêéthêé qaara tcg'òó Ra, a Ra a gha wèé ne êe ne ma tsééa hãa khamaga ma suruta kabi.

²⁴ Igabar ko c'êe tu Tiatira koe hàna tu (gatu ncêe gas di xgaa-xgaan xùri ta ga hãa tu, a tu a 'satanam di chómsea hãa' ta ko ma tciie kàan xgaa-xgaase ta ga hãa tu) birí a ko máá: Cuiskagar c'êe cãa ga dcêékagu tua hãa tite.

²⁵ Igaba méé tu êe tu úúa hãa sa qgóóa qari nakar gha nxãakg'aiga síí hàà.

²⁶ Eê ko tàà ba, a ba a ko Tíí ko tc'êe zi tséé zi qgóóa qari, i nxãakg'aiga síí x'aèa ba xg'ara bar gha táá zi qhàò zi tc'ãà-cookg'ai di qarian máà,

²⁷⁻²⁸ êer kò ma Tirim Xòòm koe ma qarian hòòà khama.

'Qano dim dqàbim cgoam gha tc'ãà-cookg'ai ne.

Góm di zi gàba zi khamam gha ma cg'ám-cg'am ne.'

Ra gha gataga q'uu tconò sa máà me.

²⁹ Eê tceean úúa ba méém kóm, Tc'êem ko kereke zi birí sa.

3

Saredise dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

¹ *Me Jeso ba máá:* Saredise koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêe kg'uia nea êe 7 xu Tc'êe xu Nqarim di xu hêé naka 7 zi tconò zi hêéthêé qgóóam di ga a. Ncêetam ko méé: Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Khóè ne ko máá, kg'òèa tua, témé, igaba tu x'óóa.

² Igaba méé tu tõe naka tua cg'aré zi tséé-coa zi êe qaùà hãa zi qgóóa qari-qari, gaa zi êe qaùà zia kaà kg'oana ke. Gatu di zi tséé zir kò bóò ne zi Nqarim tcgáí q'oo koe tchàno tama khama.

³ Tc'êe-tc'êese méé tu nxãaska, ntama tu ma *Nqarim di zi kg'ui zi hòòà a kómaa* sa. Qgóóa qari zi naka tua gatu di chibian koe tcóóse naka Nqarim koe kàbise. Kókò tama tu kò hãa ner gha ts'ãà-kg'aom khama ma hàà, tu gha táá q'ãa, ndakam x'aèm kar gha gatu koe hàà sa.

⁴ Gatà i ii igaba tu c'êe ne khóè ne Saredise koe úúa, qanega qgáia ne cg'uri-cg'uri tama ne, a ne a gha q'úúse hanase qòò cgoa Te, kg'anoèa nea khama.

⁵ Eê ko tàà bar gha gane khama ma q'úúse hãakagu, a Ra a cuiskaga cg'òèa ba kg'òèan dis tcgãyas q'oo koe tchùua tcg'òóa hãa tite, a Ra a gha cg'òèa ba Tirim Abom cookg'ai koe hêé naka Gam di xu moengele xu hêéthêé cookg'ai koe nxàea tseegukagu.

⁶ Eê tceean úúa ba méém kóm, Tc'êem ko kereke zi birí sa.

Filadelefia dis kerekes koe ko qõòs tcgãya sa

⁷ *Me Jeso ba máá:* Filadelefia koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêe kg'ui nea Gaam ãe tcom-tcomsam di i, a ba a tseegu ii ba, ncêe Dafitem di xgobekg'aman qgóó ba. Xgobekg'amam kò hãa ne i cúí khòe ga tcêekg'am tama, a tcêekg'amam kò hãa ne i gataga cúí khòe ga xgobekg'am tama ba. Ncêetam ko méé:

⁸ Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Bóò, cookg'aia tu koer xgobekg'amseam nquu-kg'ám ba tòó, ncêe cúí khòe ga tcêekg'am tite ba. Q'ana Raa, cg'aré qarian tu úúa sa. Igabaga tu Tirim kg'ui ba qgóó qaria, a tu a kò Tirim cg'òè ba táá c'úuse.

⁹ Bóò, c'êe ne ncêe satanam dis còrè-nquus di ner ko máà tu u, ãe ko Juta ne ta ma tciise ne, igaba gane tama ne e, a ne a tshúu-ntcõa-kg'ao ne e. Bóò, kúru ner gha ne hàà gatu ngàrè-kg'am koe qom, a ne a gha q'ãa, ncàm tuar hãa sa.

¹⁰ Tiri x'áè-kg'áman, ncêe kò máá, qàò tcáoan cgoa méé tu qarika téé, témé tu kò qgóó qaria, khamar gha gataga kgoara tu u cg'ãèan dim cámi koe, ncêe ko wèém nqóóm koe hàà ba, hààm gha ãe nqóómkg'ai koe x'ãèa ne kúrua bóò ka.

¹¹ Sencgagar ko hàà; ãe tu úúas guú sa méé tu qarika qgóó, naka i nxãasega táá cúí khòe ga tàà dis cába sa gatu koe séèa tcg'óò guu, *ncêe tàà hãam khòém ko máàe sa.*

¹² Ëe ko tàà bar gha nquu ba ko ghùu-ghuim hii ba kúru, Tirim Nqarim dim tempelem di ba, me cuiskaga gaia gaa koe tcg'oa tite. Gaam koer gha Tirim Nqarim di cg'òèan góá naka Tirim Nqarim dim x'áè-dxoom di cg'òèan hêéthêé e, kãbam Jerusalemam di i, ncêe ko nqarikg'ai koe guu a tcg'oa ba, Tirim Nqarim koe guu a, a Ra a gha gataga kãbas cg'òès Tiri sa gaam koe góá.

¹³ Ëe tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi bìrí sa.

Laodikea dis kerekes koe ko qòòs tcgãya sa

¹⁴ *Me Jeso ba máá:* Laodikea koe hãnas kerekes dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncêe kg'ui nea Amene *ta ko ma tcièem* di i, tcom-tcomsa a tseegum Nxãea-tseegukagu-kg'aom di i, Gaam ncêe Nqarim Gam koe guu a wèé guúan kúrua hãa ba. Ncêetam ko méé:

¹⁵ Gatu di zi tséé zir q'ana: qgàisa tama tua a kùrusa tama. Oo, kaisaser kò tc'êe, qgàisa tu ga ii kana kùrusa ii sa!

¹⁶ X'oòsa tu u khama, a kùrusa tama, a qgàisa tama, khama Ra ko kg'ám q'ooa Te koe guu a kgàra tcg'óò tu u.

¹⁷ Nxàe tu kò a máá: “Qguùu taa, a ta a qguúan hòò, a cúí guú ga tcào tama,” témé khama, igaba tu tshúu qgái koe tu hãa sa c'úúa, a cgómga tu u, a dxàua, a kàà tcgái tu u, a gataga qgái ga hãa tama sa.

¹⁸ Dào bar ko x'ái tu u: Tíí koe tu gautan x'ámá, c'eean cgoa xgòéèa a, naka tua nxãasega qguú; naka tu gataga Tíí koe q'úú qgáian x'ámá ncêe tu gha hãa a, nxãasega i gha sau-cgaean kàà cgae tu u ka, qg'aè-cgaea tu hãa di i. Naka tu gataga Tíí koe tcgái di nxúian x'ámá, tcgáia tu koe tu gha tcgaù u, bóò tu gha ka.

¹⁹ Wèé ne ãer ncàma hãa ner ko tchàno-tchano a ko dqàèa kg'ónò. Ke tu tcãà tcáo naka gatu di chìbian koe tcóóse.

²⁰ Bóò! Ncêe ga Ra nquu-kg'ám koe téé-têe a ko xg'ám-xg'am. Ncêe c'êe khòe ko dòma Te kóm a ko nquu-kg'ám ba xgobekg'am ner gha tcãà a tc'óó cgoa a, i tc'óó cgoa Te.

²¹ Ëe ko tàà bar gha qarian máà, Tíí cgoam gha Tiris ntcõó-q'òos x'aian dis koe ntcõó di i, ncêe ko Tíí ma tàà a Abom Tirim cgoa Gam dis ntcõó-q'òos x'aian dis koe ma ntcõe khama.

²² Ëe tceean úúa ba méém kóm, Tc'èem ko kereke zi bìrí sa.

Tcgãyas 7 zi guú zi tc'àmà ko tcêekg'am cgoaè ko zi guú zi úúa sa (4-7)

4

Nqari ba hêé naka Ghùu-coa ba hêéthêé tsara ko dqomè

¹ Ncêe zi gúù zi qǎá q'oo koer kò bóò, kar kò nqarikg'ai koe bóò, me nquu-kg'ám ba xgobekg'amsea. Me kò torompitam khama xam dòm ba, ncêe ko kg'aia kóma hãa ba kg'ui cgoa te a máá: “Qaò naka ncêe koe hàà, nakar x'ái tsi, dùú sa gha ncêe zi gúù zi qǎá q'oo koe kúrúse sa,” témé ba.

² Ra gaa x'aè kaga Tc'êem ka tcǎàè, ka bóò, x'aian dis ntcóó-q'oo sa kò nqarikg'ai koe tòòèa, i c'êe Khóè gas koe ntcôe.

³ Eê ko ntcóóa-ntcôem di bóòse-q'ooa nea ko t'òès nxǒás jasepere di sa hêe naka saredio di sa hêéthêe di sara khama ii, si gaas ntcóó-q'ooos x'aian di sa dòro-qhǎóm ka nxama-nxamaèa, ncêe kò nxǒás t'òès emerelete dis khama ii ba.

⁴ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe zi kò 24 zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi nxama-nxamaèa, xu kò ncêe zi ntcóó-q'oo zi x'aian di zi koe 24 xu kaia xu ntcóóa-ntcôe, a xu a q'úú qgáian hana, a tcúúa xu koe x'aian di cában gautan di cábaa.

⁵ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis koe i ko túú-tebean guu a tcg'oa, tcêe-tcêean hêe naka túúan di kg'ui-q'ooan hêéthêe e, i kò x'aian dis ntcóó-q'ooos cookg'ai koe 7 xu karuko xu c'ee-kg'ám xu hana a ko x'áà, ncêe kò 7 xu Tc'êe xu Nqarim di xu xu u.

⁶ Gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koem kò tshàa ba hana, ts'óó-c'ǎn di q'ám-q'ooan khama ii ba, q'ám me e kò ii, q'áms nxǒás khama ma.

Si kò x'aian dis ntcóó-q'oo sa wèe dxùukg'aia sa koe 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka nxama-nxamaèa, tcgáian gaan dia kò cookg'aian koe hêe naka qǎán koe hêéthêe cg'òèa.

⁷ Tc'ǎà òm kg'oo-coa ba kò gàm khama ii, cámb di ba kò ghòè-coam khama ii, me nqoana di ba khóèan dis kg'áís khama iis kg'ái sa úúa, 4 di ba kò tsǎékos xǎes khama ii.

⁸ I kò ncêe 4 kg'oo-coan wèe ga 6 tcgàmàn úúa, a wèe qgáian gaan di koe kái tcgáian úúa, tcgàmàn ka nqǎaka ga hêéthêe e, wèem koaba ba hêe naka ntcúú ba hêéthêe i ko ncêeta ma nxáèan cgoa chòò tama:

“Tcom-tcomsa, tcom-tcomsa, tcom-tcomsa Me e
X'aigam Nqari ba, qarim wèe ba,
ncêe kò kg'aiga hana ba,
a ba a ncêeskaga hana ba,
a ba a ko hàà ba,”
témé.

⁹ A êe i ko gaa kg'oo-coan êe tcoman máà Me, a ko kaikagu Me, a ko qǎè-tcaoa máà Me, Gaam êe x'aian dis ntcóó-q'ooos koe ntcóóa-ntcôe ba, ncêe ko chòò tamase kg'òè ba,

¹⁰ ka xu kò 24 xu kaia xu cg'áé, êe ntcóó-q'ooos x'aian dis koe ntcóóa-ntcôem cookg'ai koe, a dqom Me, ncêe ko chòò tamase kg'òè ba. Gaxu di cában x'aian di xu ko tcg'óó a gaas ntcóó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koe tòó, a xu a máá:

¹¹ “Kg'ano Tsi ia,
sita di Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè,
dqomkuan hêe, naka tcoman hêe,
naka qarian hêéthêe Tsi gha máàè sa,
Tsáá Tsia wèe zi gúù zi kúrúá hãa khama,
zi Tsari ncàman ka hana hãa, a ko kúrúè,”
témé.

5

Tcgāya sa hêe naka Ghùu-coa ba hêéthêe e

¹ Ra kò bóò kg'ám tshàum koe, Gaam êe kò x'aian dis ntcóó-q'ooos koe ntcôem di ba, Me tcgāya sa qgóó, q'ooa sa koe hêe naka qǎá sa koe hêéthêe kò góásea sa, si 7 zi gúù zi tc'ámà ko tcêekg'am zi cgoa tcêekg'ammèa. ² A ra a kò qarim moengele ba bóò, me ko kaia dòm cgoa nxàe a ko máá: “Dii ba tcgāyas xgobekg'am ka kg'anoèa, naka gaas di gúúan tc'ámà-tcêekg'am si ko q'òàa tcg'óó ka hêéthêe e?” témé.

³ Igaba i kò nqarikg'ai koe hěé naka nqôómkg'ai koe hěé naka nqôóm ka nqãaka ga hěéthěé koe cúí khòè ga kàà a, tcgãya sa ga xgobekg'am kana ga bóò q'oo si i.

⁴ Ra kò kaisase kg'ae, cúí khòè ga kò táá hòè khama, kg'anoa a tcgãya sa xgobekg'ama ne kana bóò q'ooa sa.

⁵ Me kò nxãaska kaia xu ka c'ěe ba birí te a máá: “Táá kg'ae guu! Bóò, Juta dis qhàòs dim Gàm ba, Tobem Dafitem di ba, nxãa ba tààa. Tcgãya sam gha kgoana a xgobekg'am, naka ẽes tc'àmà-tcěekg'am cgoaèa gúùan 7 hěéthěé e,” témé.

⁶ X'aian dis ntcôó-q'oo sa hěé naka 4 kg'oo-coan hãa koe hěé naka kaia xu xg'aeku koe hěéthěé ra kò Ghùu-coa ba bóò Me téé-těe, cg'ôòa hãa khama ii a, 7 nxãa nem kò úúa, 7 tcgáian hěéthěé e, ncěe kò 7 xu Tc'ěe xu Nqarim di xu ii i, ncěe kò wěém nqôóm koe tsééa úúèa xu.

⁷ Qôóm kò a síi tcgãya sa séè, Gaam ẽe kò x'aian dis ntcôó-q'oos koe ntcōem dim kg'áòm x'ôàm xòè koe.

⁸ Eẽm ko tcgãya sa séèa xg'ara, ka xu ko 4 xu kg'oo-coa xu hěé, naka 24 xu kaia xu hěéthěé Ghùu-coam cookg'ai koe cg'áé. Wěéa ne kò zómá* zi hěé naka gàba zi qhè hnm̃ xg'ãò gúùan ka cg'oèa zi gautan di zi hěéthěé qgóóa, ncěe ko tcom-tcomsa ne di còrè ii i.

⁹ Xu kò k̃abam cii ba nxàè a máá:
 “Kg'anoèa Tsi hãa, tcgãya sa séèan ka,
 a gaas tc'àmà-tcěekg'am cgoaèa gúùan xgobekg'am,
 cg'ôòa Tsi kò hãa khama,
 a Tsi a kò khòè ne Tsari c'áòan cgoa
 x'ámá tcg'òó a Nqari ba *màà*,
 wěé zi qhàò zi koe guu a,
 naka wěé taman koe hěé,
 naka wěé ne khòè ne koe hěé,
 naka wěé zi xg'ae zi koe hěéthěé e,
¹⁰ a Tsi a kò kúrú ne ne x'aian di ne peresiti ne e,
 gatá dim Nqari ba ne gha tsééa máá ka,
 ta nqôómkg'ai koe tc'ãà-cookg'ai,”
 ta xu ma nxàè.

¹¹ Kar kò bóò, a ra a kái xu moengele xu di dòman kóm, ncěe kò kaisase kái ii xu, nxaráè tite zi tcám-tcám zi khama noo xu. Ncěe kò x'aian dis ntcôó-q'oo sa hěé naka kg'oo-coan hěé naka kaia xu hěéthěé nxama-nxama hãa xu,

¹² xu kò kaian dòm cgoa máá:

“Kg'anoèa baa
 Ghùu-coam ncěe kò cg'ôòa hãa ba,
 qaria nem gha hòò ka,
 naka x'aian hěé,
 naka q'ãa di tc'ěean hěé,
 naka kaian hěé,
 naka tcoman hěé,
 naka x'áàn hěé
 naka dqòm̃kuan hěéthěé e!”
 témé.

¹³ Ra kò nxãaska wěé gúùan ẽe kg'ôòa hãa kóm, ncěe nqarikg'ai koe hěé naka nqôómkg'ai koe hěé, naka nqôóm ka nqãaka hěé, naka tshàa-dxooan koe hěéthěé hàna a, wěéan ẽe gaan koe hàna a, i ko máá:

“Gaam ẽe x'aian dis ntcôó-q'oos koe ntcōe ba hěé
 naka Ghùu-coa ba hěéthěé
 méé i dqòm̃kuan máàè,

* 5:8: zómá - Gerika sa ko “harepa” témé, cii cgoa dis gúùs zómás khama iis ka.

naka tcoman hěé,
naka x'ààn hěé,
naka qarian hěéthěé e,
chòò tamase!"
téméè.

¹⁴ I kò 4 kg'oo-coan máá: "Amen!" témé. Xu kò kaia xu cg'áé, a xu a dqomè.

6

7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi

¹ Nxāaskar kò bóò, ěem ko Ghùu-coa ba 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am zi ka c'ěe sa ko xgobekg'am kar kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hāa xu ka c'ěe ba kóm, me túúm dim dòm cgoa ko kg'ui khama xam a ko máá: "Hàà!" témé.

² Kar kò bóò, q'úúm bì ba, me ěe qábì mea ba nxòo sa qgóóa, a ko x'aian dis cába sa máàè, a ba a kò tàaa hāase qòò, a gha síi tàa.

³ ěem ko gaia cām dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò cām dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

⁴ Me kò nxāaska c'ěem bì ba tcg'oa, c'ees khama ma ncoà ba. Gam dim qábì-k'ao ba kò qarian máàè, tòókua nem gha nqōómkg'ai koe sèèa tcg'òò di i, nxāasega ne gha khòè ne cg'òoku ka, a ba a kò kaia ntcàu ba máàè hāa.

⁵ ěem ko Ghùu-coa ba gaia nqoana dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am, kar kò nqoana dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé. Ghùì-k'air ko kar kò ntcùúm bì ba hěé naka gam dim qábì-k'ao ba hěéthěé bóò, me qóman ko tc'āò-tc'āò sara gúù sara tshàu q'ooa ba koe qgóóa hāa.

⁶ Ra kò nxāaska kg'uim khama xam s gúù sa kóm kg'oo-coa xu 4 xu xg'aeku koe guu a, si ko máá: "Cúim cām di suruta ne gha cúim tshàu-q'oom di péréan máà tsi, i gha cúim cām di surutan nqoana tshàu-q'oo zi di maberean máà tsi, igabaga táá olife di nxúian hěé naka gōéan hěéthěé ko kúru hùian cg'òo guu!" témé.

⁷ ěem ko gaia 4 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò 4 dim kg'oo-coam dim dòm ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

⁸ Ghùì-k'air ko kar kò tsāám bì ba bóò. ěe kò qábì meam di cg'òèa nea ko x'oo o, i kò ěe x'óóa ne khòè ne di x'āè-q'ooan ko xùri me, i kò wéèan ga 4 xòèan nqōómkg'ai di koe guu a cúim xòèm koe qarian máàè, ntcàum cgoa i gha cg'òo ka, naka xàbàs cgoa hěé, naka tcìian cgoa hěé, naka qāáka di kg'oo-coan nqōómkg'ai di cgoa hěéthěé e.

⁹ ěem ko gaia 5 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò ěe Nqarim dim kg'uim ncēe ne kò nxàea tseegukagua hām domka cg'òèa hāa ne di tc'ēean altaram ka nqāaka bóò.

¹⁰ Kaia dóm cgoa ne kò q'aua tcg'òò, a máá: "Oo, tc'amaka hàna Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè, tcom-tcomsa a tseegu Tsi, cgóm naka táá āo guu, naka nqōóm di ne khòè ne qhāése xgàra, naka sita di c'áoan kabi ěe nqōómkg'ai koe x'āèa hāa ne koe!" témé.

¹¹ Me kò wéém khòè ba q'úúm qgái ba máàè, a bìriè, cg'árese ne gha qāà* sa, i nxāakg'aiga síi nxárase-q'ooan gane ka c'ěe ne qāà ne dian hěé, naka qōese ga ne dian hěéthěé tc'āò, ncēe gha hàà cg'òòè ne, ncēe ne kò ma gane hěéèa khama.

¹² A ěem ko Ghùu-coa ba 6 dis gúùs tc'àmà ko tcēekg'am sa xgobekg'am kar kò bóò, me ko nqōó ba kaisase cgùru, si kò cām sa kabisè a ntcùúm qgáim khama ma ntcùú, me kò nxoe ba kabisè a c'áoan khama ma ncoà.

¹³ Zi kò nqarikg'ai di zi tconò zi nqōómkg'ai koe tcheè, ncēe i ko ma faia dis hùis di tc'ároan kg'oarà ma tcheè khama ma, kaia tc'āám kas kò ntcāa-ntcāè ne.

* 6:11: qāà - Gerika sa ko "sāa" témé.

¹⁴ I kò nqarikg'aian qabese, tcgãyas ga ma qabeè khama ma, i kò wèé xàbìan hěé naka tshàam ka nxàma-nxàmaèa nqōō-coan wèé hěéthěé ntcāa-ntcāase a téé-q'ooan gaan di koe tcg'oa.

¹⁵ Xu kò nxāaska nqōómkg'ai di xu x'aiga xu hěé, naka kaia xu khóè xu hěé, naka tc'āa-cookg'ai xu hěé, naka ēe qguàn hěé naka qarian hěé, naka wèé ne khóè ne c'ēe ne, qāa ne kana ēe qāa tama ne gane hěéthěéa kò nxōán di kòman koe hěé naka xàbìan di nxōán koe hěéthěé tcāa a xài.

¹⁶ A ne a kò xàbìan hěé naka nxōán hěéthěé tcii a ko máá: “Cg'áé cgae ta a, naka chóm ta a tcgái-q'ooa ba koe Gaam ēe x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōóa-ntcōe ba, naka gataga chóm ta a Ghùu-coam di gòàn koe.

¹⁷ Gatsara di gòàn dim cárn kaia hāa ba hàaraa ke, ka i gha diin kgoana a q'óá me?”

7

144,000 khóèan Iseraele di i

¹ Ncēes gúus qāa q'oo koer kò 4 moengele xu bóò, xu nqōóm di zi huku zi 4 zi koe tééa-tēe, a xu a kò 4 tc'āan nqōómkg'ai di qgóóa hāa, nxāasega i gha táá cúí tc'āa ga nqōómkg'ai koe tc'āa ka, kana tshāa-dxooan koe, kana wèé hìian koe ga igaba.

² A ra a kò moengelem c'ēe ba bóò, me ko cárn ko tcg'oa xòè koe guu a ko hàà, a ba a tcāa-tshàus koe x'ái sa úúa, Nqarim kg'ōèa hāam di sa, khóè ne koem gha x'áis khama ma tòó sa, me kò kaia hāam dòm cgoa moengele xu 4 xu tcii, ncēe ko qarian máàèa hāa xu, nqōó ba xu gha cg'ōo ka, naka tshāa-dxooan hěéthěé e,

³ a ba a ko máá: “Táá nqōó ba cg'ōo guu, kana tshāa-dxooan ga, kana hìian ga igaba, naka ta gha nxāakg'aiga síí x'ái sa tòó, gatá dim Nqarim di tséé-kg'aoan còo koe,” témé.

⁴ Ra kò nxāaska ēe kò x'ái sa tòó cgaeèa ne di nxárase-q'ooan kóm: 144,000 ne khóè ne e, 12 zi qhàò zi Iseraele di ne khóè ne di zi wèé zi koe guu a.

⁵ 12,000 ne kò Jutam dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòó cgaeèa,
ne kò 12,000 ne Rubenem dis qhàòs koe guu a x'ái sa tòó cgaeèa,
naka 12,000 ne hěé Gatem dis qhàòs koe,

⁶ naka 12,000 ne hěé Aserem dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěé Nafetalim dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěé Manasem dis qhàòs koe,

⁷ naka 12,000 ne hěé Simonem dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěé Lefim dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěé Isakarem dis qhàòs koe,

⁸ naka 12,000 ne hěé Sebulonem dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěé Josefam dis qhàòs koe,
naka 12,000 ne hěéthěé Benjaminem dis qhàòs koe,

nxāa nea kò x'ái sa tòó cgaeèa.

Wèé xu nqōó xu di ne khóè ne

⁹ Ncēe zi gúu zi qāa q'oo koer ko bóò, kar kò kaias xg'aes khóè ne di sa bóò, ncēe cúí khóè kaga nxáarè tite sa, wèé zi qhàò zi koe guu a, naka wèé zi xg'ae zi koe hěé, naka khóè ne koe hěé, naka tam xu koe hěéthěé e. Ne x'aian dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe hěé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hěéthěé tééa-tēe, a ne a q'úú qgái-dxooan hāa, a hìian di nxāan tshàu q'ooa ne koe qgóóa.

¹⁰ A ne a kò kiam dòm cgoa q'aua tcg'òó a máá:
“Kgoarakua ne gatá dim Nqarim koe guua,
ncēe x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōóa-ntcōe ba,
naka Ghùu-coam koe hěéthěé e,”
témé.

¹¹ Xu kò wèé xu moengele xu x'aian dis ntcõó-q'oo sa hěé naka kaia xu hěé naka 4 kg'oo-coan kg'õèa kò hãa koe hěéthěé tééa nxama-nxama. Ne kò x'aian dis ntcõó-q'ooos cookg'ai koe tcúúa ne cgoa qámse, a Nqari ba dqom,

¹² a máá:

“Amen!

Dqomkuan hěé

x'aân hěé

q'aân di tc'ëean hěé

qãè-tcaoa-máákuan hěé

tcomkuan hěé

qarian hěé

naka kaian hěéthěé

mée i chõò tamase

gatá dim Nqarim di ii.

Amen!”

témé.

¹³ Me kò kaia xu ka c'ëe ba kg'ui cgoa te a máá: “Dii ga nea ncëe ne, q'úú qgái-dxooan hana ne, a ne a nda koe guua?” témé.

¹⁴ Ra kò birí me a máá: “Kaia hãa tseè, tsáá tsi q'anaa!” témé. Me kò birí te a máá: “Ncëe nea gane ëe kaia xgàrakus koe guua hãa ne ne e. Gane di qgái-dxooa ne ne xg'aàra hãa, a kúrú u i q'úú u Ghùu-coam di c'áðan cgoa.

¹⁵ Gaa domkaga

ne x'aian dis ntcõó-q'ooos Nqarim dis cookg'ai koe hãa,

a ko dqom Me,

koaba ba hěé naka ntcúú ba hěéthěé e,

Gam dim tempelem koe hãa a,

Me gha Gaam

ëe x'aian dis ntcõó-q'ooos koe ntcõe ba

hãa cgoa ne

a gha kòre ne*.

¹⁶ Cuiskaga ne gaicara xàbà hãa tite,

a cáma hãa tite.

Cám sa cuiskaga dàò ne tite,

kana c'ëe kùruan ncëe kaisa ga igaba.

¹⁷ Ghùu-coa ba gha gane dim Kòre-kg'ao ba ii khama,

x'aian dis ntcõó-q'ooos nqàè koe hãa ba,

a ba a gha chùia úú ne kg'õèan di tshàan di tsgórèan koe,

Me gha Nqari ba wèém tcgái-tshàram

gane di tcgáian di ba tchùua tcg'òó,” tam méé.

7 xu torompita xu (8–11)

8

7 dis gúús tc'àmà ko tcëekg'am sa ko xgobekg'ammè

¹ Eëm ko Ghùu-coa ba 7 dis gúús tc'àmà ko tcëekg'am cgoaè sa xgobekg'am kam kò nqarikg'ai koe qhái-qhái ba xóé, aoaram di nqàè-q'ooan khama noo x'aèa ne.

² Kar ko 7 xu moengele xu ncëe ko Nqarim cookg'ai koe téé-tëe xu bóò, xu ko 7 torompitan máàè.

³ Me kò c'ëem moengelem qãè hmàm xg'ãò gúúan úúa hãas gàbas gautan cgoa kúrúèa sa qgóóa hãa ba altaram koe hàà téé, a kò qãè hmàm xg'ãò gúúan kái máàè, nxãasegam gha

* **7:15:** hãa cgoa ne a gha kòre ne - Gerika sa ko máá: “Gam dim tente bam gha tc'amkg'aia ne koe xgàu,” témé.

wèé ne ãe tcom-tcomsa ne di còrèan cgoa gautan dim altaram ncêe x'aian dis ntcôó-q'oos cookg'ai koe hànám koe tcheè e ka.

⁴ I kò qãè hìm m xg'ãòs dàòà-máákus di ts'énèan hěé naka ãe tcom-tcomsa ne di còrèan hěéthěé ãe kò Nqarim cookg'ai koe tēm moengelem di tshàuan koe guu a qàò.

⁵ Me kò nxãaska moengele ba qãè-hìm m xg'ãò gúúan úúa hãas gàba sa sée, a altaram koe guua c'eean ka cg'oè-cg'oe si, a ba a nqôómkg'ai koe xaoa guu u; i kò túúan di kg'ui-q'ooan hěé naka ts'oo-q'ooan hěé naka túú-tebean hěé, naka nqôóm di cgùru-q'ooan hěéthěé kúrúse.

7 xu torompita xu

⁶ Xu kò nxãaska 7 xu moengele xu ncêe kò 7 torompitan qgóóa hãa xu kg'ónòse, q'aukagu u xu gha ka.

⁷ Tc'ãà dim moengele ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, si kò tsõà sa hěé naka c'ees ncêe kò c'áðan cgoa xg'aea hãa sa hěéthěé xóé. Si kò nqôómkg'ai koe tcheèè, me kò nqoana xòèan nqôómkg'ai di koe guu a cúím xòè ba dào, me kò gataga nqoana xòèan hìian di koe guu a cúím xòè ba dào, i wéé dcãan tsãá ga dào.

⁸ Me kò cam dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, si ko c'ees gúú sa tshàa-dxooan koe xaoa tcãàè, kaìam xàbim khama noo sa, ncêe c'eean ko gaas koe dào sa. Me kò nqoana xòèan tshàa-dxooan di koe guu a cúím xòè ba c'áðan kúrú,

⁹ si kò nqoana dtcôoan tshàa-dxooan q'oo koe x'ãèa hãa kg'oo-coan dis koe guu a cúís dtcôo sa x'óó, si kò nqoana dtcôoan skepean di koe guu a cúís dtcôo sa kòbèè.

¹⁰ Me kò nqoana dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, me kò nqarikg'ai koe guu a kaìam tconò ba cg'áé, a ko x'áà, karuko c'ee-kg'ám khama ma, a ba a kò nqoana xòèan tshàan di koe hěé, naka tshàan di tsgórèan koe hěéthěé cúím xòèm koe guu a tcheè.

¹¹ Gaam tconòm di cg'òèa ne 'Kg'au' u. Me kò nqoana xòèan koe guu a cúím xòèm tshàan di ba kg'au, i kò gaam tshàam ka kái khóèan x'óó, kg'au me e kò ii khama.

¹² Me kò moengelem 4 di ba gam dim torompita ba q'aukagu, me nqoana xòèan cáms di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me gataga nqoana xòèan nxoem di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, me nqoana xòèan tconò zi di koe guu a cúím xòè ba kòbèè, nxãasegam gha cúím xòè ba táá x'áà ka, nqoana xòèan gazi di koe guu a. Me kò gataga nqoana xòèan koaban di koe guu a cúím xòè ba táá x'áàn hòò, i ntcùúan ka gataga ii.

¹³ Kar kò nxãaska bóò, a kóm si ko xãe sa ães ko nqarikg'ai nqáè koe tsãéa te ka kaìam dòm cgoa kg'ae a ko máá: "Nqoana xu moengele xu kg'ónòsea máána hãa, torompita ba xu gha q'aukagu ka, khama i gha cg'ãè ii, cg'ãè ii, cg'ãè ii, gane ãe nqôómkg'ai koe x'ãèa hãa ne ka," témé.

9

¹ Me kò 5 dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, ra kò nqarikg'ai koe guu a nqôómkg'ai koe tcheèa hãam tconò ba bóò. Me ko chòò-q'oo úú tamam hãém di kòman di xgobekg'aman máàè.

² Chòò-q'oo úú tamam hãém dim kòm bam kò xgobekg'am, i kò kaìam c'eem di khama ii ts'énèan gaam kòm koe tcg'oa, si kò cáím sa hěé naka nqôóm-nqáè hěéthěé gaam kòm koe tcg'oara hãa ts'énèan ka ntcùúkaguè.

³ I kò tconòm ts'énèan koe guu a tcg'oa, a nqôómkg'ai koe hàà, a i a kò nqôómkg'ai koe xg'árian di qarian khama noo qarian máàè.

⁴ A i a ko bìriè, nqôómkg'ai di dcãa ne i gha táá cg'õo sa, kana c'ãe gúúan ãe tsãá ga igaba, kana c'ãe hìian ga igaba, gabà méé i khóèan cg'õo, ncêe Nqarim dis x'ái sa còoan gaan di koe úú tama a.

⁵ Kgoara i kò mááè tama, cg'õo ne i gha sa, igaba i gha 5 nxoëan kaisase xgáè ne sa, i kò gaan di xgáèku-q'ooan xg'árim dian khama xam, ãe i kò khóèan kãá ne.

⁶ Eẽ xu cáń xu ka i gha khóèan x'ooan qaa, igaba i hòò o tite. X'ooa ne i gha tc'ěe, igaba i gha x'ooan bèe ne a qgóé.

⁷ Tcòmàn ncěea kò ncõo sa kg'ónòà mááèa xu bìi xu khama ii. Gaan di tcúúan koe i kò gautan cgoa kúrúèa cábán x'aian di khama ii gúúan úúa, i kò gaan di kg'áían khóèan dian khama ii.

⁸ I gaan di c'òòan khóès di c'òòan khama ii, i gaan di xõóan gàman di xõóan khama ii.

⁹ Gaan di dxùuan koe i kò dxùua tsi koe ko xgáèa máá tsi gúúan úúa, qano cgoa kúrúèa khama ii i, i kò gaan di tcgàmàn di ts'oo-q'ooan kái zi bìi kara zi dian khama xam, ncěe ko ncõoan xàà zi.

¹⁰ A i a kò xg'árian di khama ii tsáóan úúa, a i a kò gaa tsáóan cgoa kaá, a i a tsáóan gaan di koe qarian úúa, khóèan ko 5 nxoean thõò-thõo.

¹¹ Gaan dim x'aiga ba kò chõò-q'oo úú tamam haém dim moengele me e. Gam di cg'òèa ne kò Heberas ka 'Abatone' e, a ba a kò Gerikas ka 'Apolione' ta ma tciie, *ncěe sa ko 'cg'òo sa' témé.*

¹² Tc'ää dis cg'ãè sa nqáéa hãa, bóò, cáń cg'ãèa ne ko qanega hàà, ncěe zi gúú zi qãá q'oo koe.

¹³ Me kò nxãaska 6 dim moengele ba torompita ba q'aukagu, ra kò nxãaska dòm ba kóm, gautan dim altaram di xu 4 xu nxãa xu koe guua ba, ncěe kò Nqarim cookg'ai koe hãa ba.

¹⁴ Me ko 6 dim moengelem ncěe ko torompita ba qgóóa ba bìri a máá: "Moengele xu 4 xu ncěe tshàam kaia Eferatese dim koe qáéèa xu méé tsi kgoara," témé.

¹⁵ Xu kò gaxu moengele xu 4 xu cáńan kg'ónò mááèa, kgoaraè xu gha a, gaa x'aè kaga, naka nxoe ba hěé, naka kuri ba hěéthěé e. Xu gaa x'aè kaga kgoaraè, nqoana zi xg'ae zi khóè ne di zi koe xu gha guu a cúís xg'ae sa cg'òo ka.

¹⁶ Bìian qábìa hãa xu ncõo-kg'ao xu di nxárase-q'ooa ne kò 200 milione e, ra kò nxárase-q'ooa xu kóm.

¹⁷ Ncěea ra kò ma tiris x'áìès koe bìi xu ma bóò ga a: qábì-kg'ao xua kò dxùua tsi ko xgáèa máá gúúan úúa hãa, ncěe kò c'eean khama ma ncòà a, a safirean khama ma kaisase tsãá a, a i a salefan khama ma dàń-tc'ubi i. I kò bìi xu di tcúúan gàman di tcúúan khama ii, i kò c'eean hěé, naka ts'énèan hěé, naka salefan hěéthěé gaxu di kg'áían koe tcg'oa.

¹⁸ Nqoana zi xg'ae zi khóè ne di zi koes kò guu a cúís xg'ae sa cg'òòè, ncěe zi xgàraku zi thõòka zi nqoana zi ka: c'eean ka hěé, naka ts'énèan ka hěé, naka salefan ka hěéthěé e, ncěe kò kg'áíma xu koe tcg'oa a.

¹⁹ Bìian di qaria ne kò kg'áían gaan di koe hěé, naka tsáóan gaan di koe hěéthěé hàna khama. Gaan di tsáóa ne kò cg'aoan khama ii, a tcúúan úúa, a i a kò gaan cgoa khóèan thõò-thõo.

²⁰ C'ěe ne khóè ne kò gazi xgàraku zi thõòka zi ka táá cg'òòè, igaba ne kò táá gane kúrúa hãa gúúan koe tcóóse, a kò dxãwa tc'ěean dqomàn táá aagu, naka kúrú mááseèa nqárian hěéthěé e, ncěe gautan cgoa kúrúèa a, seleferan hěé, naka tcg'aian hěé, naka nxõán hěé, naka hìian hěéthěé e, ncěe bóò ga hěé tama a, kana kóm ga hěé tama a, kana qõò ga hěé tama a.

²¹ A ne a kò táá tcóóse gane di cg'òokuan koe hěé, naka tsóòan kúrúan koe hěé, naka cg'áran koe hěé, naka gane di ts'ään koe ga hěéthěé e.

10

Moengele ba hěé naka tcgãya-coa sa hěéthěé e

¹ Ra kò nxãaska c'ěem moengelem kaia qarian úúa ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa. Túú-c'òòs kam kò qábìèa, a dòro-qhãó ba tcúúa ba tc'amkg'ai koe úúa. I kò kg'áía ba cáńs khama ma x'áà, i c'òáa ba nquu ba ko ghùì-ghuim hìim kãrua ko qaòm khama ii.

² Tshàua ba koem kò tcgãya-coa sa qgóóa, xgobekg'amsea kò hãa sa. Gam dim nqàrèm kg'áo xòè di bam kò tshàam tc'amkg'ai koe tòóa, a dxàe xòè di ba nqõómkg'ai koe tòóa.

³ Kaisam q'au bam kò tcg'òó, gàman di kg'ae-q'ooan khama xam ba. Eẽm ko q'au ka zi kò 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi kg'uia ts'oo.

⁴ Eẽ zi ko 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi ts'oo, kar kò góá kg'oana, igabar kò nqarikg'ai koe guuam dòm ba kóm me ko máá: “Tc'àmà-tcēekg'ama tòó ēes gúùs 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi mééa hãa sa naka táá góá si guu!” témé.

⁵ Me kò nxãaska moengelem ncēer kò bóò me tshàa tc'amkg'ai koe hēe naka nqōómkg'ai koe hēéthēe tééa-tēe ba, kg'áo xòè dim tshàu ba nqarikg'ai koe ghùì.

⁶ A ba a Gaam ēe chōò tamas kg'òè sa ko kg'òèm cgoa gaise, ncēe nqarikg'ai hēe naka gaa koe hàna gúúan hēe, naka nqōómkg'ai hēe naka gaa koe hàna gúúan hēe, naka tshàa-dxooan hēe naka gaan koe hàna gúúan hēéthēe kúrúa hãa ba, a ba a máá: “Cúí ão ga gha káà a,

⁷ igaba 7 dim moengelem ko hàà gam dim torompita ba q'aukagu xu cáím xu kas gha nxãaska Nqarim dis tchōàs chómsea hãa sa tcg'oa a kúrúse, ēem kò ma Gam di xu qãà xu porofiti xu ma xga-xga sia khama,” témé.

⁸ Me nxãaska dòm ncēer ko nqarikg'ai koe kóma hãa ba gaicara kg'ui cgoa te a máá: “Qōò naka síí ēe xgobekg'amseas tcgãya sa, tshàam tc'amkg'ai koe hēe naka nqōómkg'ai koe hēéthēe tééa-tēm moengelem tshàu q'oo koe sée,” témé.

⁹ Ra kò moengelem koe síí a ra a dtcàrà me, tcgãya-coa sam gha máà te sa, me bìrí te a máá: “Sée si naka tc'óó si. Kg'au si i gha ii ncãaa tsi koe, igabas gha kg'ám-q'ooa tsi koe kare ii, dènean khama ma,” témé.

¹⁰ Ra kò nxãaska gaas tcgãya-coa sa moengelem tshàu q'oo koe sée, a tc'óó si, si kò kg'ám-q'ooa te koe dènean khama ma kare, igaba ēer ko tc'óó sia xg'ara ka i kò ncãa-q'ooa te kg'au.

¹¹ Ra kò nxãaska bìríe a máá: “Gaicara méé tsi porofita, kái ne khóè ne ka hēe, naka kái zi qhàò zi ka hēe, naka kái xu tam xu ka hēe, naka kái xu x'aiga xu ka hēéthēe e,” témé.

11

Cám tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara

¹ Ra kò nxãaska qáo-q'ooan ko tc'ão-tc'ãom hìi ba máàè, dqàbim khama kò ii ba, a bìríe a máá: “Tēe naka síí tempelem Nqarim dim di qáo-q'ooan tc'ão-tc'ão, naka altara ba hēe, naka gaa koe hãa a ko dqòm ne hēéthēe nxárá.

² Igaba tempelem ka tchàa koe hànám x'áé ba méé tsi guu, táá méé tsi nxãam di qáo-q'ooan tc'ão-tc'ão guu. Nxãam x'áé ba qhàò zi di ne máàèa hãa ke, zi gha 42 nxoean tcom-tcomsam x'áé-dxoo ba náà.

³ Ra gha Tiri tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara cáím tsara qarian máà, tsara gha saka di qgáían hãa a 1,260 cáímán porofita.”

⁴ Ncēe tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara olife di tsara hìi tsara a, a cáím tsara lampi téé-q'oo tsara a, ncēe wèém nqōóm dim X'aigam Nqarim cookg'ai koe tééa-tēe tsara.

⁵ A ncēe c'ēe khóèan kò thōò-thōo tsara a kg'oana ne i ko c'eean kg'ám-q'ooa tsara koe tcg'oa, a gatsara di cg'ōo-kg'aoan cg'ōo. Ncēe ēe thōò-thōo tsara a kg'oana khóèan gha ma cg'ōòe ga a.

⁶ Qarian tsara úúa, nqarikg'aian tsara gha tcēekg'am di i, táá i gha túúan tuu ka, gatsara di porofitan di cáímán ka, a tsara a tshàan koe qarian úúa, kabi i tsara gha i c'áoan kúrú di i, a tsara a gha nqōó ba xg'ám wèe cg'ãèan cgoa, ēe tsara ga ko ma tc'ēe khama ma.

⁷ Eẽ tsara ko Nqarim di kg'uián tseegukagua xg'ara, kam gha qãáka dim kg'oo-coam ncēe chōò-q'oo úú tamam haém koe ko tcg'oa ba qarú-cgae tsara a, a ba a gha tàà tsara a, a cg'ōo tsara a.

⁸ I gha gatsara di tc'ároan kiam x'áé-dxoom di xg'aekuan koe xóé, ncēe q'ãasea ba, a Sodoma ii ba kana Egepeto ii ba, ncēe gatsara dim X'aigam Nqarim xgàuèa koe.

⁹ Nqoana cáman hěé naka cúim cáim di nqáè-q'ooan hěéthěé ka ne gha khòè ne ncěe qhàò zi koe hěé naka xg'ae zi koe hěé naka tam xu koe hěé, naka nqóó xu koe guua ne hěéthěé, gatsara di tc'ároan kg'ama bóò, a gha xguì tc'áman koe tsara gha xòòè sa,

¹⁰ ne gha ẽe nqóómkg'ai koe x'ãèa hãa ne tc'amkg'aia tsara koe qãè-tcao, a ne a gha kōè sa kúrú, a aban tsééa mááku, ncěe tsara porofiti tsara kò ẽe nqóómkg'ai koe x'ãèa hãa ne qóm ba qgóókagua hãa khama.

¹¹ Igaba i kò nqoana cáman hěé naka cúim cáim di nqáè-q'ooan hěéthěé qãá q'oo koe Nqarim koe guua kg'òèan di sònòan tcãà cgae tsara a, tsara kò nqàrèa tsara cgoa tẽe a téé, i kò kaisa q'áòan tcãà cgae gane ẽe kòò bóò tsara a ne.

¹² Nxãaska tsara kò c'ẽem dòm kaisa ba kóm, nqarikg'ai koe guua ba, me ko bìrí tsara a a máá: “Ncěe koe tsao q'ábà qaò,” témé. Tsara túú-c'òòs cgoa nqarikg'ai koe q'ábà qaò, ne kò gatsara di ne cg'òo-kg'ao ne bóò tsara a.

¹³ Gaam x'aèm kam kò nqóó ba kaisase cgùru, me 10 xòèan koe guu a cúim xòèm x'áé-dxoom di ba xùbuse, i 7,000 khama noo khòèan gaam nqóóm di cgùru-q'ooan ka cg'òòè, ne kò c'ẽe ne kaisas q'áòs ka tcãàè, a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba dqòm.

¹⁴ Càm dis cg'ãè sa nqáéa hãa, igaba bóò, nqoana dis cg'ãè sa ko sencgaga hàà.

7 dim torompita ba

¹⁵ Moengelem 7 di ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, xu kò kaisase ko ts'oo xu dòm xu nqarikg'ai koe kómse, a xu a ko máá:

“Nqóómkg'ai di x'aia ne
gatá dim X'aigam Nqarim di x'aian kúrú,
naka nqòòkaguèa hãam Krestem di hěéthěé e,
Me gha chòò tamase X'aiga ba ii,”
témé.

¹⁶ Xu kò nxãaska 24 xu kaia xu, ẽe kò Nqarim cookg'ai koe gaxu di ntcóó-q'ooan x'aian di koe ntcõe xu kg'áia xu cgoa qámse, a Nqari ba dqòm,

¹⁷ a máá:
“X'aiga Tsi Nqari Tsi Qari Tsi wèè Tseè,
ncěe hàna Tsi, a kò kg'aiga hàna Tsi,
qãè-tcao xae ko máá Tsi,
kaia qarian Tsari Tsi séèa hãa khama,
a Tsi a tshoa-tshoa a tc'ãà-cookg'aia hãa.

¹⁸ Nqóóm di zi qhàò zia kò xgóà,
igaba i Tsari xgóàn hààraa,
naka ẽe x'óóa hãa ne xgàra di x'aèan hěéthěé e.
Tsari ne qãà ne, ncěe porofiti ne hěé
naka tcom-tcomsa ne hěé naka wèéa ne
ẽe ko Tsarim cg'òè ba q'áò ne hěéthěé
Tsi gha qãèan cgoa suruta,
cg'árean ga hěé naka kaian ga hěéthěé e.
A Tsi a gha ẽe ko nqóó ba cg'òo ne hàà cg'òo,”
ta xu méé.

¹⁹ Me kò nxãaska Nqarim dim tempelem nqarikg'ai koe hàna ba xgobekg'amse, me kò Gam dis qáé-xg'aes dim káá ba bóòse Gam dim tempelem q'oo koe, i kò túú-tebean kúrúse, naka ts'oo-q'ooan hěé, kg'ui-q'ooan gaan di hěé, nqóóm di cgùruan hěé naka kias tsõà sa hěéthěé e.

**Cg'ao-dxoo ba hěé naka càm kg'oo-coa tsara cg'òo ko tsara
hěéthěé e (12–13)**

12

Khòe sa hěe naka kái tcúú a kaiaom cg'aom ncòà ba hěéthěe e

¹ Kaia, a are-aresas x'ái sa kò nqarikg'ai koe bóòse, ncěe khòes kò cáms khama ii qgáian hana sa, me kò nxoe ba nqàrèa sa ka nqāaka hana, si kò x'aian dis cábas 12 tconòan úúa sa tcúúa sa koe hana.

² Ncāa nes kò úúa, a ábà qàe koe hāa, a ábàn di thōòan úúa, khamas kòo kg'ae.

³ Si kò c'ees x'ái sa gaicara nqarikg'ai koe bóòse, ka bóò, ncoam cg'ao-dxoom kaiaom 7 tcúúan hěe naka 10 nxāan hěéthěe úúa ba hana, a kò 7 cábàn x'aian di tcúúa ba koe úúa.

⁴ Tsáóa ba kò nqoana zi xg'ae zi nqarikg'ai di tconòan di zi koe guu a cúí sa xgàia tcg'òó, a nqōómkg'ai koe tcheèagu. Kam kò nxāaska cg'ao-dxoo ba khòes ēe ábà kg'oanas cookg'ai koe téé, nxāasegam gha gas dim cóá ba ēem ko ábàè kaga tóm ka.

⁵ Si kò kg'àòm cóá ba ábà, ncěe ko hàà nqōóm di zi qhàò zi wèè zi qano dxòm cgoa tc'āà-cookg'ai ba. Igabam kò gas dim cóá ba ntcàuè, a ba a Nqarim koe úuè, Gam dis ntcōó-q'oos x'aian dis koe.

⁶ Si kò khòe sa bèe a qāáka qgóéa síí, Nqarim x'āè-q'ooan kg'ónòà máá sia hāa koe, ncěe gaa koes gha hāa, a 1,260 cáman xàròè koe.

Mikaele ba ko cg'ao-dxoom cgoa x'āàku

⁷ Si ncōo sa nqarikg'ai koe tēe. Mikaele ba hěe naka gam di xu moengele xu hěéthěe kò cg'ao-dxoom cgoa x'āàku. Me kò cg'ao-dxoo ba hěe naka gam di xu moengele xu hěéthěe gaxu cgoa x'āàku.

⁸ Igabam kò cg'ao-dxoo ba tààè, i nxāaska x'āè-q'ooa ba nqarikg'ai koe kaà.

⁹ Me kò cg'ao-dxoo ba, cg'aom ncěe ncíí, a dxāwa me e ta ko ma tciìè, a satana ii, a wèém nqōóm dim qàe-qaeku-kg'ao ba, nqōómkg'ai koe xaoa guuè, xu kò gam di xu moengele xu gam cgoa ga xaoa guuè.

¹⁰ Ra kò nxāaska kaiaom dòm ba nqarikg'ai koe kóm, me ko máá:

“Ncēeska i Nqarim di kgoarakuan hààraa,
i Gam di qarian hààraa,
naka Gam di x'aian hěe,
naka qarian Gam dim nqòòkaguèa hāam Krestem di hěéthěe e.
Gatá ka qōese ga ne dim chibi-chibi-kg'ao ba xaoa guuèa khama,
ncěe ko gatá dim Nqarim cookg'ai koe
koaba ba hěe naka ntcúú ba hěéthěe chibi-chibi ne ba.

¹¹ Ghùu-coam di c'āòan cgoa hěe
naka Nqarim di kg'uiian tseegukaguan ka hěéthěe ne tàà mea hāa;
a kò gane dis kg'òè sa táá tòóa mááse,
igabaga ne kò x'óóan kg'ónòsea máána hāa.

¹² Gaa domka méé tu qāè-tcao, oo nqarikg'aiè,
naka gatu ēe gaa koe x'āèa hāa tu hěéthěe e!
Igaba i gha cg'āè ii gatu ka, oo nqōókkg'aiè,
naka tshāa-dxooan hěéthěe e,
dxāwa ba gatu koe xoana hāa,
kaisa xgòàn cgoa khama.

Q'anam hāa gam di x'aèa ne xòm m sa khama!”
tam méé.

¹³ Eēm kò cg'ao-dxoo ba bóò, nqōómkg'ai koem xaoa xòóèa sa, kam kò kg'àòm cóá ba ábà hāas khòe sa qae.

¹⁴ Igabas kò khòe sa tcgàmà tsara kaias xāes di tsara máàè, nxāasegas gha cg'ao ba tsāéa guu, a qāáka síí hāa ka, qgáim kg'ónòas kò máàèam koe, qgáim ncěes kò síí hāa a x'aè ba xàròè ba, kuri tsara hěe, naka kurim nqàè-q'oo hěéthěe e.

¹⁵ Me kò cg'ao ba khòè sa ko xùrise tshàam di khama noo tshàan kg'áma ba koe guu a tcg'óó, nxãasega i gha xgàia tcg'óó si ka.

¹⁶ Igabam kò nqóó ba khòè sa hùì, a ba a kg'áma ba xgobekg'am, a ãem tshàam ncẽem ko cg'ao-dxoo ba kg'áma ba koe guu a tcg'óó ba tòm.

¹⁷ Me cg'ao-dxoo ba khòès koe kaisase xgòà, a ba a kò tcg'oa a sí wèé cóáa sa cgoa ga ncõoan kúrú, gane ãe ko Nqarim di x'áèan qgóóa qaria ne, a ko wèé x'ae ka Jeso ba tseegukagu ne.

¹⁸ Me kò cg'ao-dxoo ba tshàa-dxooan di góman koe téé.

13

Tc'ãà dim kg'oo-coa ba

¹ Ra kò kg'oo-coa ba bóò, me tshàam koe guu a ko tcg'oa, 10 nxãan hěé, naka 7 tcúúan hěé, naka 10 cában x'aian di hěéthěé kò nxãaa ba koe úúa ba, me kò Nqari ba ko cóè cg'òèan wèé tcúúa ba koe úúa.

² Kg'oo-coam ãer kò bóò ba kò q'òem khama ii, i kò nqàrèa ba bera dian khama ii, i kò kg'áma ba gaman dian khama ii. Me kò cg'ao-dxoo ba gam di qarian hěé naka gam di ntcóó-q'ooan x'aian di hěé naka kaia tsééan di qarian hěéthěé gaam kg'oo-coa ba máa.

³ Si kò gaam kg'oo-coam dis tcúús c'èe sa cg'ãès xg'am sa úúa, x'óóam ga kò hãa sa, igabas kò gaas xg'am sa kaia sa ts'irìa hãa, me kò wèém nqóó ba kaias ares cgoa kg'oo-coa ba xùri.

⁴ Ne kò khòè ne cg'ao-dxoo ba dqom, qaria bam kò kg'oo-coa ba máa khama, a ne a kò gataga kg'oo-coa ba dqom, a ko máa: “Dìina kg'oo-coam khama ii? Dìina gha gam cgoa ncõoan kúrú?” témé.

⁵ Kg'oo-coa ba kò kg'áman máàè, dqomsean di kg'uia nem gha kg'ui di i, naka Nqari ba cóèan di hěéthěé e. Me kò qarian máàè, 42 nxoea nem gha gam di tsééan kúrú ka.

⁶ Kg'áma bam kò xgobekg'am, a Nqari ba cóè, a cg'òèa ba cóè, a ba a Nqarim x'ãèa hãa qgài hěé naka gane ãe nqarikg'ai koe x'ãèa hãa ne hěéthěé cóè.

⁷ Qaria nem kò máàè, ãe tcom-tcomsa ne cgoam gha ncõoan kúrú di i, a tàa ne e. A ba a kò wèém nqóóm di zi qhàò zi tc'amkg'ai koe hěé, khòè ne koe hěé, naka tam xu koe hěé, naka xg'ae zi koe hěéthěé qarian máàè.

⁸ Ne gha wèé ne ãe nqóómkg'ai koe x'ãèa hãa ne dqom me, ncẽe nqóóm dis tshoa-tshoases koe i kò guu a cg'òèa ne kg'òèan dis tcgãyas koe góàè tama ne, Ghùu-coam ncẽe kò cg'òèam dis koe.

⁹ Ncẽe khòem kò tceean úúa hãa ne méém kóm:

¹⁰ Ncẽe c'ẽem khòem gha qáèès kò qaase

nem gha qáèè,

a ncẽe c'ẽem khòem gha ntcàum cgoa cg'òèès kò qaase

nem gha ntcàum cgoa cg'òèè.

Ncẽe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé naka dtcòm, témé.

Cám dim kg'oo-coa ba

¹¹ Ra kò nxãaska c'ẽem kg'oo-coa ba bóò, me nqóómkg'ai koe guu a ko tcg'oa. Ghùu-coam di nxãan khamam kò ma cáam nxãan úúa, a kò cg'ao-dxoom khama ma kg'ui.

¹² A kò tc'ãà dim kg'oo-coam di qarian cgoa hàna baa koe wèé tsééan gam di ga kúrú. A ba a nqóó ba hěé naka nqóómkg'ai koe x'ãèa hãa ne hěéthěé kúrú ne tc'ãà dim kg'oo-coa ba dqom, ncẽe gam dis xg'am ncẽe x'óóam ga kò hãas xg'ao ts'irì ba.

¹³ Me kaia a are-aresa zi x'ái zi kúrú, a ba a khòè ne cookg'ai koe nqarikg'ai koe guu a nqóómkg'ai koe hàà c'ee ba kúrú.

¹⁴ Gaa zi x'ái zi cgoam kò nqóómkg'ai koe x'ãèa ne khòè ne qàe-qae, x'ái zi ncẽem kò tc'ãà dim kg'oo-coam cookg'ai koe qarian máàèa hãa, kúrú zim gha ka zi. A ba a kò nqóómkg'ai

koe x'ãèa ne khòè ne bìrí, kg'oo-coa ba méé ne sere-sere sa kúrúa máá sa, ncêe kò ntcàum cgoa thòò-thòòèa igaba kg'òèa ba.

¹⁵ Qaria nem kò máàè, kg'oo-coam dis sere-sere sam gha tc'áán máà, si sònò di i, nxãasegas gha gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa kg'ui ka, a gane ãe gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa dqòm tama ne kúrú ne cg'òè ka.

¹⁶ Wèé ne khòè nem kò chùì, kg'áo xòè dim tshàum koe kana còoa ne koe ne gha x'ái sa tòò cgaeè ka. (Cg'árén ga hêé naka kaian ga hêé, qguàan ga hêé naka dxàuan ga hêé, kgoarasean ga hêé naka qàan ga hêéthêé e.)

¹⁷ Nxãasega i gha táá cúí khòè ga c'èes gúù sa x'ámá kana x'ámágu ka, gaas x'ái sa úú tama a, ncêe kò gaam kg'oo-coam di cg'òè ii sa, kana cg'òèa ba di nxárase-q'oo ii sa.

¹⁸ Ncêes gúù sa ko tc'èean qaa. A ncêe c'èem khòèm kò tc'èega ii ne méém gaam kg'oo-coam dim nxárase-q'oo ba nxará xg'ae. Khòèm dim nxárase-q'oo me e ke, me gam dim nxárase-q'oo ba 666 me e.

Tãáka zi x'ái zi (14-15)

14

Ghùu-coa ba hêé naka Gam di ne khòè ne hêéthêé e

¹ Ra kò nxãaska bóò, a cookg'aia te koe Ghùu-coa ba bóò Me Siona dim xàbìm koe tééa-têe, i kò 144,000 khòèan Gam cgoa hàna, ncêe kò còoa ne koe Gam di cg'òèan hêé naka Gam ka xòòm di cg'òèan hêéthêé góásea ne.

² Ra kò c'èem ts'oom nqarikg'ai koe guua hãa ba kóm, me tòè ko tshàan khama xam, a kaia kg'ui-q'ooan túúan di khama xam. Ncêe kò kóma hãam dòm ba kò harepa cii-kg'ao ne dim khama xam, ne ko gane di harepan cii.

³ Ne kò x'aian dis ntcóó-q'oos cookg'ai koe hêé naka 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu cookg'ai koe hêé naka kaia xu cookg'ai koe hêéthêé kabam cii ba nxáè. Cúí khòè ga kò cii ba táá xga-xgaase, ãe 144,000 ne cúí ne ne e kò ii, ncêe kò nqóómkg'ai koe guu a x'ámá tcg'óóèa hãa ne.

⁴ Ncêe xua ãe kò táá khòè zi cgoa xóé xu khòè xu u, q'ano iise xu kò qgóósea hãa khama. Ghùu-coa ba xu kò wèé qgálan ãem ko qđò koe xùri. Khòè ne xg'aeku koe xu kò x'ámá tcg'óóèa hãa, tc'áà di tc'ároan Nqarim di iise naka Ghùu-coam dian hêéthêé e.

⁵ Gane di kg'áman koe i kò cúí tshúù-ntcôa ga táá hòèè, káa chibi ne e kò ii khama.

Nqoana xu moengele xu

⁶ Ra kò nxãaska c'èem moengele ba bóò, me ko nqarikg'ai nqáè koe ko tsãéa te, a chòò tama qãè tchòàn úúa, a ko ãe nqóómkg'ai koe x'ãèa hãa ne koe hêé naka nqóóm di zi qhàò zi wèé zi koe hêé, naka wèé zi xg'ae zi koe hêé, naka taman koe hêé, naka khòè ne koe hêéthêé nxàe e.

⁷ Kaiam dòm cgoam kò máá: “Nqari ba q'áo naka x'áakagu Me. Gam di xgàrakuan dim x'aè ba hàaraa ke, naka dqòm Me Gaam ãe nqarikg'ai hêé naka nqóókg'ai hêé, naka tshàa-dxooan hêé, naka wèé qgálan tshàan ko tcg'oa hêéthêé kúrú hãa ba,” témé.

⁸ Me kò c'èem moengelem cam di ba xùri me, a máá: “Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba, gaam ncêe nqóóm di zi qhàò zi wèé zi kúrú zi góéan kg'áà hãa ba, cg'arán kúrú di i, Nqarim di xgòan ko óaga góéa ne,” témé.

⁹ Me kò nqoana dim moengele ba xùri tsara a, a kaiam dòm cgoa kg'ui a máá: “Ncêe c'èem khòèm kò kg'oo-coa ba hêé naka gam dis sere-sere sa hêéthêé ko dqòm, a x'ái sa còoa ba koe kana tshàua ba koe úúa nem

¹⁰ gha gaam igaba thêé Nqarim di xgòan di góéan kg'áà, ncêe qàbukaguè tama a, a kubis Gam di xgòan dis koe ntcãaèa a. C'eean cgoa hêé naka salefan hêéthêé cgoam gha tcom-tcomsa xu moengele xu hêé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hêéthêé thòò-thòòè.

¹¹ I gha gane di thòò-thòòèan di ts'énèan chòò tamase qaò, ne sãa di x'aèan úú tama, koaba ba hěe naka ntcúú ba hěéthěe e, gane ẽe ko kg'oo-coa ba hěe naka sere-serea ba hěéthěe dqom ne, naka wěem ẽe cg'òèa ba dis x'ái sa hòò ne hěéthěe e."

¹² Ncẽe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khóè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé, témé - gane ẽe ko Nqarim di x'aèan hěe naka Jesom di dtcòman hěéthěe qgóóa qari ne.

¹³ Ra kò dòm ba kóm me nqarikg'ai koe guua hãa a ko máá: "Ncẽe sa góá: Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea ẽe ko Nqarim koe x'óó ne, ncẽem x'aèm koe guu a," témé. Me Tcom-tcomsam Tc'ẽe ba máá: "Eè, *ts'ee-ts'ee kg'aièa nea*, sãa ne gha gane di tsééan koe, i gha gane di tsééan xùri ne khama!" témé.

Nqóóm di tcuùè-q'ooa ne

¹⁴ Bóòr kò, a cookg'aia te koe q'úús túú-c'òò sa bóò. Gaas túú-c'òòs koe kò ntcõe ba kò Khóem dim Cóám khama ii, a gautan dis cábás x'aian di sa tcúúa ba koe úúa, a ba a kò q'ãe cgoa dim xgàom ts'èè ba tshàua ba koe úúa.

¹⁵ Me kò c'ẽem moengele ba tempelem koe guu a tcg'oa, a kaiaam dòm cgoa gaam ẽe kò túú-c'òòs koe ntcõe ba q'au, a ko máá: "Tsarim xgàò ba tcãa naka gaam cgoa tcuù, tcuùan dim x'aè ba hààraa hãa, nqóómkg'ai dian ncẽe tcuùè ko ne kaisase x'ãéa hãa ke," témé.

¹⁶ Me kò nxãaska gaam ẽe túú-c'òòs koe ntcõe ba xgàò ba nqóómkg'ai koe nqáékagu, me nqóó ba tcuùè.

¹⁷ Me kò c'ẽem moengele ba tempelem nqarikg'ai dim koe guu a tcg'oa. Gaam igabam kò q'ãe cgoa dim xgàom ts'èè ba qgóóa.

¹⁸ Me kò c'ẽem moengele ba altaram koe guu a tcg'oa, moengelem ncẽe c'eean koe qarian úúa ba, me kò gaam ẽe kò ts'èem xgàò ba qgóóa ba kaiaam dòm cgoa tcii, a máá: "Tsarim xgàò ba tcãa naka nqóóm di kg'oman di tc'áróan tcuù cgoa me, gaan di tc'áróa ne x'ãéa hãa ke," témé.

¹⁹ Me kò moengele ba nxãaska gam dim xgàò ba nqóómkg'ai koe nqáékagu, a ba a nqóómkg'ai di kg'oman tcuù, a góéan ko kúrúès qgáís ncẽe Nqarim di xgòàn di iis koe xaoa tcãa a.

²⁰ I kò kg'oman x'áé-dxoom ka tchàa koe náà tòmm-tommè, góéan ko kúrúès qgáís koe, i c'áòan gaas qgáís koe guu a tòè, a càùse, a bìi di tómkòrean ko téé khama noose síí, 300 kilomítara di qàò-q'ooan khama noose.

15

7 xu moengele xu di zi cg'ãè zi chòò di zi

¹ Ra kò nxãaska c'ẽes kaiaas are-aresas x'ái sa nqarikg'ai koe bóò: moengele xu 7 xu ncẽe kò 7 cg'ãèan úúa xu - ncẽe chòò di i, gaan koe i kò Nqarim di xgòàn chòò khama.

² Ra kò c'ẽes guù sa bóò, tshàam ts'óó-c'òán khama ii ba, me c'eean cgoa tcg'omesea. A ra a kò gataga gane ẽe kò kg'oo-coa ba tàà hãa ne hěéthěe bóò, *kg'oo-coam* ncẽe kò sere-sere sa kúrúá máàèa hãa, i kò cg'òèa ba nxárase-q'oom ka x'áièa ba. Tshàam qàe koe ne kò téé-těe, Nqarim máà nea hãa zì harepa zi qgóóa hãase.

³ Ne kò Moshem dim cii ba nxáè, Nqarim dim qàa ba, naka Ghùu-coam dim cii ba hěéthěe e, a ko máá:

"Tsari tsééa nea kaia, a are-aresa a.

Oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè, Qari Tsi wèè Tseè!

Tsari dàòà nea tchàno a tseegu u,

oo, X'aiga Tsi *nqóóm di zi qhàò zi di Tseè!*

⁴ Dìina gha táá q'áò Tsi,

oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè,

a cg'òèa Tsi táá x'áàkagu?

Tsáá Tsia cúisega tcom-tcomsa Tsi i.

Nqóóm di zi qhàò zi wèè zia gha hàà

a Tsáá cookg'ai koe dqom̃ khama,
tchàno tsééan Tsaria x'áísea hãa khama,”
témé.

⁵ Ncées gúús qǎá q'oo koer kò ngarikg'ai koe tempele ba bóò, xhàro-dxoom ncée Nqarim ko khòe ne cgoa kg'uim koe, me nqáè koe hànám qǎái ba xgobekg'amsea.

⁶ Xu kò gaxu moengele xu 7 xu gaa koe guu a 7 cg'ǎèan cgoa tempelem koe tcg'oa. Q'úú qǎáian tcàako xu kò hana, a kò gautan di bànean dxùua xu koe qáéa.

⁷ Me kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'òèa hãa xu ka c'ée ba nxãaska 7 xu moengele xu gautan di zi gàba zi 7 zi máà, chòò tamase ko kg'òèm Nqarim di xgóàn ka kò cg'òèa hãa zi.

⁸ Me kò tempele ba Nqarim di x'áàn hěe naka Gam di qarian hěéthěe koe guua ts'énèan ka cg'òè-cg'oeè. I kò cúí khòe ga tempelem koe tcàa tama, i nxãakg'aiga qòò a síí 7 cg'ǎèan moengele xu 7 xu di chòòkaguè.

7 zi gàba zi Nqarim di xgóàn di zi (16)

16

¹ Ra kò nxãaska kaia dóm̃ tempelem koe guua hãa ba kóm̃, me ko moengele xu 7 xu bìrí a ko máá: “Qòò xao naka nqóòmkg'ai koe síí Nqarim di xgóàn di zi gàba zi 7 zi ntcǎagu,” témé.

² Me kò tc'ǎa dim moengele ba qòò a síí gam dis gábas dian nqóòmkg'ai koe ntcǎagu, zi kò cg'ǎè a thòò zi chibi zi khòe ne koe tcg'oa, ẽe kò kg'oo-coam dis x'ái sa úúa ne hěe naka gam dis sere-sere sa kòo dqom̃a máá ne hěéthěe e.

³ Me kò cam̃ dim moengele ba gam dis gábas dian ntcǎagu tshàa-dxooan koe, i tshàan kǎbise a x'óoam khòem di c'áòan khama ii, i kò tshàan q'oo koe hana kg'òèa gúúan wèe ga x'óó.

⁴ Me kò ngoana dim moengele ba gam dis gábas dian ntcǎagu tshàa xu koe hěe, naka wèe qǎáian tshàan ko tcg'oa koe hěéthěe e, i kò kǎbise a c'áòan kúru.

⁵ Ra kò tshàan dim moengele ba kóm̃, me ko máá:

“Tchàno Tsi i,
Tsáá ncée hana
a kò kg'aiga hana Tsi,
ncée tcom-tcomsa Tsi,
xgàrakuan ncée koe Tsi tchàno Tsi i.

⁶ Tcom-tcomsa ne hěe naka porofiti xu hěéthěe
di c'áòan ne ne kò ntcǎagua,
Tsi kò c'áòan máà ne ne kg'áà,
ẽe ne kòo ma qaa khama
gane di zi tsée zi cgoa,
tam méé.

⁷ Ra kò altara ba kóm̃, me ko xoa a ko máá:

“Eè, X'aiga Tsi Nqari Tsi qari Tsi wèe Tseè,
Tsari xgàrakua ne tseegu a tchàno o,”
témé.

⁸ Me kò 4 dim moengele ba gam dis gábas dian cam̃s koe ntcǎagu, si kò qarian máàè, khòe nes gha c'eean cgoa dàò di i.

⁹ Ne kò khòe ne cam̃s di kùruan kaia ka dàòè, a kò Nqarim di cg'òèan cóè, Gaam ẽe ncée zi cg'ǎè zi di qarian kò úúa hãa ba, a ne a kò táá chibi bóòse a kǎbise a Nqari ba dqom̃.

¹⁰ Me kò 5 dim moengele ba gam dis gábas dian kg'oo-coam dis ntcóó-q'oos x'aian dis koe ntcǎagu, i kò gam di x'aian ntcúú-ntcuuè. Ne kò khòe ne thòòan ka kǎan tam,

¹¹ a ne a ngarikg'ai dim Nqari ba gane di thòòan hěe naka chibian hěéthěe domka cóè. A kò táá ẽe ne kúrua hãa zi gúú zi koe chibi bóòse.

¹² Me kò 6 dim moengele ba gam dis gâbas dian Eferatése dim tshàam kaia koe ntcâagu, i gaam tshàam di tshàn kaà, nxâasegam gha dàòm cáms ko tcg'oam xòem di xu x'aiga xu di ba kg'ónòè ka.

¹³ Ra kò nqoana cg'âè tc'ëan bóò, ncêe ko cg'ao-dxoo ba hêé, naka kg'oo-coa ba hêé, naka porofitim tshúù-ntcôa ba hêéthêé xu kg'ám q'oo koe tcg'oa a, i dqòean khama ii.

¹⁴ Tc'ëan ncêea kò dxâwan di i, a kò *are-aresa zi x'ái zi kúrú*, a kò wèém nqôóm di xu x'aiga xu koe síí, nxâasega i gha síí ncôos koe xg'ae-xg'ae xu ka, Nqarim Qarim wèém dim cáms kaia ka.

¹⁵ (*Nqari ba ko máá*: “Bóò, ts'âà-k'gom khamar ko ma hàà. Ts'ee-ts'ee'kg'aièa baa èe kókò a qgáa ba qgóóa kg'ónòa ba, táám gha nxâasega qg'âè-cgaease qôòate ka, a ba a khòè ne xg'aeku koe táá sau-cgaease hâa ka,” témé.)

¹⁶ Ncêe tc'ëea nea kò x'aiga xu xg'ae-xg'ae, qgám èe ko Hebera dis kg'uis ka Hare-Magetone ta ko ma tciiém koe.

¹⁷ Me kò 7 dim moengele ba gam dis gâbas dian tc'âán q'oo koe ntcâagu, me kò kaia dóm ba tempelem koe guu a tcg'oa, x'aian dis ntcôó-q'oo koe a máá: “Xg'araa ia,” témé.

¹⁸ I nxâaska túú-teben hêé naka ts'oo-q'ooan hêé naka túúan di kg'ui-q'ooan hêé naka nqôóm di cgùruan hêéthêé kúrúse. Ncêes cgùru sa kò kaisase kaia, si qanega gatà iis guù sa kúrúse tama, khòèan nqôómkg'ai koe tshoa-tshoa a hâa koe ga guu a.

¹⁹ Me kò x'âé-dxoom kaia ba nqoana q'oro q'aa-q'aaè, i kò *nqôóm di zi qhàò zi di x'âé-dxooan cg'âé*. Me kò Nqari ba kaia Babilone ba tc'ëe-tc'ëese, a ba a gôéan dis kubis Gam di xgòan kaia di sa máa me.

²⁰ I kò tshàam ka nxâma-nxâmaèa nqôó-coan wèéan ga gàri a kaà, i kò cúí xàbì ga táá hòòse.

²¹ I kò kaia tsòàn nqarikg'ai koe guu a khòè ne koe tcheè, 50 qóm-q'oo khama noo qóman kò úúa a. Ne kò khòè ne ncêes gúus cg'âès tsòàn dis domka Nqari ba cóè, ncêes cg'âè sa kò kaisase tshúù si i khama.

Babilonem di cg'âé-q'ooan hêé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hêé, tshúù-ntcôa di xu porofita xu hêé, naka dxâwa ba hêéthêé e (17-20:10)

17

Cg'árà-kg'ao sa hêé naka kg'oo-coa ba hêéthêé e

¹ Kam kò nxâaska 7 zi gàba zi qgóóa xu moengele xu 7 xu ka c'èe ba hàà cgae te, a hàà bìrì te a máá: “Hàà nakar hàà kaia cg'árà-kg'aos di xgàrasean x'ái tsi, ncêe kái tshàn tc'amkg'ai koe ntcôe sa!

² Ncêe x'aiga xu nqôómkg'ai di xu gas cgoa cg'arán kúrúa hâa sa, ne kò nqôóm di ne x'âè-kg'ao ne gas di cg'arán di gôéan nqàre sa,” témé.

³ Kam kò nxâaska tc'ëem koe sée te, a qâáka úú te. Ra kò khòè sa bóò si ncoàm kg'oo-coam tc'amkg'ai koe ntcôe, ncêe gam koe i kò Nqari ba ko cóè cg'òèan cg'oèa hâa ba, me 7 tcúúan úúa naka 10 nxâàn hêéthêé e.

⁴ Si kò khòè sa tsâáse ncoàse hana, a kò gautan ka hêé, naka t'òè zi nxôá zi ka hêé, naka tcaàko nxôán cgoa kúrúèa qg'aman ka hêéthêé x'âà. Tshàua sa koes kò gautan dis kubi sa qgóóa, si cg'âè zi guù zi hêé naka gas di cg'arán di cg'urian hêéthêé ka cg'oèa hâa.

⁵ Gas di còoan koe i kò chómseas guù sa ko nxàe cg'òèan góásea:

“KAIAS BABILONE SA,
CG'ÁRÀ-KG'AO ZI KA XÔÒ SA
NAKA CG'ÂÈ ZI NQÔÓMKG'AI DI ZI HÊÉTHÊÉ DI SA,”

ta ma góásea a.

⁶ Ra kò khòè sa bóò, si tcom-tcomsa ne di c'àòan ka nqàrea hâa, gane èe Jesom di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne di c'àòane.

Eër ko bóò si kar kò kaisase are.

⁷ Igabam kò moengele ba bìrí te a ko máá: “Dùús domka tsia area? Ncëes khòès di zi guù zi chómsea zir gha bìrí tsi, naka ães qábà hãam kg'oo-coam 7 tcúúan hěe naka 10 nxãan hěéthěe úúam di zi hěéthěe e.

⁸ Kg'oo-coam ãe tsi ko bóò ba kò hànaa, igabam ncëeska káà me e, a ba a gha hàà chõò-q'oo úú tamam haém q'oo koe guu a qàò, a gha tcg'oa a síí kaàkaguè. Nqõómkg'ai di ne x'ãe-kg'ao ne, ncëe gane di cg'òèan nqõóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'òèan dis tcgãyas q'oo koe góàe tama ne gha are, gaam kg'oo-coa ba ne ko bóò ne. Hànam kò hãa, igabam ncëeska káà me e, a gha gaicara hàà khama.

⁹ “Ncëes guù sa tsi kò kóma q'ãa kg'oana ne i ko tc'ëean qaase. 7 xu tcúú xua 7 xu xàbì xu u, ncëes ko khòe sa gaxu koe ntcõe xu.

¹⁰ Gataga xu 7 xu tcúú xu 7 xu x'aiga xu u. 5 xua kò cg'áé, me c'ëe ba qanega x'aiga me e, me c'ëe ba qanega hàà tama - hààm kò nem gha hàà cg'orò x'aè-coan cúí ga hãa.

¹¹ Kg'oo-coam ncëe kò hànaa ba, a ncëeska káà ii ba, nxãa ba 8 di me e, igabam 7 xu ka c'ëe me e, a ba a gha síí cg'òòe.

¹² “I nxãaska 10 nxãan ãe tsi kò bóò o, nxãan 10 xu x'aiga xu u, ncëe qanega x'aian máàe ta ga hãa xu, igaba xu gha hàà cúím aoara ba gaam kg'oo-coam cgoa x'aiga xu gha ii di qarian hòò.

¹³ Ncëe xua cúís tc'ëe sa úúa, a ko gaxu di qarian hěe naka gaxu di tséean di qarian hěéthěe kg'oo-coa ba máà.

¹⁴ Ncõoan xu gha Ghùu-coam cgoa kúrú, Me gha Ghùu-coa ba tàà xu, x'aiga xu dim X'aiga Me e, a kaia xu x'aiga xu dim kaia X'aiga Me e khama. Ne gha Gam cgoa hàna ne ãe tcièa, a nxará tcg'òòèa, a tcom-tcomsa ne ne e,” tam moengele ba méé.

¹⁵ A ba a bìrí te a máá: “Tshàan ãe tsi kò bóò, ãe cg'árà-kg'aos gaan koe ntcõóa-ntcõe e, nxãa nea kái ne khòe ne hěe, naka xg'ae zi hěe, naka nqõóan di zi qhàò zi hěe, naka tam xu hěéthěe e.

¹⁶ Nxãa xu 10 xu ãe tsi ko bóò xu hěe naka kg'oo-coa ba hěéthěe gha cg'árà-kg'ao sa hòre. Cg'ãa-cg'anasekagu si i gha, a qg'aè-cgaekagu si, a gha cgàaa sa kg'oo, a c'ëean cgoa dàò si.

¹⁷ Nqari ba tcáóa xu koe tcàà ana hãa khama, Gam ko tc'ëe sa xu gha kúrú, a gha cúí tc'ëe ka, a gaxu di x'aian di qarian kg'oo-coa ba máà, i gha nxãakg'aiga síí Nqarim di kg'uian tseegukaguè ka.

¹⁸ Khòès ãe tsi ko bóò sa kaia x'áé-dxoo me e, ncëe nqõómkg'ai di xu x'aiga xu koe qarian úúa ba.”

18

Babilonem di cg'áé-q'ooa ne

¹ Ncëe zi guù zi qãá q'oo koer kò c'ëem moengele ba bóò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, kaia qarian úúa ba, me kò nqõó ba gam di x'áàn ka x'áà-x'aaè.

² Kaia dóm cgoam kò kg'ui a ko máá:
“Cg'áéa baa, cg'áéa baa, Babilonem kaia ba!

Dxãwan x'ãèa hãa qgála nem kúrú,
naka wèe zi tc'ëe zi cg'ãe zi di x'ãe-q'ooan hěéthěe e,
x'ãe-q'ooan wèes tsarás kg'ooè tamas di hěe,
naka x'ãe-q'ooan wèém kg'oo-coam kg'ooè tama,
a hòrèam di hěéthěe e.

³ Nqõóm di zi qhàò zi wèe zia
gas di cg'arán di xgòà gòéan kg'áà hãa,
xu nqõómkg'ai di xu x'aiga xu gas cgoa cg'arán kúrú,
xu nqõómkg'ai di xu x'amágu-kg'ao xu qguà hãa,
gas di xau-q'ooan kaia ka,”

témé.

⁴ Ra kò nxãaska c'ëem dòm ba nqarikg'ai koe guu a kóm, me ko máá:

“Tiri tu khòe tuè, tcg'oaragu si,
gas di chìbian koe tu gha táá tcãa ka,
naka tua gha nxãasega táá gas di xgàràèan koe tcãa.

⁵ Gas di chìbia nea dtcõoa qaòkaguèa khama,
a nqarikg'aian koe ga síá,
Me Nqari ba gas di cg'ãè cauan tc'ëe-tc'ëesea hãa.

⁶ Kabise naka máà si,
ëes ko ma gasa máà tua khamaga ma,
naka cámm q'oro suruta si gas di tsééan koe.
Cámm q'oro cg'oè-cg'oea máà si,
kubis ëes kò cg'oè-cg'oeas koe.

⁷ Eës kò ma x'áàkaguse a kãrean máàsea hãa
khama noose xgàra si
naka thòòan máà si.
Tcáóá sa koes ko máá:
'X'aigas dxàe sa ntcõe,
dxàe-ntcõar tama ra a,
cuiskagar thòò-tcaoa hãase kg'aea tite,'
témé khama.

⁸ Gaa domka i gha gas di cg'ãèan cúim cámm ka hàà:
tcìian hëé naka tshúù-tcaoan hëé, naka xàbàn hëéthëé e.
Si gha c'eean cgoa dàòè,
X'aigam Nqari ba qarian úúa,
ncëe ko xgàra si ba khama,”
tam méé.

⁹ Eë xu ko nqõóm di xu x'aiga xu, ncëe kò gas cgoa cg'áràn kúrú, a kòo nqõómkg'ai di
kãrean gas cgoa tc'óó xu, dào-q'ooa sa di ts'énèan bóò ka xu gha kg'ae, a xu a gha thòókase
kg'ae cgae si.

¹⁰ Nqúù ka xu gha téé, gas di thòòan di q'áòan domka, a xu a gha máá:
“Haò, cg'ãè i gha ii!
Cg'ãè i gha ii, haò, kaïam x'áé-dxoo ba!
Haò, Babilone ba, qarian òim x'áé-dxoo ba!
Cúim aoaram q'oo koe i tsari xgàrakuan hààraa!”
témé.

Q'úúm bìim òim qábì-kg'ao ba

¹¹ Xu gha nqõómkg'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu kg'ae, a thòókase kg'ae cgae si, cúí khòe ga
gaxu di gúùan gaicara x'ámá hãa tite khama:

¹² gauta di gúùan hëé, naka selefera dian hëé, naka t'òè nxõán hëé, naka tcãàko nxõán
hëé, naka q'úú qgáían hëé, naka tsãáse ncoà qgáían hëé, naka tcãàko qgáían hëé, naka
ncoà qgáían hëé, naka wèé hìi-qhàòan qãè hmòm-xg'ãò hëé, naka tcgoà di nxãàn cgoa
kúrúèa zi gúù-qhàò zi wèé zi hëé, naka kaisa marian ko tc'óà hìian cgoa kúrúèa zi gúù-
qhàò zi wèé zi hëé, naka tcg'aian hëé, naka qanoan hëé, naka tc'úúan úúa nxõán hëé,

¹³ naka kinamone hëé, naka tsóòberean hëé, naka qãè hmòm-xg'ãò gúùan tcgàùse di hëé,
naka tshãán hëé, naka qãè hmòm-xg'ãò gúùan hëé, naka gòéan hëé, naka nxúían hëé, naka
péréan hëé, naka xhàràèa péréan hëé, naka ghòèan hëé, naka ghùuan hëé, naka bìian hëé,
naka kara zi hëé, naka qãàn hëé, naka khòéan di kg'òèan hëéthëé e.

¹⁴ Ncëeta ne gha méé: “Wèé cgùrian ncëe sari tcáóan kò xgónèa hãa ne tcg'oa cgae sia.
Wèé qguùan hëé naka gúù zi wèé zi t'òè-t'òe si ko zi hëéthëéa kaàraa hãa, a cuiskaga
gaicara hòèe tite,” témé.

¹⁵ X'ámágu-kg'ao xu ncêe kò ncêe zi gùù zi x'ámágu xu, a kò gaas koe qguù xu, nxãa xua gha gas di thòòan di q'áòan domka nquù ka téé, a gha kg'ae, a kaisase thòòkase kg'ae cgae si,

¹⁶ a máá:
 “Haò, cg'ãè i gha ii!
 Cg'ãè i gha ii, haò, kaiaam x'áé-dxoom
 ncêe q'úús qgáí sa hãnas *khóès khama* ii ba,
 tsãáse ncoàse hãna sa,
 a ko gautan ka hêé, naka t'òè nxõán ka hêé
 naka tcaàko nxõán ka hêéthêé tcaà sa!

¹⁷ Cúím aoaram ka
 i ncãa wêé x'aian ncêe ga cg'ãa-cg'anasekaguè!”
 témé.

Me gha wêém chùì-kg'aom skepean di ba hêé naka q'ábà-kg'ao ba hêé naka skepean ko qòòkagu xu hêé naka wêé xu êe ko tshàan q'oo koe x'ámágu xu hêéthêé nquù ka téé.

¹⁸ A gha êe xu kòo dàò-q'ooa sa di ts'énèan bóò ne q'aua tcg'òó, a xu a gha máá: “Ndakam x'áé-dxoo ba kò ncêem x'áé-dxoom kaiaam khama ii?” témé.

¹⁹ A xu a kò tcúúa xu koe tsharàn tcheè, êe xu ko kg'ae, a ko thòòkase kg'ae ka, a ko q'au a ko máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii,
 cg'ãè i gha ii, haò kaiaam x'áé-dxoo ba.
 Wêé ne êe skepe zi tshàan q'oo koe úúa ne gam koe qguù, a
 gam di qguùan ka!

Cúím aoaram kam cg'ãa-cg'anasekaguè,”
 ta xu méé.

²⁰ Qãè-tcaoa tu nqáé si, oo nqarìkg'aiè,
 oo tcom-tcomsa tuè,
 naka x'áé úú-kg'ao xao hêé naka porofiti xao hêéthêé e,
 Nqari ba gatu domka xgàrakuan mää sia ke!

²¹ Me kò nxãaska c'êem moengelem qari ba kaiaam nxõá-dxoom khama noom nxõá ba ghùì, a ba a tshàam q'oo koe xàbù tcãà me, a máá:

“Gatagam gha ma Babilonem,
 kaiaam x'áé-dxoo ba ma qarika xàbù tcãàè,
 a ba a gha gaia táá hòdè.

²² Ciiàn harepa cii-kg'ao ne di hêé
 naka nxáè-kg'ao ne di hêé,
 naka fulutu cii-kg'ao ne di hêé
 naka torompita cii-kg'ao ne di hêéthêéa
 cuiskaga gaicara sáá koe kómsea hãa tite;
 i cúí xom-kg'aoan
 ncêe xommè ko zi gùù zi di ga
 cuiskaga gaicara sáá koe hòdèsea hãa tite;
 i cuiskaga sáá koe
 gáí cgoa dis nxõás di gáí-q'ooan kómsea hãa tite.

²³ Cuiskaga i lampian di x'áàn
 gaicara sáá koe x'áà hãa tite.
 Séè-kg'ao ba hêé naka séèè kos khóè sa hêéthêé khara
 di kg'ui-q'ooa ne
 cuiskaga sáá koe gaicara kómsea hãa tite.
 Sáá koe ko x'ámágu ne khóè nea kò *dqomse* khama
 nqòómkg'ai di ne kaia ne khóè ne e sa,

zi kò nqǎóm di zi qhàò zi wèé zi
 sari tsóòan cg'ǎè ka hoàkaguè,
 24 i kò gas koe porofiti xu hěé
 naka tcom-tcomsa ne hěé,
 naka wèé ne ẽ nqǎómk'g'ai koe cg'ǎòèa ne di c'áòan hěéthěé hòòse,”
 témé.

19

Kái ne khòè ne ko nqarikg'ai koe Nqari ba dqom

1 Ncẽe zi guú zi qǎá q'oo koer kò khòè ne kái ne dis xg'aes di kg'ui-q'ooan khama xam̀s
 nxobo sa nqarikg'ai koe kóm, ne ko máá:

“Haleluya!

Kgoarakuan hěé
 naka x'áà ba hěé
 naka qarian hěéthěéa
 gatá dim Nqarim di i.

2 Gam di xgàrakua ne tseegu a tchàno o khama.
 Kaias cg'árà-k'g'ao sam xgàra hǎa,
 ncẽe kò nqǎó ba gas di cg'áràn ka cg'ǎè-cg'ǎe sa.
 Gam di qǎàn di c'áòa nem kabia máá sia hǎa,”
 témé.

3 Ne kò gaicara q'au a máá:

“Haleluya!

Gas koe guua hǎa ts'énèa ne ko chǎò tamase qaò,”
 témé.

4 Kaia xu 24 xu hěé naka kg'oo-coa xu kg'ǎèa hǎa xu 4 xu hěéthěéa kò cg'ǎé, a Nqari ba
 dqom̀, ncẽe kò x'aian dis ntcǎó-q'ooos koe ntcõe ba. A xu a kò máá:

“Haleluya! Amen”

témé.

Ghùu-coam dis sée sa

5 Me kò nxǎaska x'aian dis ntcǎó-q'ooos koe dòm ba guu, a ko máá:

“Gatá dim Nqari ba dqom̀,
 gatu wèé tu tsée-k'g'ao tu Gam di tu,
 gatu ẽe ko q'áò Me tu,
 cg'áréa tu ga hěé naka kaia tu ga hěéthěé e,”
 témé.

6 Ra kò nxǎaska khòè ne kái ne dis xg'aes khama xam̀ kg'ui-q'ooan kóm, si tòèko tshàan
 di ts'oo-q'ooan khama xam̀, naka kg'ui-q'ooan kaisa túúan di hěéthěé e, ne ko q'au a ko
 máá:

“Haleluya!

X'aigam gatá dim Nqarim
 ncẽe Qarim wèé ba tc'ǎà-cookg'aia.

7 Hàà naka ta qǎè-tcao, naka x'áàn máà Me!

Ghùu-coam dis sée sa hààraa ke,
 si Gam dis khòè sa kg'ónòsea hǎa.

8 Thamka qgáían q'úús kò máàè,
 x'áàko, a q'ano o, hǎas gha ka,”

ta ne mée. (Q'úú qgáía ne kò tchàno zi tsée zi i, tcom-tcomsa ne di zi khama.)

9 Me kò nxǎaska moengele ba bìrí te a máá: “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ẽe séequan dis
 tc'ǎos dqòà dis Ghùu-coam dis koe tciièa ne!” ta ma góá,” témé. A ba a càù a máá: “Ncẽe
 nea tseegu di kg'uiian Nqarim di i,” témé.

¹⁰ Ncëes guùs kar kò nqàrè-k'ama ba koe cg'áé, a ra a dqòm me. Igabam kò bìrí te a máá: “Táá èeta hëé guu! Tsáá cgoa gar qãa ra a, naka tsáá qõe ga ne cgoa ga hëéthëé e, ncëe ko wëé x'aè ka Jesom ka nxàea tseegukagu ne, ke Nqari ba dqòm! Jesom di nxàea tseegukagua nea Tc'ëem ka kúrúèa, porofitam gha sa ke,” témé.

Q'úúm bìim dim qábì-k'ao ba

¹¹ Ra kò nqarìkg'aian bóò i xgobekg'amsea, kar kò q'úúm bìi ba bóò, Me kò gam dim qábì-k'ao ba Tcom-tcomsa a Tseegu ii ba ta ko ma tciiè. A ba a kòo gataga tchànoan cgoa guù zi bóò a ncòoan kúrú.

¹² Gam di tcgáia nea kò karukos c'ees khama ii, i Gam di tcúúan koe kái cábán x'aian di hàna. Gam koe góáseas cg'õè sam kò úúa, ncëe ko cúí khóè kaga c'ùùèa hãa, igaba Gam cúim ka q'ãàèa hãa sa.

¹³ Qáòm qgái bam kò hàna, c'áòan koe kò tcãàèa ba, i Gam di cg'õèan Nqarim dim kg'ui me e.

¹⁴ Ne kò nqarìkg'ai di ne ncòo-k'ao ne xùri Me, a q'úú xu bìi xu qábì hãa, a thamka qgáian hàna, q'úú a q'ano o.

¹⁵ Kg'ám-q'ooa ba koem kò ts'èem xgào-dxoo ba tcg'oa, gaam cgoam gha *nqõóm di zi* qhàò zi thòò-thòò ba, a ba a gha qano dim dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai ne, a ba a gha góèan ko kúrúès qgái sa Nqarim Qarim wèem di kaia xgòan domka nàà tòòm-tom.

¹⁶ Gam dim qgáim koe hëé naka cùbia ba koe hëéthëés kò ncëes cg'õè sa góásea:

“X'AIGA XU DIM X'AIGA BA,
NAKA KAIA XU X'AIGA XU
DIM KAIAM X'AIGA BA,”

ta ma góásea hãa.

¹⁷ Ra kò nxãaska moengele ba bóò, me cáms koe téé-tëe, a ba a kò nqarìkg'ai nqàè koe ko tsãéa te zi tsará zi kaiaam dòm cgoa tcii, a ko máá: “Hàa, naka ta kaiaas dqòà dis tc'òos Nqarim di sa xg'aea máá,

¹⁸ naka hàà cgàan x'aiga xu di kg'oo, cgàan tc'ãà-cookg'ai xu di hëé, naka cgàan qariga xu khóè xu di hëé, cgàan bìian di hëé, naka bìi qábì-k'ao xu di hëé, naka wèé khóèan di cgàan hëé: èe kgoarasea ne hëé naka qãa ne hëé, cg'áréan ga hëé naka kaian ga hëéthëé di i,” tam méé.

¹⁹ Ra kò nxãaska kg'oo-coa ba hëé naka x'aiga xu nqõóan di xu hëéthëé bóò, naka gaxu di ncòo-k'aoan hëéthëé e, xu ncòo sa xg'aea máána hãa, bìim dim Qábì-k'ao cgoa naka Gam di xu ncòo-k'ao xu cgoa hëéthëé e.

²⁰ Igabam kò kg'oo-coa ba qgóòè a qáé-nquuan koe tcãàè, naka tshúù-ntcòam porofiti ba hëéthëé e, ncëe kò gaam cookg'ai koe *are-aresa zi* x'ái zi kúrú ba. (Ncëe zi x'ái zi cgoam kò gane èe ko kg'oo-coam dis x'ái sa úúa hãa, a kò gam dis sere-sere sa dqòm ne qàe-qae.) Gatsara cam tsara kò kg'õèa hãase xaoa tcãàè, salefan di c'eean karuko dim tèbem q'oo koe.

²¹ Xu kò èe qaùà hãa xu cg'õòè, bìi ba qábìam kg'ám koe tcg'oara hãam xgào-dxoom cgoa, zi kò wèé zi tsará zi gaxu di cgàan ka xg'ãàkaguè.

20

1,000 xu kuri xu

¹ Ra kò moengele ba bóò, me nqarìkg'ai koe guu a ko xõa, a tshàua ba koe chòò-q'oo úú tamam hàém di xgobekg'aman qgóóa, naka kaiaam táù-dxoo ba hëéthëé e.

² Me kò cg'ao-dxoo ba ntcàu, gaam èem ncíim cg'ao ba, a dxãwa ii, a satana ii ba, a ba a 1,000 kurian qáé me,

³ a ba a chòò-q'oo úú tamam hàém q'oo koe xaoa tcãà me, a ba a tc'amkg'aia ba koe tc'àmà-tcèekg'am, nxãasegam gha táá gaicara *nqõóm di zi* qhàò zi qàe-qae ka, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian nqáé. (Gaa x'aè qãá q'oo koe i ko qaase, cg'árésem gha kgoaraè sa.)

⁴ Kar kò nxãaska x'aian di zi ntcõó-q'oo zi bóò, ncêe gazi koe i kò êe xgàrakuan di qarian máàèa ne ntcõóa-ntcõe zi. Ra kò khòè ne di tc'ëean bóò, ncêe kò Jesom ka nxàea tseegukagua hãa domka hêé, naka Nqarim dim kg'ui ba ne kòo xga-xga hêéthêé domka ko q'ãe tcúúèa ne. Kg'oo-coa ba kana gam dis sere-seres igaba ne kò táá dgomà máá, a ne a kò Gam dis x'ái sa còoa ne koe hêé kana tshàua ne koe hêéthêé táá tòò cgaeè. Kg'òè ne kò, a ne a Krestem cgoa 1,000 kurian tc'ãa-cookg'ai.

⁵ Ne c'êe ne khòè ne x'óóa kò hãa ne táá gaicara kg'òè, i nxãakg'aiga síí 1,000 kurian chòò. Ncêe sa x'ooan koe tées tc'ãa di si i.

⁶ Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea, a tcom-tcomsa ne e, gane êe x'ooan koe tées tc'ãa di koe hàna ne! Ncêe ne khòè ne koes càmm dis x'oo sa qari úú tama, igaba ne gha Nqari ba hêé naka Krete ba hêéthêé di ne peresiti ne ii, a ne a gha 1,000 kurian Gam cgoa tc'ãa-cookg'ai.

Satana ba ko tààè

⁷ Êe i ko 1,000 kurian nqáé kam gha satana ba gam dis qáé-nquus koe guu a kgoaraè.

⁸ A ba a gha tcg'oa a síí nqõóm di chòò-q'ooan 4 koe hàna zi qhàò zi qàe-qae, nqõó tsara Goge ba hêé naka Magoge ba hêéthêé di tsara, a ncõoan xg'ae-xg'aea máá ne. Gane di nxárase-q'ooa nea tshàam qàe di gómán di nxõá-coan khama noo.

⁹ Wèém nqõóm koe ne gha qõòate, a ne a gha síí kgoara-cgae-q'oos êe tcom-tcomsa ne di sa nxama-nxama, naka ncàm-ncamsam x'áé-dxoo ba hêéthêé e. I kò c'eean nqarikg'ai koe guu a hàà dàòà cg'òo ne.

¹⁰ Me kò dxāwam, ncêe kò qàe-qae ne ba, c'eean hêé naka salefan hêéthêé dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè, ncêe kg'oo-coa ba hêé naka tshúù-ntcõan dim porofiti ba hêéthêé tsara hãa koe, xu gha koaba ba hêé naka ntcúú ba hêéthêé chòò tamase thòò-thòè.

Còò dis xgàraku sa (20:11-15)

Tcgāyas kg'òèan di sa hêé naka c'êe zi tcgāya zi hêéthêé e

¹¹ Ra kò nxãaska kaias q'úús ntcõó-q'ooos x'aian di sa hêé naka Gaam êe kò gaas koe ntcõe ba hêéthêé bóò. Nqõómkg'ai hêé naka nqarikg'ai hêéthêéa kò Gam hãa koe guu a bèe, a kò táá gaicara hòèè.

¹² Ra kò êe kò x'óóa hãa ne bóò, kaia ne hêé naka cg'aré ne hêéthêé e, ne x'aian dis ntcõó-q'ooos cookg'ai koe téé-têe. Zi kò tcgāya zi hêé naka c'êes tcgāyas kg'òèan di sa hêéthêé xgobekg'ammè. Ne kò êe x'óóa hãa ne êe ne kúrúa hãa zi gúù zi koe guu a xgàràè, tcgāya zi koe i ko ma góásea hãa khama ma.

¹³ I kò tshàa-dxooan khòè ne êe gaan koe x'óóa hãa ne tcg'òó, si x'oo sa hêé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hêéthêé sara êe ko gasara koe hãa ne x'óóa hãa ne khòè ne tcg'òó, me kò wèém khòè ba èem kúrúa hãas gúùs koe guu a xgàràè.

¹⁴ Sara kò x'oo sa hêé naka x'óóa ne khòè ne dis qgái sa hêéthêé sara c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè. Si ncêe sa càmm dis x'oo si i, c'eean dim tèbem di sa.

¹⁵ Ncêe c'èem khòèm di cg'òèan kò kg'òèan di tcgāyas q'oo koe hòòse naka góásea hãa tama, nem kò c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè.

Kābam nqarikg'ai ba hêé naka kābam nqõókg'ai ba hêé naka kābam Jerusalema ba hêéthêé e (21-22:5)

21

¹ Ra kò nxãaska kābam nqarikg'ai ba hêé naka kābam nqõókg'ai hêéthêé bóò, tc'ãa dim nqarikg'ai ba hêé naka nqõókg'ai ba hêéthêéa kò nqáéa hãa khama, me tshàa ba káàraa hãa.

² Ra kò tcom-tcomsam x'áé-dxoom, kābam Jerusalema ba bóò, me nqarikg'ai koe guu Nqarim koe, a ko xõa, a ba a sèèè kos khòès khama ii, t'òè qgáían gas dim khòè ba hàna máána sa.

³ Ra kò kaian dòm x'aian dis ntcōó-q'ooos koe guua ba kóm, me ko máá: “Bóò, Nqarim di x'áa ne *ncēeska* khòe ne cgoa hãa, Me gha gane cgoa x'ãe. Gam di ne khòe ne e gha ii, Me gha Gaam Nqarim ga ba gane cgoa hãa, a ba a gha gane dim Nqari ba ii.

⁴ Wèém tçgáí-tshàra bam gha tçgáí ne koe tchùu, si gha x'oo sa hēe, naka tshúù-tcaon hēe, naka kg'aeen hēe, naka thōòan hēéthēe kaà, kg'aika zi gúù zia nqáa hãa khama,” témé.

⁵ Me kò Gaam ēe x'aian dis ntcōó-q'ooos koe kò ntcōóa-ntcōe ba máá: “Bóò, wèe zi gúù zir ko kúrú zi kabal” témé. A ba a ko gataga máá: “*Ncēs gúù sa* góá tòó, ncēe kg'ua ne tcom-tcomsa a, a i a tseegu u ke,” témé.

⁶ A ba a ko bìrí te, a ko máá: “Xg'ara i hãa! Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tshoa-tshoase sa hēe naka chōò-q'oo sa hēéthēe e. Eē cáma hãa ner gha tshàan dim dòm koe guu a máa, kg'òean di tshàan di ba, surutakagu ne tamase.

⁷ Eē ko tàà ba gha ncēe zi gúù zi q'òò, Ra gha gam dir Nqari Ra ii, me gha Tirim cóá ba ii.

⁸ Igaba ēe q'àò ne hēe, naka ēe tcom-tcomsa tama ne hēe, naka cg'ãe cau ne hēe, naka cg'ōo-kg'ao ne hēe, naka cg'árà-kg'ao ne hēe, naka tsòò-kg'ao ne hēe, naka kúrú máase di nqárian ko dçom ne hēe, naka wèe tshúù-ntcōa-kg'aoan hēéthēe di qgáa ne gha karuko c'eean dim tèbem salefan dim q'oo koe hãa. Ncēe sa cámm dis x'oo si i.

Kabam Jerusalema ba

⁹ Me nxãaska 7 xu moengele xu, ncēe kò 7 cg'ãean chōò di ka cg'oèa zi gàba zi 7 zi qgóóa xu ka c'ēe ba hàà cgae te a bìrí te a máá: “Hàà, nakar sèèè kos khòe sa x'ái tsi, Ghùu-coam ka dxàe sa,” témé.

¹⁰ A ba a kò Tc'ēm koe sée a kaian xàbim qádòm koe úú te, a ba a tcom-tcomsam x'áe-dxoom Jerusalema ba x'ái te, me nqarikg'ai koe guua, Nqarim koe, a ko xõa,

¹¹ x'ààn Nqarim di úú a, a kòo t'òès nxōás jasepere dis khama ma kaisase tçàa, q'úúse q'ám sa tçàako nxōán q'ám khama ma.

¹² Kaian xhàrom qádò bam úúa, a 12 zi heke-kg'ám zi úúa, a ba a heke-kg'ám zi koe 12 xu moengele xu úúa, i kò gazi heke-kg'ám zi koe 12 zi qhàò zi di cg'òean Iseraele di xu cóá xu di góáa.

¹³ Ngoana zi heke-kg'ám zi ko cáms ko tçg'oa xòe za hàna, zi ngoana zi heke-kg'ám zi tçg'ao xòe za hàna, zi ngoana zi heke-kg'ám zi dtcēe xòe za hàna, zi ngoana zi heke-kg'ám zi cáms ko tchee xòe za hàna.

¹⁴ Me kò xhàrom x'áe-dxoom di ba 12 zi nxōá zi tshoa-tshoas di zi tc'amkg'ai koe tshàòeà, i kò gazi koe 12 cg'òean hàna, Ghùu-coam di xu x'áe úú-kg'ao xu 12 xu di i.

¹⁵ *Moengelem* ncēe kò kg'ui cgoa te ba ko gautan cgoa kúrúeam qanom tc'ãò-tc'ão cgoa di ba qgóóa, x'áe-dxoo bam ko gam di heke-kg'áman hēe naka gam di xhàroan hēéthēe tc'ãò-tc'ão cgoa ba.

¹⁶ X'áe-dxoo ba kò wèe 4 xòeà ba za cúíta noo, i wèe dxùukg'aia ba kò cúíta noo. Me kò gam dim qanom cgoa x'áe-dxoo ba tc'ãò-tc'ão, i qádò-q'ooa ba 2,400 kilomítara* khama noo, i dxùukg'aia ba hēe naka cookg'aia ba hēe naka qhùria ba hēéthēe cúíta noo.

¹⁷ Me nxãaska moengele ba xhàro ba tc'ãò-tc'ão, i kò qádò-q'ooa ba 60 mitara a†, khòean di nxará-q'ooan ka, ncēm kò moengele ba tséékagu u.

¹⁸ Xhàro ba t'òe nxōán cgoa tshàòeà, jasepere ta ko ma tciie e, me x'áe-dxoo ba q'ano gautan cgoa kúrúea, a ts'óó-c'óán khama ma q'ano me e.

¹⁹ Nxōá zi ncēe x'áe-dxoom dim xhàrom gazi tc'amkg'ai koe tshàòeà zi kò wèes nxōá-qhàòs cgoa t'òe-t'òeà. Tc'ãà dia nea kò jasepere e, i cámm dian kò safire e, i ngoana dian kò kalesetone e, i 4 dian kò emerelete e,

* **21:16: 2,400 kilomítara** - Gerika sa ko máá: “12,000 qádò-q'ooa ne,” témé. † **21:17: i kò qádò-q'ooa ba 60 mitara a** - Gerika sa ko máá: “144 qádò-q'ooan x'òàm di khama noo,” témé.

²⁰ i 5 dian kò saretonike e, i 6 dian kò saredio o, i 7 dian kò kerisolette e, i 8 dian kò berile e, i 9 dian kò topase e, i 10 dian kò kerisoperase e, i 11 dian kò hiasinte e, i 12 dian kò ametesete e.

²¹ Heke-kg'ám zi 12 zia kò 12 xu tcaàko xu nxõá xu cgoa kúrúèa, si kò wèés heke-kg'ám sa cúim tcaàkom nxõám cgoa kúrúèa. Kaiam dàòm x'áé-dxoom xg'aeku di ba kò q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'óán khama ma q'ám me e.

²² X'áé-dxoom koer kò tempele ba hòò tama, X'aigam Nqarim Qarim wèé ba hěé naka Ghùu-coa ba hěéthěé tsara kò Gam dim tempele ba ii khama.

²³ X'áé-dxoo ba kò x'ààn cáms di kana nxoem di ga qaa tama, x'áàkagu me gha a, Nqarim di x'àà nea kò x'ààn máà me khama, Me kò Ghùu-coa ba gam dis lampi si i.

²⁴ Zi gha *nqõóm di zi qhàò* zi gam di x'ààn koe qõò, xu gha *nqõóm di xu x'aiga xu gaxu* di x'aian gam koe óá.

²⁵ I kò gam di heke-kg'áman cáim *chõò q'oo* koe tcēekg'ammè tite, ntcùúa ne gha gaa koe káà a khama.

²⁶ X'ààn hěé naka qhàò zi di x'aian hěéthěéa gha gam koe óáè.

²⁷ Cuiskaga i cúí guù q'ano tama, kana dím ãe sau-cgaekagu ko guùan ko kúrú ba, kana tshùu-ntcōan ko kúrú ba gam koe tcāà tite, igaba ãe gane di cg'òèan Ghùu-coam dis tcgāyas kg'òèan dis q'oo koe góásea ne cúí ne e gha ii.

22

Kg'òèan dim tshàa ba

¹ Kam kò *nxāaska moengele ba* tshàan kg'òèan di úúam tshàa ba x'ái te, me tcaàkos nxõás q'úús khama ii, a x'aian dis ntcōó-q'oos Nqarim dis koe hěé naka Ghùu-coam dis koe hěéthěé guu a ko

² x'áé-dxoom di dàòan x'áéan xg'aeku di koe ntcāna xõa. Si kò kg'òèan dis hìi sa wèé dxùukg'aian tshàam di koe hāa, a ko 12 tc'ároan tc'òoan di kúrú, a kò wèém nxoem ka gaa tc'ároan tcg'òó. Gaas hìis di tōara nea kò *nqõóm di zi qhàò* zi kg'òèkagu di i. ³ I gaicara cuiskaga cgúikuan hāa tite. Si gha x'aian dis ntcōó-q'oos Nqarim di sa hěé naka Ghùu-coam di sa hěéthěé x'áé-dxoom koe hāa, i gha Gam di qāan tsééa máá Me.

⁴ Kg'áia ba ne gha bóò, i gha cg'òèa ba cōoa ne koe góáse.

⁵ Ntcùú nea gaicara hāa tite, ne lampian di x'ààn hěé naka cáms di x'ààn hěéthěé ga qaa tite, X'aigam Nqari ba gha x'ààn máà ne khama. Chõò tamase ne gha x'aiga ne ii.

Jesom di hàà-q'ooa ne (22:6-21)

⁶ Me moengele ba bìrì te a máá: “Ncēe kg'uiua ne tcom-tcomsa a, a tseegu u. Me kò X'aigam, ncēe porofiti xu di xu tc'ēe xu dim Nqari ba, Gam dim moengele ba tsééa tcg'òó, me síí ncēe gha qháése hàà kúrúe zi guù zi ka Gam di qāan x'ái,” témé.

⁷ Me Jeso ba máá: “Bóò, qháéser gha sencgaga síí! Ts'ee-ts'ee kg'aièa baa gaam ãe ko porofitan di kg'uiuan ncēes tcgāyas di qgóóa qari ba,” témé.

⁸ Tíia Johane ra gaar kómár ga ra a, a ra a ncēe zi guù zi bóò ra. A ãer ko kóm a ko bóò zi kar kò moengelem ncēe kò x'ái te ziam nqàrè-kg'am koe cg'áé, dqom mer gha ka.

⁹ Igabagam kò bìrì te a máá: “Táá ãeta hěé guu! Tsáá khamagar ma qāa ra a, naka tsáá qōea xu porofiti xu khamaga ma hěé, naka ncēes tcgāyas di ne wèé ne ãe ko kg'ui ba qgóóa qari ne khamaga ma hěéthěé e, ke Nqari ba dqom!” témé.

¹⁰ A ba a bìrì te a máá: “Táá porofitan di kg'uiuan ncēes tcgāyas di tcēekg'am guu, *ncēe zi guù zi gha hàà kúrúse* x'aèa nea cúu u ke.

¹¹ Eè ko cg'āèan kúrú ba méém qanega cg'āèan kúrú, nakam wèém ãe cg'uriga ii ba méém qanega cg'uriga ii, naka ãe ko qāèan kúrú ba méém qanega qāèan kúrú, nakam ãe tcom-tcomsa ii ba méém qanega tcom-tcomsa ii,” témé.

¹² Me Jeso ba máá: “Bóò, qháéser gha sencgaga síí, a gha Tiri surutan cgoa síí, a gha síí wèém khòè ba ãem ma tsééa hāa khamaga ma suruta.

¹³ Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tc'ãà di Ra a, a Ra a còo di Ra a, tshoa-tshoase sa hěé naka chòò-q'oo sa hěéthěé e," témé.

¹⁴ Ts'ee-ts'ee kg'aièa nea gane ěe ko qgáía ne xg'aà ne, nxãasega ne gha kg'òèan dis hìis di tc'áróan tc'òó di qarian úú, a ne a gha heke-kg'áman koe tcãà a x'áé-dxoom koe síí ka.

¹⁵ Tchàa za i haghuan hàna, tsoòkuan ko kúrúan hěé, naka cg'árà-kg'aoan hěé, naka cg'òo-kg'aoan hěé, naka kúrúa mááseèa hãa nqárian ko còrè ne hěé, naka wèé ne ěe tshúù-ntcõan ncàma hãa a ko kúrú u ne hěéthěé e.

¹⁶ "Tíí Jeso Ra Tirim moengele ba tsééa máá tu ua hãa, hàam gha kereke zi koe ncěe zi gúù zi ka nxàea tseegukagua máá tu u ka. Tíí Ra Tòbe Ra a, a Dafitem dir Cóá Ra a, a Ra a kaisase ko x'áàr q'uu tconò Ra a thěé," tam méé.

¹⁷ Tcom-tcomsam Tc'ěe ba hěé naka sèè-kg'ao sa hěéthěéa ko máá: "Hàà!" témé.

Naka ěe ko kóm ba méém máá: "Hàà!" témé.

Wèém ěe cáma hãa ba méém hàà, nakam wèém ěe ko tc'ěe ba, kg'òèan dim tshàam surutaè tama ba sèè.

¹⁸ Wèém khóèm ěe ko ncěes tcgãyas di porofitan di kg'uian komsana ba Ra ko tseeguan bìrí a ko máá: ncěè c'ěem khóèm kò c'ěe gúùan gaan koe càùa mááse, nem gha Nqari ba ncěes tcgãyas koe góáèa hãa cg'ãèan càùa máá me,

¹⁹ a ncěè c'ěem khóèm kò ncěes tcgãyas porofitan dis koe c'ěe kg'uian sèèa tcg'òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'òèan dis hìis koe hěé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hěéthěé sèèa tcg'òó, ncěes tcgãyas koe góáèa a.

²⁰ Gaam ěe ko gazi gúù zi nxàea tseegukagu ba ko máá: "Èè, sencgagar gha síí," témé. Amen. X'aiga Tsi Jeso Tseè, hàà!

²¹ X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu wèéa tu cgoa hãa.